

*Tu esi Latvijas
dārgums*

UDK 821.174-9(082)
Tu001

Redaktors *Valdis Rūmnieks*
Korektore *Anna Frīdenberga*
Projekta vadītāja *Velga Līcīte-Meldere*

Maketētāja *Vanda Voiciša*
Iespiests SIA „Jelgavas tipogrāfija”

Pirmā vāka noformējumā izmantots Angelīnas Minkevičas,
Sventes vidusskolas 11. klases skolnieces, zīmējums

Pēdējā vāka noformējumā izmantots Sanijas Hofrātes,
Ogres tehnikuma 11. klases skolnieces, zīmējums

ISBN 978-9934-617-10-2

© Latviešu valodas aģentūra, 2022

Latviešu valodas aģentūra

Kas ir Latvijas dārgums?

Aicinājumam domāt par šo jautājumu konkursam atsaucās 848 skolēni no Latvijas un latviešu skolām ārzemēs. Tā kā no vienas skolas varēja iesūtīt ne vairāk kā deviņus darbus, mēs saņēmām labākos no labākajiem.

Kas ir Tavs Latvijas dārgums?

Jūs rakstāt:

- par vecvecāku lauku mājām, rupjmaizi un Jāņu nakts zāļu smaržu;
- kā sajūst Latviju sev mīļu, – par mammu un tēti, par vecmāmiņu un vectētiņu; par māju un ģimenes sajūtu;
- par puteņiem, kas aizrāva dvēseles sev līdzīgi, par skarbiem laika griežiem un cīņu pret svešām varām;
- par Baltijas ceļu un Barikādēm;
- par Brīvības pieminekli un Lielvārdes jostu;
- par dzintara gabaliņiem un Dziesmu svētkiem;

- par Latvijas neatkarību un brīvību kā mūsu lielo dārgumu;
- par kultūras darbiniekiem un valstsvīriem;
- par Vairu Viķi-Freibergu, pateicoties kurai Latvija ir NATO dalībvalsts, jo kāda gan būtu mūsu drošība šodien, kad svešas lielvaras tanki ir pie kaimiņu valstu robežām, ja mēs nebūtu NATO??!
- par stipriem cilvēkiem, kas Latviju darīja brīvu;
- par valodu, kultūru, vēsturi;
- par drosmīgiem ārstiem, kas glābj cilvēku dzīvību, un vēl un vēl, un vēl.

Tu esi Latvijas dārgums arī tāpēc, ka esi!

Tu esi Latvijas dārgums, ja mīli gan šo zemi, gan valsti!

Varbūt mēs pārāk esam spēlējušies ar vārdiem un nevērība ir šī laika iezīme. Ja padomju gadus piedzīvojuši paaudze trenējas runāt krievu valodā un neļauj cittautiešiem runāt latviski, bet jaunieši savā starpā sarunājas angļu valodā, kas tad runās latviešu valodā?

Tik grūti ir – būt latvietim???

Krišjānis Valdemārs, savulaik studējot Tērbatā, pirms gandrīz 200 gadiem pie savām studentu istabiņas durvīm uzrakstīja *LATWIETIS*.

Kādu uzrakstu raksti Tu?

Tu esi Latvijas dārgums, ja nekaunies būt latvietis un latviete šodien skolā, klasē, ar vienaudžiem, starpbrīdī, jebkur. Un nekaunies runāt latviešu valodā!

Ja Tu nerunāsi latviešu valodā šodien, kas tajā runās rīt?
Tu esi Latvijas dārgums, ja neaizmirsti Latvijai būtisko,
ja neaizmirsti tos, kuri par mūsu brīvību un neatkarību ir
cīnījušies.

Tu esi Latvijas dārgums, ja nes tālāk latviskuma kodu!
Tu esi Latvijas dārgums, ja Tev nav vienalga, kas
notiek ar Tavu valsti, tautu un valodu!
Paldies, ka Tu esi!

Velga Licīte-Meldere,
projekta vadītāja

18.02.2022.

Keita Vonoga, Taurupes pamatskolas Mazozolu filiāles 4. klase

Dārguma meklējumos

Šgada konkursa tēma „Tu esi Latvijas dārgums” bija diezgan sarežģīta. Vieni domāja, ka es, tikai es esmu Latvijas dārgums. Un tēma arī to prasīja. Cik pa šiem gadiem, žūrijā strādājot, nav nācies lasīt darbus, kuri ir „no citas operas”!

Citi paraudzījās apkārt un meklēja, meklēja, līdz atrada – Latvijas dabu ar visiem tās četriem gadalaikiem, latviešu valodu, tradīcijas, Dziesmu un deju svētkus, darbu, pilsētas, upes, tautastērpu, Gaiziņkalnu, Lielvārdes jostu, rupjmaizi, dzintaru, mežu, dīķi, pļavu, dievnamus, pat necilu akmeni. Un var par katru tēmu sacerēt simtiem lappušu. Daži bija gājuši vieglāko ceļu un ielūkojušies datorā. Tas ir šķietami ērts gājiens, bet slēpj sevī zemūdens akmeņus. Vai ir labāk paņemt kaut ko gatavu, veikli izmantojamo, nekā pūlēties radīt savu, oriģinālu tekstu ar savām domām?

Vēl citi parakās dziļāk un aprakstīja tētus un mammas, vectētiņus un vecmāmiņas, krusttēvus, slavenus komponistus un māksliniekus, sportistus, sporta skolotājas un zvērkopes, pat suņus un kaķus. Un te nu lielākoties ir unikāls materiāls, kādu tikai jūs varat saskatīt. Tiešām, nekas nav pārlaicīgāks par mammu. Viņa tevi ir radījusi, kopusi, audzinājusi un palaidusi pasaules vējos. Ļoti simpātiski, ka uzsvērtā arī tēva loma. Tēvs vienmēr būs paraugs, ar kuru lepoties. Arī vecmāmiņas un vectētiņi – ar viņiem saistīts vesels tradīciju kopums. Bet dažreiz uzmācas tādas negantas iedomas – kas būtu, ja uzdotu

skolēniem rakstīt par to, ka viņu vecmāmiņas un vectētiņi dzīvo pilsētā? Tas tik būtu numurs! Nekādā gadījumā negribu kritizēt sacerējumos pausto, kur aprakstīts, ka suns un kaķis ir lielākais dārgums. Droši vien bērnu ilgošanās pēc suņa un kaķa atsver visu.

Mani īpaši aizkustināja viens darbs. Tajā stāstīts, ka skolēns ironiski vērtējoši izturas pret apkārtējo pasauli, un tā ir dabiska attieksme, jo jaunieši nāk ar noliegumu, otrādību, citu skatījumu. Bet ir viens brīdis, kad svētumi parauj vajā slūžas – Latvijas himnas laikā skolēnam ir jāraud. Un tiek atsvērta viss – ironija, noliegums, iesmiešana. Lai Dievs dod, ka mēs izšķirtu svarīgo no nebūtiskā!

Un vēl – daudzos darbos ir minēti Dziesmu un deju svētki. Nākamgad – 2023. gadā – aprit 150 gadu kopš Pirmajiem vispārīgajiem latviešu dziedāšanas svētkiem. Varbūt pandēmijas dēļ svētki tika aizkavēti, bet nu beidzot aizturētais spēks un emocijas aumajām kā Alpu lavīna nogāzīs mūs visus. Vairākos sacerējumos ar iedvesmu stāstīts par to, kā autorus ietekmējusi Mārtiņa Brauna „Saule, Pērkons, Daugava”. Labi pazinu komponistu Mārtiņu Braunu. 1988. gadā viņa radītā mūzika Valmieras drāmas teātra izrādei „Daugava” sakoncentrēja visu – ģeniālu tekstu, emocionālu, talantīgu mūziku ar pārejām no čukstus izteiktās rečitēšanas līdz pērkondimdošajam apliecinājumam.

Ar nepacietību gaidu 2023. gada vasaru, kad Dziesmu un deju svētkiem – 150.

Valdis Rūmnieks,
redaktors

Aļona Novika, Jūrmalas Mākslas skolas 3. klase

Mana pasaule sākas ar ziedu. Saulīte to silda un samīļo. Zieds aug lielāks. Tam ir daudz krāsainu lapiņu. Visi bērni ģimenē esam šīs mazās ziedlapiņas. Viena no tām esmu es. Kad izdarām labus darbiņus, ziedlapiņas kļūst krāsainākas. Ziedlapiņas kopā satur viducītis. Šis vidiņš ir mūsu mīļā māmiņa, bet tētis mūs visus tur uz sava stiprā ziedu kātiņa. Tas ir skaisti!

Virš mums dzeltenās pastaliņās staigā saulīte, kā spogulis darbojas debesis. Tajās peld baltie putukrējuma mākoņi. Naktīs uz mums noskatās mēness un zvaigžņu ugunis. Kad pāri vējš aiznes savas simfonijas, mēs ieklausāmies viņa un putnu dziesmās. Rudeņos putni uz saviem spārniem aiznes vasaru, pavasarī tie atlido pie mums atpakaļ sasildīties un paēst pie latviešu dabas galdiem. Katrā gadalaikā visa dzīvā radība dzīvo pēc saviem noteikumiem.

Es mācos skolā un palīdzu mājās. Jo vairāk ko jaunu uzzinu, jo jaukāk paskatīties uz sevi no visām pusēm. Mūsu ģimenes ziediņš aug uz Latvijas zemes. Tā dod spēku dzīvot pasaulē. Visi kopā esam liela un draudzīga ģimene. Un tādu ģimeņu Latvijā ir daudz. Ģimenes ir mūsu valsts dārgums. Kas gan būtu zeme bez stipriem un gudriem cilvēkiem!

Adele Kuške,

Rencēnu pamatskolas 3. klase

Mīļo bērniņ, tu esi mans lielākais dārgums!" tā esmu dzirdējis „M sakām manu vecmāmiņu, kad viņa ada savus rakstainos cimdus. Viņa apgalvo, ka krāsainajos dzīparos tiekot ieadīts sirds siltums un gudrība, kas man jāpārmanto. Klausos un brīnos, kā tas ir iespējams?

Rakstainie cimdi kalpo labi. Tie ir ļoti izturīgi un noder tad, kad kopā ar vectētiņu grābju lapas mājas pagalmā, lai pie mums, svinot Latvijas Valsts svētkus, viss būtu sakopts. Šādos brīžos es daudz labāk saprotu vectētiņu nekā vecmāmiņu, jo viņš māca man noderīgus darbus un bieži vien atgādina: „Atceries, nekur nav tik labi kā mājās!" Jā, mājās ir labi, tur mēs visi esam kopā – es, mamma, tētis, brālis, vecmāmiņa un vectētiņš. Un tad saprotu, ka Latvijas dārgums ir mūsu ģimene – katrs mūsu ģimenes cilvēks –, jo mēs veidojam savu Latviju! Kādi būsim mēs, tāda būs mūsu Latvija.

Kaut arī dzīvojam pašā Leišmalē, netālu no valsts robežas, mums ir savas tradīcijas, kuras joprojām kopīgi veidojam. Mamma ir atbildīga par Baltā galdauta svētkiem 4. maijā un Līgo vakara pīrāgiem. Vecmāmiņa atgādina, kā jāsvin Mārtiņi un jāpiemin Veļu laika sākums. Tētis ikdienā kopj zemi, bet valsts svētkos viņš mūs visus ved skatīties salūtu uz Rīgu. Kopā ar vectētiņu un brāli Lāčplēša dienā mēs pie Mežmuižas baznīcas aizdedzam svecītes kritušo karavīru piemiņai.

10

1998

LATVIJA

KRUSTPILS

Man pašam vislabāk patīk 1. septembris, jo tie ir mani svētki, kad varu iet uz skolu, satikt savus draugus un skolotājus. Ik dienas es jūtu, ka vislielākais dārgums ir mūsu ģimene, kas priecājas par manām skolas gaitām un sasniegumiem.

Gustavs Jankevičs,
Augstkalnes pamatskolas 4. klase

„Bērni jau paši zina, ko viņi grib lasīt..”

Juris Zvirgzdiņš

L abdien, cienījamais rakstniek!
[..] Es labprāt izlasīju Jūsu grāmatu „Ahoi! Plūdi Daugavā”. Es vēl neesmu bijusi Rīgā, bet, izlasot šo grāmatu, es iepazīnos ar mūsu skaisto galvaspilsētu. „Kapteiņa zirdziņā” Jūs rakstāt par to, ka mēs, bērni, sapņojam par Ziemassvētku dāvanu, kas būtu „nostādīta uz balti apklāta galda, kur eglītē deg svecītes, kur gaiss smaržo pēc piparkūkām”. Un šī dāvana – sarkanais koka zirdziņš – uzticīgākais draugs pasaulē. Es arī sapņoju par tādu draugu.

Mūsu skolā darbojas teātra pulciņš „Sprīdīši”, kur mēs iestudējam fragmentus arī no Jūsu grāmatām. Ar priekšnesumu „Rasas vasara” mēs piedalījāties Latgales festivālā „Nāc līdzās!”, kur es tēloju meiteni Rasu. Es esmu līdzīga Jūsu varonei, jo arī labsirdīga un ziņkārīga, man arī patīk ciemoties vasarā pie vecmāmiņas.

Es lepojos, ka mūsu Latvijā dzīvo tik talantīgs rakstnieks. Jūs esat Latvijas dārgums!

Jūsu talanta pielūdzēja

Una Ungure,
Daugavpils 11. pamatskolas 4. klase

M ans dārgums ir mana ģimene. Mēs kopā draudzīgi dzīvojam: es, mamma Signe, tētis Jānis, māsa Evelīna. Mamma ļoti labi gatavo ēst. Manam tētim vislabāk padodas skrūvēt mašīnas un makšķerēt zivis. Mēs ar māsu labprāt spēlējam galda spēli „Cirks”. Ar ģimeni mēs bieži braucam atpūsties pie upēm un ezeriem. Tētis makšķerē zivis, mamma vāra zupu, mēs ar māsu palīdzam. Es vienmēr ļoti gaidu šos izbraucienus. Man ir pati mīļākā ģimene pasaulē. Pie mūsu ģimenes pieder arī suns Šeila un jūrascūciņa Kikija. Es par saviem dzīvniekiem rūpējos. Sunīti vedu ārā, baroju un dodu padzerties. Jūrascūciņai tīru būri un baroju. Šie dzīvnieki ir mani dārgumi.

Mūsu ģimenei ir vēl viens dārgums – mūsu ome. Ome rūpējas par mums, kad mamma un tētis strādā. Es domāju, ka draudzīgas ģimenes ir Latvijas dārgumi.

Emilija Pētersone,
*Taurupes pamatskolas Mazozolu filiāles
2. klase*

Annija Dovmane, Liepājas Centra sākumskolas 5. klase

Kur Tu iesi, Rokij, mans minka ar sniegbaltajām ķepiņām? Es iešu Tev līdzi! Ārā tikko nolija lietus, un visapkārt viss vēl slapjš. Lietus pilītes vēl krīt no lapām. Tik skaļi rūca pērkonis, ka es pat nobijos! Vai Tev nebija bail?

Skaties, minka, varavīksne! Cik tā ir skaista! Tur tālumā tumši lietus mākoņi, bet te jau gaiši zilās debesis un spoža saulīte. Cik tālu mēs iesim? Vai tev nesamirks ķepiņas?

Paskaties, tur lejā ir meži! No mūsu mājām tie neizskatās tik biedējoši. Tie ir draudzīgi un vēl zaļi, bet drīz būs krāsaini. Tad pienāks septembris un es iešu uz skolu. Tu gan, Rokij, nevarēsi nākt man līdzi! Kaķi neiet skolā. Tu varēsi staigāt pa pļavām un skatīties, cik mūsu Latvija ir skaista! Mana Latvija – dzimtā zeme, mīļās mājas. Es Tevi mīlu!

Evelīna Rēķe,

Ilūkstes Raiņa vidusskolas 2.a klase

Kopā ar vecmāmiņu domājām, kas tad ir Latvijas dārgums? Es iedomājos, ka arī es esmu Latvijas dārgums. Latvijas dārgums ir katrs tās pilsonis. Sākām domāt – cik liels dārgums esmu es?

Man ir astoņi gadi. Esmu dzimusi un dzīvoju Latvijā. Runāju skanīgajā latviešu valodā. Te ir manas mājas, kurās glabājas mani piedzīvojumi, ceļojumi, sapņi.

Mans pirmais ceļojums bija viena mēneša vecumā. Vecāki mani aizveda uz jūru. Tas notika ziemā. Viņi ierakstīja sniegā manu vārdu.

Ziemassvētkos ar svečīti burciņā soļoju pa „Sveču mežu” Skaņākalnā. Visapkārt balts sniegs un sveču gaismiņas. Es sajutu, ka tas ceļš ved mani debesīs un tur dejo eņģeļiši.

Lāčplēša dienā katru gadu aizdedzu svecītes par godu brīvības cīņās kritušajiem karavīriem.

18. novembrī ar vecvecākiem devos uz Rīgu, kur sabraukuši tūkstošiem cilvēku. Tad cieši turējos pie vecvecākiem, lai nepazaudētos. Brīvības pieminekļi pacēlās augstu virs manis. Tā zvaigznes apmirdz visu pilsētu, izstarojot laimi, mīlestību un spēku. Krastmalā, kad cilvēki pulcējās kopā, lai dziedātu Latvijas himnu, vectētiņš uzcēla mani plecos. Es jutos varena, liela un dziedāju, cik spēju.

Latvija ir zaļa pavasarī, ziedoša – vasarā, brīnumaini koša rudenī un balta ziemā. Koki visos gadalaikos, izplētuši savus zarus, stāv vareni kā Latvijas sargi.

Es mīlu Latviju. Lepojos, ka esmu latvieti. Vēlu Latvijai būt stiprai, vienotai, draudzīgai!

Šobrīd es vēl tikai mācos skolā. Īsti nezinu, kas būšu un ko darīšu, kad izaugšu, bet gribu būt noderīga Latvijai.

Katrīna Pietkēviča,

Cēsu pilsētas vidusskolas 2.b klase

Es dzīvoju pasaulē skaistākajā zemē Latvijā. Mana māja ir netālu no Latvijas augstākā kalna Gaiziņkalna. Šeit zeme ir cietāka un slapjāka nekā citur Latvijā. Pie mums arī ziemas ir aukstākas un pavasari atnāk vēlāk nekā citur Latvijā. Bet es priecājos, ka dzīvoju vietā, kur nav lielu plūdu, vulkānu izvirdumu un vētru.

Mana ome un mammas brālis ir zemnieki. Visas brīvdienas mēs pavadām laukos, palīdzot lauku darbos. Barojam aitas un govīs, ravējam dārzus, stādām puķes un lasām ogas. Mēs, latvieši, esam zemnieku tauta. Mūsu zeme ir mūsu tautas dārgums. To mēs nevaram atdot un pārdot citiem.

Mana mīļākā nodarbošanās ir darbs dārzā. Man ir savs dārziņš. No rīta, kad pieceļos, arī ejot uz skolu, es apskatos savu dārziņu. Atnākot no skolas, es dodos strādāt savā dārziņā. Pie mājas mums zeme ir mālaina un cieta, bet ļoti auglīga. Es savā dārziņā esmu sabēris daudz melnzemes. Rudeņos un pavasaros es roku grāvīšus gar malām, lai nestāv ūdens. Savā dārziņā es audzēju dažādas

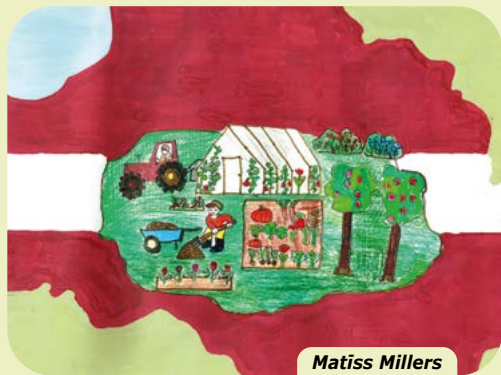
dārzeņus – burkānus, kāpostus gurķus, puravus un kartupeļus. Šogad biju iesējis un iestādījis arī puķes – asteres, salmenes, kliņģerītes un vienu dāliju. Par naudiņu, ko man uzdāvina ģimene uz jubilejām, es pārku dažādus darbarīkus dārzam. Man ir grābeklis, lāpsta, kaplis, ķerra, „Tornado” irdinātājs, rokas arkliņš un dakšas.

Es datorā skatos video par dārza darbiem. Lasu arī žurnālu „Ievas Dārzs”. Man ir arī sava maza siltumnīca. To man, kad palika deviņi gadi, uzcēla tētis. Tomātus un gurķus esmu novācis. Tagad pa ziemu man tur ir sastādītas mārtiņprozes.

Kad izaugšu liels, es būšu dārziņnieks. Es apkopšu savu dārziņu Latvijas zemī. Audzēšu ķirbjus un citus dārziņus. Man būs liela siltumnīca ar puķēm. Es nopirkšu arī savu mazo traktoriņu, ar ko zemi apstrādāt. Es būšu laimīgs savā dzimtajā zemē.

Matiss Millers,

*Taurupes pamatskolas Mazozolu filiāles
3. klase*

Matiss Millers

Dvietes muižas parks – Latvijas dārgums

Es esmu pilsētas zēns, kuram bezgala mīļi ir lauki. Kad vien iespējams, labprāt ciemojos manas mammas dzimtajā ciemā Dvietē. Šeit dzīvo mana mīļā omīte un mīļais vectētiņš.

Ikreiz, kad aizbraucu ciemos pie vectētiņa un omītes, es gaidu pastaigas pa parku kopā ar viņu un nebeidzamos stāstus par to. Vecais muižas parks ir izveidots 19. gadsimta vidū. Parkā atrodas trīs dīķi, kuri savstarpēji saistīti ar kanāliņiem. Tā teritorijā izveidots akmens dārzs, maza koka estrāde un vairākas atpūtas vietas. Parka malā atrodas senas ēkas no muižas laikiem – kalpu māja un muižas pārvaldnieka māja. Mana omīte stāstīja, ka pārvaldnieka mājā bija izveidota pat skola. Tad daudzus gadus tā bija pamesta un aizmirsta. Šodien šī vēsturiskā ēka un tās apkārtnē ir atjaunota un sakopta. Tur atrodas ļoti interesants muzejs. Man ļoti patīk vecais parks, kad lielā vējā koki šūpojas un čīkst. Tas var būt pat bīstami. Omīte stāstīja, ka viņai pats Pauls Sukatnieks norādījis uz to, ka parka kokiem nedrīkst nogrābt lapas zaru vainaga platumā. Tas koku saknēm nepatīkot, jo tiek atņemtas barības vielas. Diemžēl šajā padomā neviens neieklausījās, tāpēc tagad lielā vējā vecie koki gāžas laukā ar visām saknēm. Cik labi, ka vietā tiek iestādīti jauni kociņi!

Parkā lielo koku dobumos dzīvo pūces. Pa dienu tās atpūšas, bet naktīs meklē barību. Reizēm var sadzirdēt pūču ūjināšanu. Kādā pastaigā ar omīti uz vecā muižas tilta sastapām lielu zaķi. Man tas bija liels pārsteigums! Īsts zaķis parka teritorijā! Kāpēc gan ne? Tur taču aug zaķa gardums – zaķkāposti! Kur zaķkāposti, tur arī zaķi! Ai, kādas smaržas parkā valda pavasarī, kad zied ievas, bet vasarā – liepas! Mmmm!

Dvietē ir daudz putnu. Ap veco pasta ēku staigā irbītes. Tādas mazas, raibas visticas. Aukstā laikā pa sniegu viņas tuvojas cilvēku mājām. Meklē barību. Dīķī var redzēt peldam pīlītes. Tikai tādas bailīgas! Kad iztraucētas, slēpjas meldros. Dīķa otrā pusē meldros vairākus gadus ligzdoja kāds gulbju pāris. Diemžēl šajā pavasarī nejauki bērni viņus iztraucēja un gulbīši pazuda. Varbūt nākamajā pavasarī atgriezīsies? Es ļoti gaidīšu viņus atpakaļ, kad parkā ziedēs zeltstarītes un baltie vizbuli.

Dvietes muižas parks ir iecienīta atpūtas vieta gan dvietiešiem, gan tūristiem. Mūsu visu uzdevums ir saudzēt muižas parku.

Ervīns Galvāns,

Ilūkstes Raiņa vidusskolas 3.a klase

[..] **E**s domāju, ka lielākā Latvijas bagātība ir cilvēki. Tikai cilvēki spēj vairot Latvijas bagātību. Tikai

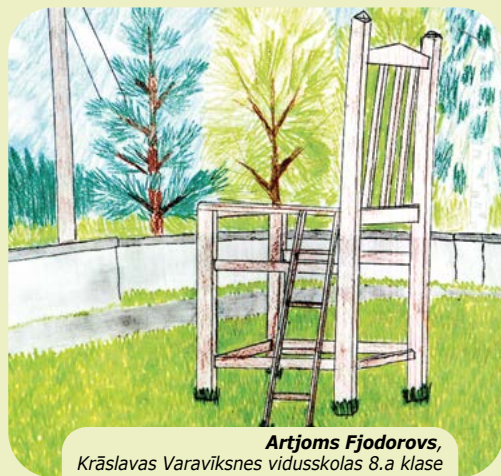
viņi spēj ar lepnumu nest tās vārdu. Tāpat kā bērnu vecāki lepojas ar saviem bērniem, tā Latvija lepojas ar mums visiem.

Es ļoti lepojos ar savu ģimeni. Tāpat kā māmiņa, es arī gribētu nākotnē būt ārste. Māmiņa ļoti daudz strādā, rūpējas par cilvēkiem. Katru dienu steidz uz darbu, lai kādam palīdzētu. Viņa atnāk mājās ļoti nogurusi, bet priecīga, ja darba diena bijusi veiksmīga un viss ir izdevies. Vienīgais, kā es viņai varu palīdzēt, iepriecināt ar saviem sasniegumiem skolā.

Brīvajā laikā mēs daudz sarunājamies ar manu vecmāmiņu. No viņas es uzzināju, kā agrāk cilvēki mācījās. Cik daudz un grūti bija jāstrādā! Mūsu dzīve ir vieglāka un interesantāka. Tieši tāpēc domāju, ka lielākais dārgums ir darbīgi un čakli cilvēki.

Amanda Lavrinoviča,

Kārsavas vidusskolas 3.a klase

Artjoms Fjodorovs,

Krāslavas Varavīksnes vidusskolas 8.a klase

Latvija, esi stipra kā ozols!

Manas mājas pagalmā aug ozols. Ozola stumbrs ir liels un žuburains. Ozola lapas ir līdzīgas putnu spalvām. Katru rītu koks mani sveicina un māj man ar savu roku zaru. Man šis koks ir mīkla. Interesanti, kāpēc? Tagad esmu pirmklasnieks. Tā ir mana skola. Šeit es mācos un uzzināšu par visu, kas notiek pasaulē.

Es atveru grāmatu un lasu, ka ozoli Latvijā kopš seniem laikiem tiek uzskatīti par maģiskiem kokiem. Tukuma novadā aug vislielākais ozols. Tam jau 1000 gadu! Kuplu, gadsimtiem vecu ozolu mēs varējām redzēt pat uz piecu latu naudas zīmes. Visīsākajā vasaras naktī pēc Jāņu svētku tradīcijas jāpin ozolu vainagi. Kāpēc? Vainags no ozola lapām – veselības un gara mūža simbols. Ozola zari rotā Latvijas ģerboni. Ozol, turpini augt! Latvija, esi stipra kā ozols!

Dmitrijs Ivanovs,

Daugavpils 11. pamatskolas 1.a klase

Mana Latvija

Hei, mana pilsēta mirdz varavīksnes krāsās!

Dzeltenā – no saulespuķu smaida,
Oranžā – no pīlādžogu rotām,
Zaļā – no egļu, priežu skujām,
Brūnā – no skudrupūžņu mājām,
Zilā – no burbuļojošās upītes,

Sarkanā – no mušmiru cēlajām cepurēm,
Pelēkā – no līkumainiem ceļiem.

Lukass Vencjuns,

Vangažu vidusskolas 1.a klase

Katrās brīvdienās mēs ar vecākiem braucam pie jūras un [..] ejam uz pludmali caur mežu, kur es spēlējos ar kociņiem, vēroju kokus un augus un skrienu pakaļ putniem. Man patīk putni, zvēri, kas dzīvo dabā, jo zoodārzos dzīvnieki izskatās nelaimīgi.

Staigājot pa mežiem un dabas takām, es bieži redzu daudz atstātu atkritumu. Tas mani apbēdina, un es nesaprotu, kāpēc cilvēki tā rīkojas. Vienreiz, lasot sēnes ar vecmammu, es redzēju tik daudz atkritumu, ka to pietiktu milzīgam maisam. Diemžēl man nebija līdzī maiša un cimdu, bet nākamreiz es noteikti paņēmsu tos līdzī.

Mājās es palīdzu vecākiem šķirot atkritumus. Mums ir trīs atkritumu konteineri: kartonam un plastmasai, bio atkritumiem un pārējiem saimnieciskiem atkritumiem. Tētis ir iemācījis man un mammai, kā to darīt. Viņš saka, ka viss sākas ar tevi. Es domāju, ka tas nozīmē – ja es rūpēšos par dabu, tad citi to ieraudzīs un darīs tāpat.

Es mīlu Latviju un tās dabu un vēlos, lai visi mūsu iedzīvotāji ir veseli un labestīgi cits pret citu, pret mūsu valsti un mūsu planētu.

Daniils Dobrovoļskis,

Rīgas 40. vidusskolas 2.c klase

Latvija ir labākā valsts pasaulē. Tagad mācos jau otrajā klasē. Šī skola ir pati labākā. Man patīk mācīties ārā mērit, zīmēt, meklēt, pētīt.

Pirmajā klasē gājām pārgājienā. Mežā mērijām koku stumbrus un celmus. Skaitījām gadus. Es brīnījos, ka tik daudz gadu var būt kokam. Cik atšķirīgi ir koki! Tāpat kā mēs.

Es ļoti daudz zinu par traktoriem. Man opis visu pastāsta un rāda. Es jau stūrēju. Kopā sēžam kabīnē, apstrādājam zemi. Kad gāju pāri laukam uz māju, bija aplipuši smagi zābaki. Bet man patika zemes smarža. To sajūtu arī tad, kad kāpju ārā no traktora.

Pie traktora man ir jābūt, kad remontē. Es esmu ļoti vajadzīgs un svarīgs, jo opim jāpadod atslēgas un uzgriežņi. Vienreiz viņš teica, ka laiks ir dārgs. Kā tas ir?

Vai viss jāpaspēj? Gandrīz visu varu. Nav bijusi neviena diena, kad mani kāds nepasauca palīdzēt. Kad izaugšu, es strādāšu Latvijā.

Adrians Jurģis,

Taurupes pamatskolas 2. klase

Mans draugs – Čipa

Mans lielākais sapnis bija iegūt sev uzticamu un mīļu draugu, [..] ar kuru vienmēr būtu jautri. Un tagad tas ir piepildījies. Mēs ar tēti kucēnu nopirkām Kastirē. Viņa vēl bija pavisam maza. Sunītes ģimenē bija divas māsas un

divi brāļi. Mans kucēns ir meitene, kurai drīz būs viens gads. Kad man vēl nebija kucēna, es vecākiem stāstīju par viņu, cik ļoti es to gribu. Priecājos, ka vecāki mani atbalstīja. Sunīti sauc Čipa, viņa ir balta ar gaiši brūnu. Viņai actiņas ir kā mazas oglītes, kas dzirkstejo. Čipa vienu dienu pazuda. Tā bija sliktākā diena manā mūžā. Mēs ar mammu pārskatījām visu, ko vien varēja, pat rudos kaķus Aglonā. Tas gan bija smieklīgi, bet sirsniņa man sāpēja. Arī internetā lūdzām cilvēku palīdzību. Viss beidzās laimīgi, un es savu draugu atguvu.

Es gribu, lai mans suns izaug un kļūst gudrs. Es ar viņu lepojos. Mums kopā ir daudz jautru piedzīvojumu. Mūsu pirmais kopīgais piedzīvojums bija, kad abas palidām zem gultas un tur gulējām. Čipa ir ļoti apķērīga, un viņa pilda manas komandas. Čipai mīļākā komanda ir „Sēdēt!”. Viņa prot lēkt, spēlēt futbolu un ķerenes. Kad Čipai viss izdodas, manā sirdī ieplūst prieks. Mēs abas lēkām un smejamies. Ejot pastaigā, es sunīti vedu pie pavadas. Katru dienu es rūpējos par savu dzīvnieku, baroju to un kopju. Es esmu ļoti laimīga, ka man ir Čipa!

Kad izaugšu liela, kļūšu par dzīvnieku dakteri. Es atvērsu savu kliniku. Čipa būs man lielais palīgs. Viņa uzmundrinās katru manu pacientu, jo viņa ir ļoti draudzīga. Mēs kopā būsīm lieliska komanda.

Denīze Valaine,

*Aglonas Katoļu ģimnāzijas
2. klase*

Vai es protu ieraudzīt Latvijas dārgumus? Un kur tad tie glabājas? Katrs Latvijā dzīvojošs cilvēks ir liela vērtība, bet dārgumam jābūt kaut kam īpašam. Tāpēc pastāstīšu par vienu tādu dārgumu – cilvēku, kurš sevi audzinājis visu mūžu un pašaieliedzīgi palīdzējis daudziem viņu dzīvības ceļā, kuram valsts pateicībā pasniegusi Triju Zvaigžņu ordeni. Tas ir mūsu vidusskolas absolvents Jāzeps Baško – ārsts, sportists, tūrists, lauksaimnieks, mežu un puķu kopējs, novadpētnieks.

Esmu viņu sastapusi fotogrāfijās un aprakstos, muzeja skolotājas stāstījumos, jo pandēmijas dēļ viņš divas reizes nevarēja atbraukt ciemos. Tagad pat zinu, kā svešvārdā sauc viņa profesiju – torakālais ķirurgs. Zinu, no kā cilvēks izaug liels tiešajā un pārnestajā nozīmē. Rīgā Jāzepu pamatskolas gados audzinājusi iela, un ne jau ar labākajiem draugiem. Kādu laiku mācījies gleznot, bet pie klavierēm nav laists, jo nav mazgājis rokas. Pirmais algotais darbs viņam bijis Mežaparkā, liekot velēnas Dziesmu svētku estrādes klausītāju vietu malu nostiprinājumiem. Viņa tēvs kritis karā. Vienīgi mamma bijusi mīļākais cilvēks, bet ļoti aizņemta slimnīcas darbā. Reizēm gan Jāzeps devies viņai līdzi, un, kā pats teicis, tieši agrā bērnībā radusies vēlēšanās kļūt par ārstu. Lai atradinātos no pilsētas nevēlamām izklaidēm, jaunielis atsūtīts uz laukiem pie radniekiem, lai dara darbus un turpina izglītību. Tā arī noticis. Jāzeps gatavojis sienu, racis grāvjus, tīrījis lopu kūti, stādījis un ravējis.

Rencēnu vidusskolā viņš pārmainījies, jo te bijuši izcili skolotāji un izpalīdzīgi klasesbiedri, ar kuriem tiekas katru gadu kopš skolas beigšanas. Ceļamaizei no mūsu skolas Jāzeps paņēmis līdzi rūdījumu. Turpinājis apgūt medicīnas zināšanas, strādājis dažādās Latvijas slimnīcās, bet brīvajā laikā braucis pa straujām upēm un kāpis augstos kalnos ārpus Latvijas. Bijis kopā ar dzejnieku Imantu Ziedoni dižkoku atbrīvotāju grupā. Mantojumā no vectēva saņemto zemi apstrādājis, sējis, stādījis, kopis, novācis ražu.

Visatbildīgākais un saspringtākais uzdevums bijis ārstēt plaušu slimniekus. Glābis cilvēku dzīvības apmēram astoņos tūkstošos operāciju. Mācījis jaunos ārstus, pats mācījies arī ārzemēs. Ķirurgs ir teicis, ka ārsts ir tāds pats cilvēks kā visi, bet, ko var izdarīt, tas ir brīnums. Viņa vārdi „Ķirurgija piespiež būt sakārtotam, čaklam un audzina raksturu!” var iedvesmot.

Tagad dakteris ir tikpat aizņemts kā agrāk, jo kļuvis par rakstnieku. Ir izdota grāmata, kurai viņš ilgi vācis materiālus par savu vectēvu – aviācijas ģenerāli. Šajā gadā iznākusi otra grāmata par ķirurgiju, bet dakteris raksta vēl vienu par savu dzīvi, jo visu mūžu rakstījis dienasgrāmatu. Domāju, ka tas, ko paveicis Jāzeps Baško, ir dārgumu vērts. Vēl izlasīju viņa teikto kādā intervijā: „Agri celies, brien pa dubļiem, cērt krūmus, stādi kokus! Kaut kas jau izaug, un paliek apziņa, ka savai Latvijai esi ko labu izdarījis.”

Jāzeps Baško ir atsaucīgs, jo vairākas reizes viesojies mūsu skolā; es gan tad

vēl te nemācījos. Kad viņš varēs atbraukt, pieiešu klāt un teikšu: „Jūs esat Latvijas un mūsu skolas dārgums.” Interesanti, ko viņš man atbildētu.

Ramona Tkačenko,
Rencēnu pamatskolas 4. klase

Man uz galda atrodas globuss, un es uz tā meklēju savu dzimteni – Latviju. Tā atrodas pie Baltijas jūras. Tajā daudz mežu, upju un skaistu ezeru, labības lauku, ābeļdārzu. Latvijā ir ļoti daudz strādīgu cilvēku.

Kur vien paskatos, sakopti lauki! Tur aug rudzi, mieži, auzas un rapsis, kā arī skaistie Latgales zilie lini. To visu paveicis cilvēks.

Tālumā redzami meži, kuros aug koki, sēnes un ogas. Tas ir cilvēks, kurš kopj laukus un mežus, audzē dārzeņus, labību, uztur skaistu mūsu Latviju. Tas ir cilvēku roku darbs.

Tur skola – zinību krātuve. Skolā mums sniedz zinību pasaules izpratni, māca būt čakliem, godīgiem, zinošiem, darbīgiem. Māca valodas un dziesmas, māca būt fiziski izturīgiem, saprast dabā un cilvēkā notiekošo. Skolotājs ir cilvēks, kurš to visu paveic.

Šajā laikā, kad apkārt plosās Covid-19 infekcija, mūs sargā, ārstē un sniedz padomu ārsti. Viņiem šis periods ir ļoti smags. Katram vajag izskaidrot slimības gaitu, ārstēšanas metodes, karantīnas ilgumu. Tas arī ir cilvēku veikums.

Skaistā daba, latviešu valoda, tautasdziesmas, tautastērpi, Dziesmu svētki, gadskārtu svētki ar savām tradīcijām – tā ir Latvija, latviešu cilvēka dvēsele.

Tādēļ es uzskatu, ka Latvijas dārgums ir cilvēks ar savu godprātīgo attieksmi pret valsti, darbu, dabu un cilvēkiem, kas atrodas līdzās.

Amēlija Meņģiša,
Krāslavas ģimnāzijas 4.a klase

Varde ir viens no Latvijas dārgumiem, jo dzīvo tīrās vietās, tādās, kuras cilvēks nav sapostījis. Mums jāšargā viss un visi, kas dzīvo Latvijā. Jāšargā sava valoda, taču arī citas valodas ir svarīgas.

Arī dzīvniekiem ir sava valoda, taču mēs ļoti nesaprotam, ko viņi saka. Es gribētu saprast.

Dāvids Štrauhs,
Vērgales pamatskolas 1. klase

Man patīk klausīties Latvijas putnu dziesmas un vērot saulīti. Mana istabiņa ir gaiša no saulītes. Paņemu grāmatas un lasu. Man ļoti patīk lasīt.

Man ļoti, ļoti gribējās iet uz skolu. Mans onkulis teica, ka man nepatīks skolā. Bet tā nav patiesība.

1. septembrī iemācījos pirmo dzejojīti:

Ja kāds prasīs – kurā klasē?
Lepni teikšu – pirmajā!
Pirmā klasē iet ir gods,
Tas mums vienreiz mūžā dots.

Evelīna Danfelde, Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolas 1. kurss

Katru nedēļu es iemācos no galvas vienu dzejoli. Tos klausās manas mazās māsas. Siltajā vasarā man patīk staigāt pa plāvu. Plūcu puķes un pinu vainagus.

Es esmu kā taurenis, kurš izaugs no kūniņas un milēs savu zemi.

Emīlija Beāte Šmite,
*Taurupes pamatskolas
Meņģeles filiāles 1. klase*

Tu esi Latvijas zelts. Mēs esam Latvijas zelts. Visi kopā mēs veidojam mūsu zemes bagātību. Mana ģimene, klasesbiedri, skolotāji un visi Latvijas iedzīvotāji. Bez mums nebūtu mīlestības, bez mīlestības nebūtu Latvijas zelta.

Samanta Kučere,
Kolkas pamatskolas 4. klase

Samanta Kučere

Es daudz esmu domājis par to, kas man ir Latvija. Pajautāju savai omītei un opītim, arī mammai, mātai un brālim.

Latvija ir mana Tēvu zeme, vieta, kura būs manī uz mūžu. Viss, ko es daru, ko jūtu, izgaršoj un pārdzīvoju, tas viss man ir dārgs un mīļš. Tagad, kad mana mamma man stāsta par savu bērnību, tētis par savām mīļajām bērnu dienām, tas ir arī mans dārgums, jo to es tālāk visu nodošu saviem bērniem.

Kad mūsu klasē bija audzināšanas stunda par godu Latvijas dzimšanas dienai, man sariesās asaras, jo to, ko mēs piedzīvojam ar klasi, to nevar aprakstīt un nopirkt par naudu. Tas, lūk, ir īsts Latvijas dārgums.

Mana mamma ir Latvijas dārgums, jo viņa kovida laikā glābj cilvēku dzīvības. Daudzi cilvēki ir tik pateicīgi, ka mana māmiņa ar savām zināšanām uzvar jauno slimību. Tad cilvēki saka: „Jūs esat mūsu dārgums.” Tad es jutos ļoti lepnis.

Mans tētis ir robežsargs. Viņš vada armiju. Mans tētis ir Latvijas dārgums. Neticami, bet viņš pat ir saņēmis ordeni.

Mani vecāki ne no kā nebaidās. Viņi ir stipri gan sirdī, gan darbos. Es vēl esmu mazs, bet, kad izaugšu, iešu savu vecāku pēdās. Man vēl daudz no viņiem ir jāmācās.

Klausoties mūsu Latvijas himnu, sirds iegavilējas, acis iemirdzas un, lai arī ar masku uz sejas, dziedu, cik vien spēka: „Dievs, svētī Latviju!”

Kaspars Jurkovskis,
Liepājas Centra sākumskolas 3. klase

Vasara ir vislabākais laiks ceļošanai. Manai ģimenei ļoti patīk ceļot. Šovasar mēs nolēmām apceļot Kurzemi, lai apskatītu interesantas vietas.

Kā pirmo mēs izvēlējāmies Kolkas ragu, kur satiekas Rīgas jūras līcis ar Baltijas jūru. Tur ir ļoti neparasts skats un savādas sajūtas. Liekas, ka vējš noplēsis matus un savā dejā aizraus mūs līdz jūrā. Bet laiks bija tik karsts, ka vējš šoreiz likās kā īsts draugs, kas pasniedz glāzi vēsa ūdens.

Kad bijām pamatīgi sapurināti pie jūras, braucām uz Kuldīgu, kur apskatījām Ventas rumbu. Vai jūs zināt, ka Ventas rumba ir platākais ūdenskritums Eiropā? Ūdenskrituma platums ir no 100 līdz 110 metriem, bet augstums – pat līdz 2 metriem. Tas ir varens skats! Tur vērojamas arī lidojošas zivis. Diemžēl mēs neredzējām aizraujošo lidojumu, kad nārstojošās zivis cenšas uzveikt rumbu un pārlēkt tai pāri, jo tās var redzēt tikai pavasarī.

Mamma teica, ka jāskatās vismaz 15 minūtes un pat ilgāk, lai novērtētu rumbas skaistumu. Dabai nepatīk nepatīgi ceļotāji. Es vēl mācos saskatīt skaisto un domāju, ka izdodas.

Latvijā ir daudz skaistu vietu, kur atpūsties un ko apskatīt, bet es varu droši teikt: „Kurzeme, tu esi Latvijas dārgums!”

Darja Medņikova,
Rīgas 34. vidusskolas 4.a klase

Pasaka

Reiz senenos laikos kādā zemē, ko par Latviju sauc, pie jūras dzīvoja zemnieks. Lai cik daudz strādāja, bagātības kā nebija, tā nebija. Tā nu zemnieks kādu dienu izlēma iet pasaulē dārgumus meklēt.

Gāja, gāja, klausās – kāds dzied: „Stiprs un ģiprs Lāčplēsis lāčus plēš!”

Nē, es negribu satikt to, kas lāčus plēš, iešu pa citu taku! – nodomāja zemnieks un gāja pa citu taku, kamēr satika zaķi.

– Kurp iedams, ceļinieki? – jautāja zemniekam zaķis.

– Eju dārgumus meklēt.

– Es arī gribu meklēt dārgumus! Iesim kopā? – zaķis bija līdzī nācējs tūlīt.

Tā nu abi gāja, gāja un satika vilku.

– Kurp iedami, ceļinieki?

– Ejam dārgumus meklēt.

Vilks arī gribēja meklēt dārgumus. Tā visi trīs gāja, gāja un satika lapsu.

– Kurp iedami, ceļinieki?

– Ejam dārgumus meklēt.

Lapsa viņiem piebiedrojās, un nu visi četri gāja, gāja un satika lāci.

– Kurp iedami, ceļinieki?

– Vai, lācīt! – iesaucās zemnieks.

– Pirmīt dzirdēju, ka kāds dziedāja par Lāčplēsi, kas plēš lāčus. Domāju, ka tu esi saplosīts...

– Nē, Lāčplēsis plēš tikai sliktos lāčus, es esmu labais lācis. – draudzīgi norūca lācis. – Nu, stāstiet, kur jūs visi četri tā iedami?

- Ejam dārgumus meklēt.
- Ak dārgumus... Tad mums ir jāiet pie aļņa. Viņš ir meža lielākais dzīvnieks, viņš zinās, kur ir atrodami dārgumi.

Lācis gāja kopā ar visiem meklēt alni. Ceļinieki gāja, gāja, tad klausās – kāds dzied: „Stiprs un nīprš Lāčplēsis lāčus plēš, raganas dēlam viņš pretī gāja, abi Baltijas jūrā krita...”

- Ā, te nu viņš ir, kas to dziesmu dzied! – iesaucās zemnieks un skatās – no krūmiem izlien liels alnis!
- Kurp iedami, ceļinieki? – alnis jautā gājējiem.
- Ejam dārgumus meklēt. Bet kāpēc tu dziedī tādu dziesmu?
- Ak dziesmu! Nu jā, es dziedu par Lāčplēsi, savu draugu, kurš krita kaujā ar raganas dēlu... Es gribu, lai visi par viņu atcerētos, – alnis stāstīja. – Kādus dārgumus jūs ejat meklēt? Vai mežos vairs nav labas dzīves zvēriem?
- Nezinām, – zvēri saskatījās cits ar citu un tad paskatījās uz zemnieku.
- Mēs ejam līdzi zemniekam.
- Es dzīvoju pie jūras. Tur zeme ir nabadzīga, un neko nevaru izaudzēt. Tāpēc izdomāju, ka iešu meklēt dārgumus, lai būtu bagāts, – zemnieks stāstīja alnim.

Alnis pašūpoja galvu, pasmaidīja un teica:

- Draugi, dārgumi esat jūs paši! Šovakar pārnakšņojiet pie manis, ir jau vēls, bet rīt dodieties vien katrs

uz savām mājām. Un atcerieties – tieši jūs katrs esat dārgums, Latvijas dārgums!

Tā nu zemnieks, zaķis, vilks, lapsa un lācis pārnakšņoja pie aļņa, noklausījās stāstu par Lāčplēsi, kurš nepadevās raganas dēlam pat tad, kad abi krita jūrā. Un no rīta visi devās katrs uz savām mājām, lai turpinātu būt Latvijas dārgumi un rūpētos par savu zemi.

Irbe Bārbala Kārklīņa,

Rēzeknes sākumskolas 3.a klase

Es nekad nevēlētos pamest Latviju. Tā ir mana dzimtene, un tas ir mans dārgums. Manas māsas arī ir dārgums. Es viņām mācu matemātiku. Mēs būsīm gudri. Vasarā man patīk peldēties. Rudenī lasu ābolus. Ziemā ir tik jauki šļūkt no kalna. Pavasarī dzeru sulas, esmu vesels.

Zinu arī, ka ūdens daudz jādzer. Ja man atgādina, tad es dzeru. Vecāmāte domā, ka ūdens arī ir dārgums. Man neļauj laistīties, kad gribu.

Vienreiz man mamma teica: „Paskaties uz sevi ūdenī! Tas ir atspulgs. Ko tu redzi? Kāds tu esi?” Es skaļi smējos un teicu: „Stiprs un smuks! Un labs.” Es savai ģimenei esmu dārgums.

Aleksandrs Pabjaržins,

*Taurupes pamatskolas
Meņģeles filiāles 1. klase*

Stārķa svētība

Vasaru man patīk pavadīt laukos pie vecmāmiņas. Netālu no lauku mājas stāv vecs nokaltis koks. Kāpēc to nenocērt? Man paskaidroja, ka to nedrīkst darīt. Tajā ir stārķu ligzda. Šis putns mums ir īpašs. Latviešiem viņš ir svēts.

„Stāv jumta korē droši un cēli
Miera un mūžības svētais putns.”
(„Līvi”)

Uzskata, ka stārķis nes mājai svētību, ilgu mūžu, bagātību, laimi un satiecību. Cilvēki tic, ka šie putni pasargā māju no ugunsgrēka un zibens.

Stārķa attēlu var atrast manas ģimenes latu kolekcijā, bet Melno stārķi – Latvijas Sarkanajā grāmatā.

Latviju varam saukt par stārķu zemi. Tos var redzēt, braucot pa Latvijas ceļiem, māju tuvumā, ceļmalas kokos, elektrības

stabos. Mēs nevaram iedomāties Latvijas lauku ainavas bez putniem, kas soļo aiz traktora vai kombaina un veikli salasa visu, ko var apēst.

Balto stārķi pie mums pēc izskata pazīst ikviens. Mums pašiem tie liekas ierasta parādība, bet Latvijas ciemiņi ir sajūsmā par šo skaisto putnu.

Pārziemojot siltajās zemēs, mūsu svēteļi katru pavasari atkal atgriežas savā vecajā nokaltušajā kokā, jo zina, ka „ir tāda zeme, kur stārķi ligzdas vij...”. Tāpēc cilvēki tic, ka mājā, pie kuras mīt stārķi, vienmēr atgriezīsies ģimenes locekļi.

„Klabinot klabekli, gaida, kad ļaudis
Mājup no kara un svešatnes nāks.”
(„Līvi”)

Lai visi vecāki rūpējas par saviem mazuļiem un ir uzticīgi kā mūsu svēteļi! Lai vienmēr dzimtajās mājās atgriežas tie, kam nākas pamest tās! Lai stārķi nes mieru un svētību mūsu Latvijai!

Viktorija Holodilova,
Daugavpils 11. pamatskolas
3. klase

Ksenija Jesijevska,
Rīgas 40. vidusskolas 1.a klase

Latvijā ir tik daudz skaistu mežu, tikai žēl, ka cilvēki tos izcērt un nepadomā, kas būs nākotnē. Viņiem nerūp mežu skaistums un košums, bet mantas, kuras var iegādāties par meža naudu. [..]

Ko es glabāšu sirdī kā īsta liepājniece?

Skaistās jūrmalas smiltis, kuras ir tik mīkstas un siltas vasaras karstajā tveicē.

Skolotāja un mūsu klases bērni ir īsti Latvijas dārgums, jo visi kopā mēs esam varens Latvijas bišu strops, saldaiss medus izplūst kā smaržīga jūra mūsu labajos darbos.

Kseneija Košejeva,
Liepājas Centra sākumskolas
3.c klase

Es domāju, ka viens no Latvijas dārgumiem ir rupjmaize. Rupjmaize ir īpaša, tikai Latvijā nogaršojama maize.

Senāk to cepa ikvienā ģimenē, un arī mūsdienās īsta rupjmaize tiek cepta pēc senām receptēm.

Īstu rupjmaizi cep no dabīgiem produktiem un ar dabīgu ieraugu. Cepšanai izmanto rupja maluma rudzu miltus, lai būtu laba garša un krāsa. Mamma stāstīja – lai izceptu rupjmaizi, miltus no sākuma vajagot plaucēt, tad raudzēt un cept. Mīkla jāmicot ar rokām.

Senāk to mīcīja īpašā koka traukā abrā. Labākai garšai klāt liek ķimenes. Pēc cepšanas maizītes garozu apsmērē ar ūdeni un ļauj atdzist.

Senie latvieši pret maizīti ir izturējušies ar lielu godu. Ticējums stāsta – ja maizīte nokrīt zemē, tā jāpaceļ,

jānobučo un tikai tad jānoliek atpakaļ. Maizes klaiņš jāgriežot no platākā gala, lai augtu kuplākas vārpas.

No rudzu maizītes var pagatavot arī dažādus ēdienus. Mūsu ģimenē visiem ļoti garšo maizes zupa ar putukrējumu. Esmu ēdis arī rupjmaizes saldējumu, rupjmaizes jogurtu un rupjmaizes biezpiena sierīņu.

Mana omīte saka, ka rupjmaize jāēdot, lai es būtu stiprs.

Matīss Mārtiņš Slūka,
A. Kronvalda Durbes pamatskolas 3. klase

Opis – mans Latvijas dārgums

Latvijā ir tik daudz dārgumu! Es domāju, ka arī visi Latvijas iedzīvotāji ir Latvijas dārgums. Mans opis ir īsts dārgums!

Manu opi sauc Imants. Viņš ir mans draugs un palīgs. Kopā ar opi var darīt visu. Viņš man iemāca zvejot, taisīt makšķeres un barot zivis. Mēs kopā esam ķēruši līdakas, līņus, karūsas un raudas Kusas Lielajā Kaijeniekā un Cesvaines diķī.

Mans opis ir smieklīgs, ar viņu nekad nav garlaicīgi. Opim ir arī žigulītis, ar kuru

mēs dažreiz braukājam. Tas ir tik jautri un smieklīgi! Braucot opis stāsta visādus jokus no savas dzīves, lai mums ir priecīga braukšana. Viņš arī dara visādus jokus. Piemēram, žigulītis palecas uz akmens, un opītis saka: „Nu gan būs ziepes, ka tik riepa nepārsprāgst!” Es tad smejos kā kutināts. Pie garāžām mēs drusku driftojam. Tas ir satraucoši, kad mašīna drusku sasveras uz vienu pusi, bet arī jautri. Uz lauka viņš ir pat iedevis man pašam pabraukt. Tas gan bija bailīgi!

Opis mani vienmēr aizstāvēs un palīdzēs. Ja spēļu laukumā mani Indulis sāks kaitināt vai citi neļaus uzkāpt līdz pašai augšai, opis atnāks un aprunāsies.

Mans opis ir ļoti labs cilvēks. Katrs labais cilvēks ir Latvijas dārgums!

Reinis Bulders,
Kusas pamatskolas 4. klase

Latvijas dārgums ir ezeri, upes un jūra. Ja nebūs ezeru, upes un jūras, Latvijā nebūs ūdens. Nebūs ūdens, cilvēkiem nebūs ko dzert. Cilvēki sāks mirt, jo ūdens ir vajadzīgs visam dzīvajam. Ja Latvijā nebūs cilvēku, tad Latvija būs tukša. Nebūs dzīvnieku, nebūs māju, viss būs tukšs un kluss. Tāpēc Latvijas dārgums ir ezeri, upes un jūra. Nevar pieļaut, ka Latvijā nav ezeru, upju un jūras vai tās ir piesārņotas.

Latvijā ir daudz dārgumu, bet visvarīgākie ir ūdeņi. Ja cilvēki necienīs un

piemēslos ezerus, upes un jūru, tad viņi darīs sev sliktu. Galvenais nepiemēslos mūsu dārgumus, un viss būs labi.

Es iesaku cilvēkiem cienīt Latvijas skaistumu.

Letīcija Ivanovska,
Jūrmalas Valsts ģimnāzijas 3.c klase

Latvijā ir daudz cilvēku, kas ir darījuši varonīgus darbus un palīdzējuši Latvijai kļūt laimīgai. Mans lielākais Latvijas dārgums ir Leimaņu omīte. Viņas vārds ir Mārīte, bet es viņu saucu par Leimaņu omīti, jo viņa dzīvo Jēkabpils novada Leimaņu pagastā. Viņa Latvijai ir dāvājusi vairāk smaidu un mīlestības.

Omīte ir izaudzinājusi trīs meitas. Kļuvusi par audžumammu desmit nevienam nevajadzīgiem bērniņiem. Viņa ir dāvājusi daudz mīlestības un rūpju visiem bērniņiem. Omītes sirdī ir atradusies vieta arī bērniņam ar veselības problēmām. Viņa mīl visus. Puķītes, kuras audzē, viņa samīļo, siventīņus sabučo, parunā ar katru savu gotiņu. Lasot sēnes, pasaka paldies meža mātei par pilno grozu. Viņai ir ļoti plaša sirds, kurā ir daudz mīlestības.

Ļoti lepojos ar savu Leimaņu omīti, jo viņa ir ļoti čakla un mīļa. Es vēlētos, lai Latvijā ir daudz, daudz vairāk tādu cilvēku kā mana ome Mārīte. Es ar viņu lepojos, jo viņa ir Latvijas dārgums.

Madara Mālniece,
Lubānas vidusskolas 4. klase

Kam ir maize, tas ir bagāts cilvēks

Siltā un saulainā pēcpusdienā mēs ar klasi devāmies mācību ekskursijā uz brāļu Skrindu muzeju Vabolē, kur īpaši godināta maize.

Mēs uzzinājām, ka viena no īpatnībām, pēc kuras atpazīst Latviju pasaulē, ir rudzu maize. Jānis Jaunsudrabiņš teica, ka pēc Dieva, tēva un mātes maize ir ceturtais lielais vārds pasaulē.

Agrāk maizi cepa Latvijā katrā lauku mājā. Tam bija celtas speciālas maizes krāsni un izgriezti no koka darba rīki. Rudzu maize mums asociējas ar mājām. Kad mēs ar ģimeni lidojām ciemos pie tantes uz Angliju, rudzu maizi likām somā. Tieši rupjmaizes garšas un smaržas tur visvairāk pietrūkst.

Maize bieži minēta latviešu tautasdziesmās. Tā ir nosaukta par mūsu bagātību. Rupjmaizi ēda ikdienā, ņēma līdzī uz laukiem, ganībām. Kad cepa maizi, uz tās ar roku zīmēja krustu un teica: „Būs bērniem, būs ceļa gājējiem, būs nabagiem, būs sev pašiem.” Maize ir svētības un spēka avots no cilvēka dzimšanas līdz nāvei. Piemēram, kad ģimenes loceklis devās tālā ceļā, kabatā lika maizes gabaliņu, kas pasargāja no nelaimēm. Lai bērnam būtu bagāta dzīve, dzemdību laikā mātei rokās bija maize. Bērnam pirmajā mazgājamā ūdenī ielika maizīti no baznīcas. Mirušam cilvēkam deva līdzī maizi, lai arī citā pasaulē tās

netrūktu. Manam tētim automašīnā paslēpts svētīts maizītes gabaliņš, kas pasargā no visa nelabā.

Maizi nedrīkst mest zemē. Reiz, kad man gabaliņš nokrita uz grīdas, vecmāmiņa mācīja, ka tā jāpaceļ, jānobučo un tikai tad jānoliek atpakaļ uz galda. Tā mēs pateicamies maizei, ka mūs baro.

Cilvēki tagad daudz laika pavada pie datoriem, televizoriem un tālruņos, nevis dabā, pa ceļiem brauc mašīnas, nevis zirgi, uz galda ir picas, čipsi, suši. Taču rudzu maizei arī mūsdienās ir īpaša goda vieta galda vidū.

Mēs dzīvojam zemē, kur aug maize – mūsu spēks un lepnums. Kam ir maize, tas ir bagāts cilvēks.

Jeļizaveta Kirillova

Jeļizaveta Kirillova,
Daugavpils 11. pamatskolas
3. klase

Marta Zirģele, Palsmanes pamatskolas 2. klase

Es esmu Katrīna. Man ļoti patīk mans vārds. Man liekas, ka tas man nes laimīti. [...] Mamma man saka, ka es viņai esmu vislielākais dārgums. Viņa ar mani lepojas.

Es esmu priecīga, ka man ir tētis un mamma. Mēs dzīvojam skaistā vietā – laukos. Te ir mana čaklā un dārgā ome. Mēs abas ļoti daudz runājamies un kopā ejam uz dārzu, strādājam. Viņa man stāsta par senajiem laikiem. Tas ir tik interesanti!

Visvairāk man gribas zināt par bildēm, kas ir albumos. Un tad viņa stāsta, kā ar zirdziņu kopa zemi. Visa lielā ģimene bija kopā, un viņi tik daudz strādāja.

Es esmu laimīga, ka varu iet tik labā skolā – Meņģelē. Mana skolotāja bieži saka – man prieks par tevi, Katrīna!

Visvairāk patīk, ka saka – ak jūs, mani zelta gabaliņi! Tad es priecājos un daudz dziedu. Es dziedu latviešu tautasdziesmas. Eju un dziedu, braucu ar riteni – dziedu. Satiekos ar draugiem, un visi dziedam. Dejoj arī man patīk. Mani klasesbiedri arī ir priecīgi. Tad jau mēs esam priecīgi dārgumiņi.

Katrīna Gžibovska,
Taurupes pamatskolas
Meņģeles filiāles 2. klase

Mans Latvijas dārgums ir mana ģimene. Tā ir liela un stipra – mamma, tētis, brālis, divas vecmāmiņas un vectētiņš. Mūsu ģimenei patīk pulcēties kopā ne tikai svētkos, bet arī brīvajos rudens un ziemas vakaros. Mēs vienmēr rūpējamies cits par citu. Es uztraucos par savu ģimeni, kad sākās briesmīgais kovids. Viņi rūpējas un gādā par mani.

Mans tētis ir fizioterapeits. Viņš ir Latvijas dārgums, jo tādu cilvēku, kas palīdz tūkstošiem cilvēku, Latvijā ir maz. Mans tētis tāds ir.

Es mīlu un cieņu savu ģimeni. Ģimenei ir spēks. Es domāju, ka mans suns arī ir Latvijas dārgums, jo viņš ir viens no mūsu ģimenes. Manu mīluli sauc Feja. Viņš ir tas, kas mani izved (vai otrādi) svaigā gaisā. [..]

Es esmu lepns par savu ģimeni. Ja mēs visi kopā būsim tik stipri un neuzvarami, tad kovids no mums atkāpsies drīz.

Ernests Čaunāns,

Liepājas Centra sākumskolas 3.c klase

Mans es vispirms ir mani vecāki, kas devuši man pašu dārgāko – dzīvību. Tā ir mana ģimene, manas dzimtās mājas. Arī es esmu maza daļiņa šajā vēstures veidošanas posmā. Mans pienākums ir labi mācīties, turēt cieņā darba tikumus un ģimenes tradīcijas.

Pārzinot savas tautas vēsturi, esi lepns, ka maza daļiņa no tās – esi pats. Pateicoties klases audzinātājam, esmu

daudz jauna uzzinājusi par savu valsti Latviju, savu dzimto novadu, tradīcijām.

Lepojos, ka dzīvoju vislatviskākajā pilsētā Lubānā. Šeit augstā līmenī ir saglabāts latviskais gars un tradīcijas tiek nodotas no paaudzes paaudzei. Skolotāju rokās ir mūsu liktenis. Viņi ir mūsu valsts patrioti, ziedojoši savas zināšanas mums, bērniem, viņu rokās ir mūsu latviskās vērtības. Skolotāji ir Latvijas dārgumi. [..]

Samanta Gita Jirgensone,

Lubānas vidusskolas 4. klase

Ja tu vēlies kļūt par dārgumu, kas izceļas, tad nedrīksti slēpt savus talantus!

Man Latvija nozīmē ļoti daudz. Tā ir gan manas mājas, gan mana ģimene un draugi.

Manam tētim pašam ir savs dārzs un zeme. Viņš par to ļoti rūpējas un iesaista visu ģimeni, ieskaitot arī mani. Viņš uzskata, ka tas ir viens no vislabākajiem darbiem, ko varam darīt Latvijas labā. Tas ir mūsu īpašais dārgums.

Svarīgi ir arī labi mācīties un censties godprātīgi veikt savus pienākumus. Mans dzīves mērķis ir kļūt par slavenu arhitektu. Tā es varētu palīdzēt projektēt skaistas mājas, lai Latviju padarītu vēl skaistāku.

Es novēlu Latvijai saules mūžu, gudrus, stiprus un patriotiskus jauniešus!

Artūrs Sveržickis,

*Rīgas 64. vidusskolas
sākumskolas 4.e klase*

Elīza Daniela Dzene, Rīgas Valsts vācu ģimnāzijas 8.b klase

No rīta, kad lapas čaukst un vējš svilpo koku zaros, pa veco upes gultni ūdens čalo. Dabā pa to laiku klusums. Var dzirdēt tikai, kā putni čiepst un dzied uz koku zariem, kurus šūpo vējš. Kā šūpulīti. Pa upi peld mazas pīlītes līdzās zariem, kas sakrituši no skaistajiem, staltajiem kokiem.

Gar upes un ezera krastiem ņirb mazi, daudzkrāsaini akmentiņi, kas rotā zemi. Vienmēr, kad eju gar ezera krastu, priecājos par šiem skaistajiem,

krāsainajiem akmentiņiem. Tikmēr vējš svilpo mežos un pļavās, kur dzīvnieki staigā pa čaukstošām lapām. Tās sakrīt zemē un izdaiļo pļavas un laukus rudens krāsās. Pļavās ir tik skaisti un klusi! Var dzirdēt tikai jaukas un nomierinošas skaņas.

[..] Cik skaista un pasakaina ir mana zeme arī pelēcīgajās rudens dienās! Es lepojos ar tevi, mana Latvija!

Estere Budrecka,
Iļģuciema vidusskolas 4.c klase

Nīcgales akmens Latgalē

Daugavpils novadā, Nīcgales pagastā meža stīgu krustpunktā atrodas vislielākais, visdzižākais laukakmens visā Latvijā. Tas ir īsts Latvijas dārgums un vēsturisko notikumu aculiecinieks. Par šo akmeni ir saglabājušies nostāsti, kas vēsta, ka 18.–19. gadsimtā uz tā plakanās virsmas bijis novietots galds un sēdekļi. Taču uzrāpties uz dzižakmens virsmas nebija viegli, jo tā augstums bija 3,50 metri, tāpēc mežzinis 1938. gadā pavēlēja akmeni iekalt trīs pakāpienus.

Sensenos laikos medībās pie akmens pulcējās muižnieki, lai atpūstos un ieturētu maltīti, bet vasaras saulgriežos tauta svinēja Līgo svētkus, un, kā stāsta vecāka gājuma cilvēki, uz akmens laukumiņa notika dejas.

Par šī laukakmens rašanos tika sacerēts daudz nostāstu un ticējumu, kā arī teikas, kas ir lasāmas arī mūsdienās. Nīcgales novada iedzīvotāja stāsta: „Latgalē, Kalupes pagastā, vienā mežā atrodas ļoti liels akmens, lai gan tanī apgabalā ir vispārīgi maz akmeņu. Reiz velns esot nesis šo akmeni un gribējis sviest Daugavā, lai to aizdambētu, bet akmens bijis par daudz smags, izkritis velnam no rokām un iekritis Kalupes mežā, kur tas redzams šo baltu dienu.”

Mūsdienās Nīcgales akmens ir iekļauts kā apskates objekts tūristiem. Šovasar kopā ar ģimeni mēs apmeklējām šo burvīgo vietu. Patiešām, akmens izskatījās tik

*Laukakmens izmēri: garums – 10,5 m,
platums – 10,4 m, augstums – 3,50 m,
apkārtmērs – 31,1 m.*

varens, ka tam varēja ne tikai apiet apkārt, bet arī apskriet. Skrienot es pamanīju lielās kāpnes, kuras pēc lieluma derētu arī milzīm Lutausim – no Annas Brigaderes pasakas „Sprīdītis”. Stāvēt uz akmens virsmas, likās, ka manī ieplūst vārdiem neaprstāma enerģija, no kuras gribējās lēkāt un līksmoties. Pavērojot pelēko dzižakmeni, rodas iespaids, ka tas ir dzīvs un – tāpat kā Mirdzas Kļavas pasakā „Akmens ceļa malā” – redz pasauli sev apkārt krāsainu, un priecājas par tās skaistumu. Mēs to izjutām!

Mēs varam lepoties, ka mūsu valstī ir tāda – mūsu senču radīta – svētvieta: dzižakmens, kur ikviens gribētājs var smelties šo dabas spēku un enerģiju, var pabūt gan vienaatnē ar savām domām, gan tuvu cilvēku vai draugu lokā.

Darja Petuhova,
*Krāslavas Varavīksnes vidusskolas
4.b klase*

Jau vairākas desmitgades mūs vieno Dziesmu un deju svētki, taču vēl vairāk „Saule, Pērkons, Daugava”. Šī ir latviešu spēka dziesma, to dziedot, es spēju sajust tautas vienotību un drosmi. Bet par ko tad vēsta šie vārdi – Saule, Pērkons, Daugava?

Kāpēc Saule ir tik nozīmīga? Latviešu folklorā galvenais debesu spīdekļis ir Saule. Tā ir mūžīgās kustības un dzīvības simbols. Saule ir mīļā māte jebkurai dzīvai radībai. Starp citām zīmēm Saule ir spēcīgākā – tā ir visa redzētāja un zinātāja. Saule nav tikai vārds dziesmā, tā ir cerība un apskaidrība. Latviešu tauta ir daudz pārdzīvojusi, tāpēc Saule vienmēr bijusi nozīmīga, katru rītu parādoties un liekot cilvēkam novērtēt vēl vienu izdzīvotu dienu. Tā ir spēks, kas mīt pasaulē un manī. Saule rāda ceļu uz gaismu.

Vēl nozīmīgs simbols ir Pērkons – Jaunuma vajātājs un dzīvības spēks. „Zilzibeņu pērkons spēra, velniem ņēma atslēdziņu. Dzīves ūdens, nāves ūdens Daugavā satecēja.” Pērkons ir drosmīgie ļaudis, kuri cīnījās par Latviju, savu ģimeni un nākotni. Pirms 100 gadiem cilvēki nezināja, kā būs. Tie dzīvoja nepārtrauktās bailēs. Mātes baidījās par saviem dēliem, meitas par brāļiem. Bet, lai kā būtu bijis, latvieši cīnījās un guva uzvaru. Pērkons simbolizē mūsu drosmi un uzvaru par taisnību.

Daugava ir nozīmīgs vēstures apliecinājums. Tā nav parasta upe, kas plūst cauri Latvijai, tā ir likteņupe, kuras krastos ir risinājušās nozīmīgas cīņas. Daugava pauž atdzimšanu, jo, cīnoties par to, ir atgūta Latvijas neatkarība. Tā ir arī Trešās atmodas ikona, kuras laikā komponists Mārtiņš Brauns sacerējis dziesmu ar vārdiem no Raiņa poēmas „Daugava”. Daugava jau ilgi ir vienojusi latviešu tautu un joprojām vieno gan kā upe, gan dārgums, gan kā simbols.

Mārtiņa Brauna „Saule, Pērkons, Daugava” ir viena no emocionāli spēcīgākajām dziesmām. Dziesmu un deju svētkos tā tiek atskaņota vairākkārt. Šo dziesmu dziedot, es kā latviete jūtos spēcīga. [..]

Latvietis, kurš ir dziedājis vai dzirdējis šo dziesmu un jutis spēku un drosmi sevī, ir Latvijas dārgums.

Līva Dzepuka,

Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas

10. klase

Latvijas daba ir bagāta un daudzveidīga. Latviju grezno jūra, ezeri, daudzas upes un pauguri, meži, purvi, pļavas, birzis un dārzi. Mani iepriecina laukos jūtamais miers.

Man patīk Baltijas jūra. Tās viļņi nodzēš manas pēdas slapjajās smiltīs. Man patīk

Latvijas bērzi. To sula ir ļoti garda. Man patīk Latvijas upes un ezeri un zivis, kas tajos dzīvo. Man ļoti patīk putnu balsis. Liekas, ka tās cenšas pārspēt cita citu ar savu skaisto melodiju.

Latvijas dārgums ir cilvēki, kuri vēl dejo tautas dejas un dzied tautasdziesmas. Latvijas dārgums ir dzejnieki, kuri sacer pasakas, stāstus, dzejoļus. Latvijas dārgums ir sportisti, kuri cīnās par medaļām. Latvijas dārgums ir dziedātāji. Latvijas dārgums ir cilvēki, kuri čakli strādā.

Es lepojos, ka esmu dzimis Latvijas zemē, kur ir manas mājas, ģimene un draugi.

Dāvis Stasis,

*A. Kronvalda Durbes pamatskolas
3. klase*

Mana dzīve ir pielietā ar sauli, jo esmu laimīga un jautra. Man patīk rotaļāties ar māsu un brāli, pavadīt laiku kopā ar ģimeni un draugiem. Man ir ģimene, kas mani lolo, sargā un žēlo.

Man ir septiņi gadi, un es mācos otrajā klasē. Mana dzīve ir interesanta. Katru dienu jauni piedzīvojumi. Man patīk mācīties, tāpēc katru rītu ar prieku eju uz skolu. Domāju, ka katram jādara savs darbs tik labi, cik vien var. Pēc skolas es dodos uz mūzikas skolu. Man labi padodas

spēlēt flautu. Vakaros mēs visa ģimene esam kopā. Tā ir dienas mīļākā daļa.

Mana māmiņa rūpējas par mums. Pa dienu viņa dara simts dažādu darbu, lai vakarā visiem būtu labi un omulīgi. Vakaros mēs kopā spēlējam mēmo šovu. Tad māmiņa mūs iepriecina ar garšīgām vakariņām. Ļoti garšīgi viņa gatavo griķus

ar maltās gaļas mērci. Viņa man palīdz priekos un bēdās. Māmiņa ir siltāka par saulīti. Es dažreiz brīnos, kur mammai tik daudz spēka. Pricējās, ka mamma mani apskauj un samīļo. Mamma apskāviens ir mīkstāks par lāča pinkaino vēderu. Domāju, ka spēku mums visiem dod tētis. Viņš ir ļoti labs, viņš strādā zemessardzē. Viņš ne tikai rūpējas par savu ģimeni, bet sargā mūsu valsti. Tētis vairākas reizes ir piedalījies konkursos un ieguvis titulu „Supertētis”. Es lepojos ar viņu. Brīvajā laikā tētis mums būvē māju. Mana ģimene ir stipra. Mēs palīdzam citiem cilvēkiem ar savu darbu un naudu. Tētis palīdz arī kaimiņiem salabot televizoru vai ko citu. Man ir lieliskākā ģimene pasaulē.

Kopā mēs esam varens spēks. Ja iesākam kādu darbu, tad kopā tas ātri paveicams. Mēs atbalstām cits citu un ļoti mīlam. Es jūtos kā rozīte dārzā.

Annika Leonoviča,

*Aglonas Katoļu ģimnāzijas
2. klase*

Marija Balode, Siguldas Valsts ģimnāzijas 7. klase

Mana dzimtā valoda – tu esi Latvijas dārgums!

Man valoda atgādina upi. Kur tā sākas? Vai tā nav laika upe, kas satecējusi no mazākiem ceļiem, takām un purviem? Valoda ir kā upe, kas, aptecēdama purvus, slīkšņas, izvidamās starp senajiem pilskalniem, meklē upēm braslu vietas. Dzimtā valoda – tā ir mūsu tautas mantojums.

Skolā, vēstures stundās, esmu uzzinājis, ka mūsu zemi Baltijas jūras krastā iekārojuši daudzi. Tajā valdījuši gan vācu krustneši un baroni, gan krievu cari, zviedru karaļi un poļu pani, katrs iekarotājs nācis ar savu ticību, likumiem un spēku un centies pārmākt latviešu tautu, padarīt tās zemi par savējo. Ko nevar panākt ar uguni un zobenu, to var censties izdarīt ar viltu. Augstu vilni sita pārvācošanās, pēc tam pārkrievošanas mēģinājumi. Tad simtiem tūkstoši latviešu tika iznīcināti karos un revolūcijās, desmitiem tūkstošus izsūtīja no Latvijas. Un tomēr latviešu tauta un tās dzimtā valoda izdzīvoja. Ilgus gadsimtus to sargāja un kopā turēja tautasdziesma, tad ar pirmo lielo atmodas vilni to godā cēla jaunlatvieši, parādot šīs valodas senās, stiprās saknes un spēcinošā tautā ticību nākotnei. Sevišķi nozīmīgs latviešu valodai bija otrais atmodas laiks, kad latviešu valoda bija valsts valoda neatkarīgajā Latvijas valstī, kur to lietoja visās dzīves jomās – gan valsts pārvaldē, gan sabiedriskajās organizācijās, gan izglītībā.

Es valodu salīdzinātu ar dzīvu organismu, kas spēj augt un mainīties kopā ar tautu. Mūsdienās jaunvārdi latviešu valodā parāda to, ka mēs nestāvam uz vietas. Jaunvārdi ir kā dārgakmens, ko atrod valodnieki. Jebkurš dārgakmens ir rūpīgi jāizpēta un jānoslīpē, lai tas būtu skaists un priecētu cilvēkus. Katras tautas lielākais dārgums ir tās valoda, bez kuras nacionālās kultūras izveidošana nav iespējama. Mana dzimtā valoda – tu esi Latvijas dārgums!

Gustavs Stankevičs,

Valmieras Valsts ģimnāzijas 9.b klase

Tu esi Latvijas dārgums! Tu veido, kop un dāvā Latvijai daļu sevis. Vien esot Latvijā, tu esi tai nenovērtējams dārgums.

Katru rītu mostoties ar saules stariem, katru dienu pieliekot savu roku pie darba, katru vakaru uzklusot vienam otru un ik nakti sapņojot par labāku rītdienu, mēs, nemaz nenojaušot, veidojam Latviju spilgtāku. Tie var būt pašu lolotie asni – stāsti, kurus mēs nododam cits citam. Tu bez apstājas spēj padarīt Latviju bagātāku. Redzot, kā zeltogas rudens lapas kokos, katra lapa ir kā zelta gabals savā zarā, tāpat arī tu esi dārgums Latvijai. [..]

Kaiva Banka,

Berģu Mūzikas un mākslas pamatskolas 7.b klase

Keita Marcinkēviča, Siguldas Valsts ģimnāzijas 7. klase

Es domāju, ka viens no Latvijas dārgumiem ir Brīvības piemineklis. Šis piemineklis ir neatkarības simbols. Brīvības piemineklis ir izveidojis tēlnieks Kārlis Zāle. Es zinu, ka Brīvības piemineklis ir sākts būvēt 1931. gadā un pabeigts 1935. gada 18. novembrī. Brīvības piemineklis Latvijas brīvību sargā jau 86 gadus. Piemineklis ir celts par naudiņu, ko saziņojuši cilvēki. Kopumā piemineklis ir 42 metrus augsts. Pieminekļa apakšējo daļu veido trīspadsmit skulptūras, kurās attēlota Latvijas vēsture. Pieminekļa augšējā daļā redzama sieviete, kas rokās tur trīs zeltītas zvaigznes, kuras veltītas novadiem Vidzemei, Latgalei, Kurzemei. Piemineklī ir iekalti vārdi „Tēvzemei un Brīvībai”. Brīvības piemineklis atrodas Rīgas centrā. Šeit bieži notiek dažādi

nozīmīgi pasākumi. Kad aizbraucu uz Rīgu, bieži dodos piemineklim garām.

Latvija un latvieši var lepoties ar Brīvības pieminekli. Lai Brīvības piemineklis Latvijas brīvību sargā arī turpmāk!

Gatis Pēka,

A. Kronvalda Durbes pamatskolas 3. klase

Latviešu tautas tradīcijas ir unikālas un senas. Viena no tām, kura jau 19. gadsimta mijā tika iespiesta kā zīmogs Latvijas pasē, ir Vispārējie latviešu dziesmu un deju svētki, jo arī pēc vairākiem gadu desmitiem tie ir aktuāli, nozīmīgi un gan manu tautiešu, gan citu valstu iedzīvotāju apmeklēti.

Attēls no www.diena.lv

Mežaparka Lielā estrāde, tūkstošiem skanīgu balsu, latviešu tautasdziesmas, arī autordarbi, kā Mārtiņa Brauna komponētā „Saule, Pērkons, Daugava”, kurā izmantotas spēcīgās rindas no Raiņa poēmas „Daugava”, krāsainie un latvju rakstu zīmēs gleznotie tautastērpi, vēstures izziņāšana un kopābūšanas sajūtas radīšana. Apmeklējot grandiozo noslēguma pasākumu vai skatoties to televizora ekrānā, esmu sapratusi, ka bez latviešiem nebūtu raksturīgo tradīciju un to radošās izpratnes un pieejas, arī Dziesmu svētku virsdiriģents Ints Teterovskis sacīja: „Svētki jau paši nerodas, svētkus nevar sagaidīt, svētkus var radīt!”

Tikpat liela nozīme ir arī dejām, kuras gan bērni, gan pieaugušie, soli pie soļa liekot, izdejo plašajos stadionos un laukumos. Tā, piemēram, ritmisku dziesmu pavadījumā meitenes un zēni kā sauleszaķēni ziedošā plāvā lec palēcienu un polku, un galopu. Unikālais un brīnumainais koncertu laikā ir dejotāju veidotie zīmējumi. Lūkojoties no skatītāju tribīnēm, ne reizi vien var pamanīt

Ūsiņa, Dieva vai Māras zīmi, Laimas slotiņu, Jumi un Zalkti, latvju rakstu zīmes, kas, kā minēts tautasdziesmās, pasakās, teikās un nostāstos, dod spēku, laimi, veselību un citas dzīvē svarīgākās vērtības. Piedaloties tautas deju lieluzvedumā „Līdz varavīksnei tikt” 2015. gada vasarā, joprojām savā atmiņu lādītē glabāju visas pozitīvās emocijas un notikumus, kurus toreiz piedzīvoju, kā arī šie svētki manī ir pamodinājuši vēl lielāku patriotisma garu.

[..] Beidzamajā nedēļas dienā gar stalto un Latvijas vēsturei nozīmīgo Brīvības pieminekli lepni soļo svētku gājiena dalībnieki krāšņos tērpos, ar karogiem vienā un smaržīgiem ziedu pušķīšiem otrā rokā, kamēr ielu malās sapulcējušies tie, kuriem vairāk patīk vērot notiekošo un aizmirst par ikdienas raizēm, rutīnu un darbu. Šo svētku lielākā burvība rodas, kad pēc 168 Latvijas galvaspilsētā pavadītām stundām atbraucu mājās un apguļos gultā, jo, pat ja ir nogurums, es jūtos lepna, ka biju maza daļa no tā, kas valstij un tās iedzīvotājiem ir svarīgs.

Nav nozīmes, vai esmu dalībiece vai skatītāja – šādi pasākumi man liek paskatīties apkārt un saprast, ka nekur nav tik labi kā mājās, valstī ar unikalitātes un radošuma garu. Atceroties piedzīvoto, varu lepni teikt: „Dziesmu un deju svētki, jūs esat Latvijas dārgums.”

Sanija Linde,
Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas
11. klase

Alise Zvejniece, Salas vidusskolas 7. klase

Vējš dzenā vientuļu lapu. Pārējās jau sagrābtas kaudzē. Tā vienkopus rosās arī manas domas, cerības, ka drīz atkal visi būs kopā. Rokas ieģērbtas cimdos, jo dzestrais rudens vējš liek sevi manīt. Savelku pirkstus dūrītē un iedomājos par savu ģimeni. Mans cerību laiks ir rudens, kad visi darbi apdarīti un siltā istabā satiekas mūsu saimīte.

Man ir jaunākā māsa, brālis pusaudzis un mūsu čaklie vecāki. Mamma kādreiz strādāja par skolotāju, tagad viņa strādā mājās, vada viesu namu „Pie ozola”, darbojas pa siltumnīcām un dārzu. Šis darbs sākas agri pavasarī un rimstas vēlā rudenī. Tētis siltajā laikā mājās ir ļoti reti, jo viņš strādā Aknīstē purvos par kūdras racējmašīnas operatoru. Kad sākas sals, darbi tiek pārtraukti un tētis atgriežas mājās. Tad tētis palīdz vectētiņam automašīnu servisā. Vakaros viņš pārnāk noguris, bet jautrs. Ziemā vecāki var atpūsties un nodarboties ar saviem vaļaspriekiem. Tā ir iespēja mums pavadīt kopā laiku.

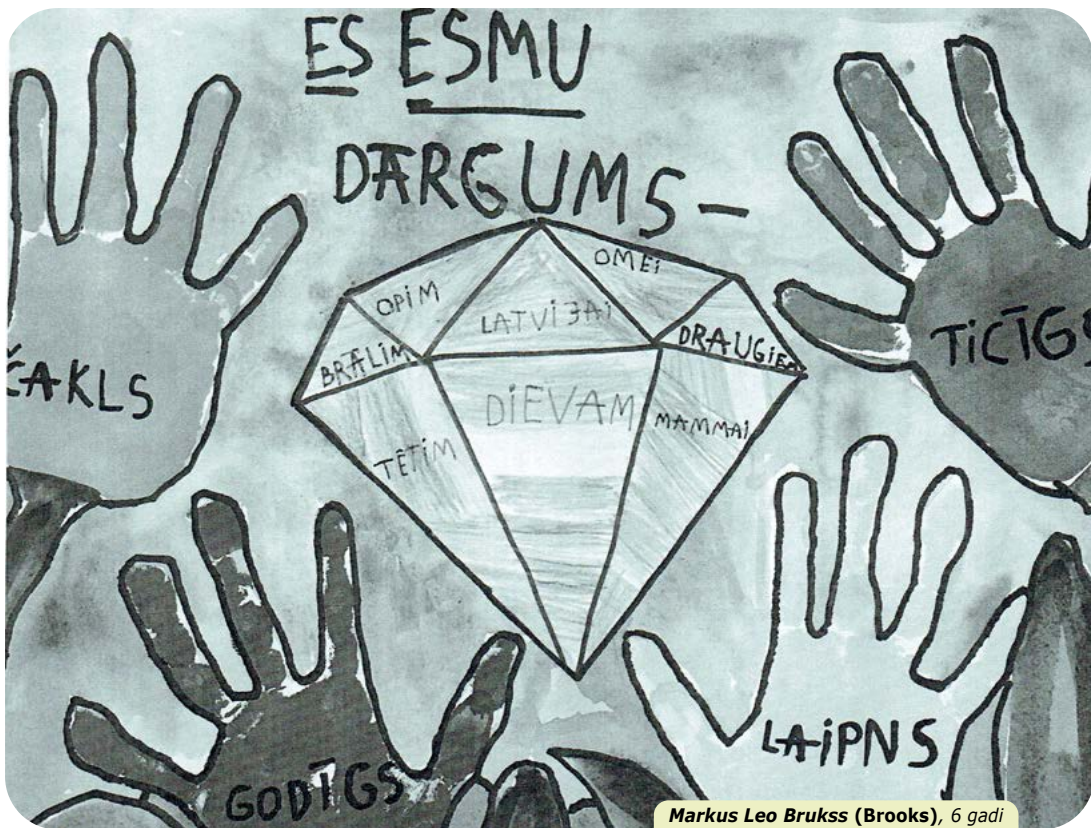
Kad izpildīti skolas darbi, man patīk paspēlēties ar māsu. Viņai ir seši gadi. Mums kopā patīk leļļu spēles. Vienu dienu mēs ierīkojām slimnīcu un ārstējām šausmīgo slimību, kas izplatās pa visu pasauli. Citā dienā mums ir modeļu nams, top jauni tērpi, frizūras un meikaps. No mammas esmu iemācījusies tamborēt un adīt, māsa šuj. Tā mūsu lellēm rodas ekskluzīvi tērpi. Mums patīk iešmaukt brāja istabā, lai paklausītos mūziku. Man

patīk pavadīt laiku kopā ar brāli, bet viņš bieži aizbaidinās ar aizņemtību. Vasarās mēs kopā darbojamies divstāvu rotaļu laukumā. Tētis kopā ar brāli mums ir sataisījuši īstu leļļu māju. Es arī labprāt darbotos ar dēļiem, naglām un āmuru, lai labiekārtotu mūsu mājiņu. Mamma ierodas mūsu mājiņā ciemos ar pašceptu pīrāgu. Tie mammai sanāk vienkārši fantastiski. Mēs kopā varam padzert tēju un pasapņot.

Esmu kautrīga un klusa. Man grūti saņemties, kad jāiet klases priekšā skaitīt dzejoli. Man patīk rokdarbi un grāmatu lasīšana. Dažreiz grāmatu pat pārlasu divas reizes. Tā bija ar „Poķu grāmatu”, ko sarakstījis Edgars Valters. Es domās pārcēlos pie šiem mazajiem, jautrajiem poķiem. Man ļoti patīk vērot dabu, kā smilgā šūpojas zirnekļītis un aiz ciņa paslēpies poķis. Domāju, ka cilvēkiem jādzīvo saskaņā ar dabu. Arī mēs ar ģimeni bieži esam pļavā, tīrumā, pie ezera, mežā, visā skaistajā apkārtnē. Mūsu viesu nams atrodas ļoti skaistā vietā pie ezera. Es vakaros vēroju, kā saule iebrien ezerā, zeltīdama visu pamali. Rudenī ozols birdina savas zīles, kas dažreiz ieripo arī ezerā. Viss šis skaistums pieder mums. [..]

Paies laiks, mēs izaugsim, bet kopā būšanas sajūta nezudīs. Mūsu vecāki ir uzsākuši saimniekot savā zemē. Domāju, ka mēs arī turpināsim. [..]

Diāna Ivanovska,
Aglonas Katoļu ģimnāzijas 4. klase

Markus Leo Bruks (Brooks), 6 gadi

Latvijas dārgums ir mūsu vēsture, cilvēki, kas veidojoši šo valsti, [..] rūpējušies par tās izaugsmi un cīnījušies par tās pastāvēšanu. Katrs latvietis savā sirdī nes daļu no Latvijas. Latviešus ir izveidojušas pilsētas, kurās uzauguši un kurās dzīvo. Savu pilsētu īpaši spilgti un plaši ir aprakstījis Aleksandrs Čaks, viņa dzejoļos mīlestība pret Rīgu izpaužas katrā rindiņā, piemēram, dzejoļi „Ielām” autors raksta:

„Un kad prom no jums (ielām) man kādreiz jāiet,

Sāp. Neviens, neviens to nevar līdzjust.”

Būt par savas zemes dārgumu nozīmē lepoties gan ar valsti un tautas sasniegumiem, gan trūkumiem. Tikai mīlot visas tās daļas, ir iespējams būt īstam patriotam. Grāmata, kurā nedaudz nievājoši, taču trāpīgi ir aprakstīti latvieši,

ir Viļa Lāciša „Stroika ar skatu uz Londonu”. Piemēram, Viļa Lāciša vārdi „Vai par to vien nebūtu bijis jāpakar aiz pautiem visi padomju sistēmas kaldinātāji? Viņi mums ir atņēmuši pašu galveno – dzīvesprieku. Miljoniem cilvēku izkastrētas smadzenes, un tagad jau vairākas paaudzes raustās no ēnām un redz viens otrā pirmām kārtām stukaču vai ienaidnieku” nenoliedzami ir patiesi. Īsts latvietis tomēr apzinās un joprojām mīl savu valsti un tās iedzīvotājus. Latvietis kļūst par Latvijas dārgumu, kad sāk rūpēties par savu valsti. Lai gan mūsdienās karā vairs nav jādodas, arī jaunās paaudzes pienākums ir kopt savu zemi un saglabāt tās tradīcijas.

Patriotisms ir svarīgs, jo, tikai mīlot savu valsti, ir iespējams to „celt debesīs” un būt par Latvijas dārgumu. Latvieši ir daļa no Latvijas, un Latvija – daļa no mums, kas viens otru papildina un ir vienoti.

Anna Sila,

Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas 9.a klase

[..] **M**anai mīļajai Tēvzemei Latvijai arī ir dārgumi – ļoti daudz dārgumu. Viens no Latvijas dārgumiem ir daba. Skaistās, ziedu pilnās pļavas, dzidrā Baltijas jūra ar zeltaini sudrabainiem krastiem, straujās upes, ezeri, dzidrie avoti, staltais Gaiziņkalns, noslēpumainie meži, kas aizņem lielu daļu no Latvijas teritorijas. Latvija var lepoties ar to, ka ir viena no viszaļākajām valstīm Eiropā.

Vēl viens no dārgumiem ir Latvijas pilsētas un pagasti. Mūsu skaistā galvaspilsēta Rīga, senatnīgā pilsēta Cēsis, kura ir Latvijas karoga dzimtene, vējainā Liepāja un vēl, un vēl... Katrs pagasts – lielāks vai mazāks – ir neatņemams raksts kopējā audumā, kas veido manu dzimteni.

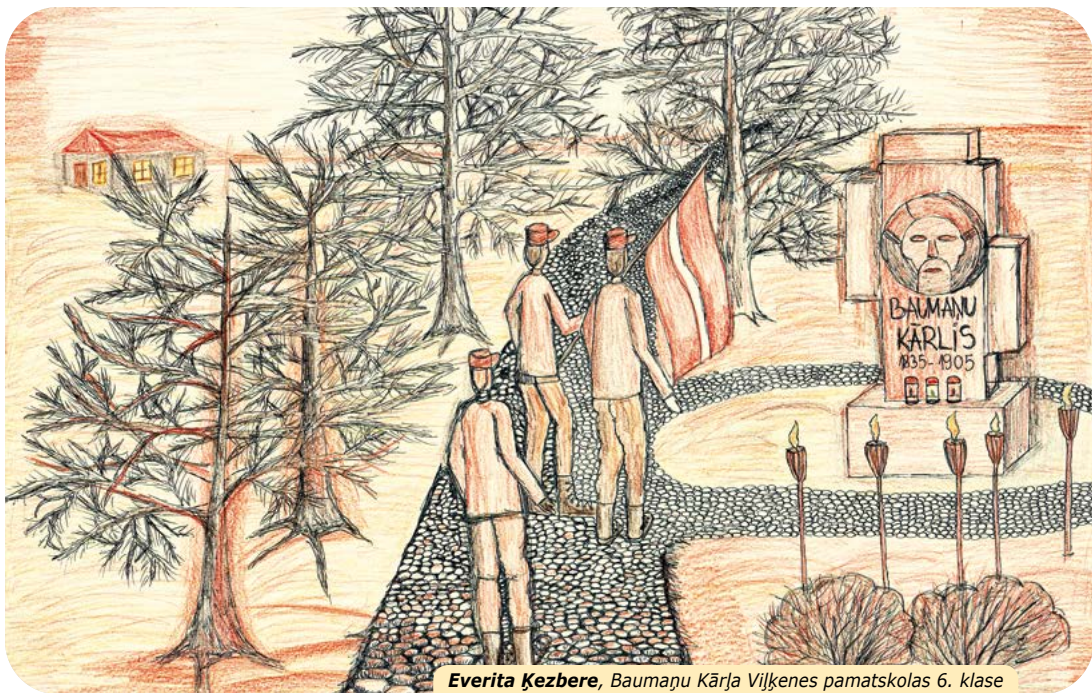
Bet pats svarīgākais dārgums esam mēs – Latvijas tauta. Mana Tēvzeme var lepoties ar dzejniekiem, komponistiem, māksliniekiem, kuri iepriecina manu Latviju ar dziesmām, skaistiem dzejoļiem un brīnišķīgām gleznām. Mana dzimtā pagasta dārgums ir Tautas dzejnieks Ojārs Vācietis, ar kura acīm es skatos uz Gauju un saklausu tās brīnišķīgo dziesmu. Arī komponists Jāzeps Vītols, kura „Gaismas pils” atkal un atkal augšāmceļas katru gadu pagasta dziesmu svētkos – Vītoldienās. Latvijas dārgums ir skolotāji, kas māca jauno paaudzi, ārsti, kuriem rūp katra mūsu dzīvība, sportisti, kas aiznes Latvijas vārdu pasaulē. Arī skolēni ir Latvijas dārgums, mūsu panākumi konkursos, olimpiādēs, sacensībās. Mūsu Tēvzeme var lepoties ar katru no mums – ar mani, ar tevi, ar cilvēkiem, kurus iepazīšu tikai rīt.

[..] Es, tu – mēs tie mazie dzīpari kopējā rakstā, kas liks Latvijai uzplaukt vēl zaļākai, kas to mīlēs un ziedos tai savu darbu.

Agnete Esmeralda Lauce,

*Ojāra Vācieša Gaujienas pamatskolas
6. klase*

Everita Kezbera, Baumaņu Kārļa Viļķenes pamatskolas 6. klase

Ļetri gadalaiki ved latvieti caur atšķirīgiem noskaņojumiem, [..] nokrāsām, skatiem, smaržām un skaņām. Es sadzirdu Ziemassvētku klusumu, Lieldienu olu čaumalas, Jāņu ugunscura čarkstēšanu, saredzu Kuldīgas lecošās vimbas, Siguldas sarkanīgos mežus, saulainus rapša laukus, zilos jūras viļņus. Esmu aizkustināta, skatoties Jūrkalnes stāvkraстā saulietu, raudu pie loga, kad skaņīgi list lietus un ducina pērkons, priecājos, kad, rītā ceļoties, ieraugu uzsnigušu baltu sniegu. Vai nav brīnišķīgi dzīvot tik krāsainu dzīvi Latvijā, kad saredzu tik atšķirīgus skatus aiz sava loga. [..]

Latvijā ir daudz dārgumu: cilvēki, valoda, tradīcijas, kultūra, bet kas atstāj pirmo iespaidu uz cilvēku, kurš tikko iepazīsies ar Latviju?

Daba ietekmē noskaņu, ar kādu ceļos no rīta, krāsas, kurās izkrāsoju savu garastāvokli, smaržas, kas atgādina par skaistiem brīžiem, un skaņas, kuras asociējas ar manu dzimteni. Latvija, tev ir aizkustinoši dabas skati, kas ietekmē mani un tautu. [..]

Annika Koklīte,
Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas
11. klase

Tu esi Latvijas dārgums, tēti!

Latvijā piemin un atceras pirmos brīvības cīnītājus Lāčplēša dienā, 11. novembrī. Viņi cīnījās par brīvu Latviju un nebaidījās, ka varētu iet bojā. Tos varoņus es varu salīdzināt ar savu tēti Mārtiņu Andersonu, kas bija viens no pirmajiem, kurš aktīvi iesaistījās Latvijas neatkarības atjaunošanā 1988. gadā. Manā izpratnē arī viņš un viņa laikabiedri bija neatkarības un brīvības cīnītāji.

Mans tētis bija liels Latvijas patriots. Viņš ļoti mīlēja Latviju un bija gatavs atdot dzīvību par Latvijas brīvību. Viņš viens no pirmajiem iesaistījās Latvijas Tautas frontē, kurai bija milzīga nozīme Latvijas neatkarības atjaunošanā. Tēvs ar lielu lepnumu nesa Latvijas karogu pirmajā manifestācijā Daugavmalā un piedalījās visos pasākumos, ko organizēja Latvijas Tautas fronte.

Mans tētis bija drošsirdīgs un ne no kā nebaidījās. Viņš kopā ar citiem drošsirdīgajiem domu biedriem noorganizēja brīvprātīgo vienību. Viņš man stāstīja, ka uz apgērba piedurknēm bija uzšūtas pazīšanās zīmes, pēc kurām viņus varēja atpazīt. Brīvprātīgie uzmanīja, lai krievu milicijas OMON pārstāvji neuzbruktu. 1990. gada 4. maijā, kad notika balsojums par Latvijas neatkarības atzīšanu, tētis kopā ar citiem drošminiekiem apsargāja Augstāko Padomi. Barikāžu laikā ļoti daudz cilvēku devās uz Rīgu, lai nosargātu Latvijas

brīvību. Mārtiņš Andersons organizēja un aktīvi piedalījās Rīgas aizstāvēšanā. Viņam bija jāapsargā dažādas vietas, tajā skaitā arī televīzija, Augstākā Padome. Mans tētis bija varonis, jo viņš piedalījās arī Latvijai nelolo krievu armijas ģenerāļu apcietināšanā, un bija tas, kurš viņus izveda no Rīgas.

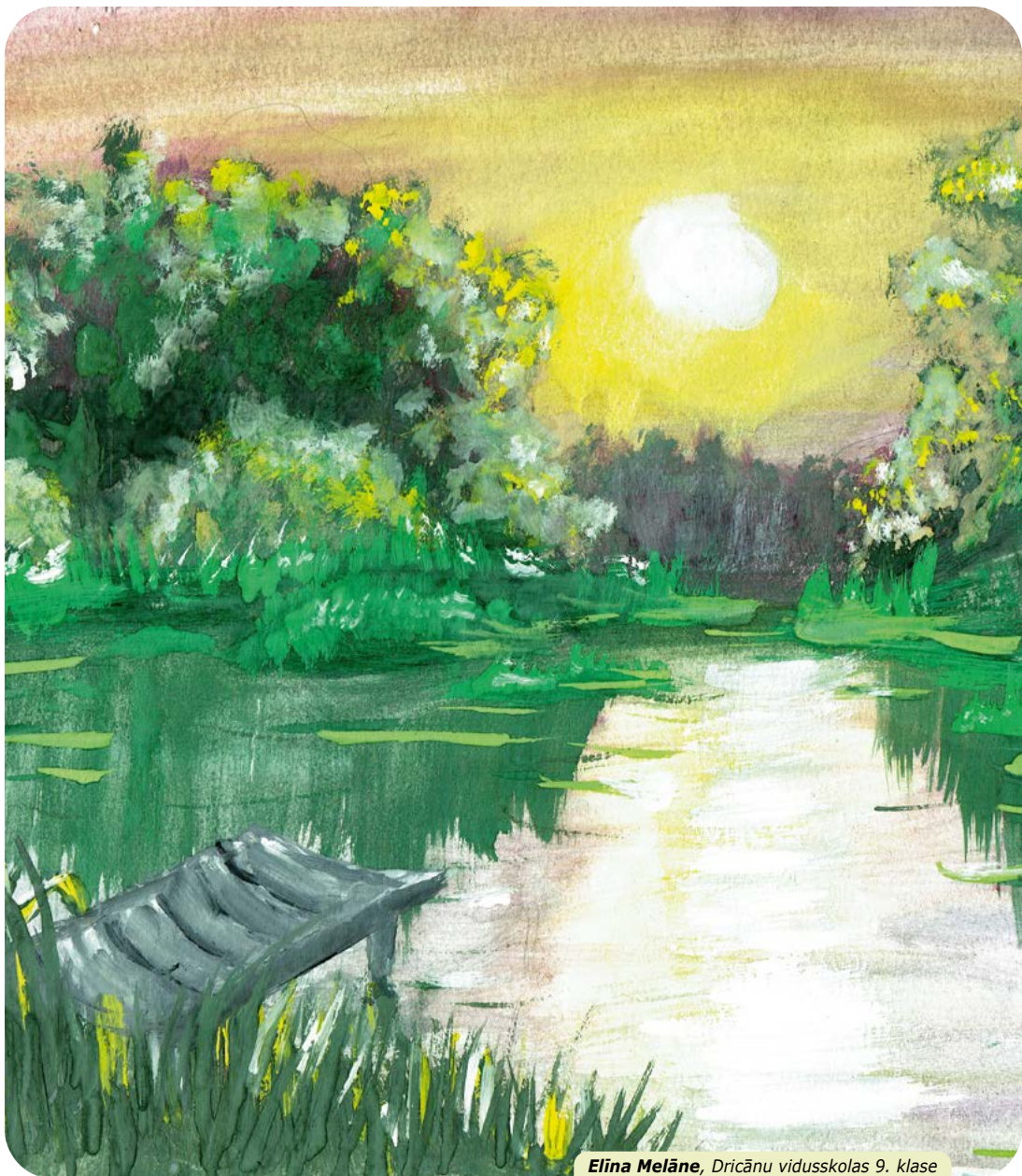
Par drošsirdību un aktivitāti Latvijas neatkarības atjaunošanā mans tētis ir apbalvots ar dažādiem apbalvojumiem un ordeņiem, tajā skaitā ar Triju Zvaigžņu ordeni. Es ļoti lepojos ar to, ko Latvijas labā ir darījis mans tētis. Zinu, ka viņam tas nebija viegli, bet viņš bija drosmīgs un darīja visu, lai pasargātu savu zemi. Latvijas dārgumi ir visi Latvijas neatkarības cīnītāji, kas riskēja ar savu dzīvību, lai Latvija atgūtu brīvību.

Kaut tētim ir daudz nopelnu, kaut esmu dzirdējusi, kā viņu ar pietāti dēvē par ģenerāli, man viņš vispirms ir tētis. Mans tētis, un es – viņa mazā princesīte. Abas ar māmiņu vienmēr esam jutušās pasargātas, jo mums bija tētis, pats labākais, pats stiprākais, pats labsirdīgākais. Vislabākais sarunu biedrs un stāstu stāstītājs.

Tagad mans tētis noraugās uz mums no mākoņa maliņas un sargā mūs no turienes. Un es ticu, ka nosargās – citādi taču nevar būt.

Loreta Paula Andersone,
Limbažu vidusskolas 8.c klase

Elīna Melāne, Dricānu vidusskolas 9. klase

Latvija ir unikāla ar četriem gadalaikiem. Mēs varam izbaudīt [...] īstu ziemu ar salu un dziļu sniegu, pavasara palus, siltu un tveicīgu vasaru un krāsainu rudenī. Ziemas ainavas padara gleznainas apsnigušie koki, aizsalušie ezeri un kalnu virsotnes, kas ziemā izskatās kā milzīgi balti sniega krāvumi. Kad ziemā ir salna, koki izgrezno Latviju ar saviem baltajiem, staltajiem stāviem. Latvija nevar lepoties ar augstiem kalniem, taču daudzviet Latvijā ir ierīkotas kalnu slēpošanas trases, kur cilvēki brauc slēpot un atpūsties. Kad ziema sāk atkāpties, sākas pavasaris, kas ienes jaunas, zaļas un siltas vēsmas. Pavasaris bieži vien atnāk ar pamatīgiem paliem, kad no krastiem iziet Latvijas upes. Augstais ūdens līmenis upēs ir labākais brīdis, kad doties laivot un iepazīt Latvijas dabu no pavisam cita skatpunkta. Pavasaris un arī rudens ir aizraujošs laiks putnu vērotājiem, jo Latvijai pāri lido migrējošo putnu bari. Pavasarī sāk zaļot itin viss dabā. Plaukst lapas, zaļo zāle, zied ievas un uzzied arī pirmās pavasara puķes. Man ļoti patīk ziedonī ieiet savā dārzā un izbaudīt baltos un smaržīgos ābeļu ziedus, krāšņos rododendrus un pirmās dzeltenās narcises. Tas ir mans mīļākais gadalaiks. Pavasari nomaina vasara, kas atnāk ar pirmo svelmi un skolēnu vasaras brīvlaiku, kad var ļoti labi atpūsties dabā,

jo ir silts laiks, spīd saule. Vasarā ir ļoti labi braukt uz vietām, kur nav būts Latvijā. Cilvēki vasarā, kad ir karsts laiks, peldas ezeros, upēs un jūrā, tāpēc arī ūdenstilpēm dabā ir liela nozīme. Skaistie saulrieti un saullēkti ir apburoši, it īpaši, ja tos vēro pie jūras vai arī kādā pļavā. Rudenī Latvija izskatās visgreznāk, jo kokos rotājas krāsainas lapas. Kad tās nobirst, zemi pārklāj zelts. Koki Latvijā ir ļoti lielā skaitā, ir arī dižkoki, kas ir veci un resni koki, kuriem ir liela zinātniska un kultūrvēsturiska nozīme. Latvijā ir aptuveni 25 koku sugas. Latvijā ir daudz mežu, kuros rudenī var iet sēņot un ogot, ir daudz dabas taku, purvu un citu apskates vietu, kur var doties aplūkot Latviju rudenī. Latvijā ir arī daži ūdenskritumi, kurus var aizbraukt apskatīt rudenī.

Latvijas daba ir lielākais dārgums, tāpēc iesaku to apskatīt un izbaudīt ikvienam. Man šķiet, ka nekur citur pasaulē nav tik skaisti, kā pie mums Latvijā. [...] Ja kādreiz jūtos slikti, daba ir īstā vieta, kur aiziet, atpūsties un rast spēku. Es lepojos ar skaisto un daudzveidīgo mūsu Latvijas dabu!

Elīza Katrīna Čibala,
Berģu Mūzikas un mākslas pamatskolas
7.b klase

Mana vecmamma

Nemanot ir pienācis zeltainais rudens, kas manu pilsētu izrotājis [..] vēl skaistāku. Saules stari gan silda arvien mazāk, un lietus mēdz līt un līt arvien biežāk. Bet pilsētas koki rudenī izskatās bezgala skaisti, kaut arī skumīgi, jo vējš norauj to košos tērpus un dzenā krāsainās lapas kā pārziedējušo pieneņu pūkas.

[..] Omiņa bieži jokoja. Viņa man ir daudz ko iemācījusi, skumjos brīžos samilējusi un mierinājusi. Kad gājām uz bērnudārzu, mēs vienmēr pa ceļam apjūsmojām kokus, vērojām putnus un debesis. Dažus rītus debesis vēl bija redzams mēness, tad omiņa teica, ka mēness ir aizgulējies. Rudeņos mēs kopā braucām uz mežu, viņa man iemācīja lasīt ēdamās sēnes un atpazīt indīgās. Arī meža ogas mēs lasījām.

Ome man iemācīja adīt un tamborēt, piešūt pogu un gatavot ēst. Tagad, kad man ir brīvlaiks un ome atnāk no darba, es viņai uzcepu olu un sataisu salātus. Es cenšos viņai palīdzēt – neļauju nest smagu somu, kad nākam no veikala. Vasarās mēs daudz ceļojam. Kad biju slimnīcā, omiņa visas dienas bija man blakus. Omīti es mīlu kā savu mammu. Mana omiņa labi izturas arī pret mani draugiem. Labākā draudzene vienmēr saka, ka man ir laba omīte.

Vējš ir piestājis, un aiz mana loga augošā kļava ir iegrimusi savos sapņos. Viņa jau tagad gaida pavasari, putnu dziesmas un siltos saules starus. Arī es biju

iegrimusi atmiņās. Un tās man atgādināja, ka jāpasaka paldies omiņai par siltajiem cimdiem un zeķēm, par jaukajām atmiņām un piedzīvojumiem, par visu to mīlestību, ko viņa man ir sniegusi un sniedz vēl šodien. Es ļoti lepojos ar viņu, jo viņa ir vecmāmiņa – vislabākā un vismīļākā. Paldies viņai par visu!

Santa Onukrāne,

Aizkraukles novada vidusskolas 6. klase

Visi zina mūsu bagāto Dainu skapi, slavenos dziedātājus, [..] komponistus, daudzu citu arodu meistarus. Mūsu zeme auklē senās tautas tradīcijas. Ar to arī Latvija mums ir tik mīļa. Lielākais dārgums Latvijā ir mūsu stiprā tauta. To pierāda mūsu darbi un labās domas.

Latvija, šis mazais punktiņš uz globusa, ir man mīļā tēvzemīte. Mūsu skaistā valsts. Pavasarī pirmās puķītes, vasarā jāņuzāļu smarža, rudenī zinību diena, ziemā laimīgi mēs. Ar saviem darbiņiem mēs darām pasauli laimīgu, visapkārt redzamas plašas pļavas, zaļi meži un zils jūras ūdentīņš.

Es zinu, ka esmu daļa no Latvijas dārguma, jo es mācos mūzikas skolā, spēlēju flautu, darbojos orķestrī, mācos manā mīļajā skoliņā. Es dzīvoju laukos, man ir iespēja, kad vien es vēlos, iziet ārā, paelpot svaigu gaisu, raudzīties tālē, klausīties, kā putni mežā gaviļē.

Man ļoti nozīmīgas ir Dziesmu un deju svētku tradīcijas, jo pati esmu piedalījies divos deju svētkos.

Dārgums nerodas pats no sevis, mums, mazajiem dārgumiņiem, ir jāveido viens liels dārgums – Latvijas izaugsme, attīstība, tās lielums, nozīmīgums pasaules telpā. Katra dziesma, grāmatā izteikts vārds, bērnu smieklis, kaut mazākā daļā no tā visa veido Latvijas dārgumu.

Es zinu, ka Latvijas nākotne ir paaudzū paaudzēs dzīvojošo cilvēku rokās, darbos, sirdīs un vēlmēs darīt to skaistu, izveidot par labāko valsti pasaulē, jo tādējādi turpināsies Latvijas būtība. Es ļoti, ļoti ceru, ka mēs, jaunā paaudze, veidosim labāku pasauli. [..]

Estere Keita Licīte,
Taurupes pamatskolas 6. klase

[..] **L**atvijas dārgums viennozīmīgi ir latviešu filmas Valsts simtgadei. Tās ievērojami papildina mūsdienu Latvijas kultūras krājumus, kā arī stāsta par mūsu valstij svarīgām tēmām un īpašiem notikumiem. Sešpadsmit Latvijas simtgades filmas ir manāmi atdzīvinājušas latviešu kino un tā attīstību kvalitatīvā veidā. To varēja realizēt, pateicoties finansējuma palielināšanai un, protams, cilvēku gribai. Divdesmit pirmajā gadsimtā līdz 2016. gadam pašmāju kino industrija bija nedaudz pieklususi, filmas nebija ar tik plašu vērienu. Tagad, kad ar šo programmu latviešu kino ir atkal uzplacis,

to nedrīkst pazaudēt un nepieciešams sargāt kā dārgumu.

Katrai valstij ir notikumi, kas būtiski iespaidojuši tautas likteni. Latvijai tie ir dažādu laiku politiskie notikumi, kas uzskatāmi parāda latviešu spēku un gribu. Par šādiem cilvēkiem un vēstures periodiem arī ir gandrīz visas Latvijas simtgades filmas. Ir nozīmīgi un pareizi taisīt šādas filmas, jo tas ļauj neaizmirst būtisko Latvijas vēsturē. Noskatoties šīs filmas, cilvēki vairāk novērtē to laiku notikumus un izturas pret tiem ar cieņu.

Pats esmu noskatījies lielu daļu no simtgades filmām. Filmu sižeti ir saistoši, un aktierspēle – pārlicinoša. Visspilgtāk atmiņā palikusi Dāvja Sīmaņa filma „Tēvs Nakts”. Tajā stāsts ir par Žani Lipki un genocīdu pret ebrejiem Otrā pasaules kara laikā. Filma man šķita aizraujoša un pārdzīvojumu pilna. Bija sajūta, ka izdzīvoju tās pašas emocijas, ko izspēlē aktieris Artūrs Skrastiņš un kara laikā pieredzēja Žanis Lipke.

Latvijas simtgades filmas ir Latvijas dārguma statusa cienīgas. Tās ar savu stāsta nozīmi un kvalitāti priecē un izraisa spēcīgu līdzpārdzīvojumu skatītājos gan Latvijā, gan ārvalstīs. Ticu, ka latviešu filmu attīstība turpināsies. Patiesībā tā jau turpinās, piemēram, godalgotā kara drāma „Dvēseļu putenis” un pavisam nesen uzņemta daudzsēriju mākslas filma „Emīlija. Preses karaliene”.

Jēkabs Dripe,
Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas 9.a klase

Es lepojos ar to, ka mēs – Latvija – esam brīva valsts. Man ir iespēja [...] izglītoties gan skolā, gan mūzikas skolā. Esmu priecīgs, ka skolā varu paust savu viedokli, būt atšķirīgs no citiem. Es lepojos ar to, ka man padodas matemātika, sports, svešvalodas un zīmēšana. Mans pirmais zīmējums, kas piedalījās konkursā un ko zīmēju sešu gadu vecumā, aizceļoja uz Japānu. Saņēmu pat īpašo vēstuli, jo kādam ļoti iepatikās mans zīmējums. Pirmajā klasē biju viens no 97 pirmklasniekiem, kas lasīja veltījumu Latvijai 97 gadu jubilejā. Skolu esmu vairākkārt pārstāvējis matemātikas konkursos un olimpiādēs ar godalgotiem rezultātiem. No pirmās klases mācos mūzikas skolā, apgūstu vijoļspēli. [...] Jau no četrus gadu vecuma deju tautas dejas. 2015. gadā es piedalījos skolēnu Dziesmu un deju svētkos, arī šogad piedalījos XII Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkos. Reizi gadā notiek skolas dambretes turnīrs starp skolēniem, kur labākie spēlē finālspēli ar direktoru. Arī man ir bijis gods sacensties ar direktoru. Dambreti spēlēt iemācīja tētis. Ar viņu spēlējam dažādas galda spēles. [...]

Mans vasaras labākais draugs ir velosipēds. Jau no mazotnes vasarās piedalos Drustu velosvētkos. Sāku ar 1 km distanci, tagad braucu jau 15 km distanci. No šī pasākuma ir arī medaļas. Vasarās es iegūstu arī darba pieredzi. Kopā ar tēti gatavoju mēbeles, remontējam, siltinām mājas un darām dažādus citus darbus. Man ir zināšanas, kā veidot mēbeļu konstrukcijas,

kādus materiālus, instrumentus izmantot, atliek tikai pilnveidot šīs prasmes. Man patīk izmēģināt, darboties un apgūt praktiskas lietas. Laukos ir jāprot daudz kas, piemēram, skaldīt malku, stādīt dārzu, plaut zāli u. c. Un es visu šo protu.

Lai arī nedzīvoju lielpilsētā, bet laukos, uzskatu, ka esmu apguvis ļoti daudzas prasmes, kuras man noderēs nākotnē. Es varēšu radīt kaut ko jaunu, strādāt, dot savu pienesumu Latvijai.

Domāju, ka mēs katrs esam Latvijas dārgums, katram ir sava loma šajā valstī, lai to veidotu labāku, skaistāku un mīļāku.

Kārlis Malnačs,
*Raunas pamatskolas
Drustu struktūrvienības 7. klase*

Būt latvietim ne vienmēr nozīmē dziedāt Latvijas himnu un valsts [...] svētkos skatīties krāšņo salūtu. Dažreiz tas nozīmē arī uzdrošināties izteikt savas domas vai klusi cīnīties par brīvību. Es ieklausos Latvijas balsī – un ko es dzirdu? Gadu simteņiem dziedātas un lolotas tautasdziesmas. Ritinot un atšifrējot kamolu, es dzirdu dainās ieausto informāciju par dzīvesziņu, likumiem un gudrībām, kas jau no senlaikiem bijis latviešu garīgā spēka avots, vērtību mērs, valodas sargs un latviešu vienotības stimuls. Es ieskatos Latvijai acīs – un ko es ieraugu? Nesatricināms spēks, godprātīgs darbs, dabas ritms un ģimene – šī ir latviešu vērtību skala. Latvietim piemīt neatlaidība dižozola

lielumā – pamēģini tik izraut to no saknēm! Latvietis ir brīvs gluži kā upes straume – viņš vienmēr izcīnīs savu vietu. Latvietis skatās nākotnē pār augstākajām priežu galotnēm – tur var redzēt ne tikai Rīgas augstos torņus, bet arī plašas lauku sētas.

Ieskaties, ieklausies arī tu sevī un padomā! Kas ir tavs latvietības kods? Tas ir kaut kas pavisam īpašs un personīgs. Saproti, apzinies un glabā šo sajūtu sirdī kā dārgumu.

Marta Piļāne,

*Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas
11. klase*

Kad aizdomājos par savu dzimteni, atmiņā ataust neskaitāmi brīži, kad esmu izjutusi dzīves spara pilnu prieku un satricinošu aizkustinājumu, jūtoties Latvijai piederīga. Zinu – tā jūtas daudzi. Kas tad ir Latvijas dārgums, kas saista šīs valsts cilvēkus?

Mūsu zeme ir smaragdzaļu purvu, samtaini mīkstu kāpu un teiku apdvestu mežu pilna. Tās ūdens pilnās upes, plūstot cauri, nes dzīvību kā asinis dzīslās. Latvijas skaistums ir kluss, īpatnība ir rāma, taču tās gars ir kvēls un neiedomājami izturīgs. Tieši valsts gars ir tās dārgums. Šis gars mīt latviešos un liek mīlēt, strādāt, radīt, upurēt Latvijas labā. Sajūta, it kā pārkuģotu lielākā okeāna nāves vētru, paliekot sausai, tiek pārvarētas grūtības, cīnoties valsts labā.

Aspazija dzejolī „Dzimtene” pauž:

„Tai rožu maz, tik nātras asi kož...
Un tomēr – svešumā, aiz krastiem
tāliem,
[..] Caur smagiem, pelēktumšiem
miglas vāliem
Tā man kā gaiša laimes sala šķiet.
Es garā redzu viņu mirdzošu,
Kā apvītu ar staru vainagu.”

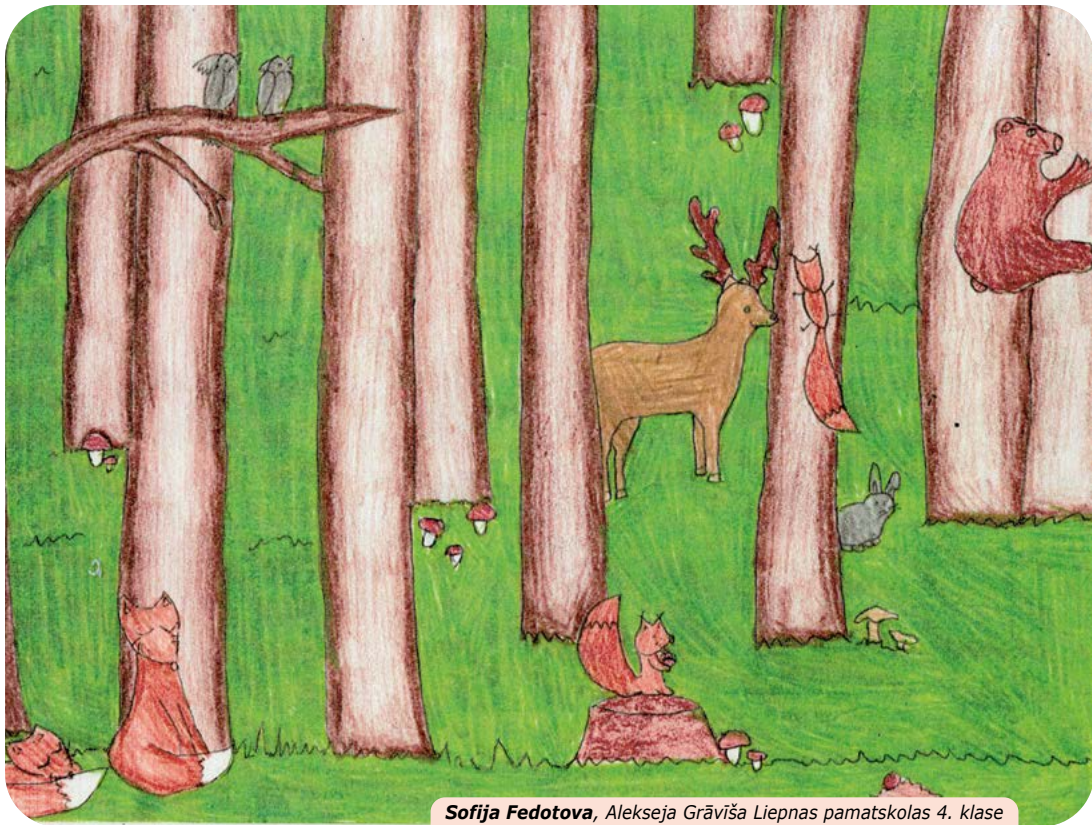
Latvijas gars ir idealizēts vienkāršo cilvēku acīs un liek redzēt, ka Latvija nav liela valsts, taču tās teritorija jāpasargā, lai arī kas stātos pretī. Tāpat arī tās iedzīvotāji, valoda, daba un tradīcijas ir vērtības, kas jāsauglabā kā lielākais tautas dārgums.

Triju Zvaigžņu ordeņa apbalvojuma devīze latīniski ir „Per aspera ad astra”, kas nozīmē „Caur ērkšķiem uz zvaigznēm”. Man šķiet, ka latviešos neskaitāmas reizes ir iezibējies Latvijas gars, jo valsts labā viņi ir gājuši caur ērkšķiem uz zvaigznēm, arī tās neredzot. Ne tikai neredzot tās, bet pat nezinot, ka aiz ērkšķiem ir debesīs, par ko fragmentāri lasīju Aleksandra Čaka epā „Mūžības skartie” un vēroju filmā „Dvēseļu putenis”, klausījos vēstures stundās.

Mūsu zemes gars satur tautu kopā, atgādina, kur ir mājas, un liek izjust emocijas, kas spožākas par svētdienas rīta zeltaino sauli. Ar tā palīdzību latvieši ir gājuši cauri ērkšķiem, vilņiem, zibeņiem un vējiem, lai nosargātu savu tuvāko zvaigzni – Latviju.

Marta Laima Treija,

Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas 9.a klase

Sofija Fedotova, Alekseja Grāviša Liepnas pamatskolas 4. klase

Latvija – tā ir dārgumu un brīnumu pilna valsts. Viens no Latvijas dārgumiem ir meži, kas ik rudeni skaistās lapās izgrezno Latviju. Kad sākas lietus, mēs varam paslēpties zem kokiem, kas dod mums patvērumu. Kļavu un ozolu, bērzu un liepu lapu lietus rada brīnumus. Ik pavasari bērzi dod sulas un Latvija kļūst zaļa. Vasarā koki dāvā ēnu, kur paslēpties no karstuma. Kad mums vajag pārtiku, augļu koki mums dod augļus. Kad mums

vajag koksni, koki arī to nodrošina. Ziemā baltajos mēteļos ietinušās zaļās egles ir pasakaini skaistas.

Arī Baltijas jūra ar tās brīnišķīgajiem saullēktiem un saulrietiem ir Latvijas dārgums. Smiltīs varam atrast Latvijas dārgakmeņus – dzintarus. Tie skaisti spīd saulē, un no tiem veido krelles, rokassprādzes un citas rotas. Jūra nodrošina jūrniekus ar darbu un tautu – ar zivīm. Latvijas lauki ir īpaši un skaisti.

Zemnieki smagi strādā, kopjot un audzējot lopus un augus, lai nodrošinātu Latvijas tautu ar veselīgu pārtiku.

Tomēr visskaistākais Latvijas dārgums ir tās stiprā tauta. Tā aug un attīstās. Bet galvenais – tā ir brīva. Un dienu pēc dienas latviešu tauta iet uz darbu – cītīgi, smagi un čakli strādājot. Latvija ir skaista, un tas ir tāpēc, ka tai ir skaista daba. Daba tai bagātīgi dāvā savas veltes.

Latvijas dārgums ir skaista tauta un tās kultūra. Amatnieki un tirgi, mājsaimniecības un lauku produkti, mākslinieki un to māksla, latvieši un latviešu valoda, kas rada Latvijas kultūras dārgumus. Ikkatrs cilvēks, kas ir piedzimis Latvijā vai šeit dzīvo, ir šīs skaistās valsts daļa. Arī tu, arī es, mēs visi kopā esam Latvijas dārgums.

Jarno Leo Lucis,

*Berģu Mūzikas un mākslas pamatskolas
7.b klase*

Es – latviete

Kas ir Latvija? Latvija kā valsts un zeme ir tikai tad, ja tur dzīvo latvieši, jo Latvija bez latviešiem nav Latvija. Latvija ir paši latvieši. Katrs latvietis ir liela daļa no Latvijas. Latvijā iedzīvotāju skaits kļūst skaitliski mazāks, kas pastiprina katra latvieša vērtību.

Es un mana ģimene uzturam nelielu saimniecību. Mēs kopjam dažādus dzīvnieciņus un audzējam labību. To visu

mēs darām, lai uzturētu sevi, lai nebūtu jāpērk veikalā pārtika.

Man garšo saldumi, tāpēc tos esmu iemācījusies gatavot. Un jau esmu pieradinājusi daudzus pie kūkām. Es protu gatavot dažādas dārzenu un augļu kūkas, šokolādes kūkas. Protu cept „Cielaviņu”, medus kūku un, protams, arī vienkāršu biskvītu.

Skolā mācos jau devītajā klasē. Mācībās man labi padodas matemātika un fizika. Arī ķīmija un bioloģija mani ieinteresē. Es mācos mākslas skolā, jau pēdējā klasē. Man patīk zīmēt melnbaltus zīmējumus ar parastajiem zīmuļiem. Tie man sanāk ļoti skaisti. Nesen sāku dejojot tautas dejas, pāris nodarbības jau esmu apmeklējusi, bet tagad slimības dēļ nodarbības nenotiek. Manā ģimenē mēs svinam gan saulgriežus, gan citus ģimenei un valstij nozīmīgus svētkus. Saulgriežos vienmēr velkam tautas tērpus un parasti svinam Piltiņkalnā. Dziedam tautasdziesmas un dejojām dančus.

Es lepojos, ka esmu latviete, jo neviens cits mani nevar aizstāt. Tikai mana balss skan tā, kā es runāju. Tikai mani soļi iet tā, kā es tos eju. Tikai es savus darbus varu izdarīt tā, kā tiem jābūt izdarītiem, jo neviens cits to nevar izdarīt manā vietā.

Evelīna Āboliņa,

*Drustu tautskolas „99 baltie zirgi”
9. klase*

Valsti vislabāk veido tās tauta, tā nav tikai kāda teritorija pasaules kartē vai parasts vārds. Mēs varam būt lepmi ar katru Latvijas iedzīvotāju. Katrs, kas domā latviski, raksta latviski, ir daļa latviešu tautas, tātad arī Latvijas.

Augsti godātais latviešu dzejnieks, dramaturgs Rainis teicis šādus vārdus: „Domas ir spēki: ko tu domā, tas tu esi.” Mūsu dārgums, unikalitāte un spēks ir tas, kā mūsu cilvēki, tautieši domā un vērtē. Tikai mēs varam noteikt, kas esam un kas būsim.

Latviešu tradīcijas un svētki ir patiešām apbrīnojami, piemēram, Jāņi. Tā ir arī viena no vissenākajām tautas tradīcijām, kas ir saglabājusies līdz mūsdienām, un latviešu izpildījumā veidojas sarpains saulgriežu svinējums. Kultūra ir vērtība un dzīvība, kuras pamatā ir tradīcijas, vienotība, tauta.

Mūsu valoda ir ne tikai sena, bet arī daudzpusīga. Latviešu valodā ir trīs pamatdialekti – lībiskais, vidus un

augšzemnieku dialekts –, kas ir Latvijas bagātība. Valoda padara mūs vienotus un spēcīgus. Latviešiem ir gods un lepnums – sava valoda. Es vēlos parādīt visai pasaulei, cik tā ir unikāla.

Latvija ir mūsu Tēvzeme, tā ir kā svecīte – dega caur sāpēm un kļuva arvien stiprāka, ciešāka un drošāka. Latvija ir viena, bet katram tā šķiet citāda. Leposimies ar savu valsti! Godāsim un cienīsim savu valodu, savu valsti – Latviju!

Milēna Jakovele,

Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas 9. klase

Kas veido mani – vienu no dārgakmeņiem Latvijas zemē? [..] Es atbildētu, ka mīlestība, uzticības sāpes, ciešanas, laime, prieks, prāts, iztēle un viss pārējais, kas rada mūsos emocijas. Katrs cilvēks skatās uz šīm pasaules sastāvdaļām citādāk.

Mīlestība. Daži to cenšas visiem spēkiem noturēt, citi itin nemaz netic mīlestībai, arī es biju viena no tiem, taču laiki mainās. Kāds tic mīlestībai no pirmā acu skatienu, vēl kāds domā, ka „mīlestība” ir tikai vārds, gluži kā visi citi vārdi. [..]

Viena no svarīgākajām pasaules atslēgām ir ticība sev, saviem spēkiem, spējām, rakstura stingrībai, izturībai, bet ar to nepietiek – būtiska ir līdzcilvēku uzticība. Gribas ticēt – mūžīgi spēj pastāvēt savstarpēja uzticība, cieņa

Karīna Trukše,
Liepājas Centra sākumskolas 5. klase

vienam pret otru. Daudzi uzticībai jēgu nemaz neredz. Man liekas, katram šīs pasaules iedzīvotājam vajag kādu, kuram spēj uzticēties. Ir arī tādi, kuri uzticas daudz par daudz, tādā veidā paši rokot sev pamatīgi dziļas lamatas. Uzticībai piemīt noteikts svars – mēs taču nevaram pajauties uz cilvēku, kurš mūs nepārlicina.

Ik uz soļa jābrīnās, cik maz mēs domājam cits par citu. Cilvēki bieži vien rīkojas pārliecībā, ka ir paši svarīgākie šajā vietā un laikā. Reizēm tā ir vienkārša neuzmanība un audzināšanas trūkums. Vai mēs mākam priecāties par cita veiksmēm un panākumiem, vai iedzījināties otra nelaimēs, bēdās un dalām to smagumu uz pusēm, kā mācīja senie latvieši zināmajā sakāmvārdā? Sāpes – ar tām visi sastopas agri vai vēlū.

Laime, prieks – katrs reiz izbauda šo brīnīšķi burvīgo sajūtu. Kad mēs pēdējo reizi esam smējušies – brīvi, nepiespiesti, nemāksloti, pilnā balsī, smieklu asarām ritot? Un raudājuši? Visi šai saulē sevi iekliedzām, ieraudājām. Zīdainīši iemācās smieties agrāk nekā runāt. Mēs zinām, smieklī ir veselīgi, atbrīvo no stresa, pat ir spējīgi noņemt sāpes. Un stiprina imūnsistēmu! Jau sengrieķu filozofs Demokrijs atzina, ka uz dzīvi vislabāk raudzīties ar prieku. Ja dzīvi aplūko dvēseles acīm – jāraud, ja vēsu prātu – jāsmējas...

Cilvēks, prāts, iztēle – pamats visam. Pamats mīlēt cilvēci, atrast jēgu savai pasaulei. Bet kā es varu mīlēt cilvēci, ko neesmu redzējusi, ja es nemīlu cilvēku, kurš cieš tepat blakus. Varbūt ne visi to spēj, bet viss prasa laiku. Viss, kam reiz veltām laiku, atmaksājas.

Emociju upes plūst, un prāts nedomājot tikai seko. Seko ar cerību atrast savu daļu, tad tā izžūst pusceļā, un klusums prātā kļūst arvien lielāks. Nekas nepazūd mūžīgi, ar laiku jau pierod. Būtu kaitīgi sekot pa straumi, kuru nemaz neredzi. Tās emociju upes reiz bija tik pilnas ar kaisli un mīlu, ciešanām un prieku, ar visām pasaules sāpēm un rūpēm. Varbūt gaidīt, līdz šī emociju upe atgriežas, lai prāts varētu turpināt iesākto? Varbūt gaidīt nav tas pats labākais variants. Varbūt meklēt, kas noslēdz šo emociju upi?

Mums ir jāemācās izbaudīt dzīves pavērtās iespējas, izmantot fizisko un materiālo pasauli sev par labu, taču tāda dzīve ir nekā, ja tikai tiecas pēc materiālā. Tāpēc visam pāri jābūt mīlestībai, kura nešaubīgi vadīs tevi cauri dzīvei. Sajūtot sevī īstu mīlestību gan pret tuvākajiem, gan pret dzimto pusi, tu būsi dzīvs un kūšājošas enerģijas pārpilns, tu būsi īsts Latvijas dārgums!

Gīta Jaročka,

*Taurupes pamatskolas Meņģeles filiāles
9. klase*

Lielupe, Tu esi mans Zemgales un visas Latvijas dārgums. Tu man esi mīļa kā upe, kuras krastos esmu pavadījis daudz brīnišķīgu mirkļu. Pastaigājoties gar Taviem krastiem, esmu apbrīnojis Tavu tumšo un mazliet arī baidīgu spēku. Tu esi lielākā Zemgales upe, un esmu lepna dzīvot Tev tik tuvu un ik dienu braukt pār tiltu, kas savieno abus krastus.

Kad biju maza, man tāpat kā citiem bērniem tveicīgās vasaras dienās patika plunčāties ūdenī. Tā kā manām mājām vistuvāk atrodas Lielupe, vecāki mani mēdza aizvest pie Tevis, Lielupe. Manās pirmajās atmiņās par sevi esi atstājis mirdzošu iespaidu. Atceros, kā, lūkojoties cauri dzidrajam ūdenim, redzēju savus mazos kāju pirkstus grimstam smiltīs. Kā saulē mirdzēja ūdens šļakatas, kad ar draudzenēm skrējām ūdenī. Kā skanēja mūsu smieklī un citu cilvēku čalas. Ar šo priecīgo kņadu saistās pirmās atmiņas par Tevi, Lielupe. Tikai vēlāk uzzināju, ka Tu esi viena no lielākajām Latvijas upēm. Sākumā tas šķita mulsoši, biju iedomājusies, ka Tu varētu būt lielākā pasaules upe. Atceros, ka, iebraucot Rīgā, vecāki teica: „Re, te Latvijas lielākā upe Daugava!” – bet man šķita, ka Daugava ir kas līdzīgs jūrai, īstā lielākā upe ir Lielupe. Tagad, kad esmu jau šķērsojusi daudzas upes, un ne tikai Latvijā, manā uztverē Tu, Lielupe, tik un tā esi visvarenākā.

Man – visnozīmīgākā, visskaistākā un visdārgākā. Lielupe, varena un skaista, ka šķiet, nekas Tev nevar nodarīt pāri. Man

jābūt drošai, ka Tavs spēks un skaistums saglabāsies vēl gadsimtiem ilgi.

Sendija Nagle,

*Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas
11. klase*

Mūsu senčiem, kuri cīnījās par Latvijas neatkarību, dārgums [..] bija Tēvzemes brīvība, Latvijas brīvība. Lai cīnītos par Latvijas brīvību, cilvēki atstāja mājas un ģimenes, devās karā, daudzi pat zaudēja dzīvību, tāpēc mums visiem ir jānovērtē dotā iespēja – dzīvot brīvā Latvijā.

Mēs visi dzīvojam skaistā, bet salīdzinoši mazā valstī, Latvijā, kur katrs indivīds ir liela bagātība. Katrs jaunpiedzimušais bērns Latvijai ir bagātība. Pagaidām mēs esam dārgums mūsu vecākiem, vecvecākiem, bet mums, jauniešiem, jāapzinās sava vērtība, ko varam darīt Latvijai labā. Katram ir jāiegulda laiks un darbs mācoties, strādājot, tad būsime dārgums Latvijai un tās nākotnei. Nākotnē darbi un ieguldījumi atmaksāsies. Mēs būsime tie, kas nākotnē strādās Latvijai, vairo kultūras dzīvi, strādās pie jauniem, inovatīviem risinājumiem, veicinās labklājību, rūpēsies par dabu un apkārt notiekošo. Jau tagad varam rūpēties par Latvijas dabu, lai tās skaistums un neatkārtojamība nezūd, lai mežos un grāvmalās izmestie atkritumi tiktu savākti un vainīgie saukti pie atbildības. Rūpējoties par apkārt

notiekošo, mēs domājam par nākotni un dārgumu saglabāšanu mūsu mazajiem brāļiem un māsām.

Kopīgi darot labus darbus jau tagad, tas ir kā sākt būvēt māju – liekam stiprus pamatus, lai vēlāk, iegūstot zināšanas, celtu stipras sienas un liktu ilgmūžīgu jumtu.

Roberts Kleinbergs,

*Berģu Mūzikas un mākslas pamatskolas
7.b klase*

Latvijas nacionālais dārgums ir visiem zināmais dzintars. Tomēr Latvijas dārgums, kas uzreiz neielec acīs, bet iekšēji spīd tikpat spoži un skaisti, ir latviešu tauta, ko vieno kopīga valoda un kultūras vērtības. Un katrs latvietis, kas apzinās, ka ir patriots, un ar cieņu izturas pret kultūras vērtībām, ir daļa no Latvijas dārguma.

Kultūras vērtībās ietilpst Latvijas tautas tērps, arhitektūra, latviešu mākslinieki un autori, viņu darbi u. c. Tomēr man vistuvākā vērtība ir Līgo svētki. Jau vairākus gadus es piedalos tradīcijā, kur tautastērpā dejoju kokles pavadībā, pinu vainagus un ēdu sieru. Vakarā skatos pūdeļa dedzināšanu un ar citiem piedalos tradicionālo dziesmu dziedāšanā un rotaļās. Šis ir viens no veidiem, kā es izrādu cieņu pret latviešu kultūru un esmu tās sastāvdaļa.

Otrs piemērs ir dzimtās valodas izmantošana un popularizēšana. Latviešu valoda ir unikāla ar savu gramatisko sistēmu

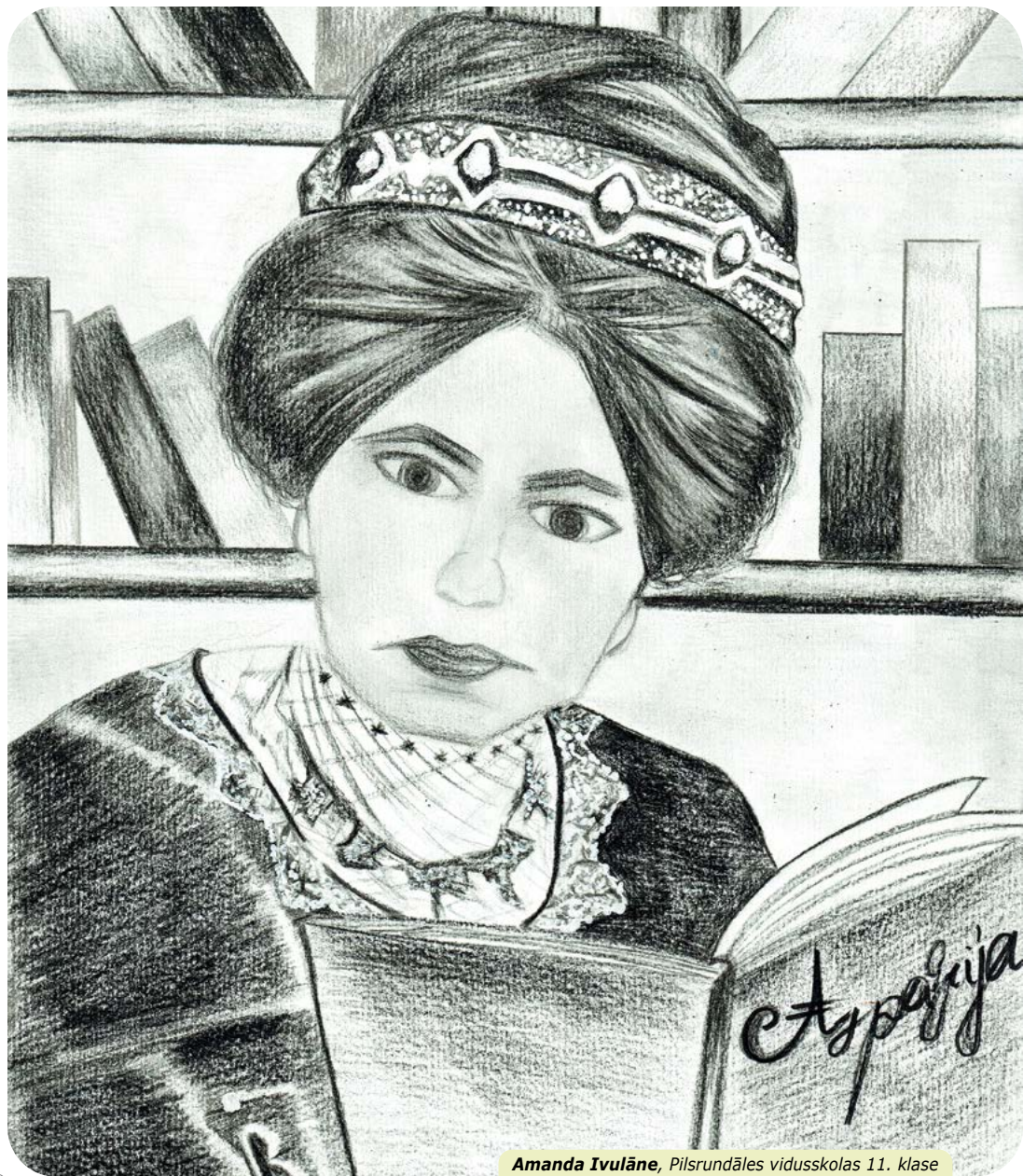
un vārdu krājumu. Tā vieno latviešu tautu Dziesmu svētkos, dzijās sarunās un arī latviešu dziesmu un citu veidu tekstos. Ar latviešu teikām, pasakām un dzejoļiem bērni tiek iepazīstināti jau agrā vecumā. Tomēr, lai izprastu šo valodu, tās burvību, ir jāmācās visu dzīvi, lasot Imantu Ziedoni, Raini, Rūdolfu Blaumani utt.

Latvijas pagātne ir skarba un netaisna, un cilvēki, kuriem var pateikties par šīs zemes aizstāvēšanu, ir mūsu tautas senči. Vecvecāki pagātni atceras vislabāk un var daudz ko mācīt par tradīciju saglabāšanu, vienotību. Tautai viņi jāsargā, kā senči sargāja mūs. Manas vecmāmiņas, vēsturnieces, stāsti par nežēlīgajiem kariem, pieliktajām pūlēm un mērķi, kāpēc latvieši cīnījās par brīvu Latviju, mani iedvesmo Lāčplēša dienā kopā ar citiem patriotiem iedegt svečīti Latvijas karavīru piemiņai.

Imants Ziedonis teicis: „Latvija ir brīnumskaista zeme, bet skaistajam jāpalīdz parādīties.” Šajos vārdos ir daudz patiesības, jo ne visi saprot, cik patriotisms ir svarīgs. Katrs latvietis ir kā dzintara gabaliņš, no kā, saliekot kopā, rodas skaistums. Ja kādu dzintaru aizmirst, tad tas iekļūst jūrā, kur viņi to aizskalos uz citām zemēm. Lūk, tāpēc tautai vienoti jādarbojas kopā, nevienu neatstājot malā, lai vērtīgais un skaistais ir ikkatra dārgums.

Madara Kvāle,

Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas 9.a klase

Amanda Ivulāne, Pilsrundāles vidusskolas 11. klase

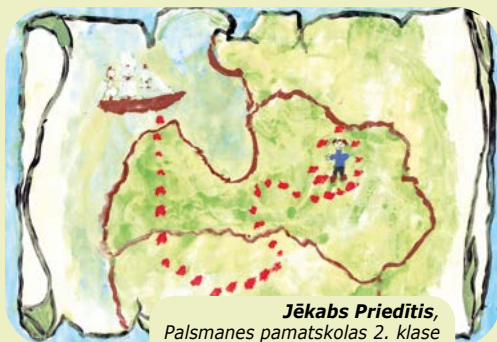
Dzīvē pati lielākā bauda ir prieks dzīvot, justies vajadzīgam un tuvam citiem. No tā vien, ka cilvēks ir piedzimis un vienkārši nodzīvojis dzīvi, nav pasaulei labuma. Cilvēka dzīves kvalitāti nosaka spēja mīlēt otru kā sev līdzvērtīgu, pasniegt palīdzīgu roku, otru nenosodot, uzklausi otru, nevis pašam runāt, sajst, nevis tikai redzēt un dzirdēt.

Es vienu šādu cilvēku zinu, un otra tāda nav. Tā ir Latvijas „lāču mamma” (bet izrādās, ka tomēr viņa vislabāk saprotas ar aļņiem) un zvērkope Velga Vītola. Mīloša mamma un vecmāmiņa saviem bērniem, dabas mīļotāja un Līgatnes dabas taku zvēru uzticams draugs, kā arī „Latvijas lepnuma” balvas ieguvēja, cilvēks darītājs, nevis čīkstētājs, kurš atradis savu vietu dzīvē un palīdz dzīvniekiem.

Kā teikusi pati Velga: „Man ir šī dzīve – to dzīvoju un tajā gūstu visas mācības: lūk, tev ir dots tāds darbs, tāds vīrs un tādi bērni, un tev ar to jātiek

galā.” Es Velgu Vītolu personiski esmu saticis bērniībā un, protams, Līgatnes dabas takās. Vienmēr sekoju līdzī viņas dzīvei, esmu izlasījis viņas rakstītās grāmatas. Es uz viņu skatos ar apbrīnu, viņa ir viena no retajiem cilvēkiem, kas manu cieņu un mīlestību ir izpelnījušies ar savu atbildīgo attieksmi pret darbu. Reiz vienā intervijā Velga Vītola teica: „Tomēr īstās dzīves mācības esmu saņēmusi tieši no dzīvniekiem. Grūti gāja, līdz iemācījos pieņemt, ka dzīvnieks arī mirst, kaut esmu viņam pieķērusies kā bērnam. Tādās reizēs domāju: „Viss, eju prom no darba!” Nakti sēdēju ar mirstošu lācīti rokā un domāju: „Es gribu, lai dzīvo!” Biju gatava darīt visu iespējamo. Bet vajadzēja pieņemt, saprast, ka mana griba nav svarīgākā uz pasaules. Es neesmu Dievs. Un tad es lūdzu piedošanu, ka es lieku dzīvot. Taču lācis izdzīvoja.”

Jā, zvērkope Velga uzņemas atbildību par visiem saviem dzīvniekiem un ar savu nesavtīgo mīlestību un rūpēm ir likusi tiem dzīvot arī tādās situācijās, kad dzīvība tiem bijusi mata galā. Neviens cits nav lolojis un kopis viņus. Vai kāds ir aizdomājies, cik daudz šāds darbs ienes prieka, bet cik arī daudz rūpju, sāpju un zaudējumu tas rada cilvēka sirdī? Ja no mūsu dzīves aiziet mīļš cilvēks, paiet gadi, līdz tiekam tam pāri, cits arī paliek sērojam visu atlikušo mūžu, bet Velgai šādi zaudējumi ir jāpiedzīvo bieži, un ne tikai tuvu cilvēku aiziešana, bet arī zaudējumi no savas dzīvnieku ģimenes. Es domāju –

Jēkabs Prieditis,
Palsmanes pamatskolas 2. klase

ir grūti pieņemt un samierināties, ka otra ģimene nekad nenodzīvos ilgāk par pašu Velgu Vitolu. Vai jūs esat redzējuši viņas uzņemtas fotogrāfijas? No tām izstaro katras dzīvās radības dvēsele un uzticība savai „mammai” un kopējai. Nekur neesmu redzējis skaistākas meža zvēru fotogrāfijas! Mācēt sadzīvot ar dabu un būt daļai no tās – to mūsdienās spēj retais. Mīlēt un strādāt visu savu mūžu Līgatnē, neko neprasot pretī par to, – tā ir Velgas būtība. Viņai nav vissmalkākā māja, visgreznākās drēbes un mantas, jo Velgai tas nav dzīves mērķis, bet viņai ir tas, kā nav daudziem, – pilnvērtīgi nodzīvots mūžs, izpildīta dzīves misija un saņemta daudzu cilvēku, bet galvenais dzīvnieku mīlestība. Velga Vītola vienmēr ir bijusi pati, neizliekoties par ko citu.

[..] Es gribētu, lai mēs izietu dabā, pavērtos apkārt, jo tieši te ir tā īstā dzīve. Velga Vītola, Tu esi mans Latvijas dārgums!

Markuss Bērziņš,

Vecpiebalgas vidusskolas 9. klase

Par sievieti ar dzirkstelīti sirdī

Pa ielu cits aiz cita savās gaitās dodas cilvēki. Dažs steidzīgi, dažs – baudot rudens dienas burvīgumu. To vidū arī vecāka sieviete, kuras galvu gadi iekrāsojuši sudraba krāsā. Es zinu, ka tas ir viņas gadalaiks, viņas daudzu darbu iedvesmas avots. Es to labi zinu, jo tā

ir mana vecmāmiņa, ko mīli saucam par omīti. Pilsētā viņu zina kā bērnu dzejas grāmatu autori – Lidiju Vasaraudzi. [..]

Savā 86 gadu garajā mūžā 55 gadus atdevusi darbam ar bērniem, lieliem un maziem, viņa ir kā vēstures grāmata, jo pieredzējusi kara šausmas, jautros studiju gadus, līdzdalību Vispasaules jaunatnes un studentu festivālā, klātesamību Pasaules jauno skolotāju kongresā, tikšanos ar interesantām personībām, prieku par katru iznākušo grāmatu, par mūsu izaugsmi. Viņas dzīvē vienmēr galvenais bijis darbs. [..]

Ja situācija liek izvēlēties – sev vai otram –, tad noteikti palīdzēs tam otram. Viņa nemāk atteikt, ja ir kaut mazākā iespēja palīdzēt. Šodien Lidija Vasaraudze jau ir autore daudzām bērnu grāmatām, palīgīdzekļiem logopēdiem, dzejai saviem vienaudžiem, dziesmu tekstiem par Latviju un savu pilsētu Daugavpili. Sirsnīgajās rindiņās autore māca mīlēt cilvēkus, dabu un dzīvi. Kaut brīžiem spēka pamaz un gadu skaits plecus spiež, viņas sirds un prāts alkst darba, galvā dzimst jaunas idejas. Viņai gribas vēl radīt, darīt, būt noderīgai. Pasaule omītei joprojām liekas krāsu un brīnumu pilna. Kādreiz pajautāju: „Omīt, tu esi lepna par sevi?” Skanēja atbilde: „Man to nemācīja.”

Viņu nerotā apbalvojumu virkne, bet dzīvi mīloša sirds, kuru tā sasilda mūsos.

Emīls Vasaraudzis,

Daugavpils Valsts ģimnāzijas 9.a klase

Es sniedzos dārgumu lādes dibenā un cenšos sataustīt, ko tā slēpj. Bet nekā! Vai patiešām tā ir tukša? Lūkojoties lādē, es apmulstu. Jā, tā tam jābūt! Latvijas dārgums ir kas tāds, kas nav ievietojams lādē. To nevajadzētu slēpt no pasaules acīm. Tā ir vērtība, ar ko es, latviete, lepojos. Ar dārgumu es lepojos, vēlos sargāt no draudiem un briesmām. Latvijas dārgums ir kultūra, kas atšķir latviešus no citām tautām, tā ir unikālā valoda, folklorā, teikas, tradīcijas. Kultūra, tu esi Latvijas dārgums!

[..] Mūsdienās, integrējoties kultūrām, bieži tiek aizmirstas tautas vērtības, oriģinālās paražas un tradīcijas. Cik sāpīgi ir iedomāties pasauli, kurā neeksistētu Dziesmu svētki ar dziesmām „Piena Ceļš” un „Saule, Pērkons, Daugava”; Ziemassvētki ar ģimenes kopā būšanu, ar galdā celtiem pelēkajiem zirņiem; Jāņu nakts ar ugunskuriem, kas izskatās kā atspulgs tumšajām debesīm ar tūkstošiem spīdošu zvaigžņu tajās. Pasaule šķīstu tik pelēka un sveša bez šīm tradīcijām.

Reiz dzirdēju, ka valoda ir kā logs, lai saskatītu pasauli. Valoda ir pamats latviešu kultūrai. Tā ir galvenā vērtība, kas vieno tautu. Palūkojoties ainavā, es dārzā ieraugu jauniestādīto ābeli, kura dzen spēcīgas saknes, veidojot kuplu vainagu un nesot bagātu ražu. Valoda ir kultūras saknes. Ja augošam kokam tās nocērt, tas neturpinās augt un dzīvot. Latviešu valoda ir dārgums, kas jāglabā „visdziļāk”.

[..] Es sev jautāju: „Kā lai saglabā un neaizmirst latviešiem nozīmīgās tradīcijas?” Mūsu, latviešu, pienākums un atbildība ir atcerēties, sargāt un kopt. Šeit ļoti liela loma jāuzņemas ģimenei. Stipras saimes ir Latvijas vērtība, jo tieši tās var kopt un cauri laikiem nosargāt latvju tradīcijas.

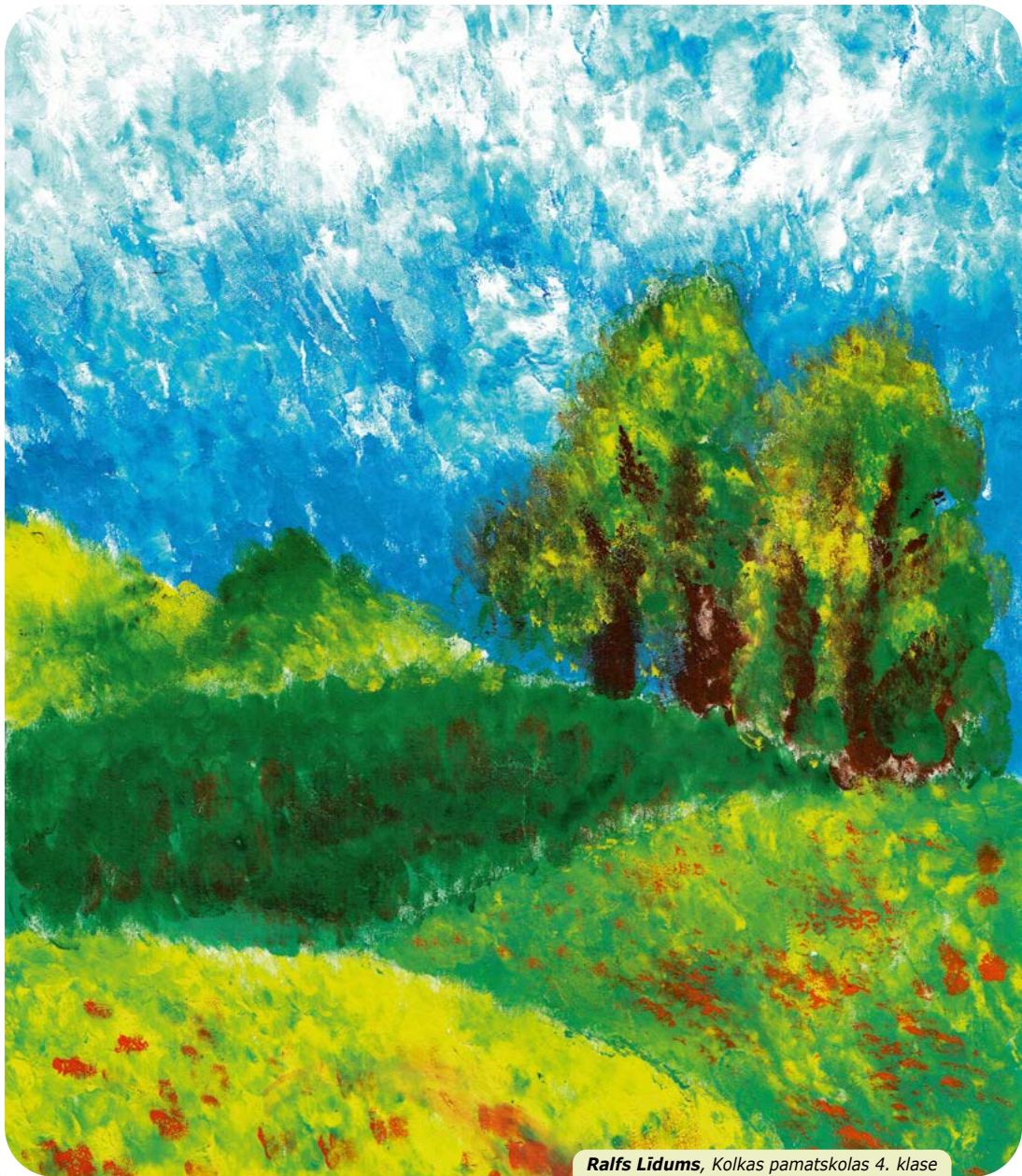
Ejot ārā no istabas, es aizveru durvis, taču nolemju neaizslēgt, kā biju darījis iepriekš. Aizslēgt durvis man vienmēr ir nozīmējis kaut ko paslēpt, neļaut pasaulei to redzēt. Bet es vēlos, lai vēl kāds atrastu veco pūra lādi ar uzrakstu „Latvijas dārgums” un dotos pārdomu ceļojumā, meklējot atbildes.

Beāte Sannija Aploka,
Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas
11. klase

Latvijas dārgums –
mana dzimta

Dārgums – tā ir lieta, cilvēks, stāsts, valoda... Daudz kas mums apkārt, ko cenšamies aizsargāt, saglabāt. Un, ja jau mēs to sargājam un glabājam, tad jau tas mums kaut ko nozīmē, tajā slēpjas stāsts, kas tiek nodots nākamajām paaudzēm.

Grezna tasīte, šķīvis, manas vecmāmiņas rokassprādze... Paskatoties uz šīm lietām, es sajūtu savu vecmāmiņu, atceros, kā viņa man tās pasniedza, sakot, ka saņēmusi tās no savas vecmāmiņas.

Ralfs Līdums, Kolkas pamatskolas 4. klase

Pielaikojot rotaslietas, es sajūtu viņas klātbūtni, tas ir kaut kas netverams, vārdos neizsakāms, kas dod atbalsta sajūtu. Es zinu, ka sargāšu šīs lietas, lai atdotu tās tālāk savai mazmeiņai, droši vien, ka tad maniem teiktajiem vārdiem būs pavisam cits saturs...

Kad aizbraucu pie vectētiņa, viņš izņem no grāmatplaukta aploksni ar senām fotogrāfijām. Tajās ir mans tētis bērnībā. Es no vectēva uzzinu tik daudz par savu tēti – kā viņš dzīvoja, strādāja, kādus nedarbus sadarīja. Attēlos redzu arī savu vecvectēvu, tas ir tik īpaši – ieraudzīt savas dzimtas cilvēku, tik daudz ko uzzināt par viņu, sajusties tā, it kā mēs būtu pazīstami, kaut gan nekad neesmu viņu redzējusi. Vēl man vectēvs kā īpašu dārgumu rādīja grāmatas par Latvijas vēsturi, par notikumiem, kas raksturo manu valsti. Biju pārsteigta par grāmatu vecumu, ka tās var saglabāties gandrīz 100 gadus! Šķirstot grāmatu, sajutu tās seno elpu, lapas bija tik plānas, tur lietotais raksts ne viss man bija saprotams. Lūk, šīs grāmatas, fotogrāfijas – tās ir rūpes par dzimtas un Latvijas dārgumiem.

Es, mani vecāki, vecvecāki, brālis – mēs katrs esam īpašs dārgums, ko par naudu nenopirkt. Reizēm mēs pat nenovērtējam cilvēkus sev blakus, kuri mūs sargā un mīl. Ar to vien, ka liekam viens otram justies labākiem un vajadzīgiem, mēs esam dārgumi savai valstij.

Dārgumi – katrs ar savu stāstu, vēsturi, zināmu tikai konkrētam cilvēkam, – kopā jau veido mozaīku. Tā ir mana ģimene, mana dzimta, mūs visus saista cilvēki, atmiņas un mīlestība citam pret citu. Arī es esmu mazs, krāsains gabaliņš savas dzimtas, savas Latvijas cilvēku mozaikā.

Marta Kalniņa,

*Ojāra Vācieša Gaujienas pamatskolas
8. klase*

Cieto asfalta segumu pamazām nomaina mīksta smiltis. Manas kājas grimst, un kļūst mazliet grūti iet, tāpēc es novelku kurpes. Sen nav lijis. Diena ir silta, un dunduri dīc man ausīs.

Šodien esmu iznākusi pastaigā meklēt dārgumus. Tos te var atrast daudz. [...] Skat, zemenes! Saēdišos kārtīgi. Ai, cik tās ir sarkanas un saldās! Dodos pastaigā tālāk. Ko es redzu sūnās? Tur gatavojas pirmās šī gada mellenes. Es esmu mežā. Mežs ir vieta, kura ar mani jauki dalās savos dārgumos, kā arī slēpj to, ko kāds kādreiz uzticējies.

Mani dārgumi šeit nav tikai apēdami vai kabatā ieliekami, bet arī sirdī un prātā saņemami. Te ir miers, te ir reizē klusums un reizē putnu dziesmas. Te ir laiks kopā ar sevi un savām domām. Mežs ir mans un Latvijas dārgums.

Adele Beinere,

*Berģu Mūzikas un mākslas pamatskolas
5.a klase*

Emilija Jankauska, Siguldas Valsts ģimnāzijas 7. klase

Dzīvojot Latvijā un runājot latviešu valodā, visi top par Latvijas dārgumu. Bez Latvijas iedzīvotājiem nebūtu iespējama valsts attīstība un vispārēja eksistence. Latvieši ir Latvijas pamatsastāvdaļa, bez kuras tai nebūtu nozīmes.

[..] Bez latviešiem nebūtu iespējama ne Latvijas dibināšana, ne nākotne, jo nevienam citam Latvija nebūtu vajadzīga. Katrs ar labajiem ikdienas darbiem sekmē savu un valsts izaugsmi, jo, attīstot sevi un palīdzot citiem, tiek bagātināta Latvija. To dara katrs no mums, tas ir, gan pieaugušie, gan bērni, jo visi Latvijas iedzīvotāji kopā

veido savas valsts svarīgāko dārgumu – Latvijas sabiedrību.

Gan pieaugušie, gan bērni, strādājot dažādus darbus un izglītojot sevi visas dzīves garumā, sekmē valsts izaugsmi. Zinātnieki veicina tehnoloģisko attīstību, arhitekti pilnveido Latvijas pilsētvidi, skolotāji – skolēnu interesi un izaugsmi dažādos priekšmetos, utt. No latviešu jaunatnes ir atkarīga Latvijas nākotne. Tā spēj veidot nākamo Latvijas inteligenci un gūt panākumus dažādās jomās.

Neatkarīgi no tā, ka daudzi strādā dažādus amatus un mācās interesantus priekšmetus, ir lietas, kas vieno visus

latviešus, piemēram, valsts valoda. Sevišķi šajā laikā, kad latviešu valodu apdraud anglicismi, ir nepieciešams, lai latvieši turpina mācīties un runāt latviešu valodā. Tā ir viena no svarīgākajām valsts bagātībām, kuru nedrīkst zaudēt, jo tā ir unikāla un kopīga visiem Latvijas iedzīvotājiem. Viedi un dzīvesgudri cilvēki mēdz teikt, ka par latvieti nepiedzimst, bet gan top. Tas nozīmē zināt un kopt senču tradīcijas, tai skaitā arī valodu.

Ikdienā, strādājot ar sevi, tiek pilnveidota Latvija. Tieši Latvijas iedzīvotāji ir tie, kas nes Latvijas vārdu pasaulē un izceļ tās nozīmi citu tautu vidū. Latvijas dārgums esam mēs – latviešu tauta.

Jānis Stendzenieks,
Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas 9.a klase

Istais Latvijas dārgums ir visas bērnu mammas. Viņas padara mūsu dzīvi krāšņāku, pilnīgāku un mājīgāku.

Ja nebūtu mammu, nebūtu arī bērnu. Ja valstī būtu vairāk iedzīvotāju un ģimeņu ar bērniem, tad nebūtu tik daudz pamestu ciemu un pustukšu pilsētu kā tagad.

Daudzām mammām patīk veikt dārza darbus un stādīt visādus krāšņus augus. Bet mammas dara arī citas lietas, piemēram, taisa ēst, baro lopus, tīra māju un audzina savus bērnus.

Bērnu audzināšana nav viegla, bet mammām tas parasti ļoti patīk. Daudzas mammas grib ļoti gudrus bērnus un lai viņiem iet labi skolā, tādēļ ved tos uz pulciņiem, vakaros māca. Ja pašas visu nevar paspēt, tad sarunā privātskolotājus, kuri palīdz iemācīties visu, ko bērns nesaprot.

Mans dārgums ir mana mamma, jo viņa ir devusi man dzīvību, izauklējusi, kad biju maza, un arī tagad vienmēr palīdz, rūpējas un samīļo. Viņa ir vismīļākā pasaulē. Mana mamma ir laba, jo rūpējas ne tikai par mani un brāli, bet arī par mūsu dzīvniekiem, par tiem pamestajiem un slimajiem dzīvniekiem, kuri pie mums nonāk vai kurus mēs paņemam no ielas. Mana mamma ir prasīga, jo grib, lai es izaugtu par labu un gudru cilvēku. Viņa mūs ar brāli ved uz gleznošanas, franču valodas nodarbībām un baseinu.

Svarīgākās lietas, ko man mamma iemācījusi, ir rūpēties par dzīvniekiem un maziem bērniem, kā arī nebaidīties bez iemesla un sakopt visu aiz sevis, lai nepaliek nekārtība.

Mana mamma prot ieplānot savu dienu tā, lai sanāktu laiks, ko pavadīt kopā ar mums – savu ģimeni.

Es savu mammu ļoti mīlu, viņa ir dārgums ne tikai man, bet visai Latvijai.

Paula Dūrīte,
Madlienas vidusskolas 5. klase

Latvijai ir daudz vietu un cilvēku, ar ko lepoties. Man liekas, ka [...] sportisti nes lielu godu mūsu valstij. Es nedaudz pastāstīšu par vienu savu vismīļāko sportistu. Šis cilvēks mani ļoti iedvesmo. Divdesmit astoņas reizes pēc cīņām šim sportistam, kurš apsedzies ar Latvijas karogu, ir bijusi pacelta roka kā uzvarētājam. Cilvēks, kuru es aprakstu, ir sportists Mairis Briedis. Viņš ir gan Latvijas, gan pasaules labākais bokseris savā svara kategorijā. Mairis Briedis ir piedalījies divdesmit deviņās cīņās, no kurām zaudējis ir tikai vienreiz. Mairim ir viens teiciens, kas mani ļoti uzrunā un liek lepoties par savu valsti. „Mans dopings ir mana tauta!” saka Mairis Briedis. Viņš ir svarīgs cilvēks gan Latvijai, gan arī man, jo ar savu darbu un cilvēcību māca mīlēt, cienīt un lepoties ar savu valsti. Visu šo labo īpašību un darbību dēļ es uzskatu, ka šis sportists ir Latvijas dārgums.

Svarīgi cilvēki, manā uztverē, ir ne tikai slavenības. Man liekas, ka lieli dārgumi, no kuriem var iedvesmoties un mācīties, ir skolotāji. Viņi mums cenšas iemācīt un izskaidrot nezināmas un nesaprotamas lietas, bez kurām dzīvē nekur tālu netiksim. Ne tikai bērni ceļas agrī no rīta, bet skolotāji ceļas vēl agrāk, lai ik dienu skolotu mūs. Skolotāji iet gulēt vēlu, jo labo mūsu darbus. Mēs, bērni, bieži vien nenovērtējam skolotāju darbu – neklausām, neko nedarām, traucējam mācīt, jo liekas, ka tas nav svarīgi. Skolotāju ieguldīto darbu cilvēki novērtē

tikai tad, kad ir pieauguši, jo visas šīs dotās zināšanas visvairāk ir nepieciešamas pieaugot, un bez tām mēs nevaram iztikt.

Latvijā ir ļoti skaista daba. Man patīk meži, pļavas, ezeri un upes. Mana ģimene katru vasaru apbraukā vairākas pilsētas un vietas, lai apskatītu dažādus objektus un izbaudītu skaisto dabu. Šādi dara arī daudzi man zināmi un nezināmi cilvēki. Tūristi uzņem fotogrāfijas un tad publicē tās internetā. Apskatot skaistās fotogrāfijas, cilvēki no citām valstīm arī vēlas šajās vietās nokļūt. Man nepatīk tas, ka cilvēki, aplūkojot šīs vietas, aiz sevis atstāj atkritumus. Palīgā nāks cilvēks, kurš ir viens no svarīgākajiem Latvijai. Šis cilvēks ir sētnieks. Nepopulāri? Bet padomājiet – katru dienu sētnieks savāc visus izmestos atkritumus. Sētnieka darbs nav interesants, bet ļoti noderīgs, jo tas palīdz šo dārgumu, dabu, uzturēt tīru un skaistu. [...]

* Domraksts tapis pirms M. Brieža publiski paustās attieksmes par 2022. gada 24. februāra Krievijas uzsākto karu Ukrainā.

Nikola Miķelsone,
Limbažu vidusskolas 7.b klase

Latvija ir kā liela lāde, kurā ir daudzšķautņaini dārgakmeņi – [...] daba, svētki, literārie darbi un tradīcijas, kas to padara vēl spožāku.

Mēs, cilvēki, Latviju piepildām kā mazi dārgumiņi, bet daži no tiem ir lielāki un

spožāki: Rainis, Aspazija, Ojārs Vāciētis, Māra Zālīte, Vaira Viķe-Freiberga, Imants Ziedonis, Janis Rozentāls un daudzi citi. Viņu radītie darbi ir kā papildu šķautnes, kas liek autoriem iemirdzēties košāk. Daži ir spožāki par citiem, jo tie ir vairāk nopulēti un mirdz ne tikai Latvijā, bet gan visā pasaulē.

Latvijas daba un tajā esošie dzīvnieki ir krāšņi zaļie dārgakmeņi. Lai gan citur daba ir krāšņāka nekā te, tomēr zaļie dārgumi ir tikai šeit un nekur citur. Vai redzi, cik Latvija ir bagāta? Diemžēl Latvija nesastāv tikai no dārgumiem, jo visi taču nevar būt ideāli. Šur un tur mežos mētājas apsūbējuši dzelži. Daži to rūsu var paslēpt, bet citiem, tik paejot garām, jaunums acīs lec.

Ceru, ka tu, dārgo lasītāj, esi viens no spožajiem dārgumiem, bet tas nav pats svarīgākais, jo es pati neesmu tik spoža un bez rūsas. Jāatceras, ka paši pulējam savas šķautnes vai ļaujām tām sarūsēt. Novēlu ikvienam kļūt par lielāko Latvijas dārgumu un vēl vairāk izdaiļot šo valsti.

Līva Anna Egle,

Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas 8.a klase

Katrs, kurš ikdienā lieto latviešu valodu, ir Latvijas dārgums, jo [..] tādā veidā palīdz to ievērot un popularizēt. Visas mācības pašlaik notiek attālināti, bet skolotāji atrod veidus, kā padarīt stundas interesantākas, tādēļ arī

viņi ir Latvijas dārgumi. Ir daudzi latvieši, kas atrodas ārzemēs un nodarbojas ar dažādiem sporta veidiem un arī ar citām nodarbēm. Viņi, runājot latviski, padara Latviju populārāku, līdz ar to arī viņi ir Latvijas dārgumi. Daudzi no viņiem ir man kā paraugs, piemēram, Kristaps Porziņģis spēlē basketbolu tāpat kā es, viņš mani motivē spēlēt augstā līmenī un tikt pamanītam pasaulē. Arī tad es runātu latviski, padarot Latviju populārāku, tādēļ arī Kristaps Porziņģis ir Latvijas dārgums. Es arī lepojos ar Latvijas ārstiem, viņi šajā grūtajā laikā strādā bīstamā situācijā, kurā palīdz visiem cilvēkiem, līdz ar to arī viņi ir Latvijas dārgumi.

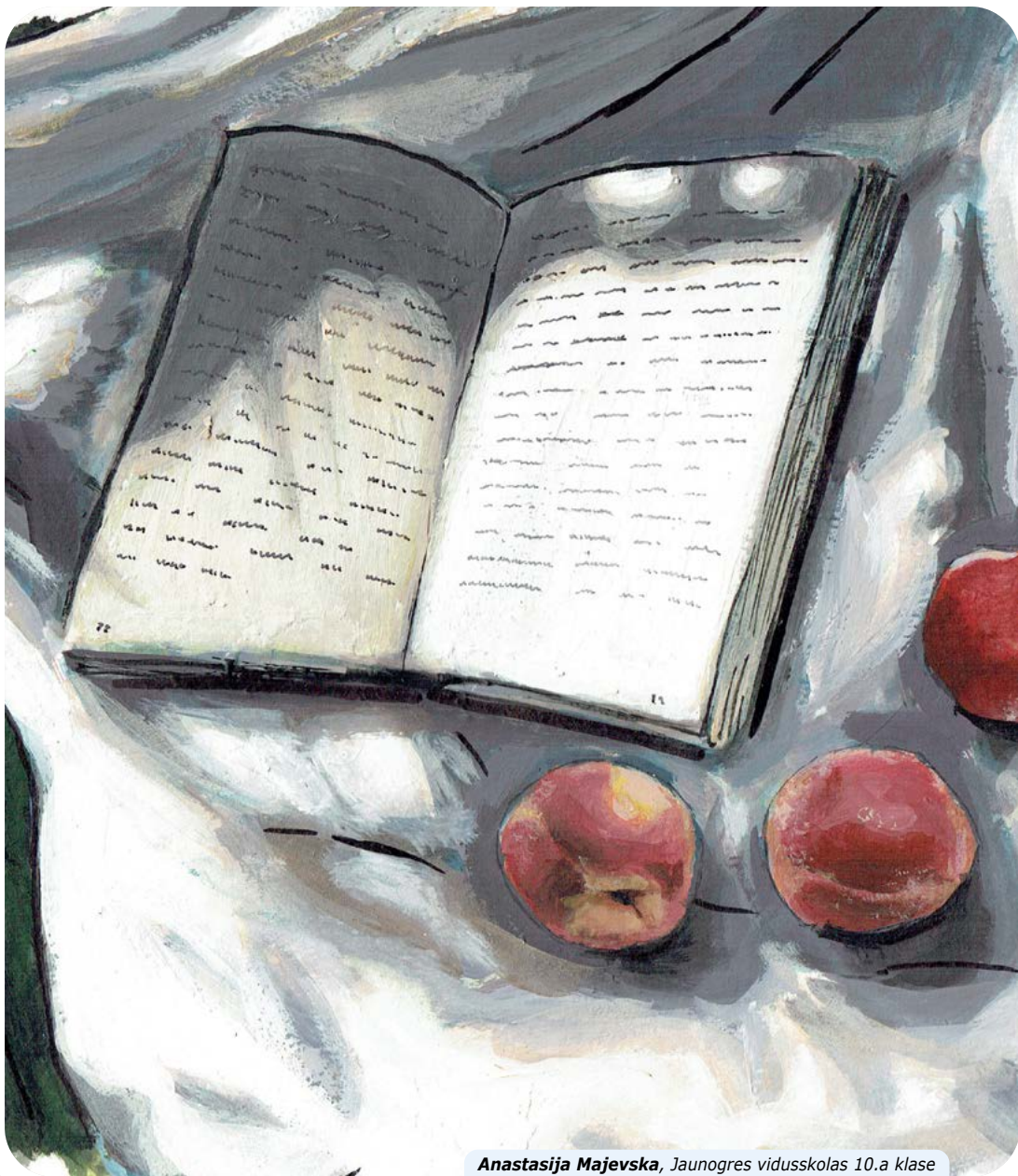
Katrā dzīves situācijā un sīkumā mēs radām Latvijas nākotni, tādējādi visi esam Latvijas dārgumi.

Hugo Siliņš,

*Berģu Mūzikas un mākslas pamatskolas
5.a klase*

Jana Rudzīte,
Rīgas 33. vidusskolas 8. klase

Anastasija Majevska, Jaunogres vidusskolas 10.a klase

Es domāju, ka latviešu valoda ir Latvijas dārgums. Pasaulē nav daudz cilvēku, kuri zina, ka Latvija vai latviešu valoda eksistē. Latviešu valoda ir svarīga man, jo es esmu viena no tiem dažiem cilvēkiem, kas māc runāt latviski. Kad es vēl biju maziņa, mana mamma runāja ar mani tikai latviski un mans tētis runāja ar mani tikai angļiski. Un tagad es māku runāt divās valodās. Latviešu valoda mani bagātina. Viens no svarīgākajiem iemesliem ir tas, ka tā man palīdz saprasties ar manu omi, viņa var dalīties ar savu dzīves pieredzi un dot man labus padomus.

Pasaulē dzīvo gandrīz astoņi miljardi cilvēku, bet tikai trīs miljoni cilvēku runā latviski. Ir ļoti svarīgi, lai latviešu valodu neaizmirstu, lai latvieši visā pasaulē varētu to mācīties un nodot kā mantojumu tālāk nākamajām paaudzēm.

Tāpēc es domāju, ka latviešu valoda ir Latvijas dārgums, jo bez tās Latvija būtu tāda pati kā visas pārējās valstis. Latviešu valoda ir bagāta. Tā sevī glabā mūsu tradīcijas, tā ir vēstures lieciniece.

Kad es izaugšu, apsolu, ka es iemācīšu maniem bērniem latviešu valodu, lai viņi to varētu turpināt nodot nākamajai paaudzei. Latviešu valoda ir mūsu lepnums.

Tā kā es dzīvoju Amerikā, ir ļoti svarīgi neaizmirst manas dzimtas saknes. Valoda – tu esi Latvijas un mans dārgums.

Ko dziedāšu, ko runāšu,
Svešu zemi staigādama?
Dziedāš' pati savu dziesmu,
Runāš' savu valodiņu.

Remi Graimsa (Grimes),
Vašingtonas DC draudzes pamatskola,
12 gadi

Es lepojos ar savas vecmāmiņas dārzā augošo ābeli. Katru gadu tā nes gardus ābolus.

Atceros, kā es skraidīju līdz dārzam, lai norautu dažus saldus, sarkanīgus ābolus, kā ziemā uztraucos par to, lai sniegs nenolauž kādu ābeles zaru. Man patīkami atrasties vecmāmiņas dārzā, kur aug sarkanās zemenes un zilās mellenes, un sārtie rabarberi.

Atceros, kā sēdēju dārzā, piespiedies pie žoga, un vēroju, kā no makšķerēšanas ierodas tētis. Bija liels pārsteigums par tēta lielo lomu.

Atceros, kā lasīju ābolus, lai nestu mātai.

Katru reizi ierodoties no skolas, skrēju pie savas vecmāmiņas baudīt silto ābolu tēju. Es joprojām cenšos rūpēties par ābeli, kura man devusi tik daudz jauku atmiņu.

Andrejs Ļeonovičs,
Misas pamatskolas 8. klase

Meži un sili, kas ieskauj mūsu zemi, purvi un pļavas, kas [..] zied visās varavīksnes krāsās vasaras pilnbriedā, labības lauki, kas viļņojas vējā. Ūdeņi, kas apskalo mūsu teritoriju, – gan atklātā jūra, kas zaigo smaragdzaļos toņos, gan jūras līcis, kura krāsa ir tuvāka zemes toņiem. Ezeri, kas izgrezno mūsu karti kā pogas pie jakas, kas piešūtas, neievērojot nekādu sistēmu, vai upju dzīslas, kas vijas krustu šķērsu pa šo organismu, ko mēs saucam par Latviju. Tas viss ir mūsu lepnums, tas ir mūsu dārgums.

Mēs, cilvēki, kas dzīvojam šeit, esam Latvijas dārgums. Mūsu tauta ir sirds šim organismam, kas var pukstēt tikai tad, ja mēs būsim vienoti savos darbos, savos lēmumos un savās domās.

[..] Mana zeme, mana tauta, mana ģimene un mana māja ir Latvijas dārgums, jo, tikai apzinoties katras sastāvdaļas nozīmību, ir iespējams novērtēt visu kopā. Lai noteiktu dārguma vērtību, mēs ikkatrs esam kā juvelieris, novērtējot, cik karātu ir šim nenoslīpētajam dimantam, ko sauc par Latviju.

Markuss Mauliņš,

*Berģu Mūzikas un mākslas pamatskolas
5.a klase*

Kas īsti esi „tu”? „Tu” ir katra laimīgā, nogurusī, pat īgnā seja, kas aizsteidzas pa pilsētas ieliņām rosīgajā darba dienā. „Tu” ir draugs, kas gatavs piebiedroties piedzīvojumam jebkurā brīdī. „Tu” ir arī mīļā mamma, kas katru vakaru ar daiļu smaidu sagaida mājās no skolas. Arī tētis, kas stāsta visjautrākos bērnības nedarbus. „Tu” ir arī lielais ozols, kas slejas pagalmā jau kopš seniem laikiem, un zaķēns, kas klusi, klusi lavās uz migu krēslainajā vakarā. Katrs saprot, ka mazā vai lielā radībiņa, kurā slēpjas dzīves liesmiņa, ir „tu”.

[..] Bez katras ziedlapiņas margrietiņa vairs nebūtu tik daiļa. Bez kādas grāmatas lapas stāsts vairs nebūtu pilnīgs, un tai vairs nebūtu domas, kāda bija agrāk. Iztrūkstot kaut vienai lietai, dārgumu lādītes saturs vairs nebūtu tik bagātīgs un būtu mazāk vērts. Bez katra mazā dārguma jeb „tu” lādītei trūktu tās daļas. Mūsu skaistās un dārgumu bagātās lādītes veido Latvijas saturu. Tātad katrs „tu” ir kā īpašs dārgums Latvijas lādītē, kas bagātīgi mirdz. Katrs mazais „tu” padara Latviju skaistāku un bagātāku ar saviem darbiem, vārdiem un pat parastu smaidu.

Arī tu, lasītāj, esi viens no košajiem Latvijas dārgumiem lielajā dārgumu lādītē. Pat ja esi mazs, tomēr – daļa no Latvijas un tās kultūras. Arī mazais ir lielu darbu darītājs Latvijas dārgumu lādītē.

Lāsma Reine,

*Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas
8.a klase*

Latvijas dārgums – rupjmaize

Maize ikviena latvieša ģimenē ir pamatēdiens, kas cilvēkam nodrošina izdzīvošanu. Rupjmaize ir mūsu Latvijas brīnums, ne tikai brūna vai melna, ko ar pirmo acu skatienu pamanām. Tā man ir kā bagātība. [...]

Bērni ne vienmēr iedomājas, cik grūti ir to nopelnīt. Viņi vienmēr zina, ka mājās tā stāvēs uz galda. Mani vecmāmiņa bērībā mācīja – ja maizīte nokrīt zemē, tad paceļot tā ir jānobučo, lai Dieviņš nedusmotos. Piekrītu mūsu vecvecāku gudrajām domām, reizēm jaunieši 21. gadsimtā tās ir aizmirsuši un nevērīgi izturas pret ikdienišķām lietām. Arī tēvreizē ir vārdi – svēti mūsu dienišķo maizi. Šie ir nopietni vārdi, un tur ir dziļa doma. Es to saprotu tā – lai mums visiem pietiktu maizes ikdienā, lai nebūtu nabadzības un bada.

Šobrīd daudzas firmas cep maizi ar savādām mašīnām, un katrai no tām ir sava noslēpumainā senču recepte, ar kuru tā vēlas pārsteigt mūsdienu cilvēku. Taču īsta maize ir cepta ar rokām, ar sirdi un mīlestību. Tādu firmu nav daudz, bet dažas ir. Reizēm cilvēki saka – kam darbs, tam maize. Piekrītu – lai tev kaut kas dzīvē būtu, ir jādarbojas, jākustas, nedrīkst sēdēt uz vietas. Man patīk, ka Latvijā skolēni var braukt ekskursijās uz maizes ceptuvēm, kur var uzzināt,

kā gatavo maizi, un atklāt šīs profesijas gudrības.

Kāpēc daudzi rupjmaizi uzskata par bagātību? Tāpēc, ka citās valstīs tās nav, bet Latvijā šis ir viens no tradicionālajiem ēdieniem. Rupjmaize ir melna ar saldskābu garšu. Šī garša ir burvīga. Jebkurā kafejnīcā vai restorānā tā stāv uz galda goda vietā.

Es ļoti vēlētos, lai bērni un pusaudži mūsdienās vairāk cienītu maizi. Tas ir Latvijas lepnums. Šo garšu nevar sajaukt ne ar vienu. Man patīk latviešu sakāmvārds – maizi nedrīkst urbināt ar pirkstiem, jo tad izbada Laimei acis. Tāpēc izturēsimies ar cieņu pret maizīti un godāsim to. Kamēr mēs dzīvojam, darīsim labu cits citam un godāsim mūsu senču tradīcijas un vērtības, lai nenonāktu uz jaunu ļaužu ceļa.

Marta Vindava,

Vangažu vidusskolas 7.a klase

Marta Briška,

Cesvaines vidusskolas 7. klase

Una Paula Bernāne, Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolas 1. kurss

Cilvēki ir Latvijas dārgums

[..] **M**ana mamma daudzkārt ir stāstījusi, ka vecvectēvs bija dzelzceļa pārzinis Šederes pagastā pirms Otrā pasaules kara. Kad Latvijā 1940. gada vasarā, pārkāpjot miera līgumu, ienāca Sarkanā armija, viņš tika nodēvēts par padomju sistēmas nodevēju un deportēts caur Daugavpili uz Omskas apgabalu, kur ļoti smagos apstākļos strādāja meža darbos. Galvenie darbarīki bija parastais cirvis un rokas zāģis. Ziemas esot bijušas tādas, ka sniega kupenas sniegušās pāri galvai. Tad līdz mežam tikuši rakti speciāli tunelī. Daudzkārt, ejot uz barakām dienas beigās pēc smagā darba, tunelis bija jāatrok no jauna. Fiziskais rūdījums, kas tika izveidots, strādājot lauku darbos Latvijā, vecvectēvam ir vairākas reizes palīdzējis sniega jūrā izglābt sevi un citus izsūtītos. Izdzīvot palīdzējusi ticība Dievam un mīlestība pret savu ģimeni, ko vecvectēvs redzējis sapņos un savā iztēlē. Protams, viņš varēja atgriezties dzimtenē tikai pēc Staļina nāves. Bijusi iedragāta veselība, bet saglabāts skaidrs prāts un sapratne, ka Latvijai ir jābūt brīvai no svešām varām, lai katrs varētu te justies kā saimnieks, kam rūp darbs, kārtība un atbildība par dzimto zemi.

Šis vecvectēva vērtības ir kļuvušas par galvenajām mūsu dzimtā. Atjaunojoties Latvijas brīvvalstij, visiem kļūva skaidrs – jāsaimeko savā Tēvzemē, veidojot

lauku saimniecību. Beidzot vairākus saimniekošanas kursus un mācoties no savām kļūdām, vecmamma un vectēvs ir izveidojuši spēcīgu daudznozaru lauku saimniecību, kurā nodarbojamies ar lopkopību, meža izstrādi un pat zirgu audzēšanu. No piecu gadu vecuma par mīļākajiem dzīvniekiem man ir kļuvuši zirgi – vieni no gudrākajiem dzīvniekiem visā pasaulē. Es rūpējos par tiem katru dienu, barojot, dzirdot ar avota ūdeni, pat ārstējot. Tā es mācos atbildību un mīlestību pret visu dzīvo. Zirgi arī mani mīl, labprāt pakļaujas manām pavēlēm un pat iegribām. Pirms diviem gadiem uzsāku konkūra treniņus, un tagad piedalos sacensībās, gūstot pirmās uzvaras. Zinu, ka mana nākotne būs saistīta ar zirgiem, jo vēlos kļūt par vetārsti.

Es esmu lepna par savām saknēm Latvijā, par manas dzimtas spēku un izturību, par ģimenes tradīcijām, kas pulcē mūs kopā dzimšanas dienās, kristīgajos un valsts svētkos, kad uz vecmāmiņas lauku mājas garā galda tiek likti visiecienītākie ēdieni.

Everita Lapeško,

Ilūkstes Raiņa vidusskolas 8.c klase

1 1918. gada 18. novembrī Kārlis Ulmanis (pirmais Latvijas Pagaidu [..] valdības vadītājs) un Gustavs Zemgals (vēlākais Latvijas prezidents) vērsās pie Latvijas pilsoņiem, lai pasludinātu

Latviju par patstāvīgu, neatkarīgu un demokrātisku valsti. Pieskandinot Pilsētas teātri (tagadējo Nacionālo teātri) ar valsts himnu „Dievs, svēti Latviju!”, uz Latvijas karoga krāsās rotātās skatuves klātesošie viesi, sajūsmas, savilgņojuma un prieka pārņemti, lepni svinēja Latvijas Neatkarības pasludināšanu. Laika gaitā dažādi vēsturiski notikumi ieviesa korekcijas. 1940. gadā Latvija tika okupēta un iekļauta Padomju Savienībā. Tomēr, sākoties atmodas laikiem, 1990. gada 4. maijā tika atjaunota Latvijas neatkarība, kas joprojām ir Latvijas lielākais dārgums.

Esmu dzimusi Latvijā. Izjūtu sevi kā daļu no tās – ar saviem priekiem un bēdām, jūtām un emocijām, domām un attieksmēm. Gundega Repše ir teikusi: „Dzīvība ir Dieva monopols.” Un Latvija ir mans mūžības raksts. Te es rodu mieru, labsajūtu, motivāciju. Mani iedvesmo un iepriecina skaistā daba – zilo ezeru rāmums, jūras šalkoņa un zemes klusums.

Latvija ir mans dārgums. Tā ir vieta, kur izjūtu savas saknes. Latvijas tauta ir spēcīga. Manu piederības sajūtu stiprina arī vectēva stāstītais par līdzdalību 1991. gada barikādēs. Tad Latvijas tauta atkal stājās plecu pie pleca. Dziedot dziesmas un sildot nosalušās rokas ugunsкура liesmās, stingri ticēja un pauda savu nostāju, lai atjaunotu brīvību un neatkarību. Tikai stipri cilvēki var veidot stipru valsti. Esmu lepna, ka dzīvoju Latvijā, esmu tās daļa, un tā ir daļa no manis. [..]

Latvija ir mana zeme. Kopā mēs spēsim nosargāt mūsu valsti, lepni nesot tās vārdu pasaulē.

Paula Klints,

*Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas
8. klase*

Mans izvēlētais Latvijas dārgums būs mana Misas pamatskola. Šī skola ir ļoti maza, šeit ir maz skolēnu, salīdzinot ar kādu pilsētas skolu, bet tā ir ļoti mīļa man, un es domāju arī lielākai daļai šīs skolas skolēnu.

Kad atnācu mācīties uz šo skolu, man šeit nepatika, jo iepriekš biju mācījusies pavisam citā Latvijas malā, pavisam citā skolā un pavisam savādākā sabiedrībā, bet ar katru dienu arvien vairāk es iemīlēju šo skolu, gan klasesbiedrus, gan katru skolotāju un katru skolas darbinieku. Es iepazīnu un iemīlēju šīs skolas kultūru. Katrā skolā kultūra ir atšķirīga un citāda, un tas ir tikai normāli.

Misas skolā ir kaut kas īpašs, bet to nav tik viegli izteikt vārdos, jo šī vieta ļoti piesaista. Piesaista katra iespēja, kas šeit tiek dota, piesaista katrs ārpusstundu pulciņš, kas tiek piedāvāts. Šajos pulciņos parasti ir mazi kolektīvi, bet šie mazie kolektīvi ir kā otra ģimene, jo bieži vien mēs kopā pavadām daudz laika, piedzīvojam visdažādākos piedzīvojumus, ko nav iespējams aizmirst.

Šo vietu esmu kārtīgi iepazīnusi, un esmu priecīga, ka man ir iespēja šeit mācīties. Izbaidīšu katru mirkli, kas man

vēl ir dots šajā skolā, jo pavisam drīz man būs jādodas tālāk – iepazīt jaunus cilvēkus, jaunus kolektīvus, bet tie cilvēki, kas ir satikti šeit, vienmēr būs tuvi sirdij.

Monta Maslova,

Misas pamatskolas 9. klase

Latvijas meži ir ļoti lieli un plaši, tādus ir grūti uzturēt, taču mēs, [..] latvieši, spējam to izdarīt. Šajā mazajā valstī dzīvo gandrīz divi miljoni cilvēku, un katrs esam nozīmīgs un īpašs Latvijai. Mums ir Dziesmu un deju svētki, kuri Latvijā ir ļoti svarīgi un populāri. Svētki notiek reizi piecos gados.

Esmu patriote un lepna par Latviju, jo tā ir mana Tēvzeme. Vienmēr aizstāvu Latvijas godu, ja kāds to apšaubā. Brīvajā laikā dejoju tautas dejas, kā arī cenšos apgūt vairāk par valsts vēsturi un kultūru. [..]

Literārie darbi Latvijā ir apbrīnojami un īpaši. No tiem spējam mācīties par Latvijas vēsturi. Šo literāro darbu autori ir ļoti talantīgi un nes lepnumu. Bez tiem nebūtu iznākuši visi burvīgie darbi: dzeja, pasakas un stāsti. Visi kopā pilnveido šo īpašo valsti. Latvijas dārgumi esam mēs visi, un par to mums ir jāpriecejas.

Latvija man ir ļoti mīļa. Es esmu lepna par to, ka esmu latviete, un nekad nevēlētos mainīt Latviju pret citu zemi.

Roberta Ostrovska,

Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas 8.a klase

Mans lielākais dārgums ir mana ģimene. Īpaši vēlos izcelt savu [..] tēti. Manu tēti sauc Artūrs. Viņš bērnībā kopā ar savu mammu aizbrauca dzīvot uz Norvēģiju. Tētis tur mācījās un dzīvoja vairāk nekā 10 gadus. Pieaugot lielākam, alkas pēc dzimtenes pieņēmas spēkā. Pēc ilgām pārdomām un šaubām viņi ar ģimeni nolēma atgriezties Latvijā. Izrādījās, ka neviens viņus šeit negaidīja un visu dzīvi vajadzēja būvēt no jauna.

Pirmais darbs, kur viņš varēja izmantot savas zināšanas un valodas prasmes, bija veidot eksporta nodaļu tipogrāfijā. Tas bija liels izaicinājums. Tētis tur ilgi nenostrādāja, bet ieguva vērtīgu pieredzi. Darbs tik labi padevās, ka viņš nolēma veidot pats savu uzņēmumu. Ieguldot milzīgi daudz laika un darba, viņam šodien ir eksporta spējīgs poligrāfijas uzņēmums. Uzņēmums, kas nes Latvijas vārdu ārpus valsts robežām.

Es apbrīnoju un ļoti cienu savu tēti par viņa neatlaidību, milzīgo gribasspēku un darba spējām. Viņš ir ļoti gudrs, veiksmīgs uzņēmējs, ļoti labs un mīļš tētis man, manai mātai un brālim. Tētis ir latvietis, kurš atgriezās dzimtenē, lai te veidotu savu nākotni un ģimeni. Tētis ir mans Latvijas dārgums.

Haralds Broks,

*Berģu Mūzikas un mākslas pamatskolas
5.a klase*

Apburošais dārgums

Daba ir perfekcija, daba – labākais mākslinieks. Tā sniedz visdažādāko krāsu gammu paleti. Viens no apburošākajiem dārgumiem, ko sniedz daba, ir mūsu Latvijas četri gadalaiki.

Decembrim tuvojoties, nāk arī palēnām ziema. Šis ir viens no omulīgākajiem gadalaikiem, kurā mēs gaidām Ziemassvētkus un Jaungadu, baudām kopā pavadīto laiku ar ģimeni. Visjaukākā sajūta ziemas aukstajos brīžos ir, čalojot ar ģimeni, iedzerot siltu kakao, sildoties pie silta kamīna un skatoties kamīna ugunīs. Uzsniegot sniegam, rodas laimes sajūta, un ar nepacietību tu dodies ārā, lai iegāztos lielajās sniega kupenās un taisītu nebeidzami daudz sniega eņģeļu.

Ziemai palēnām atkāpjoties un pavasarim atnākot, ir tik apbrīnojami skatīties, kā saule apmīļo zemi ar savu siltumu un sāk kust viss zemes baltais paklājs, zem kura slēpjas krokusiņi un sniegpulkstenītes. Ir tik labi pēc ziemas iziet kādā garā pastaigā pa mežu un dzirdēt, kā visi meža dzīvnieki rosās pēc garās ziemas. Agros pavasara rītos skan visskaistākās putnu dziesmas. Nesteidzīgās pastaigās pa mežu var redzēt, kā ar katru dienu vairāk raisās vaļā zaļās koku lapiņas un kļūst arvien siltāks.

Ak, vasara! Vasara ir gadalaiks, kuru visi gaida, ir gaidījuši un gaidīs. Karstajās vasaras dienās tu dodies veldzēties ūdenī, no kura negribi līst ārā. Vasarās ir visskaistākie saulrietu, kuros vislabāk var lūkoties jūras krastā, bet arī ezerā, kurš ir gandrīz blakus manai mājai, tie ir gana skaisti. Ir brīži, kad vasara ir pārāk karsta un tu vēlies, kaut vējš atpūstu negaisu. Kad naktī ir bijis stiprs negaiss, ārā ir tik patīkami veldzējoša smarža.

Beidzoties siltajām dienām, sākas rudens. Šis ir laiks, kad viss kļūst drūmāks, un tu vēlies, kaut vasara pienāktu ātrāk, bet šīnī laikā var arī atrast ko pozitīvu. Rudens skaistākais brīdis ir tad, kad kokiem sāk krāsoties lapas. Vēl skaistāk ir vērot šīs lapas, kad tās apspīd saulīte. Bet, protams, pēc labām dienām sākas drēgnāks, nepatīkamāks un vējaināks laiks. Tomēr šis viss tik un tā ir skaisti, jo ir taču krāsu gadalaiks.

Mūsu lielākais Latvijas dārgums ir mūsu četri brīnišķīgie gadalaiki, kuros var atrast ļoti daudz dārgumu. Es uzskatu, ka visi četri gadalaiki ir skaisti, jo katrā mīt kas apburošs, ko mēs, cilvēki, ikdienas steigā pat varam nesaskatīt. [..]

Laura Barkovska,
Limbažu vidusskolas
8.c klase

Latvijas dārgums – medicīnas darbinieki

Tu esi Latvijas dārgums. Es arī. Mēs visi. Bet šoreiz es īpaši gribu izcelt operatīvo dienestu un slimnīcu darbiniekus, teikt lielu paldies šiem pašreizējajiem Latvijas cilvēkiem.

Es zinu, ka par šiem cilvēkiem runā daudz, tai skaitā arī paldies ir sacīts, bet vai no sirds? Sabiedrība var būt ļoti nepateicīga, bet tas tikai tāpēc, ka nezina to smago darbu, kas paliek aiz priekšvara neredzams. Nesaprotu arī tos, kas nepatiesi apvaino mūsu dzīvības glābējus, bezjēdzīgi viņus kritizē par neko! Šie „izcilnieki” nav aizdomājušies, kā būtu, ja šo cilvēku nebūtu... Kur skrietu, kur meklētu palīdzību? Man žēl šo pašreizējā Latvijas cilvēku, kas vai ik dienu saņem necenzētus komentārus. Tas ir tik pazemojoši! Vai kāds apzinās, ka tādējādi sabojā šim cilvēkam visu dienu, cilvēkam, kurš jau tā ir traumēts no pārslodzes, kovida rādītājiem un aizsaulē aiznestām dzīvībām...

Kā es to visu zinu? Mana mamma strādā Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestā. Es arī to smagi izjūtu, kad mammas nav mājās, kad redzu, kāda viņa atgriežas – pārgurusi un emocionāli izsmelta. Tik daudziem bērniem trūkst mammas un tēta mīluma, kamēr tiek glābtas citu dzīvības.

Kādā vakarā mamma man pastāstīja par šāda izsaukuma aizkulisēm, par savām izjūtām. Es laikam tā nevarētu, bet mamma ir tik stipra un nesagraujama. Lūk, neliels ieskats: „Pēc izsaukuma pie slimnīcas jau grasījāties vilkt nost aizsargekipējumu. Tērpā ļoti karsti, mati slapji, ārā grādi mīnusus. Kamēr visu pareizi novelk, matos jau lāstekas. Tikko esi noģērbies un atgriezies postenī, jau nākamais izsaukums – reizēm tas ir kovids, reizēm nav. Vēl neesi attapies no iepriekšējā darbiņa, jau nākamais.” Tā ir tikai maza daļiņa no mammas un viņai līdzīgo ikdienas.

Es zinu, kas notiek slimnīcās. Vietu nav, darbinieku trūkst, bet ārā rindām gaida ātrās palīdzības mašīnas ar pacientiem, kuriem vajag steidzamu hospitalizāciju. Bet tik un tā ir cilvēki, kas spēj pateikt, ka nekā tāda nav. Mīlie cilvēki, pandēmija ir un nepazudīs, ja tukši nopelsim visus, kas cenšas palīdzēt mūsu tautai!

[..] Paldies par jūsu darbu, paldies, mammīt, arī tev, es vienmēr domāju par jums un atbalstu! Jūs esat mūsu varoņi un visistākie Latvijas dārgumi!

Arta Korobova,
*Ojāra Vācieša Gaujienas pamatskolas
9. klase*

Vladlena Drobate, Dricēnu vidusskolas 8. klase

Daudzi arheologi, pētnieki, dzejnieki uzskata, ka latviešu tautastērpi [..] ir viens no spilgtākajiem un daudzveidīgākajiem latviešu tautas kultūras pieminekļiem. Tautasdziesmas liecina, ka visur seno latviešu dzīvē tērps ir bijusi liela nozīme un tas veidots ar sevišķu lepnumu un dziļu daiļuma izjūtu. Tērps, ko tu pats vai tava māte ir veidojusi, noteikti izraisa daudz siltākas sajūtas nekā vienkārši nopirktas drēbes lielveikalā, turklāt tautastērpi ir ļoti skaisti un rūpīgi izšūti, tie ir pilni ar mīlestību.

Šie tērpi atšķiras ar apģērbu piegriezumu, rakstu kompozīciju, krāsu salikumu un valkāšanas tradīcijām. Diemžēl ap 19. gadsimta beigām pilsētas kultūras ietekmes rezultātā tautastērpus nomainīja modes tērpi, bet latviešu sirdīs to nozīme nekad nepagaisa, jo 1880. gadā Latviešu otrajos vispārīgajos Dziesmu svētkos Tirzas kora dalībnieku uzstāšanās tautastērpos izraisīja lielu interesi un iedvesmoja ideju, ka koristi varētu valkāt tautastērpus. To plašāk ieviesa trešajos Dziesmu svētkos, „Rīgas kungu”

aizspriedumos daudz neklausīdamies. Dziedātāji ieradās svētkos ar dārgumiem, izceltiem no mātes senām pūra lādēm.

Tautastērpi arī mūsdienās ir spējusi saglabāt savu nozīmi. To parāda tautumeitas un tautudēli ik gadu, dejojot tautas nacionālās dejas mūsu patriotiskajos Latvijas svētkos. Ar apbrīnu ikviens var skatīties, cik lepni, skaisti un neatkārtojami izskatās mūsu tautastērpi. Kamēr latvieši dejos un dziedās, tikmēr tie būs. Iesaku jebkuram latvietim uzvilkt tautastērpu un izjust savas tautas saknes un vērtības.

Roberts Jānis Točs,
Vangažu vidusskolas 7.a klase

Latvijas dārgumi – mana vectētiņa skolas stāsti

Manu dzīvi krāsainu veido ne tikai tas, ko esmu pati vai kopā ar maniem mīļajiem cilvēkiem piedzīvojuši un pieredzējuši, bet arī tie brīži, kad klausos savu vecāku un vecvecāku atmiņu stāstos. Tie mani iepriecina un pārsteidz, dažreiz arī samulsina un pat apbēdina, bet allaž jūtos bagātāka, kad esmu izstaigājusi pagātnes ceļus un savā domu krātuvē ielikusi atkal kādu sidrabainu atziņu. Tās man palīdz tad, kad jāprasa padoms un palīdzība.

Tetētis – tā manā ģimenē dēvējam vectētiņu. Mans tetētis Aivars Spalis ir

*Kuldīgas astoņgadīgā skola 1958. gadā.
Šeit mācījās vectētiņš.*

stiprs cilvēks, īstens kurzemnieks, un viņa piedzīvotā stāsti ir tik dzīvi, kaut arī minētais laiks ir bijis pagājušā gadsimta vidū. Tik sen! Kā notikušais saglabājas mūsu prātos? [..]

Tetētis ir liels stāstītājs. Kad tiekamies, allaž mūsu sarunās ievijas kāds atmiņstāsts. Viņa stāsti, pārdomas, vērojumi, prātulas taču arī ir daļa no mūsu vēstures bagātībām, bet pats tetētis – mūsu dārgumu lāde. Lai turpmāk stāsta viņš pats, bet es izteikšu savas pārdomas, kurās atklāsies mans pārsteigums, izbrīns, prieks un kāds labs nodoms.

Manā iztēlē dzidri noskan senais skolas zvans, un sākas skolas stāsti.

„Skolā tajā laikā darijām gandrīz visu paši. Skolas apkalpojošais personāls darīja pavisam nedaudz. Bērni bija tie, kuri rūpējās par skolu un tās apkārtni. Jutās savas skolas saimnieki. [..]

Tiklīdz biju sasniedzis ceturto klasi, sākās dežurēšana. Skolā pie sienas bija piestiprināts grafiks ar skolēnu vārdiem un

uzvārdiem. Katru nedēļu mainījās grafiki, katrā dienā tika izraudzīti četri skolēni, kas darīs darbiņus!”

Izdzirdot vārdu „darbiņi”, man prātā atausa visdažādākās šī vārda nozīmes: savas darbavietas sakopšana, tāfeles noslaucīšana vai kaut kas tāds, kas neprasa lielu piepūli. Neizpratnē savilku uzacis, bet tetētis turpināja.

„Visbiežāk bija jāsakopj klase. Jāizslauka un jāizmazgā klases grīda, jānoslauka putekļi no tāfelēm, soliem, galdiem, palodzēm, u. tml. Bet šā tā to darīt nedrīkstēja, visu vajadzēja darīt rūpīgi.

Bija jāsakopj skolas apkārtnē. Katrai klasei iedalīja darāmo, tad visi bez atrunām atbildīgi veica savu darbu. Mēs neuzdrīkstējāmies runāt pretī, jo visi skaidri zinājām, ka darbs ir godprātīgi jāpaveic. Tā mūs ģimenēs bija audzinājuši vecāki.”

Zane Rancāne, Kārsavas vidusskolas 1.a klase

Jā, ļoti iespējams, ka šī stingrā, taču ļoti vajadzīgā disciplīna tajos tālajos gados, kad auga tetētis, bija viens no avotiem, kādēļ mūsu vecāki, vecvecāki un viņu vecāki ir tik atbildīgi veikuši savus pienākumus. Žēl, ka mūsdienās skolās vairs netiek bērniem iemācīta tāda veida atbildība. Piekrītu tetēta teiktajam: „Ja tava vecuma bērniem iedotu koka bluķi, liktu to saskaldīt un pēcāk iekurināt krāsni, lielākā daļa raustītu plecus neziņā!” Ja skolā mēs tiekam atbrīvoti no fiziskā darba, tad katrā ģimenē būtu bērniem jā māca darba tikums, lai gan man ļoti gribas ticēt, ka darbs cilvēkbērnam tiek līdzī dots jau dzimšanas brīdī.

[..] „Manu klasesbiedru interesēja ķīmija un ar ķīmiju saistītie priekšmeti, tāpēc izdomājām pieteikties remontēt ķīmijas kabinetu. Tas bija interesanti! Varējām eksperimentēt ar visu, kas vien ienāk prātā! Arī darbmācības skolotājs nereti iedeva darbnīcas atslēgu atbildīgākajiem skolēniem, un visu vakaru varēja darboties ar koku. Arī skolotāji bija mani īpaši ievērojuši kā ļoti atbildīgu un apķērīgu skolēnu, tāpēc man, vienam no dažiem rajona skolēniem, izsniedza ceļazīmi uz Vissavienības pionieru nometni „Artek” Ukrainā, Krimā. Tur dzīvoju vienu mēnesi. Galvenais tikai tāpēc, ka atbildīgi veicu savus pienākumus. Lai arī bija jābūt vienam, par došanos ceļā es ne mirkli nešaubījos, jo zināju, ka tās būs tās atmiņas, kuras atcerēšos visu mūžu.

[..] Katru gadu pavasarī Mežrūpniecības saimniecība (MRS) atveda malku, kas vasarā tika saskaldīta. To parasti skaldīja noalgotie strādnieki, taču to tik precīzi neatminos. Tad, kad malka bija sagatavota, bija kārta mūsu uzdevumam. Mums malka no grēdas bija jāsakrauj stabilos strēķos, nelielos pieskolas šķūnīšos. Rudeņos un ziemās, kad krāsnis tika kurinātas, dežurantiem bija jāsanes malka. No agra rīta krāsni kurināja apkopēja, bet visas dienas garumā mēs bijām atbildīgi, lai pašu klasē būtu siltums.”

Dežūras notika arī virtuvē. Tās tetētis atceras ar smaidu sejā. „Katru dienu no skolas uz virtuvi devās kādi četri skolēni. Ceļš no klases uz virtuvi bija mūsu laimīgākais ceļš. Virtuvē bija savas priekšrocības. Ja katram pusdienu porcijā tika divas kotletes un pāris kartupeļu, tad, esot virtuvē, varēja ēst, cik vien iet iekšā. Parasti jau nevarēja apēst tik daudz, cik sākumā likās, bet nevarēja arī atturēties.

Pieēst pilnus vēderus gan nebija mūsu uzdevums. Mūsu uzdevums bija sagādāt traukus un piederumus katram cilvēkam, saliekot tos uz galda. Kad ēdiens bija gatavs, arī tas bija atbilstoši skolēnu skaitam pie galdiņa jāsadala un jāiznes. Ja pie galdiņa ir vietas trīsdesmit bērniem un uz katru bērnu ir divas kotletes, tad bija jārēķina ļoti vienkārša matemātika: trīsdesmit reizināts ar divi ir sešdesmit. Tātad uz galda kopā jābūt sešdesmit kotletēm.

Pēc tam, kad visi bija paēduši, mēs veikli novācām visus traukus un ēdienus, vietā saliekot tīrus nākamajai maiņai. Pēc tam jau vairs nebijām tik laimīgi, jo, lai arī bijām atbrīvoti no stundām un arī mājasdarbiem, visi simt piecdesmit trauki un piederumi bija jānomazgā. Ne jau kaut kā jānomazgā, bet kārtīgi un tīri.”

Jutos pārsteigta, uzzinājusi, ka tajā laikā mācības notika arī sestdienās. [..]

Jā, pagātne taču ir arī mūsu audzinātāja. Atverot tās lappuses, redzam gan labo un patīkamo, gan to, kas cilvēkus sāpinājis un apbēdinājis. Mana tetēta stāsts mani atkal pārliecināja, cik atbildīgi tika audzinātas mūsu vecākās paaudzes. Darbs kā dzīves vērtība, atbildība kā viena no rakstura bagātībām. [..]

Tetētis savas dzīves laikā paveicis tik daudz laba. Viņa dzīvesziņā nav atrunu un sūdzību. Šobrīd mūsu draudzīgajā ģimenē ir tetēta pieci bērni, vienpadsmit mazbērni. Katram no mums viņš ir devis kādu noderīgu padomu un dzīves gudrību. Nereti pieliek visus pie darba vai pasaka kādu stingrāku vārdu, bet viņa acis vienmēr saskatāma nekad neizsīkstoša dzirkstelīte – mīlestība un rūpes. Viņš prot atskatīties pagātnē ar smaidu un novērtēt to, ko tā sniegusi. Un tetēta atmiņstāsti patiešām ir dārgums, jo tie ir daļa no mūsu Latvijas vēstures. [..]

Karīna Kondore,
Bauskas Valsts ģimnāzijas
8.b klase

Arianna Nemirska, Laucenes pamatskolas 4. klase

Mans Latvijas dārgums ir manas ģimenes dzimtas koks. Mana dzimta aug vēl lielāka. Dzimtas kokā ir visi mani radnieki. Es nevarētu visus saskaitīt, jo dzimtas koks ir milzīgs. Es daudzus nepazīstu, un mana ģimene nepazīst visus. Es nevarētu viena izveidot savas ģimenes dzimtas koku. Man vajadzētu sasaukt visus radniekus, lai uzzinātu visu par viņiem. Ir sarežģīti to izveidot, jo nedrīkst nevienu aizmirst. [..]

Ja es veidotu jaunu ģimenes koku, es pirmos rakstītu savus vecākus. Tad sevi un brāli, un māsas, tālāk rakstītu savu māsu bērnus un vīrus. Es savu dzimtas koku nodotu bērniem. Un tad viņi varētu turpināt rakstīt.

Mans dārgums ir mans dzimtas koks, jo ir svarīgi zināt savus radniekus. Man patīk mana dzimta. Man patīk visa mana ģimene un radnieki. Es savus radniekus un ģimeni nemainītu ne pret ko. Viņi ir paši dārgākie, kas man ir. Es viņus mīlu no sirds. Un nekas to nemainīs – pat ļoti liels strīds. Es viņus vienmēr atbalstīšu. Ja viņus satīktu, uzdotu viņiem daudz jautājumu.

Es priecājos, ka man ir liela dzimta, un tā vēl turpinās. Un es būšu laimīga, ja man izdosies izveidot savas plašās dzimtas koku.

Madara Smilškalne,
Misas pamatskolas 6. klase

No rīta pamostoties, aiz loga skaisti dzied putni. Spīd spoža saule. Es zinu, ka ir brīvdienas rīts. Mamma ir sacepusi gardas pankūkas. Jāpaēd brokastis un jāgatavojas. Šodien ir diena, kad mēs dodamies pārgājienā pa dabas takām.

Mugursomā jau ir saliktas maizītes, un termosā ir silta tēja. Visa ģimene sēžamies mašīnā un dodamies ceļā. Nonākot galamērķī, ieraugu takas un dabas skaistumu. Ejot pa taku, es sajūtos kā daļa no dabas man visapkārt. Tuvu ir putni un kukaiņi. Ir jauki izklāt sedziņu un sarīkot nelielu pikniku ar

līdzpaņemtām maizītēm un gardo tēju. Vienmēr mums līdzī ir arī mūsu mazais suns Suse. Viņa vienmēr skrien pa priekšu un bieži var pazust kādā alā, kas ir takas malā. Šoreiz ejam pa garāku taku un suns atpakaļceļā ir jānes rokās, jo viņa mazās ķepas ir nogurušas. Šīs ir labākās dienas, ko es pavadu kopā ar savu ģimeni.

Latvijas dārgums esmu es un mana ģimene. Bez mums un citām ģimenēm Latvijā nebūtu tik dažādu un interesantu cilvēku. Staigājot pa takām, es apzinos, ka arī tā ir Latvijas dārgumu sastāvdaļa.

Tomass Daņilovs,
Berģu Mūzikas un mākslas pamatskolas
5.a klase

A. god. dzejnieki!

Rakstu Jums šo vēstuli ar vēlmi* pateikt paldies par ieguldījumu, ko esat veicis Latvijas attīstībā. Jūsu ar degsmi* paveiktais darbs gan latviešu literatūrā, gan arī sabiedriskajā un politiskajā dzīvē ir nenovērtējams ieguldījums latviešu patriotisma veidošanā. Kas to lai zina, kāda šodien būtu Latvija, ja latviešiem nebūtu bijis Jūs, Jāni Pliekšān?

Jūs esmu pazinusi jau no agras bērnības. Pašas pirmās atmiņas par tikšanos ar Jums man saistās ar auklīti, kad viņa lasīja priekšā Jūsu rakstītos dzejoļus bērniem. Tos klausoties, varēju dzīvāk iztēloties un izprast man apkārt esošās pasaules savstarpējās attiecības. Zinu, ka ar Jūsu bērniem rakstīto dzeju ir izauguši arī mani vecvecāki, un esmu pārliecināta, ka to saviem bērniem lasīšu arī es.

Es patiesi novērtēju, ka mūsu tikšanās turpinājās vēlāk un varēju iepazīt Jūs arī no cita skatu punkta. Staigājot pa Esplanādi, vienmēr ievēroju pēc tēlnieka Kārļa Zemdegas meta veidoto pieminekli, kurā esat attēlots, pievērsies nopietnām pārdomām. Pirmajos skolas gados Dzejas dienu laikā, kad vajadzēja rakstīt dzejoli un nolasīt to pieminekļa priekšā, mani pārņēma uztraukums, jo iedomājos to lasām Jums. Vienmēr pavadošas bija arī bailes, jo domāju, ka neesmu laba dzejniece un ka Jūs manu darbu novērtētu kritiski.

Visā pasaulē atzītais latviešu izcelsmes arhitekts Gunārs Birkerts ir radījis vienu

no zīmīgākajiem projektiem – Latvijas Nacionālo bibliotēku, kura ir atspulgs* Jūsu lugas „Zelta zirgs” aprakstītajam stikla kalna veidolam. Nevar nepieminēt Jūsu literāro darbu „Pūt, vējiņi!”, pēc kura motīviem pēdējā laikā tapušas teātra izrādes, filma, mūzikls. Esmu pārliecināta, ka vērtības, ko esat izcēlis lugā, to rakstot tālē* no dzimtenes, nemazinās savu nozīmi latviešu tautas rakstura veidošanā arī nākotnē.

Paldies par to, ka esat devis iespēju caur Jūsu darbiem iepazīt, veidot un stiprināt manas saiknes ar Latviju un latviešu tautu.

* Raiņa radītie jaunvārdi

Patiesā cieņā

Beāte Štaure,

Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas 9.a klase

Kādā miglainā, aukstā rītā maza meitene sēdēja pie loga un sapņoja. Meitene jau daudz gadu dzīvoja tālā salā un domāja par vietu, kur viņa dzimusi, par Latviju.

Aiz loga pūta mežonīgs vējš, lija sīks lietus, un meitene stiprāk ietinās mīkstā pledā. Viņai gribējās sasildīties arī dvēselē. Tikai vecais pūkainais draugs runcis Rūdis uzticīgi skatījās acīs un maigi ģurrāja. Pēkšņi kāds klusi pieklauvēja pie durvīm. Uz sliekšņa stāvēja pastnieks ar jautrām acīm, viņš atnesa sūtījumu no vecmāmiņas, kas dzīvoja Latvijā. Tas tik

bija pārsteigums! Siltas aditas zeķītes, garšīgas konfektes „Serenāde”, neliela grāmatīņa ar Raiņa dzejoļiem par lellīti Lolīti.

Uzreiz visu māju piepildīja maģiskais aromāts. Kas vēl tur ir? Es saudzīgi paņēmu rokās tumšo kļāpu – tā bija rudzu maize, maize, kas cepta tālajā dzimtenē. Maize bija svaiga un smaržīga. Es lēni nogaršoju to. Tā bija dzimtenes neatkārtojamā garša.

Vakarā mamma pastāstīja man, ka tā ir īpaša, tikai Latvijā nobaudāma maize, kuru senāk cepa ikvienā latviešu sētā. Es izbrīnījos, ka arī mūsdienās īsta rupjmaize joprojām tiek cepta pēc sentēvu receptēm.

Un ir pienācis ilggaidīts brīdis, kad pēc garāka laika mana ģimene nolēma atgriezties uz dzīvi Latvijā, lai atrastu savas īstās mājas. Latvijā es atnācu uz skolu un iepazīnos ar latviešu valodu.

Es uzzināju, ka latvietim maize ir arī folkloras, tradīciju, kultūras vērtība, neviens ēdiens nav apvīts ar tik daudziem ticējumiem un rituāliem kā maize. [..]

Es sapratu, ka maize neaug pati. Maizi ražo cilvēks, kas tāpat kā maize ir īsts Latvijas dārgums. Es dzīvoju Latvijā un lepojos ar Latvijas slavenajiem maizniekiem. Viens no tiem ir Normunds Skauģis, kas dibināja maizes ceptuvi „Lāči”. Viņš ir īsts darba cilvēks, ja jau sešpadsmit gadu vecumā tēva mājās cepa maizi un pārdeva to Vidzemes tirgū.

Lepojos arī ar brāļiem Dagni un Didzi Čākuriem, kas apstrādā vectēva

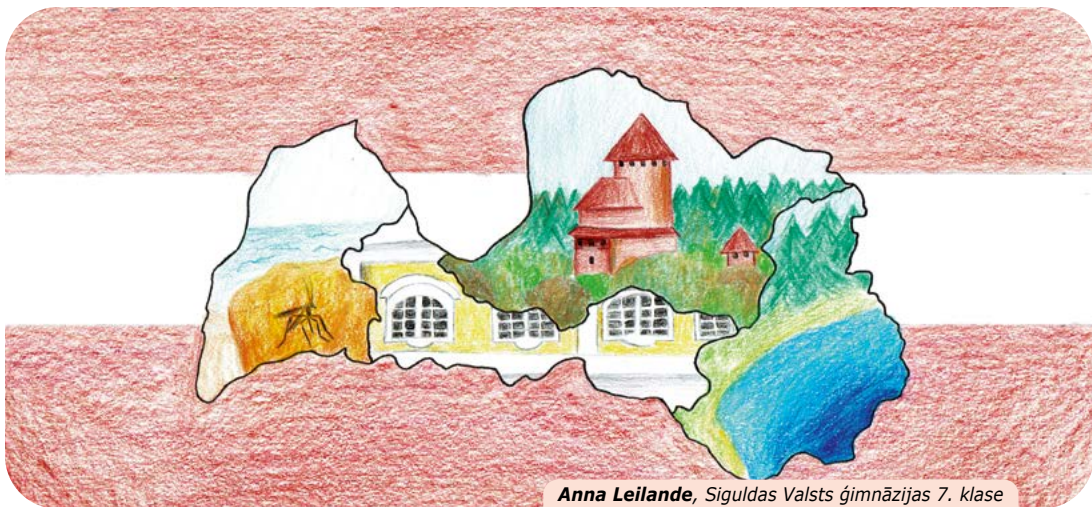

Milana Muceniece

zemi un izveidoja zemnieku saimniecību „Liepkalni”. Un, protams, lepojos ar mūsu Latgales maizes cepēju Viju Ancāni, kas tukšā vietā ar lielu mīlestību, ar uzticību visam latviskajam izveidoja Maizes muzeju Aglonā.

Mana Latvija! Šalko tavas vārpas, maļ dzirnakmeņi, strādā cilvēki, kas mīl savu zemi. Tie ir tavi dārgumi. Saimniece, apsējusi ap galvu baltu lakatiņu, abrā iejauc maizi, iekur maizes krāsnī un ar koka līzi liek krāsnī lielos, apaļos kļāpus. Varbūt šāda saimniece nākotnē būšu es, taču ļoti sapņoju izcept savu neatkārtojamo maizes kukulīti.

Milana Muceniece,
*Daugavpils 13. vidusskolas
6.c klase*

Anna Leilande, Siguldas Valsts ģimnāzijas 7. klase

Lepojos es, lepojos, Latvija!

Ir vieta, kur debesis zilas –
Zilākas par zileņu laukiem.
Ir vieta, kur saule spoža –
Kā spožākais briljants mirdz.
Ir vieta, kur gaiss ir dzidrs –
Dzidrāks par meža avotiņu.
Ir vieta, kur vējš tik maigs –
Kā maigais mātes pieskāriens.
Ir vieta, kur meži krāšņi –
Krāšņāki par taureņiem.
Ir vieta, kur mākoņi balti –
Baltāki par pienu.
Ir vieta, kur lapas sārtas –
Sārtākas par rubīniem.
Ir vieta, kur vasaras siltas –
Siltākas par pavardu.
Ir vieta, kur valoda cēla –
Kā cēlākais eņģelis debesīs.
Ir vieta, kur tauta varena –

Kā varenākais ozols ceļmalā.
Ir vieta, kur vārdi skan
Kā lakstīgalas dziesma.
Ir vieta, kur ģimenes stipras,
Un grūtības tās nespēj graut.
Tu jautāsi – kur?
Kur ir šī vieta?
Es tev teikšu tik vienu –
Šo brīnumu Tu redzi katru dienu.
Tu esi tās daļa,
Tu uz tās stāvi,
Tu to mīli.
Tā ir Latvija –
Mana Latvija,
Tava Latvija,
Mūsu Latvija.

Everita Smirnova,
Cesvaines vidusskolas 6. klase

Mans Latvijas dārgums ir mana vecvecmāmiņa – Marija Ostrovska. Viņa ir gaišākais, labestīgākais cilvēks, kuru es pazīstu. Lai gan dzīve sievietei nav lutinājusi, viņa ir personība ar savu pārlicību un uzskatiem, un īstu sirds siltumu, kas man šķiet apbrīnas vērti.

Marijas saknes ir meklējamas tālajā Krievijā, kur viņas vectēvs bija turīgs saimnieks, bet, neklausot tēva liegumam, viņas māte (saimniekmeita) mija gredzenus ar zemākas kārtas vīrieti, kurpnieku, un šis fakts kļuva par iemeslu jaunā pāra padzišanai no ģimenes. Laulībā radās seši bērni, viena no tiem bija meitenīte – vārdā Marija.

Otrais pasaules karš satracināja ne tikai visu Latviju, bet skāra arī Marijas likteni. 1944. gada janvārī ciematū, kurā mitinājās ģimene, nodedzināja.

Tieši tādēļ viņa ar saviem brāļiem, māsām un vecākiem bēga no kara šausmām rietumu virzienā, uz Latviju. Meitenei šajā laikā bija tikai astoņi gadi. Līdz ar atbildību nāca bailes par savu dzīvību, jo bads un slimības piemeklēja vienu ģimeni pēc otras. Trūcīgais uzturs un aukstums bija par iemeslu māsas un brāļa bojāejai ceļā uz Latviju. Laimīgā kārtā tikuši vilcienā, kas veda uz jauno dzimteni, Mārsnēnu pagastu. Un šī jaunā dzimtene kļuva par īstu dārgumu. Bargajā ziemas spelgonī vienīgais, kas sildīja, bija apziņa – drīz būsīm drošībā. Drošības sajūta – patiens dārgums.

Kad izkāpuši Lodes stacijā, bēgļus iesēdināja noplukušās ragavās, kuru

priekšā rāmi soļoja apsarmojis bērītis. Kad nonāca galā, ģimenei ierādīja istabiņu koka divstāvu ēkas pirmajā stāvā, kurā nu visiem būšot jāmitinās līdz jauniem norādījumiem. Ģimeni uzturēja tikai tās galva, tēvs, kurpnieks, jo mātei aroda nebija. Tēva iemaņas jaunajā valstī lieti noderēja. Dzīve Latvijā nebija viegla, mūžīgā cīņa par iztikšanu, bija grūtības, kuras piemeklēja ik pārdienas. [..]

Ejot laikam, Marija iekārtojās darbā pie saimniekiem par gani. Skolas gaitas meitenei gāja pie sirds un mācības padevās, īpaši latviešu valoda, kuru viņa apguva teicami. Vienkāršība, čaklums, mērķtiecība – šīs īpašības piemīt Marijai.

Marija nepadevās. Apguvusi pavārmākslu, vecvecmāmiņa sāka strādāt vietējā ēdnīcā un brīvajā laikā palīdzēja rīkot dažādus godus – kāzas, bēres.

Manam Latvijas dārgumam piedzima mana omīte, Ausma. Šajās dzimtas mājās vienmēr mīļi gaidīta esmu arī es, pirmā mazmazmeita. Kad ciemojos šeit, es sastopos ar sirds siltumu, dzīves gudrību, darba tikumu un vienkāršību – šīs īpašības, kas piemīt manai vecvecmāmiņai, manam Latvijas dārgumam, pilnveido mani, un es esmu laimīga, dzīvojot kopā ar šiem Latvijas dārgumiem – cilvēkiem, kas, piedzīvojuši skarbus dzīves apstākļus, nesalūst, bet slīpē sevi kā dārgakmeņus.

Emīlija Kitija Branta,

*J. Endzelīna Kauguru pamatskolas
9. klase*

Mana mīļākā vieta Latvijā ir manas mājas. Es dzīvoju Kolkā, pašā Latvijas stūrī, kur krustojas divas jūras. Šeit daba ir tik skaista kā nekur citur. [..]

Ralfs Līdums,
Kolkas pamatskolas 4. klase

Es mīlu Latviju, jo šeit ir mana ģimene. Es dzīvoju vietā ar skaistiem kokiem, zāles stiebriem un saules stariem. Novēlu Latvijai būt stiprai kā visstiprākajam mūsu kokam – ozolam.

Ketija Bole,
Kolkas pamatskolas 3. klase

Ogre, Tu esi Latvijas dārgums!" To es vēlētos pateikt Ogrēi, ja tā būtu dzīva persona. Tas nekad nebūs iespējams, tomēr varu pastāstīt, cik lieliska pilsēta ir Ogre.

Ogre ir ārkārtīgi skaista pilsēta. Špakovska parku ir vērts apmeklēt visu gadu, taču visskaistākais tas ir sarkandzeltenajā lapkritī. No parka tornīša virsotnes var pārredzēt gandrīz visu Ogrī. Zilajos kalnos var izjust meža svaigo gaisu un pastaigāties pa daudzajiem pauguriem, kas ieskauj Dubkalnu karjeru. Tajā noteikti ir vērts nopeldēties kādā siltā dienā. Jāapskata arī tādas vietas kā jaunā Ogres osta, Baltās cielas pieminekļi, Jaunogres parks.

Ogre ir arī evolucionāra un kulturāla pilsēta. Tas šo pilsētu nākotnē padarīs par vēl lielāku dārgumu. Bieži tiek ieviestas jaunas lietas iedzīvotāju labklājības uzlabošanai, piemēram, pēdējā laikā aktuālie elektroskūteri. Ogrē ir vairākas skolas, kā arī Mūzikas un mākslas skola, kurā var apskatīt dažādas izstādes. Kultūras namā regulāri notiek koncerti un dažādi teātra uzvedumi.

Ogrē ir lieliskas kafejnīcas un restorāni, kurus noteikti ir vērts apmeklēt, jo dažus no tiem var atrast tikai Ogrē. Kafejnīcas ir svarīga pilsētas daļa, tāpat kā Ogres centrs, kurā var vērot senas ēkas, piemēram, Ogres pastu, un mūsdienīgas būves – Ogres vēstures un mākslas muzeju.

Ogrē ir daudz tūristu, kas to padara par vēl lielāku Latvijas dārgumu. Es ticu, ka Ogres nākotne ir vēl gaišāka, ar daudziem brīnišķīgiem cilvēkiem, kā jau visā Latvijā, kas kaldina pilsētas tēlu.

Rūdolfs Apinis,
Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas 9.a klase

Es stāstīšu par savu vectēvu Imantu Gothardu. Es viņu neatceros, jo, kad piedzimu, viņa vairs nebija. Kā tētis stāstīja, vectēvs ļoti mīlējis savu dzimteni Latviju.

Pateicoties viņam, es šobrīd varu stāvēt uz brīvas zemes. Vectēvs daudz izdarīja brīvas Latvijas labā. Viņš pārdzīvoja gan Pirmo, gan Otro pasaules karu.

Kādu dienu pie viņa ieradās karavīri, viņu izsūtīja uz Sibīriju uz divdesmit pieciem gadiem. Dokumentus par viņa izsūtīšanu var apskatīt Aizkraukles bijušajā kultūras namā, kur tagad muzejs. Ģimene materiālus par izsūtīšanu un dažas privātās lietas, arī padomju laika trenāžieri, atdeva muzejam.

Paldies Dievam, ka vectēvam pēc astoņiem gadiem ļāva atgriezties dzimtenē. Viņš piedalījās arī barikādēs, jo gribēja brīvu valsti, kur dzīvot. [..]

Vēlos pateikt, ka es ļoti mīlu savu vectēvu un saku lielu paldies viņam. Esmu pateicīgs, ka es varu iet skolā, staigāt pa brīvu zemi un dzīvot, nebaidoties iziet ārā no mājas.

Kristers Ivanovs,

Misas pamatskolas 7. klase

Cilvēks, par kuru vēlos pastāstīt, ir Valmieras Bērnu sporta skolas [..] vieglatlētikas trenere Megija Stalberga. Viņa ir vēl pavisam jauna. Megija ir absolvējusi Valmieras Pārgaujas

ģimnāziju un patlaban studē Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijā. Brīvajos brīžos viņa lasa grāmatas un skatās aizraujošas filmas.

Megija ir sportiska, jautra un ļoti drosmīga skolotāja. Kāpēc drosmīga? Viņa ir lēkusi gan ar gumiju no gaisa vagoniņa Siguldā, gan ar izpletņi. Megija nebaidās no izaicinājumiem un grūtībām, viņa motivē arī savus audzēkņus apgūt visu jauno. Skolotājai rūp bērni, jo viņa zina un tic, ka bērni ir Latvijas nākotne. Megija aicina savus audzēkņus būt aktīviem, pozitīviem un sportiskiem.

Darbs ar bērniem nebūt nav tik viegls, kā reizēm izskatās. Tas prasa daudz enerģijas no skolotāja, jo bērniem ir bieži jāaizrāda. Megija vienmēr piekodina, lai audzēkņi klausītu. Viņa to pasaka savā īpašajā pozitīvajā izteiksmē. Un brīnums! Bērni viņu nekavējoties respektē, un otrreiz aizrādījums nav jāatkārto.

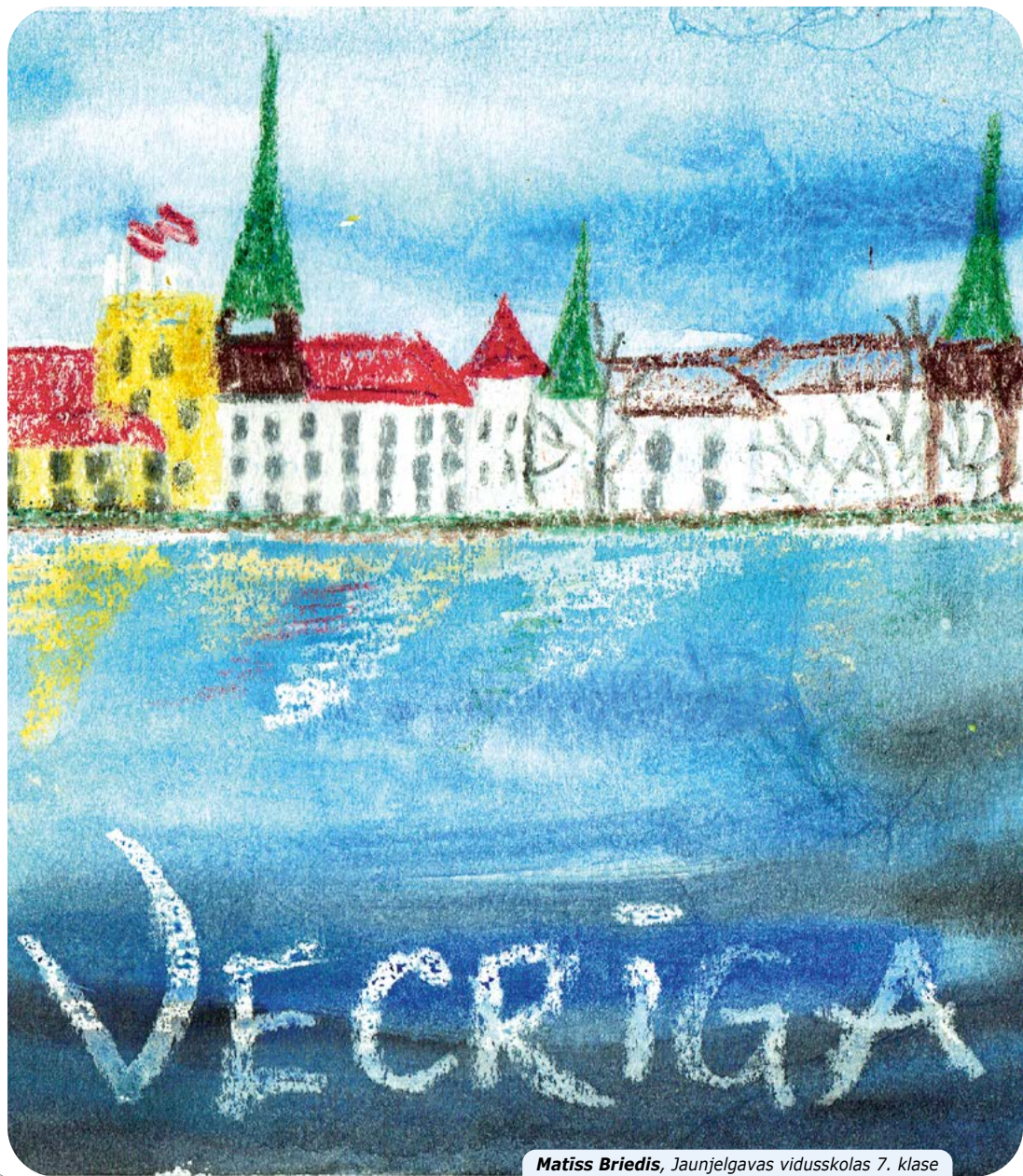
Skolotājam ir jābūt jaukam, ar humora izjūtu, arī stingram, motivējošam, radošam. Pedagogam jāmīl savs darbs, lai viņš vēlētos to darīt. Es uzskatu, ka Megija Stalberga ir tieši tāda sporta skolotāja, ar kuru var lepoties.

Iespējams, es pašai skolotājai Megijai to nekad skaļi nepateikšu, bet uzskatu: „Jā, Megija, Tu esi Latvijas dārgums!”

Luīze Hasani,

*Valmieras Pārgaujas sākumskolas
5.a klase*

Matīss Briedis, Jaunjelgavas vidusskolas 7. klase

Lielais pārsteigums

Bija jauka rudens diena, spīdēja saule, putniņi dziedāja. Man ar māsu bija jādodas uz skolu, jo tajā laikā mācības norisinājās klātienē. Todien stundu nebija daudz, tādēļ man bija iespēja pavadīt vairāk laika ar ģimeni un draugiem.

[..] Kad nonācām savā dzīves vietā, mamma paziņoja, ka mūs sagaida liels pārsteigums. Tajā laikā mēs visi runājām par suni, tādēļ man bija maza nojausma, kas tas varētu būt. Māsa iesaucās: „Suns!”, un viņai bija taisnība. Vecāki atvēra durvis, un ienāca iekšā suns, vārdā Ludvigs.

Sākumā nesapratām, kādēļ viņš atņirdz zobus un kož mums. Izrādījās, ka viņam saglabājusies trauma no nejaukas saskarsmes ar bērniem. Mēs ar viņu draudzējāmies un arī disciplinējām. Mēs tikai nesen sapratām, ka viņam vajadzēja dot nedaudz laika. Ar visiem Ludviga stiķiem un niķiem bijām tikuši galā. Kā svētku kārumu viņš dabūja gabalu no kūksa un daļu no desmaizes. Kopš tās dienas visi sadzīvojam ar jauno iemītņieku, un viņš ar mums arī.

Ludvigs ir mūsu dārgums. Viņš mūs visus vieno, un mēs cits pret citu labāk izturamies. Vienmēr izturieties jauki pret saviem suņiem un nekad neatdodiet tos patversmei! Suņi ļoti labi atceras, ko saimnieki ir viņiem nodarījuši, un tas var traumēt suni uz mūžu. Domāsim viens par otru, darīsim viens otram labu, tad visi

sapratīsim, cik svarīgi un nozīmīgi esam cits citam, cik svarīga ir ģimene. Šī tuvības un kopības sajūta arī ir īsts dārgums.

Ernests Kundziņš,
Rīgas 85. vidusskolas 6. klase

Mājas

Viss ir tik rāms...
Dzirdami cilvēku čuksti.
Vairāki pāri acu deg manā pakausī.

Tik savādi...
Daugava rāmi plūst,
Dzintari dejo jūras krastā,
Liepu ziedi smaržo tik saldi,
Un kaut kur tālumā dzirdama
kokle...

Es eju pa Vecrīgas ielām,
Lielvārdes josta izstiepta tās
garumā,
Rakstaini cimdi sedz katru tirgus
stendu,
Un omītes man sniedz siltu smaidu.

Smaidīgie cilvēki,
Klusā daba,
Un rāmie mirkļi...
Viss tikai tāpēc, ka atkal
Es esmu atgriezies mājās.

Elza Ķipste,
*J. Čakstes Liepājas pilsētas
10. vidusskolas 9. klase*

Pilsēta, kurā es jūtu Latviju

Mūsu ģimenei patīk ceļot. Mums patīk dažādas Latvijas pilsētas. Katra pilsēta ir kā liela, skaista zieda ziedlapīņa.

Rīgu nevaru iedomāties bez Vecpilsētas bruģētajām ielām. Kad runāju par Jelgavu, uzreiz iztēlojos balto torni pilsētas centrā. Dobeles asociējas ar ceriņiem. Saulkrasti – zelta smiltis un silta saule. Kolka – tā ir jūra, Daugavpils – cietoksnis.

Kad atrodos Kuldīgā, man liekas, ka tur ir visa Latvija. Vecās ielas ir tik pilnas burvības, ka jūtos, kā pagātnē nokļuvis. Koka logu rāmji un koka durvis mājām „izdzien” mani no pašreizējā laika.

Tirdziņi Kuldīgas ielās ir tik dabiski, ka es nevaru iedomāties šeit tirdzniecības centrus. Viss, kas ražots Latvijā, šeit ir: koka un lina izstrādājumi, dzintara rotaslietas, saldskābmaize un kanēja bulciņas, te ir kalēji ar daudziem un dažādiem izstrādājumiem.

Un kāda te smarža! No vienas puses, smaržo pēc kūpinātām zivīm, no otras – skābēti kāposti, desiņas un pelēkie zirņi, un, lūk, medus un žāvētas ogas. Šeit dzīve kūsā un apetīte rodas pat tad, ja esi paēdis. Te pat latviešu valoda skan kā dziesma.

Ja dodos pie upes, redzu tiltu, vecu un diženu. Es aizveru acis un iedomājos zirga pajūgu uz tā. Ventas rumba! Tā ir apburoša! Uz to var skatīties stundām, peldēties un vērot lecošās zivis.

Šī pilsēta ir skaista man un citiem. Kādam tā ir mīļa, jo viņš tur dzīvo, bet man mīļa, jo tur ir mana Latvija.

Ēriks Tukums,

Rīgas 95. vidusskolas 5.a klase

Ēdot un dzerot no māla traukiem, ēdienam ir īsta Latvijas garša. Katra cilvēka mājā ir kāds mazs māla trauciņš vai lielāka vāze. Podnieku prasmīgajās rokās parastas brūnas māla pikas pārtop par brīnišķīgām vāzēm, šķīvjiem, svečturiem un svilpauniekiem. Man arī uz galda stāv maza pašizgatavota māla bļodiņa.

Es mākslas skolā keramikas nodarbībās apgūstu veidošanu no māla. Darinot bļodiņu, es sapratu, ka nepieciešama liela pacietība un uzmanība, lai bļodiņa patiktu man un citiem. Vēl vajag daudz mīlestības, lai tā būtu no sirds veidota. Sākumā šķita, ka es nevarēšu, bet tomēr man izdevās! Mana pirmā māla bļodiņa!

Vasarā ar ģimeni biju aizbraukusi uz Cēsu pili. Tur bija amatnieku darbnīcas, kurās strādāja podnieki, kalēji, maiznieki un rotkaļi. Man visvairāk iepatikās pie podniekiem. Redzēju, kā dažās minūtēs top māla trauks. Podnieki stāstīja par to, kā veidoja pirmos traukus. Sapratu, ka mūsdienās māla trauku veidošanas tehnika daudz neatšķiras no senajām tradīcijām. Mūsdienās ir arī elektriskās ripas, bet agrāk ripa bija jāgriež ar kāju. Podniecības zināšanas tiek nodotas no paaudzes paaudzē. Māla trauku dekorēšanā izmanto

Latvijas koku skaidas, lai varētu iezīmēt latvju zīmes un rakstus.

Cepļa atvēršana ir kā pārsteigums, nekad nevar zināt, kādas spēlītes uguns ar traukiem būs izspēlējusi. Pēc apdedzināšanas daži trauki ir ieplaisājuši vai izjukuši. Podnieki ļoti nepārdzīvo par to, jo ne vienmēr dzīvē sanāk viss, kā vēlas.

Podnieku darbnīcas ir pilnas ar krāsainiem māla traukiem. Man šķiet, ka trauku glazūrās var saskatīt Latvijas skaisto dabu – zaļos mežus, ziedošās pļavas un Baltijas jūru. Kaut es tos visus varētu nopirkt! Kad izaugšu, es vēlos kļūt par keramiķi. Es izveidošu visskaistāko krūzi, kura būs mans Latvijas dārgums.

Es domāju, ka Latvijas māla trauks apvieno latviešiem svarīgas vērtības. Tās ir stipras dzimtas, kas lepojas ar savām tautas tradīcijām un nodod tās tālāk nākamajām paaudzēm. Latvija ir un būs stipra un laimīga, turot savās rokās dārgumu – tikko no cepļa izņemtu podnieka izlolotu trauku.

Justīne Dumpe,

Valmieras Pārgaujas sākumskolas 5.b klase

Vismīļākais gadalaiks, protams, ir vasara. Dienas ir garas, un [..] naktis ir īsas. Es varu staigāt ar basām kājām pa ziedu pilnām pļavām, kur vasarā savas dziesmas skandina sienāzis. Meža malas ielokā mirdz sārtās meža zemenītes, kuras sniedz reibinošu, saldu smaržu. Naktis, mēness apspīdētas, zālē vizuļo mazās rāsas lāsītes. Spīd kā

tādi dārgakmeņi. Pašā rīta agrumā, lecot saulei, debesis iekrāsojas sārtās gaismās. Tas ir brīnumains skats.

Rudens Latvijā atnāk ar visām krāsām. Tās izgrezno Latviju – manu dzimteni. Gribas skriet pa piebirušo lapu ceļu. Tās čaukst un klusu čukst zem manām pēdām. Es ieguļos lapu kaudzē un vēroju pūkainos mākoņus debesīs. Starp tiem ar skaļiem atvadu saucieniem aizlido gājputni. Putniem tāls ceļš, bet zinu, ka tie atgriezīsies pavasarī.

Aiz loga jau klauvē ziema. Pie jumtiem ir sasalušas lāstekas kā tādas garas karameles ar spiciem galiem. Loga rūtis rotā leduspuķes visdažādākajiem rakstiem. Ir dienas, kad Vēja māte trako aiz loga, sniegu sanesusi kupenās, kurās patīkami ielēkt līdz ceļgaliem. Baudu balto ziemu ar prieku! Reizēm vaigi nosaluši pavisam sārti. Zilītes klabina pa palodzi aiz loga, ieberu barotavā putraimus un vēroju.

Pamostos no rīta un redzu – zem ābeles uzplaukuši sniegpulkstenīši. Ir pienācis pavasaris – sen gaidīts un saukts. Saulīte ar saviem zeltainajiem stariem sasilda zemi. Daba mostas, kokiem uzplaukst pumpuriņi. Viss tik skaisti sāk zaļot.

Kas var būt vēl skaistāks par šo Latvijas dārgumu! Latvija maina savu dabas skaistumu četras reizes gadā. Nekur nav tik skaisti kā manā mīļajā Tēvzemē – Latvijā.

Loreta Petrova,

Cesvaines vidusskolas 6. klase

Paula Lāma, Jūrmalas Valsts ģimnāzijas 12. klase

Mans Latvijas dārgums ir tautastērps. Es tautiskās dejas deju piecus gadus. Vislabāk man patīk Zemgales tautastērps, tā raksts ir skaists kā saule, un tas ir ļoti grezns.

Viena no skaistākajām jostām ir Lielvārdes josta. Tā ir apmēram 2,5 metrus gara, un tajā ierakstīti dažādu rakstu ornamentu un zīmes. Lielvārdes josta izceļas ar rakstu un zīmju dažādību un bagātību. Gribētu atšifrēt šo zīmju saturu.

Ar patiku deju, jo skolotāja aicina mūs piedalīties dažādos pasākumos. Cītīgi gatavojamies skolēnu deju svētkiem.

Rainers Drozdovs,

Misas pamatskolas 6. klase

Te, kur plāvās visbaltākās margrietiņas
Zied,
Te, kur ceļmalās ozolu zīles visskaļāk
Krīt,
Te, kur upju un avotu ūdeņi mierīgi
Plūst,
Te, kur putni savējās mājvietās ligzdas
Vij,
Te, kur brūnās un pelēkās ceļu lentes
Slīd,
Te, kur Dievs ar Dabas māti klusi
Sarunājas,
Te, kur lietus silts ar varavīksni
Draudzējas,
Te, kur zaļo mežu šalkas vēja balsis
Dzied,
Te, kur rītausma pelēkos miglas palagus

Skalo,
Te, kur saules kamols zeltītos dzīparus
Pāri staro,
Te mana Latvija ar šiem dārgumiem
Kopā zied.

Linda Kalniņa,

Rencēnu pamatskolas 5. klase

[..] **L**atvijas daba man patīk visos gadalaikos. Rudens ir pasakaini skaists, jo vēroju salnu izkrāsotās lapas un brīnišķīgos skatus Siguldā. Ziema pārsteidz, redzot ar balto un pūkaino sniegu apsnigušās jūgendstila celtnes Rīgā. Putnu dziesmas un pumpuru plaukšana pavasara rītos ar rasu piepilda sirdis, un vasaras siltās vēja brāzmas jauc matus Liepājā.

Aptuveni pusi no Latvijas dabas aizņem dzīvnieku un koku pilnie meži. Priede, bērzs un egle ir mežu pamatiedzīvotāji. Latvijā ir daudz upju, kas stiepjas pa visu skaisto zemi, lielākās no tām ir Daugava, Venta, Gauja, Lielupe. Viens no Latvijas lielākajiem dārgumiem ir Gaiziņkalns, kas skatās pāri Vidzemes laukiem. Lielie un dziļie ezeri ienes tautas dzīvē prieku un atpūtas brīžus.

Atgriežoties no ceļojumiem, vienmēr domāju, cik Latvijā ir daudz skaistu parku un mežu, pastaigu taku, cik viss ir atšķirīgs. Domāju, ka katram būtu jāiestāda kāds koks, lai bagātinātu dārgumu – Latvijas dabu. [..]

Haralds Mednis,

Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas 8.a klase

Mēs esam Sprīdīši, tikai ar kaut ko atšķirīgu no mums zināmā. Ejam pasaulē laimi meklēt, tikai lāpstas vietā mums pār pleciem mugursoma ar grāmatām, burtnīcām un klēpj datoru; kabatā mobilais telefons. Vispirms nonākam pie skolas nama, tad ieejam un satiekamies ar daudzām Vēja mātēm – tās skolotājas, Sīkstuljiem – pavisam atšķirīgiem dažiem vīriešiem skolā, zēnu mājturības skolotāju un skolas saimnieku, reizēm arī ar sporta skolotāju – Milzi.

Satikšanās sola laimīgu nākotni, jo Vēja mātes dažādos mācību priekšmetos dod zināšanas – kā stabulīti, ar nosacījumu, ka pašam jāpūš no visa spēka; sprungulīti – kā prasmes, ar nosacījumu lietot vajadzības gadījumā; gredzentiņu, ko, gan citiem neredzot, no kabineta galda lādītes izņēma un man pasniedza klases audzinātāja, piedodot, ka iemaņas ar to rīkoties noteiks radusies situācija. Ar necilo uzkabi dodos pasaules dārgumus meklēt gan tepat tuvumā, gan tālu no mājām.

Stabulīti nācās izmantot, kad piedalījos neskaitāmos treniņos deju kolektīva nodarbībās ārpus skolas telpām, arī sporta sacensībās. To pūtu pats – iesildījos, lēcu, skrēju, dejuju, spēlēju volejbolu un florbolu. Noderēja! Ar sprungulīti negāja tik viegli, jo zēnu mājturības telpās piepūstiem vaigiem vajadzēja sist ar āmuru, zāgēt, ēvelēt, spodrināt, virpot, līdz atradu kopsaucēju ar smaidīgo Sīkstuli. Izdevās tīri labi, un

nevajadzēja ilgi karsēties pie lodlampas, līdz sameistarotais dekors bija gatavs. Pie otrā Sīkstulja arī ilgi strādāju, jo vajadzēja sakopt skolas teritoriju.

Bet, cik tad ilgi tepat vien uzturēšos? Saņēmu dūšu un devos uz tālāko Laimīgo zemi – uz ārzemēm pie princeses. Izrādījās, ka viņa ir mana darba devēja, un sāka ar trim jautājumiem par zināšanām, prasmēm un iemaņām. Tā kā neliela pieredze bija, atbildēju apstiprinoši. Bet viņa man piedāvāja pavisam vienkāršu darbu. Kādu laiku arī pastrādāju, tad atteicu. Vienā dienā apgriezios, uzspiedu mobilā telefona pogas, pārbaudīju kabatā paslēpto gredzenu, to paturēju rokā un pieteicu biļeti atceļam. Gredzens izstaroja tādu dīvainu gaismu, un acu priekšā uzvirvoja skolas siluets. Tā bija kāda mistiska zīme. Baltā gulbiša spārnu vietā izmantoju ērtāku satiksmes līdzekli – lidmašīnu.

Atgriezios mājās, sagatavoju līdzņemamo un devos uz savu skolu pie Vēja mātēm, Sīkstuljiem un klases audzinātājas, jo izrādījās, ka skola svin jubileju. Klases audzinātājai atdevu noglabāto gredzentiņu un paša pagatavoto dāvanu, Vēja mātēm dalīju ziedus, bet abiem Sīkstuljiem un Milzim paspiedu roku un pateicos par amata prasmi, ieaudzināto pacietību un neatlaidību.

Kad mani kā absolventu no ārzemēm uzaicināja izteikties, jutos lepns. Savā kopējā pateicībā skolai, tās skolotājiem un darbiniekiem izteicu atziņu, ka pasaulē

laimīgākas zemes par Latviju nav, ka mūsu skola, tāpat kā citas, ir viens no tiem dārgumiem, kas veido cilvēka prātu un jūtas.

Klāvs Jānis Kalniņš,

Rencēnu pamatskolas 7. klase

Es dzīvoju Latvijā. Tas skan lepni un nesatricināmi. Šī zeme man ir mīļa un dārga. Kāds varbūt teiks, ka Latvija ir maza, ka tajā nav ne zelta, ne naftas atradņu. Mūsu zeme savās dziļēs neslēpj ne akmegogles, ne briljantus, ne dimantus, bet mūsu Baltijas jūra izskalo savos krastos gadsimtiem ilgi ūdenī slīpētos un saulē apmirdzētos dzintarus.

Zemes mums nav daudz, tikai „divu roku platumā”. Tā ir teicis dzejnieks Knuts Skujenieks. Taču šī zeme, kaut gan tik maza, ir visa pamats. Mūsu kājas to min, tā mūs baro, uz tās mēs ceļam savas mājas un stādām dārzus, lai Latvija kļūtu arvien zaļāka un krāšņāka. Mēs nevaram to iejaukt kā maizīti abrā, pacietīgi gaidīt, kamēr tā uzrūgs, un tad izept lielum lielu kukuli. Tieši tāpēc tā ir nenovērtējams dārgums. To saprata arī tie, kas cīnījās par Latvijas brīvību. Tiem karavīriem, kuri ir krituši un atdusas Brāļu kapos, neviens pagodinājums, neviens paldies nebūs pietiekami liels.

Es domāju, ka lielākais dārgums ir Latvijas zeme un Latvijas cilvēki. Cilvēku nav daudz, tikai nepilni divi miljoni, bet katrs no tiem ir Latvija, katrs no viņiem mūsu valstij ir svarīgs un īpašs: gan maziņš, tikko piedzimis bērniņš, gan vieds sirmgalvis, gan profesors, gan apkopējs un sētnieks. Nav jau svarīgi, kādu darbu viņš veic, bet gan tas, kā viņš to veic. Katrs no šiem darba darītājiem ir cienījams un godājams, ja savu uzticēto pienākumu veic apzinīgi pēc labākās sirdsapziņas. [..]

Latvijas cilvēku spožuma un panākumu gaismiņas iemirdzas daudzās valstīs tālu aiz mūsu zemes robežām, un Latvija izgaismojas, mūs apbrīno un ciena, mūs slavē un respektē. Un ikviens no mums šajā gaismā var sasildīties un uzkrāt spēkus, lai nākotnē varētu uzspīdēt vēl spožāk.

Man patīk ērģelnieces Ivetas Apkalnas mirdzēšana. Viņa ir ļoti īpašs Latvijas dārgums. Māksliniece ir meitene no Latgales, zilo ezeru zemes. Viņa sāka mirdzēt, jo daudz mācījās un strādāja. Ērģelniece ir spēlējusi daudzās pasaules valstīs. Šobrīd par savām mājām viņa sauc Berlīni, bet ir un paliek īstena latviete. Bez viņas gādības koncertzālei Rēzeknē nebūtu balto ērģeļu, jo vienā no mēģinājumiem māksliniece atklāja, ka koncertam domātās ērģeles neskan. Iveta Apkalna

iegādājās jaunu mūzikas instrumentu. Viņa uzvarēja ērģelnieku konkursā Kanādā un balvā saņēma tieši tik daudz naudas, cik bija nepieciešams, lai iegādātos jaunas ērģeles. Māksliniecei bija mērķis, un viņa to sasniedza. [...] Katru gadu slavenā ērģeliece „Gorā” rīko koncertus „ORGANismi”. Viņa nekad nav aizmirsusi to, ka nāk no Latvijas. Ivetu Apkalnu esmu klausījusies Lūznavas muižas parkā un „ORGANismu” koncertā. Lūznavā viņa spēlēja viena, bet „Gorā” kopā ar Maestro Raimonu Paulu. Biju aizkustināta, klausoties, kā ērģeliece kopā ar visu cienīto mākslinieku izpildīja melodiju „Naktstauriņi”. Kad tā izskanēja, baidījos pat elpot un kustēties, lai neaizbaidītu aizkustinošo melodiju. Biju saviļņota: divi Latvijas dārgakmeņi mirdzēja skaistā zemes stūrītī Latgalē.

Lūznavas muižas parkā baudīju neaizmirstamu un burvīgu noskaņu koncerta laikā. Varēju justies kā princese pasakā, jo ērģeliece spēlēja vecā muižas dīķa malā. [...] Šī ērģeliece ir īsts Latvijas dārgums, jo viņas mūzikas spēle liek mirdzēt viņai pašai, un šis mirdzums atstarojas cilvēku sirdīs un liek mirdzēt arī mums.

Ieva Jansone,
*Taurupes pamatskolas
Mazozolu filiāles 5. klase*

Latvija var lepoties ar slaveniem komponistiem, rakstniekiem, [...] sportistiem, arī ar mežiem, zaļām jļavām un ūdeņiem.

Katrs no mums par vērtībām savā valstī uzskata pilnīgi dažādas lietas. Un es gribu pastāstīt par savu dārgumu Latvijā, manā dzimtenē.

Katram no mums ir savs dzimtais stūrītis savā dzimtajā valstī – sava mazā dzimtene, ko mēs varam saukt par vislielāko vērtību. Tā ir pilsēta vai ciemats, iela un māja, kurā esam dzimuši, kur esam spēruši savus pirmos soļus, sacījuši

pirmo vārdu, uzzinājuši pirmos priekus un pirmos apvainojumus. Iespējams, kļūstot vecāki, mēs varēsim vairāk novērtēt, kā mīlēt mūsu mazo dzimteni, mūsu valsti.

Domājot par manas valsts vērtībām, es domāju par savu bērniību. Un es atceros mātes rokas, kas man palīdzēja stiprāk stāvēt kājās, pazīstamu un neatkarīgu vecmāmiņas kūkas smaržu, kas tikko bija izņemta no krāsns, melno upeņu garšu, kas tikko norautas no krūma, populārās grupas „Prāta vētra” mūziku, slavenā Latvijas komponista Raimonda Paula šūpuļdziesmas un Aspazijas noslēpumainās, interesantās bērnu pasakas.

Es domāju, ka katrs cilvēks var izdarīt savai valstij kaut ko nozīmīgu un tādējādi uzlabot savu dzīvi.

Es lepojos, kad skan Latvijas himna, jo mūsu sportisti – basketbolisti – ieguva pirmo vietu olimpiskajās spēlēs. Ir patīkami apzināties, ka brāļi Dukuri liek uztraukties visiem pasaules skeletonistiem.

Tā kā profesionāli nodarbojos ar sportu, mākslas vingrošanu, es arī varu lepoties ar to, ka daudzas reizes pārstāvēju savu valsti starptautiskajās sacensībās, kā arī Eiropas čempionātā. Man ir liels gods būt Latvijas Nacionālajā izlasē un ceļot pa dažādām valstīm, ar saviem priekšnesumiem pierādīt, ka arī mazā Latvija var būt konkurente citām valstīm.

Latvija – tā ir valsts, kuru es mīlu!
Latvija – tā ir valsts, ar ko es lepojos!
Latvija – tā ir valsts, kurā es dzīvoju!

Vai Tu tagad zini, kas ir Latvija?

Juliāna Sakoviča,

Rīgas 51. vidusskolas 9.b klase

Es apzinos savu latvietību. [...] Lai iesaistītos valsts nākotnes veidošanā, pilsoņu pienākums ir piedalīties vēlēšanās. Mana ģimene ir valsts patrioti un interesējas par politisko situāciju Latvijā. Es kopš bērnības spēju izteikt savu viedokli politikā. Ģimene man ir iemācījusi pilsoņa pienākumus.

Dzimtenes mīlestība tiek ieaudzināta jau bērnībā ar dziesmām un pasakām latviešu valodā. Skolā tiek apgūta Latvijas

valsts vēsture, lasīti latviešu autoru darbi, pārrunāti sporta sasniegumi, dejotas tautu dejas, dziedāts korī. Šādi es augu par savas valsts patrioti. Arī bijusī Latvijas Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga savā grāmatā raksta: „Man ir milzīga ticība latviešu tautai, es mīlu savu tautu, un mīlu arī savu valsti un zemi.” Šie vārdi aicina mīlēt savu valsti, tautu, ticēt tās līderiem un iedvesmo veidot stipru pamatu vienotai tautai.

Nav jābūt prezidentam, māksliniekam vai ārstam, lai dotu ieguldījumu Tēvzemes uzplaukumā. Katrs iedzīvotājs var stiprināt savu valsti, runājot un rakstot latviešu valodā. Tad tā neizzudīs, jo valoda dzīvo caur cilvēkiem. Es cienu latviešu valodu, pilnveidoju savas zināšanas gramatikā, izkopju runas stilu. Kad tauta kritizē valsts līderus, pārdzīvo zaudētu hokeja spēli, tai rūp valsts nākotne, tās vārds. Latviešu tauta ir maza, tāpēc katrs, kas jūtas piederīgs Latvijas valstij, ir dārgums, kas jāsargā.

Latvija nav tikai zaļa zeme, ko apskalo Baltijas jūra. Latvija ir cilvēki, kultūra, valoda, tradīcijas un vērtības. Katrs no mums dod kaut ko Latvijai, tāpēc ir Latvijas nākotne, tās dārgums.

Marta Lancmane,

*Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas
9.a klase*

Karolīna Lavrenkova, Rīgas Valsts klasiskās ģimnāzijas 11. klase

Viegla vēja šūpolēs pamostas rīts.
 Vēl miglas palagos ausma bāli tīta,
 Bet saules meitu zeltītos matos
 garos
 Daba padzēras veldzi tās
 pasniegtos staros.

Putnu un ūdeņu dziesmas dažādi
 skan.
 Rīts pasniedz spirtumu dvēselē arī
 man.
 Ceļu brūnās, zaļās un pelēkās

lentes vijas
 Kā atraisīti dzirkstoši dzīpari
 kamolos dzijas.

Aizveru acis, lai sirds straujāk sitas,
 Tad kopā tās abas atkal bez mitas
 Nes mani šo dārgumu pasaulē
 doties
 Un aicina daudzkrāsu mozaikā
 neapmaldīties.

Paula Stapulionīte,
Rencēnu pamatskolas 6. klase

Mana Sēlija – Latvijas dārgums

Kādā saulainā pavasara dienā mana ģimene devās izbraucienā ar velosipēdiem. Mamma vēlējās mūs aizvest uz savu pirmo skolu – Sēlpils pamatskolu. Pie skolas esmu bijusi vairākas reizes, bet šoreiz mammai bija izdevies sadabūt skolas atslēgas. Tātad – varēsim ieiet arī iekšā. Izbraukums pārvērtās par veselu dienu. Kopā ar ģimeni apstājāmie daudzās vietās.

Pirmā apstāšanās bija *Sudrabkalns*. Šis kalns ir ne visai augsts salīdzinājumā ar Latvijas lielākajiem, taču, redzot to, acis iemirdzas! Vienmēr, ejot garām, es vēlos tajā uzkāpt. Cik tur ir skaisti, kad zied anemones! Un varbūt kāds var mēģināt uzminēt pils vārdu, kas ir apslēpta zem kalna? Tā stāsta teika par Sudrabkalnu.

Nonācām pie *Sēlpils pamatskolas*. Šī skola nu vairs nedarbojas, taču tā ir Sēlpils vēstures daļa. Skola ir nomaļā, bet ļoti gleznainā vietā. Apkārt ir meži, liels ābeldārzs. Es būtu ļoti priecīga, ja šo skolu atjaunotu, tomēr es neesmu pārliecināta, vai tas ir iespējams. Mani saviļņoja tas, ka varēju ieiet klasē, kur kādreiz mācījās mana mamma. Viņa atcerējās pat solu, kurā sēdējusi.

Garām *Sēlpils kapiem*, kuros ir apglabāts slavenais latviešu komponists Pēteris Barisons, mēs mināmies tālāk. Es mācos mūzikas skolā, zinu par šo komponistu. Sēlpils pagastā ir Barisona priede, kur izvietota atceres plāksne Pēterim Barisonam.

Braucot tālāk pa līkumaino lauku ceļu, jau pa gabalu varēja redzēt *Sēlpils baznīcu*. Šīs baznīcas pilnais nosaukums ir Sēlpils Evaņģēliski luteriskā baznīca. Nesen baznīcas draudze kopā ar iedzīvotāju atbalstu atjaunoja šīs baznīcas torņa virspusi, logus un pašu telpu. Es priecājos, ka cilvēki bija atsaucīgi. Tagad baznīcas draudze vēlas atjaunot arī sienas, bet es to nevēlētos. Man patīk šīs vecās. Tās ir izturējušas pat karu. Var redzēt ložu pēdas. Mūsu baznīca tagad ir tā saucamā zaļā baznīca. Tajā grīdas vietā ir zeme. Šeit ikviens var nākt, kad vien vēlas, durvis ir vienmēr vaļā.

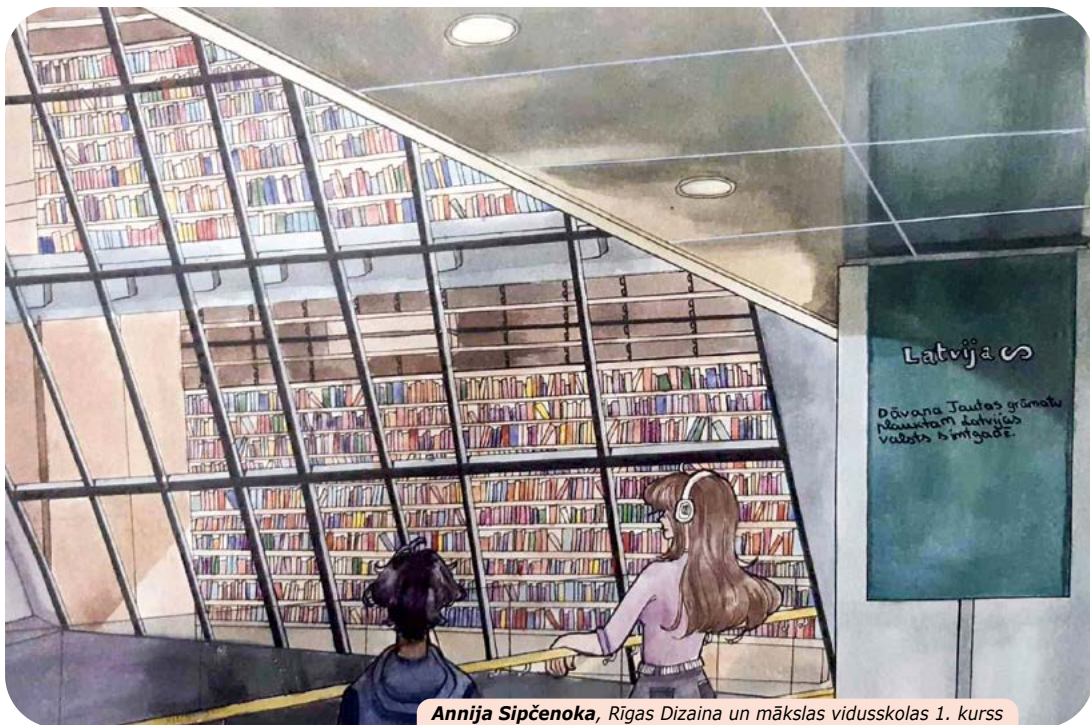
Skaistajā, sakoptajā *Zvejnieklīcī* atpūtāmie. Šī vieta ir kā radīta tam, lai būtu kopā ar ģimeni. Ar katru gadu tā tiek aizvien vairāk attīstīta.

No Zvejnieklīča braucām uz *Taborkalna skatu torni*. Tas pavisam nesen ir atklāts. Es arī uzkāpu pašā augšā, kaut gan nedaudz baidījos. Tepat starp kokiem spīdina savu zilo aci Viķezers, tepat pie kājām ir manas skaistās Sēlijas daļa, var redzēt arī Pļaviņas un Jēkabpili. Pa lauku ceļu, rietošās saules apspīdēti, atgriezāmie mājās.

Es lepojos ar vietu, kur dzīvoju. Es gribu, lai uz šejieni brauc arvien vairāk tūristu, šeit ir ko redzēt. Sēlija ir mans un manas Latvijas dārgums.

Alise Grāviņa,
Salas vidusskolas 6. klase

Annija Sipčenoka, Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolas 1. kurss

Daudzi no Latvijas iedzīvotājiem nemaz neapzinās, cik unikāla [..] un svarīga ir latviešu valoda. Interesanti, ka valoda ir saglabājusies, neskatoties uz to, kādiem vēstures notikumiem ir gājusi cauri. Latviešu valoda ir viena no tikai divām dzīvajām baltu valodām indoeiropiešu saimē. Tā ir arī viena no senākajām Eiropas valodām, saglabājot pirmvalodas iezīmes vārdu saknes daļā. Latviešu valoda ir bagāta ar to, ka tai ir trīs dialekti – lībiskais, vidus, augšzemnieku dialekts –, kas ir īpaša vērtība teritoriāli mazajā valstī. Vajadzētu

pievērst vairāk uzmanības valodas saglabāšanai un būt lepniem par savas valsts valodu – latviešu valodu.

Kopā ar latviešu valodu ir saglabājušās arī nozīmīgas tradīcijas. Viena no tām un mana mīļākā ir vasaras saulgriežu svinēšana. Katra ģimene šos svētkus izvēlas svinēt citādāk, bet parasti cilvēki izvēlas tos svinēt, pavadot laiku kopā ar sev tuviem cilvēkiem, ēdot tradicionālos latviešu ēdienus un iekurot ugunscurus.

Arī citus svētkus liela daļa Latvijas iedzīvotāju izvēlas svinēt dabā, kas Latvijā ir apbrīnojama un ļoti skaista. Ventas

rumba, jūra Kurzemē, ezeri Latgalē ir tikai dažas no vietām, kuras ir vērts apskatīt Latvijā. Nav brīnums, ka ārzemju ceļotāji savos ceļojumu aprakstos slavē Latvijas dabas skaistumu un dažādību.

Valoda, tradīcijas un daba ir Latvijas bagātības, bet tā ir tikai maza daļa no visām. Latvijā ir tik daudz dažādu dārgumu, ar ko tauta var lepoties, tie tikai ir jāpamana un jāapzinās.

Luīze Vaiskoviča,

Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas 9. klase

Es dzīvoju Latvijā – zilo ezeru zemē Latgalē, kur ir ļoti daudz skaistu vietu, piemēram, Rāznes ezers, Aglonas bazilika, Rēzeknes un Ludzas pilsdrupas u. c. Es esmu bijusi visos šajos apskates objektos. Mēs esam zilo ezeru zeme. Mēs varam lepoties ar saviem senčiem, kuri mums ir atstājuši tādu nemateriālo bagātību. Mūsu Balvu novadā arī ir daudz apskatāmu objektu. Mums ir savi Balkani, kur var doties pa dabas takām un baudīt dabas skaistumu, un novērtēt dažādas izveidotās koka figūras, ieklausīties nogrimušās baznīcas zvana skaņās: „Un, ja nu patiešām pazemē ir baznīca un, iespējams, vajadzētu tikai rakt.” Sportiskākie var piedalīties gan skriešanas, gan slēpošanas sacensībās, traukties ar velosipēdu no kalna lejā, augšā un atkal lejā, un nu jau var spēlēt tenisu izveidotajā tenisa kortā. Var svinēt svētkus atpūtas mājā un uzvest karstu garu pirtī.

Mūsu pagastā ir viena no interesantākajām vietām Latvijas ziemeļaustrumu daļā – Stiglavas gravas. Tā ir viena no nedaudzajām vietām Latvijas austrumos, kur atsedzas smilšakmens ieži. Šajās alās tika atrastas bruņuzivs kripatas. Ejot gar Stiglavas krastu, varam nonākt pie noslēpumainā, gandrīz uz pusēm pāršķeltā akmens. Būtu interesanti uzzināt, kāpēc tas ir tieši Mīlestības akmens.

Balvu novadā ir daudz skolu. Mums ir jauna direktore, kas ir mana mamma, tāpēc šogad mammu mājās redzu mazāk. Skolā mums ir mīļi, gudri, saprotoši skolotāji, tāpēc var viegli visu, ja grib, iemācīties. Daudzi mūsu skolas skolēni ir piedalījušies dažādās olimpiādēs. Domāju, ka Latvijas lepnums ir Linna Šakina, kas pirms trim gadiem Valsts olimpiādē latviešu valodā ieguva 1. vietu. Es arī piedalījos reģionālajā skatuves runas konkursā un ieguvu 1. pakāpi, novada konkursā man arī bija 1. vieta. Rekavā ir daudz sportisku bērnu, tāpēc organizē dažādas sporta sacensības, piemēram, slēpošanā, krosā, vieglatlētiskā, riteņbraukšanā utt. Sporta un citās sacensībās, konkursos, olimpiādēs arī bijušas daudzas godalgotās vietas. Mūsu skolas bijušais skolnieks Edgars Prancāns ir sporta meistars, Latvijas rekordists gan jauniešu, gan pieaugušo grupā, Eiropas čempions svaru bumbu celšanā. Viņa treneris skolotājs Jānis Dokāns arī ir daudzkārtējs Latvijas čempions, vairākkārtējs Pasaules

čempionātu godalgoto vietu ieguvējs, sporta meistars svaru bumbu celšanā. Šie cilvēki ir mūsu skolas, novada un Latvijas lepnums.

[..] Viļakas ezeru pirmo reizi ieraugot, es domāju: „Hmm, diez vai te atradīšu ko interesantu?” Un atradu! Var uz SUP dējiem izbaudīt siltās vasaras dienas, brīnišķīgos saulrietus – tādus, kā pie mums, nekur citur neredzēt. Tie vēlti mums savu burvību un lēnām aizslīd tālāk. Pa pontontiltu var aiziet uz Marienhauzenas salu un pavadīt kādu stundiņu tur, vērojot dabu, izpētot šo vēsturisko vietu, par ko mūsu valsts tā cīnījusies.

Latgalē dzīvoja un dzīvo daudz cilvēku, kas saglabā, krāj mūsu tradīcijas, kultūru un visu vērtīgāko. [..]

Anna Maksimova,
Rekavas vidusskolas 6. klase

Latvija ir skaista valsts ar brīnišķīgu dabu un arhitektūru, īpašiem simboliem un tradīcijām, talantīgiem cilvēkiem gan pirms gadsimta, gan mūsdienās. Bez tā visa Latvija nebūtu Latvija, jo tie ir Latvijas dārgumi, par kuriem var ilgi un aizraujoši stāstīt. Latvijas kultūra ir interesanta un daudzveidīga. [..]

Man liekas interesantas Mārtiņdienas tradīcijas. Mārtiņi ir seni latviešu ziemas sagaidīšanas svētki, kurus svin novembra vidū. Mārtiņdienā bērni pārgērbjas

dažādos tēlos un iet ciemos cits pie cita. Mārtiņu svinēšana ir lielisks veids, lai izklaidētos un uzjautrinātos drūmās un aukstās rudens dienās.

Es esmu iemīlējusies Latvijas arhitektūrā. Īpaši man patīk pastaigāties pa Vecrīgu kā vienai, tā arī kopā ar tuviniekiem. Man patīk atrasties Vecrīgā jebkurā gadalaikā. Ziemā tur ir Ziemassvētku tirdziņš, viss ir izrotāts, gaidot Ziemassvētkus. Vasarā ir silti un gaiši, tāpēc var pastaigāties ilgāk. Pavasarī ir Lieldienu rotājumi, bet rudenī Vecrīgā valda īpaša atmosfēra. Pavadīt laiku Rīgas centrā, vērot saulrietu un apbrīnot arhitektūru ir tik jauki!

Māra Zālīte dzejolī „Dzīvo ar Latviju, elpo ar Latviju” raksta: „Jo bez manis tur lazdas neziedēs, jo bez manis tur neizdīgs bekas...” Es piekrītu viņai, jo katrs Latvijas iedzīvotājs ir valsts sastāvdaļa. Cilvēki ir dažādi, bet katrs papildina Latviju un daudz nozīmē. Parasts strādnieks palīdz Latvijai attīstīties, viņš ir lietderīgs Latvijas ekonomikai, bet, pateicoties izcilām dziedātājiem, piemēram, Samantai Tīnai, slaveniem sportistiem, kā Martins Dukurs un Jeļena Ostapenko, un talantīgiem rakstniekiem, kā Imants Ziedonis un Rainis, par Latviju zina visa pasaule.

Katrs cilvēks, gan pieaugušais, gan bērns, gan kasieris, gan politiķis, ir Latvijas dārgums – vērtīgs, svarīgs un nozīmīgs.

Arina Rumjanceva,
Rīgas 51. vidusskolas 9.b klase

Dārgums var būt kaut kas grandiozs. Dārgums var būt pavisam maziņš. Dārgums var būt saredzams vai sataustāms. Bet dārgums var būt arī neredzams, noslēpts, tikai sajūtams ar sirdi, jo sirds ir dvēseles mājvieta. Visapkārt saskatu un izjūtu daudz dārgumu, bet pastāstīšu par vienu – savu vecmāmiņu.

Viņas dzīves gudrība paslēpta sastrādātājās rokās, mazajās grumbiņās sejā, sirmot sākušajos matos un tikai nedaudz pabalējušā ozolu lapu krāsas acu mirdzumā, bet visvairāk tomēr viņas pukstošajā sirdī. Kad viņa bija jaunāka, iepriekš minētais skaistums ārienē izcēlās spilgtāk. Bet arī tagad viņa ir stalta auguma dāma, kad sapošas un uzkrāsojas. Nemaz nepateiksi, ka viņas gadi aizskrējuši krietni pāri pusmūžam. Un tā jau notiek ar visiem cilvēkiem, jo laika pulkstenis, ietērpies nākotnes zābakos, steidzas arvien ātrāk, un mēs visi cenšamies dzīvot straujāk. Arī vecmāmiņa pati saka, ka daudz kas vēl padarāms mūsu ģimenē. Sakoptās mājas apkārtne ar ziediem, pašu vajadzībām izaudzētā pārtika ir vecmāmiņas roku darbs. Viņas lielais nopelns saistāms ar darbu, ko veica skolā, kad mācīja skolēniem matemātiku. Ja bērni šajā priekšmetā bija zinoši un mācījās ar centību, tad vecmāmiņa priecājās, bet, kad pavirši, viņa arī skuma. Saprotu, ka skolotājas darbā vajadzīga gudra galva un laba sirds. Un viņai tāda bija. Kad satiekamies, vecmāmiņa ir interesanta sarunu biedrene, jo aizrautīgi

lasa grāmatas. Kā jau bijuši skolotājai – viss viņai rūp un interesē. No agrās bērnības man atmiņā palicis vecmāmiņas izteiksmīgais pasaku stāstījums. Tad es iegrimu sapņu pasaulē un domāju, ka stāstītais pa īstam piepildīsies.

Lai arī gadi izmainījuši vecmāmiņas ārieni, attieksmē pret mums, septiņiem mazbērniem, viņas rūpes nav mazinājušās. Mēs viņai vēl joprojām esam kā mazi putnēni, kuriem bez mammas un tēta mīlestības vajadzīga arī vecāka cilvēka padoms un gādība. Ko tik ar vecmāmiņu neesam izdomājušas!

Vai mēs protam savus vecvecākus turēt godā? Uzzinu, ka ne visus un ne vienmēr, bet viņi taču katram ir vieni no lielajiem dzīves dārgumiem – ar padomu, ar palīdzību, ar sirds siltumu, jo saules mūžu nedzīvo neviens cilvēks. Sargāsim un mīlēsim cilvēciskos dārgumus, kuri atrodas mums līdzās!

Agnese Ziverte,

Rencēnu pamatskolas 6. klase

Anastasija Grahojska,

Zilupes Mūzikas un mākslas skolas 6. klase

Mani lauki Ormaņkalnā – Latvijas dārgums

Mani lauki atrodas Ormaņkalnā. Es tur dzīvoju brīvdienās. Mājas saucas „Ormaņi”. Šeit, „Ormaņi” mājās, dzīvoja mana mamma, krustmāte, vectēvs, vecvecmāmiņa un vecvectēvs, bet tagad dzīvo ome. Ormaņkalns ir 167 m augsts. Tā ir augstākā vieta Sēlijā. No šī kalna paveras plašas ainavas uz Saukas dabas parku. Pie mājām ir dīķis, kurā mēs makšķerējam un peldamies.

Manos laukos, Ormaņkalna pakājē, ir bijuši daudzi piedzīvojumi. Viens no tādiem ir pārgājieni. Tajos dodamies ar omi katru pavasari un rudeni, esam pat apmaldījušies. Šie pārgājieni vienmēr ir varens piedzīvojums!

Vienreiz ar omi un suni Džeri devāmies pārgājienā pa bebru takām. Mēs gājām pāri bebru dambim, un es gandrīz iekritu ūdenī. Šajā pārgājienā es vēroju, kā bebbri ir sabūvējuši aizsprostus no dubļiem un

zariem. Viņi gan ir vareni mūrnieki! Šovasar ar bebru takām es iepazīstināju Rīgas draugus, viņiem tas patika, nekad neko tādu nebija redzējuši.

„Ormaņi” mājām blakus ir Līgo kalniņš. No tā paveras skaists skats uz Saukas ezeru, var saskatīt Dievkalniņu, arī Lietuvas mežus. Man liekas, ka katru dienu šis skats ir atšķirīgs, bet visskaistākais tas ir rudenos, īpaši miglainos rītos. Var vērot, kā tālumā ganās stirniņas. Mums Līgo kalniņā vietu atraduši divi dzirnakmeņi. Tie ir īpaši, jo nāk no 19. gadsimta vējdzirnavām. Tās atradās tepat Ormaņkalnā, bet 1983. gadā tika nodedzinātas. Dzirnakmeņus mans vectēvs saglabāja. Pirms astoņiem gadiem tos iekārtojām Līgo kalniņā. Es atceros, kā dzirnakmeņus rūpīgi mazgāju ar birstīti.

Līgo kalniņā ir atpūtas vieta, un mēs bieži tur esam. Līgo svētkos ugunskurs noteikti deg šeit, vasaras sākumā te ir tik daudz meža zemeniņu! Šogad rīkojām meža zemeniņu lasīšanas sacensības.

Man šī vieta ir svarīga, tāpēc piedalos arī tās sakopšanā. Latvijā tādu ir daudz, bet Ormaņkalnam manā sirdī ir īpaša vieta. Te es jūtos vislabāk. Varu izbaudīt brīvību, skaistos dabas skatus. Pietrūkst tikai pilsētas draugu. Šī vieta ir svarīga visai Latvijai, tā ir maza, bet ļoti skaista daļa no Latvijas.

Netālu no mājām ir akmens, uz kura ir uzraksts – Ormaņkalna ļaudīm. Bieži domāju – kuriem ļaudīm? Vai arī man? Es gribu, lai tā ir.

Reinis Geršebeks,
Salas vidusskolas 6. klase

Kitija Kupriša,
Palsmanes pamatskolas 1. klase

Reiz dzīvoja jūras akmens. Tas gulēja jūrā kopā ar citiem akmeņiem. Jūras viļņi katru dienu glāstīja akmeni. Jūras smiltis katram akmenim iedod savu rakstiņu. Ilgāku laiku guļot jūras dibenā, akmens kļūst gludāks un skaistāks. Jūras viļņu šūpošanās palīdz akmenim nonākt krastā.

Latvijas jūrmalu nevaru iedomāties bez akmeņiem. Tie ir gan lieli, gan mazi. Tie ir gan vienkrāsaini, gan daudzkrāsaini. Tie ir gan apaļi, gan plakani. Ir akmeņi, kas stāv jūras krastā vairākus desmitus gadu. Jūras akmeņi piedzīvo bargās ziemas, karstās vasaras, košos rudenus un ziedošos pavasarus.

Braucot uz jūrmalu, cilvēki katrā akmenī atrod savu stāstu un piedzīvojumu. Daži cilvēki neievēro akmeņos neko skaistu. Bet man ļoti patīk sēdēt jūrmalā klusumā, vērot akmeņus, lasīt tos un celt no akmeņiem akmens piramīdas.

Lielais akmens

Neviens no akmeņiem nav vienāds, reizēm es tiem dodu vārdus. Mīļojot jūras akmeņus plaukstās, es saņemu dabas spēku sevī.

Jūras akmentīņ, tu esi mans un Latvijas dārgums!

Kate Krusta,

Valmieras Pārgaujas sākumskolas

5.d klase

Pašlaik es tikai mācos, lai nākotnē varētu palīdzēt Latvijai un izveidot lielisku valsti. Manā vecumā bērni dara labas lietas. Daži no mums jau mācās programmēt, citi palīdz dzīvniekiem, daži dzied un dejo. Vēl bērni nes Latvijas vārdu pasaulē. Es arī neesmu izņēmums. Kopā ar sporta skolas treneriem piedalījos Eiropas čempionātā, un mūsu sporta skola vieglatlētikā ieguva trīs medaļas. Šoreiz es neieguvu medaļas, bet tikai 5. un 8. vietu. Es trenēšos un nākamajā čempionātā noteikti iegūšu pirmo vietu. Mūsu iegūtās trīs medaļas arī godināja Latviju. Tagad par Latviju zina daudz vairāk cilvēku.

Tas nozīmē, ka katrs cilvēks jebkurā vecumā var izdarīt kaut ko labu savai dzimtenei. Katrs cilvēks ir neatkarīgs, bet kopā mēs esam tauta, mēs esam valsts!

Karina Tarasova,

Rīgas 51. vidusskolas

6.a klase

Līva Goltīna, Āgenskalna sākumskolas 6. klase

Latvijas dārgums – mana vecvecmāmiņa

Latvijas dārgums – tie esam visi mēs, kas dzīvo, strādā un mācās, veido Latviju tādu, kādu to mēs redzam: ar dabas skaistumu, zaļajiem mežiem un plašajām pļavām, ar pašiem savu valodu, ar neparasto vēsturi un kultūras dažādību. Mēs dziedam, dejojām un daudzveidīgi nesam Latvijas vārdu visā plašajā pasaulē, jo katram no mums ir savi talanti un darbi, ar ko spējam būt labāki un pārāki par citiem. Ģimene kā dārgums ir pati lielākā no vērtībām. Mums ikvienam jābūt lepnam, jāciens un jāmīl sava ģimene, vienalga – liela vai maza, bet katra no tām veido mūsu Latviju, padarot to stipru un mūžīgu. Tāpēc man ir īpašs stāsts par savas ģimenes patieso dārgumu – savu vecvecmāmiņu, jā, manu Latvijas dārgumu.

Mana vecvecmāmiņa Mirdza dzimusi tālajā 1922. gadā Kurzemē, Kandavas apkaimē, kalpu Līnas un Adolfa sešu bērnu ģimenē kā vecākā no meitām. Viņa pavisam drīz piedzīvos savu 100. dzimšanas dienu. Varens un piepildīts ir viņas garais mūžs. Viņas dzīves gājumu spilgti iezīmē mūsu tautasdziesmas, lūk, viena no tām:

„Kādu mūžu Laima lika,
Tāds bij’ man jādzīvo;
Es nevaru pāri kāpt
Pār Laimiņas likumiņu.”

Mana vecvecmāmiņa ir dzimtas vecākā sieviete, raibs un bagātīgs ir viņas dzīves ceļš. Viņa ir izaudzinājusi 11 bērnus, piedzīvojusi daudz, izgājusi cauri dažādiem dzīves likločiem un grūtībām, bet nekad nav padevusies, lai arī kādi laiki bijuši. Ar savu dzīves pieredzi un padomiem vēl aizvien viņa dalās un liek man aizdomāties un saprast, ka mēs katrs esam vērtība un dzīve jādzīvo cienīgi, satīcīgi un godprātīgi. Par vairākām vecvecmāmiņas atziņām es bieži aizdomājos: „Dots devējam atdodas”, „Labais vairo labo” vai arī „Nedari otram to, ko nevēlies pats”. Šie sakāmvārdi aicina cienīt citam citu un grūtos dzīves brīžos saviem līdzcilvēkiem neatteikt savu palīdzību, darīt to no visas sirds, jo vairāk cilvēks labo dos, jo vairāk to saņems atpakaļ.

Par lielāko dzīves mantojumu, kas liks nest dzimtas vārdu vēl ilgus gadus, runā viņas 20 mazbērni un 41 mazmazbērns. Tie esam mēs, mazie dimantiņi, kas nes un turpinās nest dzimtas vārdu, turēs to godā. Viss ģimenes kopums manu vecvecmāmiņu padara par lielo dimantu un mūžam dzīvu. Paldies, mīļo vecvecmāmiņ, ka esi mans dārgums:

„Dod, Dieviņ, siltu sauli
Jel vakara pusītē;
Dod, Dieviņ, labu dzīvi
Jel mūžiņa galiņā.”

Katrina Jansone,
Liepājas Raiņa 6. vidusskolas 8.a klase

Elīza Kolosova,
Kārsavas vidusskolas 1.a klase

Vlada Šehlova,
Zilupes Mūzikas un mākslas skolas 2. klase

Kad domāju par Latvijas dārgumu, prātā nāk daudzas vietas, notikumi, bet kāda vieta, kas atrodas blakus Daugavai, vairāk tuva sirdij. Šī vieta ir karjers. [...] Tur esmu bijusi visās sezonās: gan, kad koku lapas katra daudzās un daudzās dažādās nokrāsās iemirdzas, gan, kad ūdens aizsalis un vaigi ir tik sārti kā svaigi nolasītas zemenes, gan, kad tik karsts, ka viss, ko vēlies, ir tajā iekrist, nopeldēties un izzināt dažnedažādos veidus, kā var to appeldēt. Kā arī tad, kad puķes pamazām cita pēc citas sāk parādīties, zāle atkal ir dzidri zaļa un viss atkal mums apkārt sāk sazaļot. Vasarā te ir visjautrāk, it īpaši, ja tā ir silta un patīkama diena, jo tad vari peldēt pa ūdens virsmu, ienirt zem tās, atvērt savas acis un redzēt gan zaļes ūdenī, gan mazos akmentiņus, kas, cits pie cita sasēduši, guļ ūdens apakšā. Varbūt tiem ir tējas ballīte vai sarunas par dzīvi virs ūdens? Kad atrodos ūdenī un peldu uz

muguras, veros plašajās debesīs, uzmetu aci mākoņiem – ko tie šodien sastrādājuši. Protams, ir reizes, kad saule ir tik spoža, ka uz debesu pusi pat nedomā skatīties. Ūdenskrātuve nav pārāk liela, bet tā nav arī pārāk maza. Tās vidū ir mazas saliņas, uz kurām var aizpeldēt. Šajā Daugavas karjerā mīt arī daži gulbji, kurus dažreiz var vērot no krasta, bet tie nenāk uz krastu vai tā tuvumā, kur visi parasti peld. Šie gulbji ir balti kā sniegpārslas, kas krīt no debesīm, tie ir mierīgi un peld blakus viens otram.

Šī ūdenskrātuve ir apburoša vieta, dārgums, kas iemitinājies blakus vasarnīcām. Protams, ne katram tas būs kaut kas apburošs, bet man tā ir vieta, kur piedzīvots tik daudz, un ar katru gadu šo notikumu, piedzīvojumu krājas arvien vairāk un vairāk.

Agnese Rebāne,
Aizkraukles novada vidusskolas 8.a klase

Latvijai ir daudz dārgumu, bet man vismīļākie ir latviešu tautas raksti un tautas dejas. Latviešu raksti sasaistās ar tautas dejām. Tie ir tautas tērpos, un, dejojot tautas dejas, var izveidot latviešu rakstus.

Es tautas dejas deju jau deviņus gadus. Man patīk mēģinājumi savā deju kolektīvā un mūsu vadītāja, kura mums māca jaunas dejas un jaunus deju soļus. Koncerti ir mani svētki. Tad es velku tautas tērpu un esmu lepns par to.

Mani mīļākie Latvijas dārgumi saistās ar Dziesmu un deju svētkiem. Tajos piedalās daudz dziedātāju un dejojātāju. Dziedātāji dzied dziesmas, kuras dziedāja jau senākos laikos. Dejojātāji koncertos dejo dejas, kuras devoja jau mūsu senči. Dejojātāji veido latviešu rakstus, kas ir unikāli tieši latviešiem.

2019. gada jūlijā mūsu deju kolektīvs piedalījās starptautiskajā festivālā Baltkrievijā „Varavīksne virs Vitebskas” un uzvarējām deju konkursā. Es jutos lepns pārstāvēt Latviju, parādīt mūsu vērtības – tautas tērpu un tautas dejas – citiem, jo tur bija dalībnieki no dažādām valstīm.

Man patīk dejot. Kad sāk skanēt mūzika, man uzreiz kājas sāk kustēties un man gribas dejot. Tāpēc es gribu kļūt par deju skolotāju, kad izaugšu liels. Tad es varēšu bērniem stāstīt un mācīt par latviešu rakstiem un tautas dejām. Latviešu tautas raksti, kas izdejoti deju soļos, ir lielākais Latvijas dārgums.

Fredijs Platons,
Valmieras Pārgaujas sākumskolas 6.d klase

Reiz dzīvoja čakls runcis un slinkš runcis. Čaklais runcis vienmēr savu pagalmu turēja skaistu, bet slinkā runča pagalmš vienmēr bija nesakopts, nolaists un aizaudzis. Pārauguši augi, noziedējušas puķes, neapgriezti krūmi. Vienu dienu slinkais runcis ciemos uzaicināja čaklo runci, kurš atnāca un brīnījās par slinkā runča māju, kas bija netīra un nekārtīga. Čaklais runcis piedāvāja slinkajam runcim, vai tas negribētu pastaigāties. Slinkais runcis atbildēja: „Ejam!”

Runči aizgāja uz pilsētu, un slinkais runcis brīnījās, cik skaista un sakopta ir pilsēta. Visos dārzos notika rosība. Viņš iedomājās, ka arī viņam vajadzētu tik skaistu māju un dārzu!

Nākamajā rītā slinkais runcis uzaicināja čaklo runci, lai paskatās viņa sakopto dārzu un māju. Kad čaklais runcis paskatījās uz slinkā runča māju un dārzu, viņš brīnījās, cik skaisti sakopta māja un dārzs. Nopļauta zāle, skaistas puķes un pat krūmi bija ļoti skaisti sakopti.

Tad čaklais runcis slinkajam runcim teica: „Tu esi kā Latvijas dārgums! Jo ikvienam ir jāsāk ar savu sētu – tā visi kopā mēs varēsim Latviju padarīt par visskaistāko vietu pasaulē!”

Marts Lūsis,
Majoru vidusskolas 5. klase

Es esmu lepna par visu, kas man ir. Un par to esmu pateicīga savai [..] ģimenei, tāpēc es esmu lepna par savu ģimeni, par ikkatru savu ģimenes locekli.

Mums katram un arī man ir bijis daudz tādu brīžu un notikumu, kad es esmu lepna par savu mīlo cilvēku labajiem darbiem. Pilnīgi noteikti un visvairāk es lepojos ar saviem vecākiem. Lepojos ar to, ko viņi dara un kā viņi dara. Esmu lepna, ka man ir tādi vecāki, kuri man sniedz mīlestību, atbalstu un rūpes. Mani vecāki māca būt man pašai, ļauj izdarīt izvēli pašai, ļauj mācīties ko jaunu un nepadoties. Dažbrīd, kad liekas, ka nu man vairs nav spēka, mani vecāki mani iedrošina, padod roku un uzliek to man uz pleca, teikdami, lai nepadodos, ka es varu, ir tikai jādara. Mani vecāki ir mans Latvijas dārgums. Piešķirtu viņiem ordeni kā maniem dārgākajiem un mīļākajiem cilvēkiem.

Mani krustvecāki. Arī viņi man ir paraugs, un es lepojos, ka tieši viņi ir mani krustvecāki. Es dažkārt brīnos, cik daudz mani krustvecāki var izdarīt, cik daudz spēka viņiem ir. Man pat gribas domāt, ka mana krustmāte vispār neguļ, vienas dienas laikā viņa izdara tik daudzus mazus, bet svarīgus ikdienas darbiņus. Viņai tik ļoti patīk visādi mazie, radošie darbiņi, ka to tapšanā spēj iesaistīt mūs visus. Tad mēs kopā sēžam un krāsojam, līmējam, griežam, cepam, šujam un veidojam. Mums nekad nav garlaicīgi.

Saviem vecvecākiem es vēlētos piešķirt ordeni kā dārgākajiem, pieredzes bagātākajiem un mīlošākajiem vecvecākiem. Kā saka mana mamma, vecvecākiem jālutina, jāatbalsta, jāaizstāv un jāmīl savi mazbērni. Manu vecvecāku dzīves stāsti ir iespaidīgi, pieredzes bagāti un aizraujoši. Klausos tajos ar lielu sajūsmu un cieņu. Daudzas situācijas, ko viņi piedzīvojuši, mums ir tik svešas. Apbrīnoju viņu spējas izdzīvot tajos laikos.

Tā ir tikai maza daļiņa no mana pasaules dārguma – manas ģimenes. Skaidrs ir tas, ka ar vecāku stingro vārdu, krustvecāku radošumu un vecvecāku pieredzi un mīlestību es noteikti izaugšu par labu cilvēku.

Katrīna Gaile,

Liepājas Raiņa 6. vidusskolas 8.a klase

Vai jums ir tādas vismīļākās vietas Latvijā vai Rīgā? Man ir [..] paveicies... ar Jūrkalni. Jūrkalne ir mana spēka un iedvesmas vieta. Latvijas kartē tā ir neliels punkts, kuru nezinātājs pat varētu nepamanīt, jo ir citas – Ventspils, Talsi, Liepāja. Tā pat nav pilsēta, tas ir mazs un omulīgs ciems, kas atrodas starp Ventspili un Liepāju.

Jūrkalne ir ļoti skaista un brīnišķīga vieta, viena no skaistākajām Baltijas jūras piekrastēm ar 20 metru augstiem krastiem. Pludmalē ir daudz neparastu un interesantu akmeņu, un man pat

ir laimējies atrast dzintaru. Jūrkalne ir mierīga vieta, kur var baudīt gleznainākos saulrietus un līdz sāpēm skaistas rītausmas.

Jūra šeit mainās katru dienu. Vienu dienu tā ir klusa un mierīga, nākamajā dienā viss pēkšņi mainās – vējš saburza ūdens virsmu kā tauriņa spārnus, ūdens kļūst tumši zils, un viļņi ar milzīgām baltām putām šķiet līdzīgi lauvām ar atplestām rīklēm.

Es uzzināju, ka viduslaikos Jūrkalnei bija cits nosaukums – Feliksberga, kas tulkojumā no vācu valodas nozīmē Laimīgais kalns. Un tā ir patiesība, jo šī vieta patiešām padara cilvēkus laimīgus. [...] Man patīk sēdēt pludmalē un vērot viļņus. Bet vislabāk man patīk vērot apvārsni, to robežu starp ūdeni un debesīm. Tādos brīžos mani pārņem patīkamas sajūtas, es varu aizmirst visas skumjas un visu slikto.

Jūrkalne ir mans Latvijas dārgums, kurš ne tikai man, bet visiem Latvijā dzīvojošajiem cilvēkiem dāvina neatkārtojamu dabas enerģiju. Es esmu laimīga, ka esmu atradusi savu dārgumu Latvijā un varu tajā dalīties ar pārējiem!

Anastasija Paipala,

Rīgas Valsts klasiskās ģimnāzijas 9. klase

Mammas loma ģimenē ir ļoti svarīga – viņa ir mūsu paraugs. Viņa vienmēr rāda, kā un kas ir jādara. Mūsu mammas kā zinātnieki uzbūvē savas mazās

raķetītes, palīdz tām uzkarst ar zināšanām un, kad tās ir gatavas, šīs raķetītes palaiž vaļā, lai tās var traukties kosmosā un iedegt tur jaunu zvaigzni.

Kamēr mamma ir gatava mūs laist kosmosā, tētis apstādinās un izstāstīs par katru raķetes detaļu, kā tā strādā, kāpēc tā strādā, kurā gadā katra detaļa izgudrota, kurš ir vizizdevīgākais veikals, kurā var nopirkt katru no tām. Tad viņš visu pārprasa, dažreiz paķircina un dod atļauju lidot.

Māsu un brāļu attiecības ir interesantas. Viņi ceļu kosmosā brīžiem apgrūtina, brīžiem atvieglo. Visu ceļu no Marsa līdz Jupiteram viņi var kaitināt, var stāstīt par to, ka viņi ir tikuši tālāk, ka viņi ir ātrāki un labāki, bet dienas beigās tu labi zini – lai kas notiktu, viņi vienmēr atbalstīs un palīdzēs.

Ar draugiem tu šajā kosmosā noteiktu ceļa daļu lido kopā. Meklēt draugus ir kā meklēt dārgumus, tikai uz kartes šie dārgumi nav atzīmēti. Tie katram pašam jāsameklē, bet, kad tu viņus atrodi, jūties kā laimīgs pirāts, kas atradis lielāko dārgumu lādi, kādu savā dzīvē vēl nebija redzējis.

Viss šis kosmosa ceļš sākas ar ģimeni. Draugi šo ceļu padara interesantāku. Atceries to! [...]

Līga Freidenfelde,

*Salaspils 1. vidusskolas
8.d klase*

Latviešu valoda ir viena no Latvijas kultūras vērtībām. Kāda būtu mūsu [...] valoda, ja nebūtu tādu spilgtu valodnieku kā Juris Alunāns, Atis Kronvalds, Krišjānis Valdemārs? Mēs esam bagāti, jo mums pieder tādi dārgumi kā mūsu valsts, valoda un izcila personības, kas palīdzējušas mūsu Latvijai uzplaukt.

Nav iedomājama mūsu Latvija bez Dainu tēva Krišjāņa Barona, kas atstājis visbagātāko dārgumu – Dainu skapi, kurš šobrīd savu vietu atradis Latvijas Nacionālajā bibliotēkā. Dainu tēvs Krišjānis Barons ir savācis 217 996 tautasdziesmas. Apbrīnojama ir mūsu Dainu tētiņa apņēmība, spēks un mīlestība pret savas tautas valodu. Neticami, ka laikā, kad nebija automašīnu, Krišjānis Barons apstaigāja Latviju savām kājām, lai vienkopus savāktu vienu no lielākajām Latvijas vērtībām – tautasdziesmas. Cik spēka, pacietības un mīlestības ir ielikts Dainu skapī? Tā ir pacietība, kuru es labprāt aizņemtos no šīs unikālās personības ikvienā brīdī, kad pietrūks spēka un pacietības paveikt kādu darbiņu.

Latvijas dārgums esam mēs paši. Cilvēki, kuri ar saviem labajiem darbiem raksta mūsu tautas vēsturi. Aizņemsimies tikai mazliet vairāk pacietības un mērķtiecības no mūsu Latvijas dārgumiem – cilvēkiem, kuri savu vārdu jau ir ierakstījuši vēstures grāmatās. Ak, ja mums Latvijā joprojām būtu tāds Krišjānis Barons!

Liene Sālva,

Liepājas Raiņa 6. vidusskolas 8.a klase

Tu esi Latvijas dārgums,
Kā Daugavas loki,
Kā rāsas lāse vasaras rītos,
Kā vectēva siltās rokas
Vai nakts, kas pagājusi tik ātri.

Mūsu dzīve un darbs –
Tu esi Latvijas dārgums.

Kristers Jakovļevs,

Majoru vidusskolas 9.a klase

Latvijas dārgums ir Brīvības piemineklis, jo tas ir Latvijas brīvības un neatkarības simbols. Dārgums ir Latvijas Nacionālā bibliotēka. Tajā ir pāri par četriem miljoniem grāmatu, 158 258 attēli, 3368 kartes un 17 145 skaņu un video ieraksti.

Latvijas dārgums ir mūsu tautastērps. Krāsas, raksti, vainagi un villaines – tas viss savij senākas un ne tik senas pagātnes notikumus, ieražas, priekus un bēdas.

Dārgums ir latviešu tautasdziesmas – ikviens no vairāk nekā 217 tūkstošiem – un mūsu Dainu tēvs – to vācējs un apkopotājs.

Latvijas dārgums ir mazie dzintara gabaliņi, ko atrodam izskalotus jūras krastā pēc pavasara un rudens vētrām.

Dārgums ir mūsu upes un ezeri – gan lieli un platie, gan apaļie un dzīvnieku vārdos nosauktie.

Dārgums ir vecmāmiņas adītie cimdi, vectētiņa gatavotais strazdu būrītis un no meža atnestās Ziemassvētku eglītes smarža.

Dārgums ir mammas un tēta lasītā pasaka, kopā cepta kūka un nodziedātā dziesma.

Dārgums ir viss, kas mums apkārt, viss, kas ar mums noticis.

Mēs katrs esam Latvijas dārgums. Dārgums gan katrs pats sev un savai ģimenei, gan Latvijai. Nav viena dārguma, kas būtu pārāks par citiem, nav viena dārguma, kas būtu spožāks vai vērtīgāks kā citi. [..]

Regīna Hanzena,
Ogres sākumskolas 6.c klase

Katram Latvijā ir savs dārgums, sava īpašā vieta. Tā varētu būt upe, kurā bērnībā peldējāt, vai mežs, kurā ik rudenī sēņojat. Man tas ir kāds akmens pļavas malā.

Šis akmens atrodas nelielas pļavas nostūrī. Pļavai rietumos atrodas mazdārziņi, bet austrumos atrodas zirgu stallis. Šis akmens guļ viens, neaizskarts. Cilvēki, ejot savās ikdienas gaitās, to pat neievēro, jo akmens ir ieaudzis pagārā zālē. Tomēr man tas ir īpašs. Šo akmeni es bieži apciemoju. Pavasarī tam apkārt plaukst pļavu puķes. Saulainās vasaras dienās es uz tā sēžu un lasu grāmatu. Rudenī tam apkārt zeltojas koku lapas. Tomēr pats akmens vienmēr paliek nemainīgs.

Katru reizi, kad es to apciemoju, man liekas, ka akmens kā labs draugs mani sagaida. Cik cilvēku to ir ievērojuši, uz tā sēdējuši pirms manis? Varbūt arī kādam citam šis akmens ir bijis viņa īpašā vieta. To būtu grūti pateikt, jo akmens jau sava mūža stāstu izstāstīt nevar.

Ar šo vietu man saistās daudz atmiņu. Bērnībā mēs ar ģimeni gar akmeni gājām uz savu dārziņu. Tad es akmeni vēl nebiju ievērojuši. Pirmo reizi es to ievēroju pastaigas laikā. Ārā spīdēja silta saule, un es gribēju uz tā pasēdēt, lai atpūtinātu savas piekusušās kājas. Kopš tās reizes es katras pastaigas laikā apciemoju savu iemīļoto vietīņu. Par akmeni uzzināja arī daži mani tuvākie draugi. Pie tā esmu piedzīvojusi gan priekus draugu lokā, gan bēdas vienatnē. Ir bijis, ka skolā vai mājās kaut kas notiek, kas ir apbēdinājis vai sarūgtinājis. Apsēžos un domāju, un man liekas, ka mans vecais, sirmais draugs mani uzklausā un saprot.

Es ceru, ka arī nākotnē, lai kā arī mūsu pasaule tiks pārveidota un apbūvēta, šī pļava ar manu īpašo draugu paliks neaizskarta. Necils, neievērots, bet man tuvs – lūk, tas ir mans Latvijas dārgums!

Alise Orinska,
Salaspils 1. vidusskolas
8.d klase

V alstīs ir dabas resursi: virmu-
ļojošās upes un bangojošās
[..] jūras, zaļie meži, lauki un
pļavas, derīgie izrakteņi, skaistie skati
un vietas; ekonomika: lauksaimniecības
zemes, rūpnīcas, pakalpojumu uzņēmumi
un IT tehnoloģijas; kultūra: vēsture un
tradīcijas, valoda, folklorā, literatūra,
mūzika un tēlotājmāksla.

Bet, pat ja valstij ir visas šīs vērtības,
tām nav jēgas bez cilvēkiem. Bez
cilvēkiem, kuri mīl savu dzimteni, veido
izglītotu, godīgu, iekļaujošu, saliedētu
sabiedrību, ciena cits citu. Katrs no tiem
ir individuāls, radošs, interesants un
daudzveidīgs. Katram cilvēkam ir kaut
kas, kas viņam patīk, kāds, kuru viņš
mīl. Katram ir savas spējas, taču varbūt
daži nezina savu stipro pusi. Tomēr
cilvēka pozitīvs garastāvoklis, radošums,
iedvesma un enerģija var dot labu
citiem – cilvēka dārgums ir viņa dzīve. Un
šim secinājumam man ir piemērs – esmu
cilvēks no Krievijas, kurš jau astoņus
gadus dzīvo Latvijā un ar prieku mācās
latviešu valodu. Es iemīlēju šo valsti un
jau nespēju iedomāties savu dzīvi bez šīs
vietas – šeit ir mana ģimene, šeit ir mani
draugi, manas mājas, šeit ir mana skola,
manas mīļākās vietas, šeit ir mani labie
gadi. Šeit ir manas atmiņas. Jā, esmu
dzimis Krievijā, taču tas man netraucē
mīlēt Latviju un dzīvot šeit. Tāpēc man
liekas, ka vislielākie Latvijas dārgumi ir
cilvēki. Ticiet sev, izpletiet spārnus, jo

mēs – viņš, es, tu un visi apkārt – esam
Latvijas dārgumi!

Arije Lermans (Arye Lerman),
Rīgas 34. vidusskolas
8.b klase

V iens no Latvijas kultūras
svarīgākajiem dārgumiem ir
[..] Latvijas valsts himna – „Dievs,
svētī Latviju!”. Tās autors ir Baumaņu
Kārlis. Latvijas pilsoņi, to dziedot, izsaka
savu patriotismu savai valstij. Tā mums
apzīmē brīvību un lepnumu par mūsu
valsti. Katrs, mazs vai liels, zina mūsu
himnas vārdus, un tas liecina par ticību,
cerību, mīlestību un brīvību.

Vai zināt, ka dziesmu „Saule, Pērkons,
Daugava” gandrīz izvēlēja par Latvijas
himnu? Šī dziesma pirmo reizi izskanēja
1988. gadā skolēnu Dziesmu svētkos.
Dziesmas komponists ir Mārtiņš Brauns.
„Saule, Pērkons, Daugava” ir viena no
emocionāli spēcīgākajām Latvijas kora
dziesmām. Šīs dziesmas spēku izjūt
ne tikai Latvijā, bet arī citviet pasaulē.
Dziedot šo dziesmu, cilvēki pieceļas kājās,
jo dziesmai ir tik stipri vārdi, kas savijņo.
Šī dziesma man liek saprast, ko Latvija ir
izcietusi un cik ļoti tā dara mūs lepnius.

Latviešiem ir vēl ļoti liels dziesmu
dārgums, un tās ir latviešu tautasdziesmas.
Tautasdziesmas nāk no paudzes paudzē.
Tās ir sacerējuši latviešu iedzīvotāji par

latviešu zemnieku dzīvi un pasaules uzskatu. Mūsdienās tās ir gan ģimenes tradīciju, gan folkloras, gan Dziesmu svētku neatņemama sastāvdaļa. Es latviešu tautasdziesmas uzskatu par Latvijas dārgumu, jo tās nāk no seniem laikiem un nekad nenoveco. No tām var saprast un iemācīties daudz vērtīgu lietu un notikumu par senajiem latviešiem.

Zinu, ka manas vērtības ir lepnums par mūsu valsti un ļoti liels patriotisms, kas rodas, dziedot mūsu pašu stiprās dziesmas. Man tas ir svarīgi, jo Latvija ir ļoti maza, bet stipra valsts, un tieši tādu viņu padarām mēs paši. Domāju, ka es varētu būt Latvijas dārgums, piemēram, piedaloties Dziesmu un deju svētkos, kas arī ir Latvijas dārgums, jo nekur citur nevar izpaust savu lepnumu tik labi un stipri, kā tur. Galvenais ir neniekot mūsu dziesmas un cilvēkus, jo tas ir pats lielākais mūsu Latvijas dārgums.

Paula Purava,

*Valmieras Pārgaujas Valsts ģimnāzijas
9.c klase*

Man pašai īpaši tuvi ir vasaras saulgrieži. Tie ir svētki, [..] kuros līdz mūsdienām ir saglabāties vispilnīgākais tradīciju un paražu kopums, turklāt daudzas no tām tautā ir dzīvas, bez tām nav iedomājama mūsu Līgo svētku svinēšana – sākot ar

apdziedāšanu, vainagu pīšanu un beidzot ar lēkšanu pāri ugunskuram. Tā kā Līgo svētkus jau ilgu laiku pirms mums svinēja arī mūsu senči, svētkiem veltīts bagātīgs folkloras kopums – tie ir apdziedāti latviešu tautasdziesmās, Līgo svētkiem ir veltīti ticējumi, un reizēm latviešu folklorā Līgo naktij ir piedēvēta īpaša burvība. Un tas nekur nav zudis – sagaidot Līgo svētkus, mēs dziedam tautasdziesmas, ieklausāmies ticējumos un sirdī ticam Līgo nakts burvībai.

Folkloras bagātība un daudzveidība mums palīdz neaizmirst savas saknes, savas tradīcijas un vērtības, pie kurām noteikti pieskaitāms arī darba tikums un maizes svētība – tik daudz latviešu folklorā ir lasāmas pasakas un tautasdziesmas, kuras apdzied un godā rudzu maizes svētību, kas dod spēku strādāt un pārdzīvot grūtus brīžus. Gadiem ejot, nekas nav mainījies – latvieši arī mūsdienās ir strādīga tauta, kam rudzu maizes rieciens ir vērtība: visi mēs zinām, cik ļoti mums, latviešiem, garšo rudzu maize, tā ne tikai dod spēku un enerģiju, bet arī simbolizē mājas. [..]

Man prieks, ka Latvijā ir tik stiprs un dzīvs kultūras mantojums, kas izceļ Latviju starp citām valstīm. Ir ļoti svarīgi šīs tradīcijas un vērtības saglabāt, tas jā dara visiem kopā.

Nora Keserovska,

Ogres sākumskolas 6.d klase

Jā, latvieti, Tu esi Latvijas dārgums, un arī es esmu Latvijas dārgums, mēs visi esam Latvijas dārgumi. Bez mums nebūtu Latvijas, jo Latvija esam mēs – latvieši. Latvija ir visas brīnišķīgās dziesmas, dejas, dzejas un sarunas. Katrs Tavs vissīkākais labais darbs ir Latvijas dārgums. Pat mazākais kompliments kādam ir Latvijas dārgums. Dārgums ir arī Tava laime, Tavs prieks, Tavas skumjas, smieklis un asaras. Latvijas dārgums, ar ko Tu lepojies, ir Tavs raksturs un Tava maigā sirds. Tas ir stāstiņš, kuru Tu uzrakstīji trešajā klasē, mirdzošās sniega bumbas, kuras vēlām bērnodārzā, krāšņais ziedu pušķis, ko uzdāvēini mammai, kad viņa ir bēdīga, kā arī dziesma, kuru dziedam kora stundā, kas patīk tik ļoti, ka nevaram pārstāt dziedāt. Tie smieklis, kas skan pār mūsu lūpām kādā tumšā vakarā, kad visi jau ir aizmiguši, bet mēs cenšamies nevienu nepamodināt. Tie ir Latvijas dārgumi.

Katra diena, kad Tu pasveicini savus mīļos, savus draugus, paziņas, ikkatra reize, kad pasmaidī garāmgājējam – tas ir dārgums. Tad, kad saraus kaudzē visas raibās rudens lapas, kaut gan mamma nebija likusi to darīt, brīdis, kurā slepus brālēniem un māsiņām iedod saldumus. Vakars, kad izej vēlā vakarā pastaigāties un vienkārši izbaudi pasakaino dabu un daudzas citas aprīnojamas lietas Tev visapkārt – tas ir Latvijas dārgums. Un, ja darbi, ko dari, stāsti, kurus stāsti, un dziesmas, kuras dziedā, ir Latvijas

dārgumi, tad man nav ne mazāko šaubu, ka Tu esi Latvijas dārgums!

Anna Ulnicāne,
Kārsavas vidusskolas
8.b klase

Ja man kāds jautātu: „Kas ir tavs Latvijas dārgums?“, es noteikti atbildētu, ka tā ir mana ome jeb, kā es viņu saucu mīļvārdiņā, – omīte. Viņa ir mans prieks un lepnums! Viņa ir mīļa, un ikreiz, kad lūgšu pēc padoma, zinu, ka saņemšu vērtīgas atziņas. Arī brīžos, kad jūtos slikti, omīte vienmēr liek man pasmaidīt, stāv līdzās katrā dzīves situācijā un nekad neatstāj mani vienu. Mana omīte piedzima pēc kara un dzīvoja padomju laikos, viņa piedzīvoja Latvijas neatkarības atgūšanu, tāpēc par šiem laikiem var pastāstīt daudz dažādu notikumu. Tas man palīdz mācīties vēsturi. Latvijas vēsture ir gandrīz biežākais temats, par ko runājam, jo mani tas interesē un aizrauj. Omītei ļoti patīk ar mani runāt un ir prieks man izstāstīt ko jaunu. Viņa ir cilvēks, kurš man iemācīja adīt un tamborēt. Vēl viņa man iemācīja, kā cept izcilas pankūkas. Pateicoties tam, es dabūju izcilu vērtējumu mājturībā. Omīte nekad nepametīs mani nelaimē, viņa vienmēr centīsies palīdzēt jebkādā veidā. Lai viņu iepriecinātu, es parasti mājās uzrīkoju koncertu, tas notiek šādi – apsēdinu omīti uz dīvāna vai arī

krēsla (kā nu kuru reizi), pēc tam izslēdzu lielo gaismu un atstāju tikai mazo, lai varētu mani saredzēt. Tad es sāku rādīt priekšnesumus (dejoju, dziedu, skaitu dzejolīti vai tautasdziesmu), un tas viņu padara laimīgu. Katru reizi, kad rādu priekšnesumu, omīte smaida līdz ausīm. Kad redzu viņu tik pārlaimīgu, man pašai ir vēl lielāks prieks. Esmu pateicīga liktenim, ka man ir tik brīnišķīga omīte!

Valsts sākas no ģimenes, un ģimene sākas no cilvēka, un, ja visi būtu tādi cilvēki kā mana omīte, tad mūsu valsts mirdzētu zeltā! Ar šo teikumu vēlējos pateikt, ka esmu pateicīga omītei par darbu, ko viņa iegulda manā dzīvē, un nekad to neaizmirsīšu. Mana omīte ir cilvēks, kuru nevar aizmirst, viņa ir labsirdīga, atraktīva un dzīvespriecīga. Esmu lepna par viņu, jo tas, ko viņa ir izdarījusi šajā dzīvē un dara aizvien, ir īpašs. Omīt, tu esi mans Latvijas dārgums!

Līva Kampiņa,

Iļģuciema vidusskolas

6.b klase

Soreiz es gribu pastāstīt par sevi un pāris saviem tuvākajiem [..] draugiem. Pareizāk sakot, par to, kā mēs palīdzam savai pilsētai, savai valstij. Es mācos ļoti labā klasē kopā ar daudziem labiem draudzīgiem, izpalīdzīgiem un aktīviem klasesbiedriem. Kopā esam no pirmās klases nu

jau deviņus gadus. Īpaša saikne ir izveidojusies ar četrām meitenēm – Alisi, Patrīciju, Kseniju, Anastasiju – un diviem zēniem – Daniku un Kristeru. Mēs visi esam viena vecuma, mums pat visiem dzimšanas dienas ir vienā mēnesī, bet galvenais ir kopīgs mērķis un idejas. Kopā mēs izveidojām nelielu domubiedru grupu – nelielu uzņēmumu. Mūsu mērķis ir sakopt, padarīt tīrāku pilsētu. Esam azartiski un novērtējam kopā būšanu. Katru sestdienu pulcējamies pie Latvijas Nacionālās bibliotēkas. Tur izlemjam un izplānojam maršrutu vietai, kur vācam atkritumus. Esam priecīgi par ikvienu, kurš spontāni piebiedrojas mums. Piedaloties mazajās talkās, esam uzzinājuši par dzejnieka Ojāra Vācieša māju un, pavisam negaidot, ieraudzījuši tiltu uz nekuriem, kurš, izrādās, ir pilsētplānošanas kļūda. Mūs aizrauj viss jaunais, radošais, interesantais. Cenšamies iepazīties ar jauniem cilvēkiem, kuri glezno, dzied vai fotografē. Mūs ļoti atbalsta arī mūsu vecāki, jo bez atbalsta mēs nevarētu sarīkot nelielas radošās pēcpusdienas. Tajās parasti ir interesanti, jo katrs var parādīt savas spējas. Dedzīgās sarunās, dažreiz pat strīdoties, secinām, ka te, šajā pilsētā, šajā valstī ir mūsu vieta. Un, ja tā ir mūsējā, tad vairosim tās spēku!

Es. Tu. Mēs. Jūs. Viņi – Latvijas dārgums!

Sofija Fjodorova,

Rīgas 34. vidusskolas 9.e klase

Marija Karauša, Liepājas 7. vidusskolas 12.b klase

Dejošana ir kultūras vērtība, par kuru es varu apgalvot, ka – jā, tā tiešām ir mana kultūras vērtība. Dejošana manā ģimenē ir kā mantojuma saglabāšana. Ikviens, vismaz bērniņā, ir pamēģinājis, kā tas ir – dejojot ar pastalām. Pati dejojot tautas dejas jau 11 gadus. Iesāku dejojot bērnudārzā, bet tad devos uz kultūras centra kolektīvu – „TDA Gaujas studija”. Ir jautri doties dažādos izbraucienos uz citām Latvijas pilsētām un uzstāties uz lielās skatuves, parādīt visiem savu apgūto. Tādos brīžos

skatītāji redz tikai visu skaisto, bet neredz tā visa aizmuguri, tās smagās piepūles mēģinājumos, lai vispār pie kā tāda skaista nonāktu.

Mūzikai manā dzīvē ir liela nozīme. Kopš pirmās klases skolā apmeklēju flautas spēles pulciņu. Otrajā klasē līdz ar skolotājas maiņu aizgāju no pulciņa un iestājos mūzikas skolā – flautas spēlē uz sešiem gadiem. Tur papildus apguvu teoriju, mūzikas vēsturi un klavieru apmācību. Tagad, pēc sešiem gadiem, pabeidzu mūzikas skolu. Negāja viegli,

bet eksāmenus nokārtoju pat labāk, nekā biju domājusi. Spēlēju flautu Valmieras kultūras centra orķestrī un vēl uzspēlēju klavieres. Salīdzinot mūziku ar dejošanu, varu teikt, ka mūzika prasīja vairāk spēka un izturības, jo nebija viegli iemācīties visus skaņdarbus no galvas. Kur nu vēl tos nospēlēt vērtētāju priekšā. [..] Latviešu Dziesmu un deju svētki ir zināmi visiem latviešiem mūsdienās, bet ne visiem ir bijusi iespēja tajos piedalīties. Esmu piedalījies Skolu jaunatnes Dziesmu un deju svētkos 2015. gadā. Uz šiem svētkiem es devos ar savu deju kolektīvu. Gāja ļoti jautri. Visapkārt redzamas dažādas emocijas, prieki un asaras. 2020. gadā bija domāti nākamie Dziesmu un deju svētki, bet vīrusa izplatīšanās dēļ svētkus pārcēla. Es jau biju plānojusi braukt ar orķestri uz svētkiem, bet, tā kā viss atcēlās, tad jācer uz turpmāko.

Manā ģimenē ir pārliecība, uzskaits, ka vērtību saglabāšana ir latviešu valoda, latviskuma saglabāšana, dziesmas un dejas, kas pāriet no paaudzes uz paaudzi. Katrs manas ģimenes loceklis ir kaut reizi piedalījies šajos svētkos. Šī latviešu tradīcija ir iesākusies pirms 150 gadiem, turpinās vēl tagad. Cerams, tā turpināsies no paaudzes paaudzē un tiks glabāta kā Latvijas dārgums.

Sabīne Saulīte,

*Valmieras Pārgaujas Valsts ģimnāzijas
9. b klase*

Viens no svarīgiem Latvijas dārgumiem ir mūsu brīvība un valoda. Mūsu vēsture ir bijusi smaga, bet, neskatoties uz to, tagad esam neatkarīgi un, pateicoties brīvībai, Latvijā radušies arī citi dārgumi. Dailīliteratūras darbi, varoņu pieminekļi, vēsturiski objekti – nekā no tā nebūtu, ja mūsu senči pirms daudziem gadiem neizcīnītu Latvijas neatkarību. Tomēr dažreiz mēs pat nenovērtējam to, ka varam sarunāties savas valsts valodā. [..]

Latvijas galvenais dārgums ir cilvēki. Mēs varam minēt ļoti daudz slavenu latviešu, kuri nes Latvijas vārdu pasaulē un pierāda, ka mazā Latvijas valsts ir uzmanības vērts. Kristaps Porziņģis, Mairis Briedis, Pēteris Vasks, Ginta Lapiņa un daudzi citi turpina nest Latvijas vārdu pasaulē un veido mūsu vēsturi. Taču, ne tikai lielas pasaules zvaigznes rada priekšstatu par Latviju, bet arī mēs – visi Latvijas iedzīvotāji – katru dienu darām darbus, kuri palīdzēs atcerēties Latviju vēl simts gadus. Katrs mirklis, kad mēs rakstām, runājam, mācāmies un darām kaut ko Latvijā, paliek vēsturē, un cilvēki no paaudzes paaudzē turpinās nodot savas zināšanas par latviešu tautu. Un, protams, mēs nevaram iedomāties mūsu Latviju bez cilvēkiem ap mums, jo, kā teica Imants Ziedonis: „Ar tevi kopā ik vietu es saucu par savām mājām.” [..]

Diāna Aizezera,

Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas 7. klase

Agnese Višere, Krāslavas vidusskolas 3. klase

Visskaistākais Latvijā ir mežs. Tas ir tik zaļš, liels un varens, [..] ka izskatās pēc brīnumainas karaļvalsts. Kad mēs tajā ieejam, tas mūs ieskauj un nelaiž vajā, un mēs to arī nemaz negribam. Mežā ir tik daudz dzīvību, ka ar tām ir grūti nesastapties. Visapkārt mūs sveicina putniņi ar savu dziesmu – kā sulaini, ienākot pa meža karaļvalsts vārtiem. Vāveres no koku zariem mūs vēro, stirnas, zaķi un mežacūkas no mums slēpjas, bet varbūt no slēptuves mūs pēta tā, kā mēs pētām apkārtni. Visapkārt ir visdažādākie koki, kuri plešas līdz pat debesīm. Zaļajā ielokā aug apbrīnojami skaisti ziedi. Mežs jau arī mūs vēro un noklausās, taču, kad tas ir vajadzīgs, visvairāk cenšas nomierināt, paņemt mūsu skumjas un padarīt cilvēkus laimīgākus.

Kad ikdienas steigā kļūst par smagu vai ir pārāk liels stress, droši var iet uz mežu pastaigāties. Tas uzsūks visu slikto, un viss, kas būs palicis – tikai viegls solis. Ja ne, tad varbūt būs radies risinājums, ideja, ko varēsi paņemt sev līdzi. Mežā ir kaut kas tāds, kas liek mums aizmirsties uz laiku un pasapņot, tāpēc jau daudzas atpūtas vietas ir pie meža. Arī sēņojot un ogojot dažiem tas liek nomierināties.

Ja jau mežs ir Latvijas dārgums, tad tas noteikti ir jāaizsargā. Par karaļvalsti ir jārūpējas, lai tā neizzustu un būtu dižena un mirdzoša. Kopjam un samīļojam mežu, kā arī palūdzam Meža mātei pieskatīt to, lai vēl ilgus gadus mežs būtu Latvijas dārgums!

Andra Elēna Kravčēnoka,
Talsu Valsts ģimnāzijas 8.a klase

Meži latvju tautai vienmēr bijuši svarīgi. Senlatvieši pielūdza [..] Meža māti, dievību latviešu mitoloģijā, un veltīja dāsnus ziedojumus. Savukārt mūsdienās meža resursi ir pieskaitāmi pie nozīmīgākajiem Latvijas dabā. Koksne pilnībā nodrošina vietējo patēriņu un ļauj to eksportēt, dodot lielu ieguldījumu Latvijas tautsaimniecībā. Meži aizņem ap 52 procentiem no Latvijas teritorijas, un katru gadu platība palielinās.

Tomēr koksne nav vienīgais mežu labums, tie ir pilni ar dažnedažādiem augiem, ogām, dzīvniekiem un sēnēm. Viena no manām mīļākajām nodarbēm ir sēņošana; kaut arī atrastās sēnes nes prieku, to nevar salīdzināt ar neizsakāmo miera sajūtu, kas rodas, staigājot pa sūnu un paparžu noklāto zemi. Skatoties uz garajām priedēm, kuras tur augušas gadu desmitiem un simtiem, ieklausoties līksmajās putnu dziesmās, rodas lepnums par Latvijas skaistumu. Daudzi no mežā esošajiem kokiem ir kuplojuši tajā laikā, kad dzīvoja mani vecvecāki, tā rodot saikni un piederības sajūtu starp mani un maniem senčiem.

Redzot mežos atstātus atkritumus, bieži pārņem skumjas, ka cilvēki nespēj novērtēt dabu un to neciena. Katram jādara viss iespējamais, lai saudzētu mežus. Nesaprotu, kā cilvēki spēj tik vienaldzīgi izturēties, ja pašiem uz šīs zemes jādzīvo un meži mums sagādā tik daudz no nepieciešamā. Tomēr ticu, ka Latvijas tauta spēs mežus saglabāt.

Domāju, ka mežs ir Latvijas dārgums, tāpēc esmu neizsakāmi pateicīga par to, ka Latvijas meži turpina zaļot.

Mare Kristīne Hermane,
Dundagas vidusskolas
8. klase

Skolotāj, Tu – saprotošais, iejūtīgais, atbalstošais, radošais, jautrais, mērķtiecīgais, spējīgais iedvesmot un ieinteresēt – esi Latvijas dārgums. [..]

Esmu vecumā, kad sev liekos reizē liels un reizē mazs, kad man ir jāuzņemas atbildība un jāsāk domāt par savu nākotni, kad manā dzīvē mainās daudzas lietas un vietas. Tad bez Tevis, skolotāj, man neiztikt, Tu esi viens no maniem stiprajiem balstiem ceļā uz manu nākotni.

Man ļoti gribētos, lai ikkatrs Latvijas skolotājs ir Latvijas dārgums. Lai skolēni ciena savus skolotājus, lai lepojas ar to, ka tieši skolotāji ir virzījuši viņus apgūt arvien vairāk un vairāk zināšanu, lai ar prieku un ieinteresētību dodas satikt savus skolotājus skolā. Jā, man tiešām ļoti gribētos, lai visi skolotāji ir tādi, par kuriem es bez mazākās šaubīšanās varu teikt, ka tie ir skolotāji, ar kuriem Latvijai ir jālepojas.

Un kā domā Tu, skolotāj? Tu esi Latvijas dārgums?

Sebastiāns Rudusāns,
Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas
7. ib klase

Vispārējie latviešu Dziesmu un deju svētki ir tradicionāls [..] kultūras notikums Latvijā. Tos sauca arī par Vispārīgajiem latviešu dziedāšanas svētkiem. Šie svētki notiek reizi piecos gados jau kopš 1873. gada. Viss aizsākās ar 1864. gada dziesmu dienām Dikļos, kur no apkārtējiem Vidzemes pagastiem piedalījās seši vīru kori. Es esmu bijusi šajā vēsturiskajā vietā pirms vairākiem gadiem ar ģimeni. Pirmie Dziesmu svētki notika 1873. gada vasarā Rīgā. 1948. gadā pirmo reizi svētkos piedalījās arī deju kolektīvi. Tas šos svētkus padarīja vēl interesantākus. Kopš 1960. gada reizi piecos gados notiek Latvijas Skolu jaunatnes Dziesmu un deju svētki, kuros arī es ļoti vēlējos piedalīties, bet tas neizdevās.

Šie ir lielākie svētki un spilgtākais notikums Latvijā – zemē, kuras tauta dzied un dejo. Es svētku norisi skatos televīzijā, tur mazliet smeļos to īpašo sajūtu, kuru zinu, ka vēlos piedzīvot nākotnē. Piedalās ne tikai kori un dejotāji, bet arī simfoniskie orķestri, dažādi ansambļi, mākslas studijas, amatiertheātri un ārvalstu kolektīvi. Es pati spēlēju orķestrī vijoli, un pirms diviem gadiem mēs piedalījāmies dažādās skatēs un koncertos, lai tiktu uz Dziesmu svētkiem, bet valstī un visā pasaulē notiekošās situācijas dēļ viss tika atcelts. Es esmu runājusi ar draudzenēm, kuras ir piedalījušās, un viņas saka, ka tās emocijas, kas ir tur, ir neaprstāmas. Sākas viss ar svētku gājieni, notiek

dažādi mēģinājumi divas vai vairākas reizes dienā un vairāki koncerti vakaros, kā arī dažādi konkursi. Piedalās aptuveni 30 000 dalībnieku.

Dziesmu un deju svētki ir ļoti nozīmīgi Latvijas kultūrai. Tie veicina sabiedrības saliedētību, kā arī stiprina tautu. Dziesmu svētku tradīcijas veicina kultūras mantojuma iepazīšanu un kultūras vērtību pārmantošanu.

Vispārējie latviešu Dziesmu un deju svētki ir liels notikums mūsu tautai. Šie svētki ir latviešu kultūras dārgakmens, kas pieejams ikvienam. [..]

Estere Laurenova,

*Valmieras Pārgaujas Valsts ģimnāzijas
9.c klase*

Cilvēks un daba

Ir cilvēki, kas piemēslo mežus, pat nepadomājot, ka viņu atkritumi [..] var kaitēt kā dabai, tā arī pašam, jo nepatīkamais skats, ko izraisa meža piesārņojums, atbaida. Ir arī tādi cilvēki, kas piesārņo gaisu, piemēram, naftas dedzināšana izraisa piesārņojumu gaisā. No vēstures uzzinām, ka valstī ir arī tādi cilvēki, kas melo, izplatot nepatiesas ziņas. Tā ir bijis arī pagātnē, kad Latvija bijusi citu valstu atkarībā.

Tomēr Latvijā bijuši arī mērķtiecīgi un uzņēmīgi cilvēki, piemēram, redaktori, kas veidojuši kā žurnālus, tā arī avīzes,

gan melnbaltas, gan krāsainas. Žurnāls „Atpūta”, kuru izdeva Emīlija Benjamiņa, preses karaliene Latvijā 20. gadsimta 20.–30. gados, bija ļoti populārs.

Mūsu valsts ir tik ļoti attīstījusies, ka mēs kļūstam slinki pat iziet laukā no mājas, kad kabatā ir mīļais telefons vai mājās dators. Mūsdienu bērni pat neiziet no mājām brīvdienās baudīt dabu, bet vairums visu dienu pavada pie datora vai telefona un neredz skaisto pasauli sev apkārt.

Vēlos teikt, ka cilvēkiem jābūt pateicīgiem un priecīgiem par to, ka dzīvo tik skaistā valstī kā mūsējā. Latvijā nav ne zemestrīču, ne vulkānu izvirdumu, ne cunami. Kāpēc tad daudzi cilvēki nevar pat uz minūti nolikt telefonu malā? Ir izgudroti neskaitāmi veidi, kā sakopt dabu, lai darītu valsti skaistu un pievilcīgu.

Patriotisks, mīlošs cilvēks, kas palīdz dabai, kopj vidi un saudzē to, kā arī pati Latvijas valsts ir mūsu lielākais dārgums.

Sintija Saltā,
*Jelgavas pamatskolas „Valdeka” –
attīstības centra 9. klase*

Pati skaistākā jūra ir Liepājā, Jūrkalnē un Kolkas ragā. Tē jūra [...] ir **tumši zila, dziļa** un **plaša**. Es nesu Vidzemes akmeni kā zemes lepnumu un rādu tam jūru kā Kurzemes lepnumu.

Tā ir Latvija, kur viss ir **zaļš, brūns** un **smilšu zeltains**. Jūrkalnē es rādu stāvo krastu, kurā priedes novēlušās kā skaidas, te var redzēt smilšu zeltu un koku saknes. Vējš pūš, tas ir gan Kurzemē, gan Vidzemē, to akmens jau pazīst, bet gaiss! Tāds **gaiss** ir tikai Kurzemes piekrastē,

to var ieelpot un izelpot, pat putekļi, kas krājušies, ejot cauri Zemgales laukiem, tik nobrīnās vien.

Es eju tālāk un rādu akmenim saules gaismu, tik spožu! Akmens uzkarst, bet nenosauļojas. Mēs esam Kolkas ragā, kur satiekas divas jūras. Grāmatās raksta, ka tās ir straumes, bet akmens domā, ka divas jūras, jo katrai savs virziens. Kolkas ragā tirgo **sklandraušus**, nē, akmenim negaršo burkāni, bet sklandrauši ir dārgums. Tos gadsimtiem cepušas sievietes, raibus miltus mīcījušas un burkānus kasījušas.

Roja, Kaltene, Upesgrīva – te akmens var satikt savus lielos brāļus, kas reizēm neļauj noturēt raito soli. Un vējš, kas pūš kreisajā ausī. Kaut kur tālumā dzirdama vilņņu šalkoņa, kas ritmiski noplunkšķ, jo ieskrien laivai sānos. To akmens nepazīst... Vai tomēr pazīst? Latgalē ezeros arī vilņņojas laivas. Reiz dzirdējis akmens, ka Latgale esot **zilo ezeru zeme**, tā arī ir Latvijas dārgums? Bet ezeros vilņņi nevar būt tik lieli kā jūrā – domā akmens.

Smaržīgs gaiss?! Tas nāk no piekrastes būdām, jo tur tirgo **zīvis**. Ir vietējās –

Polina Čikanova, Daugavpils 10. vidusskolas 7.a klase

menca un asaris, breksis un sviesta zivs. Un kas tas? Akmens brīnās – astoņkājis arī ir. Kā tas var būt, ka Latvijas zemē jūrmalas ciemā sievas žāvē astoņkājus? Jā, tā tas varot būt, tos ved no citas jūras, sasaldējot un tad te atkausējot. Jānogaršo žāvēts breksis, kam ķiploki klāt, un jāiet tālāk.

Engure. Pa ceļam uz Enguri ir daudz **mežu**. Tuvāk pie jūras aug priedes, jo tur ir smilšu zelts, tālāk no jūras ir **biezu biezas egles**, tādas pašas kā Kangaru kalnos. Tur vispirms es vedu akmeni. Kangaru kalnos ceļš reizēm iet egļu galotņu augstumā – ja ātri brauc, var palikt nelaba dūša, bet tas nekas. **Koki** ir Latvijas dārgums. Tik liels dārgums, ka tas jāsaudzē un jāaudzē. Katram vajadzētu iestādīt vismaz sešus kokus, tā mēs izglābtu planētu. Lai ir ko elpot, jo jūra tikai svaidzina gaisu, bet mežā rodas skābeklis un pazūd neelpojamais.

Vēl nebijām Dubultos, Majoros un Dzintaros, kur atpūtnieku pilns. Mūsu **Jūrmala** – Latvijas dārgums – ir slavēta jau kopš seniem laikiem, daudz slavenu cilvēku te ir nākuši atpūsties.

Es lecu pāri akmeņiem Saulkrastos un nonāku Ainažos. Lai vecā Ainažu bāka spīdina Kurzemei, Vidzemei, Zemgalei un Latgalei **gaismu** ceļā!

Luīze Marianna Dzērvāne,
Aizkraukles novada vidusskolas
5.c klase

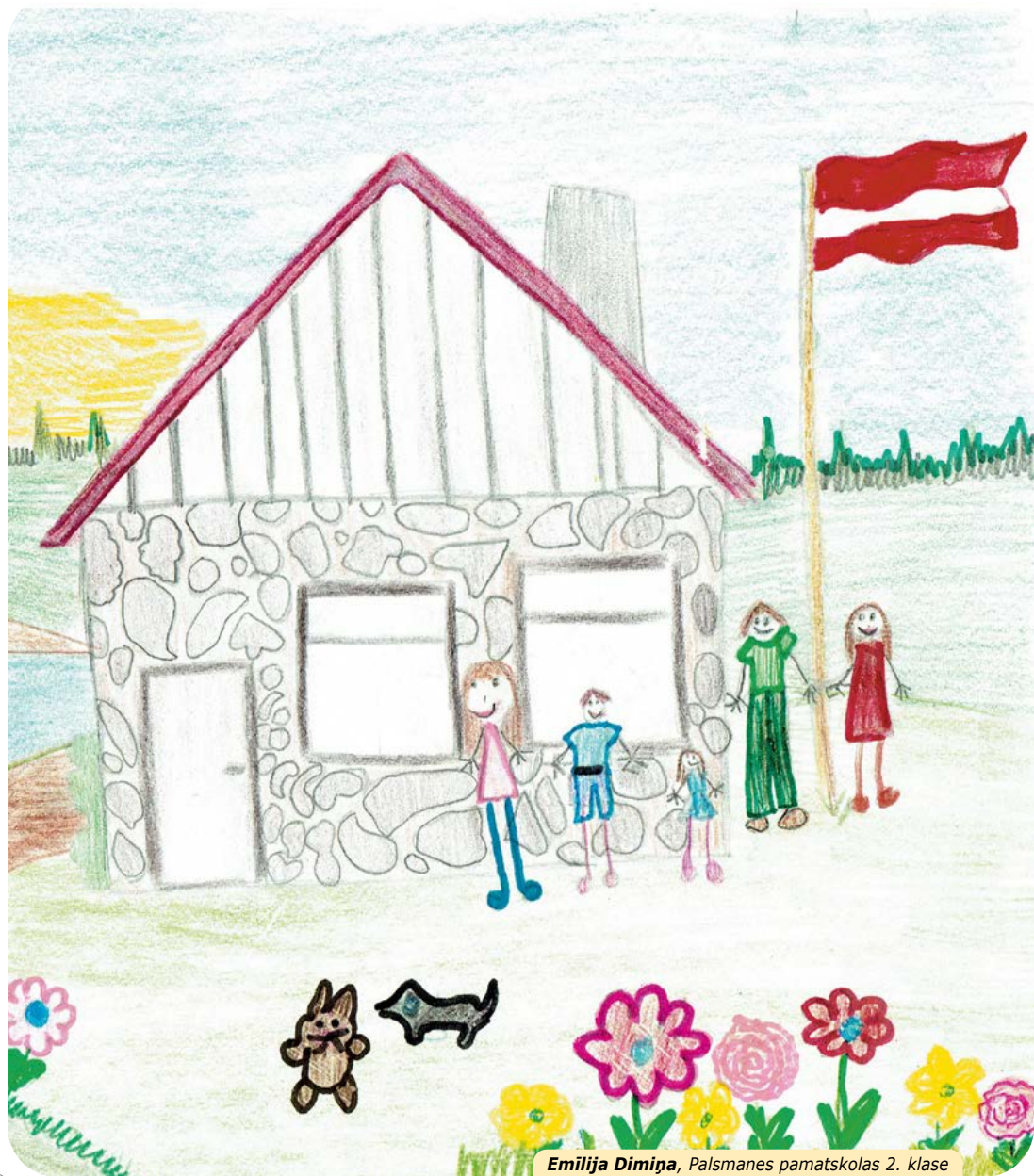
Mana skaistā, zaļā Latvija! Ar pļāvām, upēm, pauguriem, puķēm un koku dažādību esi otrā zaļākā valsts Eiropas Savienībā. Tieši par kokiem vēlos izteikt savas sajūtas un pārdomas.

Man ļoti patīk Latvijas daba, un man ir svarīgi, kādā vidē mēs dzīvojam. Koki ir mūsu sabiedrotie, kas pavada cilvēkus dienas gaitās. Dažreiz tos pat neievērojam, jo esam aizņemti ar savām problēmām, bet pievērsām tiem vairāk uzmanības gadalaiku maiņās: pavasaros, kad lapas plaukst, un rudenos, kad lapas sārtojas. Latvijas mežos ir apmēram 50 koku un krūmu sugu, bet jāatzīst, ka sirdij tuvākās ir tās, kuras ar ģimeni kopīgi esam iestādījuši vai izaudzējuši. Ir koki, piemēram, augļu koki, kuri prasa papildu rūpes, laistīšanu, mēslošanu, un tie priecē ne tikai mūsu acis, bet arī garšas.

Kokam var atdot savas sāpes, ar to var parunāt, var padalīties ar prieku vai ar bēdām. To var apskaut, samīļot un grūtā brīdī izsūdzēt bēdas. Es ticu, ka koki ir dzīvi.

Braucot ar ģimeni ekskursijās, esam pamanījuši, ka ļoti daudzi meži tiek izzāģēti, tas manī rada bažas, kas notiks nākotnē, vai meži tiks atjaunoti, vai joprojām būsīm viena no zaļākajām valstīm pasaulē un vai varēsīm elpot svaigu gaisu? Saprotu, ka ikvienam, arī man, jāuzņemas rūpes par Latvijas zaļo rotu, jo koki ir mūsu zaļie dārgakmeņi.

Paula Pūķe,
Iecavas vidusskolas 6.c klase

Emīlija Dimiņa, Palsmanes pamatskolas 2. klase

Viens no Latvijas dārgumiem ir seno latviešu ieviestā tradīcija svinēt saulgriežus, un mani mīļākie saulgrieži ir Jāņi. Nezinu, kur citur pasaulē šī diena tiek svinēta tā, kā to darām mēs – latvieši. Šī diena ir bagāta ar tradīcijām, ar dziesmām, dejām un mūsu tautas kopības sajūtu.

Jāņu rīts iesākas ar vienu no skaistākajām tradīcijām – doties uz pļavu lasīt jāņuzāles.

„Visa laba Jāņu zāle,
Kas zied Jāņu vakarā.”

(Latviešu tautas dziesma)

Ar jāņuzālēm tiek rotāta sēta, istaba, laukos mājlopi, pilsētās automašīnas, un – pats svarīgākais šajā dienā – meitas un puīši tiek pie skaistām galvas rotām. Parasti meitas rotājas ar pļavu ziedu vainagiem un puīši ar ozollapu vainagiem. Katrai jāņuzālei ir sava nozīme, tās pēc Jāņu dienas nekad netiek izmestas, bet gan sietas pirtsslotās, kaltētas tējās, jo mēs, latvieši, ticam, ka tieši šajā dienā ievāktie augi dos mums neizmērojamu enerģiju visam gadam. Jāņu nakts nav iedomājama bez ugunskura, to iedez līdz ar saulrietu un ļauj kurties līdz saullēktam. Jāņu naktī jāpārlec pāri šim ugunskuram, jo tā cilvēks tiek attīrīts no visa liekā. Šajā dienā, godinot saules spēku, galdā noteikti ir jāceļ dzeltens siera ritulis, kas ir šo svētku simbols, un iecienītākais šīs dienas dzēriens ir pašu gatavots alus. Jāņu nakts ir jāpavada nomodā, lai Jāņu rītā var

izbrist cauri rasai un tajā nomazgāt seju, kas vairo labklājību un skaistumu. Jāņu vakars ir jāpavada, dziedot līgodziesmas un dejojot.

Mana ģimene saulgriežu svinībām gatavojas jau laicīgi – mamma kopj dārzu, tētis remontē un pabeidz iesāktos darbus. Jāņu rītā dodamies lasīt pļavas ziedus, pēc tam tētis piemājas mežā sazāgē meijas. Tad notiek rotāšana un lielā ugunskura ierīkošana. Lielais ugunskurs arī tiek pie jāņuzāļu rotas, un tas ir tik augsts, ka pēdējo pagali liekam palecoties. Es un māsa gatavojam jāņusieru, nekad nevaram notrāpīt pareizi ar ķimenēm, tās vienmēr ir par daudz. Vakarpusē pie mums ierodas Jāņu svinētāji – omes, opji, brālēni, māsīca. Vakars paiet jautrībā, jo mēs dziedam, dejojām, ejam rotaļās. Pirms saulrieta iedezam dienā ierīkoto ugunskuru. Tas mirklis ir maģisks, vērojot uguns liesmas. Kad ugunskurs nedaudz jau padzisis, mēs visi, kā nu kurš, bet cenšamies tam pārlēkt. Kad biju mazāka, ugunskuram pāri tiku ar tēta palīdzību, lēcām kopā.

Varbūt manu ģimeni nevar saukt par īstu senlatviešu tradīciju sargātāju, bet tālāk dzīvē, kad būšu savā ģimenē, šīs tradīcijas turpināšu. Latvijas dārgums ir tas, ka tradīcija – svinēt saulgriežus – turpinās arī mūsdienās. [..]

Patrīcija Laurenova,
Valmieras Pārgaujas Valsts ģimnāzijas
9.c klase

Latvija ir bagāta ar dabu, ar cilvēkiem, ar rūpniecību, ar ražotnēm. Mūsu valsts ir bagāta ar cilvēkiem, kuriem ir liels gribasspēks un stiprs mugurkauls. Latvijas lielākais dārgums ir bērni, kas veidos jaunu un stipru valsti nākotnē, kurā visiem būs labi.

Bērni pabeigs skolas, iegūs labu izglītību. Šie bērni, iespējams, būs jaunā Latvijas valdība, kas galvenokārt rūpēsies par iedzīvotājiem. Valdība kopā ar iedzīvotājiem padarīs mūsu valsti vēl bagātāku. Ūdeņus un mežus ekoloģiski tīrākus. Vairāk cīnīsies par dzīvnieku aizsardzību. Aizstāvēs cilvēku tiesības. Rūpēsies, lai ikvienam ir darbs un alga, lai visiem iedzīvotājiem būtu nodrošināta pensija un laimīgas vecumdienas, lai ikvienam būtu mājas, vecāki. Latvijas bagātība ir profesijas, kas ir nepieciešamas un svarīgas iedzīvotājiem. Tās ir: pedagogi, mediķi, policisti un ugunsdzēsēji.

Mums, jaunajai paaudzei, galvenais uzdevums ir mācīties, augt, pilnveidoties, mīlēt savu ģimeni, valsti un cilvēkus, jo tieši es, tieši Tu esam Latvijas dārgums!

Samuels Kohūts,
Jelgavas pamatskolas „Valdeka” – attīstības centra 6. klase

Daba vasarā ir īpaši skaista un krāšņa. Tas ir laiks, kad [..] pludmalēs cilvēku ir tik daudz, ka ne saskaitīt. Šajās skaistajās smilšu pludmalēs meklējams viens no Latvijas dārgumiem – dzintars. Bet vai dzintars ir vienīgais Latvijas dārgums? Mūsu zemē meklējami daudzi dažādi dārgumi. Klusā vasaras vakarā, staigājot pa miglas klātu lauku, acu skatienu piesaista sniegbaltās margrietīgas. Ik rītu var uzsākt ar putnu skanīgajām dziesmām, karstās dienās veldzē maigais vējš.

Lai gan vasara ir skaista, man tuvi ir arī citi gadalaiki. Rudens Latvijā izkrāso pavisam citos toņos. Koku lapu daiļais sārtums atspoguļojas katrā lietus atstātajā peļķē. Joprojām atceros kādas rudenīgas dienas smaržu. Meža svaigo aromātu pēc pērķona lietus nespēju aizmirst. Arī sajūta pēc pirmās baravikas atrašanas katru gadu ir īpaša. Kad klāt novembris, gaiss kļūst dzeestrāks. Bet ziemas vēsajās dienās kokus sedz mazi kristāliņi – sarma, istabas logus rotā leduspuķes. Tā ir īsta ziemas pasaka. Pirmajās pavasara dienās, kad sākas pali un daba atkal mostas, viss mainās. Ziemas pasaka pārvēršas pumpuros un mazos stādiņos, kuri no zemes izceļ savas drosmīgās galviņas.

Bet nemainīgais Latvijas skaistums ir upes un ezeri, un kāpas. Ne velti Latgali dēvē par zilo ezeru zemi. Tur atrodams vairāk nekā 1200 ezeru – cits par citu skaistāki un plašāki. Daugava – Latvijas rota – ir lielākā un daiļākā upe.

Tā ir apdziedāta un saukta par mūsu likteņupi. Baltijas jūras piekrasti izdaiļo Kurzemes baltās kāpas. Jūrkalnes stāvkrasts ir viena no gleznainākajām jūras piekrastēm Latvijā, kas lepojas ar skaistu smilšu pludmali un augstāko stāvkrastu Latvijā. Cik patīkami ir vērot saulrietus šajās kāpās! Viens no Latvijas lielākajiem dārgumiem ir arī Ventas rumba. Šajā ūdenskritumā novērojama īpaša parādība – lidojošo zivju ceļojums. Patīkamu atpūtu dabā kopā ar ģimeni var baudīt Latvijas dabas takās. [..]

Jā, Latvijas lielākais dārgums ir daba. Ar to mana Tēvzeme atšķiras no citām zemēm. Lai gan Gaiziņkalns nav Everests un Daugava nav Nīla, tie tomēr ir Latvijas lepnums un mīla.

Nikola Ansberga,
Dundagas vidusskolas 8. klase

[..] **M**anai omei – Vēsmai Johansonai – novembris ir ļoti priecīgs mēnesis. Šajā laikā viņu apbalvoja ar Triju Zvaigžņu ordeņa Zelta goda zīmi. Omīte ir sarakstījusi astoņas grāmatas – „Jaunpiebalga”, „No Viņķu kalna līdz Skrāģu krogam”, „Draudzes skola”, „... un Jaunpiebalga”, „Ar Piebalgas maizi un cerību”, „Amatniecība un lietišķā māksla Jaunpiebalgas novadā”, „Kā sacīt jāsaka, dubultportrets”, „Tiekamies atmiņās”. Ome teica, ka grāmata par amatniekiem aizņēma visvairāk laika,

apmēram četrus gadus. Visgrūtāk bija rakstīt „No Viņķu kalna līdz Skrāģu krogam”, jo piedalījās daudzi autori, un bija noteikts grāmatas pabeigšanas laiks. Mana ome tuvākajā nākotnē vēlas izpētīt un uzrakstīt grāmatu par fotogrāfu Artūru Dulbi, kā arī par Jaunpiebalgas mājām un dzimtām.

Mana ome par novadpētniecību sāka interesēties kopš 1970. gada, kad atnāca dzīvot uz Jaunpiebalgu. Pētīja un apkopoja dažādas ziņas par jaunpiebaldzēniem – rakstnieku Jāni Sudrabkalnu, dzejnieci Olgu Lisovsku, gleznotāju Kārli Miesnieku un citiem. 1991. gadā tapa omes pirmā grāmata „Draudzes skola”. Ar novadpētniecību viņa nodarbojas jau 51 gadu. Manai omei pilnmēness naktīs rodas vislabākās idejas, tad viņa naktī ceļas un pieraksta, lai tās varētu realizēt.

Mana ome ir mācījusies par bibliotekāri, viņai patīk lasīt, viņas mīļākā grāmata ir Aksela Muntē „Stāsts par Sanmikelu”.

Mēs ar omi gaidām pavasari. Viņai patīk baltās vizbulītes, man – zilās vizbulītes. Pēc vizbulīšu noziedēšanas drīz vien ir omes dzimšanas diena. Tad es zinu, ka jāiet pie viņas ar dzeltenām rozēm, jo tās viņai ļoti, ļoti patīk. Tāds ir mans stāsts par Latvijas dārgumu – man tuvo omi jeb Vēsma Johansonu.

Sofija Johansone,
*Jaunpiebalgas vidusskolas
5. klase*

Latvija

Džiāna Petrova, Jaunogres vidusskolas 9.a klase

Daba ir Latvijas dārgums

No pašas bērnības es vienmēr priecājos par Latvijas dabu. [..] Ciemojoties laukos pie vecmāmiņas, katru vasaras rītu basām kājām pa vēso rasu steidzos uz tuvējo mežu, lai izjustu tā burvību, ieelpotu valgo gaisu un priecātos par saules staru spēli caur koku vainagu lapotni. Izplestām rokām un atrisušiem matiem es daudzkārt metos maigajās sūnās, krītot un ceļoties, griežoties kaut kādā savdabīga ritma dejā, lai attaptos no bērza vai priedes raupjā stumbra pieskāriena vai pamodušos putnu dziesmu gūzmas pārpilnības. Burvīgi vienmēr ir bijuši siltie vasaras vakari ar ziedu smaržu piepildīto gaisu, kad nogurusī lakstīgala aizgūtnēm izdzied savu dienā iemācīto dziesmu.

Bet kur vēl neatkārojama vasaras lietus, kas kā lavīna gāžas pāri jumtiem, pļavām un mežiem. Visa apkārtnē pildās ar savdabīgu čaboņu un dzīvīgumu, bet prātā rosās doma – drīz, drīz lietus rims, tad būs īstais līksmes laiks. Un tiešām – lietus gāziens beidzas. Es steidzos pagalmā basām kājām, haotiski skraidot kopā ar vecmamma suņuku Kāravu, kurš mūk projām, bēgdams no manu roku raidītajām ūdens šaltīm, tad atkal

pietuvojas, nemitīgi lēkādams ap mani. Toties es, aizmirsdama visu sev apkārt, krītu pagalma peļķēs, ceļos un atkal riņķoju pa pagalmu līdz tam brīdim, kad vecmāmiņa mani aicina uz virtuvi.

Tagad, esot pusaudzei, ir pazudis bērnības trakums, bet aizrautība būt dabas vidū manī nav zudusi. Kad vien ir iespējams, es dodos uz mazpilsētiņas tuvējo mežu, lai ieskatītos pavasara plaukstošajos bērzu pumpuros, lai kopā ar mammu ogotu un sēņotu, lai ziemā pa čaukstošo sniegu aizbristu līdz mežmalas bērzam un piespiestu vaigu vēsajai mizai. Tā līdzī gadalaiku maiņai mainās arī mana attieksme pret dabu. Aizvien vairāk saprotu, ka nepiesārņotā daba ir mūsu ārstnieciskā aptieka, skaistuma etalons un iedvesmas avots. Katra ozola

zīle, katrs čiekurs, katrs sausais koka zars vai sūnas kumšķītis rosina ieskatīties, iztēloties un radīt neatkārojamas variācijas, kas pārtop adventes vainagā vai savdabīgā dabas ziedu, augu, ogu un priekšmetu kompozīcijā.

Tāpēc ļoti svarīgi ir saprast, ka Latvijas daba ir neatkārojama ar gadalaiku maiņu, krāsām, smaržām, nesamaitātību un īpašo burvību – īsts dārgums. [..]

Anna Kačanova,
*Ilūkstes Raiņa vidusskolas
9.c klase*

Tu esi Latvijas dārgums!

Latvija, Tēv dārgums daudz.

Mēsī, pļavas, upes un ezeri.

Sveiciens' goiss un tīrais ūdens!

Svētki un tradīcijas.

Latvija, Tu mūsu dārgums!

Un mēs esam Tavi dārgumi!

Cilvēki un mūsu veltis dārgumi un
nākotne!

Mīlēsim un laosim mēs Tavi vīji!

Vēstules uz bērza tāss

[..] **N**esen cilvēki vēl visu rakstīja uz baltas papīra lapas, bet Sibīrijā izsūtītie cilvēki rakstīja vēstules uz bērza tāss.

Cilvēkus veda ar zirgu pajūgiem uz dzelzceļa stacijām, lai dotos nezināmā virzienā, uz Sibīriju. Viņiem nepaziņoja, uz kuriem un kāpēc viņus vedīs prom no dzimtās zemes. Izsūtīja turīgus zemniekus, kuriem piederēja 25–30 hektāri zemes un vairāk. Cilvēkus ar maziem bērniem un arī vecus sadzina lopu vagonos, vagoni bija pārpildīti, tā viņus aizveda nezināmā virzienā, uz Sibīriju. Sibīrijā vietējie iedzīvotāji centās viņiem palīdzēt, dažiem cilvēkiem deva pajumti, dalījās ar ēdienu, palīdzēja izdzīvot. Tur izsūtītajiem vajadzēja strādāt smagus darbus kolhozos. Diemžēl daudzi cilvēki slimoja, badā un skarajos apstākļos mira.

Šogad apritēja 80 gadi kopš 1941. gada 14. jūnija deportācijām. 1941. un 1949. gadā deportēja vairāk nekā 57 525* Latvijas iedzīvotāju.

Savas vēstules uz trauslās bērza tāss deportētie rakstīja saviem tuviniekiem, ģimenei, uz citu nometni Sibīrijā un, protams, uz dzimteni. Vēstules uz bērza tāss ir unikāli dokumenti, kas bija rakstītas ar roku, grūtos un skarbos apstākļos, dažādos Sibīrijas apgabalos.

Tas bija vienīgais veids – caur vēstulēm –, kā uzturēt saikni ar dzimteni un saviem tuviniekiem.

Sākumā cilvēkiem nebija, uz kā rakstīt vēstules. Pēc tam radās ideja, ka vēstules jāraksta uz bērza tāss. Tā varēja aizsūtīt daļiņu no Sibīrijas dabas. Vislabāk jauno bērza tāsi var noņemt pavasarī, tad ar nazīti iegriež un atrullē jauno kārtiņu. Pēc tam ar pirkstiem notīra visas bērza mizas strēmelītes. Cilvēki rakstīja gan ar parasto zīmuli, gan ar tinti.

Vēstules Otrā pasaules kara gados bija jāraksta krievu valodā, lai tās varētu izlasīt un apstiprināt kara cenzūra. Par to liecina dažādi zīmogi uz vēstulēm.

Pēc kara vēstules, ko sūtīja no Sibīrijas, rakstīja jau latviešu valodā, un tās nepārbaudīja kara cenzūra, bet tikai apzīmogoja pastā.

Cilvēki ar vēstuļu palīdzību ticēja labajam un rūpējās par tuviniekiem. Tā viņi cerēja izdzīvot un atgriezties savās dzimtajās mājās. Vēstules bija vienīgais veids, kā uzturēt saikni ar dzimteni un saviem tuviniekiem. No Sibīrijas tās tika rakstītas no 1941. līdz 1956. gadam. [..]

Kopš 2009. gada vēstules, rakstītas uz bērza tāss, ir iekļautas UNESCO reģistrā. Tā ir tikai maza daļa no tām vēstulēm, kas saglabājušās Latvijas muzejos.

* Dati ņemti no „Nacionālās enciklopēdijas”.

Mihails Staļmakovs,
Laucesas pamatskolas 5. klase

Pulkā eimu, pulkā teku

Latviešu tautas dziesma un bērnu un jauniešu folkloras festivāls „Pulkā eimu, pulkā teku”, kuru vada Māra Mellēna, „Gadskārtu grāmatas” autore, ir Latvijas dārgums. Viņa cēlusi gaismā mūsu dārgo pērli, tautas dziesmu, ļaujot to iepazīt bērniem un jauniešiem.

Māras Mellēnas „Gadskārtu grāmatā” ir ne tikai pavasara dziesmas, rotaļas, mīklas, bet arī vasaras darbi, rudens pārdomas veju laikā, maskoto ļaužu izdarības no Mārtiņiem līdz Meteņiem, nošu raksti, ornamentu, ticējumi. Grāmata ir ļoti noderīga tradicionālo vērtību (dziesmu un rotaļu) apgūvē, daudzas no tām mēs kopā ar skolotāju apgūvām, gatavojoties bērnu un jauniešu folkloras kopu skatēm.

Pirmās skates tēma bija „Putnu kāzas”. Mēs bijām ļoti uztraukušies, jo bija jāuzstājas ar priekšnesumu, kas ir septiņas minūtes garš. Es biju iemācījusies saucamo dziesmu „Pūce meitu izdodama”, bet nebiju vienīgā, kura to dziedāja, arī citi no manas folkloras kopas. Dziesmā stāstīts par putnu darbiem, gatavojoties kāzām. Šajā skatē mums veicās lieliski, un mēs ieguvām augstāko vērtējumu. Pēc priekšnesuma klausījāmies citu kopu uzstāšanos, bija jauki dzirdēt tik dažādas dziesmas un rotaļas. Man vislabāk patika, ka mēs dabūjām balvu par cītīgo darbu.

Mēs, folkloras kopas „Valdeka” dalībnieki, esam piedalījušies arī festivālā „Pulkā eimu, pulkā teku” divus gadus pēc kārtas. Bija interesanti, jo sanācām pulciņā daudz folkloras kopu no visas Latvijas, izdejojām dančus, izdziedājām tautas dziesmas un iepazīnām jaunus draugus no citiem Latvijas novadiem, kā arī viņu atšķirīgos priekšnesumus. Minētais festivāls notiek katru gadu, bet, sākoties Covid-19 pandēmijai, diemžēl festivāla dalībnieku uzstāšanos varam vērot tikai televīzijā vai datorā, jo mūsu skolā pulciņa darbība pašlaik nenotiek pandēmijas dēļ.

Esmu bijusi uz diviem festivāliem, no kuriem viens notika Līvānos, bet otrs – Iecavā. Otrais festivāls 2019. gada 18. un 19. maijā palicis prātā visspilgtāk, jo šajā pasākumā gāja visjautrāk – bija dejas un sadraudzības vakars ar citām folkloras kopām. Vakarā mēs iepazīnāmies ar pusaudžiem no citām folkloras kopām. Otrajā dienā Iecavas parkā bija radošās darbnīcas, kurās darbojoties daudz jauna uzzinājām par bitēm, jo gada tēma bija „Rotā saule, rotā bite”. Pasākuma laikā kādam no folkloristiem pat iedzēla bite. [..]

Darbojoties folkloras kopā, es iemācījos jaunus dančus, sadarboties grupā, vingrināju atmiņu, bagātināju valodu, satiku jaunus draugus un uzzināju daudz jauna par Latvijas tradicionālo kultūru. Labprāt biežāk piedalītos šādos pasākumos, un ieteiktu citiem arī iesaistīties kādā no bērnu vai jauniešu

folkloras kopām, lai iepazītos ar mūsu tautas kultūras mantojumu, saglabātu un popularizētu to.

Laura Mūrniece,
*Jelgavas pamatskolas „Valdeka” –
attīstības centra 8. klase*

[..] **A**pbrīnojami ir latviešu mākslinieku darbi, it īpaši ar Latvijas dabas ainavām un pilsētām. Viņiem tik tiešām ir sanācis parādīt valsts krāšņumu ar krāsām un otu, liekot maigus triepienus, vērojot koku lapu toņus. Viens no labākajiem piemēriem ir Vilhelms Purvītis. Meistarīgi radījis savus darbus dažādos laikapstākļos un gadalaikos, viņš precīzi parāda, ko ir pieredzējis savās mājās.

Tomēr kultūra nesastāv tikai no mākslas, jo nozīmīga sastāvdaļa ir valoda, tā, kuru ik sekundi lietojam domājot, rakstot vai runājot. No trijām valodām, ko zinu un ikdienā lietoju, latviešu valoda noteikti ir tā, kurā es dzīvoju un domāju. Tā ir bauda lasīt latviešu autorus, jo viņu tēlainība un unikalitāte mani apbur. Visi vārdi ir vietā, un nav nekā lieka. Dzejoļos izpaustās emocijas ir spēcīgas, to nozīme ir neaptverami liela.

Ar valodu ir iespējams arī veidot dziesmu vārdus. Dziesmu vārdi ir pilni nozīmes un patriotisma, tāpēc dažreiz, klausoties, kā kori dzied Dziesmu svētkos, sajūta ir nereāla. Es kaut kur aizlidoju un neatgriežos līdz pat pēdējai notij, beigās paliekot ar pilnības sajūtu. Tas

pats ar mani notiek, skatoties tautas deju dejotājus, kā viņi veido rakstus, kuru realizācijā ir ielikts smags darbs. Man patīk tautas tērpi, garie lidojošie svārki, pieguļošās vestītes, izturīgās pastalas un, protams, krāšņie vainadziņi.

Jau tagad, skatoties uz mūsdienu māksliniekiem, rakstniekiem un izpildītājiem, var redzēt, kā viņi iegulda savu laiku un centību. Visi šie dārgumi ir mūsu tiešais mantojums, ko mums ir iespēja izmantot un turpināt pilnveidot.

Aļesja Kovaļova,
*Valmieras Pārgaujas Valsts ģimnāzijas
9.d klase*

Mans dārgums –
mani vecvecāki

[..] **V**ectēvu sauc Alberts, un viņam jau ir 83 gadi. Vecmamma vārds ir Velta, viņai būs 72 gadi. Kopā viņi ir izveidojuši Cērmenieku ģimeni, kurā ir desmit bērni, divdesmit pieci mazbērni un pieci mazmazbērni. Lielākā daļa dzīvo mūsu Turku pagastā, bet trīs bērnu – Jāņa, Guntara un Daces – ģimenes dzīvo Īrijā, un tas vecvecākiem mazliet liek noskumt. Bet viņiem ir patīkami, ja visi sapulcējas Latvijā.

Manu vecvecāku kopīgais dzīvesgājums sākās pirms piecdesmit diviem gadiem. Man vecmamma un vectēvs stāstīja, ka viņi satikās kolhozā. Vectēvs strādāja pie traktoriem, kombainiem

un pie dažādām citām tehnikām. Bet vecmamma strādāja pie govīm fermā un vēl veica dažādus citus darbus. [..]

Viņi dzīvo skaistā vietā – māju nosaukums „Bērzkalnes”. Saimniecībā ir uzbūvētas divas dzīvojamās mājas, šķūnis, garāža un pirts. Vecvecāki audzē trīs gotiņas, vienu cūku, viņiem ir vistas, gaiļi, divi suņi un vairāki kaķi. Ainavu krāšņo divi dīķi. Viens ir mazais pirts dīķis, otrs – lielais dīķis. Es regulāri braucu zvejojot. Apkārtnes sakopšana prasīja daudz laika, spēka, lai izveidotu un tajā pašā laikā saglabātu to latvisko skaistumu, kas iederas dabas ainā.

Vecmamma aizraušanās ir ziedi – kādu tik nav! Vectēva krāšņu mūrēšanas meistara slava izskanēja tālu aiz novada robežām. Abu tradīcija – rakstīt dzimtas gadagrāmatu. Vecgada vakarā visi svarīgie notikumi tiek apkopoti, mazbērni papildina to ar zīmējumiem.

„Bērzkalnu” mājās kņada un dzīvīgums valda vienmēr. Sākumā bērnu, tagad arī mazbērnu draugi te ir gaidīti vienmēr. Ne tikai svētku reizēs, arī ikdienā ikviens tiek sagaidīts ar prieku, labestību, gardu cienastu. Vecvecāki savu padomu, palīdzību neatsaka nevienam.

Vecvecāki visu mūžu ir čakli strādājuši, rūpējušies par saimniecību, saviem bērniem. [..] Viņi par savu lielāko mūža veikumu un dārgumu uzskata ģimeni, godam izaudzinātos bērnus, kuri tālāk nes viņu vērtības – darba tikumu, labestību, cilvēkmīlestību.

Es saviem vecvecākiem vēlu: labu veselību, daudz enerģijas un simts gadus nodzīvot, jo viņi ir mūsu dārgums un arī visas Latvijas lepnums.

Aleksis Jēkabsons,

Jaunsilavas pamatskolas 5. klase

Lielais Augšdaugavas musturdeķis

Naujenes muzejā, Augšdaugavas novadā, atrodas Lielais Augšdaugavas musturdeķis. Lielā Augšdaugavas musturdeķa veidošana sākās 2011. gadā. Ideja par lielākā Latvijas mursturdeķa veidošanu pieder Naujenes novadpētniecības muzeja direktorei. Lai iesaistītos akcijā, nepieciešams jebkurā tehnikā un krāsā noadīt vai notamborēt 10 x 10 cm vai 20 x 20 cm lielu kvadrātu. Vairāku gadu desmitu garumā muzeja darbinieki vēlas izveidot vislielāko musturdeķi Latvijā, kuru pēc tam varētu nostiept no viena Daugavas krasta līdz otram. Daudzi cilvēki labprāt ada un tamborē musturdeķa fragmentus – gan lielākus, gan mazākus. [..]

Ieinteresēti cilvēki jau ir izgatavojuši ap četriem tūkstošiem krāsainu kvadrātiņu musturdeķim. Ikviens musturdeķa fragmentu dāvinātājs tiek iegrāmatots, un tam tiek izteikta pateicība par dalību akcijā. Lielajā Augšdaugavas musturdeķī ievīti dažādi cilvēku stāsti un likteņi.

Bieži fragmentu dāvinājumus atsūta kopā ar vēstuli. Augšdaugavas musturdeķa projekts cilvēkiem sniedz pozitīvas emocijas un dāvināšanas prieku. Dažus krāsainos kvadrātiņus rotā uzraksts „Saules mūžu Latvijai!”.

Lai musturdeķi nostieptu no viena Daugavas krasta līdz otram, nepieciešams izveidot 500 metrus garu un 1,6 metrus platu musturdeķi. Tagad noausti, notamborēti un noadīti tikai 470 metri.

Ļoti aktīvi akcijā iesaistās Latvijas skolu kolektīvi, adītus fragmentus sūta arī rokdarbnieces no visas Latvijas.

Lielā Augšdaugavas musturdeķa veidošanas akcija vēl turpinās. Veidosim kopā lielāko musturdeķi Latvijā un pasaulē!

Violeta Žodžika,

Laucesas pamatskolas 5. klase

Vectētiņ Daumant!
Tu esi Latvijas dārgums!

[..] **M**ans vectēvs Daumants Vasmanis dzimis 1954. gada 26. septembrī Mirdzas un Arvīda Vasmaņu ģimenē kā vecākais dēls. Vēlāk viņam pievienojās arī māsa Olita un brālis Imants. [..]

Skolas gados mans vectēvs labi mācījās un bija ļoti zinātkārs, tāpēc izlasīja daudz grāmatu, visvairāk par vēsturi. Pēc vidusskolas viņš iestājās augstskolā, kur studēja vēsturi un filozofiju.

Savās atmiņās par studiju gadiem Daumants bieži stāstīja par piedalīšanos arheoloģiskajos izrakumos, gan Āraišos, gan Cēsu pilī, Zigrīdas un Jāņa Apalu vadībā. Kad biju maza, man ļoti patika apmeklēt daudzas vēsturiskās vietas, jo mans vectēvs par tām mācēja ļoti aizraujoši pastāstīt. Interesants stāsts ir arī par Daumanta paša darba izvēli. Mācīdamies vidusskolā, viņš savai mammai Mirdzai bija teicis: „Ir divas profesijas, kurās es savā dzīvē nekad nestrādāšu. Nebūšu skolotājs un aktieris!” Par šo apgalvojumu mana vecvecmamma bija pasmējusies un dēlam atbildējusi: „Nekad nesaki – nekad!” Pēc augstskolas beigšanas Daumants sāka strādāt par vēstures skolotāju, bet, strādādams Cēsu Vēstures muzejā, atveidoja daudzus interesantus un vēsturiskus tēlus: Cēsu hronistu, mūku, Austrumu gudro un citus. Nepārspēts ir palicis viņa brīnišķīgi atveidotais tēls – Livonijas ordeņa mestrs Valters fon Pletenbergs.

Svarīgi pieminēt, ka vectētiņš aktīvi darbojās arī politikā. Viņš bija barikāžu dalībnieks (saņēmis arī barikāžu dalībnieka piemiņas zīmi), atmodas laikā līdzdarbojās Tautas frontes Cēsu nodaļā un četras reizes tika ievēlēts par Cēsu domes deputātu – pēdējoreiz 2009. gadā. Bijis arī aktīvs publicists, kurš atstājis neskaitāmus rakstus presē un dažādos citos izdevumos, kas saistīti ar vēsturi un politiku.

Daumants Cēsis bija ļoti cienīts un atpazīstams. Par to liecina arī viņam piešķirtais tituls – „Cēsnieks 2011”. [..]

Elina Matejonoka, Kārsavas vidusskolas 1.a klase

Viens no viņa ievērojamākajiem veikumiem ir divas lieliski uzrakstītās grāmatas par Cēsu vēsturi. Grāmata „Cēsu novada pagātnes ainas” tika izdota 1997. gadā un veltīta autora meitai Lāsmi – dzimtās puses vēstures labākai izpratnei. 2018. gadā tika izdota jaunākā grāmata „Cēsis gadsimtu mijā (1877–1914). Apceres par sen pagājušām dienām”, kuru vectēvs veltījis man, bet ar to pašu vēlējumu, kuru manai mammai, – dzimtās puses vēstures labākai izpratnei. Esmu ļoti lepna, ka man ir veltīta tik izziņoša grāmata.

Tagad vēlos pastāstīt, kādas ir manas atmiņas par vectētiņu. Jāsāk ar to, ka es nekad savus vecvecākus neesmu saukusi par vecmāmiņu un vectētiņu. Jau agrā bērnībā pati izdomāju viņiem savus īpašos vārdus. Tā kā vectēvs man bieži dziedāja dziesmu „Aijā, žūžū, lāča bērni”, no šīs dziesma tapa viņa „jaunais vārds” Aķis, bet vecmamma kļuva par Aķumammu. [..] Bērnībā ļoti daudz laika pavadīju pie Aķiem. Šajos gados viņi man ļoti daudz ko iemācīja. Kopā spēlējām daudzas spēles. Manas mīļākās bija „Skolas”, „Tumšās paslēpes” un „Aklās visticas”. Mūsu spēle „Skolas” nebija parasta. Es un Aķi sākumā izdomājām, kas mēs katrs būsim: dzīvnieki, putni, trauki, pilis, krāsas utt. Kādas stundas vadīsim, noteicām paši. Man patika vadīt spēļu, mūzikas, sporta un matemātikas stundas, Aķumamma vadīja asprātības un literatūras stundas, bet Aķis – vēstures, ģeogrāfijas, fizikas un ķīmijas stundas. Es vēl biju maza,

bet spēļu veidā iemācījos lasīt un rēķināt, kā arī dažādus interesantus faktus par Cēsu un Latvijas vēsturi. Jaukākais bija, ka pēc šīm stundām mēs sēdāmies mašīnā un braucām šīs vietas apskatīt. Toties fizikā un ķīmijā galvenie bija eksperimenti. Tad gan mums gāja jautri: maisījām, jaucām, putojām, svērām un ko tik vēl ne!

Varu aprīņot Aķīša izturību. Par spīti veselības problēmām, viņš vienmēr uzspēlēja spēles ar mani – savu mazmeitu. Aķis mani tik ļoti mīlēja, ka, spītējot sāpēm, spēlējot „Aklās visticas”, viņš rāpoja pa zemi, lai es viņu nenokertu.

2019. gada 21. augusta rīts atnesa skumju ziņu – mans mīļais Aķītis bija devies mūžībā. Simboliska sakritība, ka tieši šajā dienā apritēja 30 gadi, kopš Latvijas neatkarības atjaunošanas *de facto*. Vēl kāda simboliska sakritība – dienu pirms Aķīša bērēm, 23. augustā, Cēsu Sv. Jāņa baznīcas tornī atgriezās restaurētais krusts un lode ar vēstījumu nākamajām paaudzēm. Kopā ar vēstījumu kapsulā tika ievietots vietējā laikraksta „Druva” eksemplārs, kurā publicēti arī atvadu vārdi Daumantam Vasmanim. Šajā nekrologā pieminēti arī viņa tuvinieki: sieva Teiksmā, meita Lāsmā un es – mazmeitiņa Elīza.

Lepojos, ka esmu Daumanta Vasmaņa mazmeita.

Elīza Vasmane,
*Cēsu pilsētas Pastariņa sākumskolas
6.a klase*

Latvijas dārgums – rupjmaize

Vai esi ēdis Latvijas rupjmaizi un sajutis tās smaržu un garšu? Rupjmaize ir Latvijas simbols, tā ir īpaša, tikai Latvijā nobaudāma. Rupjmaizi dēvē arī par rudzu maizi. Tikai latvieši zina tās pagatavošanas noslēpumus, kurus nodod no paaudzes paaudzē. Senos laikos katrā lauku mājā bija maizes krāsns, kur cepa maizīti. Tās gatavošana ilgst no 24 līdz 30 stundām, tā ir ļoti garšīga un sātīga maizīte. Pirms likšanas krāsnī katrs maizes kukulītis obligāti ir jāapmīļo, tad maize garšos vēl labāk, jo būs cepta ar mīlestību.

Visgaršīgāko rudzu maizi cep „Ķelmēnu” maizes ceptuvē, kas atrodas manā dzimtajā Rankas pagastā. Šī maize ir tik garda, ka to atpazīst un ikdienā uzturā lieto iedzīvotāji no visas Latvijas. Bet vai jūs kādreiz esat redzējuši kaut vienu „Ķelmēnu” maizes reklāmu? Tāpēc, ka labam produktam nevajag reklāmu.

„Ķelmēnos” uz katra kukulīša tiek uzrakstīts cepējas vārds, tas šai maizītei piešķir īpašu vērtību. Rankas rupjā rudzu maize ir novērtēta ar Zaļo karotīti, ko piešķir tikai ļoti kvalitatīviem Latvijā ražotiem produktiem. Es katru dienu izbaudu garšīgo rupjmaizi un lepojos ar šo Latvijas dārgumu!

Eduards Jānis Ješkins,
Jaunpiebalgas vidusskolas 5. klase

Pelēks dūrainis žūst pie mūrīša.
Sudrabaini mirdzošs saulrieta
sastingušajos zaros
Sēž meža balodis.
Sklandu rausis ieripo jūrā,
Mamma ciešāk aizpogā manu oranžo
jaku.
Sūnas skaita soļus – krikš, krakš,
krikš, krakš.
Starp priežu violeti slaidajiem
stumbriem manas dzimtenes
sirdspuksti –
Bērza klavieru taustiņi.

Terēze Marija Miltiņa,
*J. Čakstes Liepājas pilsētas
10. vidusskolas 5.a klase*

Kas man ir Latvija?
Latvija ir mana dzimtā zeme.
[..] Te ir manas mājas. Te ir mani
tuvinieki.

Kas Latvijā ir pats skaistākais?
Pati skaistākā ir mūsu daba – akmeņi,
upes, ezeri, kalni.

Vai esi dzirdējusi ko par Meža māti?
Latvija ir bagāta ar mežiem. Un es
ticu, ka Meža māte tur dzīvo. Rūpējas par
kokiem, putniem, dzīvniekiem.

Kāda ir tava mīļākā upe?
Laikam jau Daugava. Tā ir mūsu likteņ-
upe. Vēl man patīk arī Gauja. Tā ir skaista.
Pastāsti, no kurienes tu esi?

Es dzīvoju Ogres novada Ogresgala
pagastā. Ogresgals nav liels pagasts, bet

tur ir daudz mežu. Man mīļa pilsēta ir Ogre. Lepojos ar to, ka tur ir arī Ogres upe, kura ir trešā garākā upe Latvijā. Pār Ogres upi ir liels arkveida tilts. Vakaros tas ir apgaismots ar gaismiņām un skats ir brīnišķīgs. Iesaku aizbraukt aplūkot un izbaudīt Ogres skaistumu. Vēl var aiziet uz Zilajiem kalniem. Tur ir pasakaini skaisti.

Kas tev vēl patīk Latvijā?

Gaiziņkalns. Tas ir augstākais kalns. Man patīk tajā kāpt un lūkoties uz Latviju, un aprīņot tās skaistumu.

Kas ir Latvijas dārgums?

Viss, kas tajā atrodas. Es esmu Latvijas dārgums. Mani vecāki, vecvecāki. Visi cilvēki, kas dara Latvijai labu, ir viņas dārgumi. [..]

Līva Stūrmane,

Ogresgala pamatskolas 8. klase

Dzīves ceļojums

Latvijā ikviens iedzīvotājs ir noslēpumains dārgakmens, bet, lai tas kļūtu par īstu dārgumu, vajadzīga degsme un uzdrošināšanās tā apslīpēšanai un pulēšanai. Tādu sevis pārvarēšanu un pilnveidošanu ir paveicis Raimonds Pauls.

Jau bērnībā Raimonds Pauls bija aizrāvis ar mūzikas instrumentu spēlēšanu. Tā viņu vilināja un ļāva sajūst melodijas jautro, eleganto un dažkārt žēlabaino stāstu. Komponista tēva kvēlākais sapnis bija izaudzināt dēlu par vijolnieku,

bet šajā dzīves solī dēla un tēva nākotnes plāni negāja roku rokā. Raimonda Paula pirkstu graciozos sitienus pa taustiņiem ievēroja pedagogi. Kā putns gaisā viņš uzstājās labi zināmas publikas priekšā. Tas bija pagodinājums un īpašs dzīves posms pianistam.

Paula radošums un uzdrošināšanās pieņemt jaunus izaicinājumus deva iespēju divdesmit gados sākt savu profesionālo darbību. Tā dalījās divos svarīgos virzienos – koncertdarbībā un komponēšanā. Ātru un pamatīgu skrējieni tuvāk slavai komponists veica ar Rīgas Estrādes orķestri, sākot savus lielos koncertuzvedumus ārzemēs. Šajā brīnumainajā un piepildītajā laikā viņš kā īsts mākslinieks ieguva savu uzrunu „Maestro”. Komponista brīnišķīgās dziesmas sāka dziedāt un ieskaņot krievu estrādes zvaigznes. Pianists savu augstāko karjeras smaili sasniedza koncerttūrē ASV un Kanādā. Uzstāšanās Kārnegija zālē izpelnījās klausītāju ovācijās un sajūsmu.

Komponists, kas ar savām rokām un ambiciozo prātu ir piedzīvojis visu, par ko citi mūziķi pat neatļaujas sapņot. Pēc jaunības trakajiem un pieredzes pilnajiem piedzīvojumiem viņš pievērsās muzikālajiem teātriem. Visas koncertprogrammas tika pārdomātas līdz pēdējam sīkumam, kā jau izcilam un lieliskam komponistam pieder. Maestro nepalaida garām arī jaunus un atraktīvos popmūzikas talantus. Pianists palīdzēja popmūzikas talantiem augt un attīstīt savas prasmes, tiekties pretī sapņiem.

Raimonds Pauls ir viens no mirdzošākajiem dārgakmeņiem, kas ir dzimis Latvijā. Komponists ir apbrīnojams un ikviena respektu pelnījis cilvēks. Viņš ar savu dedzību spēj iedvesmot un savilņot līdz sirds dziļumiem ikvienu klausītāju.

Viņa dzīves un darba ceļu raksturo citāts: „Tu nevari iet pa ceļu, kamēr pats nekļūsti par pašu ceļu.” (Gautama Buda) Un viņš kļuva par ceļu – nebaidoties, uzdrīkstoties, darot, kļūdoties un atkal darot. Raimonds Pauls – Maestro – atrada savu ceļu, savu darbu un darīja to ar visu sirdi.

Katrīna Grugule,
Jaunsilavas pamatskolas 9. klase

Lai gan Latvijas tauta ir piedzīvojusi Pirmo un Otro pasaules karu un [..] PSRS laiku, mūsdienās tā pastāv kā patstāvīga valsts ar savu valodu. Ar valodu, kurai ir sens vēstures stāsts, ar valodu, kura ir skanīga un daiļa. Esmu lepns, ka esmu viens no Latvijas pārstāvjiem un ka varu runāt, mācīties un izaugt kopā ar šo valodu.

Latvijas tauta ir dārgums, jo tajā ir daudz slavenu cilvēku, piemēram, mūzikā – Raimonds Pauls, Jāzeps Vītols, sportā – Mairis Briedis, Kristaps Porziņģis. Šie cilvēki nāk no tautas un nes Latvijas

tautas vārdu pasaulē. Citas tautas mūs, latviešus, iepazīst vairāk, dzird par mums vairāk, pateicoties slavenu cilvēku darbiem ārpus Latvijas robežām.

Latvijas dārgums ir visu profesiju pārstāvji, tajā skaitā mana mamma skolotāja un tētis – ārsts. Arī es, kad izaugšu liels, kļūšu par ārstu, lai varētu strādāt tautas labā.

Mūsu tautai ir īpašas tradīcijas un svētki. Svētki, kuri visvairāk vieno tautu, ir Dziesmu un deju svētki. Šajos svētkos tauta sajūt savu vareno spēku un vienotību. Vienotību dziesmā, jo dziesmā ieskanas tautas domas, uzskati, vērtības, emocijas. Latvieši ir dziedātājtauta, jo, darot darbu dziedot, tas veiksies labāk. Dziesma ieauž sevī neredzamu spēku uzdrīkstēties, kā arī spēku dziedēt sāpes.

Tauta padara Latviju par bagātu zemi. Katrs cilvēks, kas strādā šīs zemes labā, ir cildināms. Katrs cilvēks, kas izglītojas šīs tautas labā, ir apbrīnojams. Ja katrs latvietis savā sirdī iedegs dzintara uguntiņu ticībai, spēkam, pārliecībai, mēs, tauta, būsīm mūžīgi. Kamēr vien pastāvēs tauta, tās valoda, vērtības un nesalaužamais gars, pastāvēs arī Latvija. Par dārgumiem – par mūsu tautu!

Tomass Gustavs Celenbergs,
Dāvja Ozoliņa Apes pamatskolas
5. klase

Skatoties Latvijas kartē, var redzēt mūsu dzimtenes asinsrites [..] sistēmu, upes, bet likteņupe Daugava ir sirds, kas dienā dod enerģiju, bet naktī veldzē, skatoties, kā mēness, rotaļājoties upes viļņos, atspīd kā spogulī, sudrabaini vizēdams. Ik dienas mūs priecē koki ar savu mainību gadalaiku ietekmē un ziedi ar aromātu. Dodoties ārpus mājām, ieraugām, sadzirdam un sasmaržojam daudzveidīgo dabas buketi, tas ir vērtīgs dārgums, kuru dažkārt nenovērtējam dzīves steigā. Iepriekšējās paaudzes centās izprast dabas spēkus, pielūdza tos un godāja, to var redzēt, lasot dainas, ticējumus un sakāmvārdus.

Ģimenē, svinot tādus svētkus kā Jāņu diena, Miķeļdiena, Ziemassvētki, Jaungads un Lieldienas, mēs izjūtam kopību un noteiktu ritmu, kas mūs iekšēji sakārto un līdzsvaro. Latviešu tautas tradīcijas ieņem goda vietu gan ikdienā, gan svētku dienā.

Svētku dienās ir daudzveidīga ēdienkarte un tradīcijas, kas saistītas ar norisēm dabā. Jāņos ēd sieru, lai govis būtu ražīgas, un dzer alu, lai labība padotos. Miķeļdienā ēd zirņu pikas, dzied gadskārtu dziesmas un rīko gadatirgu. Ziemassvētkos cep pīrāgus, jo ticējums vēsta, ka „ieliekot pīrāgā monētu – jaunais gads būs veiksmīgs”, rotā eglīti un lec ķekatās, lai aug gari lini. Jaunā gada naktī katrā pilsētā notiek uguņošana. Lieldienās krāso olas ar sīpolu mizām un kārtīgi izšūpojas, tad vasarā dunduri, odi un čūskas nekož.

Viena no jaunākajām tradīcijām, kuru mēs atzīmējam, ir Lāčplēša diena jeb Varoņu diena, kura kopš 1920. gada 11. novembra rīkota kā Lāčplēša Kara ordeņa svētku un pasniegšanas diena, kas vēlāk kļuvusi par visu Latvijas brīvības cīņās kritušo varoņu piemiņas dienu. Tradīcija, kas aizsākusies Trešās atmodas laikā, ir sveču aizdedzināšana pie Rīgas pils mūra 11. novembra krastmalā.

Diemžēl ne visi ir godprātīgi un atbildīgi, tādēļ latviešu tautai ir diezgan skarbi pārbaudījumi. Lielākoties mūsdienu jaunieši ir aizmirsuši tradicionālās vērtības, jo velta laiku viediercēm, aizmirstot par svarīgāko: ģimeni, dabu un tradīcijām. Tehnoloģiju ietekmē zūd spēja atšķirt būtisko no nebūtiskā, kritiski izvērtēt patiesību no meliem. Mums, jaunajai paaudzei, būtu jāmācās līdzsvarot jauno ar tradicionālo, lai nav tā, ka „viens maitājies ābols samaitā daudzus citus”.

Nameda Liljē,

Jelgavas 4. vidusskolas 9.d klase

Miks Martins Lentovičs,
Jaunjelgavas vidusskolas 5. klase

Katrina Calpanova, Jaunogres vidusskolas 9.a klase

[..] **D**zīve tevi turpmākos gadus sodīja,
Nevis par to, ka esi ko sliktu
izdarījis,
Bet par to, ka esi zaudējis karā
pusi no labās rokas.
Visi tevi apsmēja un noskatījās
uz tevi.

Bet Tu atradi cerību dzīvot,
Jo tava vēlme bija izpildīt
Sava tēva vēlmi – redzēt Latviju
brīvu,
Brīvu kā putns debesīs.

Gadiem ejot, bija pienācis laiks,
Latvijas Tautas frontes laiks,
Tu biji viens no tiem, kas
atbalstīja viņus,
Ticēja un slavīnāja viņu idejas.

Bet jaunām pretošanās idejām
Nāca pretī skarbi laiki,
1991. gada barikādes,
13. līdz 27. janvāris.

Tu biji nobijies kā apdrebusi
lapa,
Jo karš Tevi morāli un fiziski
Noveda pie depresijas,
Un tev bija bail, ka tas notiks
atkal.

Tu pats teici, ka bailes,
Bailes Tevī pārvērtās par dūšu,
Dūšu, ar kuru Tu biji gatavs
Apmest pasauli uz otru pusi.

Tava tēva sapnis bija jau kļuvis
par tavu,
Redzēt Latviju brīvu,
Cīnīties par brīvību
Un ar lepnumu pacelt pie mājas
Latvijas sarkanbaltsarkano karogu.

No barikādēm tev īsti nebija, ko
stāstīt,
Jo viss, ko Tu darīji –
Sēdēji pie ugunsкура, sildījies
Un nezināji, kas notiks tālāk.

Kad barikādes bija beigušās
Un biji atbraucis uz savu lauku māju,
Tu lepni cēli karogu mastā.
Un, pie sirds pielicis roku,

Paskatījies uz debesīm
Un teici:
Tēvs, mūsu sapnis ir piepildījies,
Mēs to izdarījām.

Roku liekot uz sirds,
Ar lepnu prātu saku,
Tu esi mans dārgums!
Vectēv, Tu esi mans Latvijas
dārgums!

Liene Mālniece,
Valmieras Valsts ģimnāzijas
12.a klase

Vēlu vakarā pastaigājos pa tumšu piemājas ielu un lūkojos zvaigznēs. Cik ļoti skaista nakts! Ar spožām, lielām zvaigznēm debesis. Skatos zvaigznēs, galvu atgāzis, un domāju par to, ka ne tikai nakts ir skaista, bet visa Latvija ir skaista.

Šis zilgās debesis, pie kurām katru dienu uzaust un noriet saule kā dzeltena poga. Latvijas dzidri zilie, gluži kā šīs nakts debesis, ūdeņi, kas vasarā veldzē no karstuma, bet ziemā norūda pret aukstumu. [..]

Latvijas likumotie ceļi, kas ved pasaulē laimi meklēt un pēc tam atved mājās. Cilvēki, kas iet pa šiem ceļiem pretī. Daži pasmaida un pasveicina, kāds cits sniedz palīdzīgu roku grūtos mirkļos.

Es apsēžos parkā uz soliņa. Domāju par Latviju un tās skaistumu, tāpēc nemanu, pa kuru laiku man blakus apsēdies kāds vīrs. Viņš ir savos labākajos gados – ar baltiem, pagariem mati, kas viegli krīt pār viņa pleciem. Vīrs aizkūpina savu pīpi un sāk ar mani runāt par dzīvi un tās likločiem. Viņš stāsta par karavīriem, kas cīnījās par Latviju. Stāsta par to, kas viņiem bija jāpārvar, lai Latvija būtu neatkarīga un brīva. Pēc kāda brītiņa es vīram jautāju, kā viņš zina tik daudz par Latviju, karavīriem un to laiku, kad tā nebija brīva. Viņš man atbild, ka pats ir bijis karavīrs. Tad saka man tā: „Klausies, dēls, apsoli, ka centīsies darīt visu, ko vien spēj, lai saglabātu to, kas mums ir tagad.” Es pasaku, ka darišu visu, ko vien spēju. Viņš draudzīgi papliķē man

pa plecu un saka: „Tu esi Latvijas dārgums!” Tad pieceļas un aiziet. Naktī un tumsā.

Es kādu brīdi vēl, domās iegrimis, sēžu un nevaru aizmirst vecā vīra teikto, tad ceļos arī es un eju mājās. Eju pa ceļu un domāju par to, cik svarīgi ir saglabāt mūsu valodu, kā arī dziesmu, mežu, ūdeņu un ceļu skaistumu, jo tas tiešām mūsu tautai ir pats svarīgākais. Tāpēc gribas arī citiem saviem vienaudžiem vēlēt: „Centīsieties darīt visu, kas ir mūsu spēkos! Būsim savas Latvijas dārgumi!”

Valdis Celmiņš,

Ogresgala pamatskolas 8. klase

Es uzskatu, ka mans Latvijas dārgums ir Latvijas ziemeļu pusē esošā pilsēta Valmiera. [..] Valmiera noteikti ir sporta galvaspilsēta Latvijā, jo no šīs pilsētas ir nākuši vismaz divi olimpiskie čempioni. Viens no viņiem ir BMX braucējs Māris Štrombergs, un otrs ir soļotājs Jānis Daliņš. Valmierieši var lepoties ar vairākām godalgotām sporta komandām.

Pilsētai cauri plūst viena no garākajām un skaistākajām upēm Latvijā. Tā ir Gauja. Upe cauri Valmierai izlokās kā čūska cauri purvam. Ļoti strauji un likumoti. Pilsētas pārle ir Gaujas stāvie krasti. Šī vieta ir apburoša ar lieliskiem skatiem. Arī aktīvie sportotgribētāji un fizisku kustību cienītāji te var atrast sev piemērotas nodarbes, jo te blakus atrodas Sajūtu parks.

Valmiera ir arī kultūras pilsēta. Vai jūs zināt aktrisi Regīnu Devīti un aktieri

Imantu Stradu? Šie aktieri ir nākuši no Valmieras drāmas teātra. No šīs pilsētas vēl ir nākuši daudzi aktieri.

Valmierā ir daudz apskates objektu. Viens no tiem ir Valmieras pilsdrupas. Otrs objekts ir BMX piemineklis, ar to tiek pieminēts mūsu BMX braucējs. Valmiera ir mans Latvijas dārgums, tāpēc ka tā ir izaudzinājusi daudz sportistu.

Es lepojos ar Valmieru, jo te tu vari izbaudīt visu, ko tava sirds kāro.

Ričards Brauns,
Kocēnu pamatskolas 6. klase

Latvijas rokraksts

Latvijas tuvumā,
Tautas acīs
Latvijas rokraksts
Caur talantiem rakstās.
Uzkrīt kā dārgakmeņi
Uz tautastērpa.

Latvija savā rokrakstā
Acīm tīkamās krāsās
Atbalsta vietējo puiku!
Tas, nemaz nenojaušot,
Lidina sniega pikas
Vecmammās adītos cimdos.
No rakstu zīmēm
Plūst siltums.

Linda Krastiņa,
Kuldīgas 2. vidusskolas 8.a klase

Mūsu valsts ir tik mājīga un mīļa!
Man tā atgādina jauku, sirsniņu
[..] māti, kura tur mūs, visus
latviešus, vienā lielā azotē. Latviešiem
šī vieta ir ļoti īpaša – šeit tie ir dzimuši
un spēruši savus pirmos soļus, laika
gaitā apguvuši un tālāk nesuši kultūru un
veidojuši vēsturi.

[..] Dažam gandarījums ir sasniegums
sportā, citam – pavāra nozarē un vēl
kādam – mūzikā. Nebūtu interesanti
dzīvot bez mērķiem un izaugsmes, nebūtu
interesanti, ja visiem padotos viens un tas
pats – visur sāktos pārāk liela sacenšanās.
Kādam nebūtu cerību izvirzīties augšgalā
un dzīvei zustu vērtība. Tāpēc mums būtu
jāpriecājas par visu, ko varam un spējam
sasniegt.

Mums ir daudz kas, par ko un
ar ko varam lepoties un priecāties.
Virš mūsu brīvās tautas galvām plīvo
sarkanbaltsarkanais karogs, kas ir otrais
vecākais visā lielajā, plašajā pasaulē. Plašie
un skanīgie Dziesmu un deju svētki, kuri
ir celti godā, iekļaujot UNESCO. Iespēja
sajust visus četrus gadalaikus ir pasakaina.
Ja aukstais, drūmais laiks ir beidzies,
nāk skaistais ziedonis ar upītes čālām,
plaukstošām lapām un pirmajiem ziediem.
Pēc kāda laiciņa ierodas siltākais gada laiks,
kad gan no rīta, gan vakarā ar lielu prieku
dodos veldzēties atspirdzinošajā Daugavā.
Vasaras vakaros, savas ģimenes būvētajā
namiņā gulēdama uz salmiem, klausos
pērķona rībienu, kuri mani biedē un tajā
pašā laikā priecē un uzmundrina. Tad sāk

dzeltēt lapas rudenīgo pastaigu laikā. Apkārt sals darījis brīnumus, kas liecina par krāšņā zelta rudens iestāšanos.

Mēs visi esam Latvijas dārgumi, tajā skaitā daba – šeit, pie jūras, tev un man ir iespēja atrast oranžīgo, ūdens noslīpēto dārgumu, ko mēs saucam par dzintaru un kas veidojies izsenis no priežu sveķiem. No mūsu staltajām mastu priedēm. Pēc lielām vētrām ir iespēja dzintaru atrast jūras malas dzeltenīgajās smiltīs. [..]

Gabriēla Seile,

*privātās pamatskolas „Gaismas tilts 97”
7. klase*

Tu esi Latvijas dārgums, latvieti!” Šie vārdi būtu biežāk jāatgādina sev un citiem. Svarīgi neaizmirst: katrs no mums, latviešiem, veido galveno Latvijas vērtību, dārgumu un aizstāvi – latviešu tautu. Bez tās Latvija būtu tikai zemes gabaliņš.

„Tu esi Latvijas dārgums, latvieti!” Vai šo frāzi varētu teikt jebkuram latvietim? Varbūt tikai godīgiem un likumpaklausīgiem tautiešiem? Varbūt tikai tiem, kas dzīvē daudz sasniedz, kļūst par zināmiem mūziķiem, sportistiem, māksliniekiem? Visi latvieši ir svarīgi Latvijai, jo bez sliktā nevarētu pamanīt labo. Katrs latvietis ir kā mazs dārgumiņš, jo izplata savas Tēvzemes vārdu pasaulē, sevī nes zināšanas un atmiņas par citiem Latvijas dārgumiem: tās dabu, valodu un kultūru.

„Tu esi Latvijas dārgums, latvieti,” es saku. „Neesmu. Dārgumi ir vērtīgāki,” ir biežākā atbilde. Atliek tikai brīnīties par to, cik zema pašapziņa, cieņa pret sevi un savu Tēvzemi ir daļai latviešu. Nav nepareizi būt pieticīgam vai uzskatīt, ka kāds cits konkrētā jautājumā ir pārāks, bet ir nepareizi uzskatīt, ka esi nevērtīgs. Vienatnē katrs ir kā dzintara lauska – neliela, bet skaista. Tāpēc katram jāatrod sev pareizā vieta, lai izveidotu vienotu dzintaru. Varbūt kāds teiktu, ka būtu par latvieti nav nekas tāds, ar ko būtu jālepojas. Es tam nepiekrītu. Saulē dzintari mirdz tikpat skaisti kā dimanti.

„Tu esi Latvijas dārgums, latvieti!” Šiem vārdiem būtu jābūt rakstītiem uz reklāmu stabiem un iegravētiem latviskajās dekorācijās. Iespējams, ka tad vairāk latviešu to atzītu. Es uzskatu, ka no sava svarīgākā dārguma Latvija ir pelnījusi saņemt vairāk cieņas un mīlestības.

Linda Plīvna,

*Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas
9.a klase*

Daba. Plašās debesis un stiprie ozoli. Pirmā salna un pēdējais zieds. Gaiss. Līkās priedes un saltās jūras pieskāriens. Dzīvība. Koku resnās saknes un cilvēku atvērtās sirdis. Latvijas gadalaiku plašā daudzveidība. Tie visi ir mani dārgumi.

Lai nosauktu vienu konkrētu vietu, kas ir mans dārgums, man kārtīgi jāpalauza galva. Mans Latvijas dārgums ir mūsu daba. Jā, tā nav eksotiska. Nē! Tā nav vienkārša! Tā ir daudzveidīga. Gadalaiku maiņas un dzīvnieki, kas nebaidās pārkāpt sētu – tā ir Latvijas ikdiena. Stirna, kura apgrauž koku galotnes un zaķis, kurš noēd jauno kāpostu stādus. Daba ir bijusi mums labvēlīga un radījusi īstus dārgumus.

Mājas. Manas mājas. Mans Latvijas dārgums. Katra istaba, ēka un koks. Katrs sīkums. Kaķis. Vecāki. Ģimene. Viss svarīgais, dārgākais un mīļais. Viss, ko var atrast uz latvju zemes. Viss, ko saucu par savējo.

Elza Draudziņa,
Iecavas vidusskolas 8. klase

Mana skaistā Latvija

Esot īsts patriots, es lepojos ar savu dzimteni, savām mājām – zilo ezeru zemi Latvijū. Kā ikkatrs latvietis, es jūtos lepns par skaistajiem skatiem un vietām tajā. Ikvienam latvietim kaut reizi dzīvē vajadzētu apskatīt šīs vietas: Kurzemē – Ventas rumbu, Sabiles vīna kalnu, Zemgalē – Tērvetes dabas parku, Vidzemē – Siguldu. Tā ir pilsēta, kuru nekad, nekad neapniks apciemot, jo katrā gadalaikā tā mums sniedz arvien jaunas sajūtas un iespaidus. Lai arī cik reizes es apskatītu Turaidas pili, Gaujas

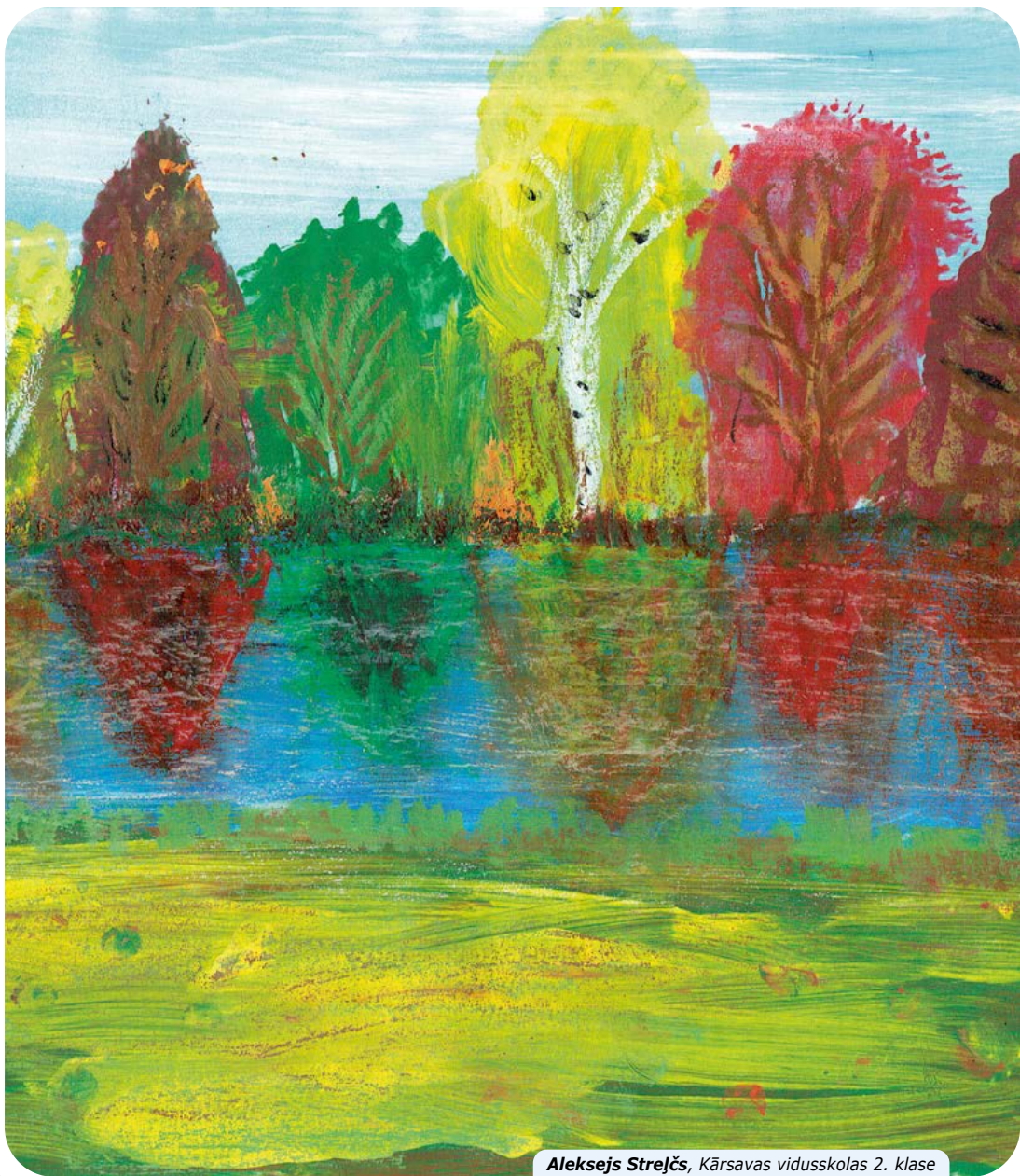
senleju, Gūtmaņa alu, šķiet, ka ikreiz es tur esmu pirmo reizi. Es lepojos ar to, ka latvieši ir saglabājuši zaļo dabu, un par to arī mūs apskauž daudzi ārzemnieki, kuri nebeidz vien apbrīnot mūsu zemes dabas bagātības, dabas skatus un vēsturiskos pieminekļus.

Reti kurā valstī vēl pastāv četri gadalaiki, bet mums tie ir – pasakaini baltā, puteņiem pilnā ziema, saulainais un mīlestības pilnais pavasaris, piedzīvojumiem bagātā vasara un krāšņais, drēgno vakaru pilnais rudens.

Latvija ir īpaša ar Dziesmu un deju svētkiem. Ar tiem mēs esam pierādījuši, ka Latvija ir īsta dziedātāju un dejotāju tauta. Šajos svētkos visi ir tik saliedēti, tik vienoti, kā viena liela ģimene. Jo lielāka saliedētība, jo lielāks spēks, to pierādīja arī nesen notikusī talka par godu Latvijas gadadienai. Cilvēki kopīgiem spēkiem sakopa savu pilsētu, rajonu, ciematu un lauku sētas. Arī es tajā piedalījos kopā ar savu ģimeni, sakopām pagalmu, grābām lapas. Šādus pasākumus vajadzētu rīkot biežāk.

Citām valstīm ir Supermenss, Betmenss un citi varoņi, bet mums ir Cūkmenss, kurš aicina nepiemēsot mežus. Un arī ar to mēs varam lepoties, ka mums ir savs varonis, kurš ir par tīru Latvijū. Latvija ir viena no zaļākajām, tīrākajām un saliedētākajām valstīm pasaulē. [..]

Gustavs Apsītis,
Kocēnu pamatskolas
6. klase

Aleksejs Streļčs, Kārsavas vidusskolas 2. klase

Man visdārgākā vērtība ir manu senču dzīves vieta – [..] Auleja. Auleja, tu esi neliels ciems Latgalē, Krāslavas novadā. Tavā paspārnē atrodas pagasta pārvalde, bijusī pamatskola, tautas nams, bibliotēka, feldšeru un vecmāšu punkts, kā arī veikals un katoļu baznīca. Neskatoties uz to, ka esi maza, tu esi izaudzinājusi radošus, enerģiskus un draudzīgus cilvēkus. Tu esi devusi daudziem cilvēkiem, tai skaitā arī maniem radniekiem, vislabāko iespēju savu mūžu dzīvot tavā pasaulē. Šovasar, pavadot ilgu laiku kopā ar vecvecmāmiņu, es sapratu, ka tu esi īsts Latvijas dārgums.

Pirmkārt, pirms 81 gada tavā pusē dzima dziesma. Gan maizīti cepot, gan adot un tamborējot, gan pie ratiņa vērptot, gan audeklu aužot – vienmēr skanēja dziesma. Dziesmas, izceltas no vecmāmiņu pūralādes, skanēja visos godos, skanēja priekos, skanēja bēdās. Šīs dziesmas ieskandināja etnogrāfiskais ansamblis „Aulejas sievas”. Tas tika dibināts tālajā 1940. gadā un pastāv joprojām. Auleja, tavas talantīgās sievas tika slavētas pa visu Latviju un tālu aiz tās. Grūti uzskaitīt to, cik koncertu, braucienu, festivālu un saietu bijis šajos gados. Aulejas sievas manai sirdij ir ļoti tuvas, jo dažas no tām bija manas radnieces. Vasarā es pavadīju apmēram trīs stundas, sarunājoties ar vienu no tavām iedzīvotājām – Anneli Vanagu. Es esmu pagodināta, ka mana vecvecmāmiņa bija viena no Aulejas sievām. [..]

Otrkārt, tavs radošais cilvēks Janīna Dzalbe allaž pagatavo tradicionālo saldēdienu – kļockas, kuras visi gaida, lai izbaudītu neaizmirstamu garšu un emociju kokteili. Janīnai pašlaik ir 83 gadi, un viņa joprojām cep. Tikai Janīna zina receptes noslēpumu. Mērce tiek pagatavota no sviesta un krējuma, tā dod īpašu garšu pīrādziņiem. [..]

Treškārt, Auleja, tu esi vieta, kurā ir īpaša gaisotne. Auleja, tavi cilvēki ir labsirdīgi, talantīgi, centīgi, draudzīgi un atbildīgi. Tavi cilvēki atbalsta cits citu, nekad nepamet bēdās, kopā svin visus svētkus un rada savu īpatnējo aulejiešu enerģētiku. Kad cilvēks iejūtas tavā gaisotnē, viņš nevar to aizmirst. Daudzus viesus sajūsmina meži ar skanīgām putnu balsīm, zaļas pļavas ar pīpeņu smaržu, visapkārt skraidošās stirniņas, Aulejas ezera smilšainā pludmale. Neskartās dabas skaistums valdzina, iedvesmo. [..]

Dārgā Auleja, es pavadīju tavā zemē lielāko savas dzīves daļu: svinēju svētkus, mācījos lauku darbus, atpūtos, pavadīju visus savus brīvlaikus un tādēļ iejutos tavā dvēselē un nekad tevi neaizmirsīšu.

Anastasija Vanaga,
Krāslavas Varavīksnes vidusskolas 9. klase

Latvija ir tā zeme, kurā lemts sagaidīt un pavadīt sniegbaltā villainē tītus [..] laukus un pļavas. Mana Latvija ir skaista ziemā ar baltajām sniega kupenām un sniegpārslīgām. Ak, un cik skaisti ir

apšņigušie koki un vizuļojošais sniegs! Latvija izskatās, kā ietīta baltā pasakā.

Latvijā ienāk ziedonis ar cīruļu dziesmām un ieviedu baltumu, kuru nomaina zeltaino pieneņu plašumi. Sāk čalot strauti, no zemes lien sīki, zaji asniņi. Mājās atgriežas gājputni.

Pavasari nomaina vasara, ietērpusies ziedu kleitā un ar varavīksnes vainadziņu galvā. Vasara Latvijā turpina savu uzvaras gājieni ar rudzu lauku zaļumu un pīpeņu baltumu, un ugunspuķu dedzīgo sārtumu.

Bet rudens, kāds ir Latvijas rudens? Rudens katram latvietim ir īpašs, ne par velti sakāmvārds vēstī: „Cāļus skaita rudenī.” Rudenī izsenis latvieši novāc ražu. Gaudi pārvēršas kūpošas rudzu maizes doniņā, bet ievāktie āboli – par rudenīgo kārumu. Bet visa tā var nebūt, ja mēs nesaudzēsim dabu, tādēļ ir svarīgi kopt un rūpēties par savu apkārtni. Katram latvietim sevī būtu jāieaudzina tautasdziesmās skandētā atziņa: „Caur sidraba birzi gāju, ne zariņa nenolauzu.” [..]

Alīna Estere Orlova,

Dāvja Ozoliņa Apes pamatskolas 6. klase

Pie skolas grupa meiteņu runā par to, kur katra gribētu pārcelties dzīvot, kad izaugs. Aija gribētu uz Ameriku, jo tur esot lielākas pilsētas, bagātāki cilvēki, pat viens no dziļākajiem kanjoniem pasaulē. Amerika esot kā atsevišķa pasaule, kurā netrūkstot nekā.

Betija gan saka, ka Apvienotajā Karalistē labāk, jo tur – Bigbens, Londonas acs, un tā ir viena no retajām valstīm ar savu karalieni! Taču Inga gribētu dzīvot Ķīnā. [..]

Skolotāja, dzirdot šo sarunu, vērsās pie runātājām: „Meitenes, jūs domājat par citām valstīm, bet kas jums nepatīk Latvijā?” Viņa turpina: „Katrai valstij ir savi plusi un mīnusi, un jūs esat daļa no Latvijas! To, cik labi ir kādā vietā, nosaka paši cilvēki. Atstājot savu zemi, jūs paņemsiet līdzi arī sevi! Uz citu valsti līdzi nepaņemi ne draugus, ne ģimēni. Un, lai gan jums būs visas iespējas veidot jaunas draudzības, pa īstam kļūt par savējo citur ir grūti. Kas tad ir tas, kā jums šeit trūkst? Varbūt jāsāk ar to, ko katrs no mums ir darījis, lai veidotu labāku vidi ap sevi. Mums katram ir dots kāds talants, kuru attīstot mēs varam palīdzēt sev un citiem.”

Meitenes kļuva domīgas. Ja sajūti un īsteno savu aicinājumu, ieguvējs būs ne tikai tu pats, bet arī apkārtējie. Ja kāds dos priekšroku citai valstij, citai zemei, zaudētāja būs Latvija. „Jo, zaudējis Latviju, tu zudīsi pats,” tā mūs brīdina Jānis Jaunsudrabiņš. Jo nav nekur citur tādu stāvo kāpu kā pie Baltijas jūras, nav mežu, kuri šalc Latvijas cilvēkiem. Nav dzimtenes piederības izjūtas.

Tu esi Latvijas dārgums, es esmu Latvijas dārgums, katrs no mums ir Latvijas dārgums.

Amēlija Alksne,

*privātās pamatskolas „Gaismas tilts 97”
6. klase*

Dzintars

Dzintars ir svēts Latvijas simbols. Tas ir akmens, kas izveidojies pirms miljoniem gadu no skuju koku sveķiem. Dzintars var būt baltā, dzeltenā, brūnā vai tumši sarkanā krāsā. Dažreiz šajos akmentiņos var atrast kādu mušu, kukaini vai zariņu. Daudz dzintaru atrod Baltijas jūras krastos. Pēc lieliem vējiem ir jāiet uz pludmali un jūras zālēs jāmeklē dzintara gabaliņi.

Dzintars tiek izmantots dažādos veidos jau tūkstošiem gadu. Kosmētikā izmanto dzintara putekļus, kas uzlabo sejas ādu. Dzintaru ļoti plaši izmanto rotaslietu darināšanā. No dzintara taisa auskarus, krelles, rokassprādzes un gredzenus. Arī man mājās ir daudz dzintara rotaslietu. Man dzintars saistās ar svētkiem un tautastēpiem. Es esmu ievērojusi, ka valsts svētkos daudz cilvēku uzliek dzintara rotaslietas. Dzintars simbolizē svētkus, prieku un laimes sajūtu. Man liekas, ka dzintaram piemīt maģiskas spējas. Daudzi cilvēki nēsā dzintaru, lai pasargātu sevi no visa ļaunā. Dzintars dod enerģiju, spēku un stiprina veselību. Esmu iemācījies no mammas, ka dzintars ik pa laikam jāizliek ārā saulē, lai tas attīrītos un uzņemtu saules enerģiju.

Latviešiem jau no seniem laikiem dzintars ir bijis svēts un maģisks akmens. [..]

Ella Gulbe,

*Nujorkas latviešu ev. lut. draudzes
Ņūdžersijas pamatskolas 7. klase*

Mana ģimene ir mani varoņi. Kaut gan sevi uzskatu par spēcīgu [..] un patstāvīgu, bez ģimenes atbalsta ik dienu nekur tālu nebūtu. Nezinu, vai trenētos un man būtu tik labi panākumi, jo, kaut gan skrienu un lecu, mani tuvie cilvēki ir domās ar mani un palīdz vairāk, nekā viņi varētu iedomāties. Visas svētku dienas ir tik svētīgas un prieka pilnas tieši manas ģimenes dēļ. Mana un brāļa dzimšanas diena mūsmājās ir emocijām bagātākā diena, jo esam diviņi un viss ir, reizinot ar divi. Kūkas? Divas. Draugi? Gan mani, gan brāļa. Dekorācijas? Gan rozā, gan zilas. Šīs dienas vienmēr, vienmēr atceros ar vislielāko prieku, un mani pārņem siltas sajūtas, pateicoties manai ģimenei un draugiem. Mēs katrs pats izvēlamies cilvēkus sev apkārt, un es varu teikt, ka man ir labsirdīgākie, jaukākie un mīļākie dārgumi apkārt, kuri iedvesmo mani katru dienu.

Vēl par saviem Latvijas dārgumiem es uzskatu sportu, ar kuru nodarbojos, un savus trenerus. Sports man ir kā sava veida meditācija. Sportā viss ir jādara ar jaudu, cik vien ātri un spēcīgi var, bet tās emocijas un sajūtas, ko sports spēj sniegt, nekur citur iegūt nevar. Uzvaras garša ir saldāka par visu citu, un mēs, sportisti, zinām, cik grūts darbs ir visā ieguldīts. To sajūtu, kas mani ir, šķērsojot 800 metru finiša līniju, es vēl nekur citur neesmu ieguvusi. Kad esmu sapratusi, ka daudzciņa un visas septiņas disciplīnas ir aiz muguras, un varu uzelpot. Pārņem

tāds iekšējs miers un, protams, lepnums, jo jebkurš sporta veids un disciplīna ir grūti un sarežģīti, bet daudzciņa ir visgrūtākā, tā kā visi veidi ir atšķirīgi un katram no jauna ir jāsaņemtas, tāpēc arī emocionāli tas izsmel. Es ceru nest pasaulē Latvijas vārdu, kas man būs kā lielākais dārgums un balva, bet tas viss nav iespējams bez treneriem. Man ar treneriem tiešām ļoti paveicies, jo tik ļoti gribasspēka pilnus cilvēkus ir grūti atrast. Viņi katru dienu mūs trenē un māca kļūt labākiem, sasniegt vēl nesasniegtās virsotnes, tiekties pēc kaut kā vairāk, sapņot sapņus un piepildīt tos. Cilvēkam var būt talants, bet bez kāda, kurš šo talantu tālāk attīstītu un zinātu, ko ar to darīt, noteikti ir grūti sevi parādīt un pierādīt. Esmu pateicīga saviem treneriem, kas ar mani strādā un mani pilnveido, kopā mēs veidojam superkomandu.

Un pats lielākais dārgums esmu es pati sev un Latvijai. Esmu latvieti, šeit dzīvoju un izbaudu dzīvi. Ja kaut ko vēlos mainīt, tad ir jāsāk ar sevi. Apkārt var būt daudz izpalīdzīgu cilvēku, kuri vēlas palīdzēt un ieteikt labu, bet, pašam negribot neko mainīt, nekas arī nemainīsies, un citi neko nelīdzēs. Katram latvietim, kurš sūdzas par to, cik Latvijā ir slikti un ka nekā nav, ir jāsāk ar sevi un sevī, iespējams, kas jāmaina. Domām ir ļoti liels spēks, tādēļ jāsāk ar savu domāšanu, tad jau arī dzīve būs citās, košākās, krāsās.

Tādi nu ir mani visdārgākie dārgumi. Citi vairāk, citi mazāk saistīti ar Latviju, bet viss tāpat atgriežas Latvijā un mājās. Viss

atgriežas sirdī un apvijas ar vērtībām. Ir reizes un dienas, kad grūti atcerēties visu, kas mums dārgs un svarīgs, bet, pat nedomājot par to, mēs to sajūtam. Katram dārgumi ir personīgi, vērtības savas un īpašas. [..]

Anna Gabriela Hofmane,
Iecavas vidusskolas 9. klase

Mana mamma Liene ir mans un Latvijas dārgums. Mana mamma strādā Valmieras pašvaldībā par projektu vadītāju, šo pašu darbu viņa arī strādāja Gulbenes pašvaldībā.

Mamma ir ļoti strādīgs un uzticams cilvēks. Viņa arī ir piedalījusies dažādos projektos. Viņai ļoti labi padodas tos rīkot. Tie vienmēr ir jautri, izglītojoši un arī vienmēr tiek rīkoti ar strādīgu nodomu, lai cilvēkiem, kas tajos piedalītos, viss būtu kārtībā. Mana mamma vēl spēj palīdzēt man ar mājasdarbiem, kurus nesaprotu, kā arī pagatavot ēst visai ģimenei un vēl atrod laiku manai mātai, brālim un pārējiem. Viņa strādā ļoti daudz, lai mums visiem būtu, ko ēst, drēbes, ko vilkt, un silta, mājīga māja. Mamma arī atrod laiku, lai noklausītos visus video, kurus viņai pa dienu atsūtu. Manai mammai padodas viss – ēst gatavošana, mūsu iepriecināšana. Viņai ir arī skaista balss. Tad, kad viņa dzied, it īpaši vakaros šūpuļdziesmas manai mātai un brālim, tas ir ļoti nomierinoši. Manai mammai izdodas rīkot un realizēt interesantas ekskursijas tepat pa Latviju un jautrus ceļojumus ārpus Latvijas.

Es uzskatu, ka mana mamma ir supercilvēks, jo nekad neesmu satikusi cilvēku, kurš varētu kā mana mamma – paspēt izdarīt visas lietas, ko viņa var. Es apbrīnoju viņu.

Nora Dembrovska,
Kocēnu pamatskolas 6. klase

Mans dārgums ir Daugava lietū vai arī tad, kad saule tajā mērcē savus starus. Tā gluži kā zaķis pa mežiem met lokus. Tur ļaudis var mierīgi pavadīt laiku. Krastos dzied putni, es jūtu, cik ļoti tie mani mīl. No Daugavas varbūt Raimonds Pauls mūziku smeļ un Lauris Reiniks balsi atrod. Mana sirds strauji sitas dziesmu un deju ritmā, kad vasarā visa tauta sanāk kopā un dejo un dzied. Tad es jūtu, ka esmu liela. Un meži smaržo pēc skujām, sūnām, sēnēm, ogām, pēc jūras vēja, reizēm arī pēc negaisa. Aiz mežiem ir pļavas, kurās dažādas puķes zied, taureņi lido un bites vāc medu. Un pilsētu ielās skan latviešu valoda. Man ir daudz dārgumu, un es baidos tos pazaudēt. Es ceru, ka tā būs mūžīgi, jo tā taču esmu es – Latvija!

Viktorija Šneidere,
*Kuldīgas 2. vidusskolas
6. b klase*

Viens no lielākajiem Latvijas dārgumiem ir Liepājas pludmale. Tā ir mana mīļākā pludmale ar tik baltām un smalkām smiltīm, ar brīnišķīgu ūdeni, kur peldēties, un dabu, ko baudīt jūras krastā.

Tur var vērot dažādus putnus, piemēram, kaijas, vārnas, kā arī citus mazus putņus. Kaija staigā gar jūras malu un te pēkšņi paceļas spārnos un lido iekšā jūrā, tad strauji laižas lejā un noķer mazu zivtiņu. Citas kaijas lido tai pakaļ un gaida, ka arī tām kaut kas tiks.

Vēl ir ļoti interesanti atrasties Liepājas pludmalē, kad pūš liels vējš. Mākoņi tad staigā zemu, zemu, un liekas, ka var tos aizskart ar roku. Vējainā laikā jūrā ir lieli viļņi, un tie vienmēr kaut ko iznes pludmalē. Bieži tieši tad var atrast mazus dzintara gabaliņus un skaistus gliemežvākus. Smiltis Liepājas pludmalē ir tik smalkas un mīkstas. Tās jauki pieglaužas pie pēdām. Smiltis ir izveidojušas kāpas, kas ir nelieli pauguri. Ja gribas paglābties no vēja, tad istā vieta ir aiz kāpām.

Liepājas pludmale ir brīnišķīgs Latvijas dārgums. Es ceru, ka tā vienmēr paliks tik burvīga!

Eva Brūvere,
*Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes
Ņūdžersijas pamatskolas 7. klase*

Vasilisa Kazaka, Rīgas Valsts klasiskās ģimnāzijas 12. klase

Dzīvā pilsēta

Nesen pastaigājos pa dzimtās pilsētas ielām un atcerējos, ka [...] vecmāmiņa parasti teica: „Mūsu laikos gan bija citādāk...” Un pieķēru sevi pie domas, ka es domāju tāpat. Ceļš veda garām rotaļu laukumam, kurā kādreiz kopā ar vecākiem rotaļājos, šī vieta kļuvusi daudzveidīgāka, stalti slejas batuti kā mollīgas večiņas, slidkalniņi, jautrie karuseļi. Sākumā nemaz nepazinu sev kādreiz tik mīļo vietu. Veikals blakus manai mājai palicis tas pats, tikai nosaukums cits. Interesanti, bet nekad nebiju iedomājusies, ka viss apkārt mainās, tāpat kā es pati. Mani interesē, kāda pilsēta bijusi pirms vairākiem simtiem gadu. Kādu to redzēja ļaudis, kuru atmiņās vēl palicis vecais, gandrīz pabalējušais Mītavas siluets.

Mana pilsēta ir Jelgava. To sāka celt 1265. gadā, to var uzskatīt par pilsētas dzimšanas gadu. Un ar zemgalisku lepnumu varu teikt: „Jelgava – mūsu dārgums un pērle Zemgales viducī!” Pa Jelgavas bruģi staigājuši izcili latviešu „briljanti” – hercogs Jēkabs, Barons, Ulmanis, Aspazija, Čakste. Blakus Čakstes piemineklim lepi slejas Jelgavas Trīsvienības tornis. Šī baznīca ir Eiropas nozīmes dārgums, jo ir pirmā Eiropā no ķieģeļiem celtā luterāņu baznīca. Diemžēl izcilā pērle gāja bojā 1944. gadā, palika tikai zvanu tornis, kas slejas pilsētas centrā kā stalta līgava. Baznīcas nav, bet

tā palikusi vecmāmiņu stāstos, grāmatās, cilvēku atmiņās.

Katrs zina „septiņu karātu vērti” Rastrelli celto baroka stila pili. Skaistā pils uzcelta Livonijas ordeņa koka pils vietā. 1737. gadā Kurzemes-Zemgales hercogs Bīrons kopā ar slaveno arhitektu izstrādāja pils celtniecības plānu. 18. gadsimtā pils tika pabeigta. Pils ir piemineklis arhitektam, māksliniekiem un vienkāršajiem ļaudīm – celtniekiem. Jelgavas pils – Latvijas pērle. Mūsdienās tā ir Zinību pils.

Visapkārt viss mainās, paliek tikai atmiņas, pat fotogrāfijas ar laiku nodzeltē, ko teikt par pilsētām, valstīm. Bet mana Jelgava paliek dzīva manās atmiņās uz mūžu. Bet dzīvu to padara cilvēki – mazas pērlītes krāšņajā dārgumu lādē.

Polīna Leonova,

Jelgavas Pārlielupes pamatskolas 7. klase

Leļļu muzejs Preiļos

Kad ierados, manā priekšā pavērās burvīgs skats – miniatūras [...] pils, pie kurām bija novietotas senlaicīgas karietes. Tas bija katras meitenes bērnības sapnis! Kad es devos iekšā, tur bija cilvēki, kas pārgērbusies par princesēm. Tur bija mēbeles un tik krāšņas lelles! Karaļa garderobē bija iespējams pārgērbties krāsainos kostīmos un sajusties kā pasaku varonim. Uz lielajiem krēsliem varēja sēdēt tikai tie, kas jau bija pārgērbusies par kādu no tēliem. Tēpi varēja tevi pārvērst, par ko

vien vēlies – par karali, karalieni, princesi un pat par kādu jaunu radību vai kalpu.

Mēs iztēlojamies, ka esam varones no mums mīļas latviešu tautas pasakas „Bārenīte un mātesmeita pie Laimesmātes”. Mūsu mamma melnajā kleitā sajūtās kā pamāte, kurai bija divas meitas – viena čakla, viena slinka. Es biju čaklā meita un kā saulīte ziedēju dzeltenā tērpā. Mūsu mamma sūtīja mūs lasīt zemenes, kur mēs satikām savu vecmammu, kas sajūtās kā Laimesmāte, tik mierīga un skaista zilbaltā tērpā. Es biju čakla un palīdzēju Laimesmātei izslaucīt grīdu, un tiku pie saldām zemenēm un laimes šķirsta. Savukārt māsa negribēja palīdzēt Laimes mātei un tika pie skābām zemenēm un pie sava laimes šķirsta. Tad es iztēlojos, ka manā laimes šķirstā ir princeses kronis un mēs braucam uz pili, kur notiek balle un princeses oficiālā kronēšana. Es iedomājos citādas pasakas beigas – laimīgas mums visām. Uz pili līdz man devās arī mana māsa, kas bija iemācījusies, ka jābūt čaklai. Mūsu mamma šai burvju valstībā bija kļuvusi ļoti laipna pamāte, un Laimesmāte par to visu priecājās. Pilī mēs ieradāmies vienā no krāšņajām kariatēm. Mēs dejojām ballē, un balles beigās notika svinīgā kronēšana. Mums vēl ilgi negribējās novilkt savas kleitas!

Tālāk mēs devāmies uz rūķīšu istabu, kur bija ļoti daudz mazu un krāsainu porcelāna rūķīšu. Kad iegājām istabā, es paliku bez elpas no pārsteiguma – tik daudz rūķīšu! Uz katra plaukta bija sasēdināti dažāda lieluma rūķēni, cits par citu krāšņākos tērpos. Visur,

kur pagriezies, – pretī lūkojās rūķīši. Turklāt, kad iegājām istabā, gids mums stāstīja stāstus par rūķīšiem.

Tālāk mēs devāmies uz citu telpu, kur atradās raganas un baisi mošķi. Kad spēru pirmo soli un pavēros augšup, es nedaudz sabijos – no griestiem uz mani vērās ragana. Tur bija apmēram piecas raganas, pārējie bija dažādi mošķi. Brr, ātrāk prom!

Pēc šī mazā ceļojuma pasaku pasaulē es jutos gandarīta un pacilāta, jo bija iespējams kaut uz mirkli doties pasaku un tēlu virpulī. Šis notikums manā atmiņā mirdz kā burvīgs dārgakmens, jo bija viens no neparastajiem pasākumiem kopā ar manu mammu, kas tagad atpūšas debesu valstībā.

Es droši varu apgalvot, ka Leļļu muzejs ir viens no Latvijas dārgumiem, jo tas atdzīvina pasakas, kas ne vien man, bet droši vien arī citiem cilvēkiem palīdz pārdzīvot grūtus laikus.

Meldra Drevinska,
Kusas pamatskolas 6. klase

Latvija ir mana mīļākā valsts un vienmēr tāda arī būs. Es te piedzimu, es te uzaugu un es te arī dzīvoju.

Latvija ir mana dzimtene. Šī zeme ir mans lielākais dārgums un lepnums. Dārgums katram cilvēkam var būt jebkas! Arī man ir daudz īpašu dārgumu, kurus es nekad nevarētu atdot ne par kādu naudu. Mana bagātība ir mana ģimene, draugi, dzīvība, daba un, protams, Latvija.

Latvija ir dārgums, kas man nozīmē arī drosmi. Kad man tās pietrūkst, es iedvesmojos no Latvijas stiprajiem cilvēkiem.

Kad es biju mazāka, mēs kopā ar mammu bieži piedalījāmies dažādās talkās, un nekad neaizmirsu par labiem darbiem un laika pavadīšanu dabā. Mēs ar klasi arī esam piedalījušies daudzos dažādos konkursos. To rezultāti arī ir mūsu īpašie dārgumi.

Es vēlētos nākotnē sasniegt augstus mērķus un palīdzēt arī citiem to izdarīt, lai katrs Latvijas iedzīvotājs varētu augt un palīdzēt Latvijai kļūt vēl stiprākai un bagātākai. Lai piepildītos mani, tavi un jūsu sapņi!

Es novēlu, lai cilvēki vairāk apzinātu savus īpašos dārgumus, lai viņi varētu smaidīt un priecāties par tiem, jo tas mums ir ļoti svarīgi. Vai padomāji, ko tev nozīmē Latvija? Kas ir tavi dārgumi?

Nelliņa Jirjēna,

*Rīgas 64. vidusskolas sākumskolas
4.e klase*

Un tur es biju. Viena starp tik daudziem līdzīgiem. Līdzīgiem, bet ne tādiem pašiem.

Manās pasaules mājās, kas tik mazā vietniņā uz kartes ir Latvija. Rodoties jauniem, atnākot vecajiem, paliek un paliek viens. Tas ir jautājums. Jautājums par mūsu zeltu, mūsu dimantiem, mūsu dārgumiem.

Tā ir taisnība. Zem zemes nav mums ne zelta, ne dimantu. Bet nevaru ko tādu teikt par dārgumiem, jo tos pamanījusi esmu virs zemes. Tie unikāli ieņēmuši visādas formas. Tikai dažus no tiem esmu atklājusi, zinu, ka ir vēl tikpat daudz un vēl nedaudz.

Daži šie dārgakmeņi ar visu savu esību turas pie koku zariem. Tie mirdz kā lietū, tā rasā. Tie krīt un birst kā saulē, tā vējā. Tie lido un kūleņus met kā mūsu priekos, tā bēdās. Tie krāsu gammā no sākuma līdz galam visās krāsās, toņos. Tie starp grāmatu lapām patverti kā man, tā manai vecmāmiņai.

Citi dārgakmeņi vētrās dejo. Tos nevar apturēt cilvēks, nevar savākt tīkls un nevar iztvaicēt saule. Tie atrodas šeit un paliekoši vienmēr. Tos atņemt nav lemts nevienam. Tie spīguļo un vizuļo uz tiltu sienām. Tos ceļ lieli vīri un spēlējas bērni. Tie skumjas aizmirst rāda un atļauj plosīties mieram.

Vēl mums tādi dārgakmeņi piemīt, kas pārvietoties māk. Un katrs ir cits. Un nākamais nav tas pats.

Bija tāda, kas citā ādā māk iekāpt. Tā augstākajā balsī tonī izdzied vairāk, nekā pasacīt var. Tā ir Elīna, pasaules zvaigzne. Latvijas zvaigzne. Mana zvaigzne. Tad vēl lielās vētras laikā dzimis. Tas uzziedējis visu gadalaiku garumā. Starp mežu biežokņiem, koku liekumiem, sūnu mīkstumiem, upes līkumiem. Mācījies no citas pasaules. Ieradies mācīt citiem, kā pašam ziedēt Ziedoņa laikā.

Tad vēl es satiku vienu, kam mati vājā nekust, viņš skatīties tikai apvārsnī prot un mākoņus radīt māc. Pieradis pie vārda skaņu Ģirts skanējuma. Es satiku otru, kurš mūziku rada ar savu šūnu muskuļu kontroli. Ar savu dzīves dāvanu apdāvā citus un mirdzēt ļauj tiem spožāk. Viņam nav žēl savu gaismu dot, un uzvārds kā Pauls tam izskan. Vēl trešo satiku es. Tas gan katram savs. Pirmais mulsums prātā, sārtums vaigā, skatiens zemē, palēciens dejā. Tas kastaņbrūnā un zemesriekstu blāzmā. Ievija mani acīs, lika lidot debesu valstībā. Un man viņš bija uz laiku. Un manai vecmāmiņai ar. Un vēl visām man un visām vecmāmiņām pirms tam.

Tas viss atrodas šeit. Tas viss paliekošs tapis šeit. Tas viss atcerēts dzīvo šeit.

Un tā pie mums top dārgumi. Tos saskatīt var visur, tikai galvenais aizvērt acis. Tur tumsā ieraudzīsi savu Latvijas dārgumu mirdzam.

Paula Marta Ružicka,
*Rīgas 49. vidusskolas
12.b klase*

Mani dārgumi Latvijā

Kur meklēt lielākos dārgumus?
Es zinu – jāmeklē Latvijā!
Te manas mājas, te mamma un tētis.
Te viss ir interesants, visu var pētīt.
Te ome ar opi, te vecvecmāmiņas stāsts,

Te padoms gudrs, te mīļš ir glāsts.
Te suņu puika Mimiko garām lecošu zaķi rej,
Te runcis Rūdis man pakaļ skrej,
Te skola un draugi, te labākās gudrības, te jautrākās spēles,
Te košākās puķes un skaistākās putnu dziesmas uz mēles,
Te zaļākā zāle, te kukainīts sīks uz zieda,
Te es pati, un te ir mana vieta.
Vai dārgums es esmu arī pati?
Jā! Tā saka mamma, tētis un smaida plati.

Sabīne Valtere,
Bērzaunes pamatskola, 10 gadi

Vai esi domājis, vai zini,
kurš ir Latvijas dārgums?
Ikviens, kurš dzīvo
vai ir piedzimis Latvijā.
Kurš runā latviešu valodā,
strādā, mācās Latvijā,
nes Latviju savā sirdī,
ciena un mīl šo valsti,
rūpējās par Latvijas dabu,
pilnveido Latviju
un tās nākotni.
Arī Tu esi Latvijas dārgums...
Nekad to neaizmirsti!
Lepojies, ka arī Tu esi
Latvijas dārgums!

Ance Enija Salcēviča,
Dundagas vidusskolas 5.a klase

Mans Latvijas dārgums ir latviešu valoda. Latviešu valoda ir tik īpaša un unikāla. Tikai daži laimīgie cilvēki aptuveni viena miljona apmērā visā pasaulē māc šo īpašo valodu runāt. Latviešu tauta ir veidojusies ap latviešu valodu, un valoda ir tas, kas mūs tur kopā kā dzimtu. Latviešu valoda ir tikai otrā baltu valoda, kas atlikusi pasaulē. Un tās izdzīvošana šajā jaunajā un modernajā pasaulē ir grūta. Būs jāstrādā smagi, lai šo unikālo valodu pasargātu.

Latviešu valoda man ir manas mammas ģimene. Tie visi var runāt latviski, bet nerunā daudz angļiski. Man ir jāmācās latviešu valoda, lai varētu ar viņiem runāt, arī tad, ja man to negribas darīt. Es tikai maz zinu šo valodu, un man ir jāmācās cītīgi, lai saprastu un runātu latviski. Es nesen lidoju uz Latviju un varēju redzēt, cik slikti šobrīd runāju latviski un cik labi runāju latviski, kad biju mazāks. Man šī valoda lēnām aizmirstas, un es negribu, lai tā notiek. Bet es neko nedaru, lai to apturētu.

Kad bija jārunā latviski ar radniekiem, man dažas sekundes pagāja, kamēr manas smadzenes saprata, ko viņi teica, un man grūti gāja pareizi atbildēt.

Latviešu valoda man ir kā dzintars. Tas ir grūti atrodams, bet tas ir ļoti vērtīgs un var tev ļoti palīdzēt kaut kur tikt. Es, visticamāk, saviem bērniem nevarēšu iemācīt latviešu valodu, bet tā arī latviešu valoda tiek aizmirsta. Tā ir problēma, kas ir tikpat svarīga kā Latvijas samazinātais iedzīvotāju skaits.

Arī ar visām šīm problēmām ir jāsaprot, ka latviešu valoda ir zelts un tā ir viena no visvērtīgākajām lietām pasaulē. Tā ir mans dārgums, un Latvijas valoda ir arī visas Latvijas un visas Latvijas tautas dārgums.

Tāļivaldis Spanjers (Spanier),
Nujorkas latviešu ev. lut. draudzes
Nūdžersijas pamatskolas 7. klase

Amanda Kalva, Salas vidusskolas 10. klase

Tava dzīve ir mūsu dārgums

Tavas acis ir dzintara krāsā,
Tavās dzīslās plūst Baltijas jūra.
Kājas tavas ieauga mājās,
Kā ozola saknes nostiprinājās.

Tavas rokas ir gulbja spārni
Un tu dziedā ar cielavas balsi.
Pateicoties tam, tu nekad nenosalsi,
Jo tevī deg mūžīga liesma.
Par to ir tavas dzīves dziesma.

No rīta tu jūti pērles rasu,
Guļot skaistā pļavu laukā.
Es tev tikai prasu –
Spīdi savā dvēseles gaismā.

Nākotni aud ar stingriem diegiem,
Iepinot stipru cerību vainagā.
Izrotā to ar pieneņu lauku,
Uzliekot to māmuļas galvā.

Tu neaizmirsi brīvības smaržu,
Tūkstoš apvāršņu acu priekšā.
Tavas acis ir pilnas ar laimi,
Tavas plaušas ir priežu mežs.

Tavas jūtas nevar aprakstīt vārdos,
Parasti nepietiek to.
Katru dienu tu dzīvo, baudot
Mūža garumā sasniegto.

Tava dzīve ir mūsu dārgums,
Un mūsu vērtība ir tava dzīve.
Nekad nedomā, ka esi vārgums,
Aizmirsts, kāda salauzts lietussargs.

Ja tev kādreiz jautā, kas tu esi,
Vari droši atbildēt.
Manas acis ir dzintara krāsā,
Manās dzīslās plūst Baltijas jūra...

Sofija Bogdanoviča,

Daugavpils 10. vidusskolas 9. klase

Latvietis

Tu esi Latvijas dārgums,
Kas pasaulē mirdz.
Tu esi daļa no mūsu tautas,
Par kuru lepna ir sirds.

Tik zaļi ir Latvijas meži,
Tik zili ir Latvijas ezeri,
Tik daiļas ir latviešu dainas,
Cik stiprs ir latvieša gars.

Mūsu tautas darba tikums
Ir Lielvārdes jostā vīts.
Mūsu tautas spēks
Ir ozola vainagā pīts.

Latvieti, Tu esi Latvijas dārgums,
Kas dzīvo šai zemē skaistā.
Latvieti, Tu esi dārgums, kas
nezudīs,
Līdz pastāvēs latvju tauta.

Valters Drazdovskis,

Majoru vidusskolas 9.a klase

Rudens Latvijā ir tas laiks, kad daudzi brauc dabā, lai baudītu tās krāšņumu. Šajā laikā es aizdomājos, kas ir Latvijas dārgums?

Pirmajā brīdī pēc sava jautājuma es domāju: „Nu, tie ir dārgumi! Zelta kalni un kristāli,” bet tad sāku iedziļināties. „Dārgumi... tas ir kaut kas dārgs. Tad jau tiem nemaz nav jābūt zelta kalniem, vai ne?”

Mamma mani kādreiz saukusi par dārgumu brīžos, kad es nemaz neesmu kristāls. Tas man liek domāt un saprast, ka dārgums nav nauda vai zelts, tie ir tavi mīļie un mūsu Latvijas daba mums visapkārt.

Dažkārt es domāju, ka Latvijā esmu kā mazs puteklītis, kas ceļo apkārt. Latvija man nozīmē ļoti daudz, bet ko es varu darīt tās labā?

Es ļoti vēlētos atstāt mantojumu saviem bērniem un mazbērniem. Mājas, laukus, dabu, stipru valsti. Gribas to visu saglabāt, jo tie ir mūsu dārgumi.

Ikdienā, katru dienu, tu nevari iztikt, neredzot kaut vienu labo darbu mums visapkārt. Ar sasniegumiem gan ir citādi. Tos ir grūti uzreiz pamanīt. Es priecājos par katru savu labi paveikto darbu un sasniegumiem. Man ir labas sekmes skolā. Es dziedu arī skolas popgrupā „Kraukšķīši”. Es gribētu ar saviem labajiem darbiem vairot Latvijas dārgumus.

Mans nākotnes sapnis ir strādāt tādā profesijā, ar kuru es varētu ceļot apkārt Latvijai un pasaulei. Tad es varētu sakrāt naudu atpūtas mājai pie ezera, kur brīvos brīžos vērot putnus. Tādos brīžos es

vēlētos būt kopā un dalīties ar saviem dārgumiem – ģimeni.

Es vēlētos, lai Latvijā dzīvo pozitīvi un laimīgi cilvēki! Lai viņi katrs sev ir kā īpašs dārgums lielajā Latvijas dārgumu lādē.

Nora Liparte,

Rīgas 64. vidusskolas sākumskolas 4.e klase

Latvijas lielākais dārgums ir daba – meži, dzintars un skaistie jūras krasti. Latvijā ir skaisti lieli meži. 57 procentus no Latvijas teritorijas klāj meži. Mežos dzīvo pašas skaistākās vāveres – kuplas, skaistas astes un ausis ar skaistiem, rudiem pušķīšiem. Lūši tik skaisti ar savām mazajām ķepiņām staigā pa sniegaino Latviju. Meža cūkas ar saviem mazajiem mazulīšiem arī nav retums, un nevar aizmirst par zaķiem, aļņiem un stirnām.

Pats labākais laiks ir rudens – koku lapas krāsojas oranžas, sarkanas un dzeltenas. Kad iet pa meža takām, var redzēt, kā lapas krīt, kā mazie putniņi dzied kaut kur dziļi mežā.

Dzintari arī ir liela dabas bagātība Latvijā. Cilvēki ceļas agri no rīta un iet uz jūru, lai salasītu pa nakti izskalotos dzintarus. Cilvēki staigā basām kājām gar jūras krastu, meklē dzintaru un skatās saullēktu. Meklējot dzintaru, bieži vien var atrast skaistus akmeņus un gliemežvākus.

Latvijā ir garš un skaists Baltijas jūras krasts. Cilvēks var dienām ilgi staigāt pa gandrīz 500 km garo liedagu. Jūra ir tik dažāda – saulainā un klusā laikā tā ir

mierīga un vizuļojoša, bet dažreiz, kad pūš vējš, parādās lieli viļņi, un jūra ir dusmīga. Smilšainajā jūras krastā ir patīkami staigāt basām kājām.

Latvijas lielākais dārgums ir zaļā daba. Katram no mums ir jādara viss iespējamais, lai lielie meži ar skaistajiem dzīvniekiem un jūra ar krāšņajiem dzintariem un akmeņiem saglabājas nākamajām paaudzēm.

Marta Pēkale,

*Vašingtonas DC draudzes pamatskolas
8. klase*

Latvijas dārgumi esam mēs paši.
Vimbas, kas lec pāri Rumbai, un laši.
Valoda, kurā runājam, domājam.
Brīvība, miers, kurā mēs kopā dzīvojam.

Latvijas dārgums ir mūsu meži un
pjavas,
Rudenī sārtās un dzeltenās kļavas,
Mūsu upes, ezeri, jūra,
Melnā rudzu maize, kaut sūra.

Dārga mums valoda, teikas un
dziesmas,
Jāņu ugunskura sarkanās liesmas.
Ar mūsu dārgumiem vajag
saudzīgiem būt,
Lai nākamās paaudzes zina, kā
latviešiem būt.

Vilis Tillers,

*Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas
8.a klase*

Mūsu tautas vērtības

Par Latvijas ievērojamākajām personībām ir sarakstītas [..] biogrāfiskas grāmatas, veidotas filmas, viņām uzstādītas piemiņas zīmes un pieminekļi. Tomēr īsi vēlos uzsvērt dažas no tām, kurām ir liela nozīme latviešu tautas dzīvē un kultūrā. Piemēram, Krišjānis Barons, kurš pazīstams arī kā Dainu tēvs, bija latviešu folklorists un rakstnieks, kura mūža darbs ir tautas dziesmu krājums „Latvju dainas”. Jānis Čakste – Latvijas valsts pirmais prezidents no 1922. gada 14. novembra līdz 1927. gada 14. martam, kura mūžu un darba dzīvi vadīja nesalaužama savas tautas mīlestība. Arī viens no izcilākajiem latviešu rakstniekiem Rūdolfs Blaumanis, kas radījis darbus, kuri izpelņījušies plašu lasītāju ievēribu.

Lielākais un svarīgākais latvju tautas notikums ir Latvijas Republikas neatkarības pasludināšanas diena, kad 1918. gada 18. novembrī Latvija tika pasludināta par neatkarīgu, patstāvīgu valsti un demokrātisku republiku. Arī 11. novembris, kad Latvijas bruņotie spēki ar sabiedroto atbalstu sakāva Bermonta armiju. [..]

Jāpiemin Ventas rumba, kas ir platākais ūdenskritums Eiropā un atrodas Kuldīgā, vienā no skaistākajām mazpilsētām. Latvijas galvaspilsētas Rīgas senākā daļa un centrs Vecrīga, kurā norisinājušies daudzi latvju tautai nozīmīgi notikumi. Vecrīga kopš 1983. gada ir pilsēt būvniecības piemineklis tās arhitektūras dēļ.

Latvju tautai nozīmīgas ir tās tradīcijas un kultūras vērtības, piemēram, rudzu maize – latvieša dienišķā maize un māju simbols. Savukārt Lielvārdes josta ir unikāla Latvijas kultūras vērtība, kurai reizēm tiek piešķirta maģiska jēga. Turklāt tautastērps ir viens no mūsu nacionālajiem simboliem, kas tiek saistīts ar ģeogrāfisko apgabalu vai vēstures laika periodu. [..]

Katrina Podvinska,
Kocēnu pamatskolas 6. klase

[..] **M**ana vecmāmiņa Irēna ir ļoti sirsnīga un mīļa. Es domāju, ka viņa visus mīl kā savus bērnus. Tieši šīs mīlestības dēļ vecmāmiņa izraudzījās kļūt par skolotāju. Vairāk nekā 50 gadus mana vecmāmiņa ir strādājusi skolā par latviešu, vācu, krievu valodas un mākslas vēstures skolotāju. Iedrošinājusi lielākus un mazākus bērnus saskatīt valodas skaistumu, krāsainību un plašumu. Arī man un manam brālim vecmāmiņa mācīja vācu valodu. Atceros, ka reiz braucām ar autobusu un īsinājām laiku, spēlējot vācu valodas spēles. Lai gan es vēl nemācījos skolā, pratu ļoti daudzus vārdus iztulkot no vācu valodas. Vecmāmiņas vadībā Apes skolēni, arī mans brālis, ir piedalījušies vācu komponista Rolfa Cukovska operas „Putnu kāzas” uzvedumā Latvijas Nacionālajā operā.

Vecmāmiņa ar prieku un entuziasmu ir iesaistījies un uzņēmusies iniciatīvu Apes kultūras pasākumu organizēšanā. Vēl manu vecmāmiņu var dēvēt par novadpētnieci. Uzskatu, ka vēl viens vecmāmiņas nozīmīgs

veikums ir Apes muižas barona Akseļa Delviga mazmeitas Barbaras bērnības atmiņu grāmatas tulkojums, par ko ieinteresējušies arī Latvijas kultūrpētnieki. Grāmata „Hopenhofas-Apes muiža laikmetu vējos” ir unikāls, nozīmīgs un bagātīgs izziņas materiāls gan vietējiem iedzīvotājiem, gan citiem interesentiem – novadpētniekiem, vēsturniekiem un tūristiem –, kas sniedz ieskatu Apes un tās tuvējās apkārtnes vēsturē.

Pirms diviem gadiem mana vecmāmiņa viesojās Valsts prezidenta rezidencē Rīgas pili, kur viņai piešķīra augstāko valsts apbalvojumu – Atzinības krustu. Vecmāmiņa tika iecelta par Atzinības krusta kavalieri. Tas bija maģisks un savijņojošs brīdis. Mana mīļā vecmāmiņa – Atzinības krusta kavaliere! Es tik ļoti lepojos ar viņu!

Tagad mana vecmāmiņa ir rakstniece Elīnas Zālītes memoriālās mājas vadītāja, viņa vada muzejpedagoģiskās nodarbības gan bērniem, gan pieaugušajiem. Viņai ļoti patīk lasīt grāmatas, arī es cenšos lasīt grāmatas, mācīties svešvalodas un izkopt savu dzimto valodu. Vecmāmiņai nav saprotama bezmērķīga slaištīšanās un slinkošana, tāpēc es allaž cenšos sevi motivēt pienākumiem. [..]

Vecmāmiņ, Tu esi mans dārgums, mans apbrīnas vērtais dārgums, un Tu esi arī Latvijas dārgums! Tādas otras vecmāmiņas kā Tu, Irēna Meistere, nav.

Ance Ābolkalne,
Dāvja Ozoliņa Apes pamatskolas 6. klase

Dana Buvaļkeviča, Zilupes Mūzikas un mākslas skolas 5. klase

Vectēv, tu esi Latvijas dārgums!

Mans vectēvs ir vissvarīgākais, visnozīmīgākais cilvēks manā [...] un arī citu cilvēku dzīvēs. Viņš ir drosmīgs un bezbailīgs. Lai arī Černobīļas avārija notika pirms 35 gadiem, mans vectēvs 26. aprīļa dienu atceras ļoti labi. Vectēvs man stāstīja, ka tajā dienā viņš esot atradies mājās, darījis savus ierastos darbus, kad pienākusi ziņa, ka viņam jānododas ceļā. Vectēvs bez vilcināšanās arī piekritis – ja jāpalīdz, tad jāpalīdz. Kad beidzot bija nonākuši galā, radusies saprašana par notikušo – milzīgs sprādziens, bīstama radiācija, ko nu? Tā kā mans vectēvs bija traktorists, viņa uzdevums bija aprakt visu, ko bija skārusi radiācija. Uzdevumu veikt esot bijis ļoti smagi un emocionāli grūti, jo jāaprok bija ne tikai mašīnas, traktori, sadzīves lietas, bet arī bērnu rotaļlietas un miruši mājdzīvnieki. Vectēvs nezināja, cik radiācijas ir uzņēmis, atrodoties tur sešus mēnešus. Viņa lielākā vēlēšanās bija atgriezties mājās dzīvam, sveikam un veselam. Un viņš atgriezās, lai kļūtu par tēti manai mammai. Tad viņam sākās veselības problēmas, tika piešķirta invaliditāte, bet šodien, atceroties visus bausos skatus, ko nācies Černobīļā redzēt, vectēvs ne reizi nav teicis, ka nožēlo, ka tur bijis.

Mans vectēvs ir neatlaidīgs un zinīgs. Vectēvs ir cilvēks ar zelta rokām, viņš no nevajadzīgām, vecām lietām pagatavo lietas, kas vēl var kalpot ilgi. Tādēļ viņa lielākais azarts ir salabot visu, kas ir sabojājies, un viņš mierā neliksies, kamēr tā arī nebūs. Viņa mīļākais teiciens ir: „Neko nedrīkst mest ārā.”

Mans vectēvs ir ļoti azartisks makšķernieks un īsts putnu draugs. Ja vectēvs nerosās pa garāžu, tad noteikti sēž pie dīķa, kas atrodas blakus mājai. Ziemā, kad ārā ir auksti, viņš gatavo tauku bumbas, ar ko barot zīlītes un dzeņus. Bet pavasarī rūpējas par pīļu saimēm dīķī.

Neņemot vērā daudzās veselības likstas, viņš neatteiks nevienam, kam vajadzīga palīdzība.

Man ļoti patīk ciemoties pie vectēva. Vienmēr, kad esmu pie vectēva, es zinu, ka garlaicīgi nebūs. Viņš katru reizi izdomā, ar ko nodarbosimies – vai nu strādāsim, vai jautri pavadīsim laiku.

Vectēvs ir priecīgs un pateicīgs par visu, ko savā dzīvē ir pieredzējis.

Es ar viņu ļoti lepojos un gribu, lai arī man būtu tāda drosme, bezbailība, pacietība, neatlaidība un izturība kā viņam, jo visas šīs īpašības ir nepieciešamas, lai varētu kļūt par Latvijas dārgumu.

Marija Lielmeža,
Rūjienas vidusskolas 7.a klase

Krāslavā ir priežu sils, kur labprāt pastaigājamies ar draugiem, lai paelpotu veselīgu, svaigu gaisu. Lūk, mirdzošs Persteņa ezers – gredzens, bet netālu no tā tek pieticīgā Jāņupīte. Zirga ezers... Daugava... Daugava un Krāslava – divas draudzenes, kuras gadsimtiem ilgi pierāda savu draudzību. Cik leģendu ir uzdāvinājusi mums šī draudzība! Es bezgala ilgi klausītos leģendas par Mīlestības avotu, Karņicka kalnu, Skaņu ieleju, saldo Šokolādes kalniņu. Man patīk pastaigāties pa parku, kad to ietin rudens migla. Tad liekas, ka vecajā grāfu pilī klusi klīst gaišais spoks.

Kādā novembra vakarā, pastaigājoties pa dzimtās pilsētas ieliņām, es nonācu pie Latgales pērles – tā poētiski sauc Krāslavas grāfa Plātera pili.

Es aizveru acis un cenšos iztēloties, kāda tā bija, kad šeit valdīja grāfs Plāters. Lepna, balta, ar svecišu gaismu. Apkārt tai milzīgs parks ar unikāliem kokiem un puķēm, kuras atvestas no visām pasaules malām. Ziemas dārzos aug eksotiski augļi, šeit var nogaršot vīnogas, aprikozes, ananasus, banānus. Grūti noticēt, ka te audzē fazānus, bet speciālajā krātinājā dzīvo pat divi lauvas. Pastaigājoties pa parku, cilvēki nonāk pie burvīgas atpūtas vietas – pils dīķa. Tur cēli un lepni peld baltie gulbji.

Atveru acis, nokļūstot atkal šajā vietā un šajā laikā. Es sapņoju par to, lai mana pilsēta būtu atkal tik attīstīta un ziedoša, kāda tā bija grāfa Plātera laikos. Man liekas, ka šeit dzīvojošie cilvēki ir to pelnījuši.

Pilsētas dārgums ir tās iedzīvotāji. No seniem laikiem Krāslavā dzīvo katolji, pareizticīgie, vecticībnieki un luterāņi. Svētku dienās pāri visai pilsētai skan dievnamu zvanu skaņas un cilvēki dodas uz baznīcu pēc palīdzības un padoma ar lūgšanu, cerību un mīlestību sirdīs.

Šajā sarežģītajā laikā es novēlu dzimtās pilsētas cilvēkiem domāt gaišas domas un ticēt, ka tās padara mūs stiprākus, gudrākus un labestīgākus. Mūsu brīnišķīgā daba, mūsu sirdsgudrie cilvēki, mūsu vēsture ir tie dārgumi, kas spēj padarīt mūs laimīgus. Īstie dārgumi...

Marta Skripjonoka,
Krāslavas Varavīksnes vidusskolas 9. klase

Kas ir mani dārgumi? Tās ir lietas, kas mani dara priecīgu un laimīgu. Katram bērnam tie ir savi un var atšķirties, jo mēs visi esam dažādi.

Es domāju, ka visiem bērniem pirmajā vietā ir ģimene, jo bez tēta un mammas nebūtu arī manis.

Vēl liels dārgums manā dzīvē ir mani draugi, jo kopā mēs varam priecāties un jauki pavadīt laiku. Dārgums ir arī Latvijas skaistā daba un tas, ka tā ir mierīga, bez dabas katastrofām. Protams, pie dārgumiem var droši pieskaitīt arī to, ka man ir stipra veselība. Es esmu ļoti pateicīga par to, ka man ir visi šie dārgumi. Es esmu īsta bagātniece!

Enija Podniece,
Palsmanes pamatskolas 3. klase

Latvietis, kultūra, vide, bet pāri tam visam valoda nes slavu plašajā [..] pasaulē, piesaistot uzmanību ar savu Lielvārdes jostā ieauto kodu.

Izsenis latvietis ir bijis neatlaidīgs cīnītājs, kas minēts kā paraugs gan mītos, gan folklorā, gan vēsturiskajos laika posmos: 1905. gada revolūcija, Pirmā pasaules kara latviešu strēlnieku pulki, Latvijas brīvības cīņas, Otrā pasaules kara leģionāru rindas. Latvietim bijusi nepieciešama gudrība un drošsirdība, lai īstenotu labo un cīnītos pret ļauno, lai veidotu skaistu vidi un saglabātu iekšēji skaistu dvēseli. Vēsturiski redzams, ka trīs kristietībā formulētās vērtības – ticība, cerība un mīlestība – ļāvušas latvietim izdzīvot pat visnecilvēciskākajos apstākļos. Trīs pamatvērtības pret Dievu, dzimteni un tuviniekiem izceļ latvieti pasaulē.

Latvietis mīl savu zemi un lepojas ar to. Neapšaubāma vērtība ir kopā sanākšana un vienotības sajūtas radīšana. Lai arī latvieša dominējošā iezīme ir strādīgums, kā raksturojusi Anna Brigadere darbā „Dievs, daba, darbs”, tomēr tas prot svinēt arī gadskārtu svētkus kā neviens cits. Jāņi, Dziesmu un deju svētki, Latvijas Valsts dzimšanas diena – tie ir nozīmīgākie svētki, kad tauta sanāk kopā, īpaši uzsverot latviskumu un senās tradīcijas, ģērbjas tautastērpos, kas ir goda un lepnuma simbols, dzied un dejo, radot īpašu piederības sajūtu.

Kas gan būtu Latvija bez cilvēka? Neatkarīgas valsts izcīnīšana, izcilu

personību – Rainis, Rūdolfs Blaumanis, Raimonds Pauls, Mārtiņš Brauns, Vilhelms Purvītis un citi – izaudzināšana, saulgriežu svinēšana, folklorā un kordziedāšana, kapu svētki un mirušo godāšana, ēdienu gatavošana un latviešu valodas saglabāšana: tās ir tautas raksturojošās iezīmes, ko radījis cilvēks – svarīgākais un vērtīgākais Latvijas dārgakmens.

Ir skaisti būt latvietim un piederēt pie šīs tautas. Tā ir bagātība, kuru nevar nopelnīt, jo tā ielikta šūpulī. Mīlestībai nevajag iemeslu, tomēr ir daudz ieganstu mīlēt Latvijas valsti un vēl vairāk lepoties ar tās dārgumiem – cilvēkiem.

Alise Behmane,
Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas 9.a klase

Mans dārgums – Gaiziņkalns

Kādā dienā, kad attālināto mācību laikā tiešsaistes beidzās [..] agrāk un – beidzot! – bija saulaina diena, uzrunāju klasesbiedreni šim piedzīvojumam. Viņa piekrita, un mēs devāmies ceļā. Pa ceļam, minoties un stumjoties pa Vidzemes augstienes kalnainajiem, likumainajiem un vietām „trepē” izsistajiem grantiniekiem, vēlējos pusceļā apstāties, atmest ar roku un braukt atpakaļ. [..]

Kad tikām galā, kalns nešķīta nemaz tik augsts. Līdz puskalnam drīkstēja braukt ar riteni, bet pārējais ceļš bija jāiet ar kājām. Tā nu, uzticoties tiem, kas dzīvoja

pie kalna viesu namā, atstājām riteņus pie zīmes un devāmies augšup. Neteiktu, ka tas bija pats grūtākais kāpiens, bet arī ne vieglākais. Lai cik ļoti kājas sāpēja un gribējās apgulties zemē, es kalnā uzkāpu ar smaīdu. Katru brīdi, kāpjot augstāk, kļuva aukstāk. Nonākot virsotnē, atviegloti apsēdos uz soliņa un ievilkau auksto gaisu. Nu vairs nekā nespēja izbojāt lielisko skatu, kas pavērās. [..]

Mēs pamanījām, ka tepat ir pieminekļis par godu bijušajam Latvijas Valsts prezidentam Albertam Kviessim par to, ka viņš 1930. gada 17. augustā apmeklēja augstāko vietu Latvijā. Tieši mums aiz muguras bija trīs cilvēki, kas mastā uzvilka Latvijas karogu. Kad šie cilvēki devās prom, aizgājām pie lielā koka torņa, uztaisījām dažas bildes un gribējām kāpt lejā. Taču tad ieraudzījū, ka, nogriežoties pa kreisi, aiz kokiem taka pa kalna augšu turpinās uz priekšu. Devāmies to izpētīt un nonācām koka lapenītē. Nopelnījām vēl vienu brīnišķīgu skatu, tikai tagad klāt nāca Kaķīša ezera zilā krāsa. Ezers saulē mirdzēja kā zemes smaīds, rotāts ar krāsaino rudens lapu ietvaru. Blakus bija vecs pacēlājs, kas deva dīvaini omulīgu sajūtu.

Tad devāmies atpakaļ pie riteņiem pa mežainu taku, kuru pašas ieminām kā īsti *mežabobi*. Pa ceļam bija aka ar veco laiku sistēmu ūdens dabūšanai augšā no akas dziļumiem, taču tā bija salauzta. Tad redzējām izeju un tai blakus jauki sakoptu pusdienu vietu ar zīmi „Ko atnes dabā, to aiznes”.

Priecīgas, ka nepadevāmies un piedzīvojām šo saulaino Gaiziņkalna dienu, mēs uzkāpām uz riteņiem un braucām mājās – nu jau ceļš veda vairāk uz leju. Šis nav vienīgais Latvijas dārgums, bet mans šī rudens mirdzošākais gan.

Eviņa Muraško

Kusas pamatskolas 8. klase

Latvijas karogs ir mūsu valsts dārgums

Valsts karogi simbolizē tās sabiedrību un vēsturi. Latvijas [..] karoga izcelsme un krāsu nozīme nav precīzi zināma. Par to ir tikai teikas un stāsti. Es domāju, ka tumši sarkanais tonis karogā izskatās kā cilvēka asinis un baltais simbolizē tīrību, brīvību un skaistumu. Viszināmākā teika par to, kā karogs ir izcēlies, stāsta par notikumiem kara laikā. Latvieši ieguva savu pretinieku balto karogu. Kaujas laikā tika ievainots latviešu virsaitis, un karavīri viņu noguldīja uz baltā auduma. Virsaiša asinis karogu nokrāsoja tumši sarkanu. Vienīgā karoga daļa, kas palika balta, bija viena svītra tā vidū, kur viņš gulēja. Man šī teika patīk un šķiet interesanta, bet es tai pilnībā neticu. Tādēļ mana iztēle veidoja citu stāstu.

Karoga izcelsme ir bijusi mazliet vienkāršāka. Karogs sākumā ir ticis šūts, lai to lietotu kā lakatu. To darinājusi kāda sieviete, kuras vīrs ir miris karā, lai cīnītos par Latvijas brīvību. Sākumā karogs

bija tikai sarkans, kā asinis, bet tad, kad Latvija kļuva par neatkarīgu valsti, sieviete karogam piešuva klāt vienu tievu, baltu strīpu tieši tam pa vidu, lai apzīmētu viņas pašas un valsts brīvību, mieru. Viņa lakatu valkāja visur, un drīz vien pilsētas ļaudis to pamanīja un atdarināja. Kad Latvijā sabrauca ārzemnieki, viņi domāja, ka šis lakats, ko lepni uz pleciem valkāja tās iedzīvotāji, ir valsts karogs, un sarkanbaltsarkanie toņi tika pazīstami kā Latvijas valsts krāsas. Protams, šī ir tikai mana stāsta versija.

Man ļoti patīk, ka rakstnieki stāsta par mūsu karogu daiļliteratūrā, it īpaši dzejā, jo tā var interesantā veidā cildināt savu valsti un tās karogu, godināt Latvijas vērtības. Māras Cielēnas dzejolī „Baltais solījums” ir teikts:

„Mēs būsim tā,
mēs būsim tā:
kā margrietijas vainagā,
kā bērzu rinda ceļmalā,
kā gliemežvāki jūrmalā –
kā baltā svītra karogā,
kā baltā svītra karogā.”

Es vēlos pieminēt arī Viļa Plūdoņa dzejoli:

„Trīs zvaigznes debesīs mums mirdz,
Divas krāsas karogā,
Trīs vārdi lūgšnā mums skan,
Dievs svēti Latviju!”

Kopumā mūsu karogs ļoti labi pārstāv Latviju. Tas ir vienkāršs, bet savdabīgs, jo

mūsu karoga krāsas nav nevienai valstij pasaulē. Tā nozīme ir ļoti svarīga. Es nevēlos, lai tas mainītos un lai cilvēki to aizmirstu.

Nora Pikšena,

J. Čakstes Liepājas pilsētas

10. vidusskolas 6.a klase

Saprotu, ka jau piecpadsmit gadu vecumā ir jādodomā par nākotni [..] un jābūt noderīgai, jo laiks ir nepielūdzams. To nevar pavadīt dīkdienībā, lai nebūtu jājūtas nožēlojami. Katru dienu apgūstu ko jaunu, man prieku sagādā labi paveikts darbs, protams, arī atzinība un pozitīvs vērtējums. Neveiksmes liek saņemties un sākt visu no sākuma. Lai arī neesmu paveikusi lielus varoņdarbus, es cenšos būt atbildīga un apzinīgi mācīties skolā, lai nākotnē būtu noderīga savai tautai un valstij.

Latvijā ir politiķi, kas domā par tautu. Man kā paraugs ir bijusi Latvijas prezidente Vaira Vīķe-Freiberga, kas iemantoja tautas uzticību, tāpēc arī šajā atbildīgajā amatā bija astoņus gadus. Prezidente starptautiskajā arēnā aktīvi aizstāvēja Latvijas uzņemšanu NATO un Eiropas Savienībā. Viņa bieži tiek lūgta uzstāties starptautiskās sanāksmēs, kur parāda savu erudīciju un valodas prasmes. Prezidente brīvi runā latviešu, angļu, vācu, franču un spāņu valodā, ir ļoti laba oratore, tāpēc tauta viņu ciena, bet jauniešiem viņa var būt kā paraugs. Nav jābūt prezidentam, lai darītu labus darbus.

Es apbrīnoju cilvēkus, kas nodarbojas ar labdarību un neželē savu laiku, lai sakoptu Latvijas ne tik skaistās vietas. Cik svarīgi ir nenomest papīrus, bet gan tos pacelt! Kustība „Zaļākai Latvijai” aicina jauniešus piedalīties talkās, sakopt savu tuvāko apkārtni, stādīt kokus, gatavot putnu būrišus, tātad būt saimniekiem, nevis gaidīt, kad sētnieki apkārtni sakops. Es rūpējos par savas mājas apkārtni un

Alise Paegle, Staņislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskolas 1. kurss (10. klase)

tuvās pludmales tīrību. Pastaigājoties gar Rojas jūrmalu, kāpēc nepacelt papīrus un stiklus? Kāpēc nepalīdzēt cilvēkiem, kam klājas grūti? Latvijā ir cilvēki, kas saprot otra ciešanas un palīdz gan ar darbiem, gan materiāli. Jebkurš atbalsts grūtā brīdī ir nenovērtējams. Akcijā „Eņģeļi pār Latviju” tiek ziedoti līdzekļi slimiem bērniem, kas tik ļoti vēlas runāt, staigāt un augt lieli. Pateicoties cilvēkiem, šie bērni saņem iespēju pilnvērtīgi dzīvot. Es lepojos ar šiem ļaudīm, kuri spēj dalīties, būt līdzjūtīgi. Viņi ir Latvijas dārgumi.

Es ticu, ka jebkurš var izdarīt ko labu, lai Latvija būtu sakopta un skaista zeme. Lai katrs cilvēks būtu laimīgs savā zemē. Ikviens cilvēks ir dārgums, ja viņš ir atbildīgs, gudrs un darbīgs.

Elza Sprince,

Rojas vidusskolas 9.b klase

Latvijas dārgums – Dainu skapis

Labi būt stipram, gudram divreiz labāk. Literatūrā un latviešu [..] valodā man ļoti patīk rakstīt. Tas uzlabo manu rokrakstu un prasmes pareizrakstībā, bet galvenais – palīdz domāt. Visvairāk man patīk pierakstīt tautasdziesmas un dzejoļus. Bieži vien es mēdzu izveidot mazas grāmatiņas, kurās pārrakstu savus vai citu dzejoļus. Kad rakstu šīs mazās grāmatiņas, es jūtos, it kā mazdruciņā piepildītu Dainu

skapi. Tāpēc viens no maniem dārgumiem ir latvju Dainu skapis, kuru izveidojis mūsu pašu mīļais Dainu tēvs. Krišjānis Barons savā dzīvē paveica daudz. Viņš bija gan dzejnieks, gan latviešu folklorists un publicists, jaunlatvietis. Bet viņa vislielākais dārgums – latvju Dainu skapis ar dainām, par kurām Barons tik skaidri pateicis: „Un nerūsēs šis tautas zelts.”

„Es, Dainu skapis, esmu ļoti dārgs mūsu latviešu tautai. Es esmu simt sešdesmit centimetru augsts. Platumā es esmu sešdesmit sešus centimetrus plats un četrdesmit divus centimetrus dziļš. Mani izveidoja 1880. gadā, Maskavā. Es pats esmu veidots pēc Dainu tēva Krišjāņa Barona zīmējuma. Tas gan bijis varen skaists un plašs zīmējums! Nezin, cik daudz reizes tas pārzīmēts? Man kopā ir divas daļas, katrai daļai ir trīsdesmit piecas atvilktnes, bet katrai no atvilktnēm ir divdesmit nodalījumi. Katra atvilktnīte, katrs nodalījums Dainu tēvam bija ļoti īpašs. Katrā mazajā nodalījumā varēja ielikt no simt piecdesmit līdz pat divsimt papīra lapiņām. Lapiņas bija mazas, tikai trīs reiz vienpadsmit centimetri, tomēr manī ievietoja divsimt sešdesmit astoņus tūkstošus astoņsimt piecpadsmit papīra lapiņu. Varens skaitlis! Dainu tēvs uz katras lapiņas uzrakstīja no četrām līdz astoņām tautasdziesmas rindiņām. Bet tautasdziesmas nebija vienīgās, kas sarakstītas uz lapiņām. Uz tām bija arī mīklas, sakāmvārdi un citi teksti. Mīklas bija tik sarežģītas kā pasaules

neparedzamākie ceļi, bet sakāmvārdi tik skaidri kā dzidrākie ūdeņi.

Savā dzīvē esmu piedzīvojis kārtīgu ceļojumu. Tas ir bijis kā pasaules izzināšana. Esmu pabijis šur un tur. Pēc Dainu tēva nāves mani nogādāja pie Krišjāņa Barona radniekiem, bet jau tūkstoš deviņi simti četrdesmit pirmajā gadā mani pārveda uz Latviešu folkloras krātuvi. Tūkstoš deviņi simti četrdesmit sestajā gadā mans krāšņais dzīves ceļojums turpinājās Latvijas Zinātņu akadēmijas Literatūras, folkloras un mākslas institūtā. [...] Man ir divi lieliski draugi – manas kopijas. Viens no tiem atrodas Barona muzejā Latvijā, bet otrs – bijušajā Stankeviču muižā, Krievijā. Taču es pats septiņus gadus par savām mājām saucu lielisko Latvijas Nacionālās bibliotēkas ēku. Gaismas pils pati ir liels Latvijas dārgums, kas spoži izgaismo Daugavas malu, bet es staroju Gaismas pils piektajā stāvā, kur mani vari apskatīt arī tu.”

Latvju Dainu skapim dzīve bija kā neticami skaists un liels piedzīvojums. [...] Dainu skapī atrastie dārgumi, kas pārcēlušies uz dzīvi manā Dainu grāmatiņā un manas sirds dārgumu lādītē, palīdz tumšos mirkļos sajust prieku.

Tumsa, tumsa, kas par tumsu,
Es par tumsu nebēdāju;
Bij' manam kumeļam
Zvaigžņu sega mugurā.

Sabīne Bērtiņa,
Kusas pamatskolas 9. klase

Amēlija Kristiāna Smikarste, Jelgavas pamatskolas „Valdeka” 8. klase

Kad esmu mājās un redzu, ka vecāki rosās ikdienas solī, arī [..] es nestāvu malā un palīdzu: nomazgāju traukus, sakārtoju istabas, tagad, rudenī, palīdzu sagrābt pagalmā nokritušās lapas. Un arī skolā, redzot rosāmie skolotājus, atsaucos aicinājumiem paveikt vēl ko ārpus mācību stundas minūtēm. Esmu ļoti pateicīga skolotājai par iespēju man piedalīties dažādos konkursos. Tas gan prasa laiku un manus garīgos spēkus, taču katra šāda dalība – tā ir pieredze, kas iemāca kaut ko jaunu.

Manas dzīves neatņemama sastāvdaļa – tautas dejas. Dejojot es jūtos ļoti, ļoti labi, un deja vienmēr uzlabo garastāvokli. Es ļoti vēlētos kādreiz piedalīties Dziesmu un deju svētkos, jo tie ir latviešu nacionālās identitātes sastāvdaļa, kā arī sapņoju par iespēju būt kopā ar kolektīvu lielajā Daugavas stadionā Rīgā. Tās būtu neaizmirstamas atmiņas. Ļoti žēl, ka šajā gadā šie svētki nenotika. Ceru, ka nākamie Dziesmu svētki noteikti notiks un man būs iespēja tajos piedalīties, tā piepildot savu sapni. Dejošana ir mani mazie svētki.

Novembris Latvijai ir īpašs svētku mēnesis. Tiek atzīmēta gan Lāčplēša diena, gan Latvijas dzimšanas diena. Mūsu skolā tad skan skaistas dziesmas un dzejoļi, kurus dzirdu pirmo reizi. Šogad tas man atgādināja manis pašas uzstāšanos skolas Dzejas dienās septembrī. Bet šajās dienās arī man pie krūtīm ir sarkanbaltsarkana lentīte. Tas ir ļoti skaisti un patriotiski, un es jūtos īpaši.

Latvijas svētki, katrs nelielais darbiņš, palīdzēšana otram un smaidis viņa sejā, piedalīšanās konkursos, dejošana un citi labie darbi – tas ir mans ceļš Latvijā, tā es kļūstu par cilvēku, kas vajadzīgs Latvijai.

Amanda Majinovska,
privātās pamatskolas „Gaismas tilts 97”
6. klase

Mans dārgums ir Gauja
Kā lietus lāses līst
Kā dimants acīs spīd

Tas sudrabs Gaujā mīt
Un baltā miglā grimst
Līdz ievu ziediem līkst

Kad ledus brakšķot dzied
Virš atvareim kad iet
Tad Gaujas sirds grib diet

Tu man dod dārgāko
Tu man dod dzīvību
Dod jaunu spēku

Es dzīvoju tev
Dārgumu avotam savam
Gaujas zēns esmu un būšu

Lai tu plūstu tik ilgi
Tik tīri un maigi
Cik pārsaules laiki!

Jānis Čaldiņš,
Jaunpiebalgas vidusskolas
8. klase

Vasara visiem bērniem ir mīļa, jo tā visbiežāk saistās ar atpūtu, [...] nav skolas, arī pieaugušajiem ir atvaļinājumi, un, protams, visdievīgākā vasarā ir peldēšanās. Kad saule karsē pieri, tu ielec atspirdzinošajā ūdenī un baudi vasaras garšu. Man ļoti patīk Jāņi. Galvenā un vispopulārākā tradīcija šajos svētkos ir lēkšana pāri ugunskuram un vainagu pīšana. Senajos laikos šīm lietām pievērsa lielāku uzmanību, tika sasaukts viss ciems pie ugunskura, un cilvēki dejoja pie mūzikas, līdz kājas sāka sāpēt un elpas pietrūka no lielās lēkšanas. Visiem sejās bija smaidi, tika dziedātas dziesmas, ēsts jāņusiers un par prieku klāt tika piedzerts kvass. Mūsdienās Jāņus nesvin tik tradicionāli, kā to darīja agrāk, šobrīd tā ir vienkārša pasēdēšana ar radiem. Tas ir nedaudz skumji, ka mūsu paaudze neturpina senču tradīcijas.

Mūsu ģimenē ir tradīcija, ka jau 13 gadu pēc kārtas, tuvojoties Jāņiem, mēs skatāmies filmu „Limuzīns Jāņu nakts krāsā”, kas ir „Oskara” balvas cienīga filma, tiešām! Aktieru spēlējums ir perfekts, mūzikas izvēle lieliska, noskaņa tik pazīstama un vēl, un vēl! Esmu lielā sajūsmā par šo filmu.

Siltajās vasaras naktīs ir jauki atgulties uz zemes un pavērot zvaigznes, kā šīs mazās lampiņas spēj izgaismot debess segu skaidros vakaros. Kādu krāšņumu šīs mazās pērlītes piešķir tumšajām debesīm! Kā vismirdzošākā pērlīte no visām zvaigznēm vienmēr

izcelsies Polārzvaigzne, kura ir pārāka un spožāka par pārējām zvaigznēm. Protams, mūsu neapbruņotā acs nespēj redzēt, cik lielas tās patiesībā ir, bet ar apbruņotu aci mēs īsti neieskatītos tajos rakstos, ko zvaigznes veido. Kā šīs mazās lampiņas spēj veidot tik iespaidīgus zīmējumus un rakstus? [...]

Rudens šķiet drūms gadalaiks pēc vasaras viegluma, bet tas ir arī ļoti krāsains un košs gadalaiks, kad lapas sāk krāsoties rūsgani dzeltenos toņos un ikkatrs krūmiņš sāk pārvērsties par oranžu dzijas kamoliņu, taču pienāk arī reize, kad košajām lapām jāpamet koka zari. Tad ik uz stūra ir nevis oranži dzijas kamoliņi, bet lapu kaudzes, kuras ar katru dienu kļūst arvien lielākas. Mitrais laiks sper soli arvien tuvāk un tuvāk, katru dienu līst, un visbiežāk veidojas dubļi un milzīgas peļķes ceļa bedrēs vai nelīdzenumos. Vakaros, kad pulkstenis sit 16.00, jau tumsīga lien ārā no egļu zariem, un ap sešiem ir tumšs kā peklē. Rudenī, septembra sākumā, bērni un jaunieši uzsāk skolas gaitas, atvadoties no vasaras. Katru gadu mēs kļūstam vecāki un pakāpjamiem vienu pakāpienu augstāk pa kāpnēm, līdz atduramies pret lielajām zinību durvīm, uz kurām lieliem burtiem rakstīts „Skolas beigšana”. Trepes, kas ved uz mūsu skolu kalnā, man liek aizdomāties par milzīgajām dzīves izaicinājumu pilnajām kāpnēm. [...]

Pašās novembra beigās slapjās peļķes pārvēršas par maziem, aizsalušiem

dīķiņiem, lielajam dīķim jau tiek uzvilka virsū pirmā ledus kārta, uz automašīnu stikliem sāk parādīties leduspuķes. Mums blakus elpo ziema.

O, kā man patīk ziema! Draiskošanās sniegā padara mani par tik priecīgu būtni, un varu derēt, ka arī citiem tas ļoti patīk! Mīkstās sniega pārslīņas, kas tev krīt uz mēles, kad esi atpletis muti un gaidi to auksto mazo ūdens pilieniņu. Viena no visjaukākajām lietām ziemā ir gatavoties Ziemassvētkiem. Tā ir sajūta, kas tevi apkampj, ieraugot apkārt visas dekorācijas vai arī siltās Ziemassvētku zeķes, kuras silda tavas kājas, kamēr dzer karsto kakao no Ziemassvētku krūzes, jo visu gadu esi gaidījis, kad varēsi to izvilkt. Ieraugot eglīšu gaismiņu virtenes, manā sirdī iedegas lampiņa, kura silda manu sirdi. Omulīgā eglītes rotāšana, kas man ļoti asociējas ar kopā būšanas laiku, jo eglītes rotāšanā visbiežāk piedalās visa ģimene.

Ziemassvētkus manā radu lokā uzskata par ģimenes laiku, kas tik tiešām tā ir. Lielu prieku man Ziemassvētkos rada sniegs, jo kas tie par Ziemassvētkiem bez sniega? Manam sunim arī ļoti tik sniegs, parasti ziemās viņš vienkārši paņem un ielec sniega kupenā kā tāda lapsa, pēc tam viss purniņš ir klāts ar sniegu, un tad viņš brīnās, kāpēc ir tik stindzinoši auksti. Es domāju, ka dzīvnieki līdz galam to nav izpratuši, kā var mainīties gadalaiki. Tad seko Jaungads ar uguņošanu un brīnumsvēcītēm. [..]

Pavasaris ir apbrīnojams gadalaiks, tad pēc bargās ziemas sāk plaukt pumpuri, sniegpulkstenišu baltās galviņas sāk rēgoties zālē. Saulītes stari kļūst draudzīgāki, bet tomēr rokas vēl salst. Upītēs, dīķos un ezeros sāk kust ledus. Pagalmi sāk applūst, jo sniega kārtas sāk plakt. Vēlāk pļavas uzvelk ziedu mēteļus un cilvēkiem, tos pamanot, arvien vairāk gribas smaidīt. Pavasaros staigāt pa mežu ir kā pasakā, saulīte silda tavus vaidziņus cauri koku zariem, taurenīši ik pa laikam palido tev garām. Pats Dievs mums dod iespēju staigāt pa pasaku mežu tieši šodien.

[..] Kaut varētu katrā krikstītī saskatīt to īpašo, kas dienai ļauj iemirdzēties! [..]

Loreta Lazdiņa

Kusas pamatskolas 7. klase

Godīgums ir ļoti būtisks, jo uz tā balstās visa dzīve. Ģimenē [..] jābūt godīgam gan pret sevi, gan pret citiem ģimenes locekļiem. Jābūt godīgam pret draugiem, klasesbiedriem un skolotājiem. Ja cilvēks nav godīgs, tad viņam neviens netic, neuzticas un uz viņu nevar pajauties.

Drosme ir ļoti svarīga, jo gan man, gan citiem ir jāpieņem lēmumi – grūtāki, vieglāki. Drosme pastāvēt par sevi un iet dzīvē uz priekšu. Cilvēkam ir jābūt drosmīgam paveikt lielus darbus un stāties pretī problēmām.

Nevienaldzība nozīmē nebūt vienaldzīgam pret citiem. Palīdzēt nelaimē nonākušajiem. Ja cilvēki palīdz cits citam un arī zvēriņiem – tas ir svarīgi. Tas ir liels dārgums. Arī nebūt vienaldzīgam pret pašu Latviju. Nemēsot, rūpēties par dabu un apkārtējo vidi. Dzīvot saskaņā ar citiem. Kā saka – nespert sunītim ar kāju! [..]

Kad izaugšu, man arī būs ģimene. Vēlos, lai mani bērni pieaugot arī būtu Latvijas dārgumi.

Bruno Brauhbārs,

Slokas pamatskolas 7.a klase

Šis ir stāsts, kuru man stāstīja mamma par mūsu vecvecmāmiņu [..] un viņas prasmi cept rupjmaizi.

Gadi ir darījuši savu, un vecvecmāmiņa vairs nevar cept maizi, bet viņai ir savs maizes stāsts. Mamma atceras, ka vecvecmāmiņas rupjmaize ir bijusi ar melnu, stingru garozu un iekšā medus salda, smaržīga un garšīga. Mana mamma bijusi aptuveni manā vecumā, kad izbaudījusi vecvecmāmiņas ceptās maizes īpašo smaržu un garšu. Vecvecmāmiņa maizi cepa pirmdienā, lai tā būtu dabūjama un spēcīnātu saimi visu nedēļu. Plaucēja mucā, mīcīja abrā. Cepta tā tika visparastākajā lauku krāsnī uz tāda īpašā dēlīša, kuram virsū uzkaisītas klijas. Cepot esot smaržojusi visa māja. No maizes mīcīšanas līdz baudīšanai ceļš ir ļoti

garš un sarežģīts. Arī ar kaimiņiem esot dalījusies. Vecvecmāmiņa ir piedzīvojuši kara laikus, tāpēc viņai ir svarīga maize, jo tajos laikos valdīja bads.

Es atceros, kā reiz vedām vecvecmāmiņai dzimšanas dienā „Lāču” maizi, jo viņas uzskats laiku laikus ir bijis, ka cilvēks var iztikt bez ūdens, bet nevar – bez rupjmaizes. Un īsta maize ir tā, kura jāgriež ar lielu tuteni, lielo klaipu piespiežot pie sirds. Vecvecmāmiņa ņēma nazi un grieza biezu riku, kurai virsū uzzieda, šķiet, tikpat biezu kārtu paštaisīta sviesta. Bērniņā man tas šķita neēdami, bet šobrīd... šobrīd es labprāt tādu maizes riku notiesātu. Un it īpaši, ja to būtu cepusi mana vecvecmāmiņa.

Rupjmaize. Jā! Tā ir Latvijas vērtība, jo izrādās, ka citās valstīs tādu nemaz necep. Esmu dzirdējusi daudz stāstu, ka ārzemēs dzīvojošajiem latviešiem bieži vien sūta mūsu īsto rupjmaizi. Es ļoti ceru, ka man izdosies paciemoties pie vecmāmiņas, un viņa man varētu ierādīt maizes cepšanas ceļu. Viņa varētu stāstīt, bet es – darīt.

Tad es būtu tradīcijas saglabātāja, un es varētu šo prasmi nodot nākamajai paaudzei. Ir svarīgi nepazaudēt tradīcijas, izcelt un godāt cilvēku īpašās prasmes arī šajā modernizētajā un digitālajā laikmetā.

Ieva Mellenberga,

Ventspils 4. vidusskolas 9. klase

Sveika, mana Latvija!

Koki pamazām dodas dusēt, zāle vairs nav tik zaļa kā vasarā, dārzos nezied puķes. Apkārt ir peļķes, bieži liņā sīks lietutiņš, un dienas ir kļuvušas domīgi miglainas. Klāt novembris, ar saviem tumšajiem rītiem un agrajiem vakariem, tātad drīz būs Tava dzimšanas diena.

Pirmo reizi ar Tevi satikos, kad ierados šajā pasaulē, kopā esam veselus divpadsmit gadus. Jau toreiz visi svinēja Tavu dzimšanas dienu, bet es domāju: „Kā Tu piedzimi?” Jautāju mammai, tētim, vecmammai un vēl kādam noteikti arī. Savai pirmajai skolotājai es arī pajautāju, kā man labāk iepazīt Tevi, un viņa iedeva man biezu grāmatu „Latvijas vēsture” un teica: „Izlasī!” Es to atnesu mājās, noliku uz galda un sāku lasīt. Ak, cik bija grūti un lēni ar to lasīšanu! Kā glābiņš man atnāca mamma, viņa paņēma mani klēpī, atvēra grāmatu, un mēs sākām lasīt. Lasījām kādas nedēļas divas katru vakaru. Pēkšņi sapratu, ka neatceros, kā tad viss sākās. Un mēs ar mammu to izlasījām vēlreiz, tad vēlreiz. Beidzot es sapratu, kā Tu, Latvija, piedzimi. [..]

Es lepojos ar manas vecvecmamma brāli, kurš ticēja, ka Tev ir jābūt brīvai, un par savu kalpošanu un ticību bija saņēmis arī apbalvojumus. Kad Tev draudēja briesmas, viņš stājās pretī ar sarkanbaltsarkano karogu rokās. Kopš tās dienas neviens par viņu netika dzirdējis. Bet Tu nesatraucies, es par Tevi atceros ik brīdi, kad domāju par sevi, jo esmu es pati,

jo esmu Tu. Šķiet, ka mana dzīve šobrīd rit mierīgā plūdumā, pateicoties Tev un visiem Taviem draugiem. Saprotu, ka būs kāpumi un kritumi, bet esmu optimisma pilna.

Es mācos runāt skaisti Tavā valodā, jo tā ir arī manējā. Šo valodu dzirdu sev apkārt. Jo vairāk būs cilvēku, kas tajā runās, jo lielāka Tu kļūsi. Tev līdzī aug arī mana ģimene. Savai mazajai māsiņai arī palīdzu izprast latviešu valodas skaistumu. Es viņai pastāstīju, kā Tu piedzimi. Vai viņa ko saprata? Ceru! Viņa tev šogad uzzīmēja apsveikumu, mēs piespraudām to istabā pie sienas, lai visi redz. Es šogad sašuvu Tev karodziņu, tikai nesaki mammai, ka izgriezu tajā sarkanajā audumā nelielu robu. Es ceru, ka viņa nedusmosies, jo zina, ka man patīk šūt un radīt jaunas, noderīgas lietas. [..]

Ar savu klasi skolā es katru gadu dziedu dziesmu un pavadījumā spēlēju vijoli par godu Tev. Parasti es izvēlos dziesmu, ko kāds cits Tev jau ir sacerējis. Varbūt kādreiz pienāks diena, kad Tev veltīšu savu dziesmu. Es esmu liela sev, savai ģimenei un Tev, mana Latvija. Es mācos, palīdzu, cenšos, lai Tu ar mani lepotos. Tavā dzimšanas dienā esmu dziedājusi, dejojusi, spēlējusi. Šobrīd ir citādi, bet ar saviem vecākiem un māsu turpinu svinēt. Rīt cepsim torti. To, ar vasarā salasītajām ogām. Izkarināsim karogu, uz mūsu lielā ozolkoka ģimenes galda uzklāsim manas vecvecmamma austu linu galdautu, dziedāsim dziesmas, es, kā vienmēr, spēlēšu vijoli. Tu noteikti

būsi starp mums, un mēs to sajūtīsim caur katru darbību, ko veiksīm šajā dienā.

Es Tevi apskauju tik cieši, cik cieši varu apķert savu mammu. Manā sirdī Tu esi no tā paša pirmā brīža, kad kāds man pateica, ka es šodien piedzimu. Daudz laimes dzimšanas dienā, mana Latvija!

2021. gada 17. novembrī

Tava Marta

Marta Bruzgule,
Vijāņu vidusskolas 7. klase

Kā radās Latvijas novadi

Reiz kādā karaļvalstī dzīvoja kāds vecs ķēniņš ar saviem bērniem – trim dēliem un savu vienīgo daiļo meitu. Ķēniņa bērniem bija doti ļoti neparasti vārdi, dēli – Latgalis, Zemgalis un Kurzemis. Meitai vārds bija Vidzeme.

Andrejs Baranovskis,
Krāslavas Varavīksnes vidusskolas 11.a klase

Bērni auga, un katrs kāroja pārņemt varu un valdīt sava tēva karaļvalstī. Ķēniņš bija izmisumā un nezināja, kuram bērnam valsti novēlēt. Kādu dienu ķēniņš teica saviem dēliem, ka nedzīvošot mūžīgi, dēliem jāiet pasaulē, savu ķēniņa pili viņš atstās savai vienīgajai meitai Vidzemei. Vīlušies tēva lēmumā, trīs dēli gāja pasaulē; viņi zināja, ka nedzīvos kopā. Katrs gribēja veidot un valdīt savu pili. Brāļi sadalījās un gāja katrs uz savu debespusi. Priekšā brāļus sagaidīja briesmas un pārbaudījumi.

Dēls Latgalis gāja pa labi, tas ceļā satika pūķi, kas spļāva uguni un bija ielencis ļaudis. Latgalis bija drosmīgs, paņēma lāpstu un sita tam pa degunu. Pūķis bez apstājas sāka šķaudīt. Pūķa šķaudieni bija tik spēcīgi, ka ar gaisa vilni pūķi aizmeta ļoti, ļoti tālu. Ļaudis priecājās par savu glābēju un iecēla Latgali par ķēniņu savā ciemā.

Zemgalis izvēlējās iet taisni. Tas nokļuva pie neglītas raganas, kura ļaudis turēja lielā dzelzs būrī. Zemgalis noslēpās krūmos un lūkojās, ko darīt. Viņš kokā ieraudzīja lielu lapseņu pūzni, un viņam radās doma. Zemgalis paņēma no zemes lielu akmeni un meta pa lapseņu pūzni. Pūznis krita un uzkrita tieši raganai uz galvas. Ragana, lapseņu sadzelta, metās bēgt ļoti tālu. Ļaudis priecājās par savu glābēju un iecēla Zemgali par ķēniņu savā ciemā.

Kurzemis izvēlējās iet pa kreisi. Viņš sastapās ar diviem negantiem milžiem. Milži ļaudis bija sadzinuši lielā bedrē un virsū izvēluši akmeni. Kurzemis prātoja, kā izglābt ļaudis. Viņš nolēma milžiem uzdot

savu izdomāto mīklu. Ja mīklu neatminēs, milžiem jāatbrīvo ļaudis un jāpamet ciems. Mīkla ir šāda: „Vienam bērnam četri zari, katram zaram vēl pa četri zari, katrā zarā aug pa čiekuram. Cik čiekuru aug bērņā?” Milži domāja, galvu laužīdami, bet pareizo atbildi neizdomāja. Viņiem nācās atbrīvot ļaudis un iet prom ļoti, ļoti tālu. Ļaudis priecājās par savu glābēju un iecēla Kurzemi par ķēniņu savā ciemā.

Katrs brālis nosauca ciemu savā vārdā – Latgale, Kurzeme, Zemgale. Arī māsas ciems ir nosaukts viņas vārdā – Vidzeme.

Te nu ir tie četri novadi, katrs ar savu robežu! Četri dārgumi, kas cieši sadevušies rokās.

Es pats dzīvoju Vidzemes augstienē, kur man ļoti patīk, jo nekas nav vienāds un līdzens, vienmēr ir, kur pakāpties. Visu laiku gribas uzzināt, kas ir nākamajā likumā un aiz kalniņa. Tāpēc man ļoti patīk ceļot un izzināt pasauli. Esmu bijis Latgalē un Zemgalē, bet šovasar varbūt aizbrauksim arī uz Kurzemi.

Valters Krūmiņš,

Kusas pamatskolas 5. klase

[..] **M**ana mamma ir medmāsa, un es uzskatu, ka viņa ir Latvijas dārgums. Viņa izsniedz izziņas, izraksta norīkojumus ārstiem, izraksta zāles, atver un noslēdz darba nespējas lapas, strādā ar Covid-19 pacientiem. Lai arī viņas darbs nav ļoti ievērojams valsts mērogā, pēdējā pusotra gada laikā mēs

visi esam sapratuši, cik svarīgs ir katrs veselības darbinieks. Turklāt mamma vēl rūpējas par mums, lai māja būtu ērta un tīra. Mamma uztraucas par mūsu panākumiem un neveiksmēm, palīdz mums tikt galā ar attālinātās mācīšanās grūtībām.

Mans tētis strādā lakošanas rūpnīcā pie autokrāvēja. Arī viņš ir Latvijas dārgums. Kādēļ viņš ir svarīgs Latvijai? Viņš krauj saražoto krāsu mašīnās, kuras pēc tam piegādā produkciju ne tikai Latvijas teritorijā, bet arī citās valstīs. Lai arī viņš neieņem augstu amatu, viņa darbs dod labumu Latvijai.

Es mācos 6. klasē, protams, vēl nestrādāju, bet arī esmu Latvijas dārgums. Es attīstu sevī talantus, iegūstu zināšanas, ko varēšu nākotnē izmantot mūsu valsts labā.

No manas ģimenes darba, tāpat kā no daudzām mūsu valsts ģimenēm, tiek veidota valsts labklājība. Katra Latvijas ģimene ir valsts dārgums, jo stipra ģimene ir valsts pamats.

Es vēlētos, lai katra Latvijas ģimene būtu laimīga, lai blakus katram bērnam būtu gādīgi un mīloši vecāki, lai visiem tēviem un māmiņām būtu darbs. Es vēlētos, lai ikviens no mums varētu teikt: „Mana ģimene ir Latvijas dārgums, un es to nemainītu ne pret kādiem pasaules dārgumiem!”

Jeļizaveta Panasjuka,

Rīgas Valsts klasiskās ģimnāzijas 6. klase

Paula Rozīte, Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolas 1. kurss

Es nekad neesmu spējusi paiet garām nomestam papīriņam, [...] čipsu pakai vai pudelei. Vienmēr esmu to pacēlusi un izmetusi. Neciešu, ka cilvēki nomet savus atkritumus pāris soļu attālumā no atkritumu tvertnes. Viņi tik ļoti piesārņo dabu, kurā pašiem galu galā ir jādzīvo. Pat dodoties pastaigā ar savu zirgu, bieži savācu atkritumus, kas nomesti kaut kur mežā.

Es mīlu Latviju un tās dabu, tās skaistos, biezos mežus, kuros patvērumu un mājas rod kā visdažādākie zvēri, tā augu pasaule, dzidrās, akmentiņiem un olišiem pilnās upes un lielie ezeri, kā arī viļņainā jūra. Ja es zīmētu vai gleznotu, Latvija būtu daiļa ainava. Kad biju savu vecvecāku mājās, mēdzu piecelties īsi pirms saullēkta, lai varētu doties ārā, apsēsties mūsu dīķa malā zem bērza un klusi un pacietīgi gaidīt, kamēr saule aust. Ja jūs zinātu, cik tas ir apbrīnojami krāšņi, kad dīķi apspīd rozīgi oranžā saullēkta gaisma!

Un noteikti tā ir Latvijas dārguma sajūta, kad kopā ar Ķekavas Mūzikas skolas kori aizbraucam uz ārzemēm un pārstāvam Latviju, jo vienmēr, kad mūsu koris piedalījās kādā konkursā, mēs atgriezāmies ar prieku par otro vai pirmo vietu. Šis koris patiesi ir aiznesis Latvijas vārdu ļoti tālu.

Vēl es jūtos kā mazs dārgumiņš, kad aizbraucu pie omes un opja, jo viņi allaž ir tik laimīgi par manu ciemošanos. Un, ja es vēl paspēlēju vijoli, ģitāru, klavieres

vai ukuleli, vecvecāku acīs aiz prieka un savilņojuma sariesas asaras, jo viņiem ļoti patīk tas, kā es un mamma muzicējam. Manai krustmāmiņai gan labāk patīk klausīties gammas, tādēļ viņa vienmēr man jautā, vai varu kādu nospēlēt.

Vienmēr cenšos dot pozitīvu enerģiju ikvienam, kuram tā ir nepieciešama, jo, ja izturēsies pret visiem ar labsirdību, tā nāks pie tevis atpakaļ. Ikviens no mums ir Latvijas dārgums – cilvēks pats ir kā mazs dimantiņš, un bez katra no mums nebūtu latviešu tautas.

Viktorija Litauniece,
*privātās pamatskolas
„Gaismas tilts 97”
7. klase*

Jūra ir daļa no manas dvēseles.
Kad sevi meklēju, atrodu jūru,
Katru reizi atrodu sevi pie jūras.
Jūra šalc, dzied savas dziesmas –
Tā manu dvēseli mierina.

Kad mana dvēsele skrien,
Kājas nes mani pie jūras:
Tur ir miers un klusums,
Tur – atpūta mana.

Agnese Zaula,
*Slokas pamatskolas
9.a klase*

Tad, kad apjautājos saviem paziņām par to, ko viņi uzskata par dārgumu, bieži atbildēs izskan tādi jēdzieni kā tradīcijas, daba, ēdieni, mūzika un dzeja. Visas šīs lietas kā puzzles gabaliņi lieliski saliekas vārdā – brīvība. Tas nav tikai vārds – tās ir asinis, asaras, kliegzieni un uzvaras saucieni. Tie ir laužti solījumi, brūces un dzīves, kas uz visiem laikiem tika mainītas. Vai kāds augstāks spēks Latvijas karogam deva asins sarkano krāsu, jo zināja, ka pār to līs neskaitāmi daudz asiņu? Asinis no nozagtām bērniņām, iztraucētām vecumdienām un sabojātām dzīves iespējām. Kad jau šķita, ka viss beidzot ir galā un ka Dievs patiešām ir dzirdējis mūsu „Dievs, svētī Latviju!” un to patiešām svētījis, mūsu zaļo zemi atkal nokrāsoja sarkanu.

Tas nebija mūsu sarkanais, sarkanais, par kuru cerot nāvē nācās doties tūkstošiem. Tas nebija sarkanais, zem kura aicināja pulcēties Kārlis Skalbe. Tas nebija sarkanais, kuru apdziedāja un apdzejoja cerībā uz gaišāku nākotni. Tas bija sarkanais, kas Latvijas brīvību izaicināja uz dueli, zinot, ka kabatā ir pistole. Bet mūsu cerība un ticība izveidoja vairogu, ko nevarēja cauršaut neviena lode. Mēs zinājām, ko gribējām, un tas arī piepildījās, jo beidzot pēc ilgiem laikiem mēs atkal bijām atstāti mierā. Mēs atkal bijām brīvi.

Kas ir dārgums? Vai tas ir tikai viens? Brīvība ir kā dārgumu lāde, kurā paslēptas gan tradīcijas, gan mūzika, gan ēdieni, gan daba. Kāda jēga ir no skaistajiem mežiem,

ja tos nevaram saukt par savējiem? Vai ir jēga no dzejoļiem, ko nevaram skaitīt, un dziesmām, ko nevaram dziedāt? Kāda jēga ir no zemes, kuras iedzīvotāji nevar to saukt par savējo no visas savas sirds? Latvija ir mana, un es esmu Latvija. Mēs visi esam Latvijas dārgumi, jo bez mums tādas Latvijas nebūtu.

Kristiāna Lāce,

Ventspils 4. vidusskolas 8. klase

Pēc kāda laika tie noteikti būs mēs, kas veidos Latviju, veidos [..] to jau nākamajām paaudzēm. Tomēr, vai jādūkojas tik tālā nākotnē, lai atrastu Latvijas dārgumus?

Latvija lepojas ar ikvienu, kurš runā latviski, neaizmirst latviešu tradīcijas, interesējas par Latviju un tās vēsturi.

Daži cilvēki pat Japānā mācās latviešu valodu, dzied latviski un iepazīst mūsu kultūru, un ļoti vēlētos piedalīties, piemēram, Dziesmu svētkos, kas pašiem latviešiem ir svarīgs kultūras notikums. Es apbrīnoju šos ārzemniekus, kuri ir gatavi izzināt mūsu valodu, tautu un tradīcijas, jo tas pat latviešiem dažreiz sagādā grūtības.

Arī latvieši, kuri bailēs no padomju varas devušies prom no Latvijas, lielākoties saglabā latviešu tautas tradīcijas, runā un māca saviem dzīvesbiedriem un bērniem latviešu valodu.

Pagātņi nevar aizmirst. Latvija var lepoties ar tādiem cilvēkiem, kas vienmēr

iestājušies par Latviju. Lai arī kas stājies pret viņiem, brīva un neatkarīga Latvija vienmēr bijusi pirmajā vietā. Kopīgās ieražas, dziesmas un vēlme par brīvu Latviju turējusi kopā pat visgrūtākajos un smagākajos brīžos. Cilvēki vienmēr ir bijuši un būs dažādi, bet ar vienu mērķi visi kļūst par vienu veselu un spēj paveikt pat neiespējamo. Lielisks piemērs ir „Baltijas ceļš”, kad caur visām trim Baltijas valstīm dzīvā ķēdē sastājās apmēram 2,2 miljoni cilvēku. Visi vēlējās neatkarīgas Baltijas valstis. Vai visi šie cilvēki nav Baltijas dārgumi? Ļoti iespējams, ka bez viņiem nemaz nevarētu veidot nākotnes Latviju!

Tādēļ uzskatu, ka, lai kur arī kāds meklētu šo vienu Latvijas dārgumu, to nevarētu atrast, jo tie ir, bija un būs visur – gan mūsdienās, gan nākotnē, gan pagātnē. Latvijas cilvēki ir šī neatņemamā sastāvdaļa, Latvijas dārgums.

Paula Cepurīte,

Briseles 2. Eiropas skolas 7. klase

Man visdārgākā vieta ir jūra. Tā katram izraisa citādas sajūtas, [..] bet nav cilvēka, kuram jūra neliktu just absolūti neko. Prieku par tās silto apskāvienu vasarā, dusmas par tās auksto plecu ziemā, mieru par tās kluso šalkošānu pavasarī, aizdomas un šaubas par tās noslēpumainību rudenī. Kā arī bailes, kad tā ievēl mani savā dusmu viesulī.

Vasarā jūra manī rada visu veidu jūtas. Tā manī saber bēdas, skatoties, kā manas pēdas lēni pazūd vāri siltajās smiltīs, gandarījumu par to, ka Latvijā ir tik vārdos neietērpjami skaista vieta kā šī, un aizkaitinājumu par to, ka vasara drīz beigsies un vairs nevarēšu paslēpties jūras putu mērktaļās rokās. Dažreiz jūra ir vieta pārdomām, citreiz pilnīgi nekādām, tikai mieram. Reizēm ir sajūta, ka ar jūru esmu viens vesels. Ja es jūtos laimīga, jūra priekā man dejo riņķī, ja esmu dusmīga, tā sit augstu vilni, ja esmu bēdīga, tā ir klusa un mierīga. Ceru, ka neesmu vienīgā, kurai jūra ir tik svarīga, es nevēlētos justies vientuļa.

Tu, jūra, esi mans Latvijas dārgums. Ar tevi es esmu brīva.

Laura Mitlere,

Talsu pamatskolas 9. klase

Reizēm mana dvēsele jūtas kā noburts taurenis stikla būrī, kurš, [..] izpletis savus mazos spārņņigus, veltīgi cenšas tikt brīvībā. Visas pūles ir veltas, jo ārā plosās vēl nebijis vīruss, dabas katastrofas, neziņa un šaubas, arī cilvēku naidis un dusmas.

Vienīgi vakarā, kad rudenīgajās debesīs sāk mirgot tūkstošiem mazu zvaigznīšu, es kļūstu brīvs. Mana dvēsele uzgērbj Cerību kurpes, pie rokas paņem Ticību un, ietinusies Mīlestības šallē, dodas pastaigā pa zvaigžņu ceļu. [..]

Re, viena krītoša zvaigzne! Kas esi tu un kas esmu es? Kā planētas Saules sistēmā, manas domas cita ap citu riņķo, meklējot atbildi. Visuma izmēros esam sīki, mazi putekliši, bet mēs katrs esam ar savām domām, darbiem un sapņiem, kam Dievs atvēlējis dzīvot ļoti skaistā, mazā, bet stiprā valstī Baltijas jūras krastā – Latvijā. Es un tu – mēs visi kopā veidojam mūsu zemi.

Katru dienu izdzīvoju savus panākumus un uzvaras, kļūdas un neveiksmes. Ar mani kopā ir mana ģimene un draugi, ar kuriem es jūtos kā savējais un kuri man grūtā brīdī pasniedz roku vai vienkārši pasaka labu vārdu. [..]

Ai, nākamais krītošās zvaigznes atspulgs iekrīt manā dvēselē. Tas rāda, ka nav viens pareizais ceļš. Tādu ir daudz. Tikai izvēle un atbildība pieder katram pašam. Arī es esmu atbildīgs par katru soli, domu, pateikto vārdu un teikumu, darbu un arī nedarbu. Viss, ko daru vai nedaru, nāk par labu vai sliktu vispirms man, līdz ar to arī manai ģimenei, draugiem, vietai, kur dzīvoju, un beigu beigās arī visai pasaulei. [..]

Bet trešā zvaigzne klusi čukst vārdus, ko reiz teikusi rakstniece, mana novadniece, Zenta Mauriņa: „Lielākā dzīves bagātība ir attieksme cilvēkam pret cilvēku.”

Bailes no nezināmā iznīcina visu – mīlestību, labestību un laipnību. Vietā nāk ļaunums, nenovīdība un nodevība. Bet varbūt laiks apstāties, padomāt un katru dienu izdarīt kaut vienu labu darbu,

uzsmaidīt noskumušam cilvēkam vai arī vienkārši vienreiz dienā pateikt īstu, sirsnīgu paldies! Tas būs cilvēcīgi, un labais vairosies!

Neskatoties uz visu pasaulē apkārt notiekošo, ir svarīgi sevī saglabāt iekšējo mieru un labās domas, jo tikai šādi var mainīt pasauli uz labo pusi.

Bet ne jau viens! Mēs visi kopā! Mēs katrs esam īpašs un nozīmīgs. Kopā esam spēks, kas reiz apburtās stikla būra sienas salauzīs un kas atkal pāršķīrs jaunu lappusi Latvijas grāmatā! Mainies, un pasaule mainīsies ap tevi!

Gabriels Matīss Cibulskis,
Priekules vidusskolas 9.a klase

Ne mazāk svarīgi ir tas, ka varam dzīvot mierā, jo pie mums nav [..] kara, nav jābaidās, ka mājas var pēkšņi sagrūt no lielgabalu triecieniem, un mums nav jābēg no savas dzimtenes, meklējot patvērumu citur. Zinu un saprotu, ka šobrīd mums visiem ir ļoti grūts periods, kas atnācis ne saukts, ne gaidīts. Tomēr ticu, ka ar daudzu cilvēku līdzdalību viss nostāsies savās vietās.

Svarīgākais – tie ir cilvēki, kas mums ir līdzās. Esmu redzējusi raidījumu „Latvijas lepnums”, kur tiek pasniegti apbalvojumi pavisam vienkāršiem cilvēkiem, kas ikdienā dzīvo mums līdzās. Cilvēki, kuri spēj nepaļaut garām nelaimē nokļuvušam.

Es ļoti lepojos ar to, ka mans opis ziemā ir izglābis slīkstošu cilvēku, kuram vairs tikpat kā nebija nekādu izredžu izdzīvot. Mans opis metās ziemas saltajā ūdenī palīgā. Viņš ir labs peldētājs, un viņam izdevās puisi, kuru piemirkušās drēbes jau bija nogremdējušas ledainajā ūdenī, tomēr izglābt. Šis cilvēks ir ļoti pateicīgs, bet mans opis ir varonis!

Domāju, arī es esmu vajadzīga savai Latvijai. Esmu vēl bērns, pusaudzis, bet kas cits veidos Latviju, ja ne es? Kurš no Vācijas, Francijas vai pat tālās Āfrikas veidos manu Latviju? Tas jādara man, es ticu, ka to spēšu!

Alise Akmane,
Slokas pamatskolas
8.b klase

Latvija atgādina man ezīti. Latvija ir maza, tāpēc visi cilvēki, kas tur dzīvo, ir īpaši kā ežu adatas.

Katrai adatai ir sava vietiņa, lai palīdzētu ezītim (Latvijai).

Un tās adatas ir asas, bet ne visu laiku sāpīgas.

Ezītim ir četras kājas, pa vienai Kurzemei, Vidzemei, Latgalei un Zemgalei.

Pēdējais ir deguns. Prezidents, jo deguns rāda ceļa virzienu.

Madara Kalnīte,
Mineapoles un Sentpolas Latviešu skolas
8. klase

Latvija ir visskaistākā zeme, tā ir mana dzimtene, un šeit ir manas mājas. Te esmu es, vismīļākie un tuvākie cilvēki, draugi un vienkārši paziņas. Mēs esam maza daļiņa no Latvijas lielākā dārguma. [..]

Es esmu sajutis un redzējis, cik cilvēki ir uzticīgi un jūtas tuvi Latvijas dzimšanas dienā – 18. novembrī! Cik visi kļūst vienoti, kad pulcējas, godinot mūsu Tēvzemi. Tādā brīdī arī es jūtos kā savas Latvijas dārgums.

Svarīgākās vērtības ir būt vienotiem un uzticīgiem, būt kopā. Esot kopā ar saviem mīļajiem un tuvajiem cilvēkiem, savu ģimeni, vienmēr īpašos brīžos ir tik savāda sajūta, lepnums, cēlums.

Tāpēc manas Latvijas lielākais dārgums ir tās cilvēki. Cilvēki, kas pirms daudziem desmitiem gadu krita par mūsu Latviju, lai mēs tagad stipri stāvētu un būtu saliedēti, lai varētu, rokās sadevušies, stāvēt plecu pie pleca un godināt mūsu valsti, mūsu zemi, mūsu Latviju.

Lielākās Latvijas vērtības es varu saistīt ar savu ģimeni, ar savas ģimenes vērtībām, jo esmu nonācis pie atziņas, ka viss jau sākas savās mājās, savā ģimenē. Tikai saņemot jauko un labo, to var dāvināt un dot citiem, tāpat – arī mūsu Latvijai!

Kārlis Grinsons,
Slokas pamatskolas
7.a klase

Viktorija Razuvejeva, Taurupes pamatskolas 5. klase

Dzintars

Es esmu dzintars.
Es esmu kā saule uz zemes,
Vai kā vasaras viszaļākās lapas.
Es dzīvoju uz Latvijas krūtīm,
Un vakaros jūra mirdz manās krāsās.
Es mīlu Latviju, un Latvija mīl mani.
Es esmu dzintars.

Sofija Kramere,

*Mineapoles un Sentpolas Latviešu skolas
8. klase*

Katrs Jāņu ugunskurs kā rubīns
mirgo Latvijas dārgumu
[..] kolekcijā. No jāņuzālēm pīts
ziedu vainags ir kā zeltīts gredzens.
Ikviens rūpīgi pašūts latviešu tautastērps
ir gluži kā dimants starp visām Latvijas
vērtīlietām. Sīpolos vārītās, raibās
Lieldienu olas ir tik apaļas kā precīzi slīpēti
opāli. Bet nekas no tā nevar notikt bez
mums, latviešiem. Tātad Latvijas dārgums
ir cilvēki. Un nevis jebkādi un jebkuri
cilvēki, bet gan tie, kas ar lepnumu runā
latviski, dzied latviski, tur cieņā un lepojas
ar latviskām tradīcijām un pat aizmiguši
var norunāt vismaz sešas tautasdziesmas.

Cilvēki ir kā neapstrādāti dārgakmeņi,
taču katrs necīgākais safīrs var tikt
noslīpēts un kļūt par daļu no skaistas
kaklarotas. Lai varētu teikt, ka esi īsti
vērtīgs dārgums, skolā labi jāmacās,
jārūpējas par dabu, jāpadara Latvija

skaistāka, uzkopjot vidi sev apkārt,
jāciena Latvijas simboli un vēl, un vēl...
Tas šķiet kā liels, sarežģīts un varbūt pat
nepaveicams darbs, bet, ja ļoti pacenšas,
jebkurš cilvēks var kļūt par patiesi vērtīgu
un brīnišķīgu dārglietu.

Tātad tu esi Latvijas dārgums, un
ikvienam tas būtu jāapzinās. Tāpēc nekad
nenovērtē sevi pārāk zemu, jo, lai kur tu
dzīvotu, ja tu mīli Latviju, tu Latvijai esi
ļoti vērtīgs.

Madara Rumpētere,

*Mārupes Valsts ģimnāzijas
6.b klase*

Daudzi cilvēki ikdienā neapzinās
un nepadomā, ka valodai ir
[..] tik būtiska nozīme latvietības
saglabāšanā, bet šī ir nozīmīgākā vērtība –
valoda, kas mūs padara atšķirīgus no
citām tautām, kas rada piederīguma
apziņu un ir nozīmīga ikkatram. Ja kāds
teiktu, ka neatkarīga, brīva valsts un
iespēja runāt savā dzimtajā valodā mums
neliekas nekas īpašs, tad tam nepiekrīstu
mani vecvecāki, kuri zina, kā tas ir, kad ir
liegta iespēja runāt savā dzimtajā latviešu
valodā, svinēt gadskārtu tradīciju svētkus
un būt brīviem savās domās, darbos un
izvēlēs.

Ir tik brīnišķīgi, ka, esot ārzemēs,
dzirdu latviešu valodu un ka tādos brīžos
šie svešie cilvēki, ko nemaz nepazīstu,
liekas tik pazīstami un tuvi. Esot ārpus
savas valsts, latviešu valoda apvieno labāk

par jebko citu, jo pēkšņi jūtos piederīga kam svarīgam un lielam, un sirdij tuvam.

Varbūt latviešu valoda nav skanīgā franču, sulīgā angļu valoda, kurā cenšas runāt visa pasaule, bet tā ir tuvā, mīļā un vienīgā, kas asociējas ar vissvarīgāko – ģimeni un dzimteni. [...] Valodu dažādība nostiprina manas latviskās saknes un neļauj aizmirst, ka latviešu valoda, mūsu dzidrais un vērtīgākais dārgums, ir tas, kas mūs vieno un dara lepnus par savas valodas bagātību, jo mums ir tik daudz latvju tikumu un likteni apliecinošu tautasdziesmu, kā arī tik daudz sinonīmu, frazeoloģismu – valodas daudzkrāsainības apliecinātāju.

Atliek tikai cerēt, ka nākotnē mēs neatļausimies latviešu valodu piesārņot ar barbarismiem vai žargonismiem, būsīm vērīgi, ievērosim pareizrakstību ne tikai latviešu valodas stundās, bet arī savā saziņā, jo, zaudējot galveno dārgumu – valodu –, mēs it viegli varam pazaudēt paši sevi un līdz ar to arī piederību savai valstij. Tad Latvijas dārgumu lāde kļūs arvien tukšāka, jo ikkatrs nepareizs vārda lietojums vai aizstāšana ar citas valodas vārdiem ir kā nejauks puteklis, kas pielīp dārgakmenim, kurš ar laiku apsūb un zaudē savu vērtību.

Ceru, ka pasaule vēl ilgi klausīsies skaistāko Dziesmu svētku dziesmu „Saule, Pērkons, Daugava” un brīnīdamies jautās, kas ir šī tauta, kuru vieno tik brīnišķīgas tradīcijas, un kas tā par valodu, kurā dzied tik skanīgas dziesmas, kas aizskar

dvēseles stīgas, ka sirdī uzbango patiesi lepnums par manu Latviju un mīlestība uz manu tautu!

Paula Rumjanceva,
Ikšķiles vidusskolas
8. klase

Kad pirmo reizi uzlēca saule, tā ar krāsām apveltīja visu, kam pieskārs. Tad Latvija, zeme Baltijas jūras krastā, tika uzgleznota.

Pērkoņainās debesis nomierināja zilā krāsa, kas iekluda jūrā pār horizontu. Pļavas un laukus klāja zeltaini siltie toņi, kur bija uzpilējuši sarkani un rozā, puķaini krāsas pilieni. Nedzīvais klusums atmodās, kad uz zemes netišām izlija zaļā krāsa, kas noklāja lielāko daļu Latvijas. Vai tas jāizlabo? Klusumu pārtrauca dzīvības čivināšana un vēja skraidelēšana. No zemes izspraucās diži stāvi – koki. Tie stāvēja kā sargi, kas norobežo mājas no svešuma, kā karavīri, kas ir gatavi aizstāvēt savu zemi. Zaļā krāsa visu atdzīvināja. Vai to aizkrāsot ar balto? „Kurš nodrošinās dzīvībām pajumti un drošību, kurš palīdzēs Sprīdītim atrast Laimes zemi, kurš saturēs un pasargās kāpas no ūdeņiem?” ierunājās varenie augumi. „Kurš ļaus Latvijai būt dzīvai?” Tie būs koki – priedes un egles – mežs, kas ir Latvijas dārgums.

Par zaļo mēs rūpēsimies un to saudzēsim, jo mežs Latvijā ir bijis līdz

ar pirmajiem saules nestajiem krāsu triepieniem. Mums tam ir jāatbild pretī: „Tu, mežs, esi Latvijas dārgums!”

Ance Bartkeviča,

*Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolas
1. kurss*

Vispārējie latviešu Dziesmu un deju svētki ir īpaši iemīļots kultūras notikums Latvijā. Tas vieno ne tikai šeit dzīvojošos latviešus, bet arī tautiešus visās pasaules malās. Tas ir lieliski, ka citās valstīs dzīvojošie arī var piedzīvot kopīgo tautas noskaņu.

Pirmie Vispārējie latviešu Dziesmu un deju svētki notika Rīgā 1873. gadā, un tā vēl joprojām šī tradīcija tiek saglabāta no paaudzes paaudzē. Tā ir apbrīnojama vērtība! Izdzīvojusi daudz dažādu grūtību un kopš sendienām nodota līdz mūsdienām kā varena bagātība.

Es sajutos tiešām ļoti lepna par Latviju un savu tautu, kad pati piedalījos šajos svētkos. Esmu ar Liepājas deju kolektīvu „Vaduguns” izdejojusi Dziesmu un deju svētku nedēļu. Tā manā sirdī un prātā atstāja neaizmirstami skaistas atmiņas. Man personīgi šie svētki nozīmēja būt ļoti piederīgai Latvijai.

Šodien, protams, nevar iztikt arī bez mūsu laikmeta dejām, taču man liekas, ka tām nekad nav tik latviski sirsnīga pieskāriena kā mūsu latviešu tautas dejām. Redzot krāšņos deju rakstus, kuri tūkstoš

pēdām tiek izdejoti noslēguma koncertā, neviens nespēj būt vienaldzīgs. Arī dzirdot skanīgās dziesmas Lielajā Mežaparka estrādē noslēguma koncertā, tās dāvā lepnumu par savu tautu un tās vareno spēku. Tas tiešām ir īstens Latvijas sirds dārgums!

Elizabete Gāliņa,

*Liepājas Centra sākumskolas
5. klase*

Latvijas zelts

Vai tu esi redzējis dimantus,
Kuros atspīd gaisma tik skaista?
Vai sudrabu tīru un gaišu,
Ko parasti rotās taisa?
Vai redzējis vērtīgo zeltu,
Kurš vērtīgāks ir pat par naudu?
Bet vai redzējis esi latviešu tautu,
Tik sakoptu, šķīstu un laipnu?
Vai lasījis latvju dainas,
Kas priecē un skandina tautu?
Vai latviešu tēvu saticis esi,
Kurš strādā bez mitas un gala?
Vai saticis latviešu māti,
Kuras rūpēm nevar atrast galu?
Vai atļauties var teikt, ka Latvijā nav
Ne dimantu, ne sudraba, ne zelta,
Ja Latvija ir pilna ar latvju tautu,
Kura vērtīgāka pat par vērtīgo zeltu...

Elīza Andra Krūmiņa,

*Talsu 2. vidusskolas
12. klase*

Selena Gužajeva, Jaunogres vidusskolas 9.c klase

Kino kā Latvijas dārgums

[..] **M**an, dzirdot vārdus „Latvijas dārgums”, prātā ienāca kino. Tas ir ļoti plašs jēdziens – par kino var spriest kā par mākslu, kā par sfēru, kurā parādās dižas personības, un, protams, kā par tematu, kas atspoguļo mūsdienu skatījumu uz dažādiem notikumiem. Tiesa gan, filmu industrija laika gaitā ir mainījusies. Kādreiz, pašā sākumā, kino bija tīri māksla vai tehnoloģisks sasniegums, bet mūsdienās filmas bieži vien tiek uzskatītas par „produktiem”, par peļņas veidu, un diemžēl filmēšana nav lētākais prieks – nepieciešami producenti un finansiālie atbalstītāji, tāpēc katra filma, kas nonāk pie mums, ir kā dārgums. Bet varbūt pat labi, ka Latvijas kino nelīdzinās bagātajai Holivudai, kur filmu ir tik daudz... Tādējādi pie mums katra filma ir īpaša. Īpašs dārgums. [..]

Es apmeklēju Antuāna Duanela kino skolu jauniešiem, un tajā viena lekcija bija veltīta filmai „Četri balti krekli” (režisors Rolands Kalniņš). Man šī filma patika, tāpēc lekcija man ļoti palikusi atmiņā. Tajā tika minēts, ka filmā vērojamas līdzības ar franču jauno kino vilni. Tāpat „Četriem baltiem krekliem” bija savs slavas brīdis Kannu kinofestivālā. Man ļoti interesants fakts šķita tas, ka filma cenzūras dēļ kļuva par „plaukta filmu”. Es domāju, ka

šis Rolanda Kalniņa darbs, kurā savijas latviešu mūzika (autors Imants Kalniņš) un kino – vērtības, kas acīmredzot ir svarīgas mūsu tautai –, ir uzskatāms par dārgumu, jo filma ir saglabājusies un ieguvusi jaunu aktualizāciju šodien. Piemēram, mūzikas grupa „Carnival Youth” ne pārāk sen izpildīja vairākas dziesmas no filmas, un video skatījumu skaits internetā pārsniedza vairākus tūkstošus. Filma arī salīdzinoši nesen – 2017. gadā – tika restaurēta. Šī rīcība parāda, ka filma „Četri balti krekli” ir svarīga Latvijai. Mana mazā māsiņa, kad es skatījos šo filmu, man piedroņās un par filmu izteicās šādi: „Es domu nesapratu, bet man patika.” Ja reiz gan filmas veidotāji pagājušajā gadsimtā, gan bērns un pusaudzis mūsdienās šajā darbā kaut ko atrod, tātad filmā ir ietverts latviskums (lai vai kā mēs to definētu). Varbūt to nemaz nevar definēt, vien izjust, vien dzirdēt un redzēt – redzēt caur kino.

Neatkarojami kinodarbi nepastāvētu, ja mūsu vidū nebūtu cilvēku, kas šajā jomā nodarbojas. Protams, liela loma šai lauciņā ir režisoram. Divi šīs profesijas pārstāvji ir Aloīzs Brenčs un Jānis Streičs. Abi šie režisori parāda, cik daudzveidīgs ir Latvijas kino – Brenčs lielākoties strādāja detektīvžanrā, bet Streičs veidojis dažādas spēlfilmas, piemēram, drāmas. Man šķiet neparasti, ka šī režisora daiļradē manāmas *film noir* iezīmes, lai gan teorētiski tai laikā viņš nevarēja piekļūt

ārvalstu kino. Aloizs Brenčs savā laikā bija zināms režisors, viņa filma „Mirāža” kļuva ļoti populāra ne tikai Latvijas teritorijā, bet arī visā Padomju Savienībā. Es pati kino skolā izvēlējos vienu recenziju rakstīt par viņa filmu „Liekam būt”. Par Jāni Streiču es, protams, biju dzirdējusi un viņa filmas redzējusi, taču vairāk par viņu uzzināju, strādājot pie viena konkursa darba, kuram es kā tēmu biju izvēlējusies kino Latvijā. Runājot par šo režisoru, nedrīkst nepieminēt filmu „Cilvēka bērns”, kas ir unikāla ar to, ka tā ir viena no retajām filmām, kuru mēs – visa ģimene – varam skatīties kopā (tas tiešām ir kas iespaidīgs, ņemot vērā to, cik dažādi cilvēki esam). „Cilvēka bērns” ir saņēmis arī starptautiskas balvas, tātad var secināt, ka šī filma ir kvalitatīva. Jānis Streičs ir režisors, kuram izdevies turpināt savu darbu arī pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas. Tas parāda to, ka latviešiem kino bija un ir svarīgs.

Šo visu es nezinātu, ja nebūtu cilvēku, kas ikdienā runā, spriež par filmām un skatās filmas. Man ļoti patīk ceturtdienas, kad es dodos uz „Kino Bizi”. Es domāju, ka šāda maza, bet pārsteidzoši aktīva kinoteātra (regulāri notiek lekcijas, pasākumi, festivāli) pastāvēšana pierāda to, ka kino tomēr ir dārgums ne tikai man, bet arī visiem latviešiem un līdz ar to – Latvijai. Kādēļ gan tad skolēni ceturtdienās dodas uz lekcijām par dažādām filmām? Un kāpēc tad kinopētnieka Viktora Freiberga grāmata „Kinomāna slimības

vēsture” piedzīvoja tādu atzīšanu – ieguva Dzintara Soduma balvu par novatorismu literatūrā? Un kāds bija iemesls projekta „Latvijas filmas Latvijas simtgadei” tapšanai? Kino mums, latviešiem, ir kas vairāk par audiovizuālu izklaidei – tas ir dārgums.

Estere Mitjkova,
Ikšķiles vidusskolas 11. klase

Atmiņu dīķis

Sākotnēji visa lielā dārza teritorija piederēja mana vectētiņa [..] mammai, kura visu zemes gabalu izmantoja, lai ganītu gotiņas, kā arī saglabāja mājas lielajiem ozoliem un bērziem, kas stalti stāv vēl pat līdz šodienai. Ar laiku teritorija tika nodota nākamajai paaudzei – manai vecmāmiņai un vectētiņam. Viņi nolēma izveidot trīs lielus dīķus, kas dotu labumu ne tikai cilvēkam, bet arī radītu jaunas mājas dažnedažādām zivīm, kukaiņiem un putniem.

Atgriežoties manā bērībā, vēl joprojām skaidri sevi atceros, stāvam uz saulē sakarsušām cementa kāpnēm dīķa krastā. Vecāki mēdza uzvest man aizdomīgus skatienus, kad tuvojos dīķim, bet tieši šīs kāpnes bija tās, kuras iedrošināja mani maziņai nebaidīties no dziļā, zaļā ūdens, tās aicināja doties dziļāk, uzzināt vairāk. Tobrīd likās, ka pieaugušie

mani nesaprot, tāpēc neaptveramo vilinājumu un burvīgo skaistumu baudīju un redzēju tikai es.

Kādā sajūsmā es biju, kad vecmāmiņa piekrita mani iemācīt peldēt. Kliegdama kāpu uz asajiem akmeņiem dīķa apakšā. Manu lielo vēlmi peldēt un būt ūdenī nemazināja pat vecmāmiņas šausmu stāsti. Viens no tiem bija par vēžiem, kuri mierīgi gulēja tepat, krastā, un jebkuru brīdi varēja man iekniebt pēdā. Bet tas mani neatturēja no peldēšanas, tikai pamudināja vairs nepieskarties dīķa apakšai.

Stundām ilgi peldēju starp putekļu un kukaiņu klātām ūdensrožu lapām, kamēr mamma sēdēja dīķa malā un vēroja mani. Reizēm man viņas kļuva žēl, tāpēc dažreiz mēdzu noplēst ūdensrozēs ziedu ar ļoti garu kātu un izveidot māmiņai vainagu.

Dīķa otrā malā, tuvāk meniķim, vienmēr norisinājās lielākie dzīvās radības saieti. Spāres un krupji gulēja malu malās. Milzīgas karpas sauļojās siltā ūdens virsmā. Piļu pāritis katru vasaru atgriezās un perēja olas krasta garajā zālē. Vienmēr aizdomājos, kāpēc visas ballītes norisinājās tur, tālumā, nevis man blakus. Bet, ja es būtu zivs, es arī laikam negribētu sauļoties blakus meitenei, kas katru vasaras dienu neskaitāmas reizes peld vienu un to pašu apli ap ūdensrozēm.

Jāņu vakarā mēdzu ar vecmāmiņu izsprukt no telts un doties krasta garajā zālē meklēt jāņtārpiņus. Cik biedējoši dzīvs naktī ir mežs, kas pa pusei

apskauj dīķi! Katra negaidītā skaņa man lika satrūkties un ciešāk piespieties vecmāmiņas sāniem.

Šis sapņainais dīķis bija arī pirmā vieta, kur es ar tēti iemācījos makšķerēt, pirmo reizi izbraukt ar vectētiņu laivā, un mans pirmais atpūtas stūrītis. Šī bija vieta, kas saveda mani tuvāk ar ģimeni. Latvijas bagātā daba, šis dīķis man radīja siltas sajūtas, un joprojām glabāju jaukas atmiņas. Šādu dārgumu ir vērts sargāt un turēt visdrošākajā sirds stūrītī visu mūžu, jo tas ir mans Latvijas dārgums!

Sanija Hofrāte,

Ogres tehnikuma 2. kurss

Mēs visi esam mazas pērlītes, mazas, bet vērtīgas, kas [...] Latviju izdaiļo – katra citādi atspīd pavasara saulei, katra citādi atņem salnas pieskārienus, katra citādi rudens lapas redz un pilnīgi atšķirīgi puķu dobē stāda ziedus, taču kopā šīs pērlītes Latviju padara par vietu, kuru mīlēt, cienīt un apbrīnot. Jā, mēs esam maza, varbūt pat niecīga tauta, taču mūsos ir kaut kas tāds, kas neviļus liek pasmaidīt, papriecāties un izdarīt ko pilnīgi traku un neiedomājamu. Mēs esam sīksti. Tāpat kā pērle gliemežvācā – mēs veidojamies lēni, attīstāmies gliemeža tempā, taču, kad esam gatavi – esam nesalaužami. [...]

Katru dienu redzu daudzus ļoti tuvus un nozīmīgus cilvēkus un neskaitāmus

Jaudis, kuri man neko nenozīmē, bet es tik un tā vēroju viņus. Un gribot negribot analizēju un iemācos ko svarīgu, taču visas mācības nesakrīt vienā maisā! Ir gaišais, kurā es saglabāju darbības, sarunas, kuras vēlos redzēt sevī, bet tumšajā maisā glabāju notikumus, kuri manī radījuši emocijas vai sajūtas, kuras nevēlos atkārtot savā dzīvē. Un tieši tā, izmantojot vārdu, domu un ieraduma spēku, es sevi padaru par labāku cilvēku, kurš spēj uz saviem pleciem panest daudz, reizēm varbūt pat par daudz, bet man ir svarīgi turpināt šo cilvēku – ikdienas cīnītāju – pieeju, uzskatus un iesāktos darbus, tikumus.

Viens no šādiem cilvēkiem ir mans tētis, kurš nepagurstoši strādā, ceļas agri, dara daudz, bet neaizmirst būt laimīgs pat darba stresā un spraigumā. Zāgējot malku, ceļot trīsmetrīgos baļķus, viņa sejā rotājas smails, ne gluži tāds kā modelēm uz žurnāla vākiem, bet tāds, ko lasa no acīm. Smails, kurš liek aizdomāties – lai cik grūti būtu, mēs varam būt laimīgi, un to esmu apguvusi. Es katru rītu ceļos agri, pildu skolas darbus – ar nopietnību, taču man tas nesagādā mocības, tāpēc arī depresija un skumjas par slodzi nepiezogas, visu izdaru pēc iespējas ātrāk, jo tā radu sev pozitīvas emocijas: „Ahā! Izpildīts! Rīt par to varēšu nedomāt.” Es ar savu darbu, it kā pārsteidzīgu vai atliekamu, samazinu sev nākotnes stresu, jo, kas zina, kādus darbus ieliks rīt! Es esmu pateicīga, ka

man ir dots mans tētis – viens no Latvijas dārgumiem.

Nenoliedzami, mēs katrs ar savu artavu esam Latvijas dārgums, bet, kā jau teicu, es vēlos izcelt dažus sev nozīmīgus. Tādi ir arī mani kaimiņi. Sēžot istabā pie galda, es lieliski redzu viņu pagalmu – tas ir rūpīgi iekārtots, kopts, vienmēr ir perfekts mauriņš, izravētas puķu dobes. Šajā mājā dzīvo pensijas vecuma pāris, kas ir apbrīnojami, jo reti mūsdienās ir redzami veci pāri, kas kopā nodzīvojuši visu mūžu un joprojām kopā ved pastaigās suni un kopj pagalmu bez grūtsirdības un otra vainošanas. Un šis ir veselās mācību stundas, kuras vēlos iekļaut savā dzīvē. Es ticu, ka attiecības ir abpusēja mijiedarbība un darbs, taču ne burtiskā nozīmē, ka jāiet un jāceļ pils vai jāgāž kalni, bet jāmēģina kopā strādāt pie tā, kas ir starp cilvēkiem. Domāju, ka ar gadiem izplēn nevis mīlestība, bet gan jaunības centība saprast, uzklaut, iepatīties un likt otram justies labi. Cilvēki viens otru mīl, taču neizpauž to, jo domā, ka tas vairs nav svarīgi.

Un tāpat ir ar mūsu zemi Latviju. Mēs visi to mīlam, taču uzskatām, ka esam saimnieki un vairs nav jāizrāda zemei mīlestība. Ir jāizrāda, jo mēs esam pērles, kurām ne tikai pašām jāspīd, bet jāspodrīna citam cits un Latvija – skaistā ūdeņu un mežu zeme!

Agnese Keita Birzniece,
Valmieras Viestura vidusskolas 11.a klase

Vecvecāku lauku mājas ābeļdārza ielenktajā sētā es pirmo reizi sajutu dzīvi. Pirmkārt, ieraudzīju. Ieraudzīju to siltumu, ar kuru mans vectēvs Visvaldis skatījās uz vecmāmiņu Velgu. Un viņa rokas kā visas pasaules radītājas, kas spēja nocirst visaugstākās priedes un vienlīdz uzmanīgi glāstīt manu vaigu. Tikpat svarīgi bija vecmamma pirksti – tie slauca Gauju, Raibaļu un Madaru, vēl pirms migla bija nosēdusies. Tādos rītos mēs ar māsu, brālēnu un kaimiņu puikām, matu cirtām plīvojot, tecējām uz pļavu, lai paši pirmie nobaudītu krūzi piena. No tā Velga sēja mutē kūstošu sieru un gatavoja krējumu, bez kura biešu zupa nebija iedomājama.

Šīm neaizmirstamajām garšām līdzīgas vijas smaržas. Kūts un siena šķūņa saldaiss aromāts, kurā bijām ieskauti, spēlējot paslēpes. Galvu reibinoši svaigais gaiss vectēva mežā. Tie zaļie āboli, kurus ēdām, uzrāpušies ozolu žuburos. Visspilgtāk atmiņā iespiedusies melnā pirts, tas bija žāvētas gaļas un dūmu sajaukums, to es atpazītu aizsietām acīm, jo tieši tā smaržoja mans vectēvs.

Visbeidzot es laukos uzzināju, kas ir zaudējums. Vienā saulainā un neticami klusā rītā es zaudēju tieši Visvaldi. Šķita – ar viņu aizgājušas arī visas nenozīmīgās raizes. Bija iestājies pilnīgs miers. Mēs domājām par to brīnišķīgo mūžu, kas nodzīvots, nevis par to, kas ir beidzies. Todien es neredzēju nevienu raudam, taču gadus vēlāk mamma stāstīja, ka to

darījusi vectēva iemīļotajā bērzu birzī. Es raudāju pie lielā ozola. Toreiz vēl biju par jaunu, lai līdz galam saprastu, cik daudz vectēvs man nozīmēja, taču tagad es ziedotu visu, lai viņu vēlreiz apskautu.

Mani lauki ir vieta, kas saveda kopā paaudzes. Bērniībā tā bija mana pasaule, tik daudz sirsnības un gaišuma vienā vietā. Šādas atmiņas nav nopērkamas pat par vislielāko bagātību. Tāpēc paldies tev, vectēv, vecmamm, mammu un tēti, māsa un brālēn, kaimiņu puikas un pašas lauku mājas, ka esat mans Latvijas dārgums! „Es esmu bagāts. Man pieder viss, kas ar mani ir noticis.” (Māris Čaklais)

Katrina Kalēja,

*Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolas
1. kurss*

Juris Spalis ir mans tēvocis. Dzimis 1990. gada 8. aprīlī Bauskas slimnīcā, tieši Pūpolsvētdienā. Juris ir piektais bērns ģimenē – pastarītis, uzaudzis pieticīgi, taču viņš, kā arī pārējie bērni Spaļu ģimenē, vienmēr bijis tīri ģērbtis un paēdis. Jau kopš dzimšanas līdz pat šai dienai Juris dzīvo mazā lauku ciematīnā, 15 kilometru no Bauskas, Grenctālē.

Jura tētis Aivars iemācījis puikam darba tikumu, jau no mazotnes mācot Jurītim daudzus un dažādus lauku darbus, kā arī darbus ar koku. Vislabāk pastarītim patika doties uz kūti kopā ar māmiņu

Intu. Viņš turp vests jau tad, kad vēl ratiņos gulējis. Paaudzies lielāks, labprāt apciemoja siventīņus, teliņu un trusīšus. Viņš katru reizi citīgi gājis lopiņus barot, pārliecinoties, ka tiem visa pietiek un viss ir kārtībā.

Juris mācījās Mežgaļu deviņgadīgajā skolā. Skolas gaitas uzsākot, kā jau zēns, Juris sācis interesēties par tehniku. Paralēli mācībām viņš ātri apguva prasmi braukt ar vieglo automašīnu, vēlāk piepalīdzēja tētim darbā ar motorbloku. Skolas gadi aizritējuši kopā ar draugiem, taču neizpalika pienākumi māmiņas saimniecībā, kad jāceļas agrāk par sešiem no rīta.

Pabeidzis skolu Mežgaļos, Juris sāka mācīties Rīgas 13. arodskolā par galdnieku. Viņam allaž paticis darbs ar koku, un tas viņam tīri labi padevies. [..]

Drēgnā oktobra naktī notika liela nelaime visai Spaļu ģimenei. Juris cieta autoavārijā. Par smago avāriju tika rakstīts vietējā avīzē „Bauskas Dzīve” 2007. gada 24. oktobra un 29. oktobra izdevumos. „Cīnās par avārijā cietuša jaunieša dzīvību” – tāds bija viens no laikraksta virsrakstiem. Slejā aprakstīts Jura veselības stāvoklis un nopietnu speciālistu biežie Bauskas slimnīcas apmeklējumi.

Juris izdzīvoja, bet kļuva par 1. grupas invalīdu ratiņkrēslā. Nekas vairs nenotika tā, kā bija plānots. Dzīve bija jāsāk gandrīz no jauna. Dažs šajā brīdī būtu nolaidis rokas, lūdzot pēc atbalsta un žēlsirdības, taču tas nebūt nebija Jura dabā. Viņš ir cīnītājs.

Bija pagājuši aptuveni trīs gadi kopš avārijas. Draugiem savi darbi, bet ar ratiņkrēslu nekur tālu neaizbrauksi. Juris nolēma rīkoties, apņēmīgi paziņojot, ka vēlas kārtot autovadītāja tiesības. Juri atbalstīja abi vecāki – tētis palīdzēja nokārtot Jura pirmo izvirzīto mērķi citādajā un savā ziņā jaunajā dzīvē. Viņš vadāja Juri uz kursiem un braukšanas nodarbībām uz Rīgu, kur visā Latvijā bija vienīgās invalīdiem pielāgotās automašīnas. Juris nokārtoja braukšanas eksāmenu, ieguva tiesības, un reizē ar to Jurī atgriezās arī dzīvesprieks. Mamma un tētis sakrāja naudiņu un nopirka Jurim mašīnu. Tas bija pirmais solis ceļā uz pilnvērtīgu dzīvi.

Kad Juris jau bija iemācījies braukt un manevrēt ar ratiņkrēslu, kā arī darboties tikai ar rokām, viņš bija nobriedis darbam. Darba meklējumi aizsākās jau 2015. gadā. Sākotnēji tie bija bezcerīgi. NVA nebija darba piedāvājumu Jurim. Tā viņš gaidīja gandrīz divus gadus. Kad visas cerības bija gandrīz zudušas, Jura dzīvē iespīdēja saules stariņš. 2016. gada pašās decembra beigās Juris uzzināja, ka z/s „Krišjāņi” meklē darbinieku siera cehā. Tā bija jauna, taču pavisam citāda darba iespēja. Tā kā šajā darbā bija vajadzīgas rokas, Juris nolēma mēģināt. Darbavieta atradās diezgan tuvu Jura dzīvesvietai, bet Jura māmuļai Intai atkal sirdī un domās liels satraukums, šaubas: darba vieta nav aprīkota piemēroti invalīdam, un Juris taču nekad nav darbojies šādā jomā. [..]

Juris atgriezās mājās sajūsmināts. „Mammu, es pats varēšu iziet ārā un iekurināt plītiņu, es varēšu fasēt sierus un tos griezt! Es varēšu, mamm! Nesatraucies!” Sākumā taču viss bija jāiemācās, un Juris mācījās neatlaidīgi un cītīgi, apguva darba pienākumus, mācījās pielāgoties. Darba devējai patika Jura apņēmība un uzcītība, un kopš 2017. gada 27. janvāra līdz pat šai dienai Juris strādā z/s „Krišjāņi”.

[..] Mans tēvocis prot daudzkrāsaini vadīt savu brīvo laiku. Viņš aktīvi iesaistās arī pagasta jauniešu dzīvē. Tā kā visu mūžu Juris nodzīvojis Grenctālē, viņš labi saprotas ar vietējiem, tajā skaitā arī ar jauniešiem. Patiesībā Juris ir izglābis Grenctāles jauniešus no dikdienības un bezdarbības, 2018. gada 22. februārī kļūstot par Brunavas pagasta jaunatnes lietu speciālistu. Ik dienu Juris plāno un realizē jaunas idejas jauniešu labklājībai. Katru otrdienu un ceturtdienu mēs satiekamies Grenctāles kultūras namā. Mēs to dēvējam par „klubu”. Tā ir mūsu – jauniešu – vieta, kur varam mācīties mest šautriņas, spēlēt galda tenisu, pavadīt laiku ar citiem jauniešiem, kopīgi spēlējot galda spēles vai lēkājot „Klasītes”, apgūt novusa iemaņas un tās mācīt arī citiem jauniešiem, vasarās kopīgi spēlēt futbolu, basketbolu un volejbolu. Jura kaislība un neapšaubāms talants ir ēst gatavošana, kuru viņš labprāt māca arī mums. Šeit jaunieši var parādīt savu personību, izteikt idejas un palīdzēt pagasta dzīvei

tapt interesantākai. Tas viss ir tapis, pateicoties Jurim, viņa mērķtiecībai un gribai darīt vairāk.

14 gadus viņš pavadījis ratiņkrēslā. Viņš atradis dzīvokli un kopā ar draudzeni to labiekārto. Viņš ir ļoti gādīgs – gatavo siltas vakariņas un pelna naudiņu. Ratiņkrēsls un nejutīgās kājas viņu nav atturējušas darboties. Viņš nesūkstās un nesēž mājās. Viņš nelūdz atbalstu, bet dara pats. Viņa dzīvešpārs, nezūdošais dzīvesprieks, mērķtiecība, apzinība, gribasspēks, optimisms un darbs jauniešu labā padara viņu par personību, ar kuru lepojas mūsu dzimta, pagasts, un ar lepnumu varu teikt, ka mūsu Juris ir Latvijas dārgums. [..]

Keita Kondore,

Bauskas Valsts ģimnāzijas 10.a klase

Labā sirds – tētis

Manu tēti sauc Jānis. Īsts Latvijas patriots, spēka vīrs [..] **M** ar zelta rokām. Viņu var raksturot dažādi – smaidīgs, izpalīdzīgs, jautrs, gudrs, strādīgs, steidzīgs. Vēlos teikt, ka bez viņa esam kā bez rokām. Nav tāda darba, ko viņš nepieprot. Tētis ir gan elektriķis, gan santehniķis, gan celtnieks, gan policists, gan dārznieks, gan grāmatvedis un vēl daudz kas cits. Šīs visas profesijas slēpjas viņa sirdī

un čaklajās rokās, jo tās nav viņam piederošos dokumentos atrodamas, bet gan dzīves pieredzē apgūtas.

Tēta vājība ir ikvienam palīdzēt. Mēs dzīvojam nelielā ciematīņā Dalbe, kurš sadaļās divās daļās – jaunais un vecais ciemats. Varu apgalvot, ka Jānis ir pielicis roku pilnīgi ikvienā mājā. Vietējās vientuļās sievietes zina, ka uz tēti var paļauties, ka viņš palīdzēs jebkurā gadījumā. Ja nolūzusi aizkaru stanga vai pa krānu netek ūdens – zvans tētim, un viņš to salabos.

Galvenā viņa profesija ir karavīrs, viņam ir Militārās policijas štāba virsseržanta pakāpe. Tēta uzdevums ir pirms valstī svarīgas personas ierašanās kādā objektā pārbaudīt apkārtni un vajadzības gadījumā meklēt arī sprāgstvielas.

Jau kopš bērnības lepojos ar viņu. Tik pašaieliedzīgi sargāt Latviju, kā to dara mans tētis, var tikai īsti valsts patrioti, un tāpēc tos dēvē par Latvijas lepnumu. Augstu vērtēju viņa profesiju un attieksmi pret jebkuru darbu. Viņš ir paraugs man it visā. Tāpēc tēti mīlu no visas sirds.

Latvija ir maza, plašajā pasaulē varbūt daudziem nezināma valsts, bet esam garā stipri un varam lepoties ar saviem gaišajiem, godīgajiem īstiem savas valsts patriotiem.

Kintija Kvante,
Ogres tehnikuma 2. kurss

Asinīm apraiņītas rokas, spilvendrānā paslēpts sarkanbaltsarkanā krāsā iekrāsots materiāla gabals, nenoliedzams patriotisms pret valsti, kuru pirms pāris stundām saņēmusi grožos Krievija. Smeldzē rotājās tautas kvēlās dvēseles, nosēdinātas blakus cita citai.

Balsis, kuras virmoja izsīkušajā gaisā, bija manāmas bailes. Bailes no nezināmā, bailes no paredzamā likteņa. Kāds vīrs tika nežēlīgi noslepkavots, izmests pa braucošā vilciena logu, jo bija manīts dziedam aizliegtās rindas dziesmai, kura pirms 20 gadiem kļuvusi par nācijas himnu. Krievu karavīru sejās spēcīga apātija un riebums. Taču tas nekas, jo, gadiem ejot, brūces sadzija, asaras izgaisa un tālumā tika izdzirdēta Latvijas balss.

Šogad apritēja jau 80 gadi kopš pirmajām deportācijām, kuras pārdzīvoja mūsu latvieši. Laika gaitā izcīnījām savu uzvaru, godprātīgi atpakaļ saņēmām to, kas ir mūsu. Tagad mums ir brīva zeme, brīva valsts, kurā stāvēt, kurā sludināt mūsu vēlmes un viedokļus. Dota vēl viena iespēja dzīvot, labot pagātnes kļūdas, aizlūgt par eņģeļiem, kuri tik nesavtīgi sargāja mūsu valsti gadu desmitiem. Katra asins lāse, kas tika izlieta, aizstāvot mūsu tautu, netika izlieta veltīgi. [..]

Ambīcijām, dzīves mērķiem un emocijām sitot augstu vilni, 21. gadsimta jaunieši aizmirst, cik vērtīgs patiešām ir neviltots patriotisms. Varbūt iemesls savas

valsts nenovērtēšanai ir tas, ka sabiedrība nav iezīmējusi vārdus „Es mīlu savu valsti un esmu lepns, ka šeit piedzimu” par moderniem? Vai varbūt diennaktis, kas pavadītas, sērfojot sociālajos tīklos, katram no mums ir sagrozījušas uzskatus, morāli un apziņu? Iespējams, ka vairākās ģimenēs bērnos nav ieaudzināts lepnums, pašapziņa, izpratne par pagātnes notikumiem. Nav stāstīts par aukstajām naktīm, bada upuriem un apsaldētajām rokām, kājām, ar ko, mūsu valsti sargājot, drēgnajās naktīs sastapās latvju kareivji.

Katru gadu Latviju pamet apmēram 30 tūkstoši cilvēku. Daži laimīgi atšķir grāmatas interesantāko nodaļu, kuru lasot piedzīvo viszeltainākos brīžus, bet daži, ar tukšuma sajūtu lappuses šķirstīdami, tā arī nezina, kad beigt un atgriezties sākumpunktā. Kāre pēc mājām tomēr skumdina, taču ir par vēlu, nav vairs kur atgriezties. Mēs nedzīvojam pasakā. Realitātē fejiņa, kura būtu spējīga uzburt veiksmi, laimi, gudrību un piešķirt mums visu, ko vien sirds vēlas, neeksistē. Uz krītošo cerību zvaigzni, kura spētu piepildīt katru mūsu vēlēšanos, pulkstenim sitot 12, nevar pajauties. Teikt, ka dzīve citā valstī būtu daudzreiz laimīgāka, ir kā skūpstīt katru vardi, kura pagādās pa ceļam, lai atrastu savu princi.

Esmu dzimusi īstu latviešu ģimenē. Ģimenē, kuras sirds kvēlo ikreiz, kad tā sadzird mūsu skaisto himnu, ģimenē, kuras mērķis bija, ir un būs saviem bērniem izrādīt Latvijas skaisto dabu, ģimenē, kurā

iepazīt Latvijas vēsturi un tās talantīgos dzejniekus, kas nesuši Latvijas vārdu pasaulē, bijusi pašsaprotama vajadzība. Kad biju pavisam maza, mani vecvecāki man deva iespēju apskatīt Latvijas apbrīnojamo dabu, bieži ceļojot pa Vidzemi.

Vasaras vidū visi trīs bijām aizbraukuši uz kārtējo mežu, lai apskatītu jaunas dabas ainas, kad pēkšņi mans vectēvs pavērās uz mani un teica: „Amandiņ, nekad neaizmirsti to, ko es tūdaļ tev teikšu. Ja tu mieru neatradīsi savā valstī, tu to neatradīsi nekur.” Šie vārdi, kaut pagājuši jau 8 gadi, vēl joprojām dzīvo manā prātā.

Laikam ejot, esmu izpratusi dzīves vērtības, esmu izpratusi to, kam manās acīs vienmēr būs liela nozīme. Mēs katrs uz saviem pleciem nesam Latvijas godu, tās spēku. Tikai mēs spējam nest Latvijas vārdu pasaulē. Nav melots, sakot, ka mūsu pēcteču rokās mierā dus Latvijas valsts nākotne un ka daudzi to neapzinās. Katram no mums ir jāpievērš uzmanība valsts cildenajam, tam, ar ko katrs no mums būtu spējīgs lepoties. Pat tad, kad norietēs pēdējā zvaigzne, mūsu mājas nekad nezaudēs savu burvību. Tās būs mīlestības, cerību un sapņu aizsākums, kurā rotāsies atmiņu krāšņums. Pat tad, ja, gadiem ejot, mēs pieņemsim lēmumu tās pamest, tās tik un tā mūs gaidīs atpakaļ atplestām rokām, jo katrs no mums ir Latvijas dārgums!

Amanda Randare,

Madonas Valsts ģimnāzijas 10. klase

Samanta Lipinska, Zilupes Mūzikas un mākslas skolas 7. klase

Mans vislielākais prieks un lepnums ir par Latvijas dārgumiem, precīzāk, hokejistiem, kas mani ir aizkustinājuši, un es esmu pamanījusi viņos lielu potenciālu gan kā sportistos, gan kā cilvēkos. Īpaši šoreiz gribu izcelt divus. Viņi abi ir savulaik spēlējuši Latvijas hokeja izlasē, pārstāvot Latviju gan pasaules čempionātā, gan olimpiskajās spēlēs un daudzos citos pasaules sporta pasākumos. Tie ir Nikolajs Jeļisejevs un Elvis Merzļikins.

Nikolajs Jeļisejevs ir 27 gadus vecs sportists, kurš šobrīd pārstāv Kontinentālās hokeja līgas Latvijas klubu „Dinamo Rīga” un ir kreisais malējais uzbrucējs. Daudzus gadus mūsu klubs nav izcēlies ar spožām uzvarām, bet šogad Nikolajs tiek uzskatīts par „Dinamo” līderi. Nospēlējot tikai 18 spēles, viņš ir guvis 10 vārtus un padevis 3 rezultatīvas piespēles, gūstot skaistas uzvaras. Es lepojos, ka „Dinamo Rīgas” klubā ir tik labs spēlētājs, kas liek mūsējiem kāpties augstāk un priecē atbalstītājus. Varbūt tieši šogad mums izdosies iekļūt izslēgšanas spēlēs un parādīt, ka Latvija to var. Iespējams, Nikolajs Jeļisejevs jau ir Latvijas valsts vienības kandidātu sarakstā uz šo sezonu. Es viņam tik tiešām novēlētu tur nokļūt, jo redzu lielu potenciālu viņa nospēlētajās spēlēs. Jeļisejevs ir izcila personība, tādi mūsu hokejistu lokā ir vajadzīgi, un es domāju, ka viņš to būtu pelnījis un spētu sevi pierādīt arī Latvijas izlasē.

Elvis Merzļikins arī ir tikai 27 gadus vecs hokejists, kurš savā dzīvē ir diezgan daudz sasniedzis. Šobrīd viņš ir Nacionālās hokeja līgas „Columbus Blue Jackets” vārtsargs un arī Latvijas izlases vārtsargs, kurš Jāvis mūsu Latvijas komandai uzelpot vieglāk, aizsargājot vārtus augstā līmenī. Nacionālajā hokeja līgā iekļūst tikai retais un labākais, šobrīd viņš tiek uzskatīts par vienu no tās labākajiem vārtsargiem un tā ceļ Latvijas vārdu augstāk un padara to zināmāku. Šis sportists šovasar zaudēja tuvu draugu un komandas biedru gan Kolumbusas klubā, gan Latvijas izlasē – drošsirdīgo Matīsu Kivlenieku, kurš draugu dēļ bija meties virsū salūtam un vēlāk gāja bojā – praktiski Elvim uz rokām. Oktobrī Ohaio štatā, atklājot sezonu, tika pieminēta Kivlenieka nāve, kur Merzļikins bija tērpies Matīsa komandas tērpā un visu spēli nospēlēja ar viņa numuru uz muguras. Viņš spēles laikā un pēc tās bija ļoti emocionāls, jo visu spēles laiku viņam bijusi sajūta, ka draugs ir ar viņu, un viņš negribējis apkaunot šo viņam tik svarīgo skaitli. Tas arī izdevās – viņš uzvarēja spēli, atvairot 36 no 38 ripām. Mani ļoti aizkustināja Elvja teiktais un izdarītais, un es lepojos, ka mūsu valstī ir šādi cilvēki. Šogad viņam ar sievu piedzima bērniņš, kuram viņi par godu bojā gājušajam draugam deva vārdu Matīss.

Esmu jau no bērnības aizrāvusies ar hokeju un uzskatu, ka tieši hokejisti ir vissirsnīgākie sportisti, kurus zinu. Viņi tik tiešām ir Latvijas dārgums, visi, pat tie, kas

nav sasnējuši tik labus rezultātus kā citi. Es lepojos ar katru no viņiem, arī ar tiem, kuri tikai mācās un gūst pirmos vērtus. Hokejs ir komandas spēle. Ja viņi savā starpā nebūs kā ģimene, tad viņiem neizdosies. Latviešu hokejisti nekad neatstās nevienu novārtā un palīdzēs ne tikai uz spēles laukuma, bet arī ārpus tā. Viņi arī vieno latviešu tautu. Kad ir spēles, visi sapulcējamies kopā un esam ļoti vienoti, vienalga – vai ir uzvara vai zaudējums, bet visi esam kopā un atbalstām savējos.

Rigonda Lismane,
Valmieras 5. vidusskolas 11.a klase

Es ilgi domāju par to, ko man nozīmē vārdi „Tu esi Latvijas dārgums”, un tad man prātā nāca Jāņa Baltvilka dzejoļa rindas: „Es domāju, tev skaidrs jau. Visdārgākajam cenas nav.” Es sapratu, ka man, godīgi sakot, nav svarīga neviena ēka vai vieta Latvijā. Pirmajā vietā katram cilvēkam vienmēr būs cilvēki, kuri viņam devuši dzīvību, – viņa vecāki.

Ja jūs kādu dienu dosieties pastaigāties pa Rīgas ieliņām, iespējams, satiksiet vīrieti melnās, buktētās biksēs ar smaidu uz sejas un mazu, bēšu sunīti blakus. Suni sauc Poga, kaut gan jaukais suņa saimnieks sauc šuneli par Podziņu. Un tas ir mans tētis. Šajā pandēmijas laikā manam tētim ir laiks pievērsties saviem hobijiem. Ļoti bieži saņemu fotogrāfijas ar viņa kulinārijas brīnumiem. Turklāt viņa gatavotās tortes jau sen ir

izsvītrojušas veikalā nopērkamās kūkas no manas ēdienkartes. Tāpat tētis bieži dodas makšķerēt kopā ar manu mazo brāli. To gan es nesaprotu, kā var tik ilgi sēdēt un neko nedarīt. Tomēr mana tēta pati, pati mīļākā brīvā laika aktivitāte, izņemot pastaigas ar Podziņu, ir dzejoļu rakstīšana.

Tētis man ir stāstījis, ka jau skolas laikā viņam patika šad un tad uzrakstīt kādam radniekam apsveikuma dzejolīti dzimšanas dienā. Bet viņš vienmēr domāja, ka tas ir tikai hobija līmenī. Atceros, kā vienā no sākumskolas klasēm man bija jāskaita klases priekšā dzejolis par Latviju, un man nepatika neviens dzejolis, kas bija internetā, tāpēc tētis uzrakstīja man jaunu dzejoli 18. novembrim, bet skolotāja to neieskaitīja, jo viņa teica, ka šis dzejolis nav ņemts no latviešu autoru grāmatām. Tas mani ļoti apbēdināja, jo tas dzejolis man bija daudz īpašāks par jebkura cita autora dzejoli. [..] Un beidzot pagājušā gada septembrī iznāca tēta pirmā dzejoļu grāmata „Pieturas”. Grāmatā viss ir pārdomāts līdz vismazākajam sīkumam. Es zinu, ka tētim nebūt nebija viegls ceļš līdz šim viņa lolojumam, bet es ar viņu lepojos. Kāpēc tieši „Pieturas”? Izskaidrojums vienkāršs – mans tētis gandrīz 40 gadus ir lielā autobusa šoferis, un ikdienā viņa galvenie pieturpunkti ir tieši pieturas, kuras dažos maršrutos tētis zina no galvas.

Mans tētis vienmēr ir bijis mans galvenais motivētājs. Esmu spējusi pārvarēt tos brīžus, kad gribas visu pamest. Atceros, kā neilgi pirms mūzikas skolas eksāmeņiem

iegāju pie vecākiem istabā un paziņoju, ka izstāšos no mūzikas skolas. Man šķita, ka tas ir par grūtu. Pēc 10 minūtēm istabā ienāca mans tētis un teica: „Atceros, kā 1. klasītē nemācēji rakstīt burtu *u*. Iedomājies, kas būtu noticis, ja tu būtu padevusies un pametusi skolu? Atminos, ka toreiz tu raudāji un domāji, ka tas ir neiespējami, bet, paskaties, tagad tu esi tā, kurai es prasu palīdzību, ja vajag izlabot kādas kļūdas dzejoļos.” Un tad es sapratu, ka tētim ir taisnība. Nekas nav neiespējami, ja tu pietiekami centies.

Tieši viņš ir pierādījums tam, ka ar smagu darbu tu vari piepildīt šķietami visnesasniedzamākos sapņus. Mans tētis ir mans lielākais lepnums. Es ar viņu lepojos kaut tā iemesla dēļ, ka viņš ir vienmēr bijis man blakus un ir izaudzinājis mani par tādu, kāda esmu šobrīd.

Anete Megija Vērdiņa,
Limbažu vidusskolas 12.b klase

Man dārgums ir latviešu mūzika. Bez grupas „Dakota”, Raimonda Paula un Imanta Kalniņa latviešu mūzika nebūtu pilnīga.

Grupa „Dakota” man ir ļoti īpaša. Es atklāju neredzamu, neparastu mīlestību. To nevar sataustīt vai ieraudzīt, bet tikai izjust. Es iemīlējos vārdos, melodijā, stāstā, kas vijas caur dziesmu. Tā palīdzēja man brīžos, kad tas bija nepieciešams visvairāk. Tas ir mans dārgums un iemesls, kāpēc es iemīlēju latviešu mūziku.

„Mēmā dziesma”, „Es šonakt sēdēšu uz jumta” un „Teic, kur zeme tā” ir tikai daži no simtiem darbu, kuriem Raimonds Pauls ir komponējis mūziku. Ar viņa skaņdarbiem un dažādu dzejnieku tekstiem katra dziesma skan kā īsts mākslas darbs. Raimonda Paula darbs, ieguldījums latviešu mūzikā un viņš pats ir novērtēts ar daudziem apbalvojumiem. Viņa vārds ir pazīstams visā Latvijā un pat ārpus tās. Es no mūzikas nesaprotu daudz, bet, ja klavieru taustiņu skaņas vietā dzirdu emocijas, stāstu un redzu katra galvenā varoņa vissīkāko kustību, tad droši varu apgalvot, ka tas ir kas īpašs.

Septiņas simfonijas, simtiem rok mūzikas skaņdarbu, operas, kantātes, oratorijas, koru dziesmas un filmu un teātru mūzika – tas ir liels darbs vienam cilvēkam. Tas ir mūža ieguldījums latviešu mūzikā. Imants Kalniņš sacerēja mūziku pirmajai latviešu rokoperai. Viņš aizsāka un ielika pamatus latviešu rok mūzikai. Visām man mīļām latviešu roka dziesmām tieši Imants Kalniņš ir komponējis mūziku. „Es esmu mūzika” – šie komponista Imanta Kalniņa vārdi ir balta patiesība, jo mūzika dzīvo komponistā un viņa mūzika dzīvo mūsos. Dziesmu svētki, teātra vēsture, kino nozare, koncertdzīve, garās vasaras naktis ar ģitāru pie uguns kuriem. Viņa mūzika patiešām ir skaista, tā papildina ikvienu filmu vai teātra izrādi.

Latvju tautas mūzikas lādīte ir pilna ar visdažādākajiem darbiem. Tie visi ir dārgumi. Ikviens, pat vismazākais,

skaņdarbs bagātina Latvijas kultūras mantojumu, kas padara mūsu valsti pazīstamu visā pasaulē. Mums vajadzētu kopt un saglabāt to, lai arī nākamās paaudzes varētu baudīt šos izcilos darbus un papildināt lādīti ar saviem.

Urzula Šverna,

Valmieras 5. vidusskolas 11.a klase

Pirms sešiem gadiem es pirmo reizi apstaigāju un apskatīju Rundāles pili jeb, kā man deviņu gadu vecumā un vēl daudziem citiem vēl šodien patīk to saukt, Mazo Versaļu. Kad es staigāju cauri daudzajām greznajām telpām, priekšmets, kas man iekrita acīs, pārsteidzošā kārtā nebija ne gleznas, ne daiļās tapetes, bet griesti, griesti, kas pārpildīti ar visdažādākajām lustrām. Tieši lustras mani ieinteresēja, tās man likās tik smalkas un trauslas, bet mans lielākais jautājums bija, kādā veidā cilvēks ir mācējies sakarināt tik daudz mazu, trauslu kristālu.

Mēs katrs esam mazs kristāls, un Latvija ir lustra, kas mūs tur kopā. Katrs no mums ir Latvijas dārgums, piemērs ir tādi cilvēki kā Ojārs Vācietis vai Vaira Vīķe-Freiberga, bet arī es un tu. Taču mēs kā Latvijas dārgumi nevaram iztikt vieni paši, jo, tāpat kā lustra neizskatītos labi tikai ar vienu kristālu, tāpat Latvija nevar izdzīvot tikai ar vienu dārgumu, vienu cilvēku, kam uz pleciem ir atbildība par visu valsti. Mums

vajadzētu būt laipnākiem citam pret citu, padarot savstarpēju dzīvi patīkamāku un raženāku un tajā pašā laikā mūsu sabiedrību mazāk sašķeltu. Viena no svarīgākajām problēmām Latvijas sabiedrībā, bet arī daudzās citās, ir tas, cik mēs esam sašķelti, politisko un sociālo jautājumu dēļ. Katram individuālam ir tiesības uz savu viedokli, bet daudzkārt mēs automātiski nepieņemam cilvēku, jo viņam vai viņai ir atšķirīgs viedoklis nekā mūsu.

Kopējā lustra ir ļoti skaista, bet tāpat katram kristālam ir individuālā atbildība, tas nedrīkst nokrist un izsist visu gaismas ķermeni no līdzsvara, tāpat cilvēks ar savām darbībām nedrīkst sabiedrību izsist no līdzsvara. Katram no mums ir jāiegulda sabiedrībā kaut kas labs. Šis ieguldījums var būt jebkas, ar nosacījumu, ka cilvēks to dara brīvprātīgi un tas neietekmē citus tīši negatīvā veidā. Piemēri, kas man nāk prātā, ir galdnieks, uzņēmējs vai pats Valsts prezidents. Šie cilvēki parasti veic savu darbu no visas sirds, un šīs darbības ir patiess ieguldījums mūsu sabiedrībā, kas padara to labāku.

Katrs no mums ir Latvijas dārgums, bet, tāpat kā juvelieris var padarīt dimantu vai kristālu spodrāku, to pulējot, tāpat mēs varam katrs būt labāka sabiedrības daļa, ja būsīsim laipnāki cits pret citu, strādāsīsim komandā un pūlēsīmies darbā, kas mums patīk.

Marta Jansone,

Tallinas Eiropas skolas 10. klase

Ik vakaru latviešu zemei pāri noklājas pietvīkušas debesis, bet pašā vidū – apzeltīts gaismas riņķis. Zidainu mākoņu ielokā šalc tumši zils koku galotņu vilnis, kopā ar vēju iemidzinot zemi un rosīgo čalošanu, kamēr naksnīgā, dūmakainā krēsla apslēpj tautas pūra lādi, kas glabā raibu bagātību. Šo lādi veidojis kāds prasmīgs latviešu amatnieks ar raupjām rokām. Tās vāku lepni grezno balts cielas siluets, bet rāmis ir apjozts ar rudzu bizēm un latviešu rakstu zīmēm, kas veidotas no linu diega – bālāka par suņuburkšķu lauku. Kāda pelēcīga zilīte aiz nokvēpušas loga rūts sparīgi čivina, cenšoties atminēt lādes noslēpumu. Kas tajā iekšā?

Pūra lādē kaut kas, ko mūsu senči ielikuši, dzidri un kvēli iemirdzas. Tur katra latvieša dvēsele, kas ir kā saules apzeltīts, smalks dzintara gabaliņš, ko bangojošā un nemierīgā jūra ilgi deldējusi un spodrinājusi. Pāri stalto dižozolu stāviem un pelēcīgā miglā tītām bērzu birzīm mirdz no šī dvēseliski neatkārtojamā dzintara veidota diadēma. Tā spīd spožāk par visām bākām Latvijas krastos, dzidrāk par sauli pie kārdinošā horizonta, bet pasteltoņu ieskautā saulrietā diadēma kvēlo zvērīgāk par pašu Gaismas pili. Šo dzintara dārgumu neizšķaidīt pat ar plinšu un ložu pilnu veseri, jo ikkatrs dzintara gabaliņš kā mozaīka salikts no maziem sirds, dvēseļu un verdošām asinspeljķēm.

Starp dzintariem pazib kaut kas maigs – tās meitu maigās plaukstas, kas gadiem ilgi no margrietīnām un madarām Jāņu nakts baltā krāsā, no negantām pēterenēm un rozēm pinušas Tēvzemes vainagu, kas zaļāks un dzīvāks par ikvienu meža gara elpu. Meitu vaigi – sātāki par meža zemeņu un brūkleņu tvīkumu, bet lūpas – saldākas par lāceņu zeltainumu un skaistākas par melleņu violeto karaliskumu. Čaklās un neatlaidīgās sievas, audējas, pie savām pacietīgajām sirdīm cieši piespiedušas izrakstītos un izlolotos tautastērpus, kuru vilēs paslepus bijusi ieaušta kāda zvaigznīte no pusnakts zilā debesu klāja. Sietīnieža un Zvārtes ieža raibums un ilgi radītais smalkums un daiļums ir bijis redzams sievu villainēs, kas atgādinājušas dūnu pilnu kurvīti. Mati tām bijuši stiprāki par līniem un kviešiem, skatieni – lipīgāki un saistošāki par Latvijas purviem, kas pilni ar reibinošiem vaivariņiem un vasarīgu tveici.

Zem villainēm, jāņusiera un pīrāgiem mazliet sabirušas durstīgas skaidas, kas izslīdējušas no vīru raupjo pirkstu spraugām, glāstot kādu egles, ozola vai bērza sarepējušo stumbru. Nereti kāds zirnekļtīklam līdzīgs ķērpis vai sūna ielipusi biežajā bārdā vai ūsās, izgreznojot ar sviedriem un apiņu alus pilēm klātos cietos vaigu kaulus. Bet brīžos, kad cauri pilsdrupu pussadrupušajiem logiem,

cauri ragainu brūnaļu samītās zāles
izdēdējušajiem stiebriem svilpis vējš,
mežmalās starp ogulāju krūmiem bija
sadzirdami braši zēnu soļi – bezbailīgi un
kareivīgi. Šai zemē pušiem visdaijākā acu
spozme – rudzupuķu zila, medalus brūna
un dzilnu zaļa. Pleci vienmēr izslieti staltāk
par saules glāstīto Gaiziņkalnu, kas paceļ
mūsu Tēvzemi tuvāk debesīm.

Pūra lādes stūrī, pie grebtajām karotēm,
mēmi guļ ar asinīm notriepta plinte. Tā

Alise Kaupuža, Kārsavas vidusskolas 1. klase

turēta trīcošos, zilos pirkstu galos, kas
atgādina Tīreļa purva kodīgos ledus gabalus.
Ādas zābaki rupjmaizes krāsā un basas,
apdauzītas pēdas maršējušas cauri šaurām
ielām un pa dubļainiem neceljiem. Dobjās
un mazliet sērīgās, taču spītīgās balsīs tika
skandinātas latviešu tautasdziesmas, un
divas baltas un nevainīgas dūjas vienmēr
pavadīja kareivju retinātās rindas. Mēdza
paviesoties arī kādi nelūgti viesi – kaulainais
bads un zaļā slimība, kas mugurkaulu
muskulus padarīja vājus. Cauri puteņiem,
kas aizrāva dvēseles līdzi, stiklu, koku un
šķembu mākoņiem, zemes uzsviestiem
dubļiem un ēku gruvešiem kareivji gājuši,
zinot, ka galā sagaidīs dziļa bedre ar trijām
saujām smilšu un šķību ozola krustu.

Bet ko mēs paši ar savām rokām esam
ielikuši lādes rakstainajā augumā? Līdzās
dzintara gabaliņiem mirdz košas vaska
svieces, kuru medainā smarža ir tikpat salda
kā sievu vārtie cukurgailīši. Vaskam pilot uz
galdautiem vai izgaismojot tumšās, sērīgās
logu rūtis, mēs visi dziļi zem ribu slazda
nesam pateicību senčiem un pieminam
tos, uz brīdi izceldami viņu vārdus no
nātrainajiem pazemes laukiem. Ik gadu
mēs aplūdinām pilsētu naksnīgās, palsās
ielas ar kvēlojošu, zeltaini sārtu lāpu vilni,
kuras nes drosmīgi un lepmi ļaudis. Uz brīdi
aizmirstas naids un strīdi par maizes klaipu
vai monētu kuli, un patriotisms uzied kā
karmīnsarkanu un baltu ūdensrožu kronis,
kurš tiek likts galvā brīvībai, kas augstu
paceltajos pirkstu galos tur no debesīm
noceltas zvaigznes. [..]

Bižu zīdainajās lentēs ir iepinusies arī kāda nedaudz nobružāta tautasdziesmu grāmata. Tautasdziesmu klusos, bet bravūrīgos čukstus dzirdam joprojām kopā ar viltīgo vēja balsi, un katram pie spoguļa kastītē ir aizķēries kāds lipīgs pantiņš. Ikreiz, kad miglā asaro logs un rokas silda kūpoša tējas tase, mūsu domas pavada rakstnieku un dzejnieku diženais audekls ar dzīparotiem linu radošuma kamoliem. Mēs no tumsas esam Gaismas pili izcēlušī, un nu tā ir stipri pieglaudusies saules maigajam vaigam. Sirdī tā glabā meža daili, kas pārvērsta vārdos un domu viļņos, kā arī Dainu skapi, latviešu dziļu dārgakmeņus. Starp dārgakmeņiem ir ieslēpusies valoda, salda un bagāta, un dialektu dažādās mēles, kas spēj ienest apjukumu ikvienā istabas stūrī. Tikai nevajag klāt laist negantos, izbadējušos ķirmjus, tie izrobos vārdus citu pēc cita.

Te kādu dienu, kad pakši sala tvērienā krakšķ, pelēcīgā zilīte pie loga atmin pūra lādes noslēpumu. Pūra bagātība nav raibie, dažādie priekšmeti, kas tajā atrodas, bet gan dvēseliski dziļā vērtība, ko mēs, latvieši, tiem radām ar čaklo roku un iztēles bagāto domu spēku. Dārgums ir mūsu baltis, kas satricina ķermeni, dailie, dzelžainie un hipnotizējošie acu skatieni, čaklās, izveicīgās rokas, veiclās kājas, kas ritmā riņķus griež, un mūsu sajūtas – kvēlā mīlestība, dižais patriotisms un, iespējams, arī nelielais latviešiem piemītošais pašlepnums. Bez mums nebūtu šīs lādes, nebūtu Lielvārdes jostas, kas aizgrābj elpu, nebūtu pīrādziņu,

kas satricina mūsu garšas kārpiņas, tāpēc droši varam teikt, ka mēs paši esam savas zemes – Latvijas – dārgumi.

Agnese Allena,
Ogres 1. vidusskolas 11.c klase

Akrostihs „Tu esi Latvijas dārgums”

Tepat man visapkārt
Upes plūst uz jūru,
Ezeri snauž rāmi,
Saules gaismā spožā
Ievas zied un smaržo.
Lēni spārniem švikstot,
Aizlido virs galvas
Tuklu kaiju bariņš.
Viss ir skaists un mierīgs,
Ilgi tā tam palikt,
Ja vien es to vēlos:
Allaž priekā vērot
Sauli, sārti rietot,
Dienas gaismai zūdot
Ābeļziedu dārzos,
Rapšu lauku miglā.
Gaidot jaunu dienu,
Ugunsuru kurot,
Mūsu tēvu zemei
Sveicienu vien sūtot!

Paula Minkēviča,
Jūrmalas Valsts ģimnāzijas
8.a klase

Ksenija Volkova, Daugavpils 10. vidusskolas 7.b klase

Veltījums dzimtajai pusei

Lēni lēniņām soļoju pa plašu zemes ceļu. Atskatos uz pļavu. Tā noklāta ar baltajām pīpenēm, kas izkaisījušās pa apkārtni kā no māla krūzes izliets piens. Dodos uz mežu, un drīz vien skatam paveras varenas egles. Tās kā siena nodala mežu no pārējās pasaules.

Iebrienu dziļāk meža zaļajā valstībā, nostājos starp staltajām priedēm un kuplajām eglēm. Pieskaros maigajām egļu

skujām un izdzirdu jautru burbuļošanu, kas klusītēm aicina mani iet tuvāk.

Sūnu paklājā viegli grimst kājas, ar katru sperto soli čalošana un šalkoņa kļūst skaļāka un skaidrāka. Tuvojos skaņai un beidzot apstājos, stalto koku ielenkta, kas raugās uz mani no augšas. Es atpodos pie veca akmens tilta, zem tā čalo neliela upīte.

Nevar pateikt, cik vecs ir šis tilts. Uz lielajiem, apaugušajiem akmeņiem un nolauztajām metāla margām vietvietām redzami izgaisuši krievu burti, kas iegravēti

20. gadsimta astoņdesmitajos gados, kad Padomju Savienībai te bija vara.

Uzeju uz tilta, stāvu un skatos Kujas upē. Tās krastos garas smilgas un citi augi liecas pie ūdens. Liekas – tie izbēguši no jaunā meža dziļumiem. Augi vējā liegi noliec savus ziedus un lapas, it kā uz tiem ik pa mirklīm maigi nolaistos trausla meža feja, kas upmalā atpūšas no saviem pienākumiem. Veci, lieli vītoli mērc zarus ūdenī un liegi glauž tā virsmu.

Es notupstos uz tilta malas un raugos upē, tā aicina mani liekties sev tuvāk. Pēc tās lūguma pieliecos un izstiepju pretī roku. Sataustu ūdens virsmu, pirkstu gali kļūst auksti. Upe klusītēm čukst savus noslēpumus. Un man pretī ūdens atspulgā Upes māte sniedz savu roku.

Marta Prokiraite,
Cesvaines vidusskolas
10. klase

Latvijas visnozīmīgākā vērtība ir valsts valoda. Latviešu valoda [..] ir sastopama rakstiskā veidā jau kopš 16. gadsimta beigām, lai arī tā nav tik sena kā mūsu dienvidu radniekiem – Lietuvai. Mūsu valoda ir veidojusies daudzu gadsimtu laikā, un to ir pilnveidojušas visas iekarotāju zemes ar saviem runāšanas veidiem, bet šis ir arī viens no mūsdienu apdraudējumiem. Ievērojams melnais mākonis, kas lido

virš mūsu valsts valodas, ir parazitiskie vārdi un teicieni, kuri ievazāti no citām, izplatītākām valodām, piemēram, angļu vai krievu. Šis ieradums izposta valodas vārdu bagātību un apdraud tās nākotni, tāpēc es atbalstu latviešu valodas un literatūras pastiprināto mācību jaunajā projektā „Skola 2030”. Tieši šāda rīcība noturēs mūsu zemes vēsturisko bagātību, mācot to nākotnes latviešiem.

Otrais lielākais posts valsts kultūras saglabāšanā ir neaptveramā latviešu emigrācija. Lai gan Latviju pametušo iedzīvotāju skaits gadā ir lēnām krities, vēl joprojām ik gadu valsti pamet aptuveni 15 tūkstoši cilvēku. Tas neapšaubāmi apdraud kultūras noturēšanu, jo izbraukušie tautieši, sākot ar ģimeni, ārvalstīs bieži bērnus audzina pēc viņu valsts ieražām.

Kas ir jādara katram latvietim, lai palīdzētu šajā cīņā? Noteikti ir jālasa un jāskata Latvijas nozīmīgākie un ievērojamākie mākslinieki un rakstnieki. Sākumā es ieteiktu izpētīt visas Latvijas kultūras kanonā iekļautās personas un objektus. Pirms tu pārliecinoši pieņem lēmumu izejot no valsts, es aicinātu vēlreiz aplūkot dzimteni un atkal rūpīgi pārdomāt savu izvēli, jo mūsu zeme neizceļas tikai ar brīnišķīgu dabu, bet arī ar vienotu un apņēmīgu tautu.

Artūrs Legzdīņš,
Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas
10.d klase

Imants Kalniņš – cilvēks, kuru es Latvijā uzskatu par dārgumu, un [...] piešķiru viņam Latvijas dārguma statusu.

Imants Kalniņš – komponists. [...] Vesela paaudze uzaugusi Imanta Kalniņa mūzikas pavadībā. Cita – izpildot viņa komponēto mūziku un dziesmas. Taču ir viens „bet”. Kāpēc rakstu tieši par viņu? Ļoti vienkārši, jo viņš ir pelnījis vairāk uzmanības tieši no mūsdienu jauniešiem.

Kad biju maziņa, es daudz skatījos multiplikācijas filmas, kurās skanēja arī Imanta Kalniņa mūzika. Ko es tur saklausīju? Kas bija tas, kas mani aizrāva? Pat nevaru atbildēt. Tad es vēl nesapratu un nezināju, kurš ir šo dziesmu mūzikas autors. Tagad esmu pusaudze. Man personiski ļoti patīk Imanta Kalniņa kompozīcijas. Tās ir man pazīstamas un tuvas sirdij. Melodiskums, ritmiskums, instrumentācija. Viņa daiļrade ir dažāda. Ar dažādumu es domāju to, ka komponists raksta ne tikai simfonijas, bet arī rokmūziku, un šī dažādība man ir saistoša. Klausoties Imanta Kalniņa mūzikā, tā vajadzīgajā brīdī relaksē, citreiz uzmundrina un dažbrīd liek, jā, tieši tā – liek, es pat teiktu piespiež, ieklausīties sevī. Un dziesmu vārdi?! Kāpēc šāda dzejas izvēle? Kāpēc komponists pārsvarā ir izvēlējis Māra Čaklā, Vizmas Belševicas, Imanta Ziedoņa, Ojāra Vācieša un sava brāļa Viktora Kalniņa (Vika) dzeju? Sadarbība izveidojusi vienu lielu, vienreizīgu un neatkārtojamo daiļradi.

Es domāju, ka daudzi jaunieši šobrīd nezina dziesmas „Dūdieviņš”, „Nelaid, māte, bērņus mežā”, „Tā”, nezina, ka šo dziesmu mūzikas autors ir tieši viņš. Komponists ir sacerējis mūziku arī vairākām latviešu filmām. Šķiet, ka mūsdienās bērni un jaunieši arī nezina, kurās filmās ir Imanta Kalniņa mūzika, lai gan viņiem tā noteikti patīktu. Piemēram, filmām „Ezera sonāte”, „Sprīdītis”, „Pūt, vējiņi!”, „Emīla nedarbi”. Starp citu, pirmā filma ar Imanta Kalniņa mūziku bija „Četri balti krekli” (Elpojiet dziļi). Šīs dziesmas teksts runā par sirdsapziņu, ko nevar mainīt kā kreklus. Filmai radītās citas dziesmas šobrīd dzīvo savu patstāvīgu dzīvi. Īpaša saldsērīga noskaņa dzirdama dziesmā „Viņi dejoja vienu vasaru”, *roķīgā* „Dzeguzes balss” šogad skanēja „X faktorā”. Lai Imanta Kalniņa vēstījums nonāktu līdz mūsdienu jauniešiem, skolās varētu organizēt informatīvi izklaidējošus pasākumus „Ceļo Imanta Kalniņa mūzikas pasaulē”.

Un dziesma „Svētku diena”! Dziesma, kuras vārdu un mūzikas autors ir Imants Kalniņš. Dziesma, kas vēsta par mīlestību, par satikšanās prieku. Šajā īpašajā laikā „Svētku diena” būtu jāpaņem kā katras dienas himna, kas skanētu ikvienā pagalmā, vienalga, cik liels vai mazs tas būtu. Dziesma latvietim visos laikos ir spējusi mazināt dvēseles sāpes, iedodot ticības dzirksteli nākotnei. Satikšanās un kopā būšana šobrīd ir īsti svētki, kas rada patiesu prieku. Jo prieks vairo prieku, un

tāds taču arī ir Imanta Kalniņa mūzikas galvenais mērķis – radīt cilvēkos prieku. Arī mūzikas baudīšanas prieku. Svētki un mūzikas baudīšanas prieks saliedējas Imantdienās, kad viņa talanta cienītāji pulcējas Cēsu pusē. Tie ir sadziedāšanās svētki.

Zīmīga ir Imanta Kalniņa uzruna klātesošajiem kādā no Imantdienām: „Karalienes Mūzikas bruņinieki!” Iepazīstoties ar Imanta Kalniņa radošo devumu, arī es secinu: Imantam Kalniņam Mūzika ir karaliene. Runājot par radošajiem plāniem, atklājās, ka viņa dzejas krātuvē joprojām ir atlasīti teksti, kas gaida karalieni Mūziku. Atliek vēlēties – lai top!

Kristana Luste,
*Limbažu vidusskolas
10.a klase*

Es mežu sajūtu vistuvāk un īstāk, jo sēžu vecā, jau savu laiku [..] nokalpojušā medību tornītī. Blakus šūpojas augstās egles, ir dzirdama vēja šalkoņa. Mežam piemīt burvju spēja – klausīties manās domās, esot blakus, nepārtraucot un nejautājot. Sajust koku elpu uz pleca ir domu terapija gan man, gan tiem, kas mežu izvēlas pastaigām vai enerģijas izlādei. Vai meža spēja klausīties

un nomierināt nav īpašības, kas piemīt tikai dārgumiem?

Koki ir arī veselības un spēka avots kā cilvēkiem, tā dzīvniekiem. Katrs elpas vilciens ir meža dāvana dzīvajām būtnēm, bet to, kas slikts, tas uzņem sevī, lai mūs pasargātu. Šī koku elpa, ko jūtu uz pleca, ir tik gādīga un maiga, ka, šķiet, mēs, cilvēki, par maz pamanām un sakām paldies mūsu lielajiem, klusajiem draugiem – kokiem.

Meži ir arī Latvijas skaistākā rota. Rudenī tajos redzam tik dažādus krāsu toņus – zaļos, dzeltenos, brūnos. Daba tiek krāsota kā īpaši skaista glezna. Ziemā baltās sniega cepurītes uz koku zariem liek mežam izskatīties kā apburtam. Sniegā var redzēt tik dažādas dzīvnieku pēdas! Nav vārdiem aprakstāms, cik skaisti ir mūsu meži katrā gadalaikā, tas ir jāizjūt katram pašam.

Daudzviet pasaulē mežu ļoti trūkst, taču mēs, latvieši, varam būt laimīgi un pateicīgi, ka mums šīs bagātības ir tik daudz. Mīlēsim, saudzēsim un teiksim paldies mūsu lielākajam dārgumam!

Anna Šneidere,
*Auces vidusskolas
11. klase*

Maija Šteinberga, Berģu Mūzikas un mākslas pamatskolas 3. klase

Novembris – mūsu dārgās Latvijas svētku mēnesis. Tieši šajā mēnesī katru gadu no jauna manā sirdī uzliesmo jautājums, ko man nozīmē Latvija un kas ir mani Latvijas dārgumi? Tas noteikti nav ne zelts, ne sudrabs, mani dārgumi ir kas daudz vērtīgāks, neizmērāms un vārdos neizsakāms. Par to ar savu stāstījumu man liek aizdomāties arī pašasarī vidusskolu absolvējušais brālis.

Šoruden viņš plānoja vecvectēva celtajai mājai mainīt jumtu: to skāris savtīgais laika zobs. Pats brālis tik tikko iznācis pa vidusskolas durvīm, vēl nepieredzējis un knapi iesārtojies kā pirmā zemene vecmāmiņas dārzā. Apzinās, ka viens netiks galā ar sarežģīto jumta maiņas uzdevumu. Vecvectēva, protams, jau vairs nav šai saulē, viņš noteikti tur, debesīs, ar senajiem armijas biedriem spēlē šahu. Arī vectēvs šoruden apara savus pēdējos smagās latvju zemes laukus. Toties ar tēvu brālis sen nav sazinājies, kauns lūgt palīdzību. Lauzījis galvu, kā piepildīt apņemšanos. Pēc nedēļas gaisā jau jūtams vēsums, degunā iekniebj pirmais kailsals, darbi vēl nav sākušies. Piepeši brālis pamanījis, ka pagalmā iebrauc tumšas krāsas auto, no tā izkāpj sen nesatiktais tēvs. Izbrīnīts, taču patiesi laimīgs steidzies sasveicināties. „Sveiks, dēls!” tēvs uzsauc un tuvojas pagalmam. „Atbraucu, lai ieminētos tev

par kādu uzdevumu, kuru mēs ar vectēvu bijām plānojuši paveikt, taču tagad, kad viņa vairs nav, tas būs jāpaveic mums abiem.” Tēvs atklāj, ka vēlas, lai abi kopā nomainītu senās dzimtas mājas jumtu.

Jau pēc divām dienām abi uzsāka darbus. Mana sirds gavilēja no prieka, ka beidzot vecvectēva lolojums būs savests kārtībā, taču vēl vairāk tā priecājās par iespēju atkal no jauna uzplaukt tēva un dēla attiecībām. Paralēli atbildīgajam darbam kopā nirām atmiņu jūrās, kurās sastapām vectēvu un vecvectēvu, apmeklējām nākotnes sapņu salas un paspējām nesteidzīgi izbaudīt tagadnes laimi. Darbīgajām dienām ritot savu gaitu, tēvs brālim deva padomus, kā iekārtot kamīnistabu, ko darīt ar noplūdušo mežu. Kādā vakarā, tukšojot, šķiet, jau ceturto kafijas krūzi, tēvs sāka stāstīt, ka būtu gribējis biežāk pavadīt laiku kopā ar dēlu, kad tas bijis vēl pavisam mazs. Tas aizķēra brāja sirdi, pēc ilga laika viņam atkal bija sajūta, ka ir tēvam dārgs, un arī brālim viņš nozīmēja daudz vairāk nekā tikai padomdevēju. [..]

Pēc nedēļas dienas ritēja savu gaitu, brālis bieži sazvanījās ar tēvu. Brālī dzīvoja neizsakāma pateicība par visu, kas viņam pieder. Vakarā pie vakariņu galda es atzinos, ka, redzēdama viņa rūpju nomākto seju, rudens sākumā piezvanīju tēvam un lūdzu palīdzību mājas jumta

nomaiņā. Tā vietā, lai dusmos uz mani par to, ka iejaucos pa vidu, viņš mani cieši apskāva un teica: „Tieši pateicoties tev, es no jauna esmu atradis lielāko Latvijas dārgumu – savu tēti!”

Ikdienas steigā mēs bieži piemirstam, ka paši lielākie un vērtīgākie dārgumi mums ir tepat blakus, nepieciešams tikai gids, kurš mums parāda ceļu pie tiem.

Marta Logina-Pundure,
Vecpiebalgas vidusskolas 12. klase

„Docedis” – mana novada dārgums

Laikam jau man ir laimējies ar dzīvesvietu. Esmu tik daudzu kultūras objektu ieskaista šeit, Bauskas novadā. Bauskas, Mežotnes un Rundāles pils, vairākas muižas. Cits mani apskaustu, tādus dārgumus ieskaustu. Taču šoreiz stāsts būs par kaut ko citu. Vēlos jūs iepazīstināt ar kādu biedrību. Kas tā par biedrību, kā radās, ko dara, kāpēc tā īpaša? To visu tūlīt pastāstīšu.

Idejas autore ir Anna Marija Knoka. Viņa mācījies manā skolā un ir dzimusi šeit, manā novadā. Pagājušajā gadā Anna absolvēja Latvijas Universitāti. Iegūtais grāds – maģistra grāds bioloģijā. Šobrīd viņa strādā Latvijas Nacionālajā dabas muzejā. Viņas izveidotā biedrība ir veltīta tieši dabai, tās izzināšanai. Man bija izdevība uzzināt par biedrību sarunā ar pašu Annu. Uz jautājumu, kā radās ideja

biedrības veidošanai, Anna atbild, ka tā nākusi spontāni, taču iedvesmas avots un mērķis, ko sasniegt, ir skaidrs: „Mīlestība pret dabu un vēlme pastāstīt par dabu atraktīvā veidā. Arī es uzaugu meža tuvumā, vienmēr esmu bijusi tuvu dabai. Kopumā mērķis ir parādīt cilvēkiem, ka dabā slēpjas daudz kas – kukaiņi, putni. Tiem ir dažādas sugas, kuras jāprot atšķirt.” Dalīties ar savu aizraušanos, palīdzot, izglītojot citus – tas tiešām ir vērtīgi. Tā nu 2019. gadā, Annai vēl studējot Universitātē, ideja tikusi realizēta. Tas bijis vieglāk, nekā Anna gaidījusi. Biedrības nosaukums ir „Docedis”. Tas veidots no latīņu valodas teiciena „Docendo discimus” un tulkojumā nozīmē „Mācot mēs mācāmies paši”.

Ar ko biedrības dalībnieki nodarbojas šobrīd? Organizē mazus pasākumus, pārsvarā Mežotnes un Rundāles apkārtnē, piemēram, izglītojošas pastaigas. To laikā tiek pētīti mūsu pašu apkaimē esošie augi, kukaiņi, putni.

Nesen tika īstenots viens vērienīgs projekts. Tika atvērta vides skola „Pie Ozoldārza”. Arī es tajā piedalījos. Atceros šo dienu.

Septembra svētdiena. Nedaudz apmākusies, bet citādi patīkama. Esmu gatava doties. Ceļš nebūs garš – pāris kilometri. Dodos garām Rundāles pilij uz Mežotnes pusi. Es nogriežos uz grants ceļa. Gar ceļa malām koki, lauki, pa kādai privātmājai. Eju, līdz tālumā redzu jau Mežotnes baznīcu. Taču līdz tai neeju. Tā vietā apstājos pie kādas tikko uzbūvētas privātmājas. Tā ir vides skola „Pie Ozoldārza”. Aiz tās tiešām atrodas ozoldārzs.

Anna pazīst mani, tāpēc smaidīga aicina ienākt. Iekšā ir vēl daži cilvēki. Viens, divi, trīs... Mani neskaitot, vēl pieci. Apsēžos pie liela galda. Tur sēž arī kāds vīrietis. Vēl kāda meitene zīmē. Šie cilvēki gan man nav pazīstami, taču viņi ir draudzīgi. Istabā virmo omulīga sajūta. Iedzeram tēju un gaidām pasākuma atklāšanu. Tas ir neliels iepazīšanās saiets, veltīts vides skolas atvēršanai. Tālāk mēs iepazīstamies cits ar citu, un tad jau ir laiks runāt par galveno mūsu saieta tēmu. Anna ieslēdz lielo ekrānu pie sienas un tad apsēžas datora priekšā. Ekrānā parādās prezentācija. „Rudens”. Tēma ir pārmaiņas dabā, iestājoties rudenim. Anna sāk stāstījumu. Viņa stāsta par visu – augiem, sēnēm, dzīvniekiem. Klausītāji droši drīkst papildināt stāstījumu, izraisās diskusijas. Kaut vai par to, vai attēlā redzamā varde

patiešām ir dīķa varde vai nav. Pēc tam izstaigājām Mežotnes pilskalnu, ķērām kukaiņus. Anna zināja par tiem visu pastāstīt. Pārsteidzoši, cik daudz mēs vēl nezinām par vidi, kurā uzturamies katru dienu! Šajā tikko uzceltajā ēkā līdz šim bijis tik viens pasākums, taču es nešaubos – būs vēl.

Biedrībā ir četri dalībnieki. Neizklausās daudz. Taču ikviens ir laipni gaidīts pievienoties. Tam nav nepieciešama speciāla izglītība vai iestājpārbaudījums. Tikai interese par dabu.

Vai ir kādi konkrēti plāni „Docedis” nākotnei? „Šobrīd ir grūti ieplānot, jo situācija ir ļoti mainīga,” atbild Anna. Piekrītu. Šis nav labākais laiks pasākumu organizēšanai. „Ir vēlme apmeklēt citu dabas biedrību pasākumus. Aizbraukt uz Papi skaitīt sikspārņus, uz Ķemeriem vērot putnus. Latvijā ir daudz dabas biedrību. Gribētos ar tām uzsākt sadraudzību.” Vērienīgs mērķis. Ceru, ka tas izdosies. Tas pavērtu plašas iespējas biedrības darbībai un popularizēšanai. Es ar lielāko prieku dotos uz kādu no šiem pasākumiem kopā ar „Docedis”.

Ko var uzskatīt par Latvijas dārgumu? Tam nav jābūt lielam, grandiozam, naudas izteiksmē dārgam. Tā var būt arī neliela cilvēku grupa ar ideju. Tie ir kā nelieli dārgumiņi visapkārt mums.

Liliāna Indāne,
Pilsrundāles vidusskolas
12. klase

Alise Grāviņa, Salas vidusskolas 6. klase

Vēsture stāsta, ka uz 1873. gada Pirmajiem Vispārējiem dziesmu svētkiem Baumaņu Kārlis uzrakstīja dziesmu „Dievs, svētī Latviju!”. Viņš bija viens no pirmajiem latviešu komponistiem. Cariskās Krievijas ierēdņi aizliedza izmantot vārdu „Latvija”, tā vietā jāva lietot „Baltija”. Pamazām šī dziesma kļuva par tautas lūgšanu. 1920. gadā dziesma „Dievs, svētī Latviju!” tika apstiprināta par Latvijas Republikas himnu. Padomju okupācijas gados himna uz 50 gadiem tika aizliegta. 1990. gadā to atjaunoja. Vai nav neticami, ka viena dziesma spējusi noturēt savu vietu cilvēku sirdīs gandrīz 150 gadu, spītējot vairākkārtējiem aizliegumiem? Tātad tai piemīt kāds īpašs spēks.

Pajautāju vecākiem, kādas ir viņu domas par patriotismu. Pasākumi, kopības sajūta, vēstures izziņāšana, kopīga himnas dziedāšana ir brīži, kas viņiem liekas svinīgi un ļoti nozīmīgi. Tētis un mamma uzskata, ka valsts simboli ir jāgodā, jāsaudzē, jo tie apzīmē daudzu iepriekšējo paaudžu sapņus par brīvību. Visnoteiktāko atbildi uz manu jautājumu sniedza vectēva māsa Dace: „Himna ir svēta.” Šķiet, tāpēc ka viņai ilgāk nācies dzīvot nebrīvā valstī, viņa visspilgtāk saskata šīs dziesmas spēku. Varbūt, to dziedot, viņa atceras laiku, kad himnu atskaņot bija aizliegts? Skolā, mācoties vēsturi, tomēr daudz ko palaižam garām, neiedziļināties vēstures notikumos. Pusaudžu gados tas viss neliekas tik nozīmīgs un svarīgs, jo ikdienā apkārt notiek daudz kas interesantāks. Es domāju, ka, cilvēkam

pieaugot, himnu, Baumaņu Kārli, brīvu valsti uztver savādāk. Vecākai paaudzei, kas ir piedzīvojuši Latvijas okupācijas, izsūtīšanas, brīvības cīņas, Latvijas atdzimšanu, himna, karogs un brīva valsts ir svēta lieta. Viņi ir daudz patriotiskāki.

Manā pilsētā ir divi pieminekļi himnas autoram. Viens atrodas pilsētas kapos – Baumaņu Kārļa atdusas vietā, otrs – centrā. Aizgāju aplūkot Baumaņu Kārļa pieminekli pilsētā. Rudens lietū un miglā tas izskatījās pavisam pelēks, bet viegli pamanāms jau no attāluma. Pieminekļis attēlo Baumaņu Kārli pēc dziesmas nodirīgēšanas. Ja tā padomā, arī Baumaņu Kārlis reiz taču bija pavisam parasts jauniešs, kas tāpat kā es gāja uz skolu, mācījās, sapņoja kaut ko sasniegt. Viņa neatlaidīgais darbs ļāva rasties dziesmai, kas kļuva par Latvijas svarīgāko, mīlētāko, cienītāko melodiju. [..]

Esmu lepns par to, ka himnas autors ir mans novadnieks. Ir skumji, ka okupācijas gados Latvijas Republikas simbolika tika aizliegta, ka tik daudziem nācās izciest grūtības, karus, ciešanas izsūtījumā un pazemojumus tikai tāpēc, ka viņi ir latvieši. Esmu lepns par to, ka mūsu himna „Dievs, svētī Latviju!” ir tik skanīga, sirsnīga un skaista. Tagad ar lepnumu saku, ka Tu, Baumaņu Kārļa radītā himna, esi Latvijas dārgums! Es centīšos darīt Tev godu un būt īsts Latvijas patriots, jo gribu dzīvot brīvā Latvijā.

Māris Priede,
Limbažu vidusskolas 10.a klase

Tu esi Latvijas dārgums... Kas tu esi? Nakts tumsā es atveru durvis un dodos ārā, lai meklētu Latvijas dārgumus.

Lūk, tur jau tie mirdz tumsā, izkaisīti kā dimanti un zelta smiltis: Lielie Greizie Rati, Mazais Lācis, Sietiņš, Polārzcvaigzne – nosaukumi, kurus labi zināja mūsu senči. Un Piena Ceļš – balta upe šķērso melnās debesis kā no zemnieces spaiņa nejauši izlijis piens. Bet kas ir tur tālāk – melnais samts, uz kura izkaisīti dārgakmeņi?

Tad virs slaidajām apšu galotnēm uzlec mēness – milzīga, noslēpumaina, mainīga lode, reizēm sarkana, reizēm bāla, tā mēdz slēpties augošās un dilstošās ēnās un nekad nepagriež mums muguru. Klāta noslēpumainām zīmēm, tā senatnē bija daudzu teiksmu un nostāstu apvīta.

Un, kad iedomājos, ka manas sugas būtnes – cilvēki – jau ir stāvējušas uz Mēness virsmas, es saprotu, kas ir lielais Latvijas dārgums: tā ir planēta Zeme – mūsu kosmiskās mājas, apziņa, cik te viss ir vienots, kopības sajūta ar cilvēkiem, kuri ik dienu pūlas, lai okeāni un debesis kļūtu tīrāki, lai zaļotu meži un visiem dzīvniekiem būtu mājas.

Bet vai tas nav lieliski – Parīzē, Barselonā, Milānā uz ielas sadzirdēt pazīstamu valodu, ieraudzīt tautieša seju, vai tas nav īsts dārgums? Kopā apspriest mūsu sportistu, izgudrotāju, uzņēmēju, mākslinieku, pasaulē izkaisīto klaidu latviešu sasniegumus, apzināties, ka mēs esam latvieši, nevis šādi tādi visi citi?

Vai pati Latvija nav mūsu lielais dārgums? Bet varbūt Eiropa ar tās seno, īpašo kultūru? No kura novada tu īsti esi? No līdzenās Zemgales, mežainās Sēlijas, plašās Latgales, daudzveidīgās Vidzemes, vējainās Kurzemes? Varbūt tu pieskaiti sevi vēl dažiem atlikušajiem lībiešiem?

Nakts tumsā, stāvot pie vecāku mājas durvīm, man pēkšņi liekas, ka tās ir mans lielais dārgums.

Tu, kas gribi piederēt un izcelties, tu, kas saredzi lielo mazažā un mazo lielajā, saki, kas ir tavs īstais dārgums, dārgums dzīves vērtībā?

Marks Mikulāns,

Ogres 1. vidusskolas 11.c klase

Latvijas dārgums – Aina Nagobads-Ābola

Latvija ir bagāta ar dabu, dzīvniekiem, kultūru un vēsturi. Bet tikpat bagāta tā ir ar cilvēkiem – personībām. Latvijā dzimuši daudzi izcili mūziķi, komponisti, rakstnieki, zinātnieki, kas liek lepoties ar Latvijas iedzīvotājiem un viņu sasniegumiem. Bet es teiktu, ka retais ietekmējis Latvijas atpazīstamību tik nozīmīgā un patriotiskā formā kā Aina Nagobads-Ābola. Pateicoties viņas veikumam, Latvija varēja sekmīgāk atgūt neatkarību, izveidot labākas attiecības ar ārvalstīm, stabilizēt ekonomiku un sekmēt stabilu ārpolitiku. Uzskatu Ainu Nagobads-Ābolu par patriotisma un

cieņas iemiesojumu tautai un valstij. Viņa nenoliedzami ir Latvijas dārgums!

Tie, kas iespējams zina maz vai pirmo reizi izdzird par Ainu Nagobads-Ābolu, ir pāris lietas, kas būtu jāzina par viņu. Aina Nagobads-Ābola dzimusi 1920. gadā Rīgā. Rīgas 2. vidusskolas (tagad 2. ģimnāzija) direktora meita. Studēja medicīnu Latvijas Universitātē. 1944. gada rudenī ar universitātes slimnīcas personālu evakuējās uz Vāciju. Pēc tam dzīvoja gan Marokā, gan Parīzē. Lielu daļu savas dzīves Aina Nagobads-Ābola pavadīja, darbojoties sava vīra naftas uzņēmumā. Tas deva iespēju iepazīt Francijas birokrātiju un augstākos sabiedrības slāņus, kas viņai palīdzēja likteņa iecerētajos nākotnes plānos.

1990. gadā, kad Latvijā strauji atsākās neatkarības kustība, Anatols Dinbergs, Latvijas diplomātiskā un konsulārā dienesta vadītājs, iecēla Ainu Nagobads-Ābolu par goda konsulu. Un ņemiet vērā, ka ap šo laiku Aina bija jau 70 gadi. Iedomājieties, cik daudz enerģijas un laika tas no cilvēka prasā? Viņa priekšlikumu nenoliedza un uzsāka darbu – reprezentēt Latvijas valsti. Jau pēc neilga laika Aina kļuva par Latvijas vēstnieci Francijā, nedaudz vēlāk arī vienlaikus par Latvijas vēstnieci Spānijā un Portugālē. Viņai priekšā bija grūts un neapskaužami saspringts darbs, lai aizstāvētu un attīstītu Latvijas intereses Eiropā. Un visu to viņa darīja vecumā, kad lielākā daļa cilvēku jau būtu pensijā un pavadītu dienas savā piejūras vasarnīcā. Viņa ticēja, ka darbā sasniegs mērķus. Zīmīgs atgadījums Ainas

amata uzsākšanā bija, kad kādas Eiropas valsts ārlietu ministrijas ierēdnis jautāja, kādu valsti viņa reprezentē, un jautāja, vai tā ir *Laponnie*¹. Aina ar lepnumu, bet tajā pašā laikā nelielām dusmām sacīja: „Nē, *Lettonie*!”². Un tajā mirklī noteikti varam izprast, ka Aina bija gatava visam, kas stājās pretī viņas un Latvijas interesēm. Ainas mērķi bija grandiozi, un pat brīžiem neticējās, ka iespējami.

Kad Aina kļuva par Latvijas vēstnieci Francijā, viņa uzaicināja Francijas tā laika prezidentu Fransuā Miterānu vizītē uz Latviju. Šis notikums zīmīgs ar to, ka Ābolas kundze nebija karjeras diplomāte, viņa tomēr spēja ar savu šarmu, viedumu un pārliecību veiksmīgi uzaicināt Francijas prezidentu pie mums. Pateicoties viņai, Latvijā pirmo reizi ieradās Rietumu lielvalsts vadītājs, kas lika visai pasaulei pievērsties mūsu valstij un tās politiskajai situācijai. Tas noteikti bija brīnišķīgs mirklis visiem Latvijas iedzīvotājiem, kuri vēlējās savu nākotni saistīt ar ārpolitiku un gribēja redzēt Latviju kā modernu, demokrātisku Eiropas valsti. Viņa iesāka Latvijas ārpolitikas atjaunināšanas kustību un bija tās galvenais simbols. Vispazīstamākais Ainas Nagobads-Ābolas veikums ir Latvijas zelta rezervju atgūšana. Pirms Latvijas okupācijas, 1940. gadā, daļa no Latvijas zelta rezervēm bija noglabātas Francijā, un

¹ *No franču val. – Lapzeme (reģions Zviedrijas un Somijas ziemeļos)*

² *No franču val. – Latvija*

to atgūšana radīja grūtības. Iedomājieties, kā gan pasaules lielvalsts pēkšņi atdotu zeltu valstij, kura *de facto* bija vēl PSRS sastāvā? Pašsaprotami, ka zelts būtu pieejams tikai PSRS valdībai. Un tomēr, izmantojot savu gudrību un spējas, kas piemīt tikai dabiskam diplomātam, Aina Nagobads-Ābola atguva Latvijas zelta rezerves no Francijas, kas neaptverami palīdzēja Latvijas atjaunināšanas procesam un tajā pašā laikā ārpolitikai. Viņa pierādīja, ka ar pietiekami daudz darba un pūlēm arī latvietis var būt pietiekami spēcīgs, lai pārvarētu 20. gadsimta 90. gadu pasaules sabiedrības uzskatus par latviešu tautu. Galvenais ir nepadoties, jo tieši tas ir latvieša gars, kas plūst cauri tautas asinīm jau kopš krusta kariem. Nepadošanās un tiekšanās pēc izvirzītā mērķa tautas labā – ir gan Latvijas iedzīvotāju garīgais simbols, gan vēsturiskais faktors. Arī to var uzskatīt par Latvijas dārgumu.

Pateicoties diplomātei un lepnajai latvietei, mūsu valstij tika dota iespēja neatkarības atjaunošanai. Viņai par godu tika izveidota izstāde „Gadsimta latvietis”, un viņai piešķirti vairāki valsts apbalvojumi, tai skaitā Triju Zvaigžņu ordenis. Pateicoties darbam ārpolitikā, Aina Nagobads-Ābola bija atlikusi Latvijas valsti atpakaļ pasaules kartē.

[..] Aina Nagobads-Ābola tiek uzskatīta par nacionālo dārgumu, kas nav noslēpums, bet es vēlētos teikt, ka šie fakti par viņas veikumu un nacionālo lepnumu ir jādara plašāk zināmi sabiedrībā. Iespējams, ka

bez Ainas darbiem Latvija būtu atpalikusi Eiropas ārlietās uz vairākiem gadiem. Tajā pašā laikā mēs tagad esam daļa no Eiropas Savienības un NATO.

Cik no savas dvēseles un sirds Ainas kundze ieguldīja, lai savā vecumā joprojām cīnītos par Tēvzemi un tās cilvēkiem! Viņa nebija karjeras diplomāte, bet lepna un patriotiska latvieti, kurai piemita tāds pats šarms un viedums kā citām izcilām latvietēm – Aspazijai, Vairai Viķei-Freibergai, Marijai Vecrumbai. Nenoliedzami, viņas darbs ārpolitikā ir iezīmējis paraugu Latvijas diplomātiem. Arī mani nākotnes sapņi un mērķi ir saistīti ar politiku, it īpaši ārpolitiku. Ainas Nagobads-Ābolas dzīves stāsts vienmēr būs iedvesmojums tam, lai tiektos augstāk arī tad, kad liekas, ka nav kur, jo katra lieta, ko mēs darām, var ietekmēt pasauli. Un, ja mēs kaut ko darām ar sirdi, tad tas vienmēr būs labs veikums. Latvijas ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs sacīja: „Viņa [Aina Nagobads-Ābola] iemiesoja Latvijas diplomātijas gadsimtu. Viņas viedums un šarms iedvesmoja visus, kas viņu pazina.”

Diemžēl 2020. gada 29. septembrī 101 gada vecumā Aina Nagobads-Ābola pameta šo pasauli, aiz sevis atstājot iespaidīgāko Latvijas diplomātijas mantojumu tās vēsturē. Viņa ir Latvijas dārgums vairākos aspektos, ne vien tāpēc, ka atgriezta Latvijas dārgumus, parādīja pasaulei, kas ir Latvija, bet pati bija nenovērtējams dārgums Latvijai.

Ingars Jēkabsons,
Mālpils vidusskolas 10. klase

Pasaulē dzīvo dažādi cilvēki. Ir gan tādi, kuriem sava valsts ir vienaldzīga, gan tādi, kuri vēlētos pēc iespējas ātrāk no savas dzimtenes pazust, gan tādi, kuri ir patrioti. Es pieredu pie tās cilvēku grupas, kuriem sava valsts ir mīļa, skaista un dārga. Nav tāda cilvēka pasaulē, kurš nezina, kas ir Latvija, jo tai ir lieli panākumi sportā un citās jomās. Lai kāda būtu mūsu Latvija, viņa ir jāmīl tāda, kāda tā ir, un mums ir jābūt pateicīgiem par to, ka mums ir sava valsts. Tieši tāpēc mēs esam maza, cieši saliedēta tauta. Latvija nav tikai maza valstiņa lielajā pasaules kartē, tā ir arī mana Tēvzeme. Latvija ir tikai viena, un tā ir skaista zeme, kurā ir daudz interesantu un apburošu vietu. Latvijā ir dzīvības un zaļumu pilni meži, debeszili ezeri, dzintara jūra – tāda skaistuma nekur citur nav.

Es vienmēr atcerēšos savu bērnību, kas saistās ar Latviju, – Ziemassvētki ar baltu sniegu, Jāņi ar krāšņām Latvijas pļavā lasītām jāņuzālēm un ugunskuru. Es droši varu teikt, ka tā ir mana Latvija. Mani satrauc doma, ka nākotnē varētu dzīvot citā zemē. Latvija ir mana valsts, vieta, kur varu justies brīvi un droši, un ceru, ka tā būs vienmēr. Šī zeme ir mana Dzimtene, mana dzīve, mans lepnums, un man ir sava vieta tajā.

Dzīvojot Latvijā, es to godinu un, arī satiekot citu tautību cilvēkus, pieminu Latviju kā burvīgu, mīļu un kārtīgu valsti. Lai arī šobrīd valstī nav tā pati spīdošākā mākoņa maliņa, tomēr mēs katrs esam

daļa no šī mākoņa, un tas ir arī no mums atkarīgs, kāds šis mākonis būs turpmāk.

Lepojies ar to, ka tu esi Latvijas pilsonis un vari būt lepns ar mūsu vēsturi un panākumiem. Būsim lepmi ar to, ko mūsu senči izcīnīja, lai varam dzīvot bezbailīgi un brīvi.

Loreta Ozola,

Madlienas vidusskolas 10. klase

Gaismas. Skaņa. Aiziet. Pirmās atskan bungu vāļītes, vien dažas sekundes vēlāk tām pievienojas pārējie instrumenti un publikas saucieni. Pār skatuvi plūst mākslīgie dūmi, un pūlis līgojas mūzikas ritmā.

Pāris metru attālumā no pūļa uz skatuves atrodas četri puīši, viņi spēlē katrs savu instrumentu, kopā radot skaņas, ko apkārtējie cilvēki ir ieradusies klausīties.

Gandrīz tieši pretī skatuves vidum stāv meitene – mati vajā, rokas gaisā, smaids uz lūpām un laimes dzirkstis acīs. Šis ir brīdis, kad viņa jūtas patiesi dzīva, viņa nekad nav jutusies tik dzīvības pilna kā šobrīd.

Tā meitene esmu es.

Tikt pāri dzīves kalnājiem – lieliem vai maziem – man vienmēr ir palīdzējusi mūzika. Mīļākie mākslinieki, ar kuru palīdzību var aizmirst par ikdienas bēdām, ir nākuši un gājuši, bet viens ir palicis – „Carnival Youth”.

Kāpēc lai kaut kādi divdesmit cik tur gadnieki būtu Latvijas dārgums? Par

Latvijas dārgumu var uzskatīt jebkuru cilvēku, kas ar savu rīcību pozitīvi ietekmējis citu cilvēku dzīvi – šī grupa to ir darījusi ne vienam vien cilvēkam.

Par grupas eksistenci esmu zinājis jau kopš bērnības, kad 2014. gadā tika izlaists pirmais albums. [..]

Ļoti daudz esmu dzirdējusi, kā cilvēki sūkstas, ka grupa pati neko nav sasniegusi. Kādi pašiem sasniegumi, ja puse no grupas ir *slavenā* Renāra Kaupera dēli? Viss tikai tēva dēļ. Tas, ko šie cilvēki parasti nemaz neiedomājas – visai Latvijai pazīstams tēvs var būt arī traucēklis. Grupai bija nepieciešams radīt pašiem savu tēlu un

izkāpt no dalībnieku tēva ēnas. To puīši noteikti ir paveikuši. [..] Grupa ir pavērusi man plašākus horizontus mūzikas jomā. Pateicoties viņiem, esmu iepazinusies ar jauniem žanriem, grupām un mūziķiem un esmu sapratusi, ka reti kuru mūsdienās sacerētu dziesmu var ielikt vienā noteiktā kastītē, ļoti daudzas dziesmas mūsdienās ir radušās, ietekmējoties no dažādiem žanriem un mūziķiem.

Mūzika gan nav galvenais, kas manā dzīvē mainījies *karnevāļu* dēļ – pateicoties viņiem, esmu atradusi lielāko daļu savu draugu. Puīšu dēļ man apkārt ir cilvēki, kas izstaro siltumu un ļauj man patiešām būt man pašai un neuztraukties par viņu viedokli – es zinu, ka viņi ir ar mani, jo viņiem patīku es: draudzību nerada viens skolas solis vai viens lauku ciematiņš. Es zinu, ka, lai arī kas notiktu, viņi vienmēr būs blakus, iespējams, aiz telefona klausules vai datora ekrāna, bet blakus.

Vai „Carnival Youth” ir Latvijas vai mans dārgums? Patiesībā jau grūti teikt, bet arī es esmu daļa no Latvijas, tāpēc vismaz daļēji ir. Jebkas, kas Latvijā rada ko pozitīvu, ir tai dārgs.

Alise Šveda,

Pilsrundāles vidusskolas 12. klase

Aleksejs Radionovs,
Slokas pamatskolas 7.a klase

Latvija, tā ir mūsu valsts, mūsu lepnums un gods. Dzimtene, kur viss ir tik mīļš un pazīstams, laimīgi pavadītie bērnības un jaunības gadi, vieta, kur vienmēr var atgriezties. Tikai mēs, latvieši,

varam stiprināt savas valsts godu, tikai mēs esam tai vajadzīgi. Latvija ir laimes zeme – skaista un brīnumiem bagāta, maziņa, bet vienmēr ir kur paglābties.

Latviešu dzejnieku dzejoļi pārtapuši visskaistākajās dziesmās, kas ir vienkārši lieliskas. Mana lielākā aizraušanās ir mūzika, ar to var izteikt visu iespējamo un neiespējamo. Latvijas vislielākais lepnums ir Dziesmu un deju svētki, kur latvju tauta plecu pie pleca izdzied un izdejo Latvijas mūziķu skaistākās melodijas, melodijas no vissenākajām līdz jaunākajām dziesmām. Senākās dziesmas ir mana vājība, tās ir ar tik dziļu domu, vārdi ir stiprinoši, un melodijas ir vārdiem neaprstāmas. Dziesmās sirds kā neprātīga dejo līdzī, un tā vien gribas nonākt tajā laikā un izdzīvot viņu dzīvi. Man ir liels gods dziedāt tās dziesmas, spēlēt tās melodijas un ar lielu lepnumu teikt, ka tās ir Latvijas mantojums.

Latvju tauta ir pārdzīvojusi daudz nežēlīgu notikumu, bet tik un tā ir vienota un stipra. Karos un brīvības cīņās plecu pie pleca devās mūsu senči, nemaz nebaidīdamies, ka tiks nošauti, tie cīnījās, lai viņu ģimenēm būtu laba dzīve. Bija ļoti daudz kritušo, bet viņi cīnījās, kā vien mācēja. Tie ir mūsu mūžīgie varoņi, bez viņiem mūsu valsts nebūtu tāda kā tagad. Nežēlīgāka par karu bija deportēšana uz Sibīriju – tūkstošiem latviešu aizsūtīja uz nežēlīgo un nezināmo pasauli, kur katrs dzīvoja mūžīgā badā. No kara bija izeja – uzvarēt un atgriezties dzimtenē, bet tad,

kad aizsūtīja uz Sibīriju, atpakaļceļa uz mājām nebija. Tie, kuri šajos šausmīgajos apstākļos izdzīvoja, pierādīja, ka latvieši ir stipra tauta, tie var pārdzīvot visu un ir nesalaužami. [..]

Latvija ir kā nebeidzama dziesma ar turpinājumu. Jāpateicas mūsu senčiem, kas atdeva dzīvību par savu valsti, savu dzimteni. Latvija ir stājusies pretī visiem pasaules notikumiem un izdzīvojusi par spīti visam. Pats galvenais, ka tā ir mūsu mājas, mūsu dzimtene, mūsu valsts, kas paliks sirdī vienmēr. Kārlis Ulmanis saka: „Latvija lai mūžam dzīvo kā pērle, jūras apskalota, saules – mīļās labās, gaišās, karstās – saules apstarota un sildīta, mūsu siržu milēta un mūsu roku, mūsu visu spēku un zināšanu celta un mūsu rokām aizstāvēta un sargātā Latvija tagad un visos laikos.”

Dagnija Razminoviča,

Rekavas vidusskolas 12.a klase

Latvijas dārgums ir kāda īpaša vērtība. Tas ir liels pagodinājums. Jānis Ivuškāns atbilst šiem kritērijiem, jo izveidojis „Latvijas garšu” džeza mūzikā. Jānis Ivuškāns ir ļoti talantīgs mūziķis un pedagogs. Pats aranžē dziesmas un tās raksta. Viņš ir bijis Liepājas Simfoniskā orķestra trompetists, Melngaiļskolas bigbenda, Junioru benda, kā arī „Liepāja Music Orchestra” veidotājs. Talantīgais trompetists savā karjerā ir sasniegjis daudz un tomēr joprojām tiecas uz ko lielāku.

Mana saikne ar šo pedagogu bija vairāku gadu garumā Liepājas Bērnu mūzikas skolā. Es trīs gadus spēlēju klarneti viņa vadītajā un izveidotajā Junioru bendā. Tās bija jautrākās, interesantākās, aizraujošākās, vērtīgākās un pamācošākās mūzikas stundas visā manā mūzikas skolas mācību pieredzē! Mēs gan nopietni stundās mācījāmies muzicēt, gan arī tas notika viegli. Ar izcilēm panākumiem Jānis Ivuškāns mūs aizveda līdz uzvarām gan Latvijas, gan starptautiskos konkursos. Pirmais lielais konkurss notika 2016. gada vasarā Vācijā, Vemdingā. Nākamā gada pavasarī turienes mūziķi viesojās Liepājā, un mums notika kopīgi koncerti. Viena no manām spilgtākajām pieredzēm bija piedalīšanās bigbendu konkursā Čehijā 2018. gada vasarā. Jāņa Ivuškāna vadībā mēs, bērnu skolas bigbends, izkonkurējām vairākus pieredzējušus kolektīvus un ieguvām otro vietu. Konkursa vadītāji brīnījās, kā Jānis Ivuškāns jau bērnu skolas audzēkņiem iemācījis drosmīgi improvizēt uz skatuves skaņdarbu laikā, jo pat dažiem pieredzējušiem mūziķiem tas sagādā grūtības. Arī Melngaiļskolas lielo bigbendu viņš aizveda uz dažādiem starptautiskiem konkursiem, kur guva ļoti labus panākumus.

2018. gada pavasarī Bērnu bigbends kopā ar vidusskolas bigbendu, kā arī Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskolas simfonisko orķestri, vairākiem koriem un solistiem veidoja īpašu Renāra Kaupera dziesmas „Gods Dievam

augstībā” videoklipu Liepājas koncertzālē „Lielais dzintars”. Visu projekta mūzikas aranžējumu sarakstīja Jānis Ivuškāns.

Jāni Ivuškānu kopā ar „Liepāja Music Orchestra” varēja satikt arī vasaras koncertos uz plosa Liepājas ezerā. Pašlaik Jānis Ivuškāns strādā Ventspils Mūzikas vidusskolā, „Liepāja MUSIC” un Liepājas Simfoniskajā orķestrī.

Viņš ar savu talantu un radošumu dalās gan ar profesionāliem mūziķiem, gan ar saviem audzēkņiem, kas par mūziku zina tikai mazliet. Viņš ir ļoti daudzpusīgs. Jānis Ivuškāns gan pats spēlē trompeti, gan diriģē, gan aranžē, gan arī strādā par pedagogu. Manās acīs viņš ir mīļākais un labākais skolotājs, kādu esmu pieredzējusi. Šādi cilvēki kā Jānis Ivuškāns ir Latvijas dārgums, jo viņš dalās ar savu talantu, iekrāsojot Latvijas kultūras dzīvi spilgtāku un krāsaināku.

Amanda Šneidere,

Liepājas Raiņa 6. vidusskolas 10.c klase

Dzintars – skaistākais akmentiņš, kurš izstaro zeltainu gaismiņu mūsu Latvijā. Tas ir ne tikai Latvijas lepnums, bet arī Latvijas simbols. Kā tu domā, vai dzintars varētu kļūt par galveno dārgumu Latvijā?

Dzintars – šis zeltainais, spīdīgais akmentiņš, kuru var atrast tālu, tālu jūrā. Tas ir maziņš kā zvaigznīte debesu jumā, tas reizēm veido fantastisko spīdumu jūrā.

Spīdums ir kā pasakā, tas kā taurenītis miglā lido, un tu ej gar jūras krastu un skaiti klusi: „Viens, divi, trīs...” Skaties – pilna plauksta, un tie ar skaisto mazo, spīdīgo gaismiņu piepilda tavu dvēseli.

Dzintars – šis dārgakmens – ir svarīgākais akmens gan Latvijai, gan iedzīvotājiem, gan tās kultūrai un etnogrāfijai. Man patīk asociēt visu zeltaino ar dzintaru un tā krāsu, jo tā daudzveidīgais dārgums ir vērtīgāks par zeltu. Dzintar – tu esi Latvijas dārgums!

Sofija Ļevčuka,

Rīgas Valsts klasiskās ģimnāzijas

10. klase

Vienmēr, braucot pa Latvijas ceļiem, paveras plaši rudzu, [..] kviešu lauki, pļavas, kā arī biezi un zaļi meži. Man patīk šis skats. Tas liek smaidīt un apzināties manas Tēvzemes vērtības. Ir ieguldīts liels darbs, audzējot labību un par to rūpējoties. Latvieši no sirds, ar lielu atdevi un mīlestību kopj mūsu zemi. Pastaigājoties pa mežiem, var izbaudīt svaigu un tīru gaisu, sēņot, pavadīt brīnišķīgi laiku ar tuvajiem un mīļajiem cilvēkiem. Priedes, bērzi, apses, kļavas un varenie ozoli ir īsti Latvijas dārgumi. Sietiņiezis, Ērgļu klintis, Gaujas nacionālais parks, Līgatnes dabas takas un vēl daudz citu vietu, kuras katru gadu gribas apciemot vēlreiz un sajūst dabas spēku un krāšņumu. Daudzi cilvēki dodas pārgājienos

un ceļojumos pa Latviju, jo ir tik daudz vietu, kur pabūt mierā un harmonijā.

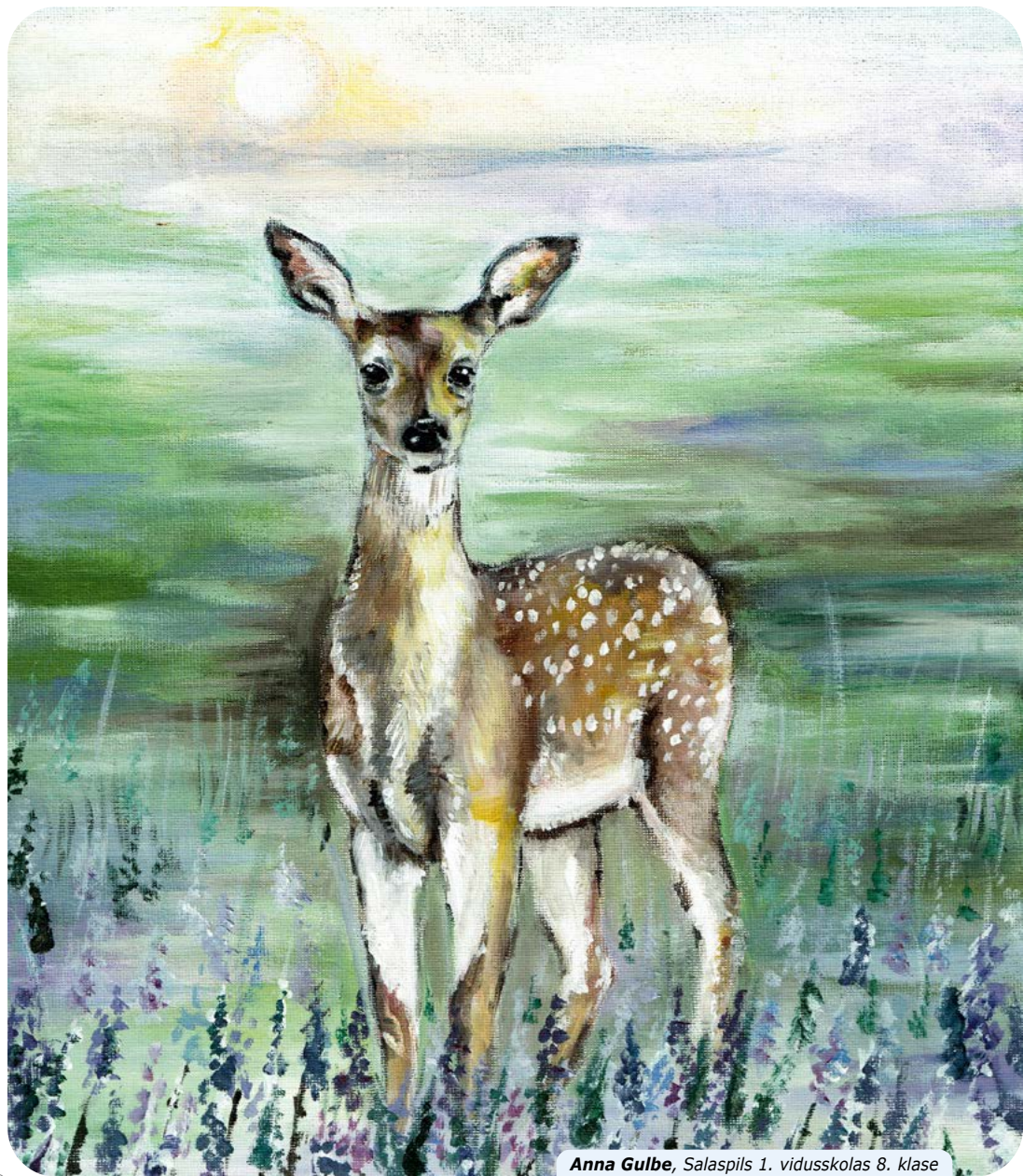
[..] Uzaugot priecājos par ozolu, uz kura lielā zara uzrāpos, lai redzētu vairāk no augšas. Bieži ar ģimeni braucām uz kādu vēl neredzētu, tālāku vietu, lai vēl vairāk iepazītu Latvijas dabas daudzveidību. Palikām pa nakti mājīgos namiņos. Jau tad es zināju, ka dzīvoju tik skaistā vietā, un vēl joprojām esmu lepna par Latviju. Ir daudz dziesmu, teiku un dzejoļu krājumu par mūsu Tēvzemes dabas simboliem – cielavu, ozolu, liepu, dzintaru, margrietīņu. Latvijai cauri tek upe Gauja, kurai ir īpaša nozīme. Tā ir gara, plaša, un tā skaisti vijas cauri dažādām vietām. Apkārt var redzēt tik daudz sakoptu viensētu. Man visvairāk patīk rudzupuķu lauki vasarās. Es mīlu šos zilos ziedus iepīt vainagā.

Latvija ir bagāta ar daudzām kultūrvēsturiskām ainavām. Rudens rīta miglā iepītā Lielā Ķemeru tīreļa taka izskatās iespaidīgi. Latvijā ir daudz un dažādu skatu torņus, kuros, uzkāpjot pašā augšā, rodas pacilātības sajūta un sirdi kņudinošas emocijas. Var saskatīt ļoti tālu. Brīnumskaistu dabas ainavu Latvijā netrūkst!

Es esmu laimīga, ka dzīvoju sakoptā valstī. Daba – tu patiesi esi Latvijas dārgums. Novēlu tai turpināt zaļot un ik dienas priecēt daudzus cilvēkus acis un sirsniņas!

Anna Uljane,

Madlienas vidusskolas 12. klase

Anna Gulbe, *Salaspils 1.* vidusskolas 8. klase

Aivars Remesis ir mans dambretes skolotājs bērnībā, un ne tikai. [..] Viņš ir izcils domātājs ar perfektu atmiņu. Dambretes brīvbrīžos es vienmēr noklausījos, kāda bijusi 1967. gada vasara vai kurā gadā visagrāk uzkrītis sniegs, bet noslēgumā vienmēr uzzināju, kas gaidāms tuvākajā nākotnē. Es pat nespēju visus parametrus atcerēties, bet bieži tika pieminēta Sveču diena. Ja Sveču dienā saulains, tad vasara būs karsta. Toreiz man tas likās jo īpaši amizanti un lieki. Bet pats brīnumainākais bija viņa spēja atcerēties dambretes mačus, kas notikuši pat pirms 40 gadiem. [..]

Tik neparasti spēcīga atmiņa, ass prāts, kā arī vairāku grāmatu – „Zinātkārais Jānītis atver bērniem dambretes pasauli“, „Cinītājs pie rūtainā dambretes galdiņa“, „No iesācēja līdz dambretes starptautiskajam meistaram“ – autors, bet tik askētisks un kluss cilvēks! Nevienš viņu nepazīst. Pat kaimiņiem, visticamāk, nav ne jausmas, kas dzīvo blakus dzīvoklī. Zinu, ka viņš grāmatu rakstīšanai ir atmetis ar roku, jo tas esot dārgi. Viņam neesot tādas naudas. Tagad viņš vairāk maksājerē. Jā, māca bērniem dambreti. Varbūt mācītu arī pieaugušajiem, bet tiem tādiem niekiem nav laika.

Esmu jau prom no dambretes, bet skolotājs joprojām katru gadu apsveic mani dzimšanas dienā. Un viņš vienmēr zina, cik gadu man paliek. Kā viņš to atceras?

Laikam jāatzīst, ka man reizēm pietrūkst viņa ēnaino, vēso istabu ar stāstiem par aizvēsturi. Viņš ir Latvijas dārgums. Tirradnis.

Renārs Meļņikovs,
Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas
10.d klase

Par savu dārgumu vēlos nosaukt Ingu Laugali – Dienvidkurzemes [..] mentoru tīkla iniciatori un idejas autori, jaunatnes un mentālās veselības speciālisti. Vēlos viņai pateikt lielu paldies par iedvesmu, par iedrošinājumu; viņa nesavtīgi darbojas, lai palīdzētu jauniešiem uzlabot garīgo veselību. Arī man. Es apzinos, ka nekas nevar mainīties, ja cilvēks pats to nevēlas. Taču, kad man tika piedāvāta iespēja darboties vairākos projektos, mana dzīve izmainījās par 180 grādiem un uzlabojās pašsajūta un mentālā veselība.

Latvijas dārgums ir arī biedrība „Attīstības platforma YOU+“, kas veicina jauniešu neformālo izglītību, kā arī profesionālo prasmju pilnveidi, ļauj jauniešiem piedalīties dažādos projektos un pasākumos. Šobrīd piedalos projektā „Jaunieši VAR!“, kur Kurzemes reģiona Liepājas apmeklētāju telpa top pārmaiņām. Laika gaitā, organizācijai attīstoties, tās darbības jomas paplašinājušās. Šobrīd biedrība apvieno vairāk nekā 100 biedrus. Šie

jaunieši meklē aizvien jaunus izaugsmes un attīstības scenārijus un perspektīvas.

Vēl viens cilvēks, kuru vēlos pieminēt un nosaukt par dārgumu, ir Edijs Klaišis. „Nekad neesmu bijis balts un pūkains,” saka Edijs Klaišis, kas atvēris „OPEN Radošo centru” filiāles riska grupas jauniešiem. Viņa paša dzīvē ir bijis viss: gan atkarības bezdibenis, gan izmisuma āliņģis, gan depresijas okeāns. Un tieši tāpēc laikam viņam uzticas brīžos, kad visi pārējie – draugi, tuvinieki, klasesbiedri – gatavi novērsties. Gada laikā viņam izdevies atvērt jau desmit pieturas punktus riska grupas jauniešiem vairākās Latvijas pilsētās: Rīgā, Liepājā, Ventspilī, Jūrmalā, Daugavpilī, Rēzeknē un Valmierā. Tās ir vietas, kur jaunieši var uzturēties laikā, ko citkārt būtu pavadījuši uz ielas.

Mums vajag vairāk šādu cilvēku visapkārt. Pateicoties šiem cilvēkiem, varam attīstīties un augt. Liels paldies jums! Jūs esat Latvijas dārgumi.

Megija Buņķe,

*Liepājas Raiņa 6. vidusskolas
10.c klase*

Grūti būtu runāt par Latviju, nepieminot latviešu rakstniekus [..] un dzejniekus. Latvijas rakstnieki, piemēram, Rainis, Aspazija, Imants Ziedonis, Rūdolfs Blaumanis, pilnveidoja un attīstīja Latvijas kultūru un literatūru. Latviešu rakstniekiem ir

ne tikai liela nozīme šīs valsts mākslā, literatūrā, bet arī Latvijas vēsturē. Daudzi zināmi rakstnieki vēsturē bija jaunlatviešu un jaunās strāvas pārstāvji, kas savā veidā cīnījās par Latvijas neatkarību un attīstību.

Latvijas kultūras attīstību ir veicinājuši arī mūziķi un komponisti. Šīs valsts vēsturē palikuši tādi dārgumi kā Emīls Dārziņš, Emīlis Melngailis, Lūcija Garūta, Jāzeps Vītols. Daudzu komponistu sarakstītie darbi ir iekļauti Dziesmu svētku programmā. Mūsdienās mūziku turpina rakstīt Raimonds Pauls, Pēteris Vasks un vēl, un vēl... Rotaslietu lādīte tiek pildīta un bagātināta.

Latvija ir arī bagāta ar dažādiem svētkiem, pasākumiem un tradīcijām. Katru gadu tiek svinēti Līgo svētki, kuru laikā cilvēki var piedalīties tādās tradīcijās kā vainagu vīšana, lēkšana pāri ugunskuram, zīlēšana vai dziesmu dziedāšana. Nedrīkst aizmirst arī citus gadskārtu svētkus, piemēram, Meteņus un Miķeļus. Latvijā notiek Dziesmu un deju svētki, kuros piedalās tūkstošiem cilvēku. Tie uz dažām dienām izrotā gaisotni ar dziesmām un dejām. Šo pasākumu vēro no estrādes un televizoru ekrānos gandrīz visi Latvijas iedzīvotāji. [..] Latvijas iedzīvotāji veido šīs valsts kultūru un citus dārgumus.

Natālija Dolgova,

*Skrundas vidusskolas
12. klase*

Plašajos Latvijas laukos,
Garajās tēvijas upēs,
Aukstajā dzimtenes jūrā
Glabājas Latvijas dārgums.

Rīgas augstajos torņos,
Jūrmalas dzintara krellēs,
Daugavpils baisajā cietoksnī
Glabājas Latvijas dārgums.

Tautas skaļajās balsīs,
Rakstnieku dzidrajos stāstos
Dzirdu ikvienu:
– Tu esi Latvijas dārgums!

Paula Merlaja,
*Rīgas Valsts klasiskās ģimnāzijas
12. klase*

Plaši kviešu lauki, likumotas upes,
blīvi sūnu un svaiguma smaržu
[..] pilni meži, Baltijas jūras vēsie
ūdeņi. Vai tas nav dārgums? Daba ir īstais
Latvijas mantojums, ko varam baudīt
katru dienu. Kaut kur tālumā atskan jautra
mūzika un iecirtīgas balsis. Tie ir cilvēki,
kas dejo tautas dejas un izbauda pēdējās
rudens dienas. Viņi atceras tradīcijas un
labprāt tās ievēro savas mīļās ģimenes
un draugu lokā. Šajā laikā visās Latvijas
pilsētās pēdējie saules stari izgaismo
seno māju sienas, aiz kurām ir apslēptas
latviešu rakstnieku grāmatas, pašdarināti
māla podi un dzintara rotājumi. Bet vai
zini, kas ir Latvijas svarīgākais dārgums?

Tas esi tu. Tu esi tas, kurš nes šo dārgumu
cauri gadiem. Tu esi tā dārgumu lāde, bez
kuras viss pārējais nepastāvētu.

Latvija ir brīnišķīga valsts, un tādai tai
jāpaliek mūžīgi. Latvijai ir daudz bagātību,
kas ir jānovērtē un jāsargā. Un kurš gan
to darīs, ja ne tu?

Viktorija Zubareva,
Jaunogres vidusskolas 11.a klase

Tu vai es? Un mēs visi esam vai
neesam Latvijas dārgumi? Rodas
jautājums. Interesanti par šo
tematu ir domāt, pārdomāt un izsacīties
šī brīža situācijā, kad cilvēkos ir naidis,
nepiekāpība, nosodījums un tikai retais
spēj pieņemt un nenosodīt otra cilvēka
domas, jūtas un viedokli. Hm... Kas tad ir
Latvijas dārgumi?

Man ļoti gribētos teikt un ticēt, ka
reiz mūsu latviešu tauta būs kā dārgumu
lāde, nesarauta un vienota, mūsu Latvijai.
Mums ir tik daudz kultūrvēsturisku vērtību
un tradīciju, bet vai tās spēs saturēt mūsu
tautā vienotības un brīvības garu? Patiesībā
manās acīs Latvijas dārgums ir cilvēks vai
personība, kurā ir gaisma, cilvēkmīlestība,
morāles vērtības, cieņa pret otru, mūsu
vēsturi, tautu un zemi. Nav svarīgi pat
cilvēka amats vai atpazīstamība sabiedrībā,
bet dvēsele, kas tiecas uz gaismu. Cilvēks,
kas spēj mierināt, just līdzī, palīdzēt otram,
kad sāp, un ne tikai fiziski, bet arī dziedināt
dvēseli, pateikt labu vārdu un uzmundrināt.

Kā gribētos, lai mūsu mazajā Latvijā būtu vairāk cilvēčības un mīlestības, lai mēs ikkatrs varētu būt Latvijas dārgums.

Mēs jau katrs esam un varam būt Latvijas dārgums, tikai ir cilvēki, kas patiesi ir šo vārdu cienīgi, un ir cilvēki, kas šos vārdus nomelno. Žēl, ļoti žēl to cilvēku, kuri ir nomaldījušies no patiesības ceļa un iet naida, dusmu ceļu. Brīžiem šķiet, ka vajag tikai pasniegt roku un gaišu, sirdsskaidru dvēseli, lai cilvēks, kas ir tumsā, varētu iznākt gaismā un atjaunot savu Latvijas dārguma statusu.

Visbiežāk par Latvijas dārgumiem mēs mēdzam uzskatīt un iecelt sabiedrībā populārus cilvēkus, tikai rodas jautājums, vai popularitāte un atpazīstamība automātiski piešķir šo dārguma statusu? Kādam varētu likties, ka tā arī ir. Nejauši iedomājos dažas personības, piemēram, Vairu Vīķi-Freibergu, Gunti Ulmani, Krišjāni Kariņu, Raimonu Paulu, Laimu Vaikuli, Renāru Kauperu, Elīnu Garanču, un tā varētu turpināt. Vai patiesi visas manis nosauktās personības varētu kandidēt uz Latvijas dārguma ordeni? Kāds, protams, piekritīs, jo šie cilvēki ļoti daudz savas dzīves laiku un enerģiju ir ieguldījuši Latvijas kultūras un labklājības labā. Dažas personības noteikti varētu uzskatīt par cilvēkiem ar lielo burtu. Diemžēl ne visas. Tomēr ir jāvērtē arī cilvēka dvēseliskā piederība un vērtības, ne tikai sasniegumi. Katrs mēs vērtējam un skatāmies no sava skata punkta, pieredzes un dvēseles

izjūtām. Gribētos, ļoti gribētos ikvienam teikt: „Tu esi Latvijas dārgums!”

Mēs ikkatrs varam kļūt par Latvijas dārgumu, tikai ir jāvēlas un jāgrib sevi mainīt uz gaismas un mīlestības pusi. Nemaz nevajag veikt grandiozus sasniegumus vai kļūt populāram, bet iemācīties mīlēt un novērtēt sevi, tad arī spēsim mīlēt citus un dot gaismu tumsā. Ticu un zinu, ka gaisma uzvarēs! Tāpat zinu, ka spējam un spēsim būt mūsu Latvijas cienīgi, lai nākotnē spētu lepoties ar patiesiem Latvijas patriotiem un cilvēku dvēseles dārgumiem!

Dievs, svētī Latviju!

Kristiāns Rēders,

Skrundas vidusskolas 12. klase

Kas gan ir Latvijas dārgums? Tas noteikti ir nesavtīgais, apgarotais latviešu valodas vārdu meklētājs un pētnieks Kārlis Mīlenbahs. Viņam es ar lepnumu teiktu – Tu esi Latvijas dārgums. Kārlis Mīlenbahs ir izcils latviešu valodnieks, kurš aizsāka veidot „Latviešu valodas vārdnīcu”, kas mūsdienās iekļauta Latvijas kultūras kanonā.

Iepazīstoties ar valodnieka dzīves gājumu un paveikto mūža garumā, manī rodas pārliecība, ka Mīlenbahs bijis īstens latviešu valodas patriots. Viņš ne tikai daudz laika veltīja latviešu valodas pareizrakstības jautājumu izpētei, bet arī uzsvēra nepieciešamību to skaidrot citiem. Valodnieks uzskatīja, ka sabiedrība

ir jāizglīto, ka ir jāvairo tās zināšanas par valodu, bet tajā pašā laikā ir jādara viss, lai valoda saglabātu dzīvīgumu un spriganumu.

Lielākais Kārļa Mīlenbaha devums ir viņa aizsāktā „Latviešu valodas vārdnīca”. Par iedvesmu valodniekam noderējuši gan cittautu leksikogrāfiskie darbi, gan vācbaltiešu sastādītās vārdnīcas, tomēr Mīlenbaha izveidotās vārdnīcas ideja ir unikāla – tajā apvienojas valodnieka, filozofa un dzejnieka skatījums uz valodas pamatvienību – vārdu. Vārdnīca – tā ir iespēja vārdu kā graudu nosargāt un iesēt nākamajās paaudzēs. Un nepazaudēt. Un atkal no jauna atrast. Apbrīnoju Mīlenbaha devumu, viņa cieņpilno attieksmi pret savu dzimto valodu. Tā noteikti ir vērtība, kas tuva arī man. Arī man latviešu valoda ir veids, kā izzināt pasauli. Tā ir mana ikdiena un mani svētki, tas ir mans pienākums un gods būt tai, kas palīdzēs latviešu valodu saglabāt un nodot tālāk. Esmu pārliecināta, ka latvieši var lepoties ar pirmo unikālo latviešu valodas tulkojošo un skaidrojošo vārdnīcu.

Kārli Mīlenbah, Tu esi Latvijas dārgums! Tu aizsāki ceļu – valodas ceļu –, pa kuru mums jāturpina iet.

Karīna Jansone,
*Liepājas Raiņa 6. vidusskolas
10.a klase*

[..] **M**ana dzimtene ir Latvija. Kopš bērnības man vienmēr bijis interesanti vērot Latvijas dabu. Daba ir skaista neatkarīgi no gadalaikiem. Vienmēr var atrast ko tādu, kas iepriecinās un pārsteigs, raisīs lepnumu, ka manā dzimtenē ir tāds skaistums.

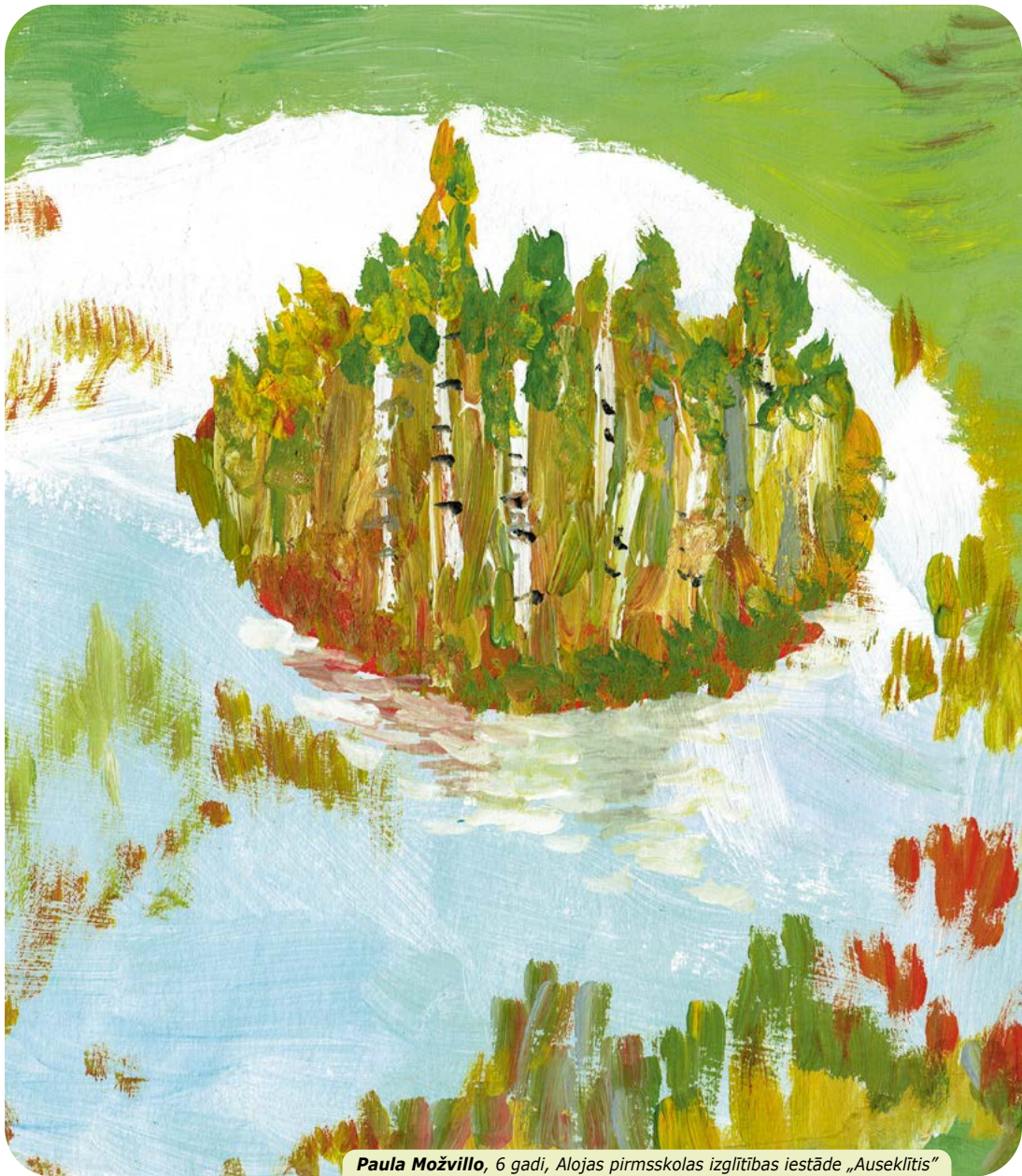
Latvijas ezeri ir kā spoguļi, tie ir pārsteidzoši savā skaistumā. Upes fascinē ar savu spēku, var teikt, ka tas viss izskatās kā latviešu tautas dvēsele. Plašie meži izraisa apbrīnu, tas ir unikāls augu kopums.

Latviju apskalo bezgalīgi skaistā un mierīgā jūra. Skatoties uz jūru, var iedziļināties savā iekšējā pasaulē.

Mūsu daba ir mūsu dārgums. Par to ir pastāvīgi jā rūpējas un jā aizsargā, jo cilvēks un daba ir cieši saistīti. Cik jauki, ka mūs ieskauj šī klusā valstība, kurā mēs vienmēr varam rast mieru un nelielu atrautību no ikdienas, kas dažkārt mūs ļoti nomāc, bet, nokļūstot šajā pasaulē, mēs vienmēr varam iegūt jaunus spēkus, kas palīdzēs mums cīnīties tālāk. Daba – tu esi Latvijas dārgums!

Anna Ivanova,
*Rīgas Valsts klasiskās ģimnāzijas
10. klase*

Paula Možvillo, 6 gadi, Alojās pirmsskolas izglītības iestāde „Auseklītis”

Dzīvodama Latgalē, nemaz nebiju nojautusi, ka Latvijas dārgumu [...] ir tik daudz, ka tie var atrasties pavisam netālu no manis. Piemēram, dabas taka Stiglovas grava. Tā miera sajūta, tās brīnišķīgās putnu balsis, valdzinošā vēja šalkoņa, saules siltums vai skaistās, veldzējošās lietus lāses, vienmērīgā upes plūsma – tas viss ir tik pasakains un prātam neaptverams skats. Šeit ne tikai var apskatīt smilšakmens atsegumus, bet izjust to burvību un bezrūpību, kas tur mājō. Tā noteikti ir viena no vietām, kura man liek aizmirst par notiekošo apkārt un izjust, ko man nesniedz ikdiens. Jā, protams, šajā vietā ir fantastiski skati jebkurā gadalaikā, jebkuros laikapstākļos, taču pats lieliskākais ir tas, kāda enerģētika tur mājō, jo tas ir kaut kas mierinošs un tajā pašā brīdī kaut kas tik satraucošs, tās sajūtas nav vārdos aprakstāmas. Stiglovas grava – dabas dārgums, kas aizved pasakainā domu ceļojumā.

Cilvēks, kurš ar savu mūzikas talantu padara Latviju krāšņāku un dzīvāku – Raimonds Pauls. Vai tad nav jauki, ka mūsu valstī ir tāds cilvēks, kurš ar savu talantu spēj radīt tās emocijas, kuras cilvēks nespēj radīt vārdiem? Viņa klavierspēle – oriģināla un nenovērtējama. Lai arī šajā pasaulē ir tik daudz dažādu komponistu un cilvēku, kuri spēlē klavieres, Raimonda Paulu neaizstās neviens, jo viņš ir no Latvijas, viņš ir šīs valsts dārgums.

Rakstnieki, ak, latviešu rakstnieki ir patiešām brīnišķīgi. Jebkurš no viņiem ir

pelnījis uzslavas. Kā piemēru varu minēt Māru Zālīti. Manas mīļākās grāmatas, ko viņa ir sarakstījusi, ir „Pieci pirksti” un „Paradīzes putni”. Šīs grāmatas izceļas ar to, ka tur ir aprakstīts tik daudz un ir vērojama dažādība. Tirpas pār ādu skrien, lasot kādu no viņas darbiem, tie ir tik īpaši. Mani grāmatas aizrauj, jo īpaši viņas rakstītais, tas šķiet tik tuvs un saprotams, kaut gan ir kaut kas pavisam svešs un neizzināts. Tā ir ar visiem rakstniekiem. Rakstnieki Latvijā ir fenomenāli, viņu darbi ir zelta vērti. Tie ir dārgumi, kuri neizzudīs, jo Latvijā ir talantīgi cilvēki, kuriem ir bagātīga iztēle un iespaidīga atmiņa.

Kad bijām aizbraukuši ekskursijā apskatīt Velnezaru jeb Čertoku, es apmulsu šī vārda tiešajā nozīmē. Tas ir kaut kas maģisks, kaut kas apburošs. Jautājumi manā galvā bija dažādi, tie mainījās cits pēc cita: „Latvijā ir tik maģiska un noslēpumaina vieta?”, „Esmu nereālajā Zemes pusē?”, „Burvestība slēpjas ezera dziļumā?” u. c. To bija tik daudz, ka pat nezināju, kas mani sagaida un kur man rast atbildes uz šo visu, bet vienu tagad zinu skaidri, šis ir viens no Latvijas noslēpumainākajiem dārgumiem.

Kā tad ir ar mūsu valsts valodu – latviešu valodu? Tā taču ir tik svarīga un vērtīga, tā ir mūsu lepnums, mūsu īpašais dārgums. Mūsu valoda simbolizē latviešus, tā mūs vieno. Latviešu valoda ir kā čalojoša upīte mežmalā, kas man atgādina draugu un ģimenes čalas. Latviešu valodu es nekad neaizmirsīšu, kaut vai būšu tālu projām, man visas putnu dziesmas, upju čalas

atgādinās par savu dzimto – latviešu – valodu. Mūsu rokās ir valodas dzīvības liesmiņa, mums tikai jāspēj tā nosargāt no ikdienas vējiem un vētrām. Valodai ir tāda vērtība, kura nestāv pat tuvu visiem citiem pasaules dārgumiem. [..]

Latvijā dārgumu netrūkst, un arī to vērtība nezūd. Mūsu valsts ir diža – pašiem savs karogs, himna, ģerbonis un vēl tik daudz citu dārgumu. [..]

Amanda Buklovskā,
Rekavas vidusskolas 10. klase

Latvijas daba – tie ir lauki ar labību un ziediem, tie ir meži, tie ir unikālie ezeri, upes un mūsu Baltijas jūra, Rīgas jūras līcis. [..]

Man patīk pastaigāties mūsu mežos, vai esmu viena vai ar ģimeni, – tur es jūtos ērti. Skatos uz varenajiem kokiem, ieelpoju priežu gaisu un jūtu neizskaidrojamu enerģiju. Tas mani nomierina, aizved tālu pagātnē, kad manis vēl nebija. Man ļoti patīk iztēloties, kas šajos mežos notika iepriekš. Kurš pieskārās šiem kokiem? Vai bērni spēlēja paslēpes? Cik cilvēku šajās vietās gāja bojā kara laikā? Šie koki ir redzējuši tik daudz, ka grūti iedomāties, un galvenais, cik daudz vēl ieraudzīs.

Atrodoties laukos, es iztēlojos, ka esmu ragana, kas vāca ārstniecības augus un vārīja dziras, ko izmantoja dziedināšanas nolūkiem. Varbūt senajos laikos raganas grieza šo gaisu uz savām slotām un peldējās mēness gaismas staros...

Latgales ezeri mani apņem ar klusumu un ūdens nomierinošo iedarbību. Mana vecmāmiņa ir no Latgales. Viņa man ir stāstījusi daudz stāstu no bērnības, un gandrīz katrā no tiem ir ezeri. Vecmāmiņa tajos bērnībā peldējās, ņēma no turienes ūdeni, pastaigājās ar suni un baudīja skatus. Vecmāmiņas ģimene laida ūdenī paštaisītas laivas no zariem un lapām, uz Jāņiem pina vainagus un meta tos ūdenī, cenšoties noteikt saderināto.

Mūsu Latvija ir skaista, maģiska un bagāta! Šī ir mana dzimtene, šis ir manas mājas. Lai kur es atrastos, mūsu zeme uz visiem laikiem paliks manā sirdī kā skaistākā vieta, ko jebkad esmu redzējis.

Pojina Gavriļenko,
Jaunogres vidusskolas 10.a klase

Viss sākās ar to, ka mans vecvectēvs mīlēja Latviju ar visu savu sirdi un dvēseli un zināja to, ka viņa ģimene šeit būs drošībā. Vecvectēvs nebija ar pliku roku ņemams, viņš manai mammai teica: „Mums vajag mazu ķiparu, kas pa veco lauku māju skraidīs.” Tā arī sagadījās, ka pasaulē nācu es, tāda pati radoša dvēsele un patriote kā mans vecvectēvs. Žēl tikai, ka brīdī, kad es, skalji pieteikusi savu ierašanos šajā pasaulē, atvēru acis, mans vecvectēvs tās aizvēra, mani neredzēdams.

Mans pirmais apzināti teiktais vārds – MAMMA. Saulainā, skaistā sievietē, kas man lasīja priekšā latviešu grāmatas maigā balsī, bija mana mamma. Pateicoties

mammai, es kļuvis par tautumeitu un dejoju dejas pie tādas mūzikas kā „Cūkas griķos”. Atceros savu pirmo uzstāšanos. Mati sapīti divās skaistās bizēs, kurām galos lentītes, puķu vainags galvā, balta kleita, pastalas un baltas, garas zeķes. Sēžu es ar taisnu muguru, gaidu savu iznācienu un pēkšņi izdomāju, ka gribu atrast mammu. Es viņu atradu un redzēju, ka viņa raud. Kāpēc viņa raud? Es nodejoju. Kad man tika atļauts iet, brāzos pie mammas ar savu jautājumu. Es atskrienu, viņa smaida un saka: „Tu esi tik skaista, manu meitiņ, kā īsta latviešu tautas meita.” Es tad aizmirsu par savu jautājumu, bet tagad zinu atbildi – viņa mani mīlēja un tajā brīdī bija lepna par mani.

Man vienmēr ir patikusi svaigā siena smarža vasarā un omītes speķa pīrādziņu smarža ziemā. Neaizmirstama ir arī tā fantastiskā sajūta, kad visi sēž pie lielā galda un par kaut ko aizrautīgi sarunājas. Protams, kad biju mazs ķipars, man jau tikai rotaļlietas interesēja un spēlēšanās ar māsiņām un brālēņiem, bet tomēr mēs visi bijām vienā mājā, vienā vietā, pie viena galda, drošībā. Varbūt tas siltums bija no svecēm, kas dega pie vakariņu galda, bet es tā nedomāju – siltums nāca no cilvēku smaidiem un smiekliem. [..]

Ir tik ļoti interesanti aizlidot kaut kur tālu prom vai arī internetā runāt ar kādu citas tautības cilvēku un atbildēt uz jautājumu – no kurienes tu esi? Kad nosaucu sarunu biedriem Latvijas vārdu, daudzi apjūk un saka: „Ā... Tas ir Krievijā,” bet tad es saviem jaunažiem draugiem

saku – nē, mēs esam valsts ar savu valodu, savu kultūru, ar savu himnu un savu vēsturi, jo PSRS laiks, tie smagie gadi, ir pagātnē.

Kur tie cilvēki skrien? Kur viņi lido un kāpēc? Vai tiešām citur ir tik labi, lai varētu pamest savas mājas, savu dzimteni? Katram sava motivācija. Daži saka, ka Dzimtene nav konkrēta vieta, bet gan sajūta. Daudzi cittautieši sauc mūsu mazo, mīļo Latviju par savām mājām, un man prieks par to. Es cilvēkus, kas nav dzimuši Latvijā, bet šeit dzīvo, salīdzinu ar dzintaru. Dzintars ir skaists, vērtīgs, to brīžiem izskalo sāļā jūra, tomēr tas ir rets.

Lai gan es nevaru galvot, ka mani ceļi neaizvedīs kur citur, jo nākotne nav paredzama, bet es vienmēr sirdī būšu tautas meita, latvieti, vecvectēva mazmazmeita, un es būšu Latvijas dārgums, tāpat kā mēs visi – Latvijā dzimušie. Mēs visi esam Latvijas dārgumi, kas mirdz katru dienu un nakti, mēs lepojāmies ar savu valsti, ar savu Dzintara jūru, mēs nesam mūsu mazās Latvijas vārdu plašajā pasaulē.

Keitija Krasko,

Ogres 1. vidusskolas 11.b klase

Netālu no Rīgas centra dzīvo mazs rūķītis, kurš ir ļoti dusmīgs uz Latviju un tās valodu, jo viņam tā nepadodas. Tāpēc viņš cenšas izdarīt tā, lai visi Latvijas iedzīvotāji aizmirstu latviešu valodu un runātu tikai krieviski.

Katru reizi, kad rūķītis staigā pa Rīgas ielām, viņš runā ar citiem tikai krieviski, ar savu balsi hipnotizē cilvēkus, un viņi uzreiz aizmirst latviešu valodu. Un tā mūsu valoda sāk lēni mirt.

18. novembrī es aizbraucu ar draugiem uz centru, lai paskatītos, kas notiek šajos svētkos. Mēs domājām, ka būs mūzika, tirdziņi, koncerti utt., bet nekā nebija. Izskatījās, ka visi ir aizmirsuši par svētkiem. Un es ieraudzīju, ka mana draudzene, kura zina tikai latviešu valodu, pēkšņi sāk runāt krieviski. Tas bija ļoti dīvaini! Bet tad es ieraudzīju šo rūķīti un sapratu, kāpēc visi aizmirsuši dzimto valodu. Nolēmām kopā ar savām draudzenēm pašas organizēt svētkus, lai visi Latvijas iedzīvotāji atcerētos par savu valodu un kultūru. Protams, ka rūķītis mēģināja mums traucēt, bet viņam nekas neizdevās.

Pienāca vakars. Daudzi cilvēki sāka atcerēties latviešu valodu, bet bija ļoti grūti cīnīties ar rūķīša hipnozi. Un tad es nolēmu organizēt svinīgu salūtu. Pēc šī salūta jau visi cilvēki atminējās savu valodu un viss bija kā parasti. Es parunāju ar rūķīti un pateicu viņam, ka palīdzēšu iemācīties latviešu valodu. Viņš bija ļoti priecīgs. Šajā vakarā visi Latvijas iedzīvotāji saprata, ka tieši pusaudži ir Latvijas dārgums!

Kristīne Žohova,
*Rīgas 34. vidusskolas
11.a klase*

Tu, Latvija, esi manas mājas un bagātība. Mājas ir vieta, kur ikviens jūtas saprasts, piederīgs, mīlēts un pasargāts. Tur cilvēks var būt viņš pats, neizlikties un būt godīgs pret sevi. Mājas ir ļoti plašs, taču arī subjektīvs jēdziens. Kāds par savām mājām uzskata dzīvesvietu, cits – sev ļoti tuvu cilvēku. Vienam mājas sajūtu rada kāds nozīmīgs priekšmets, otram, piemēram, bērnības smarža. Bet vienojošais ir tas, ka katram ir dzimtene, kas, lai kur arī cilvēks atrastos, vienmēr būs dzimtās mājas.

Uz pasaules dzīvo gandrīz astoņi miljardi cilvēku. Iedomājoties, cik liela telpa būtu nepieciešama, lai sapulcinātu visus pasaules iedzīvotājus, sāk reibt galva. Taču jāņem vērā, ka šis skaitlis nav bezgalīgs. Dzīvība uz šīs Visumā riņķojošās planētas Zeme ir ierobežota. Tāpat kā kārtīgi un rūpīgi ļaudis kopj savu dārzu, iestādot plašu klāstu krāšņām lapām rotātu ziedu vai rūpīgi piemeklētu dārzenu šķirņu, arī kāds augstāks spēks izvēlas, kam dāvāt iespēju nokļūt uz Zemes, un parāda ceļu šurp. Diemžēl ienākšana pasaulē nenozīmē, ka visi šeit paliks mūžīgi. Pienāks laiks, kad dzīves pulkstenis apstāsies un durvis, pa kurām ienācām, tiks aizvērtas, taču atvērsies citas, ielaižot jaunās un nepieredzējušās dvēseles.

Neviens uz šīs pasaules nav ieradies tāpat vien. Katram ir savs dzīves ceļš, straujiem pagriezieniem un negaidītiem atgadījumiem pārpilns. Ikvienam ir uzdevums, kas jārealizē, jāpiepilda un

jāizdzīvo. Cilvēka vērtības konstruē ceļazīmes, kas palīdz virzīties uz priekšu. Var izvēlēties, kam sacīt jā un no kā atteikties. Galu galā lēmumi tiek pieņemti individuāli. Taču ne vienmēr vērtības, mērķi un vajadzības ir personiskas, tās ir kā lielākām un mazākām cilvēku grupām, tā arī nācijām kopīgas.

Esmu daudz prātojusi par to, kā tā ir gadījies, ka es piedzimu tieši Latvijā – vietā, kur es tieku lutināta ar četriem gadalaikiem un gleznainām ainavām, kur mani neapdraud ekstremālas dabas katastrofas un graužoši nemieri. Mūsdienu latviešiem jānovērtē arī tas, ko senči darījuši tautas labā, cīnoties par valsts brīvību. Viņi lējuši savas asinis, lai dāvātu Latvijas iedzīvotājiem šādu dzīvi – dzīvi, par ko viņi varēja tikai sapņot, bet kas patlaban tiek uzskatīta par pašsaprotamu. Ļoti svarīgi apzināties, cik liela vērtība ir katrā cilvēkā un cik daudz visi kopā ir spējīgi darīt dzimtenes labā. Tas nenozīmē, ka uzreiz jāpaveic kas grandiozs un revolucionārs. Latviešu tautai jāturpina godināt skanīgo valsts valodu un ievērojamās kultūras vērtības, neatkārtājamo folkloras un tradīciju, apbrīnojamo mākslas un literatūras mantojumu, lai varētu visu šo bagātību nodot tālāk nākamajām paaudzēm. Šīs ir mājas, par kurām jā rūpējas un ko nedrīkst atstāt novārtā. Uzskatu, ka latviešu uzdevums ir stiprināt savu valsti jebkurā laikā, neskatoties uz notiekošo. [..]

Latvija pastāvēs tik ilgi, kamēr cilvēki to nepametīs, cels valsts labklājību, leposies

ar to un glabās sirdīs. Tā nekad nespēs līdzināties nevienai citai pasaules valstij, jo šīs ir vienīgās īstās latvieša mājas. Es ticu, ka neviens nav piedzimis par latvieti nejauši. Katrs Latvijas iedzīvotājs ir tās dārgums, katram ir īpaša loma, tāpēc tauta kopā spēj pārvarēt grūtības un, mācoties no kļūdām un neveiksmēm, kļūt stiprāka, nevis padoties.

Eva Elizabete Vīksna,
Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas 10.d klase

Eva Elizabete Vīksna

Nikola Alisa Lihovska, Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolas 1. kurss

Mammīt! Pienācis laiks Tev pateikt milzīgu paldies. Tu jautāsi man – par ko? Par to, ka Tu esi mans Latvijas lielākais dārgums!

Ja nebūtu Tevis, es nebūtu dzīvē nekur ticis, jo Tu atbalsti mani it visā, lai ko es arī darītu.

Tu esi kā Latvijas daba – tik zaļa un krāsaina, tik dziļa kā Latvijas ezeri, tik koša kā rozes Rundāles pils dārzā. Tevī ir visi gadalaiki, bet Tava sirds ir kā saule, kas silda vienmēr. Tu proti pacelt spārnos, kā spārnos paceļas dzērves no tīruma mūsu laukos, Tu proti iedvesmot un vies cerību – kā Latgales zilie ezeri. Proti arī sapurināt, kā purina kokus rudenī lapkritīs.

Tava cilvēkmīlestība un spēja dot otram ir neizmērojama. Svētiki, tradīcijas, balts galdauts, sarkanbaltsarkans karogs, Imanta Kalniņa mūzika, Ventas rumba, „Dižpurviņi”, „Vecdāvas”, ģimene, kamīns, mājīgums, plānās pankūkas, rupjmaizes kārtojums, krustvārdu mīklas, cilvēkstāsti un nesavtīga mīlestība – tā esi Tu, mammu! Tik cēla, tik neatkārojama, tik īpaša!

Reizēm aizdomājos – kā Tu to spēj? Mēs esam Tev četri: visiem Tev pietiek laika – ir pieci no rīta vai divi naktī. Tu nekad nesūdzies, un neesmu tevi redzējis raudam. Bet tā jau ir – stipri cilvēki raud klusu. Tev nekad nav žēl – pēdējo kreklu atdotu, lai tikai mums būtu labi. Tu vienmēr esi mums, bet kad Tu esi sev? Es nezinu...

Tu esi mans Latvijas lielākais dārgums, mans sargs, mans varonis, mans sarg-eņģelis!

Es mīlu Tevi, mammīt!

Tavs Ralfs

Ralfs Rafaels Lapinskis,

Valmieras 5. vidusskolas 11.b klase

Izņemu fotoalbumu no kumodes. Lapas tā salīpušas kopā, ka, tās [..] pāršķirot, rodas skaņa, kas atgādina bērniņu, kad ar vecmāmiņu sēdējām viesistabā, dzērām siltu piparmētru tēju, ēdām pašizceptos cepumus un pētījām viņas jaunības fotogrāfijas. Vai albums, izdvešot šīs skaņas, cenšas man pateikt, ka šķietami pārāk reti to atveru, lai gremdētos atmiņās? Vai tam ir kāds dziļš nodoms un tāpēc tas rada tik patīkamu smaržu?

Fotogrāfijas ir tik dažādas, atmiņas liek sirdij ietrīsēties. Mans smaids, kad izkrita pirmais piena zobs, bērnodārza izlaidums, Jāņu svinēšana ģimenes lokā, mazā, lepnā Elizabete, tērpta šķietami miniatūrās drēbītēs, kas ražas novākšanas laikā atradusi kartupeli sirds formā, apskāviens ar visdrosmīgāko aizstāvi – sunīti Čitu. Atmiņas ir blāvas, jo tas viss taču noticis tik sen, tomēr nespēju pārstāt domāt, vai šīs atmiņas izgaistu pavisam, ja man nebūtu fotogrāfiju, kas reizi pa reizei šo visu atgādina. Cilvēka prāts tiešām ir dīvains. Kādēļ gan mēs ar laiku aizmirstam ko tik dārgu?

Apskatījusi fotogrāfijas, beidzot cieši aizveru smagos ādas vākus un rūpīgi nolieku albumu atpakaļ kumodē tam paredzētajā drošajā vietā. Šī kumode jau gadiem ilgi kalpo par tā mājām, visus šos gadus nav ne reizi mūs pievīlusi. Tā paveic ļoti labu darbu

albuma sargāšanā, ik reizi, kad izdomāju fotogrāfijas atkal apskatīt, šķiet, ka tās ir tikko apstrādātas, vēl pavisam svaigas. Vēl neilgu brīdi ar smaidu sejā sēžu uz dīvāna un domāju par redzētajām fotogrāfijām.

Esmu pateicīga savam fotogrāfiju albumam, ka tas tik labi glabā un rūpējas par manām atmiņām, un, protams, arī saviem tuviniekiem, kas šos dārgumus uzņēmuši, lai es spētu atcerēties visus spilgtos mirkļus, ko esmu piedzīvojusi, un par tiem varētu stāstīt vēlāk saviem bērniem un mazbērniem, ar kuriem sēdēšu viesistabā, dzeršu siltu piparmētru tēju un ēdīšu pašizceptos cepumus, gluži kā to darīju ar savu vecmāmiņu. Tad es dalīšos ar saviem dārgumiem arī ar viņiem un ar vismīļāko smaidu vērsīšos viņu izbrīnītajās sejiņās.

Elizabete Grīva,

*Bauskas Mūzikas un mākslas skolas
12. klase*

Dāgs Krastiņš,

Siguldas Valsts ģimnāzijas 7. klase

Mēs varam apbrīnot skaistos mežus, upes un laukus, varam lepoties ar tradīcijām un svētkiem, kas tiek nodoti no paaudzes paaudzē. Bet mūsu mīļās valsts, Latvijas, galvenais dārgums vienmēr ir bijuši un joprojām paliek iedzīvotāji.

Bez iedzīvotājiem, kas ticēja savai tautai, šajā pasaulē nebūtu tik mīļas valsts – Latvijas. 1918. gada 18. novembrī mūsu senči sapulcējās, lai pasludinātu Latviju par valsti. Tā bija tauta, kas ticēja sev un mīlēja savu dzimteni. Bet arī mūsdienu Latvijas iedzīvotāji ir valsts dārgums. Mēs esam tie, kuri saglabās Latvijas skaisto dabu, mēs esam tie, kuri nodos saviem bērniem un mazbērniem latviešu tradīcijas, mēs esam tie, kuri popularizēs Latviju pasaulē.

Tagad mūsu valsts nākotne ir mūsu rokās, un mēs, tās iedzīvotāji, cenšamies padarīt Latviju vēl pievilcīgāku, cienījamāku un draudzīgāku. Visdārgākā valstij ir tās tauta, kas spēj dzīvot draudzīgi un vēl visu labāko savai dzimtenei. Un es kā šīs valsts iedzīvotāja arī novēlu Latvijai labklājību!

Milana Peregudova,

Jaunogres vidusskolas 11.a klase

Kas tad īsti ir Latvijas dārgums? Par dārgumiem domājot, uzreiz ienāk prātā tikai materiālās lietas, piemēram, dzintars. Bet es uzskatu, ka manas valsts vērtības ir vairāk garīgas. Latvijas tauta ir ļoti maza, nezināma, bet tas ir brīnišķīgi. Latviešiem ir savas tradīcijas, valoda un teritorija.

Latviešu tradīcijas ir ļoti daudzas un dažādas, bet domāju, ka visievērojamākie svētki ir Jāņi. Šajos svētkos es un mana ģimene parasti braucam pie ģimenes draugiem, tuvu pie Salacgrīvas, saģērbjamies tautas tērpos, dziedam tautasdziesmas un dejojām, kā arī gatavojām tradicionālos ēdienus. Tādā veidā mēs saglabājam un cienām šīs senās tradīcijas. Lielākā kultūrvēsturiskā vērtība ir Dziesmu svētku kustība un latviešu Dziesmu un deju svētki. Tas ir pasākums, kas uztur dzīvu Latvijas tautas garu.

Latviešu valoda ir ļoti sarežģīta, salīdzinot ar citām valodām, bet tā ir oriģināla un nezināma. Visā pasaulē viena no lielākajām valodām mūsdienās, kuru daudzi saprot, ir angļu valoda, un Latvijā jauniešu vidū tā tiek lietota ļoti bieži. Pēdējā laikā pamanu, ka mani vienaudži lieto anglicismus, un tas liecina par latviešu valodas nekopšanu un necieņu. Es pati kā pusaudze cenšos runāt latviski un nelietot citu valodu žargonu, lai saglabātu savu valodu.

Domāju, ka liela vērtība ir valsts teritorija, tās dabas daudzveidība – jūra, zilie ezeri, purvi, pļavas. Katram novadam ir savas unikālas, skaistas ainavas, kuras ir vērts redzēt ikvienam cilvēkam. Novērtēju, cik Latvijā viss ir sakopts. Esot citās valstīs, ievēroju, cik tajās ir nesakopta vide. Dažreiz dzirdu arī komplimentus no ārzemniekiem par dabu un rūpīgo kārtību.

Es uzskatu, ka katrs iedzīvotājs ir Latvijas dārgums, ievērojot tradīcijas,

lietojot dzimto valodu, kā arī kopjot savu apkārtni. Galu galā, ja nebūtu katra iedzīvotāja, nebūtu tautas, nebūtu Latvijas.

Dārta Urbanoviča,

Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas 10.d klase

Klāt kārtējais novembris – patriotu, atceres un varoņu mēnesis, bet kāpēc tas tik nozīmīgs latviešiem un Latvijai? Latvijas dārgums ir arī mūsu valsts svarīgāko vēstures notikumu mēnesis un cilvēki, kurus godinām un atceramies, kas saistīti ar izšķirošiem brīžiem dzimtenes vēsturē.

Cik likteņsaistīti, ka tieši klusais novembris ir valstij tik nozīmīgs. Dabā pazudušas daudzas rudens krāsas, un sniega sega vēl nav pārklājusi zālienu. Viss pelēks un bieži drūms. Dabā iestājies zināms miers „pirms vētras”. Daudzi man ir vaicājuši: „Vai Tu patiesi mīli Latviju? Kāpēc, tavuprāt, šeit ir labāk nekā citur? Pasaulē taču tik daudz skaistu vietu, kāpēc tieši Latvija?” Šiem cilvēkiem es atbildu: „Tādēļ, ka ir tikai viena valsts, kuru mēs saucam par Latviju. Viena maza kontūra uz lielās pasaules kartes. Kontūra un neliels zemes gabals, kas mums bija jāaizstāv.” Vēstures notikumi mums parāda, ka tā bija grūta cīņa, kurā soli pa solītim pierādījām citu lielvaru pārstāvjiem, ka varam un gribam būt brīvi un neatkarīgi. Tie bija latvieši, kas gribēja dzīvot brīvā Latvijā, sākot ar strēlniekiem, jaunlatviešiem, skolotājiem,

karavīriem, biznesmeņiem un beidzot ar politiķiem, kas izcīnīja mūsu Latvijas valsti.

Nevaru saprast tos cilvēkus, kuri ar naidu un smīnu izturas pret Latvijas vēsturi, kultūru, tradīcijām, simboliem. Mēs katrs esam tik atšķirīgi un unikāli, un tomēr savas valsts vēsture un tās tradīcijas ir jācieņa. Dzirdot citus runājam, ka Latvija nav vajadzīga, jo tāpat šeit nekas vairs nevar izdoties, kļūstu dusmīgs un gribas iebilst.

Atkārtoti gribas pārlasīt mūsu eksprezidentes Vairas Vīķes-Freibergas teikto 2002. gadā NATO samita laikā Prāgā:

„Mūsu valsts ir vēstures ugunīs pārbaudīta, ciešanu un netaisnību rūdīta. Tā saprot, ko nozīmē būt brīvam un to zaudēt. Ko nozīmē būt drošībā un to zaudēt. Mēs alkstam pēc tiem pašiem ideāliem, pēc kā alkstat jūs.

Mēs vēlamies celt savu nākotni uz politikas noteiktības klints, ne uz neizlēmības plūstošajām smiltīm. Mēs negribam tikt pamesti nomales tumsībā un negribētu, ka tas notiek ar jebkuru citu tautu. Mēs svinīgi solām, ka pūlēsimies darīt visu, kas mūsu spēkos, lai ne tikai dotu savu ieguldījumu Alianses stiprināšanā, bet arī veidotu pasauli, kurā taisnība un brīvība ir pieejama visiem.”

Apzinoties Latvijas vēsturi un tās brīvības cīnītājus kā lielu dārgumu, es, kā savas zemes patriots, vēlētos, lai mūsu brīvības cīnītāji tiktu cildināti vēl skaļāk un drosmīgāk. Pārlasot Latvijas vēsturi, secinu, ka cilvēki, kas izcīnīja Latvijas neatkarību, kad radās pirmā brīvvalsts, ļoti sirsnīgi

runāja par Latviju. Tagad skaļi pateikt, ka mīlu Latviju un esmu patriots, dažiem liek justies neērti. Es tomēr gribu mudināt:

„Būsim lepni par mūsu iegūto brīvību! Ar paceltu galvu cienīsim sevi un savu valsti!”

Daniels Dāvis Berjokins,
*J. Čakstes Liepājas pilsētas
10. vidusskolas 10.a klase*

Latvija ir skaista, interesanta un dārgumiem bagāta valsts. [..]

Par visnozīmīgāko savas dzimtenes vērtību es uzskatu dabu. Meži klāj 57 procentus Latvijas teritorijas, Baltijas jūra apskalo ievērojamu daļu valsts robežas, pļavas zied un izkrāso laukus, dodot iespēju dzīvot un veidoties Latvijas dārgumiem. Priede, Tu esi varena, stalta un spēcīga, Tu audz vējainajos jūras krastos un esi norūdīta, tāpat kā, gadiem ejot, norūdījusies latviešu tauta. Priede, Tu esi Latvijas dārgums, simbolizējot spēku, varenību un spēju par sevi pastāvēt. Margrieta, arī Tu esi Latvijas dārgums, esot Latvijas nacionālais simbols, izdaiļojot pļavas, ceļmalas un dārzus. Rožvabole, Tu esi Latvijas košākais dārgums, Tu, mirdzot saulē, sēžot zieda viducī, izstaro skaistumu kā smaragda dārgakmens. Dabas sniegtās vērtības man ir ļoti svarīgas, jo es nespētu iedomāties vasaru bez peldēm jūrā un dzintara meklēšanas krastā, ziemu bez pastaigām mežā, vērojot, kā vējam, pieskaroties priedēm, izdodas nopurināt sniegu, nenolaužot ne skuju no varenā

koka, un nevaru iztēloties pavasari bez rožvaboliem peoniju ziedos. Dabas sniegtie dārgumi veido Latviju par brīnišķīgu, auglīgu un krāšņu valsti, taču apslēptās vērtības un dārgumu nozīme pastāsta daudz par Latviju un tās vēsturi.

Vēl nozīmīga vērtība, kas raksturo Latviju, ir tradīcijas, kuru svinēšana latvju tautu ir saliedējusi gan grūtos pārbaudījumu laikos, gan tad, kad piedzīvoti ļoti skaisti un priekpilni mirkļi. Dziesmu un deju svētki, Jūs esat palīdzējuši nezaudēt cerības skarbajos padomju laikos, kad šķita, ka, iespējams, tautai neizdosies atgūt brīvību, bet, visiem vienojoties dziesmās un dejās, Jūs ļāvāt sajust tautas spēku un saprast, ka mēs esam spējīgi aizstāvēt savu zemi. Protams, Jūs turpinājāt mudināt sanākt kopā arī uzplaukuma un neatkarīgās Latvijas laikā, lai, atkal dziedot un dejojot, priecātos un lepotos par savas tautas spēku, brīvību un varonību. Dziesmu un deju svētki, Jūs esat Latvijas dārgums, jo Jūsu dēļ tauta ir bijusi spējīga pārdzīvot visdažādākos laikus. Jāņi, Jūs esat vieni no īpašajiem latviešu tradicionālajiem svētkiem un Latvijas dārgumiem. Kad pienāk Jūsu svinību kārtā, latvieši spēj novērtēt visdažādākos dārgumus. Jāņi ir tautas tērpa uzvilšanas cienīgi svētki, tie nav iedomājami bez latviskiem gardumiem, ugunsкура, dziesmām un dejām. Es uzskatu, ka latviešu tradīcijām būtu jādzīvo mūžīgi, jo tās ir vienojušas latviešu nāciju jau kopš pašiem pirmsākumiem un veidojušas Latvijas kultūras mantojumu.

Rainis teicis: „Laime nav atrodama bezdarbībā un mierā, bet kustībā un centībā.” Šis citāts lieliski atspoguļo latviešu tautu. Darba tikums ir raksturīga latvieša iezīme, un ar to mūsu tautiešus pazīst arī ārzemēs. Centīgums un nepadošanās ir asinīs, to ir pierādījuši grūtie pagātnes notikumi un gūtie panākumi. Nemiņīgi tautas dziesmās ir pieminēts darbs. Tas parāda, ka arī vēsturiski strādāšana latviešiem ir bijusi ļoti svarīga vērtība. Uzskatu, ka milzīga nozīme ir arī tam, vai darbu paveic labi, un priecājos, ka manai tautai arī tas ir svarīgi. Labs piemērs ir Gaismas pils jeb jaunās Latvijas Nacionālās bibliotēkas ēkas celšana. Lai gan ēkas celtniecībā radās sarežģījumi un to cēla daudz ilgāk, nekā iecerēts, latvieši nepadevās, ziedoja naudu, lai būvi varētu pabeigt, un centās izdomāt, kā ēku veiksmīgāk un ātrāk izveidot, saglabājot iecerēto dizainu. Darbs, Tu esi vissvarīgākais Latvijas dārgums, jo bez Tevis nebūtu iespējams uzturēt un izveidot citus dārgumus un Latvijai nozīmīgās vērtības.

Latvija tiešām ir dārgumu zeme, un katrs no tiem dod pienesumu Latvijai. Uzskatu, ka daba, tradīcijas un darbs ir visnozīmīgākie dārgumi, jo bez dabas cilvēks nespētu izdzīvot, bez tradīcijām zustu liela daļa Latvijas vēstures, bet bez darba nebūtu iespējams uzturēt pārējās vērtības.

Luīze Astra Eglīte,
Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas
10. klase

Jūs esat Latviešis
dārgumi!

Ārsti, kuri
glābj cilvēku
dzīvības!

Ārsti - Latviešis
dārgumi!

Džemma Olivija, Rīgas Bolderājas jaunās pamatskolas 2.a klase

Mana dzimtene ir Latvija. Mums ir skaista daba, bagāta vēsture un lieliska kultūra. Es mīlu savu dzimteni, es mīlu savu tautu. Ikviens Latvijas iedzīvotājs ir kā ķieģelītis, kas veido pamatus mūsu dzimtajām mājām ar nosaukumu Latvija.

Ar pārliecību varu teikt – esmu lepna, ka esmu dzimusi Latvijā. Visu, kas man tagad ir, man ir devusi dzimtene – izglītību, vaļaspriekus, dzīvesvietu, brīvību, tiesības.

Es labi mācos, lai kļūtu par ārsti un palīdzētu cilvēkiem nākotnē, tādējādi padarot mūsu valsti veselīgāku. Tāpēc varu apgalvot, ka arī es esmu Latvijas dārgums.

Skolotāji palīdz mūsu jaunatnei būt gudrākai, policija padara mūsu valsti drošāku, celtnieki veido mūsu valsti skaistāku, turpināt šos piemērus var ļoti ilgi, mēs visi sniedzam savu ieguldījumu valsts attīstībā, un ikkatrs var droši teikt: „Es esmu Latvijas dārgums!”

Mūsu valsts dārgums ir mūsu tauta.
Mēs esam strādīgi, talantīgi, gudri, mēs
visi sniedzam savu artavu valsts labā, jo
bez tā nebūtu mūsu brīvās un neatkarīgās
Latvijas.

Valerija Morozova,
Krāslavas Varavīksnes vidusskolas
12.a klase

Vai runa ir par mani vai varbūt tikai
Tevi? [..]
Es ilgi cilāju vārdnīcas teikto,
Skatījos spogulī un piemēriju katru
vārdu, zilbi, burtu un skaņu.
Vai redzu līdzību?
Nē, es neredzu. Es nespēju to sajust.
Vārdi sāk slīdēt caur pirkstiem, nokrīt
uz zemes,
Radot baisi dobjas skaņas, gandrīz kā
melodiju,
Līdz sašķīst tūkstoš lauskās.
Saule, gribēdama palīdzēt nesagriez-
ties, iespīd istabā, un vārdu šķautnes
sāk virmot.
Es paceļu vienu lausku. Tad otru, trešo,
ceturto un piekto.
Lēni, gandrīz vai piesardzīgi, tās sāk
rindoties uz smagā ozolkoka galda.
Punkts, tam seko pavirša svītra.
Līnija, caur norasojušo logu spiežas
vējš,
Tā salokās un izveido apli.
Lauska pēc lauskas, rinda pēc rindas,
līdz man pretī stāv spogulis un tam
pretim, cita citu papildinot, lausku
veidotās kontūras.

No tūkstoš lauskām, slīdīgiem vārdiem
un rindām, starp kurām nespēju rast
sev vietu,
Spogulī blāvi spīd mans tēls.
Mugurā novembra lietus samitrinātais
tautas tērps, kurš kļuvis tik smags kā
sirds pēc garas dienas.
Lūpās zaigo tautas teikas, kāda asa,
pieredzes bagāta vārda šķautne,
dziesma, valoda un pazib viegls smaids.
Mati bizē – tajos ievīts maigs, pierasts
pieskāriens.
Aiz manas muguras šalc jūra, un
apkārt viss smaržo pēc priēžu sveķiem,
laimes, jūras, svaigas zemes, tikko
izdīgušās sēklas un pavisam nedaudz
pēc dziestošām asinīm, pelniem, rūpēm
un sāpēm.
Spogulis viegli viz.
Tā mirgo tikai dārgumi.
Tā mirgoju es un Tu.

Lina Karlsonē,
Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas 10.d klase

Sabiedrībā bieži var dzirdēt,
ka Daugava tiek saukta par
[..] Latvijas likteņupi. Kāpēc radies
šāds apzīmējums? Tāpēc, ka laika gaitā
Daugavas krastos risinājušies notikumi,
kas kalpojuši par svarīgiem pieturpunktiem
vēsturē, piemēram, tā ir bijusi frontes
līnija Pirmajā pasaules karā, padomju
gados tā vienojusi cilvēkus cīņā pret
HES izbūvi, kad viņi vēlējās pasargāt nu
jau zudušo Staburagu. Daugavas nozīmi

latviešiem kā vienotai tautai apliecina arī tās vārda un varenuma pieminēšana literatūrā un mūzikā. Par piemēru varu minēt Andreja Pumpura eposu „Lāčplēsis”, kurā Lāčplēša un Tumšā bruņinieka cīņa norisinās Daugavas krastā, kā arī Raiņa poēmu „Daugava”, kuras teksts izmantots mūsdienās vienā no vispatriotiskākajām dziesmām „Saule, Pērkons, Daugava”.

Daugava ir ārkārtīgi skaists dabas objekts. Tās krastos ir vērojama liela dzīvnieku un ainavu daudzveidība. Tā lieliski iekļaujas gan steigpilnajā pilsētas dzīvē, gan mierīgajā un harmoniskajā lauku ainavā. Īpaši skaists Daugavas posms ir Daugavas loki, kas ir iekļauts arī UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālajā sarakstā.

Šovasar man bija iespēja apmeklēt un redzēt Daugavas loku varenību arī pašas acīm. Upes tecējumu apskatīju no diviem skatutorņiem – Krāslavas un Vasargelišķu, bet straumes tecējumu un gleznainās ainavas izbaudīju, dodoties laivu braucienā ar ģimeni.

Daugava ir kalpojusi un joprojām kalpo par spēka un iedvesmas avotu Latvijas tautai. Man Daugava asociējas ar Latvijas brīvību, tautas saliedētību un spēku. Daugava nav vienkārši upe, kas vij savus līkumus cauri visai Latvijai, tā ir upe, kas ievijas dziļi mūsu zemē, mūsu vēsturē, mūsu kultūrā un mūsu sirdī. Daugava, Tu esi Latvijas dārgums!

Inita Putniņa,

Iecavas vidusskolas 10. klase

Rudens – krāšņais un zeltainais brīnums, laiks, kad lapas sāk [..] krāsoties un griezt valsi ar vēju, vēlāk gan sagulst uz zemes un pārklāj kā segu pāri visam.

„Ar tevi lasīju kastaņus/ Rudens trūdošās milzīgās lapās [..]” – tā dzejnieks Imants Ziedonis. Rudens ļauj aizdomāties, pasapņot un mazliet aizmirst par ikdienas steigu. Ārā ir jau aukstāks, drēgnāks, varbūt pat līst lietus... Tad ir ļoti laba iespēja izlasīt kādu grāmatu. Labprāt paņemu Imanta Ziedoņa dzejas grāmatiņu, piemēram, krājumu „Viegli”. Dzejnieka vārds izraisa izjūtas.

Rudens – gadalaiks, kad pieklustam, piestājam, ieklausāmies.

„Debess zilumā/ mani gājputni [..]” – tā dzejnieks Ojārs Vācietis, un tad jau nav tālu līdz ziemai – otrajam dārgumam.

Ziema tiešām ir gaišs, auksts un balts brīnums. Aukstums kož degunā, ejot var dzirdēt, kā sniegs gurst zem kājām. Skaistās, baltās sniegpārslīņas vējš dzenā. Beidzot katra atrod savu vietīņu, un viss pārklājas ar balto segu, iestājas miers un klusums, jo piekusuši „zaļie rudzu asni, gaidot, lai tos apsedz ziema” (Skaidrite Kaldupe).

Ziema ir arī brīnumu, prieka un kopā būšanas laiks, kad dāvājam cits citam prieku, smaidu, labas domas, dāvanas. Ap Ziemassvētku laiku ir vissirsnīgākie un vissiltākie brīži, jo esam kopā ar saviem mīļajiem. Un tas ir viens liels ziemas dārgums.

Pavasaris ir krāšņais dzīvības un atmodas brīnums. Mēs ievelkam elpu un jūtam – viss rit, viss zied.

„Šī ziedu kāstuve,
Caur kuru izkāš mūs...
Mēs tajā paliekam” –

tā Imants Ziedonis.

Pavasaris – visu iespējamo smaržu dārgums. Smaržas apreibina, jo apkārt viss plaukst un zied: jūtam vijolišu, narcīšu, tulpu, vēlāk maijpuķīšu un ceriņu smaržu. Manī šis gadalaiks atdzīvina prieku. Gaišais, priekpilnais un iedvesmojošais laiks dod cerību uz nākamo dārgumu – vasaru.

Vasara – siltais, raibais un saulainais brīnums, kad „saule eglēs spīdēja/ no sevis pašas” (Imants Ziedonis). Saule iedez savu silto liesmu vēl stiprāk. Vasarā ir visu krāsu palete – acis ģirb no krāšņuma. Mans dārgums ir vasaras brīvlaiks – būt pie dabas un just brīvību.

Jūs esat mans Latvijas dārgums – rimtais gadalaiku ceļš: rudens, ziema, pavasaris, vasara.

Elizabete Apriķe,

Druvas vidusskolas 11.v. klase

Pelēkos rudens vakaros, saulainās vasaras pēcpusdienās, lietainos pavasara rītos vai aukstās ziemas dienās es rodu prieku un omulību. Krāšņie gadalaiki – rudens, ziema, pavasaris, vasara – ir Latvijas skaistums un dārgums.

Sārtas kļavu lapas jautri dejo Vērmanes parkā, pavadot jaunus studentus uz

Universitāti. [...] Latvijā ir sācies zelta rudens, kas baudāms pilsētā un laukos. Siguldā tūristi un vietējie gaida kārtu fotografēties pasakainajā panorāmā. Kur vēl lapas tik zeltainos toņos zaigojas? Kur vēl ir tik rāms un skaists rudens kā Latvijā?

Kad koki jau kaili, ugunīgās kļavas lapas ir plastikāta maisos iepakotas un salna degunā kož, ziema ir apbūrusi cilvēkus. Hercoga Jēkaba laukumā staltās eglītes rotājumi vizuālo un priecē iedzīvotājus. Mājokļos virmo piparkūku un mandarīnu smarža. Ziemassvētku vakarā ģimene apsēžas pie klāta galda un kopā bauda speķa raušus un pelēkos zirņus, bet pēc mielasta – izteismīgi deklamē dzejoļus un lasa latviešu ticējumus. „Ziemassvētku vakarā vajag visas lampas sadegt, lai Laimīte redzētu, kur staigāt,” saka vecmāmiņa mazbērniem. Latvijā ziema nav drūma, bet gan raisa prieku, cerību un satiecību sabiedrībā, jo ielās laternas spilgti spīd un loga rūtī svece deg.

Laimītei vairs nevajag lampas gaismu, lai redzētu, kur staigāt, jo Latvijā dienas kļūst gaišākas, ilgākas un siltākas. Gājputni atgriežas no siltajām zemēm, un tulpes krāšņi zied. Pavasaris raida siltus saules starus, kausējot dzidrās upes un ezerus. 31. maija rītā skolēni, ar ziediem rokās, dodas uz skolu, lai pateiktos skolotājiem. Laukos saimnieki darbina traktoros, un ābeļdārzā, kurš zied pilnā plaukumā, skan cīruļu melodiskās balsis. Vai Latvijas gaišais pavasaris ir sasildījis arī tavu sirdi?

Termometra stabiņš turpina kāpt, jo saules stari tautu lutina. Rīgas centrā karstums kļūst neciešams, un pilsētnieki pamet dzīvokļus. Ķemeru pludmalē draugi kāri mielojas ar saldējumu un spēlē volejbolu. Bērni, kuru sejas krāsojas vasarraibumos, jautri smejas un spēlējas smilšu kastē. Līgo vakarā virmo ceptas gaļas smarža, skan jestra mūzika. Jāņabērni ar košiem vainagiem uz galvas dejo un priecājas. Kur vēl tik jautri un pamatīgi svin vasaras saulgriežus?

Gada ritumā mana dzimtene krāsojas gan vēsos, gan siltos toņos, priecējot vietējo un ārzemnieku acis. Latvijas dārgums un skaistums ir zeltainais rudens, pasakainā ziema, burvīgais pavasaris un krāšņā vasara.

Elīna Polenca,
Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas 11. klase

Nora Vītola, Jelgavas pamatskolas „Valdeka” – attīstības centra 8. klase

Ilmārs Vecelis dzīvo un strādā Krāslavas novada Aulejas pagastā. [...] Ilmārs Vecelis Aulejā ir pazīstams ne tikai kā podnieks, bet arī kā didžejs, zīmēšanas skolotājs, dzejnieks, gleznotājs un arī karavīrs, kuram ir nācies dienēt Afganistānā, bet vietējie iedzīvotāji viņu sauc vienkārši par „podu veci”.

Pirms gandrīz divdesmit gadiem Ilmārs Vecelis, sava skolotāja mudināts, nodibināja Latvijas Kultūras fonda kopu „Pūdnieku skūla”. Šobrīd paša fonda vairs nav, bet joprojām kopā darbojas astoņi keramiķi. Toreiz, dibinot šo kopu, galvenā doma bija glābt podnieka amatu no izzušanas.

Parasti ziema keramiķiem ir tāds mierīgāks periods, bet Ilmārs turpina strādāt arī šajā laikā, tiek darbināta podnieka ripa un veidoti skaisti māla trauki – podi, vāzes, krūzītes, bļodas, šķīvji –, kas krājas plauktos un gaida podnieku cepļa kurināšanu, kurā trauki tiek speciāli apdedzināti. Šis ceplis ir liels, un, lai to piekrautu pilnu, vajag daudz podu, tāpēc Ilmārs to dara kopā ar citiem amata brāļiem, jo vienam uzmeistarot tik daudz trauku nav pa spēkam. Cepļa kurināšana un trauku apdedzināšana tajā ir liels un svarīgs notikums keramiķiem. Visi keramiķi kopā veido arī izstādes, mākslinieku plenērus un citus pasākumus. Ilmārs ir stāstījis, ka Latgales podnieku ceplī ir sabūvēti pa visu Latviju un tie atrodas pat mūsu kaimiņvalstī – Baltkrievijā.

Paša Ilmāra darinātie trauki ir ļoti skaisti, tos var lieliski izmantot sadzīvē, tie priecē ne tikai mūsu novada cilvēkus, bet ir pazīstami arī citur Latvijā, savukārt tūristi tos iegādājas kā suvenīrus atmiņai par ceļojumu uz Latviju un Latgales novadu.

Ja būsiet Latgalē, atbrauciet uz Auleju un iepazīstieties ar keramiķi Ilmāru Veceli, apskatiet podnieku cepli un meistara skaistos keramikas izstrādājumus!

Anna Vigule,

*Krāslavas Varavīksnes vidusskolas
11.a klase*

Manu krusttēvu sauc Toms Grahovskis. Viņš ir pats [..] labākais krusttēvs un onkulis, kādu es jebkad esmu vēlējusies. Viņš ir ugunsdzēsējs – glābējs. Toms savā amatā dienē jau 10 gadus, viņš ir palīdzējis glābt cilvēkus nelaimē, dzēsis simtiem ugunsgrēku un izglābis ļoti daudz dzīvību. Viens no lielākajiem nelaimes gadījumiem, ko viņš ir pieredzējis, bija Zolitūdes traģēdija. Kad 2013. gadā sagrauva lielveikals „Maxima”, viņš daudziem cilvēkiem palīdzēja izkļūt no sabrukušā veikala. Viņš ir dzēsis neskaitāmi daudz kūlas ugunsgrēku, glābis mājdzīvniekus no uguns, kā arī nocēlis vairākus kaķus no kokiem.

Turpinot savu karjeru, mans krusttēvs iestājās Nacionālo bruņoto spēku Kājnieku

skolā Alūksnē. Tur viņš kļuva par NBS kareivi. Pēc šīs skolas krusttēvs turpina dienēt Nacionālo bruņoto spēku Aviācijas bāzē Lielvārdē, viņš ir komandieris ugunsdzēsēju nodaļā. Viņš ir pabeidzis arī Cēsu instruktoru skolu un tagad var apmācīt jaunos karavīrus.

Par ļoti labu, drošsirdīgu un apzinīgu darbu Toms ir saņēmis ne tikai daudzus pateicības rakstus un apbalvojumus, bet arī ordeni un medaļu par drosmi.

Ikdienā viņam ir savi hobiji, piemēram, makšķerēšana. Gadījies noķert ļoti lielus lomus, no kuriem krusttēvs prot pagatavot arī ļoti garšīgu maltīti. Man visvairāk garšo Toma ceptā karpa. Bez makšķerēšanas viņam arī patīk ceļot pa Latviju. Šovasar man bija gods braukt kopā ar viņu ekskursijā uz Latgali. Mēs dzīvojām teltīs un apskatījām visādus nozīmīgus objektus, piemēram, Aglonas baziliku un Velnezeru. Šis ezers mani ļoti iespaidoja, tāpēc ka nekad nebiju redzējusi tik dzidru ūdeni. Dienas bija izdevušās, pārsteigumiem pilnas, lai gan brīžiem ļoti lija lietus.

Esmu bezgala priecīga un pateicīga, ka mans krusttēvs ir tik fantastisks cilvēks. No viņa daudz ko esmu iemācījusies, piemēram, būt ļoti drosmīgai un pastāvēt pašai par sevi. Ļoti vēlētos, lai Latvijā būtu vairāk šādu cilvēku kā Toms. Tieši tāpēc uzskatu krusttēvu par Latvijas dārgumu.

Nelliya Rabcēviča,

Iecavas vidusskolas 10.a klase

Paula Možvillo, 6 gadi, Alojās Mūzikas un mākslas skolas sagatavošanas klase

Pavadot trīs gadus svešumā, Norvēģijā, sapratu, ka nav [..] iespējams novērtēt Latviju pilnībā, ja neesi to zaudējis. Jaunieši nelabprāt izrāda savu mīlestību pret Tēvzemi. Vai tā ir jaunības maksimālisma iezīme, jauniešu neapmierinātība ar valsts nespēju tikt līdzī aktuālajām jauniešu problēmām, kā izglītība, darba un nākotnes iespējas, vai tomēr tā ir tikai spītība, nevēlēšanās domāt, kas ir dzimtenes mīlestība, jo tas nav stilīgi.

Es devos uz svešu zemi, kur guvu neaizmirstamu pieredzi, kas kalpo sarunām par Latviju, taču ir kas vairāk. Tā ir mana vēlme paust savas pārdomas, un nekaunos atzīt, ka man pietrūka Latvijas. Ne vienmēr zāle ir zaļāka otrpus žogam. Latvijā, savas ģimenes samīļota, sapratu: Latvija ir mans dārgums un es – Latvijas.

Atgriežoties šķīta, ka tas ir sapnis. Kurš to nav pieredzējis un izjutis, nevar pat apzināties, cik nomierinoši ir dzirdēt visapkārt latviešu valodu un būt viena brauciena attālumā no tuviniekiem pēc tik ilga laika tālumā. Trimdas dzejniece Veronika Strēlerte dzejolī „Svētais vakars” raksta:

„Tu uzlūko mūs
Ar skatienu tālu,
Tu redzi mūs, Latvija,
Atšķirtos.”

Tā arī es raudzījos uz Latviju, kad vasarā devos to apciemot, un ar skumjām nolūkojos, kad rudenī atgriezos svešumā.

Ir pagājuši teju pieci gadi, kopš esmu atgriezies, un katra diena Latvijas dabā liek pateikties Dievam, cik bagāta un krāšņa tā ir radīta un ka varu būt šeit, skaistākajā vietā pasaulē. Tās ir ilgas, kuras nav iespējams raksturot, tās ir atvērušas manas acis un liek uzlūkot Latviju ar mīlestības pilnu skatienu, tverot katru mirkli šajā miera zemē.

Latvija, saistīta ar senčiem, cīņām par brīvību, simtiem krāsu dabā un tautastērpos, skanīgām dziesmām, viedām atziņām folklorā un literatūrā, stipriem cilvēkiem, ir latvieša bagātība un dārgums. Tāpēc mums jādalās stāstos par svešumu, lai saprastu, ka nekur nav tik labi kā mājās.

Evelīna Plikša,

*Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas
12.soc. klase*

Dārgs ir ikkatrs mājas pagalmā tikko iestādīts liepas stādiņš, kas, saulesstarus ķerot savā lapotnē, katru rītu skaistāku dara. Dārgs ir vecais ozols, kas ar smiekliem un piedzīvojumiem piepildījis vairākas bērniņas, atstājot šūpoļu nospiedumus savos zaros vai koka namiņu pašā galotnē. Mūsu bagātību nosaka mūsu atmiņas, ko radām mēs paši. Latvijas dārgums ir katrs cilvēks, kas skaistāku šo zemi padara.

Tāpat kā liepas stādiņš jauns, ikkatrs sētas bērniņš kādam prieku rada. Kāda sirmgalve pa logu paskatās un savu skaistāko cimdu pāri tālāk ada. Tikmēr

kāds kungs rīta steigā garāmgājēja bēdu uzklausīt spēj. Dod padomu un ļauj uz mirkli vājam būt, lai turpinātu iesāktu un lai būtu iespējams no dzīves virpuļa laukā sveikam izkļūt. Ir jauki atgriezties vectēva mājās, kur mājas bēniņi, tāpat kā koka namiņš ozola galotnē, pilni ar bērniības atmiņām, noslēpumiem un vectēva pasakām. Ir patīkami ieraudzīt vectēva mājas durvju ailē ievilktais strīpiņš un saprast, ka nu jau pašā bērni sniedzas līdz tām.

Latvijas dārgumi ir šie cilvēki. Latvijas dārgums ir ikviens, kurš kādam atmiņā paliekošs spēj būt. Ikviens, kurš citu cilvēku sev blakus jūt, uzklausīt un saprast spēj un Latvijai labākai palīdz kļūt. Ikviens, kurš Latvijā laimīgs spēj būt un palīdz citam šo skaisto zemi atklāt.

[..] Ne cilvēka esībai vērtība, bet gan katra atstātajam mantojumam – radītajām atmiņām, iedvesmotajiem cilvēkiem, izaudzinātajiem bērniem un iekoptajiem Latvijas laukiem.

Nora Grišāne,

Druvas vidusskolas 11. klase

Latviešu tautu neatpazīst pēc tās lieluma. Tēvijas vērtības nāk no bagātās kultūras un tradīcijām, kuras Latviju padarījušas par unikālu un neaizmirstamu valsti, kas izceļas pat uz visdažādāko tautu fona.

Daudzu gadu garumā Latvijas kultūra ir veidojusies no tās iedzīvotāju emocijām un jūtām. Mūsu Tēvzeme ir

māte daudzpusīgām izcilām personībām, kuru ieguldījums Latvijas kultūrā ir neaizvietoājams. Talantīgi literāti, kā Imants Ziedonis, Rūdolfs Blaumanis, Rainis un Aspazija, iedvesmoja tautu pastāvēt par valsts neatkarību un uzņēmas parauga lomu jaunajai paaudzei. Arī apbrīnojami mūziķi, kā Imants Kalniņš, Raimonds Pauls, ir atbildīgi par skaņdarbiem, kas iedez uguni iedzīvotāju sirdīs un rada valsts noskaņu.

Latvija ir zināma kā tautasdziesmu valsts, jo tās vēsturē ir sacerēts ārkārtīgi daudz dainu, par spīti salīdzinoši mazajam iedzīvotāju skaitam. Krišjāņa Barona veidotajā „Latvju dainās” ir apkopotas 217 996 tautasdziesmas, kuras savāktas no visdažādākajiem Latvijas nostūriem. Būves un pieminekļi, bez šaubām, ir ļoti svarīgas vērtības katrai nācijai. Viena no pazīstamākajām būvēm Latvijā noteikti ir Kārļa Zāles projektētais Brīvības piemineklis, kas tika celts par godu Latvijas neatkarības atgūšanai un pastāv kā simbols iedzīvotāju spēkam un gribai. Materiālo vērtību nozīmi tautai un tās vēsturei nevar noliegt, tomēr svarīgākā vērtība ir un vienmēr būs paši cilvēki.

Valsts iedzīvotāji ir tie, kuri nesīs dzimtenes godu tālāk, kuri veidos Latvijas nākotni. Valsts ir tik stipra kā cilvēki, kuri to veido. Tās dārgumi ir daudzi un dažādi, bet visspožāk no tiem spīd pati tauta.

Dāvis Gustavs Kilēvics,

Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas 10.d klase

19. gadsimtā Latvijas dārgums ir jaunlatvieši un ikviens, [..] kuram drosme iestāties par latvietību, latviešu valodu, latviešu kultūru, veidojot mūsu nācijas pamatu. Pirmajā pasaules karā – latviešu strēlnieki, kuri ar cīņas sparū apliecina – latvieši nepadodas. 20. gadsimta beigās – Baltijas ceļš, kas pierāda – Latvijai būt. Tie ir lieli notikumi, un tiem visiem ir kas kopīgs – cilvēki. Garā un stiprumā lieli cilvēki.

Latviešu tautas dārgumi nav iedomājami bez personībām, kā Rainis, Aspazija, Rūdolfs Blaumanis, Vaira Vīķe-Freiberga, Jānis Čakste, Kristaps Porziņģis un daudzi citi. Vai viņi, paskatoties spogulī, raudzījās uz sevi kā uz Latvijas dārgumu? Vai tu, paskatoties spogulī, redzi Latvijas dārgumu? [..]

Bet Latvijas dārgumi nav tikai tie, kuru vārdi izskanējuši pasaulē. Tie ir visi, kas kaut nelielu daļu sevis atdevuši latviešu tautai, kopjot zemi, cepot maizi, gādājot par kārtību, palīdzot cilvēkiem, sniedzot zināšanas, radot jaunas vērtības. Un mēs, spēlējot riču raču, dziedot tautasdziesmas, dancojot ar draugiem, dzerot bērzu sulas, pinot vainagus, lecot pāri ugunskuram, lasot zīles un kastaņus, melniem kaķiem ejot ar likumu, proti, darot to, ko reiz darīja mūsu vecvecāki, vecāki, krājam dārgumu lādi pilnāku. Tie arī ir Latvijas dārgumi, jo tie nepazūd neatkarīgi no paaudzēm.

Dziesmu svētku lielais koris, kas dzied „Saule, Pērkons, Daugava”, Raiņa luga, kas jālasa skolā, vectētiņa jaunības

stāsti – tie visi ir veids, kā neaizmirst mūsu tautas vērtības. Gribot vai ne, gandrīz katrs ir daļa no tautas dārguma. Atmiņās, dziesmās, svētkos. Būt te un tagad Latvijā. Tas ir dārgums.

Dace Dārta Stīpniece,
Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas
10.soc. klase

Upes kā spoguļi, upes kā melodijas, upes kā zemes dzīslas. Daudzas valstis, tajā skaitā arī Latviju, ir grūti pat iedomāties bez šiem nenogurstošajiem ūdensceļiem, kas nes savu enerģiju apkārt pa zemēm, remdējot slāpes un izdaiļojot ar savu mirdzumu. Visa Latvija ir upju pilna, un katrai ir savs liktenis un savs neatkārtojamais ceļš. Taču tu, Gauja, pati to visu zini, tu nes savus ūdeņus pa latviešu tautas zemēm, savācot savā straumē mežu un lauku noslēpumus. [..]

Tagad tu atceries vairāk, nekā cilvēks jebkad uzdrošināsies, jo tava atmiņa ir katra piliena atmiņa, kas ir ceļojis neaptverami garu ceļu un atradis patvērumu tavā plūsmā. Tajā ir mūžīga laime, skumjas, miers, dusmas, mīlestība. Visi cilvēki, kas savu dzīvi baroja ar tavu ūdeni, tagad klusi čukst tavā tecēšanā. Tomēr tev ir arī cita balss, kas pieder tikai tev un nelīdzinās nekam citam šajā pasaulē – izskalotu smilšakmeņu un ripojošo akmeņu balss, ko var dzirdēt tikai no iekšpuses, no tavu ūdeņu dziļēm. Naktī

šī balss dzied šūpuļdziesmas zivīm, kamēr mēness gaisma mēģina iekļūt līdz pašam tavam dibenam, lai arī to sadzirdētu.

Gaismai patīk spēlēties uz tavas ūdens virsmas. Tai ir, kur klīst, – tava straume ir daudzveidīga un aizraujoša. Saules un mēness stari lec pa tavām burbuļojošajām krācēm un atpūšas mierīgās ielejās, palielinot savu mirdzumu. Dažreiz šķiet, ka šajos atspulgos ir pat vairāk gaismas nekā debesīs, un tās mirgošana liekas tuvāka, tīrāka. Tu padari šo gaismu par dārgakmeņu spožumu, kas ir izlijis uz tavas ūdens dvēseles virsmas. Un tas ir dārgums, ko nevar iztērēt.

[..] Lai kā mainītos daba ap tevi, tu turpini ripināt savus ūdeņus starp līkumotajiem krastiem, ar interesi vērojot krāsainos kokus rudenī un sniegotos ziemā. Tava ūdens izskats nepārtraukti mainās, bet tu pat nepamani šīs izmaiņas, jo tās jau sen ir iesakņojušās tavā būtībā, un tikai dzīvās radības ap un iekšā tavos ūdeņos pamana un klausās, cik līksmi plūst tava straume pavasara saulē un cik karsti pukst tava dziļā sirds ziemas aukstumā.

[..] Tu esi Latvijas dārgums, un citu tādu neatrast, jo tavas dzīves motīvi ir īpaši un neatkārtojami. Ar savu ūdeni tu mazgāsi zemes skaistumu, un tālu latviešu dziesmas mūžīgi skanēs tavā plūsmā.

Aleksandra Mohovikova,
*Tālmācības vidusskolas
„Rīgas 1. vidusskola” 12. klase*

Mājas ir tā vieta, kur saule omulīgāk silda, vēji mierīgāk pūš, krāšņāk plaukst ziedi un degungalā maigāk kož sals. Vieta, kur kāds tevi vienmēr gaida. Mūsu mājas ir Latvija, un mūs tur allaž gaida tās lielākais dārgums – tauta.

Plaši meži, krāšņi līdzenumi un gleznainas piekrastes ir mūsu bagātības. Latvijas daba apbur ikvienu, kurš atrod mirkli izrauties no pilsētas burzmas un ieelpot Latvijas smaržu. Latviešiem dabas tuvums, šķiet, plūst asinīs. Mēs nepaguruši steidzam uz mežiem pēc ogām un sēnēm un gūstam prieku no ziemai sarūpētiem krājumiem. Mēs dzīvojam, veidojam, kopjam, lai Latvijai būtu tās dārgums.

Kamēr cilvēks dzīvo Latvijā, Latvija dzīvo cilvēkā. Latvijas ļaudīs ar katru dienu vairāk un vairāk mirst patriotisms. Mums jācīnās pašiem ar sevi, savu kūtrumu, ar savu vājumu un neticību savai valstij. Īpaši šajā šaubu pilnajā laikā, kad tauta šķeļas, apšaubā pie varas esošo cilvēku lēmumus. Latvieši ir Latvijas lielākais dārgums, tāpēc nevaram pieļaut, ka mēs sevi zaudējam patriotisma garu. Nedrīkstam pazaudēt savas tautas un savas valsts vietu sirdī un aizmirst par ko tik īpašu.

[..] Mūsu tauta ir cilvēki, kuru dabā ir smagi strādāt un cītīgāk sirdī turēt savas mājas, savu valsti.

Es sēžu viena klusajā un vēsajā istabā pie aizdegtas svečītes un domāju par mums, latviešu tauta. Un šīs domas par mums sasilda. Šī neatlaidīgā un klusā

liesmiņa man atgādina mūsu tautu. Tu esi latvietis – tu esi Latvijas dārgums.

Eva Šulce,
Rojas vidusskolas 11. klase

Latvijas dārgums – dievnami

Ikreiz, kad dodos uz dievnamu, mani rodas īpašas izjūtas. Ieklausoties cilvēkos, saprotu viņu vēlmi pēc ideālas dzīves un redzu – ikviens ilgojas pēc kaut kā. Arī es. Pirms diviem gadiem savu svētību un kristību pasludināju Jelgavas Svētā Jāņa evaņģēliski luteriskajā baznīcā, kurā kristīta arī mana mamma un vecmāmiņa. Izvēlējos šo baznīcu nejauši, bet, kad uzzināju par dzimtas tradīciju, vēlējos to turpināt.

Baznīcā norisinās svētki, kurus svinam arī savās mājās, – Latvijas dzimšanas diena, Ziemassvētki, Lieldienas. Jau otro gadu Latvijas svētkus svinēšu citādi, nekā tas bijis ierasts kopš bērnības, kad ar ģimeni cepām sarkanā velveta kūku, adījām sarkanbaltsarkanās šalles un devāmies uz salūtu ar patriotisma noskaņu. Tagad viss ir citādi – pieslēdzos caur videozvanu, lai uz klausītu Dieva svētītus vārdus par Tēvzemi, un novērtēju: Latvija – tās ir mājas, un mājas – tas ir dārgums ikvienam.

Man dievnams ir kļuvis par vietu, kur patiesībā meklēju patriotismu, radošumu, neikdienišķumu, citādību. Un to atrodu, spēlējot ērģeles baznīcā, lepojos, ka esmu dziedājusi solo arī Rundāles pils kapelā, kur cilvēki līksmoja par Ziemassvētku sniegu, gaišumu un skanīgo koncertu. Dievnams ir dārgums, kuram cena nav nosakāma, kuru nevar iemainīt pret ko skaistāku. To var dēvēt dažādi: baznīca, svētīnīca, radošuma ēka, vieta, kur sludina cilvēci un cilvēcību, brīvību un cieņu gan pret cilvēku, gan pret tautu un valsti.

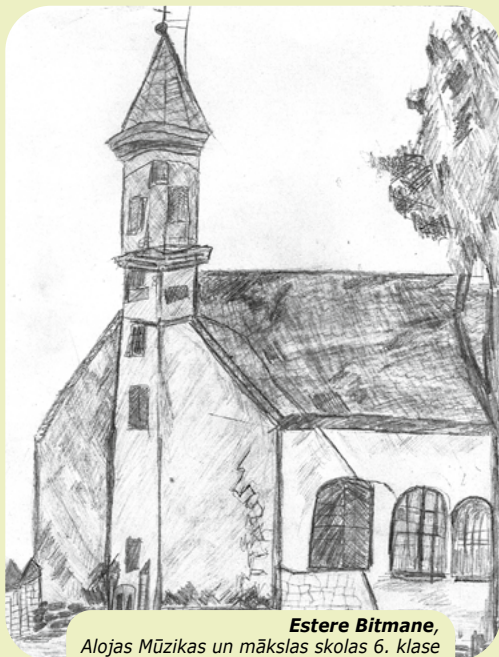
Baznīcā vētīju savu domu pasauli un uz klausu mācītāju, kas dievkalpojumā mudina meklēt atbildes uz sabiedrībā notiekošo un aktuālo. Taču man tā ir arī jaunu cerību vieta, kur savus dārgākos cilvēkus un darbus lieku Dieva rokās. [..]

Kad biju maza, svētīnīcas uzskatīju par aukstām, garlaicīgām ēkām. Šajos laikos, kad nav iespējas atrast mieru pat mājās, kur atrodas arī skolas darba galds, izvēlos divreiz nedēļā aiziet uz savu dievnamu un patiesi atklāt mieru, novērtēt esamību. Šobrīd baznīca, šķiet, ir vienīgā harmoniskā vieta, kur iespējams rast mieru.

Rēzija Gaujere,
*Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas
12.soc. klase*

Ir dažas vērtības, kuras ikkatrs latvietis var uzskatīt par dārgumiem, [...] kā latviešu valoda, literatūra, mūzika (Dziesmu svētki), daba, kultūra, un tās ir diezgan bieži ieraugāmas cilvēku ikdienā. Pilsētā uz ielas dzirdamas ikdienišķas sarunas latviešu valodā, kāds, sēžot uz sola autobusa pieturā, lasa Jāņa Jaunsudrabiņa „Balto grāmatu”, cits apbrīno Vecrīgas arhitektūras jūgendstila elementus, austiņās klausoties populārākās latviešu komponistu dziesmas, vai meklē, kur nopirkt biļetes uz nākamajiem Vispārējiem latviešu Dziesmu un deju svētkiem. Dažs savus bērņus aizved uz Līgatnes vai Tērvetes dabas takām, kur

Estere Bitmane,
Alojas Mūzikas un mākslas skolas 6. klase

aplūko skaistos Latvijas mežos dzīvojošos dzīvniekus un to mājvietas. Lai cik dažādi arī būtu cilvēki un viņu dzīves uzskati un viedokļi, vērtības vienmēr paliek līdzīgas, un tas parāda tautas vienotību un spēju sadarboties. [...]

Manas dzīves lielākie dārgumi ir literatūra un mūzika, jo savā brīvā laika lielāko daļu pavadu mājās ar grāmatu rokās vai pie tumbām. Tiesa, ne vienmēr tas, ko lasu vai klausos, ir latviešu izcelsmes, bet es ļoti labprāt lasu 20. gadsimta latviešu autoru grāmatas, fonā uzliekot grupu „Menuets” vai „Time After Time” dziesmas. Es dziedu skolas korī, spēlēju ģitāru ansamblī „Vējš” un dažkārt arī uzstājos viena vai piedalos kādos konkursos, kuros vienmēr iegūstu diezgan augstu rezultātu. [...] Ļoti svarīgi iepazīt latviešu autoru darbus un arī komponistu dziesmas un skaņdarbus, jo caur tiem, piemēram, cittautieši, var iegūt priekšstatu par Latvijas kultūras dzīvi, par valsts vēsturi, dažādām tautas dievībām u. c. ieinteresējošām lietām. [...]

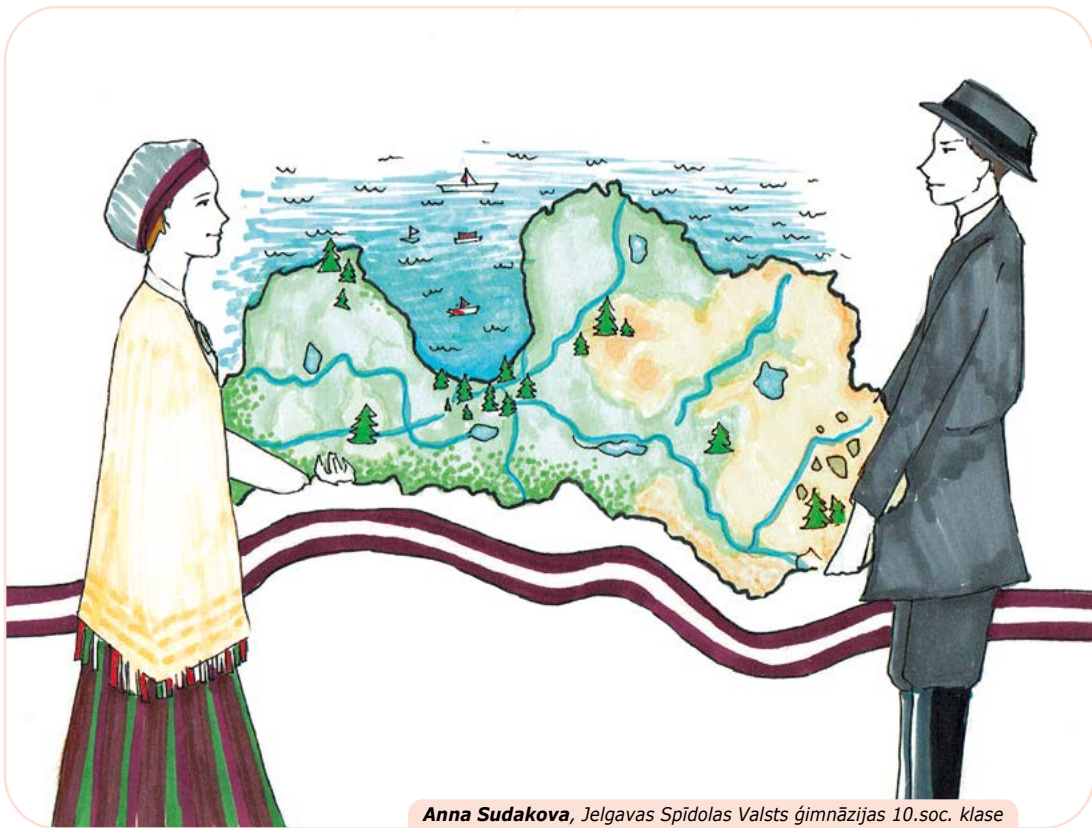
Es domāju, ka ikvienam latvietim ir ļoti svarīgi, lai viņa kultūra ir vismaz kādam zināma, neaizmirstama, tāpēc ir izveidots arī Latvijas kultūras kanons un ir pieejams Krišjāņa Barona Dainu skapis. Galvenās dzīves vērtības ir viss, ko cilvēks spēj iedomāties, taču pats galvenais Latvijas dārgums ir paši latvieši ar viņu patriotisko noskaņu un vēlmi izzināt savu kultūru, senču dzīvi pagātnē.

Elizabete Buka,
Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas 10.d klase

18 haiku Latvijai

1. Latvijas daba,
Dārgums, lepnums, svētība!
Ieelpo, jūti?
2. Zil' ezeru zeme.
Latgales Māra, rūtoj!
Alkstu, valoda!
3. Latvija mana!
Gaismas pils, dziesma, prāts.
Skani, Latvija!
4. Es esmu ES.
Daļa plašā, ideālā.
Es esmu es pati.
5. Tēvu novadi:
Latgale, Vidzeme, Kurzeme, Zemgale.
Latvija mūsu!
6. Logos plīvoja
Sarkanbaltsarkanā slava.
Gods, svētki, esi!
7. Upei krasti
Tauta divās morālēs.
Vai tagad arī?
8. Ozols un liepa.
Tautas spēks un gudrība.
Zīmes un laiki!
9. Tautas karogs
Gaisā un brīvībā zeļ!
Cerībā plīvo!
10. Saktiņa – apaļa!
Zemeslode un saule.
Tautas ritējums!
11. Koki un saknes!
Lapa un zars, stumbrs un zari!
Mana Latvija!
12. Mana putndziesma!
Patskaņi, līdzskaņi un
Mana valoda!
13. Lai skan Tava balss!
Tu mani vienmēr lolosi,
Mana Latvija!
14. Skaista daba te!
Skaisti tautieši dzīvo!
Domājiet skaisti!
15. Mākoņu kalni.
Pandēmija un posti.
Mēs rūpējamies!
16. Mani draugi
Dzīvo tīrajā zemē.
Dzīvo Latvijā!
17. Tautasdziesmas!
Latvijas dārgums un gods!
Dziedi savējo!
18. Koklētājs koklē.
Vokālists dzied un vēsta.
Ir laiks priecāties!

Staņislava Broka,
Daugavpils Mūzikas vidusskolas
1. kurss

Anna Sudakova, Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas 10.soc. klase

Vectēva māju ieskauj Ludzas
skaistās pļavas. Zaļgie plašumi
[..] vasaras laikā dūc no bitēm,
kas vāc nektāru smaržīgajos ziedos, bet
ziemā pļavas kļūst par milzīgām, baltām
sniega kupenām, kurās meža zvēri lūko
pēc pārtikas. Vai iespējams vietu saukt
par dārgumu, ja tajā nav būs visu laiku?
Dārgums ir kas tāds, ar ko lepoties un ko
nevēlas zaudēt. Tā nav tikai vieta ar skaistu
dabu, tā sevī ietver arī Latvijas vēsturi.

Māja ir pastāvējusi kopš Pirmā
pasaules kara, kad vectēva tēvs vēl bija
mazs bērns. Tā ir redzējusi gan brīvo
Latviju Ulmaņlaikā, gan sarkanās armijas
okupēto. Līdz mūsdienām ir saglabājušies
padomju varas atstātie uzraksti krievu
valodā, tā ir vēsture. Māja ir kā spogulis,
kurā ielūkojoties redzu Latviju 1940. gadā.
Nemitīgas bailes par tuvinieku zaudēšanu,
brālēna izsūtīšanu uz Sibīriju un sāpes,
redzot Latviju cita varā.

Vectēvam māja atgādina arī par bezrūpības un laimes gadiem, pat ja tie nav bijuši viegli. Arī man šī vieta un māja kļuvusi mīļa. Pašceltā pirtiņa, kurā saglabājušās zāļu buntītes, aizaugušie dīķi un istabas, kurās atrodamas ģimenes bildes – tās ir manas īpašās atmiņas. Smarža, priekšmeti, stāsti liek nojaust par mīlestību, ko vectēvs bērnības dienās izjutis. Saticībā, bet nabadzībā pavadot Latvijas tumšākos gadus, vectēvs nekad nav zaudējis savu mīlestību pret mazo mājiņu. Tāpēc arī es vienmēr, kad to apmeklēju, jūtos laimīga un lepna.

Mājas, kuru liktenis liecina par vēsturi, ir Latvijas dārgums. Tādas ir arī „Balūževa” – vectēva mājas, mans un ģimenes dārgums, Latvijas vērtība.

Annija Ruško,

*Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas
12.soc. klase*

Sēdēju pieturā un gaidīju autobusu. Brīžiem vēroju cilvēkus, kas gāja man garām. Pēkšņi izdzirdēju vīrieša balsi: „Piedod! No šīs dienas es vairāk nedzeršu.” Netālu no manis stāvēja meitene ar puisīti. Viņa izskatījās dusmīga. Meitene neticēja draugam, tomēr brīdī, kad puisis viņu apskāva, atmaiga. Tobrīd atcerējos Rūdolda Blaumaņa romānu „Purva brīdējs”. Arī Kristīne piedeva Edgaram, kad viņš nespēja atteikties no alkohola, kā arī būt uzticīgs mīļotajai. Apbrīnoju autora spēju tik precīzi atklāt 19. gadsimta latviešu

sabiedrību un aktualizēt problēmas, kas ir pārlaicīgas. Ļoti vēlētos satikt Rūdolfu Blaumani, lai gan viņš jau sen ir citos medību laukos. Ieslīgusi pārdomās, uz brīdi aizvēru acis.

Pēkšņi attapos svešā istabā. Vīrs kuplām, iesirmām ūsām sēdēja pie koka galda un brīžiem smagi ieklepojās. Viņa sejā bija saskatāms drūmums, krūtīs jūtama slimības nasta, taču prātā jaucās domas: „Ko varētu uzrakstīt? Kā nopelnīt naudu rentei, lai nezaudētu „Brakus”?” Vīrs, kas caur apaļo briļļu stikliem bezcerīgi vērās tukšajā papīra lapā, man šķita pazīstams. Pēkšņi attapos – tas taču Rūdolds Blaumanis. Autors šķita noskumis. Pēkšņi istabā iespīdēja saule. Viņa skatiens novērsās no papīra lapas un lēnām slīdēja ārā pa logu, ilgāk kavējoties pie rožu krūma baltās ziedu rotas. Pumpuri kā balti dzijas kamoliņi rotāja zaļo lapojumu. Viņš raudzījās uz kokiem – ābelēm, bērziem, liepām un vecajiem vītoliem –, kurus savulaik pats bija stādījis un kopis. Atmiņas vīram lika sajūst sirdī siltumu. Istaba, šķiet, kļuva gaišāka, un prāts – skaidrāks.

Piegāju tuvāk logam, lai palūkotos uz „Braku” pagalmu. Pamanījis mani, viņš strauji pielēca kājās. Nebiju gaidījusi šo tikšanos, tāpēc nezināju, kā uzsākt sarunu. Teicu, ka esmu ieradusies no 21. gadsimta. Aizrautīgi stāstīju viņam par Latvijas Nacionālo teātri, kurā katru gadu vasarā notiek izrāde „Skroderdienas Silmačos”. Rakstnieks skaļi iesmējās, kad uzzināja, ka viņa luga „Indrāni” un noveles

ir iekļautas Latvijas kultūras kanonā starp 14 nozīmīgākajām literatūras vērtībām.

Atcerējusies meitenes un puīša sarunu, stāstīju Rūdolfam Blaumanim, ka arī 21. gadsimtā ir cilvēki, kas tāpat kā Edgars nespēj atteikties no atkarībām: alkohola, azartspēlēm, smēķēšanas, narkotikām, viedierīču pārmērīgas lietošanas. Tas ir purvs, no kura nav iespējams izkļūt. Kā es neizprotu meiteņu vēlmi piedot puīšu vieglprātību! Mūsdienās redzu arī Ievu un Edvartu, kas, dzenoties pakaļ naudai, upurē savus vecākus. Cik daudzi cilvēki vecumdienās spiesti dzīvot pirtīnā – nabagmājā, kas lepi tiek saukti par senioru aprūpes centriem vai pensionātiem! Indrānu oši, kurus tēvs visu mūžu audzēja un kuri priecēja viņa sirdi, tika nocirsti un pārdoti. [...] Redzu Noliņu, kas taisnojas par izdedzinātu ābeles stumbru vai savainotu zirgu, nemaz neaizdomājoties par kaitējumu, ko nodara dabai un dzīvniekiem. Mūsdienās redzu arī Raudupieti. Viņa vēlas sakārtot privāto dzīvi, bet aizmirst par savu bērnu. Biju tā aizrāvusies ar stāstīšanu, ka nemaz nepamanīju – runāju viena. Rūdolfs Blaumanis dziļdomīgi klusēja. Varbūt viņam likās, ka esmu naiva meitene. Tomēr viņš sirsnīgi noteica: „Laiki mainās, bet cilvēku netikumi paliek.”

Mani pamodināja saules stari, kas spīdēja acīs. Biju iemigusī, gaidot autobusu. Cik laimīgs izskatījās rakstnieks, kad lūkojās uz savas mājas pagalmu, un cik ļoti viņu iedvesmoja manis stāstītais! Jā, cilvēku netikumi nav mainījušies, tomēr arī mīlestība

kā vērtība ir saglabājusies. Vēlme būt laimīgiem mudina cilvēkus samierināties ar mīļotā sliktajiem ieradumiem. Rūdolfa Blaumaņa darbi motivē lasītājus domāt par cilvēku savstarpējām attiecībām, kurās visos laikos būs kaislība, mīlestība, vilšanās, izlikšanās, uzticība, patiesas laimes meklējumi. Spēja ieraudzīt tik daudzveidīgas izjūtas 19. gadsimta cilvēkos un nodot tās sava un vēlākā laika lasītājiem padara Rūdolfu Blaumani par Latvijas dārgumu, jo, skatoties Kristīnē, Edgarā, Ievā, Edvartā, Noliņā un Raudupietē, var taču ieraudzīt sevi.

Evelīna Strazdiņa,

Iļģuciema vidusskolas 12. klase

Starp dzintara krellēm zeltainām, starp sidraba jūru, sauli vissiltāko, priedēm staltām, ogām saldām un apiņiem rūgtiem – zeme šī bagātību pilna. Caur mežiem bieziem, purviem dziļiem un pļavām liegām nepārtraukti klaiņo domas tavas. Sper soli uz priekšu, ik dienu ej vienu ceļu, bet katru dienu tas ir citāds. Tas slejas zaļš ar ceļtekām, te pēkšņi lapa. Sarkana kļavlapa. Tu to lūkojot cel, sper soli, bet jau baltā sega zem kājām ietin tavu silto stāvu. Vēl solis, un sasalusī peļķe vairs nečirkst.

Pieduru pirkstu pie akmens sena, tas klāsta gadsimtus gluži kā grāmata, steidz stāstīt man par Laimu, Jumi, Māru. Vēl mirkli klausos zemes stāstos, te jūtu

bezglā avotus apņēmam manu roku. Spirgts ūdens mani ved uz priekšu. Ūdeņos grimstu dziļākajos. Taču ezeri kā acis – pazīstu tos. Tie ledaini silti, ja ne miesai, tad sirdij. Maiga zāle apvij ķermenī manu, jūtos gluži kā mājās. Pasaulei ir tieksme atņemt nenovērtēto.

Tīrs ūdens. Viss, ko vēlos, ir pie akas šķīst dubļu traipus nost. Ievelc elpu. Tā skrien caur manām sātām miesām – sajūtu bezsvars. Nestāvu es uz augstākā kalna, lai justos virs pasaules. Man pietiek ar Gaiziņu – sajūst kilometriem tālu. Latve, tērp mani līnos zilos, auj kājās pastalas pītās. Tā dod savu pūru, gadiem vāktu, piekodinot, lai sargu tās dārgumu. Interese māc, ko šis pūrs nes. Atslēdzīņa ver vaļā zelta pūru man. Starp ainavām, dziesmām mīļām un vārdiem stipriem tur katrs no mums. Tauta.

Zemei šai dārgumu bezglā daudz, taču tā lolo tās vienīgo bagātību – tautu. Latvijas dārgums ir tās tauta. Tu! Tu esi Latvijas dārgums.

Annija Bedeice,

Jaunpiebalgas vidusskolas 11. klase

Nekad neesmu redzējusi sirsnīgāku pieķeršanos Latvijas zemei, kā [..] skatoties vectēva zaļajās acīs. Viņa dzīves ceļš ir garš, skaists, mūžs, kas nodzīvots, uzaugot Otrā pasaules kara laikā, pakļaujoties, kā viņš reizumis mēdz teikt, „absurdajai” padomju okupācijai, sadodoties rokās ar saviem kaimiņiem Baltijas ceļā un svinot Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā.

Vectēvam nācās uzaugt Latvijai sarežģītā laikā. Bērnībā vienmēr notiek pasaules atklāšana, iepazīšana. Tas, ko viņš tanī laikā pieredzēja, šķiet ļoti aizkustinoši un mulsinoši. Apkārt plosījās Otrais pasaules karš, un piespiedu mobilizācijas dēļ vectēvam nācās atvadīties no tēva, kuru viņš uzskatīja par savu varoni. [..] Viņš atminas, ka pāri Alsungas ezera dumbrajam augšgalam veda posmaina, veca, gara laipa, uz kuras bērnībā viņi ar māti mēdza sēdēt un apmainīties ar domām, atmiņām par tēvu. Viņi viens otram bija dārgums, sniedzot sirdsmieru, esot blakus ar siltiem apskāvieniem un apmainoties ar sirsnīgiem vārdiem.

Vēl vienas no atmiņām, kas visvairāk palikušas prātā vectēvam, ir Baltijas ceļš, kad, dodoties turp kopā ar sievu, vectēvs bija sagatavojis maizītes, bet steigā tās tika aizmirstas uz galda. Tā kā abi visu dienu nebija neko ēduši, varēja sajūst izsalkumu viņu skaji protestējošos vēderos. Kaimiņu puika bija paņēmis līdzī lašmaizītes, un, sapratis, ka manus vecvecākus māc izsalkums, viņš pieskrēja un atdeva visas savas palikušās maizītes viņiem. Nezinu, kāpēc šis ir vienas no atmiņām, kas vectēvam palikušas prātā visvairāk. Varbūt tāpēc, ka citu cilvēku laipnie, saulainie rokas pieskārieni dzīves laikā mudina saskatīt dažādus dārgumus, un tie man lika pamanīt vectēva piedzīvoto notikumu bagātību.

Vectēva nogurušās plaukstas steidzās mani piespiest sev klāt un stipri samīļot,

sakot: „Meitiņ, tu esi mans dārgums, un nekas nespēs to mainīt.” Piedzīvojot vēsturiskos, emocionāli sāpīgos un arī brīnišķīgos notikumus, viņš ir atstājis daļu sevis šajā zemē, izaudzis kopā ar Latviju, tās cilvēkiem un valodu. Vectēvs ir vienkāršs cilvēks, bet aprīnas vērts dārgums man, manai ģimenei.

Varbūt tu esi Latvijas dārgums, ja glabā pārliecību par savu zemi, valodu, kultūru. Varbūt tu esi Latvijas dārgums, jo ikdienā centies līdzcivēkiem sniegt siltu pieskārienu, smaidu, uzmundrinājumu.

Estere Skrabe,
Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas
10.soc. klase

Mums ir dziesmas, kas atmodina latvietību un patriotismu. [..] Tieši šo iemeslu dēļ vieni no maniem mīļākajiem svētkiem ir Jāņi. Ar ģimeni vienmēr braucam tos svinēt pie vectēva uz laukiem, kur tiek pīti vainagi, kurināts Jāņu ugunskurs, ēsts jāņusiers un dziedātas latviešu vecās, labās dziesmas. Es dievinu kopā būšanas sajūtu, kad veltām viens otram laiku, dalāmies ar sirdsmīļām atmiņām un esam vienotā sajūtu vilnī.

Latvijā ir ļoti skaista daba. Te ir daudz ogām, sēnēm un dzīvniekiem bagātu mežu, kuros var rast mieru un uzņemt pozitīvo enerģiju. Es dažkārt brīnos, kā vienkārša agra rīta pastaiga vienatnē

pa mežu, klausoties putnu vieglajā, patīkamajā dziedāšanā, var mierināt.

Vai esi pievērsis uzmanību Jūrmalas spēcīgajiem vējiem, karstajām smiltīm sutīgajās vasarās un veldzējošai jūrai, zeltainajām lapām vēsajā rudenī, apsnigušajām eglēm pēc stipriem nakts puteņiem un pirmajām pavasara vēstnesēm – sniegpulkstenītēm? Tas viss šķiet tik parasts un ikdienišķs, līdz iemācies izbaudīt brīdi un pamani, cik skaistā valstī mēs dzīvojam. Ierastas parādības sevī slēpj daudz patiesu vērtību un rada emocijas, kas padara ikdienu krāsaināku, cilvēkus mīlošākus un valsti tuvāku tās tautai.

Tu esi Latvijas dārgums, ja spēj tajā ieraudzīt sevi un mīlēt to no visas sirds. Dievs, svētī Latviju!

Amanda Žaklīna Asmaite,
Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas
10. klase

1 990. gada 28. decembris
Sēžu pie loga savā Vaļņu ielas dzīvoklī un skatos uz skaidrajām debesīm. Pēdējā pusgada notikumi ir radījuši patīkamu intrigu. Es jūtu, ka drīz notiks kaut kas liels, kas mainīs manu dzīvi līdz nepazīšanai. Esmu gatavs šīm pārmaiņām un jūtos bezbailīgs nezināmā priekšā. 4. maija balsojuma rezultāti bija izraisījuši atvieglojumu, sajūtu, ka smagākais ir pārvarēts. Nākotne solās būt gaiša.

1991. gada 8. janvāris

Ir auksta janvāra diena, un debesīs var manīt pirmo mākoņu parādīšanos. Janvāra sākums ir aizvietojis patīkamo intrigu ar nelielām bažām. OMON vienības ir ieņēmušas Preses namu, un kļīst baumas par PSRS bruņoto vienību ievēšanu Latvijā. Saistībā ar šiem notikumiem ir aizvien sarežģītāk tikt pie jaunām ziņām, un sāk iestāties neziņa par notikumiem Latvijā.

1991. gada 13. janvāris

No rīta ievēroju, ka uz ielas sāk pulcēties liels skaits cilvēku ar plakātiem. Debesis ir apmākušās, neļaujot nevienam saules staram skart Rīgu. Izejot uz ielas, uzzinu par jaunumiem Lietuvā, kur padomju armijas tanki iebruca miermīlīgu demonstrantu pūlī. Man pārskrien šermuļi pār kauliem, domājot, ka tas tikpat labi varētu atgadīties tepat, Rīgā. Es pievienojos cilvēku straumēm, dodoties uz krastmalu, lai atbalstītu lietuviešus un nepieļautu, ka kaut kas tāds atgadās arī šeit. Atrodoties starp simtiem tūkstošu cilvēku ar vienotu mērķi, manī iestājas miermīlīga kareivīguma sajūta. Gar acīm ņirb plakāti: „Nost ar sarkano fašismu”, „Ieročus nost no Lietuvas” un „Vēl cīņa nav galā”. Tik tiešām, vēl cīņa nav galā, un to sāk aptvert viss pūlis. Mūs pārņem sajūta, ka jāaizsargājas, ka mēs nedrīkstam ļaut sevi pakļaut. Redzu, ka citi sāk cilāt koka bluķus, ķieģeļus un betona blokus. Daru tāpat, un kopīgiem spēkiem sāk veidoties

barikādes. Vakarā no citām pilsētām sabrauc lauksaimniecības un celtniecības tehnika. Šķiet, ka visa Latvija ir sanākusi kopā, lai aizsargātu Rīgu.

1991. gada 18. janvāris

Jau vairākas dienas sēžam pie uguns kuriem, dziedot un runājoties. Mēs gaidām kaut ko, taču paši īsti nezinām ko. Domas kļīst pie tikko bojāgājušā Roberta Mūrnieka. Baisi, nav vārdam vietas. Nevar saprast, ko tie omonieši cenšas panākt, šaudoties apkārt. Debesīs vīd mākoņi, cenšoties ieviest drūmu noskaņu, tomēr mēs to nepieļaujam, un tas tikai pastiprina mūsu kareivīgumu. Ir auksti, taču par to šobrīd neviens nedomā. Skatienam pavēršas Brīvības pieminekļis un tajā iekaltie vārdi: „Tēvzemei un Brīvībai”.

1991. gada 25. janvāris

Šorīt valdība aicināja atstāt barikādes, jo uzbrukuma draudi ir norimuši. Tagad, atrodoties barikāžu laikā kritušo upuru bērēs, sāku apjēgt notikušo. Cik daudz asiņu ir izliets, lai augsti stāvošas amatpersonas varētu izspēlēt savas politiskās kārtis. Taču nedrīkst teikt, ka šīs asinis tika izlietas velti. Mēs nedrīkstam aizmirst janvāra barikādes un visus, kuri atdeva dzīvību, lai nosargātu brīvību. Visi barikāžu aizstāvji ir Latvijas dārgumi, un bez šiem dārgumiem nebūtu mūsu Latvijas.

Gustavs Grečihins,

Briseles 2. Eiropas skolas 10. klase

Lībiešu krasts – mans Latvijas dārgums

Kolka, Ģipka, Vaide, Saunags, Pitrags, Košrags, Sīkrags, Lielirbe, Mazirbe, Melnsils, Jaunciems, Miķeļtornis, Lūžņa, Oviši – vārdi birst kā pupas, un Lībiešu krasta ciemi kārtojas rindā cits par citu skanīgāki.

Lai gan etniski līvi radniecīgi igauņiem un somugriem, lībiešu valoda un kultūras vērtības ir iekļautas Latvijas nacionālajā kultūras mantojumā, savukārt Valsts valodas likuma 4. pants vēsta, ka „valsts nodrošina lībiešu valodas kā pirmiedzīvotāju (autohtonu) valodas saglabāšanu, aizsardzību un attīstību”. Latvieši un lībieši... Kā esam sadzīvojuši? Kā sapratušies? Kāpēc tas svarīgi man?

Lībiete Baiba Šuvcāne atgādina: „Saglabāt atmiņā aizgājušo laiku, emocionālas un personīgas liecības nozīmē apzināties savas esības pamatus, saprast tagadni un veidot nākotni. Mēs dzīvojam iepriekšējo paaudžu veidotajā pasaulē.” Arī lībiešu veidotajā Latvijā. Joprojām ar saviļņojumu dziedam „Pūt, vējjiņi!”. Šķiet, ikkatros Dziesmu svētkos izskan šī tautasdziesma. Lībiešu tautasdziesma. „Pūt, vējjiņi, dzen laiviņu [..].” Smeldze, skumjas, nostalgija, cerības kā lībiešiem, tā latviešiem.

Ar lībiešiem mani iepazīstināja vecvecāki, kad biju maza. Apmeklēju savus pirmos Lībiešu krasta pasākumus Mazirbē,

Kolkā un jutos apburta. Lībiešu krasta un cilvēku nozīmību apjautu, kad pirmo reizi ciemos „Stūrīšu-Branku” sētā, kur mani un vecvecākus silti uzņēma lībiešu ģimene. Ģimene bija sagatavojusi tradicionālos ēdienus – sklandraušus, bukstiņu biezputru un zivju kotletes. Kad bijām kārtīgi paēduši, saimniece izrādīja senlietu kolekciju un stāstīja par viņu dzimtu. Šie cilvēki bija sirsnīgi un ar lepnumu stāstīja par saviem senčiem. Ir pagājuši vairāk nekā pieci gadi kopš manas pirmās tikšanās ar lībiešiem. Vēl joprojām, viesojoties Mazirbē, katru reizi apmeklējam šo sētu. Protams, nesapratu, kāpēc mēs viņus nedēvējam par latviešiem, kāpēc viņi tik jocīgi runā. Ilgu laiku nezināju, ar ko es, latviete, atšķiros no viņiem. Vienmēr tik dzirdēju, ka lībieši jau tie paši latvieši vien ir, tikai senāki.

Iepazīstoties ar Lībiešu krasta ciemiem, sāku vasaras pavadīt Vaidē. Iepazinos ar grāmatas „Sauc par Vaidi mūsu ciemu” autori Baibu Šuvcāni, kura pēta lībiešu dzimtu kultūrvēsturi un pēctecību Vaides ciemā, lielāku interesi izrādot par Bertholdu dzimtu, kas lībiešu vēsturē esot leģendāra. Šobrīd blakus Bertholdu dzimtas „Žonaku” mājām atrodas mana vectētiņa „Paegļu” māja. „Ģimene viņam liela – divi dēli un pieci mazbērni. Viņš vēlējies, lai katram būtu savs stūrītis skaistajā Lībiešu krastā.”

Skumji apzināties, ka katram lībiešu ciemam draud līdzīga nākotne kā Vaidei, proti, retais par tādu vietu ir dzirdējies un zinājies, kādi cilvēki tur ir dzīvojuši. Lībieši

ir būvējuši pamatus Latvijas kultūrai, tāpēc drošu sirdi varu teikt, ka lībieši ir ne tikai Lībiešu krasta, bet visas Latvijas dārgums.

Tina Līce,

*Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas
12.soc. klase*

Tautasdziesma

Skan dziesma tautai zināma, ne sveša,
To dziedot, visiem sirdī mazliet dur,
Jo stāvam mēs zem padebeša melna –
Nu laiks mums gaismas ugunsroku kurt.

Mēs dziesmā lūdzam Pērkonu un Dievu,
Un Laimu, Māru, Jumi, Ausekli.
Lai svētī latviešus, lai neaizmirst nevienu,
Kam tautasdziesmas vārdi lūpās deg.

Šīs dainas Barontēvs ir
atstājis mums pūrā,
Tās Dainu skapja atvilktnītēs dus,
Bet vārdi svētie – „māmiņ”,
„saulīt”, „Dieviņ” –
Caur gadu simtiem sirdīs neapklust.

Ar šūplādziesmu mācāmies mēs runāt,
Ar „liku bēdu zem akmeņa” – ciest,
Ar „mana mīļa māmuliņa”
iemācāmies mīlēt,
Ar „dod, Dieviņi, kalnā kāpt(i)”
mācāmies mēs būt.

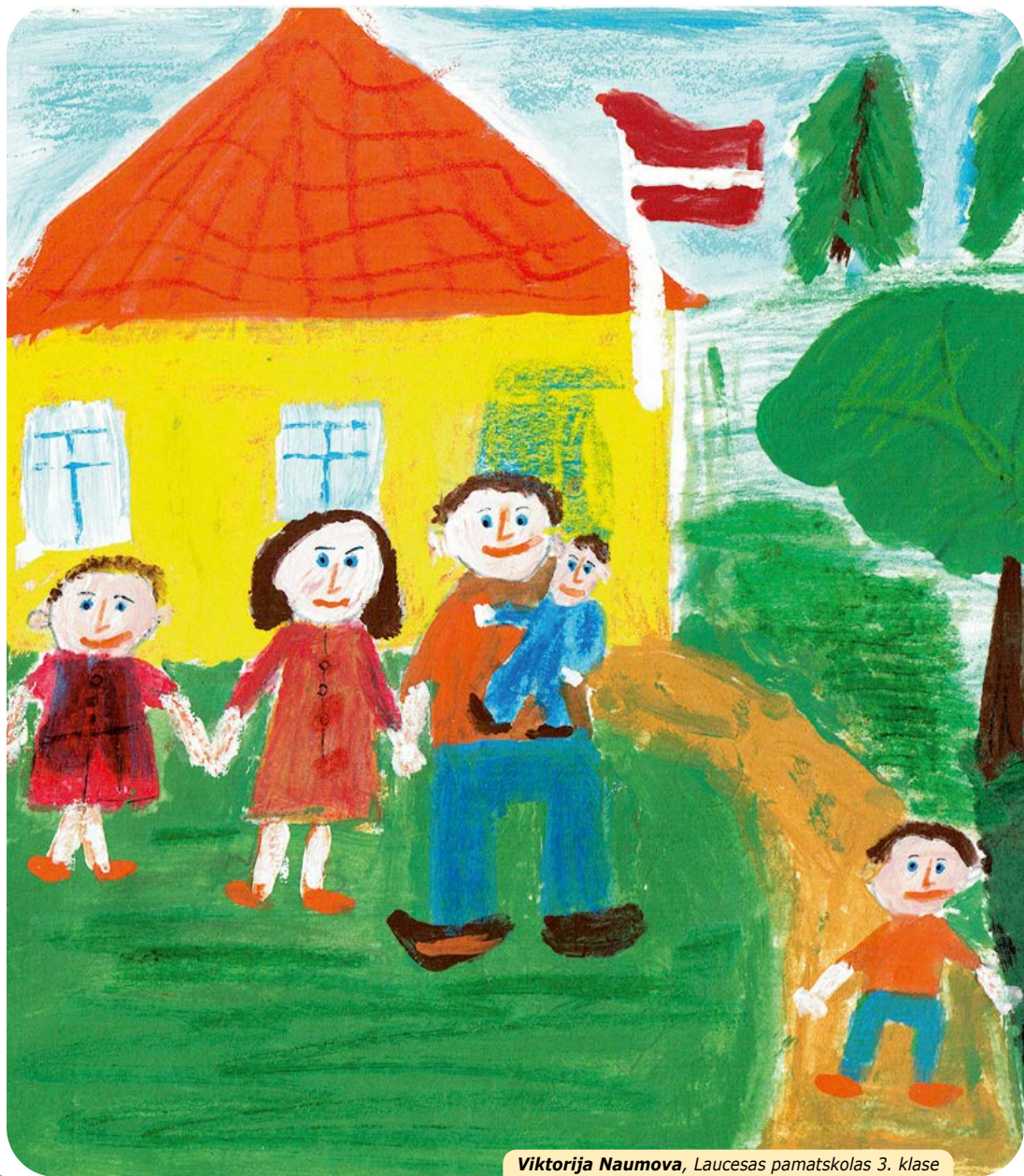
Plūst dziesma varena pār
novadiem un tālēm,
Tā Jūras mātes viļņu šūpota,
Skan pāri Gaiziņam un
kuršu mežu gālēm,
Met lokus Latgalē – it visur lolota.

To sadzird tie, kam dzīve tikai sākums,
To sadzird tie, kam mūžs uz beigām rit:
Tu, tautasdziesma, lielākais
mums dārgums,
Tu visas tautas spēks un
prāts, un sirds.

Linda Baranovska,

*Rīgas Tirdzniecības profesionālās
vidusskolas 2.b kurss*

Viktorija Naumova, Laucesas pamatskolas 3. klase

Viens no Latvijas dārgumiem ir mans tētis Igors. Igors nav piedzimis Latvijā. Viņš ieradās valstī aptuveni četrus gadus vecumā no Ukrainas. Ņemot vērā, ka viņš bija mazs, pielāgošanās jaunajai videi nebija pārāk grūta. Viņš uzsāka gaitas vietējā Mežgales bērnudārzā „Rūķītis”, kur arī sāka apgūt latviešu valodu. Vēlāk viņš uzsāka mācības Bērzglā pamatskolā, Leimaņu pagastā. Tālāk viņš devās mācīties uz Zasas vidusskolu. [..]

Pēc vidusskolas pabeigšanas viņš pārcēlās uz Rīgu, lai iestātos Nacionālajā aizsardzības akadēmijā. Akadēmijā negāja viegli, tomēr viņš ieguva augstāko izglītību un kļuva par Latvijas armijas virsnieku.

Pēc akadēmijas pabeigšanas Igors tika nosūtīts turpmākajam dienestam uz Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem – Štāba bataljonu, kur viņš tika norīkots pildīt Godasardzes rotas komandiera pienākumus. Šajā amatā viņš pavadīja aptuveni četrus gadus. Vēlāk viņš tika nosūtīts uz Saeimas un Valsts prezidenta drošības dienestu, lai pildītu prezidenta miesassarga pienākumus. Strādājot šajā amatā, viņš apsargāja trīs Latvijas prezidentus – Vairu Vīķi-Freibergu, Valdi Zatleru un Andri Bērziņu. Darbs bija interesants, dinamisks un bagāts ar jaunu pieredzi, kas neapšaubāmi pavēra plašāku redzesloku uz pasauli. Laikā, kad viņš pildīja pienākumus pie Vairas Vīķes-Freibergas, Igors tika apbalvots ar Viestura ordeni par nopelniem Latvijas

valsts labā. Savukārt dienesta laikā pie Andra Bērziņa viņš tika paaugstināts militārā adjutanta amatā. Savas militārās karjeras laikā viņš tika nosūtīts divās miera uzturēšanas misijās Kosovā un Afganistānā.

Strādājot par militāro adjutantu, Igors saņēma piedāvājumu no Ārlietu ministrijas doties uz darbu Latvijas vēstniecībā Baltkrievijā, ko viņš arī akceptēja. Pirmajā gadā viņš paņēma līdzi mani un manu brāli, mēs mācījāmies Starptautiskajā skolā Minskā. Pēc viena gada mācībām devāmies atpakaļ, tomēr Igors palika strādāt vēl pēdējo gadu. Vēlāk, atgriežoties Latvijā, viņš uzsāka diplomātisko karjeru Latvijas Ārlietu dienestā. Nostrādājot jaunajā profesijā divus gadus, viņš tika norīkots uz Latvijas Pastāvīgo pārstāvniecību NATO. Tagad viņš turpina darbu Latvijas Pastāvīgajā pārstāvniecībā Eiropas Savienībā.

Aprakstot sava tēta dzīves gājumu vairāk profesionālā aspektā, vēlos izcelt to, cik viņš daudz ir darījis Latvijas labā. Viņa stāsts varētu iedvesmot cilvēkus un likt saprast, ka tev nav jānāk no vislabākās vides, situācijas vai ģimenes, lai savas dzīves laikā paveiktu nozīmīgas lietas sev, apkārtējiem vai valstij. Vēlos vēlreiz izcelt to, ka ikviens esam Latvijas dārgums un Latvijas valstij nozīmīgs cilvēks.

Nikola Kalēja,
Briseles 2. Eiropas skolas
12. klase

Mans dārgums ir visparastākā
pļava ar zāli, vietumis puķēm,
[..] krūmājiem pļavas malā, tā pat
nelepojas ar aizsargājamiem augiem vai
īpašu atrašanās vietu un nozīmi pilsētas
vēsturē.

2019. gadā draudzene
mani pirmo reizi aizveda uz
pļavu netālu no mūzikas skolas.
Tur var nonākt, ejot pa garu
grants ceļu caur nelielu mežiņu,
garām Jelgavas lidlaukam. Tā
nepieder nevienam, par to zina
nedaudz cilvēku, un lielākā
daļa no tiem ir makšķernieki. Mani vecāki
joprojām to sauc par krūmainu nekurieni.
Bet tur sapratu, ka esmu brīva. Katru dienu
gāju aizvien tālāk, atklājot gan ērtu celmu,
gan mazas taciņas. Uz savu mīļāko vietu
vedu visus, kurus pazinu, jo vēlējās arī
citiem parādīt savvaļīgu, mazliet mežonīgu,
nepieradinātu skaistumu un brīvību, kas
mīt pat pilsētas labirintos.

Šī ir vieta, kura bija lieciniece manai
izaugsmei un pārmaiņām. Vasarā gāju
skriet pa mazāko taciņu, bet rudenī vedu
kaimiņienes suni pastaigā, fotografēju
rudens lapas, pirmos sniegpulksteņus
un lidmašīnas, kuras lidoja uz lidlauku.
Kopš karantīnas sākuma bieži dodos
uz pļavu – un tā ir jutusi līdzīgi maniem
sportiskajiem pūliņiem, iedvesmojusi
radošiem darbiem, rosinājusi pārdomas
par dzīvi, sevi un cilvēkiem. Un ikreiz,
tur atrodoties, apjaušu – negribu doties
mājās, vienatnē ar dabu ir ļoti labi. Nav

nekā labāka par māju izjūtu, un to es
varu atrast tikai šeit.

Reiz ziemā nogāju daudzus kilometrus
sniegpuTENI, apmaldoties tumsā. To dienu
nekad neaizmirsīšu, jo fiziski man spēja
viss, šķita, ka iešu mūžīgi un
netikšu mājās, nosaldama pie
neliela grāvja. Apgāju lielu
riņķi, līdz sapratu, ka nemaz
neesmu tik tālu, jo ieraudzīju
ceļu, pa kuru bieži staigāju. Tajā
mirkli jutu lielu atvieglojumu.
Kādu laiku vairs negribēju
iet uz turieni, jo šķita – pļava
pievīlusi mani, bet sapratu – tā arī reizēm
mēs maldāmies, meklēdami kaut ko
neredzēdami, ka tas nezināmais kaut kas ir
tepat, mājās – Latvijā.

Annija Emīlija Bērziņa,

*Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas
10.soc. klase*

Mana Latvija kā Dieva auss,
Kurā prieku iečukstēt varu:
To izdzied ielu muzikants
Vecpilsētas bruģim.
Mana Latvija kā Dieva auss,
Kurā mieru iečukstēt varu,
To mieru, ko saule sniedz jūrai,
Iegrimstot vēlajā vakara stundā.
Mana Latvija kā Dieva auss,
Kurā sāpi iečukstēt varu,
Ko brāzmainie vēji
Pār mūsu tautu reiz svešumā nesa.

Mana Latvija kā Dieva auss,
Kur savus sapņus iečukstēt varu,
Kas zilo ezeru dzelmē mīt
Kopā ar sapņiem, ko reiz izteica
latvju tauta.
Mana Latvija!

Alise Oboleviča,
*Rīgas Tirdzniecības profesionālās
vidusskolas 2.b kurss*

Ūdens, gaiss, minerāli un organiskās vielas – katru gadu simtiem tūkstoši dabaszinību skolotāju dod skolēniem īsu un vienkāršu definīciju, cenšoties izskaidrot manu būtību. Taču neviens, izņemot mani, nevar izstāstīt manu stāstu; neviens nezina to, ko zinu es; neviens nav redzējis to, ko esmu redzējusi es. Es biju Latvija, kad nekā cita nebija. Es biju Latvija, kad tai nebija ne nosaukuma, ne karoga, ne ģerboņa. Es biju mūsu tautas pamats – gan tās laimes, gan nelaimju avots.

Es joprojām atceros pirmo Latvijas iedzīvotāju, ziemeļbriežu mednieku, soļus pirms trīspadsmit tūkstošiem gadu – cilvēku atnākšana bija ilgi gaidīta. Simtiem gadu es gulēju zem biezās ledus segas, gaidot dzīvības atnākšanu. Neviens nevarēja tikt man klāt. Manī dzīvoja liela vēlme nest cilvēkiem labumu, dot tiem mājas. Tomēr gadsimtiem ilgi es biju viena. Un tad mana vēlēšanās piepildījās. Aukstums atkāpās kā drudzis, un es sāku

rādīt skaistu ainavu. Mani caurvija straujās upes, mani pārklāja priežu sili.

Beidzot, pēc gadsimtiem ilgas gaidīšanas, es sajutu cilvēka spēcīgās pēdas, kas gāja man pāri. Baltu un somugru ciltis, latgaļi, zemgaļi, līvi – viņi nemaz neizskatījās pēc mūsdienu iedzīvotājiem, bet viņu dvēsele bija tikpat atvērta, un viņu mīlestība pret mani tikpat patiesa. Dažreiz viņu mīlestība bija paslēpta sirds nostūrī, tālāk no svešajām acīm, bet es varēju to sajust. Tā saskanēja ar manu vēlmi būt noderīgai un novērtētai. Reiz atnāca cilvēki. Viņi pagaršoja Daugavas ūdeni, tad paņēma daļu no manis savās rokās, lai paskatītos, cik ražīga ir šī zeme, un beidzot nosprieda: „Padarīsim šo zemi par mūsu mājām!” Tā bija pirmā reize, kad kāds mani uzskatīja par dārgumu.

Tā gan nebija pēdējā. Mēs kopā baudījām mierīgus un klusus gadsimtus, kad cilvēki dzīvoja no labumiem, ko es viņiem dāvāju, un pieskatīja mani. Ir patīkami justies vajadzīgai. No sirds dziļumiem es viņiem dāvāju savus dārgumus: jūrniekiem – dzintaru no dzimto māju smilšainajiem krastiem, lai silda viņus tālajās zemēs; zemniekiem – dāsnu augsni, lai ražas pietiktu gan viņu kuplajām ģimenēm, gan lopiem; medniekiem – staltus briežus, lai dzīves cikls turpinātu griezties. Viņi manī redzēja svēto būtību, un, kad atnāca cilvēki ar ieročiem rokās, viņi cīnījās par mani līdz pēdējai asins lāsei.

Tā mierīgus gadus nomainīja skaļi un vētrainsi gadi, atkal un atkal. Mainījās paaudzes, mainījās valdītāji, mainījās vērtības, bet es paliku nemainīga. Es glabāju sevī jūsu pēdu nospiedumus, jūsu senču pēdu nospiedumus – kārtu pēc kārtas, laikmetu pēc laikmeta. Jūs varēsiet dzirdēt viņu soļus, ja pieliksiet ausi pie manas sirds. Esot Latvijā, jūs nekad nebūsiet vieni – jūsu senču spēks vienmēr būs jums līdzās.

Es zinu, ka vienmēr biju un būšu dārgums Latvijas cilvēku acīs. Tomēr mans dārgums esat jūs – cilvēki, kas iedvēš manī dzīvību. Jūs, kas velta man dziesmas un dzejoļus. Jūs, kuru bērnu un mazbērnu balsis skanēs tad, kad jūsu balsis izdzīsīs.

Mēs nevaram pastāvēt viens bez otra. Es negribētu atkal palikt viena, bez iespējas baudīt jūsu mīlestību. Saudzēsim viens otru!

Jūsu Latvijas zeme

Anna Muļica,
Briseles 2. Eiropas skolas
10. klase

Katram cilvēkam Latvijas dārgums saistās ar ko citu. Kādam tās ir dzimtas mājas. Citam tā ir paaudžu paaudzēs pārmantotā ģimenes relikvija – Bībele vai kāda lieta, kurai ir vairāk sentimentāli romantiska, mīļuma pilna, nemateriāla vērtība. [..]

Mans Latvijas dārgums, bez kura Latvija nebūtu tik bagāta, ir komponists Emīls Dārziņš. Tieši Emīls Dārziņš ir mans mīļākais latviešu komponists un turklāt vēl novadnieks, jaunpiebaldzēns. Nespēju iedomāties Latvijas kultūras mantojumu bez Emīla Dārziņa „Melanholikā valša”, solo un kora dziesmām. Visi komponista darbi ir tik trausli un nesamāksloti, tajos ieklausoties, var sadzirdēt arvien jaunas skaņu nianšes, kas rosina iegrimt pārdomās, līkumojot pa Jaunpiebalgas ceļiem.

Emīls Dārziņš pats pēc dabas bija emocionāls un viegli ievainojams cilvēks. Dziļi sirdī viņš bija ļoti jūtīgs, bet ārēji to centās neizrādīt. [..] Un šī ievainojamība, traģiskums, emocionalitāte brīnumaini atspoguļojas viņa skaņdarbos, kuri mums visiem arī turpmāk nākotnē ar vislielāko pietāti ir jāglabā un jāsargā nākamajām paaudzēm.

Komponists Emīls Dārziņš pats daudzus no saviem darbiem sadedzināja, tātad liela daļa no viņa mantojuma aizgāja nebūtībā. Tajā brīdī, kad pats autors savus darbus atdeva uguns liesmām, viņam likās, ka tie nav nekā vērti, lai tos atstātu un kādam rādītu. Cik skumji, komponists pat iedomāties nevarēja, ka pēc simts gadiem viņu vēl joprojām pieminēs, atcerēsies un Emīla Dārziņa daiļradi atskaņos ar vislielāko cieņu. Es esmu absolvējusi Jaunpiebalgas mūzikas skolu un ar vislielāko prieku spēlēju klavieres. Manā repertuārā pašā augšgalā ir Emīla

Dārziņa „Melanholiskais valsis”, ko vēlas noklausīties arī visi „Jāņaskolas”, Emīla Dārziņa muzeja, ciemiņi.

Katram latvietim ir savs un reizē arī visas Latvijas dārgums, ko viņš uzskata par pašu lielāko vērtību, kas bagātina mūsu Dzimteni Latvijū. Emīla Dārziņa brīnišķīgie darbi ir nozīmīga daļa no Latvijas skaniskā dārgumu pūra, kas mani dara laimīgu, lepnu un arī atbildīgu nākotnes priekšā.

Kate Smilga,

Jaunpiebalgas vidusskolas 11. klase

Imants Ziedonis ir Latvijas dārgums! Kāpēc? Imants Ziedonis ir tautā mīlēts un respektēts. Visu paaudžu ļaudis ir lasījuši, mācījušies no galvas, citējuši vai pieminējuši Imanta Ziedoņa vārdus. [...] Katram asociācijas par Imantu Ziedoni ir atšķirīgas. Viens ciena viņa dzejoļus, otrs ar patiku atceras „Kurzemīti”, cits augstu vērtē darbošanos pie dižkoku glābšanas. Imanta Ziedoņa daudzpusība atklājas epifānijā „Šodien staigāju tikai pa šķautnēm”. Viņš sevi neuzskatīja tikai par rakstnieku, tāpēc darbojās vairākās jomās, paplašinot pasauli apkārt sev: „Kad man apnika gulēt uz rakstāmgalda šķautnēm, es aizgāju pa citām šķautnēm.”

Galvenais tēls Imanta Ziedoņa daiļradē ir cilvēks. Tā dzīves ceļš tiek atklāts gan priekos, gan bēdās, labos darbos un ne tik

labos. Lai kas arī notiktu, ir jāizdzīvo šis brīdis, jo

„ .. ilgāk par mirkli –
nekas nespēj būt,
Un vairāk par mirkli –
mums neiegūt”.

Arī nepatīkamākiem dzīves brīžiem ir jātiek pāri, nav iespējams dzīvot bez sāpēm. Ja ikdienā nebūtu bēdas, tad es nevarētu prast izjust īstu laimi, prieku un mīlestību, tāpēc jāiemācās pieņemt dažādus likteņa pagriezienus.

Dzīvē sastopos ar ļoti dažādiem cilvēkiem. Tos nevar pārveidot, jāiemācās apkārtējos pieņemt tādus, kādi viņi ir, tāpēc ir jāsadzīvo. Šo sevis kopšanu un attīstību autors attiecina gan uz katru cilvēku individuāli, gan sabiedrību kopumā, ko atklāj epifānijas fragments: „Apiet apkārt... Tas ir vienalga – apiet apkārt ziedam vai apkārt jūrai. Zieds ir tikpat liels kā jūra. Neskriet taisni jūrā, nebrist ziedā, nekāpt cita dvēselē, bet iet tuvu līdzās, apiet apkārt, palikt tuvu.” [...]

Man noderīgākā ceļazīme – nedrīkst padoties, vajag sasniegt izvirzītos mērķus, jāprot dzīves gūzmā izvēlēties svarīgāko jeb jāprot atdalīt graudus no pelavām.

Dārgumi ir īpaši. Tie ir jāmeklē, un tos ir svarīgi novērtēt. Tu, Imant Ziedoni, esi Latvijas dārgums!

Karlina Šagiždanova,
*Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas
12.d klase*

Gundega Kļaviņa, Siguldas Valsts ģimnāzijas 7. klase

Vai varu teikt, ka mēs visi esam Latvijas dārgumi? Varbūt tādi mazliet „negatavi” dārgakmeņi, vēl nenoslīpēti? Un kurā brīdī tapsim par īstajiem, „pareizajiem” dārgumiem? Vai ir tādi standarti, pēc kuriem tiekam izmēriti un novērtēti, un atzīti, ka nu jau esam īsti un pareizi? Par to vēl domāšu!

Nesen iedomājos, ka mēs mirdzam, kad runājam ar kādu, ko mīlam, ka mēs izstarojam gaismu, kad esam laimīgi. Varbūt Latvijā šodien maz mīlam, jo bieži šķiet, ka gaismas palicis tik maz? Varbūt arī šai jomā es varu ko līdzēt. Mana mirdzēšana iespīdēs kāda dzīvē, tā mēs cits caur citu vairosim gaismu! Cik liels mirdzums rodas, kad esam kopā ar saviem mīļajiem! Taču neviens dārgakmens nav pilnībā apaļš un gluds, tāpat kā mēs. Mums katram ir savi „stūri”, kas padara mūs atšķirīgus no citiem. Ir „stūri”, kas ir pavisam asi, tos mēs varam nedaudz noslīpēt, bet tomēr „stūrišiem” ir jābūt. Tikai daži mācēs sadzīvot ar tiem, tāpēc šie cilvēki arī ir mūsu dārgumi.

Katram no mums ir vismaz viens cilvēks, kas ir mūsu īstais dārgums. Kāds, kurš vienmēr liek mirdzēt. Kāds, kuram mēs liekam mirdzēt. Katram no mums šis dārgums parādās noteiktā laikā, precīzāk sakot, mēs ieraugām šo dārgumu. Ne vienmēr šis dārgums ir mūsu ģimenē, par tādu var kļūt pavisam svešs cilvēks. Vai ir viegli iegūt dārgumus? Mēs zinām no pasakām, ka tas nebūt nav viegli, par tiem reizēm vajag stipri cīnīties. [..] Bet

kāda vilšanās, neizdošanās ir tikai ceļš, tā nav apstāšanās. Īsto dārgumu meklēšana turpinās.

Esmu bagāta – man ir vairāki dārgumi. Viens no tiem ienāca šajā pasaulē 2020. gada 18. novembrī, tā ir mana brāļa meitiņa. Es ļoti ilgi viņu gaidīju, un šis mazais cilvēciņš liek man mirdzēt pat vismaģākajos dzīves mirkļos. Arī viņas tētis, mans brālis, ir mans dārgums. Viņš ir tas cilvēks, kurš mani atbalsta un neļauj zaudēt ticību saviem spēkiem. Es ļoti lepojos ar šiem cilvēkiem, un dažreiz man pat šķiet, ka neesmu viņus pelnījusi. [..]

Mums katram jāmacās saprast, ka mēs ikviens topam par Latvijas dārgakmeni. Jā, dažus kāda liela roka, kāds nežēlīgs rats saberž, sašķel smalkās druskās, tie izput putekļos, bet kāda dārguma daļa bijusi arī viņos. Mēs dzīvojam! Mēs mīlam! Arī kļūdāmies! Mēs veidojam savu tautu, mūsu lielo Latvijas dārgakmeni Baltijas jūras krastā!

Sintija Pokšāne,

Viļānu vidusskolas 11. klase

Vieta, kuru es uzskatu par savu Latvijas dārgumu un kura man [..] ir tik svarīga, ir lauku un vasaras māja, kas pieder manai ģimenei. Ļoti liela māja ar desmit istabām un pat divām virtuvēm. Es šajā mājā pavadīju visus savus vasaras brīvlaikus. Tā ir vieta, kur visa mana ģimenes satiekas reizi gadā.

Tā kā pie mājas ir daudz vietas, mēs reizēm organizējam jautras aktivitātes, piemēram, futbola spēli vai volejbolu un pat maksājerēšanas sacensības pie ezera.

Es dzīvoju Beļģijā, bet katru reizi, kad atbraucu uz Latviju, viena no svarīgākajām lietām, ko gribu izdarīt savā brīvlaikā, ir aizbraukt uz laukiem.

Kad biju maza, mana omīte veidoja mazu nometni ar maniem brālēniem, māsīcām un draugiem. Mēs katru gadu tur pavadījām nedēļu. Mēs visu laiku darījām kaut ko jautru ārā. Pat tad, kad bija lietus, tas mums netraucēja, mēs gājām skraidīt ārā lietū. Netālu no mājas ir siltumnīca, kurā mana omīte un opis iestādīja gurķus un tomātus, un mums ar brālēnu tur patika pavadīt laiku. Mana omīte nekad nevarēja saprast, kur visa raža pazudusi. Kad domāju par šo māju, man nāk prātā mana bērnība un tas, kā es tur blēņojos.

Ar laiku, kad es kļuva vecāka, mana omīte vairs neorganizēja nometnes. Viņa bija nogurusi, un viņai nebija vairs tik daudz spēka. Bet tas mani neapstādināja kaut ko pašai noorganizēt. Es rakstīju īsziņas saviem draugiem, māsīcām un brālēniem, lai mēs vienatnā pavadītu nedēļu laukos, un visi, protams, tam piekrita. Visi bija laba kompānija, mums nekad nebija skumīgi, un mēs blēņojāmies. Šī māja ir ļoti svarīga man, manai ģimenei un pat draugiem.

Tomēr apmēram pirms mēneša notika šausmīga un traģiska lieta. Lieta, kuru

es pat nevarētu iedomāties, ka tas tā varētu notikt. Kādu rītu, kad gatavojos skolai, man tēvs pastāstīja, ka lauku māja nodegusi. Vairs nekas nav palicis. Kad tas notika, visa mana ģimene bija šokēta. Mēs vēl tagad nezinām, kas precīzi bija noticis, jo neviena nebija mājās. Mani vēl skumjāku padarīja tas, ka tajā brīdī es atrados divus tūkstošus kilometru no šīs mājas un pilnīgi neko nevarēju darīt.

Neskatoties uz to, ka šīs mājas vairs īstenībā nav, tā visu laiku būs mans Latvijas dārgums. Visas atmiņas, kas palikušas šajā mājā kopš bērnības, vienmēr būs manā prātā. Visas manas ģimenes pieliktās pūles un visi jautrie mirkli nekad netiks aizmirsti. Pat pēc desmit gadiem mēs joprojām runāsim par to vietu, tā mums visiem bija un būs mūsu Latvijas dārgums.

Kristiāna Stulģe,

Briseles 2. Eiropas skolas 12. klase

Ar himnu
bez asarām neiztikt

Neesmu, šķiet, pārlietu sentimentāla. [...] Tomēr visā dzīves notikumu murskulī ir viena dvēseles nostūrī glabāta sentimentalitātes vai pat senču atbalss izpausme – kad dzirdu valsts himnu, asaras birdinu kā negudra.

Vairs precīzi neatceros, kad pirmo reizi apzinājos šo īpatnējo un pat brīžiem

neveiklo paradumu. Kopā ar klasesbiedriem sēdēju skolas zālē, ritēja valsts svētku pasākums, direktore norunāja svinīgo runu, satraukumā gaidīju priekšnesumu ar skolas kori, kurā dziedu arī es. Norimstot direktorei veltītajiem aplausiem, izskanēja trīs katram latvietim tik ļoti zināmie un tuvie akordi, kas mudināja celties kājās un dziedāt. Tās bija Kārļa Baumaņa komponētās Latvijas valsts himnas „Dievs, svētī Latviju!” pirmās notis. Manam tobrīdējam stāvoklim nevajadzēja mudināt uz raudāšanu. Nestāvēju ne pie Brīvības pieminekļa, ne pie cita vēsturiski nozīmīga objekta. Tā bija visparastākā skolas zāle. Man pietika ar sarkanbaltsarkano karogu, kuram bija pievērsti mūsu acu skati, man pietika ar telpu, kura ne ar ko neatšķīrās no citām.

Pagaidām neesmu izlēmusi, kam ticu un kam neticu, vai Dievs pastāv vai nepastāv, bet, kad dziedu Latvijas himnu, tam nav nozīmes. Tad mana dvēsele lūdz: „Dievs, svētī!” Tam, atšķirībā no visa cita pasaulē, patiešām ticu. Un tā katru reizi stāvu kā maza meitenīte, apjukusi un apmaldījusies savās emocijās, jo neizprotu, no kurienes tās radušās? Kāpēc lāpu gājienā, kad visapkārt kvēlo lāpu gaišās ugunis, mana dvēsele ir mierīga un nesatricināma, bet te, šajā mazajā telpā, kuru veido mana balss un himnas skaistā melodija, es stāvu, acis ciet turēdama no bailēm, ka asaras neaicinātas kritīs lejup

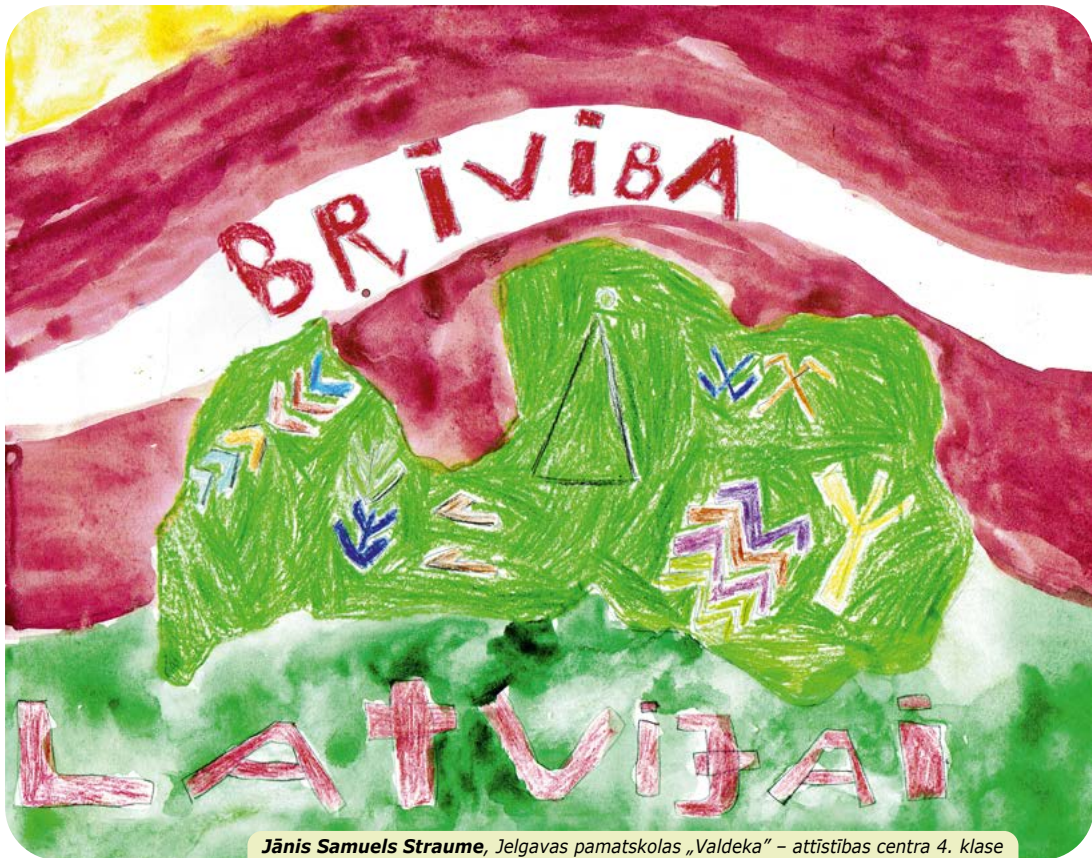
pa maniem vaigiem? Kā gan tām ļaut vaļu, kad apkārt tik daudz cilvēku?

Iespējams, iepriekšējā dzīvē biju karstasinīgs valsts patriots, kas savas dzīves pēdējās sekundes, dodoties uz viņsauli, pavadīja, dungojot valsts himnu. Vai arī vienkārši negribu atzīt, ka ikdienas steigā piemirstu to, cik ļoti tomēr mīlu šo zemi ar visiem tās krāšņumiem, labumiem un pat trūkumiem. Tāpēc, dziedot himnu, izjūtu katru izskanējušo vārdu.

Mācību stundā runājām par latviešiem, kuri kara posta dēļ devās trimdā, meklējot patvērumu citās zemēs. Radās jautājums par vērtībām, kuras neizzūd, lietām, kuras es kā latviete ņemtu līdzi, ja nāktos valsti pamest. Tobrīd, apmulsuma vadīta, prātīgi izlēmu, ka ņemtu savas rotaslietas, jo tās ne tikai kalpotu par mīļlietiņām, bet arī noderētu kā vērtīga manta apmaiņai pret naudu. Tagad, ilgāk apdomājot šo jautājumu, savam sarakstam pievienoju arī bloknotu, kuram uz vāka pirms pāris gadiem uzrakstīju valsts himnas vārdus ar visām notīm, jo tas ir mans dārgums, tas ir manas dvēseles, manas tautas, manas Latvijas dārgums.

Kate Stunkus,
Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas
12. soc. klase

Jānis Samuels Straume, Jelgavas pamatskolas „Valdeka” – attīstības centra 4. klase

Mana Latvija!

Iedzīvotājs, šķiet, ir pašsaprotams jēdziens, jo valsts nevar veidoties [..] un pastāvēt bez tā. Bez šaubām, ikviens Latvijas iedzīvotājs ir svarīgs, tomēr īsts dārgums ir cilvēks, kuram dzīvesvieta ir mīļa. Cilvēks vienmēr var atrast neapmierinātības iemeslus, tomēr labāku dzimteni un vietu, kur palikt, iedomāties ir

grūti. Latviju var mīlēt par to, kāda valsts tā ir, nevis par to, kāda politiskā, ekonomiskā sistēma tur pastāv. Es mīlu Latvijas dabas skatus, savas mājas un ikdienu, ko redzu. Nekad neaizmirstu, kur piedzimu, augu un dzīvoju. [..] Es kā Latvijas iedzīvotājs uzskatu, ka mana Tēvzeme nav valsts bez izredzēm, tai priekšā vēl ilga nākotne. Šī nākotne nevarēs pastāvēt bez iedzīvotājiem, kas strādās un attīstīsies tās

labā. Apziņa, ka arī es būšu lietderīga un nozīmīga, silda sirdi.

Mana Latvija ir valsts ar interesantu vēsturi. Vēsture veido kultūru un tradīcijas, kas tiek nodotas no paaudzes paaudzē. Ir ļoti svarīgi saglabāt šo tradīciju mantojumu, jo tā ir neatņemama jebkuras valsts un tautas sastāvdaļa. Svinēt Latvijas svētkus, godāt un ievērot dažādas pieņemtās tradīcijas nozīmē respektēt dzimteni. Katram Latvijas iedzīvotājam, arī man kā tās dārgumam, būtu jāzina, kādi notikumi norisinājās, pirms izveidojās valsts, ko es pazīstu tagad, un kas bija jāupurē priekštečiem. Es, mana ģimene, draugi palīdzam saglabāt Latvijas kultūru, svētkus, nozīmīgus notikumus. [...] Latvija ir mana dzimtene. Tā ir vieta, kas ietver sevī dažādu tradīciju un paražu gammu, kuras es iepazīstu un nodošu nākamajām paaudzēm. Es esmu dārgums, kas ļauj Latvijai ziedēt, jo, kad attīstos es, pilnveidojas arī mana dzimtene.

Milana Kutjuna,

Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas 12.d klase

Viens no dižākajiem dārgumiem ir Dziesmu un deju svētki. Šie [...] svētki ir brīdis, kurā spoguļojas vēsture, plaiksnī enerģija un mīlestība vienlaikus. Lai gan laiki un paaudzes mainās, šie svētki saglabā savu burvību. Protams, tie tiek pielāgoti laikmetam, taču tajos ir saredzami un sajūtami

pirmsākumi. Vai tie būtu svētki, ja tajos neiekļautu mūsu dižgaru, kā Helēnas Tangijevas-Birznieces, Harija Sūnas, Jāzepa Vītola, Andreja Jurjāna, darbus? Var mainīties aktualitātes vai svētku formāts, taču pamati nepazūd:

„Tēvu tēvi laipas meta,
Bērnu bērni laipotāji.”

Deju ritmi vijas pāri laika laipām, un dziesmu melodijas plūst pāri laika tiltiem. To pieredzējām šajā vasarā, kad, spītējot pandēmijai, svētki notika. „Nāc gavilēt” – tie aicināja. Un mēs atsaucāmies. „Dziesmubērns”, „Saulesviņa”, „Augstāk par zemi”, „Līdz pašām debesīm” – lūk, tā mēs protam svinēt svētkus, līdz pašām debesīm.

Arī es esmu piedalījies deju svētkos un vērojusi no malas, kā norisinās koru koncerts Mežaparka estrādē. Lai gan biju maza, nepieredzējusi un brīžiem nobijusies no cilvēku pūļa, vēl tagad, atsaucot atmiņā šo notikumu, spilgti izjūtu enerģiju, kāda mājo svētkos. Pārsteidzošākais ir tas, ka tā nezūd un ir tikpat dzīva, kā bija pirms pieciem vai desmit gadiem. Deju svētku virsvadītāja Ilze Mažāne 2018. gada deju kolektīvu konkursā atzina: „Es pati esmu piedalījies svētkos gan kā dejojāja, vadītāja, virsvadītāja, gan arī skatītāja, un visspēcīgākā enerģija valda tieši dejojāju vidū...” Būt kopā, dziedāt vienā elpā, dejojot vienlaikus tajā pašā solī – milzīgs spēks.

Dziesma, deja, tērpi, kopabūšana. Kāda ir svētku galvenā ideja? Dirģents

Māris Sirmais atgādina: „Dziesmu svētki ir tas brīdis, kad esmu visvairāk apzinājies savu piederību latviešu nācijai, valstij, valodai un kultūrai.” Tātad darināt, veidot, stiprināt latviešu nāciju. Tas ir laiks, kad cilvēki ir patiesi laimīgi par to, ka ir latvieši, kad esam gatavi sniegt palīdzīgu roku un ar prieku sagaidām ārzemju latviešu atgriešanos dzimtenē, lai uz nedēļu varētu būt vienoti savās mājās.

Šī dārguma skaistākā būtība ir nesamākslotība un spēja aizkustināt gan dalībniekus, gan skatītājus arī no citām valstīm. Tik bieži, atskatoties uz interviju fragmentiem televīzijā, kas saistīti ar Dziesmu un deju svētkiem, var redzēt cilvēku dabiskumu, pārpasaulīgu laimi, lepnumu, ka tieši šī ir mūsu vieta zem saules un ka nekur skaistāk vairs nevar būt.

Agnese Čuda,

Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas

10.soc. klase

Miniatūras

Nami

Tumšā vakarā, kad pa galvu mētājas labāk skaži neizpaužamas domas, man patīk staigāt pa pilsētas ielām. Patīk vērot mašīnas traucamies pa ceļu. Bet visvairāk patīk skaņa, kas rodas nepārtrauktajā riepu saskarē ar asfalu – tieši tā rada īpatnējo lielpilsētas

noskaņojumu. Esmu kā maza parādība padomju laika dzīvojamo māju rajonā; atmetu galvu, un mans skatiens slīd pāri vienveidīgajām daudzstāvu augstceltnēm. Vienā no tām atrodas arī manas mājas. Mājas! Vienādas no ārpuses, vienādas no iekšpuses... „Kāpēc tās visas ir vienādas?” atceros, kā bērnībā līdz apnikumam tirdīju mammu, tēti un omi. „Izaugšu liela un nokrāsošu katru savā krāsā,” biju apņēmies. Tagad esmu liela un zinu, ka šīs drūmās, vienveidīgās ēkas, kuras stāv te gadiem, tādas noteikti arī paliks. Liecība padomju arhitektūrai. Arhitektūrai? Drīzāk racionālismam. Bailēm izcelties un būt pamanāmam. Tomēr arī šādas daudzstāvu dzīvojamās mājas atradušas ceļu līdz latvieša sirdij un kā neielūgts viesis ielīdis manējā. Un, kad tumšajos rudens vakaros iemirdzas neskaitāmās logu actiņas, pelēcīgums pazūd, ielīst gaisma, un – skat! – lielle nami kļūst estētiski.

Liepāja

Liepāja – pilsēta, kuras dvēseli vij vēja brāzmas un Baltijas jūras šalkas. Pilsēta, kurā pa ielām kopā ar gājējiem skrien vējš. Vējš, kas ļauj prātam traukties tam pakaļ un izjust šo gaisīgo sajūtu zem pēdām.

Liepāja ir kā vēstures artefakts, kas sevī tur neskaitāmus noslēpumus un sāpes. Pilsētas izdilušie kara forti, kuri vēja brāzmu un jūras sājā ūdens ietekmē

lēmām pārvēršas par betona grūžu kalniem. Kareivji, kas agrāk staigāja pa karostas zemi un notraipīja to tumši sarkaniem pleķiem. Neskaitāmie nāvi nesošie kara laika ieroči, kas vēl joprojām slēpjas zem smiltīm un gaida savu izcelšanas mirkli. Cietums, kura sienas piesūkušās cilvēku bēdām, asarām un sāpēm; gaiteni, kas atbalso tālo laiku pavēles un kļedzēnus; mūri, kas pieredzējuši soda mērus, par kuriem labāk neaizdomāties.

Ejot pa pilsētu, manī vienmēr ir sajūta, ka vējš aicina uz garu sarunu. Sarunu, kurā rotaļīgi dalīties ar pirmo, kas ienāk prātā. Pilsētas pagātne neļauj izbojāt to, kas Liepājai pieder tagad – cildenums, skaistums, liepājnieku mīlestība, bet visvairāk – brīvība un vējš telefonstabos.

„Līvi”

Liepāja – mūziķu galvaspilsēta, latviešu rokmūzikas meka. Grupa „Līvi” – jūras pērle, Latvijas dārgums, kura vērtība, gadiem ejot, nemainās. Tai piemīt tāds spēks un atmosfēra, ko citi mūziķi nespēj panākt. Sajūta, ka caur „Līvu” ģitāru skaņām un nedaudz aizsmakušajām, neparastajām, muzikālajām balsīm runā pati pilsēta, liekot katram klausītājam sajūst savu spēku. To spēku, kas vijas caur piejūras priedēm un jūras šalkām,

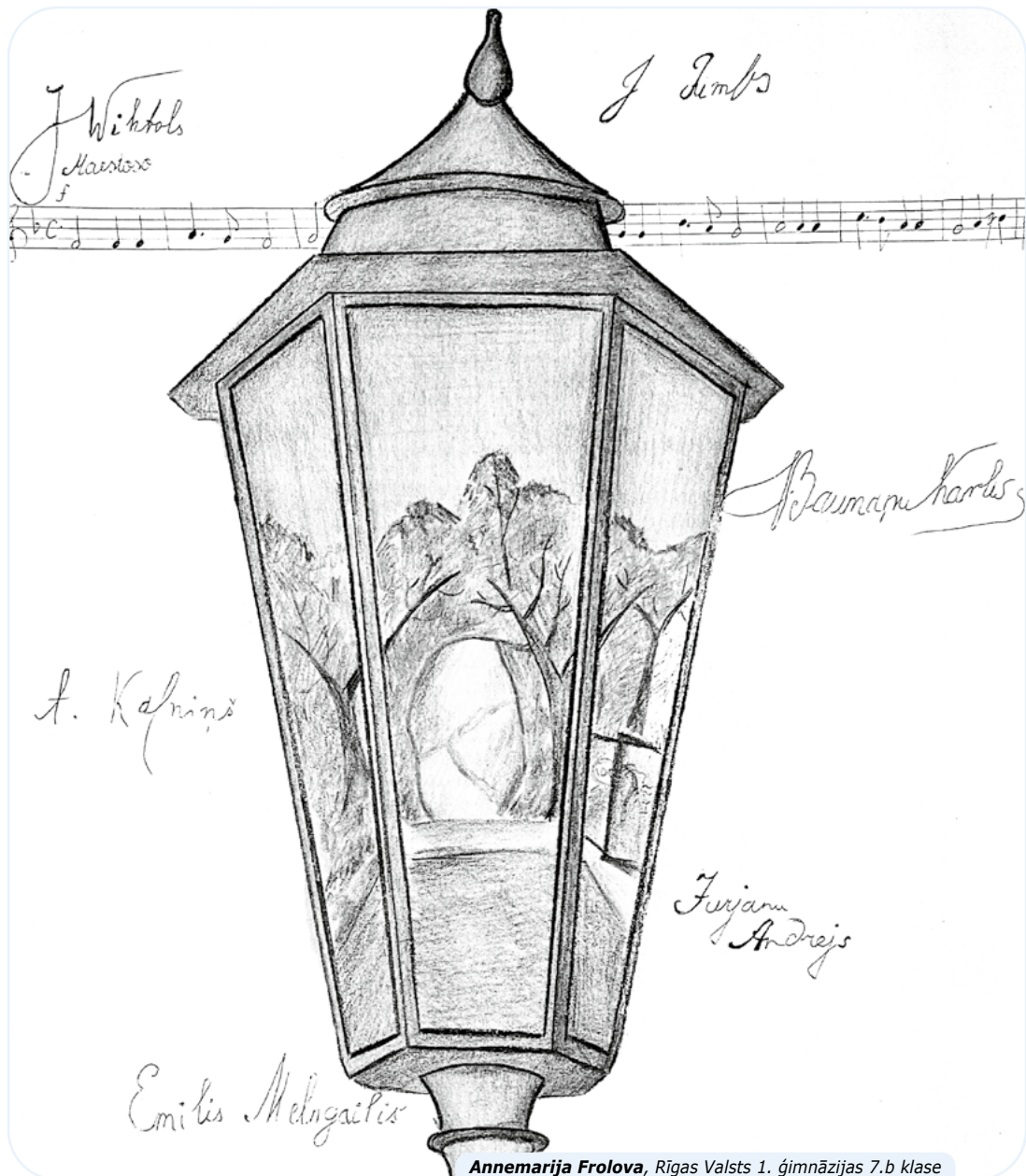

kuras, vētru vadītas, sitas pret Liepājas molu. Brīvības alkas. Spēks un varenība. Latvijas neatkarība. Šādas emocijas kā kaleidoskopā apņem un mainās, klausoties rokgrupas „Līvi” skaņdarbos, dziesma „Dzimtā valoda” jau sen ir himna ikvienas valodas unikālajam skanējumam. Rokgrupas mūzika ietver gan sabiedrības sāpes, ko izjutusi tauta, tiecoties pēc neatkarības atmodas laikos, gan liepājnieku kaisli, kas nav nosmacēta Padomju Savienības gados, gan mīlestību pret savu zemi, savu pilsētu.

Grupai ir traģisks likteņstāsts – citam pēc cita mūziķu dzīves ritējums spēku pilnbriedā tika pārrauts. Bet mums, dzīvajiem, paliek „vairogi”, „apriņa pilieni”, „zilīte pie loga rūts”, eglīte, kas „smaržo un mirdz”, ozola šakņu spēks un varenais „dzelzsgriezējs”. Šķiet, ne cilvēki, bet vējš, ar notīm spēlējoties, iedveš melodijām bezgalīgu brīvību, kas padara šo mūziku dzīvu un iekārojamu. Ķērcošā „Līvu” balss bungu ritma un ģitāras stīgu pavadībā liek saprast – jā, tas ir īsts liepājnieks. Ārēji raupjš, nedaudz brutāls un skarbs, bet iekšēji ievainojams un jūtīgs, liepājnieks, kuram „pasaule smaida” un kura valdzinājumam nav iespējams pretoties.

„Es Jūs mīlu, tas ir viss.”

Annemarija Štālberga,
*Rīgas Tirdzniecības profesionālās
vidusskolas 2.b kurss*

Annemarija Frolova, Rīgas Valsts 1. ģimnāzijas 7.b klase

Pirmā asociācija ar šo tematu ir „Mana dzimta Latvijai”. Pirmais [..] ir mans vecvectēvs – Kārlis Bukums. Viņš ir viens no pirmajiem novadpētniekiem Latvijā, fotogrāfs, kurš dzimis 1884. gada 6. aprīlī, piedalījies Pirmajā pasaules karā. Par piedalīšanos karā saņēmis 4. pakāpes Jura krusta medaļu, un smagā ievainojuma dēļ viņam tikusi amputēta kāja. Invaliditāte viņu nav apstādinājusi, vecvectēvs turpinājis strādāt vairākās nozarēs, tostarp par folkloras vācēju. Viņš apstaigājis daudzus Vidzemes pagastus, kopā savācot un iesūtot ap 18 000 vienību. Šo vienību skaitā bijuši daudzi folkloras materiāli: teikas, nostāsti, tautasdziesmas, pasakas, anekdotes, teicieni, ticējumi, paražas, kā arī apvidvārdi un vietvārdi. Tagad viņa savāktais materiāls glabājas Latvijas Nacionālās bibliotēkas Reto grāmatu un rokrakstu nodaļā, kur ir ap 60 pierakstītas klades un burtnīcas. Kārlis Bukums ir atstājis nozīmīgu devumu Latvijas kultūras un valodas attīstībā, kas, cerams, saglabāsies vēl daudzus gadus, tāpēc viņš noteikti ir mans Latvijas dārgums.

Mana mamma, Andra Dambiniece, pēc skolas pabeigšanas mācījusies medicīnu, beigās ieguvusi feldšera izglītību, bet skarbo deviņdesmito gadu rezultātā sapratusi, ka šis darbs viņai nepatīk. Gadiem ejot, viņa strādājusi gan skaistumkopšanas sfērā, gan arī par īpašumu māklēri, bet kopš 2016. atvērusi linu produktu tirgošanas interneta veikalu amerikāņu platformā

„Etsy”. Cerams, ka viss arī turpinās attīstīties, jo ar šī veikala palīdzību tiek dots darbs gan šuvējām, gan man, tiek eksportēti produkti no Latvijas. Tagad vairākos tūkstošos pasaules mājokļu stāv maza daļa Latvijas, kas nākusi no manas mamma veikala, kas noteikti padara viņu par vienu no Latvijas dārgumiem.

Mans tēvs, Artūrs Dambinieks, pēc 9. klases pabeigšanas aizgājis uz dzelzceļniekiem, kur ātri sapratis, ka viņam tur nepatīk un ka tā nebūs viņa nākotne. Dzelzceļniekus viņš pabeidzis ar ļoti labām atzīmēm un aizgājis uz Latvijas Universitāti, pēc absolvēšanas strādājis dažādos darbos, līdz 1998. gadā dibinājis IT kompāniju „Euroscreen”. Ar savu programmētāju komandu tēvs izveidojis vairākas programmatūras, kuras tagad izmanto vairāk nekā 1000 klientu. Mana tēva ieguldītais darbs ir atspoguļojies tajā, ka Latvija ir attīstījusies un pilnveidojusies IT sfērā, kas apliecina viņu kā Latvijas dārgumu.

Kā pēdējo varu minēt savu māšīcu Lauru Roguli. No agras bērnības viņai patīcis spēlēt šahu, un, mācoties Rīgas Valsts 1. ģimnāzijā, viņa nav varējusi tikt galā ar visām mācībām, tāpēc, vidusskolai sākoties, pārgājusi uz Rīgas Valsts 2. ģimnāziju, kura bijusi daudz pretimnākošāka un ļāvusi apvienot šahu ar mācībām. Mana māšīca ir starptautiskā lielmeistare šahā, uzvarējusi Pasaules U-14 jauniešu šaha čempionātā, desmit reizes uzvarējusi Latvijas sieviešu šaha

čempionātos un daudzkārt sekmīgi pārstāvējusi Latvijas sieviešu izlasi šaha olimpiādēs. Lauras sasniegumi un Latvijas pārstāvēšana noteikti ir atstājusi nozīmīgu devumu, jo ir cēlusi Latvijas vārdu pasaulē, kas viņu manās acīs padara par Latvijas dārgumu. [..]

Ceru, ka nākotnē būs vēl cilvēki no manas dzimtas, ar kuriem varēšu lepoties un saukt par Latvijas dārgumiem.

Rūdolfs Dambinieks,

Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas 12.d klase

Viens no patriotisma veidiem ir etniskais patriotisms. Es [..] esmu dzimis Latvijā. Arī mani vecāki un vecvecāki ir dzimuši šeit. Tas nozīmē, ka viendabīgā etniskā pieredze ir mūsu asinīs. Manu vecāku dzīves laikā par Latvijas valsti tika sniegta negatīva informācija, stāstot, cik laba dzīve ir Padomju Savienībā, atšķirībā no buržuāziskās Latvijas laikiem. To kompensēja mana vecvectēva stāsti par savu pieredzi, dzīvojot Latvijas Republikas laikā. Šo attieksmi es uzņēmu no sava tēva stāstiem. Mutvārdu pieredzes nodošanas ceļš vienmēr ir kompensējis to, ko mums mēģina iegalvot oficiālā propaganda, kā arī neticēt tiem politiskajiem spēkiem, kas apšaubā Latvijas valsts iespēju būt par „veiksmes stāstu”. „Mūs nevar vairs uzvarēt ar spēku – mēs esam tagad visspēcīgākās alianses locekļi, kāda vien

pasaulē ir pastāvējusi,” teica Vaira Vīķe-Freiberga. Man ir stipra ticība Latvijas valstij, ko nevar sagraut ar negatīviem komentāriem.

Vēl viens patriotisma veids ir politiskais patriotisms. Galvenais pilsoņa pienākums ir doties uz vēlēšanām un veikt izvēli. Man ir 16 gadi, un to vēl nevaru izdarīt. Bet jau tagad skatos dažādus politiskos raidījumus, lasu ziņas un skatos televīziju. Esmu iemācījies atšķirt savtīgas intereses un melus no patiesības. Man ir izveidojies savs viedoklis. Tāpēc, kad es būšu pilngadīgs, arī izdarīšu savu izvēli. Un to sāksu ar 15. Saeimas vēlēšanām. Vērtīgākā daļa no Latvijas ir tās cilvēki, tajā skaitā arī es. Rūpes par tiem ir rūpes par Latviju.

Svarīgākais patriotisma veids ir pilsoniskais patriotisms. Lai es sevi uzskatītu par pilsonisku patriotu, man ir jāiesaistās sabiedriskajā dzīvē. To es arī pilnvērtīgi daru. Viens no kultūras pasākumiem, kuru apmeklēju pēdējā laikā, ir Marta Kristiāna Kalniņa koncerts „Imantam Kalniņam 80”. Es priecājos par latviešu sasniegumiem sportā; kad Latvijas 3x3 izlase izcīnīja zelta medaļu Tokijas olimpiskajās spēlēs, mani aptvēra prieka un patriotisma izjūta. Katru mēnesi ar ģimeni izbraucam apskatīt Latvijas dabu. Esam bijuši skatīties nesen izvietotās metāla skulptūras pēc Jaņa Rozentāla gleznas „No baznīcas”. Atradām arī saistību ar Svētās Annas Luterāņu baznīcu Jelgavā.

Es esmu īsts latvietis un šis valsts patriots. Es varu sevi dēvēt par Latvijas dārgumu, ja novērtēju Latviju kā savas dzīves dārgumu.

Rolfs Meiliņš,

*Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas
10. klase*

Plauktā putekļus krāj bieza, senu laiku smalko aromātu dvesoša grāmata. Es jūtu, ka tā vēlas pastāstīt man savu stāstu.

„Nemanot rudens iet uz beigām, aiz loga rūtīm pavisam drēgns, ārā klusām lien lietus, rudens pēdējie vēji un lietus lāses skumīgi noglauž nost koku lapas. Skrandains puīselis ar gaišu galvu un stipriem pleciem trallina kādas dziesmas nozudušos vārdus cerībā kļūt par valsts sargu, armijas bērnu, nenojauzdams, ka ir viens no tautas dārgumiem, kas no pašu zemes nāk. Puīselim zem kājām gurkst ūdens lāses dubļu dejā, paceļot galvu, viņš cenšas saskatīt nebēdnīgos saules starus. Viņš brīnās par debesīm savā tēvu zemē, cik cerību tās atsaūļo. Pārvarējis visus šķēršļus, ar mātes siltajām plaukstām sildīts, stājas ierindā modrais kareivis, cēli pacēlis galvu, lai kļūtu par mūsu varoni, mīlot Tēvzemi. Cauri dienām, cauri gadiem nāk no puīša karstās sirds atmiņas, kurām

dziesmas velta skaistākās. Sirdi plosa skumjas bargās, kad roku rokā stāj ļaudis, dziedot slavas dziesmas. Bet vai vīram sirdi mocīt, ja tik daudzi viņa nastu sargā kā sveces liesmu? Un laiku pa laikam piemin tās dienas, kad cauri tumsai katrs tāds vīrelis, piedzīvojot sārtbaltas liesmas, ne reizi nepacēla balto karogu kā padošanās zīmi, bet gan godam nesa sirdi Tēvzemes karogu. Skatoties uz tautas bērniem, kuri dzied dziesmas un danci velk, laimi vēlot rītausmā agrā, vīrs saprot, ka droša mūsu tauta, kas piepilda valsts pastāvēšanu ar būtību. Divas krāsas karogā, vecās rētas vējš lēnām koku lapās izdancina, Tēvzemes daba, kura lepoties liek, spītējot salam, uzklāj balto sniega segu, lai tautas bērni aizmirst dubļainās lapas, kuras agrāk tautai nesa nestundu. Laikam ejot, patriotiskās sajūtas ieskauj katra sirdi, pateicoties par to, ka spēj vienot un ilgu mūžu dāvāt. Latvijas tauta lepojas ar himnu, kas rīta agrumā nastu atvieglo. Un rodas jautājums: „Vai zemi šo nemilēt drīkst?!”

Es aizveru grāmatas vāku, pārdomās iegrimusi, paveros skatā aiz loga un saprotu, ka esmu viens no Latvijas dārgumiem, kam piedzimt bija lemts Latvijā.

Sigita Sirsniņa,
*Elejas vidusskolas
12. klase*

Ralfs Atis Terehovs, Salaspils 1. vidusskolas 3.b klase

Zeme kā auglīga augsne ir visa sākums. Gadsimtu gaitā svētku [..] galdus rotā tieši zemes dāvanas: vai tā būtu latvieša rupjmaize, nākusi no zemē auguša rudzu grauda, vai kāds plūktais zieds noskaņas radišanai. Latvieša prasmi novērtēt zemi un tās pašreizējīgo dāsnumu var manīt tautasdziesmās. Apdziedāta bagātīga raža, sūri dungots par neražu, arī nav aizmirsts par veltēm

bagātiem galdiem. Aiz vārda „zeme” ir paslēpti tādi sinonīmi kā „tīrums, lauks, pļava”. Zeme ir vienīgais stabils pamats zem kājām. [..]

Šis skatījums atklāj vārda „zeme” otro dabu, kura ķermenī rada patīkamas trīsas. Tā ir piederība zemei, precīzāk, vietai, dzimtenes sajūšana sevī. Šī sajūta rodas ciešā saskarē, kas ir augstāka par fizisko pieskārienu. Pieaugušais, ejot pa

bērnības un jaunības gadu takām, izjūt sirdī iezogamies ilgas jeb nostalgiju pēc pavadītā, aizgājušā. Vai Rainis būtu radījis savus nācījas ideju darbus, ja neatrastos trimdā Kastaņolā? Cilvēkam līdzdarbojoties vidē, veidojas nepārspējami sarežģītas attiecības ar tās fizisko ķermeni, jo katrs notikums, katra savstarpējā mijiedarbība laika telpā atstāj pēdas. [..]

Garīgo un emocionālo saistību, klātesamību ar zemi var manīt, tikai to pametot vai esot apdraudētam. Ķermeni var pārņemt pulsējoši emociju viļņi, kas mudina atgriezties vai sērot, vai cīnīties. Vai tā jutās daļa latviešu bataljona strēlnieku, kuri devās kaujās pret atnācējiem? Vēlēšanās nosargāt savējo. Un nav jau svarīgi, cik liela ir zemes radītā identificēšanās vieta vai notikums, galvenais šajā jautājumā ir nosargāt sajūtu sevī. Saglabāt savas zemes brīvību. Zeme, piederība tai – konkrētai vietai, kā pilsētai, pagastam vai ciemam, biedrībai, kas par savu mājvietu izvēlējusies kādu pamestu ēku Gaujas krastā, vai ideoloģiskajai pārliecībai, kas sakņojas apvidus vēsturē – ir cilvēces cīņas spēks. Ar vārdu „zeme” cilvēks izprot apkārtējo pasauli. Vieta, kur atrodos, ietekmē manus paradumus. Esmu visu mūžu dzīvojusi pie dabas, tuvu zemei. Es ticu tās spēkam. Zeme dziedē, jo ne velti ir paraža likt zemi uz bites koduma vietas vai ceļmallapu uz brūcēm.

[..] Jā, tāpēc zeme ir Latvijas dārgums! Kā jau dārgakmens, arī daudzšķautņains, bet to nevar salīdzināt ar auksto dimantu,

kas pirkstā ir retajam. Tas ir vārds, kas tapis ikkatra latvieša mutē un atradis savu vietu sirdī.

Krista Undīne Skutele,
Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas 12.d klase

Man dārgums ir mājas laukos, kur uzaugu ar ģimeni, dabas [..] ieskauta. Mazāka būdama, es kaunējos par to, ka dzīvoju nomaļā un klusā Latvijas stūrītī. Man bija bail no tā, ko domās vienaudži, bet nu es nevarētu lepoties vairāk ar to zemīti, kokiem un Lielupi, kas mani uzaudzināja. Pat tagad nereti mēdzu aizdomāties, kāda es būtu, ja ar ģimeni šeit nedzīvotu. Šī vieta, šī daba, šie cilvēki man ir tik daudz iemācījuši, nezinu, kā tiem jēlkad būšu spējīga atmaksāt. Pat nemāku vairs garlaikoties, jo visur, kur skatos, ir kāds darbiņš. Savas mājas ir jākopj, jāpieskata un jāmīl kā paldies par visu, ko tās sniedz – juntu virs galvas, ābolus rudenī, smaržīgu ziedu plāvu un krāsns siltumu.

Alise Olivija Černova, Rīgas 34. vidusskolas 3.c klase

Lepojos ar saviem senčiem, kuri cīnījās par savu gabaliņu Latvijas un neatdeva to neparko. Tagad gan es, gan mani vecāki un brāļi tiem pateicamies, jo tieši viņi šo vietu padarīja par mūsu mājām. Katru svētdienu mani pamodina vecmāmiņas svaigi cepto speķa pīrādziņu smarža, kas piepilda visu māju. Viņa vienmēr saka, ka man jāiemācās tos cept, jo kādu dienu man tie būs jācep viņas vietā. Svētdien to apsolos izdarīt. Varbūt kādā saulainā rītā es saviem mazbērniem arī tos mācīšu cept.

Man te, visapkārt, ir tikai skaistas ainavas, kas vienmēr izskatās nedaudz citādākas. Katru dienu, katru stundu tās nemitīgi mainās. Joprojām atceros, kā maza skrēju caur pelašķu un smilgu pļavām, kamēr vecmamma dziedādama vāca tējas. [..]

Katru dienu pastaigājamies ar sētas vislielāko sargu – sunīti Bubīti, tad abi atnākam mājās un pastāstām mammai kaut ko jaunu, ko pamanījām tajā pašā mazajā, nomaļajā un klusajā Latvijas stūrītī.

Nevaru gana pateikties manām dārgajām mājām, kur uzaugu, dabas un mīlestības skauta. Nespēju sevi iedomāties nekur citur kā te. Tik daudz atmiņu šeit radīts, tās saskaitot vien, paies vesela mūžība.

Meldra Štelmahere,
Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas
11. klase

Mana mamma vienmēr ir blakus, kad man viņu vajag visvairāk, [..] vienmēr ir parūpējusies, lai mums visiem ir ēdiens, ko likt uz galda vakariņās, kāds apģērba gabals, ko uzvilkt, lai nenosaltu bargajās Latvijas ziemās, kā arī viņa mums ir nodrošinājusi vietu, ko saukt par mājām, lai visi radiņi sanāktu kopā un nosvinētu Latvijas dzimšanas dienu. Bet pats galvenais ir tas, ka viņa ir likusi mums justies mīlētiem.

Mana mamma vienmēr ir strādājusi darbus, kuros viņa palīdz Latvijai gūt skaistumu, viņa ir piedalījies Liepājas pašvaldības projekta „Lielais dzintars” izveidē, kā arī daudzos citos Latvijas projektos, kas padara mūsu valsti skaistu gan latviešu, gan ārzemnieku skatījumā.

Es ar savu mammu lepojos par visu, ko viņa ir izdarījusi gan manā un manu māsu labā, gan Latvijas labā, kā arī ieteiktu visiem mīlēt savu mammu un lepoties ar viņu. Mammu! Tu esi Latvijas dārgums!

Zintis Jānis Zariņš,
Pumpuru vidusskolas 12.b klase

Valodas dārgumus visspilgtāk var saskatīt dažādos latviešu [..] rakstnieku darbos, piemēram, Raiņa, Aspazijas, Aleksandra Čaka, Rūdolfa Blaumaņa un citu daiļradē. Viņu darbos ir saglabājušās gan valodas iezīmes, gan atmiņas no tiem laikiem, kas jau paši par sevi ir Latvijas dārgums, jo bez šiem notikumiem nebūtu iedomājama

Latvija tāda, kāda tā ir šodien – neatkarīga un bagāta. [..]

Latvija ir bagāta ne tikai ar valodas krājumu, bet arī ar dabu. Ikvienu ieceļotāju vienmēr piesaista Latvijas skaistā un bagātīgi zaļā daba. Visapkārt ir zaļi meži, krāšņas pļavas un skaistas upes, kas ietek zilajā Baltijas jūrā. Latvijā ir iekārtoti vairāki dabas rezervāti un nacionālie parki, kuros ir daudz un dažādu aizsargājamo augu un dzīvnieku sugu. Lai arī turpmāk Latvija būtu tikpat krāšņa un bagātīga, latviešiem jārūpējas par savu zemi – nepiesārņojot, iestādot kokus un saudzējot dzīvniekus.

Vienmēr var dzirdēt, ka citas valstis ir guvušas sasniegumus, uzskatot, ka Latvijā to ir gaužām maz, taču tā nav patiesība. Valsts ir bagāta ar zinātniskajiem atklājumiem un pētījumiem, kuri ir nesuši izaugsmi Latvijas un arī pasaules zinātnē. Latvija spilgti izceļas ķīmijas un medicīnas jomā, atklājot jaunus medikamentus un attīstot ārstēšanas veidus. Piemēram, 1975. gadā tika izgudrots meldonijs, kas ir medikaments sirds un asinsvadu slimību ārstēšanai, bet 2011. gadā Latvijā tika sekmīgi veikta pirmā aknu transplantācija.

Vērtīgs ir katrs latvietis, kas dzīvo Latvijā un runā latviešu valodā. Tie palīdz Latvijai neizzust šajā lielajā pasaulē. Spēks slēpjas vienotībā – kamēr visi būs kā viens veselums, Latvija nekur nepazudīs.

Evelīna Bērziņa,

Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas 12.d klase

Viens no lielākajiem Latvijas dārgumiem ir Sibīrijā rakstītās vēstules uz bērza tāss. Tā arī ir liela Latvijas vērtība, kuras citur pasaulē nav. Tas ir lielisks apliecinājums par dzīvi Sibīrijā un par latviešu dedzīgo vēlmi rakstīt sev tuvajiem uz Latviju, apmainīties ar informāciju un uzturēt saikni.

Sibīrijā rakstītās vēstules uz bērza tāss ir iekļautas UNESCO sarakstā. Kad 1941. gadā un 1949. gadā vairāk nekā 57 525* latviešu izsūtīja uz Sibīriju, bērzu tāsis bija teju vai vienīgais pieejamais materiāls, uz kura rakstīt vēstules. Bija cilvēki, kas izmantoja bērzu tāsis ne tikai kā materiālu, uz kura rakstīt vēstuli, bet kā dāvanīgu, suvenīru no Sibīrijas taigas. Uz bērza tāss vēstulēm bieži bija zīmēti notikumi un redzētais Sibīrijā vai mokošais neziņas ceļš, braucot uz to, veidotas apsveikuma kartītes. Šīs vēstules parāda, ka pat apgrūtinātos apstākļos var rast risinājumu, lai panāktu vēlamu rezultātu. Latvieši rakstīja vēstules krievu valodā, jo baidījās, ka cenzūra varētu tās neapstiprināt un nenosūtīt, ja būtu rakstīts latviešu valodā. Vēstules ir savāktas kopā vienā ceļojošā izstādē un tiek parādītas sabiedrībai gan Latvijā, gan ārvalstīs.

Daudzi nezina par šādām vēstulēm, bet tā noteikti ir neatņemama daļa no Latvijas, tās vēstures un sabiedrības. Pateicoties šīm vēstulēm, mēs varam uzzināt ko vairāk par izsūtīto latviešu dzīvi Sibīrijā, it īpaši, ja tās ir saglabājušās lielā daudzumā no dažādiem reģioniem, ģimenēm, laikiem.

Vēstules no Sibīrijas ir laika zīmes, kuras lasīt un saglabāt tautas atmiņā. Tās ir Latvijas dārgums, kuras kļūst par spēka un iedvesmas avotu grūtos brīžos.

* Dati ņemti no „Nacionālās enciklopēdijas”.

Līva Morozova,
Valmieras Dizaina un mākslas vidusskolas
3. kurss

Latvijas Dziesmu un deju svētki

Dziesmu un deju svētki pastāv kopš 1873. gada [..] un notiek reizi piecos gados Rīgā gan kā festivāls, gan kā kultūras process. Tūkstošiem svētku dalībnieku vienojas kopīgā dziesmas un dejas ritmā, radot kopības sajūtu. Svētkos piedalās katrs novads, ciemats un pilsēta, nešķirojot vecumu vai statusu, būtībā uz svētkiem ir aicināts jebkurš. Dziesmu un deju svētki ir īsta tradīcija un pierādījums, ka mērķtiecība un kopdarbība stiprina un apliecina sabiedrības nacionālo un kultūras identitāti.

Man pašai ir palaimējies, un esmu piedalījies 2018. gada Dziesmu un deju svētkos kopā ar savas skolas kori. Visgrūtākais visu svētku norises laikā bija mēģinājumi, kas norisinājās divas dienas – ārā, karstumā. Tie sākās agri no rīta un turpinājās līdz pat vakaram.

Taču, neskatoties uz grūtajiem divu dienu pārbaudījumiem, trešās dienas koncerts bija tā vērts. Dziedot kopkorī, sevī izjutu mūsu tautas varenību un vienotību, dziedot dziesmu „Saule, Pērkons, Daugava”, acīs saskrēja neviltotas asaras un pārskrēja šermuļi. Šīs sajūtas paliks atmiņā uz visu dzīvi.

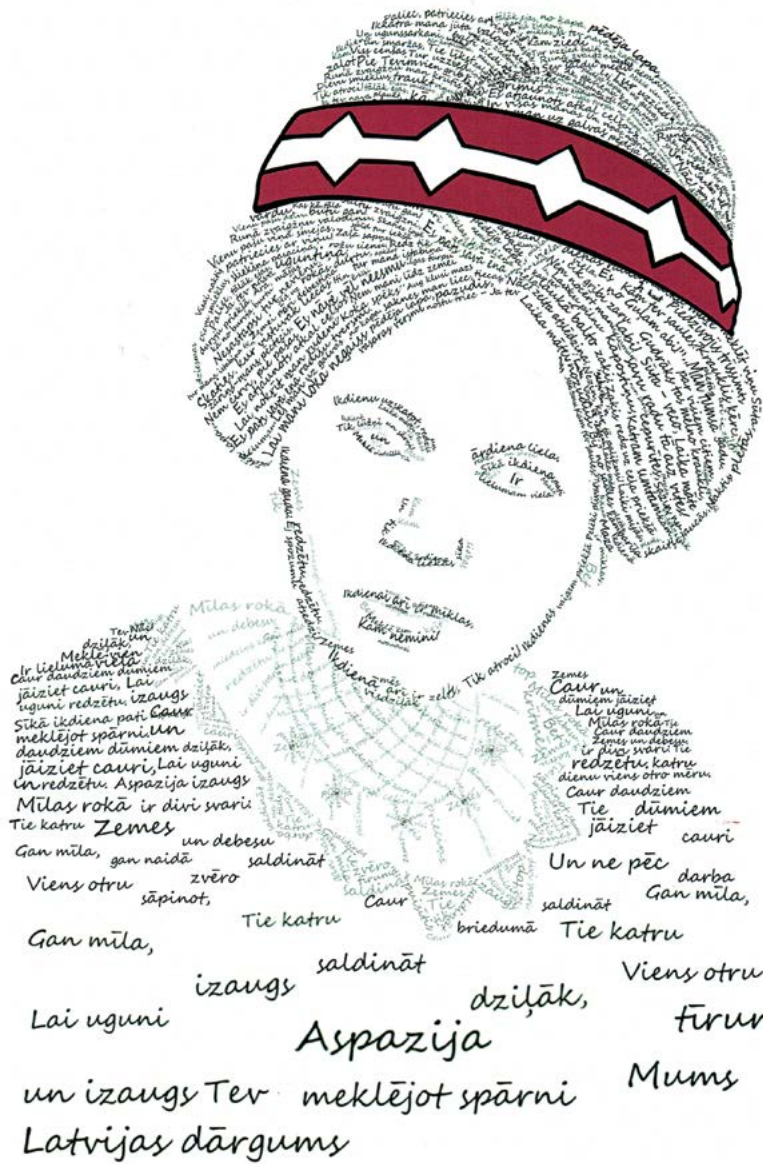
Jau svētku priekšvēstures periodā kopdziedāšana bija ļoti svarīga, tā skaidri pauda mostošos tautas pašapziņu – par to kļūst zināms, lasot Andreja Pumpura eposu „Lāčplēsis”. Dziesmu svētku tradīcija sabalsojās ar jaunlatviešu centieniem modināt tautā slāpes pēc zinībām, pēc mākslas, skaistuma, dvēseles kopšanas. Tie cēla nacionālo pašapziņu un radīja pārliecību par tautas potenciālu ne tikai mākslinieciskajās izpausmēs, bet

arī kopīgā, saskaņotā darbībā ceļā uz savu valsti. Dziesmu un deju svētki mūsu Latvijai dod spēku un vienotību, pārliecību par sevi, kas satur mūs visus kopā.

Nobeigumā varu ar pārliecību teikt, ka Latvijas dārgums tik tiešām ir Dziesmu un deju svētki un tie vienmēr tādi būs. Dejojā izdejos latviešu tautas likteņgaitas, vēsturi, savienos laikus, paaudzes un notikumus, izdejos priekus un bēdas, laimi un nelaimi.

Alise Vinceviča,
Valmieras Dizaina un mākslas vidusskolas
3. kurss

Latvietis. Ja kāds domā, ka esmu kļūdains uzrakstījis vienu no burtiem, tā nav. Šis vārds tā reiz tika rakstīts un ir kā sākums kādam Latvijas dārgumam.

Krišjāni Valdemār, Tu esi Latvijas dārgums, jo uzdrīkstējies darīt pirmoreiz un iedrošināji arī citus. Un darot Tu radīji jaunus dārgumus. Tu domāji par latviešu valodu un tās saistību ar citām valodām. Tu biji pirmo pašu latviešu veidoto vārdnīcu iniciators un sakārtotājs. Šīs pirmās vārdnīcas ir Latvijas dārgums, jo liek apzināties manas valodas diženumu citu valodu saimē.

Krišjāni Valdemār, Tu reiz teici, ka „zināšanas ir vērtība, ko cilvēkam neviens nevar atņemt”, un šie vārdi šodien ir rakstīti atvērtajā grāmatā Ēdoles dzirnavezera krastā. „Baltijas jūras izsmelšanas biedrība” tagad varbūt skan nedaudz naivi, taču tajā bija liels spēks. Tas bija gaismas ceļa sākums uz latviešu izglītošanos. Valdemār, Tu iedvesmoji, lai veidotos Latvijas dārgums – pirmā

latviešu veidotā lauku bibliotēka Latvijā. Vai var būt kas spēcīgāks nekā zināšanas alkstoši ļaudis?

Krišjāni Valdemār, Tavā aicinājumā „Latvji, brauciet jūriņā!” ieklausījās gan pie jūras, gan dziļāk iekšzemē augošie zēni. Tavi veidotie jūrniecības izglītības pamati ir Latvijas dārgums. Tu pavēri gaismas ceļu jūrniecības izglītībai manā zemē, jo te taču ir sava jūra. Vēstures līkločos tā reizēm ir bijusi tik ļoti tuvu un tajā pašā laikā tik nerasniedzama. Tevis liktais pamats un spēks turpina iedvesmot caur gadu desmitiem.

Latvieti, Tu esi nenovērtējams Latvijas dārgums. Neslīpēts dzintars. Tu liec domāt un augt.

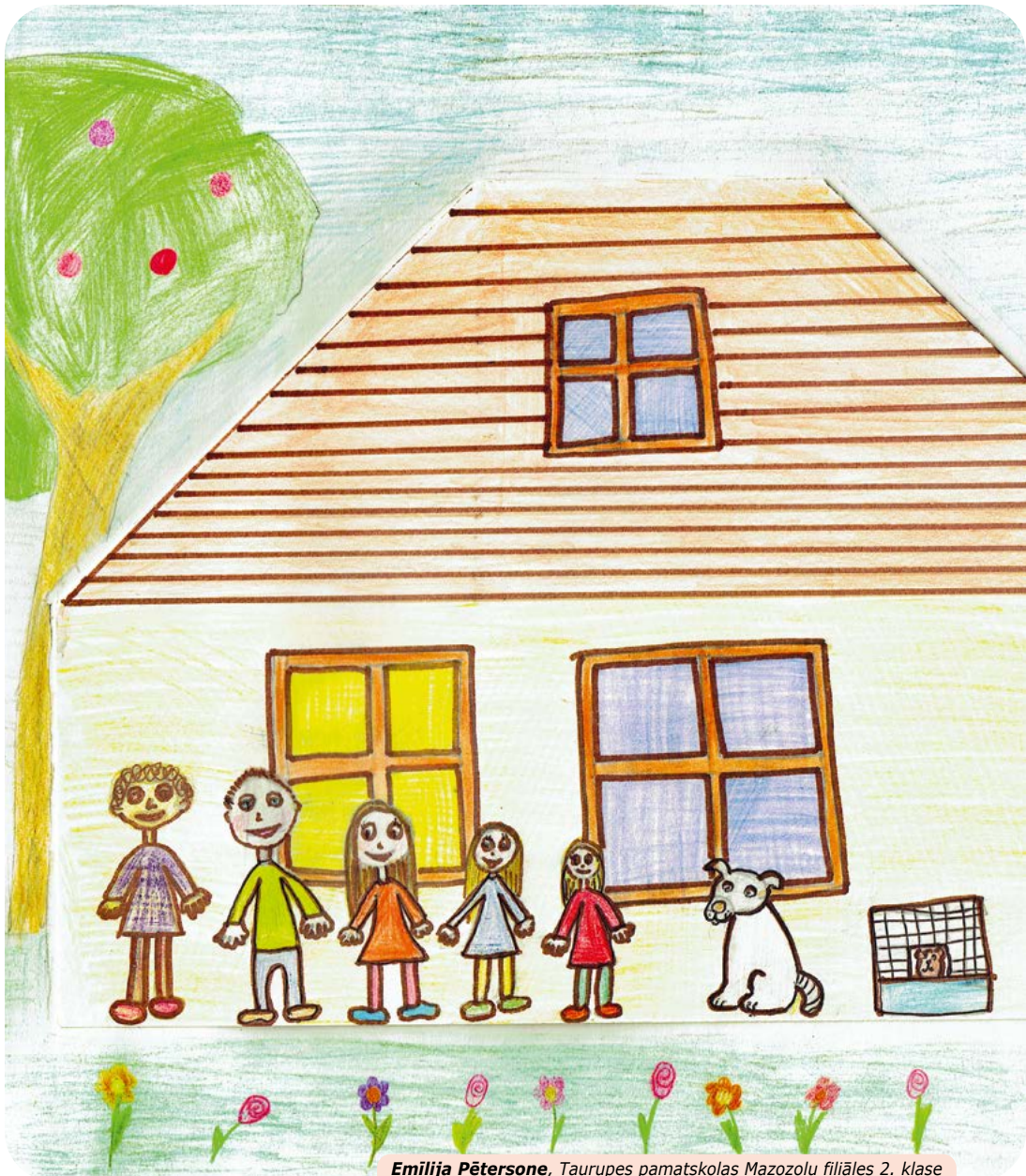
Mārtiņš Ričiks,

*Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzija
10.v klase*

Latviešu tauta ir tā, kas rada īstenu Latvijas dārgumu – un to [...] apstrīdēt kādam būtu tik tiešām grūti. Katrā ziņā nenoliedzu, ārkārtīgi vērtīgas ir visas Latvijas kultūras vērtības, kā mūsu senlatviešu svētki, tradīcijas, daba, saglabājušās vēstures liecības u. tml. Taču vai latvietis kā cilvēks nav visa pamatu pamatā, vai mūsu individualitāte, raksturs un emocijas nerada vienu vienīgo, neatkārtojamo latviešu tautu? Vai mūsu darba spēks un cīnītāja gars neatšķir mūs no jebkuras citas pasaules zemes?

Emīlija Pētersone, Taurupes pamatskolas Mazozolu filiāles 2. klase

Daba, tās varenums nenoliedzami ir aizsākums visam, tā spējusi radīt ikvienu dzīvību uz Zemes, arī cilvēku un arī latvieti. Līdz ar to viens no būtiskākajiem Latvijas kultūras veidotājiem ir katrs indivīds, kas audzis toreiz, aug šodien un augs tālā nākotnē uz šīs zemes, kuru saucam par dzimteni. Daba ir kā mājas, tā dod vietu, kur attīstīties, tā ļāvusi iesakņoties seno baltu tautu sēklai jau vairākus gadsimtus senā vēsturē. Sākumā tas bija tikai asniņš, bet vai patlaban tas nav dižens latviešu saimes mežs? Katras ieaugušās, savās iezīmēs iesakņojušās neparastās latviešu dzimtas saknes ir pamata bāze, balsts, kas veido galveno uzbūves sistēmu latviešu pastāvēšanai mūsdienās, dāvājot enerģiju Latvijas dzīvībai un ļaujot mūsu balsij izskanēt pasaulē.

Mūsu nācijai skanējums, neskatoties uz to, ka esam pavisam nelielā skaitā, ir dižens, plašs un vienots. Esam viena no tām tautām, kuriem ir sava nedalāma valoda, sava balss un vārda unikalitāte. Tātad vislabāk viens otru saprotam vien mēs paši un mūsu zeme Latvija. Turklāt latviešiem piemīt arī savs īpatnējs raksturs, lai gan īpašības nav pilnīgi un cieši nosakāmas, jo katrs no mums ir ar savu personību. Tomēr Latvijas dārgums ir tauta – ja gaismu aizsedz tumsa, ja piezogas nelaime, ceļamies no jauna. Esam lielākoties klusi, bet mūsu gribasspēks nenovērtējams, proti, tā bija latviešu tauta, kas spēja Latvijas dvēseli atmodināt tajos laikos, kad svešie iemīlēja

mūsu zemi pārāk stipri. Latviešu raksturs ir nesalaužams, un varam būt nikni, bet jūtas un fantāzija, un lieli darbi ieņem vienmēr pirmo vietu, valdot pār prātu.

Ar spēku un, galvenais, lielu gribu var izdarīt ļoti daudz, kā teicis arī Rūdolfs Blaumanis: „Cilvēku nelaime mēdz būt tā, ka mēs nekad skaidri nezinām, kur mūsu nevarēšana beidzas un mūsu negribēšana iesākas.” Latvieši ir pierādījuši pretējo, jo Latvijai nevar piedēvēt kādu vienu raksturīgu jomu, kura vietējo iedzīvotāju vidū ir iecienīta un plaši pārstāvēta. Latvieši nekad nav bijuši slinki, mēs protam un varam visu, esam īstu darītāju tauta. Ne visās nācijās izauguši tādi talantīgi sportisti kā desmitkārtējais Pasaules kausa skeletoņā uzvarētājs Martins Dukurs vai divkārtējais olimpiskais čempions BMX Māris Štrombergs. Tāpat arī varu minēt tādus mūzikas izpausmēs apdāvinātus latviešus kā izcilāko populārās mūzikas autoru un pianistu Raimondu Paulu, kurš ir slavenākais komponists ne tikai Latvijā, bet tālu aiz tās robežām, un, protams, pašu latviešu mūzikas simbolu Jāzepu Vītolu. Arī uzņēmumi, kā gardo saldumu zīmols „Laima”, kļuvuši pieprasīti visā pasaulē un strādā starptautiskajā tirgū. Šo dažādo nozaru uzskaitījumu varētu minēt vēl un vēl, jo esam bezgala daudzpusīgi, taču vienmēr vistuvāk sirdij turam savas tradīcijas, mīlam tās un nesam līdzi, lai ko arī darītu un kur būtu. [..]

Daniella
19.11.2020

Daniella Eniņa, Madlienas vidusskolas 9. klase

Mūsu lādes vērtību nekad nebūs iespējams noteikt, jo, tāpat kā jebkurai vērtslietai, tā aizvien vairāk pieaug un palielinās ar katru pagājušo laika mirkli. Tas nozīmē, ka Latvija mūžu mūžos būs bezgala nozīmīga pasaules daļa, kuras būtība un iekšējā laime, atceroties Raiņa vārdus: „Mēs maza cilts, mēs būsim lieli tik, cik mūsu griba!”, būs atkarīga no tā, ar cik lielu degsmi, drosmi un tālredzību mēs būsim spējīgi to pilnveidot un vairot plašumā.

Daniela Supe,

*Valmieras Dizaina un mākslas vidusskolas
3. kurss*

Apveltīta ar spēju runāt īpašā sirdsvalodā – saules valodā, cilvēka sirds pauž mīlestību un siltumu apkārt esošajam.

Sirdscilvēk – Tu esi Latvijas dārgums!

Laikam tekot kā upes straumei, kurā atspoguļojas sen norietējušu saulju ēnas, mēs šķirstām senas grāmatas, cenšoties izdomāt ko jaunu, bet, aizverot acis, mūsu rokas vienmēr būs savienotas kā saule un tās stari, kas ved tālāk pa dzīves ceļu. Dvēseļu spožums apžilbina un līdzās saulrietam, kas aizsedz zemes plašumus, aizstaro mūs Aizsaulē.

Senči, Jūs esat Latvijas dārgums!

Vienā brīdī lietus pilsētā pārstās līt, gaisma iekritīs krāsainajās logu rūtīs un ar varavīksni vedīs pie saules. Rīga, gadsimtiem būvētā un glabātā lielajā pasaulē, dzintara kriksītis Baltijas jūras

malā, mazā brīnumzeme, lielākais tautas gleznojums, ir tērpusies saulē.

Rīga, Tu esi Latvijas dārgums!

Dārgums, kāds ir tavs pirmsākuma kods? Ieskaties logā, uz tevi lūkojas saules bērns, runā kādā nezināmā valodā, rāda kādu nezināmu, bet sirdij tik tuvu ceļu, ka, asarām krītot zemē, dīgst atmiņas.

Atmiņas, jūs esat Latvijas dārgums!

Iedomājieties, saules bērni esam mēs paši, ar savu likteni, emocijām, kas paustas caur dziesmām, dejām, vārdiem. Piedzimuši Latvijā, esam guvuši saules dzirksteli, ko nesīsim līdz mūža beigām rokās un sirdī. Ar atmiņām par zvaigžņotām debesīm virs kupliem mežiem, ar trauksmainām upēm līdzās rēniem rudzu laukiem, ar cilvēku smaidiem, ar Tevi, Latvija, es iešu ar Tevi kopā.

Latvija, Tu esi mūsu dārgums!

Velora Garkina,

Līvānu 2. vidusskolas 12. klase

Raiena Grāvēja,

Jaunjelgavas vidusskolas 5. klase

” Ceļamaizei līdzī doma:
Latviešu valoda dara Latviju stipru.
Jautājums ir –
vai Tava attieksme arī? **”**

Velga Licīte-Meldere,
projekta vadītāja

Literāro darbu autoru saraksts

uzvārdu alfabētiskajā secībā

A	Diāna Aizezera	117	Ketija Bole	84	
	Alise Akmane	185	Emīlija Kitija Branta	83	
	Amēlija Alksne	150	Bruno Brauhbārs.	176	
	Agnese Allena	207	Ričards Brauns	145	
	Loreta Paula Andersone	41	Staņislava Broka.	257	
	Nikola Ansberga	127	Haralds Broks.	71	
	Rūdolf Apinis	84	Marta Bruzguļe.	178	
	Beāte Sannija Aploka	57	Eva Brūvere	153	
	Elizabete Apriķe	247	Estere Budrecka	28	
	Gustavs Apsītis.	147	Elizabete Buka	256	
	Amanda Žaklīna Asmaite	262	Amanda Buklovskā	234	
	Evelīna Āboliņa.	49	Reinis Bulders	24	
	Ance Ābolkalne.	163	Megija Buņķe	228	
B	Kaiva Banka	33	C	Tomass Gustavs Celenbergs.	140
	Linda Baranovska	265		Valdis Celmiņš	144
	Laura Barkovska.	72		Paula Cepurīte	183
	Ance Bartkeviča	189		Gabriels Matīss Cibulskis	184
	Annija Bedeice	261		Jānis Čaldiņš	173
	Alise Behmane	167		Ernests Čaunāns.	27
	Adele Beinere.	59		Elīza Katrīna Čibala	43
	Daniels Dāvis Berjozkins	242		Agnese Čuda	278
	Sabīne Bērtiņa	171	D	Rūdolf Dambinieks.	282
	Annija Emīlija Bērziņa	268		Tomass Daņilovs.	79
	Evelīna Bērziņa.	288		Nora Dembrovskā	153
	Markuss Bērziņš	56		Daniils Dobrovoļskis	14
	Agnese Keita Birzniece	194		Natālija Dolgova	228
	Sofija Bogdanoviča	160		Elza Draudziņa	147

Valters Drazdovskis	160	Viktorija Holodilova	22
Meldra Drevinska	156	I Liliāna Indāne	215
Jēkabs Dripe	45	Anna Ivanova	231
Rainers Drozdovs	91	Dmitrijs Ivanovs	14
Justīne Dumpe	89	Kristers Ivanovs	85
Paula Dūrīte	61	Diāna Ivanovska	37
Līva Dzepuka	30	Leģīcija Ivanovska	24
Luīze Marianna Dzērvāne	123	J Milēna Jakovele	50
E Līva Anna Egle	63	Kristers Jakovļevs	110
Luīze Astra Eglīte	243	Gustavs Jankevičs	9
F Sofija Fjodorova	115	Ieva Jansone	94
Līga Freidenfelde	109	Karīna Jansone	231
G Katrīna Gaile	108	Katrīna Jansone	105
Ervīns Galvāns	13	Marta Jansone	204
Velora Garkina	295	Gita Jarocka	51
Rēzija Gaujere	255	Eduards Jānis Ješkins	138
Poļina Gavriļenko	234	Aleksis Jēkabsons	134
Elizabete Gāliņa	189	Ingars Jēkabsons	220
Reinis Geršebeks	102	Samanta Gita Jirgensone	27
Remi Graimsa (Grimes)	65	Nelliņa Jirjena	157
Alise Grāviņa	97	Sofija Johansone	127
Gustavs Grečihins	263	Adriāns Jurģis	15
Kārlis Grinsons	185	Kaspars Jurkovskis	19
Nora Grišāne	252	K Anna Kačanova	129
Elizabete Grīva	240	Katrīna Kalēja	195
Katrīna Grugule	140	Nikola Kalēja	267
Ella Gulbe	151	Linda Kalniņa	91
Katrīna Gžibovska	26	Marta Kalniņa	59
H Regīna Hanzena	111	Klāvs Jānis Kalniņš	93
Luīze Hasani	85	Madara Kalnīte	185
Mare Kristīne Hermane	119	Līva Kampiņa	115
Anna Gabriela Hofmane	152	Līna Karlsona	245
Saniņa Hofrāte	193	Irbe Bārbala Kārklīņa	21

Nora Keserovska	113	Loreta Lazdiņa	175
Dāvis Gustavs Kilēvics	252	Kristiāna Lāce	182
Jelizaveta Kirillova	25	Artūrs Legzdiņš	209
Roberts Kleinbergs	53	Annika Leonoviča	31
Paula Klints	70	Arije Lermans (Arye Lerman)	112
Samuels Kohūts	126	Marija Lielmeža	165
Annika Koklīte	40	Nameda Liljē	141
Karīna Kondore	77	Sanija Linde	35
Keita Kondore	197	Nora Liparte	161
Arta Korobova	73	Viktorija Litauniece	181
Kseneija Košeļeva	23	Tina Līce	265
Aļesja Kovaļova	133	Estere Keita Licīte	45
Sofija Kramere	187	Ralfs Līdums	84
Keitija Krasko	235	Rigonda Līsmane	202
Linda Krastiņa	145	Marta Logina-Pundure	214
Andra Elēna Kravčēnoka	118	Jarno Leo Lucis	49
Kate Krusta	103	Kristana Luste	211
Elīza Andra Krūmiņa	189	Marts Lūsis	107
Valters Krūmiņš	179	Polīna Ņeonova	155
Samanta Kučere	19	Andrejs Ņeonovičs	65
Ernests Kundziņš	87	Sofija Ņevčuka	225
Adele Kuške	7	M Anna Maksimova	100
Milana Kutjuna	277	Kārlis Malnačs	46
Kintija Kvante	198	Amanda Maļinovska	173
Madara Kvāle	53	Monta Maslova	71
Elza Ņipste	87	Markuss Mauliņš	66
L Marta Lancmane	95	Liene Mālniece	143
Everita Lapeško	69	Madara Mālniece	24
Ralfs Rafaels Lapinskis	239	Haralds Mednis	91
Agnete Esmeralda Lauce	39	Darja Medņikova	20
Estere Laurenova	120	Rolfs Meiliņš	283
Patrīcija Laurenova	125	Ieva Mellenberga	176
Amanda Lavrinoviča	13	Renārs Meļņikovs	227

Amēlija Meņģiša	17	Nora Pikšena	169
Paula Merlaja	229	Marta Piljāne	47
Marks Mikulāns	218	Fredijs Platons	107
Matīss Millers	12	Linda Plivna	146
Terēze Marija Miltiņa	138	Evelīna Plīkša	251
Nikola Miķelsone	62	Enija Podniece	166
Paula Minkēviča	207	Katrīna Podvinska	163
Estere Mitjkova	192	Sintija Pokšāne	273
Laura Mitlere	183	Elīna Polenca	248
Aleksandra Mohovikova	254	Māris Priede	217
Līva Morozova	289	Marta Prokiraite	209
Valerija Morozova	245	Paula Purava	113
Milana Muceniece	81	Inita Putniņa	246
Anna Mujca	270	Paula Pūķe	123
Evija Muraško	168	R Nellija Rabcēviča	249
Laura Mūrniece	133	Amanda Randare	199
N Sendija Nagle	52	Dagnija Razminoviča	223
O Alise Oboleviča	269	Agnese Rebāne	106
Santa Onukrāne	44	Lāsma Reine	66
Alise Orinska	111	Kristiāns Rēders	230
Alīna Estere Orlova	150	Evelīna Rēķe	10
Roberta Ostrovska	71	Mārtiņš Ričiks	291
Loreta Ozola	221	Sebastians Rudusāns	119
P Aleksandrs Pabjaržins	21	Arina Rumjanceva	100
Anastasija Paipala	109	Paula Rumjanceva	188
Jelizaveta Panasjuka	179	Madara Rumpētere	187
Milana Peregudova	240	Annija Ruško	259
Loreta Petrova	89	Paula Marta Ružicka	158
Darja Petuhova	29	S Juliāna Sakoviča	95
Gatis Pēka	34	Ance Enija Salcēviča	158
Marta Pēkale	162	Sintija Saltā	121
Emilija Pētersone	9	Sabīne Saulīte	117
Katrīna Pietkēviča	11	Liene Sālava	110

Gabriēla Seile	146	Dāvids Štrauhs	17
Anna Sila	39	Eva Šulce	255
Hugo Siliņš	63	Alise Šveda	222
Sigita Sirsniņa	283	Urzula Šverna	204
Estere Skrabe	262	T Karina Tarasova	103
Marta Skripļonoka	166	Vilis Tillers	162
Krista Undīne Skutele	285	Ramona Tkačenko	17
Matīss Mārtiņš Slūka	23	Roberts Jānis Točs	75
Kate Smilga	271	Marta Laima Treija	47
Madara Smilškalne	79	Ēriks Tukums	88
Everita Smirnova	82	U Anna Ulncāne	114
Tāļivaldis Spanjers (<i>Spanier</i>)	159	Anna Uljane	225
Elza Sprince	170	Una Ungure	9
Mihails Stajmakovs	131	Dārta Urbanoviča	241
Gustavs Stankevičs	33	V Luīze Vaiskoviča	99
Paula Stapulionīte	96	Denīze Valaine	15
Dāvis Stasis	31	Sabīne Valtere	158
Jānis Stendzenieks	61	Anastasija Vanaga	149
Dace Dārta Stīpniece	253	Emīls Vasaraudzis	56
Evelīna Strazdiņa	260	Elīza Vasmane	137
Kristiāna Stulģe	274	Lukass Vencjuns	14
Kate Stunkus	275	Anete Megija Vērdiņa	203
Līva Stūrmane	139	Anna Vigule	249
Daniela Supe	295	Alise Vinceviča	289
Artūrs Sveržickis	27	Marta Vindava	67
Karlīna Šagiždanova	271	Eva Elizabete Viksna	237
Emīlija Beāte Šmite	19	Z Zintis Jānis Zariņš	287
Amanda Šneiderē	224	Agnese Zaula	181
Anna Šneiderē	211	Agnese Ziverte	101
Viktorija Šneiderē	153	Viktorija Zubareva	229
Beāte Štauere	80	Violeta Žodžika	135
Annemarija Štālberga	279	Kristīne Žohova	236
Meldra Štelmahere	287		

Zīmējumu autoru saraksts

uzvārdu alfabētiskajā secībā

Angelīna Minkeviča	pirmais vāks	I	Amanda Ivulāne	54	
Sanija Hofrāte	pēdējais vāks	J	Emīlija Jankauska	60	
A	Dārta Anspoka	303	Ksenija Jesijevska	22	
B	Marija Balode	32	K	Amanda Kalva	159
	Andrejs Baranovskis	178		Marija Karauša	116
	Una Paula Bernāne	68		Alise Kaupuža	206
	Estere Bitmane	256		Vasilisa Kazaka	154
	Ketija Bole	84		Jeļizaveta Kirillova	25
	Matīss Briedis	86		Gundega Kļaviņa	272
	Marta Briška	67		Elīza Kolosova	106
	Markus Leo Brukss (Brooks)	38		Dāgs Krastiņš	240
	Dana Buvaļķevica	164		Samanta Kučere	19
C	Katrīna Calpanova	142		Kitija Kupriša	102
	Alise Olīvija Černova	286	L	Everita Ņezbere	40
	Polina Čikanova	122		Karolina Lavrenkova	96
D	Evelīna Danfelde	18		Paula Lāma	90
	Emīlija Dimiņa	124		Anna Leilande	82
	Annija Dovmane	10		Miks Martins Lentovičs	141
	Vladlena Drobate	74		Samanta Lipinska	200
	Elīza Daniela Dzene	28		Ralfs Līdums	58
E	Daniella Eniņa	294		Nikola Alisa Ņihovska	238
F	Sofija Fedotova	48	M	Anastasija Majevska	64
	Artjoms Fjodorovs	13		Keita Marcinkēviča	34
	Annemarija Frolova	280		Elīna Mateļonoka	136
G	Līva Goltiņa	104		Elīna Melāne	42
	Anastasija Grahovska	101		Matīss Millers	12
	Alise Grāviņa	216		Jakovs Mitins	290
	Raiena Grāvleja	295		Paula Možvillo	232
	Anna Gulbe	226		Paula Možvillo	250
	Selena Gužajeva	190		Milana Muceniece	81

N	Viktorija Naumova	266	Amēlija Kristiāna Smikarste	172
	Arianna Nemirska	78	Rihards Sorogovcs.	265
	Viktorija Nesanira	8	Jānis Samuēls Straume	276
	Aļona Novika	6	Aleksejs Streļčs	148
O	Džemma Olīvija	244	Anna Sudakova	258
P	Alise Paegle	170	Vlada Šehlova	106
	Diāna Petrova.	128	Maija Šteinberga.	212
	Emīlija Pētersone	292	T Ralfs Atis Terehovs	284
	Markuss Priedcēlājs.	130	Karīna Trukše	50
	Jēkabs Priedītis.	55	V Agnese Višere	118
R	Aleksejs Radionovs	222	Eva Elizabete Viksna	237
	Zane Rancāne	76	Nora Vītola	248
	Viktorija Razuvejave	186	Ksenija Volkova	208
	Paula Rozīte	180	Keita Vonoga	3
	Jana Rudzīte	63	Z Marta Zirģele	26
S	Annija Sipčenoka	98	Alise Zvejniece	36

Dārta Anspoka, Siguldas Valsts ģimnāzijas 7. klase

Radioteātra iestudējums
„Tu esi Latvijas dārgums”

<https://radioteatris.lsm.lv/lv/radio-teatris/raidijumi/tu-esi-latvijas-dargums/>

Iepazīsties, lasi un klausies
skolēnu radošo darbu
16 krājumus brīvpieejā šeit:

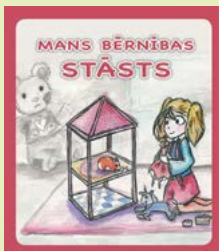
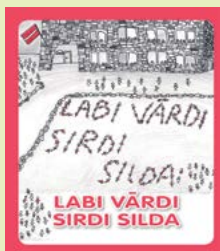
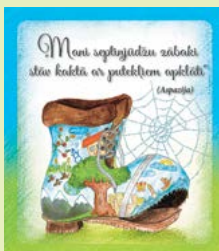
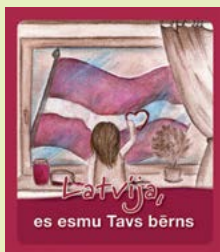
<https://valoda.lv/gramatas/radoso-darbu-krajumi/>

Tu esi Latvijas dārgums
2022

Latviešu valodas aģentūra
Meistaru iela 10-401
Rīga, LV-1050
www.valoda.lv

Iespiests SIA „Jelgavas tipogrāfija”

Skolēnu radošo darbu krājumi

ISBN 978-9934617102

9 789934 617102